Sv. 29801/II

Rozhodnutí nejvyššího soudu československé republiky ve věcech trestních.

II řada 1/4

Svazek čtvrtý,
⟨od čísla 1062 do čísla 1428⟩
obsahující rozhodnutí z roku 1923.

Ročník V.

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu II. president tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ.

Veškerá práva autorská, zejména právo překladu, jsou vyhrazena.

V PRAZE 1925.
Nakladatel a vydavatel: Právnické vydavatelství v Praze, společnost s r. o.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIV
SÍRY FUND
Č. inv.: 12809

Tiskem chromotypografického závodu firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

OBSAH:

	Stránka
Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	III—VI.
Rozhodnutí čís. 970—1428	1—603
Věcný seznam abecední	605—638
Seznam ustanovení zákonných	638—644

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

	1923.	Čís.
leden	5. Kr I 970/21	1062
»	5. Kr I 1366/21	1063
»	5. Kr I 1274/22	1064
»	8. Kr II 904/21	1065
»	12. Kr I 1163/21	1066
»	12. Kr I 1355/21	1067
»	12. Kr I 44/22	1068
»	13. Kr I 910/21	1069
»	13. Kr I 1113/21	1070
»	13. Kr I 1408/21	1071
»	13. Kr I 1294/22	1072
»	13. Kr II 779/22	1073
»	15. Kr I 1212/21	1074
»	15. Kr II 130/22	1075
»	18. Kr I 1318/22	1076
»	18. Kr II 687/21	1077
»	18. Kr II 783/22	1078
»	19. Kr II 918/21	1079
»	19. Kr II 784/22	1080
»	19. Kr II 790/22	1081
»	19. Kr II 819/22	1082
»	20. Kr I 1319/21	1083
»	20. Kr I 1324/22	1084
»	20. Kr I 40/23	1085
»	20. Kr II 826/22	1086
»	20. Kr II 4/23	1087
»	22. Kr I 1148/21	1088
»	22. Kr I 1293/21	1089
»	22. Kr I 1317/22	1090
»	23. Kr I 7/23	1091
»	26. Kr I 1328/21	1092
»	26. Kr I 1342/21	1093
»	27. Kr I 1315/21	1094
»	27. Kr I 1410/21	1095
»	27. Kr I 10/23	1096
»	29. Kr I 1158/21	1097
»	29. Kr I 1344/21	1098
»	30. Kr I 107/22	1099
únor	1. Kr I 1309/22	1100
»	1. Kr I 1340/22	1101
únor	1. Kr II 828/22	1102
»	5. Kr I 1193/21	1103
»	9. Kr I 1216/21	1104
»	9. Kr I 1332/21	1105
»	9. Kr I 901/22	1106
»	10. Kr I 720/22	1107
»	10. Kr I 1167/22	1108
»	10. Kr II 58/22	1109
»	12. Kr I 2/22	1110
»	12. Kr I 20/22	1111
»	12. Kr I 109/22	1112
»	12. Kr II 31/22	1113
»	13. Kr I 1227/22	1114
»	13. Kr II 440/22	1115
»	15. Kr I 231/22	1116
»	15. Kr II 89/22	1117
»	16. Kr I 1389/21	1118
»	16. Kr I 41/22	1119
»	16. Kr I 1332/22	1120
»	17. Kr I 208/22	1121
»	17. Kr I 55/23	1122
»	17. Kr I 56/23	1123
»	17. Kr I 57/23	1124
»	17. Kr II 75/22	1125
»	17. Kr II 757/22	1126
»	20. Kr I 418/22	1127
»	20. Kr I 530/22	1128
»	22. Kr I 1353/21	1129
»	22. Kr II 896/21	1130
»	23. Kr I 84/22	1131
»	24. Kr I 80/22	1132
»	24. Kr I 199/22	1133
»	24. Kr II 87/22	1134
»	26. Kr I 47/22	1135
»	26. Kr I 99/22	1136
»	27. Kr I 1359/22	1137
»	27. Kr I 52/23	1138
březen	1. Kr I 118/22	1139
»	2. Kr I 38/23	1140
»	2. Kr II 294/22	1141
»	2. Kr II 583/22	1142

		Čís.
březen	3. Kr I 1/22	1143
»	3. Kr I 104/23	1144
»	3. Kr II 166/22	1145
»	5. Kr I 507/22	1146
»	5. Kr I 119/23	1147
»	5. Kr II 167/22	1148
»	6. Kr I 1365/22	1149
»	6. N I 20/23	1150
»	9. Kr I 1362/22	1151
»	10. Kr I 148/22	1152
»	10. Kr I 236/22	1153
»	10. Kr II 77/22	1154
»	10. Kr II 100/22	1155
»	12. Kr II 98/22	1156
»	12. Kr II 125/22	1157
»	13. N I 26/23	1158
»	15. Kr I 1252/22	1159
»	16. Kr I 457/22	1160
»	16. Kr II 8/22	1161
»	17. Kr I 175/22	1162
»	17. Kr I 889/22	1163
»	17. Kr I 900/22	1164
»	19. Kr I 214/22	1165
»	19. Kr I 254/22	1166
»	19. Kr II 52/22	1167
»	19. Kr II 148/22	1168
»	19. Kr II 181/22	1169
»	21. čís. pres. 1197/22	1170
»	23. Kr II 514/23	1171
»	24. Kr I 274/22	1172
duben	5. Kr I 33/23	1173
»	5. Kr II 220/22	1174
»	6. Kr I 112/22	1175
»	9. Kr I 308/22	1176
»	10. Kr I 1196/22	1177
»	10. Kr II 421/22	1178
»	12. Kr I 138/22	1179
»	12. Kr I 225/22	1180
»	13. Kr I 367/22	1181
»	13. Kr II 286/22	1182
»	14. Kr I 34/22	1183
»	16. Kr I 334/22	1184
»	16. Kr I 336/22	1185
»	16. Kr I 1149/22	1186
»	19. Kr I 171/23	1187
»	20. Kr II 480/22	1188
»	23. Kr I 129/22	1189
»	23. Kr I 38/22	1190
»	23. Kr I 1052/22	1191
»	26. Kr I 1160/22	1192
»	26. Kr I 1301/22	1193
»	26. Kr I 316/23	1194
»	26. Kr II 211/23	1195
»	27. Kr I 101/22	1196
»	27. Kr I 155/23	1197
»	28. Kr II 79/22	1198
»	28. Kr II 210/23	1199

		Čís.
duben	30. Kr I 999/21	1200
»	30. Kr I 349/23	1201
květen	2. Kr I 216/23	1202
»	3. Kr I 146/22	1203
»	4. Kr I 128/23	1204
»	5. Kr I 330/23	1205
»	5. Kr II 823/22	1206
»	7. Kr I 318/22	1207
»	7. Kr I 315/23	1208
»	7. Kr II 114/22	1209
»	7. Kr II 231/22	1210
»	11. Kr II 461/22	1211
»	11. Kr II 716/22	1212
»	12. Kr I 234/22	1213
»	14. Kr I 325/22	1214
»	14. Kr I 335/22	1215
»	17. Kr I 1220/22	1216
»	24. Kr I 417/22	1217
»	25. Kr I 987/22	1218
»	25. Kr II 187/23	1219
»	26. Kr I 331/23	1220
»	28. Kr I 487/22	1221
»	28. Kr I 1069/22	1222
»	29. čís. pres. 221/23	1223
červen	1. Kr II 233/23	1224
»	2. Kr I 259/22	1225
»	2. Kr II 11/23	1226
»	4. Kr II 246/23	1227
»	7. Kr I 198/23	1228
»	8. Kr I 246/22	1229
»	9. Kr II 213/22	1230
»	12. Kr I 370/23	1231
»	12. Kr II 250/23	1232
»	14. Kr I 191/22	1233
»	15. Kr I 307/22	1234
»	18. Kr I 341/22	1235
»	21. Kr I 828/22	1236
»	21. Kr I 120/23	1237
»	21. Kr I 417/23	1238
»	**23. Kr I 444/22**	1239
»	23. Kr II 325/22	1240
»	25. Kr I 345/22	1241
»	26. Kr I 391/23	1242
»	28. Kr II 383/22	1243
»	30. Kr I 506/22	1244
červenec	2. Kr I 167/22	1245
»	2. Kr I 405/23	1246
»	3. Kr I 426/23	1247
»	3. čís. pres. 466/23	1248
»	7. Kr I 326/23	1249
»	9. Kr II 361/23	1250
»	19. Kr I 437/23	1251
»	19. Kr I 470/23	1252
srpen	14. Kr II 335/23	1253
»	18. Kr I 228/23	1254
»	23. Kr II 353/23	1255
»	25. Kr I 428/23	1256
»	31. Kr I 430/23	1257

		Čís.
září	1. Kr I 322/23	1258
»	1. Kr II 357/23	1259
»	6. Kr I 412/23	1260
»	6. Kr II 287/23	1261
»	13. Kr I 513/23	1262
»	13. Kr II 341/22	1263
»	14. Kr I 186/23	1264
»	15. Kr I 392/22	1265
»	17. Kr I 144/23	1266
»	17. Kr I 615/23	1267
»	24. Kr I 374/22	1268
»	24. Kr II 366/23	1269
»	27. Kr II 345/23	1270
»	28. Kr II 404/22	1271
»	28. Kr II 754/22	1272
»	28. Kr II 778/22	1273
»	29. Kr I 855/22	1274
»	29. Kr I 1241/22	1275
říjen	1. Kr I 584/22	1276
»	1. Kr I 591/22	1277
»	3. Kr I 509/22	1278
»	3. Kr II 533/22	1279
»	4. Kr I 607/22	1280
»	4. Kr II 263/22	1281
»	5. Kr I 617/22	1282
»	5. Kr I 656/22	1283
»	5. Kr II 429/22	1284
»	6. Kr I 265/22	1285
»	6. Kr I 608/22	1286
»	6. Kr II 537/22	1287
»	8. Kr I 593/22	1288
»	8. Kr I 630/22	1289
»	8. Kr II 395/22	1290
»	8. Kr II 614/22	1291
»	8. Kr II 415/23	1292
»	9. Kr I 597/23	1293
»	10. Kr I 501/22	1294
»	10. Kr II 208/22	1295
»	10. Kr II 447/22	1296
»	12. Kr I 460/22	1297
»	13. Kr I 1065/22	1298
»	13. Kr II 310/22	1299
»	13. Kr II 554/22	1300
»	13. Kr II 649/22	1301
»	15. Kr II 452/22	1302
»	17. Kr I 562/22	1303
»	17. Kr I 612/22	1304
»	17. Kr I 1175/22	1305
»	18. Kr I 998/22	1306
»	18. Kr I 1287/22	1307
»	18. Kr I 551/23	1308
»	18. Kr II 635/22	1309
»	19. Kr I 952/22	1310
»	20. Kr I 1198/22	1311
»	22. Kr I 1087/22	1312
»	22. Kr I 543/23	1313
»	22. Kr I 630/23	1314
»	22. Kr II 278/22	1315

		Čís.
říjen	24. Kr II 363/22	1316
»	25. Kr I 535/22	1317
»	25. Kr I 1169/22	1318
»	26. Kr II 314/22	1319
»	26. Kr II 702/22	1320
»	27. Kr II 245/22	1321
»	27. Kr II 255/22	1322
»	27. Kr II 629/22	1323
»	29. Kr I 742/22	1324
»	29. Kr II 332/22	1325
»	29. Kr II 345/22	1326
»	29. Kr II 349/22	1327
»	31. Kr I 703/22	1328
listopad	3. Kr I 464/22	1329
»	3. Kr I 537/22	1330
»	3. Kr I 866/22	1331
»	3. Kr II 280/22	1332
»	5. Kr I 427/22	1333
»	6. Kr I 664/23	1334
»	7. Kr I 781/22	1335
»	7. Kr I 793/22	1336
»	8. Kr I 441/22	1337
»	8. Kr I 527/22	1338
»	8. Kr II 370/22	1339
»	9. Kr I 80/23	1340
»	9. Kr II 638/22	1341
»	10. Kr I 1157/22	1342
»	10. Kr II 582/22	1343
»	12. Kr I 1366/22	1344
»	12. Kr II 496/22	1345
»	12. Kr II 556/22	1346
»	12. Kr II 586/22	1347
»	14. Kr I 1032/22	1348
»	14. Kr I 1233/22	1349
»	14. Kr I 1335/22	1350
»	15. Kr I 340/22	1351
»	15. Kr I 925/22	1352
»	15. Kr I 1057/22	1353
»	15. Kr II 494/22	1354
»	16. Kr I 560/22	1355
»	16. Kr I 712/22	1356
»	16. Kr I 888/22	1357
»	16. Kr I 1147/22	1358
»	16. Kr II 369/22	1359
»	17. Kr I 754/22	1360
»	17. Kr I 1048/22	1361
»	17. Kr II 817/22	1362
»	19. Kr I 790/22	1363
»	19. Kr II 476/22	1364
»	21. Kr I 650/22	1365
»	21. Kr I 747/22	1366
»	21. Kr I 665/23	1367
»	21. Kr I 668/23	1368
»	21. Kr II 329/22	1369
»	21. Kr II 510/22	1370
»	22. Kr I 931/22	1371
»	22. Kr I 1187/22	1372
»	22. Kr II 659/22	1373

			Čís.
listopad	22.	Kr II 746/22	1374
»	22.	Kr II 797/22	1375
»	23.	Kr I 1035/22	1376
»	24.	Kr I 877/22	1377
»	24.	Kr I 881/22	1378
»	24.	Kr I 941/22	1379
»	24.	Kr I 1239/22	1380
»	24.	Kr I 1245/22	1381
»	24.	Kr I 691/23	1382
»	26.	Kr II 475/22	1383
»	26.	Kr II 697/22	1384
»	27.	Nd I 464/23	1385
»	27.	Kr II 428/23	1386
»	28.	Kr I 264/23	1387
»	28.	Kr II 705/22	1388
»	29.	Kr I 705/22	1389
»	30.	Kr I 1183/22	1390
»	30.	Kr II 558/22	1391
prosinec	1.	Kr I 966/22	1392
»	1.	Kr I 1204/22	1393
»	1.	Kr I 1350/22	1394
»	5.	Kr I 836/22	1395
»	5.	Kr I 1096/22	1396
»	5.	Kr I 1131/22	1397
»	5.	Kr I 1189/22	1398
»	5.	Kr I 1258/22	1399
»	5.	Kr I 1290/22	1400
prosinec	5.	Kr II 775/22	1401
»	6.	Kr I 514/23	1402
»	6.	Kr I 674/23	1403
»	6.	Kr II 742/22	1404
»	6.	Kr II 517/23	1405
»	7.	Kr I 823/22	1406
»	7.	Kr I 1003/22	1407
»	7.	Kr I 1310/ 22	1408
»	7.	Kr II 698/22	1409
»	10.	Kr I 1133/22	1410
»	10.	Kr I 1363/22	1411
»	11.	Kr II 434/23	1412
»	13.	Kr I 1172/22	1413
»	14.	Kr II 572/22	1414
»	15.	Kr I 1195/22	1415
»	15.	Kr I 1228/22	1416
»	17.	Kr II 605/22	1417
»	17.	Kr II 541/23	1418
»	18.	Nd I 454/23	1419
»	19.	Kr I 584/23	1420
»	21.	Kr II 724/22	1421
»	22.	Kr I 1043/22	1422
»	22.	Kr I 1306/22	1423
»	22.	Kr I 1315/22	1424
»	22.	Kr I 762/23	1425
»	22.	Kr II 490/22	1426
»	28.	Kr II 599/22	1427
»	29.	Kr I 1010/22	1428

Tiskové chyby.

Stránka	13.	řádka	21. shora správně »519« nikoliv »513«.
»	15.	»	7. zdola přijde slovo »nic« před slovo »myslíti«.
»	16.	»	10. shora správně »zřeteli« nikoliv »zřetely«.
»	16.	»	3. zdola správně »1294« nikoliv »1924«.
»	17.	»	7. zdola správně »243« nikoliv »242«.
»	21.	»	17. zdola správně »229« nikoliv »299«.
»	23.	»	15. zdola přijde slovo »vrátiti« před slovo »nalézacímu«.
»	24.	»	15. zdola přijde slovo »za« před slovo »400 Kč«.
»	27.	»	19. shora správně »nebylo« nikoliv »nebyla«.
»	29.	»	5. shora spravně »důvodu« nikoliv »důvody«.
»	39.	»	2. shora správně »ř.« nikoliv »z.«.
»	40.	»	11. shora správně »učiniti« nikoliv »učiti«.
»	42.	»	15. shora správně »provedena« nikoliv »provedeno«.
»	49.	»	14. shora správně »187« nikoliv »18«.
»	50.	»	22. shora správně »jmenované« nikoliv »jmenovanou«.
»	52.	»	8. shora správně »vyhověti« nikoliv »vyhověno«.
»	54.	»	23. shora správně »288« nikoliv »258«.
»	57.	»	12. shora správně »1342« nikoliv »1324«.
»	60.	»	4. zdola správně »skládalo« nikoliv »skládal«.
»	89.	»	10. shora správně »předpisy« nikoliv »přepisy«.
»	91.	»	24. shora správně »státem« nikoliv »sátem«.
»	92.	»	16. shora správně »větou« nikoliv »věta«.
»	97.	»	14. shora správně »1389« nikoliv »1398«.
»	99.	»	6. zdola přijde slovo »věcné« před slovo »stránce«.
»	104.	»	11. shora správně »323« nikoliv »232«.
»	117.	»	8. shora správně »řeše« nikoliv »řeší«.
»	127.	»	11. shora správně »byli-li« nikoliv »byl-li«.
»	142.	»	18. shora správně »platili« nikoliv »platiti«.
»	144.	»	17. shora správně »vyviňuje« nikoliv »vymiňuje«.
»	145.	»	24. shora správně »41« nikoliv »43«.
»	154.	»	2. shora správně »u« nikoliv »o«.
»	161.	»	24. shora správně »269« nikoliv »408«.
»	164.	»	14. zdola správně »uplatňované« nikoliv »neuplatňované«.
»	165.	»	13. zdola správně »šlo« nikoliv »došlo«.
»	169.	místo	26. řádku zdola přijdou slova: »zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. nelze upříti oprávněnosti«.
»	171.	řádka	18. zdola správně »Důsledkem« nikoliv »Důsledek«.
»	173.	»	13. shora správně »přirozených« nikoliv »přivozených«.
»	183.	»	19. zdola místo slov »nýbrž ..... příslušnosti« přijdou slova: »což, jak shora řečeno, má původ svůj v tom, že šlo o to,«.
»	194.	»	8. shora správně »halila« nikoliv »halilo«.
»	194.	»	14. zdola přijde slovo »vyvrátily« před slovo »přesvědčivé«.
»	207.	»	23. shora přijde slovo »trest« před slovo »znova«.
»	227.	»	5. shora správně »místoředitele« nikoliv »místodržitele«.
»	237.	»	1. zdola správně »Kr I« nikoliv »Kr«.
»	242.	»	5. zdola správně »zjištěnou« nikoliv »zjištěná«.
»	243.	»	13. zdola správně »22« nikoliv »12«.
»	250.	»	8. shora správně »nepožívá« místo »nepoužívá«.
»	250.	»	15. shora správně »příkaz« místo »příkazu«.
»	254.	»	9. zdola správně »odsuzujícím« místo »odsuzujícími«.
»	262.	»	16. shora správně »položiti« místo »polížiti«.
»	268.	»	5. shora správně »ř.« místo »zák.«.

Stránka	268.	řádka	8. shora správně »ř.« místo »zák.«.
»	269.	»	15. shora správně »ř.« místo »zák.«.
»	279.	»	14. zdola správně »mocí« místo »pomocí«.
»	288.	»	7. zdola správně »344« místo »281«.
»	298.	»	17. místo slov: »válečnou ..... na nějž« přijdou slova: »v tom směru, že není těhotnou, nelze nazvati léčením. Že by Marie«.
»	305.	»	10. shora správně »4« nikoliv »6«.
»	305.	»	20. shora správně »1921« nikoliv »1922«.
»	323.	»	11. shora správně »3. prosince 1852« místo »1. ledna 1853«.
»	369.	»	22. zdola správně »Skutková« nikoliv »Skutkovou«.
»	369.	»	21. zdola správně »podstata« nikoliv »podstatu«.
»	369.	»	17. zdola správně »nevědomá« nikoliv »vědomá«.
»	371.	»	4. shora správně »1883« nikoliv »1885«.
»	372.	»	13. shora správně »lit. e)« nikoliv »lit. a)«.
»	378.	»	3. shora správně »pro« nikoliv »proti«.
»	379.	»	8. zdola správně »187« nikoliv »17«.
»	406.	»	8. zdola správně »nalézací« nikoliv »zrušovací«.
»	409.	»	3. shora správně »spadajících do oboru« nikoliv »spadající do sboru«.
»	421.	»	2. zdola přijdou slova: »protože fara i kostel« před slova »jsou majetkem«.
»	434.	»	14. zdola správně »nevztahoval« nikoliv »vztahoval«.
»	442.	»	3. shora správně »o« nikoliv »a«.
»	447.	»	5. shora správně »Kr I« nikoliv »Kr«.
»	462.	»	10. zdola přijdou slova: »na který jest uložen trest těžší, a jelikož na vynucení konání«, místo slov »o které ..... 281 tr. ř.«.
»	465.	»	21. zdola správně »vývody« nikoliv »výhody«.
»	467.	»	6. shora správně »199 d)« nikoliv »199 a)«.
»	474.	»	17.—20. slova »do téhož ..... zastupitelství« přijdou až na konec odstavce.
»	490.	»	6. zdola správně »postup« nikoliv »postupu«.
»	491.	»	1. zdola správně »Kr I« nikoliv »Kr«.
»	494.	»	7. shora přijde »8« za slovo »§u«.
»	497.	»	1. zdola správně »668« nikoliv »688«.
»	503.	»	13. shora správně »souběh« nikoliv »sběh«.
»	503.	»	16. zdola správně »259« nikoliv »258«.
»	597.	»	11. zdola správně »dva« nikoliv »dna«.

Čís. 2980 II

Čís. 1062.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Pletichy podloudným olejem. Dopustiti se jich může komisionář i oprávněný obchodník.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1923, Kr I 970/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Roberta T-a a Hugona P-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 19. května 1921, jímž stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. mimo jiné z těchto

důvodů:

Ku zmateční stížnosti Roberta T-a: S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tř. ř. namítá zmateční stížnost především, že rozsudkový výrok, jímž stěžovatel uznán byl vinným, že olej řepkový pod rukou koupil a za zvýšenou cenu dále prodal, »neodpovídá právu a skutečnosti«, jelikož prý činnost stěžovatelova byla činností pouhého sprostředkovatele, která se pohybovala úplně v mezích jeho živnostenského oprávnění jako komisionáře, při čemž odměnu 50 h při 1 kg, kterou si stěžovatel za své sprostředkování zaplatiti dal, označuje zmateční stížnost jako úplně přiměřenou ba nízkou. Námitka je bezpodstatna. Nalézací soud podřadil jednání obžalovaných skutkové podstatě přečinu pletich dle rozsudkových důvodů proto, že odporuje předpisům nařízení vlády republiky Československé ze dne 12. března 1919, čís. 137 sb. z. a n., dle něhož bylo hospodaření veškerými oleji a tuky živočišnými i rostlinnými pro potřebu průmyslovou všeho druhu vyhraženo. »Státnímu ústavu pro tuky, oleje a mléko«, jemuž příslušelo zejména vésti trvalou evidenci o zásobách surovin, o druzích vyrobeného zboží, jemuž náleželo dále stanoviti zásady pro rozdělování surovin, vydávati předpisy o úpravě výroby, stanoviti návrhy na prodejní cenu a pečovati o správné rozdělení a použití olejů a z nich vyrobeného zboží. K tomu dlužno dodati, že dle vládního nařízení, jehož se dovolává rozsudek, »Státní ústav pro tuky, oleje a mléko« vlastně pouze přejal pro obvod Československého státu úkoly obhospodařování tuků a olejů původu rostlinného a živočišného, předané nařízením bývalého rakouského ministerstva obchodu ze dne 8. dubna 1916, čís. 94 ř. zák. »Rakouské ústředně pro tuky a oleje ve Vídni«, kteréžto úkoly jsou však v rozsudku v podstatě správně vystiženy oním nastíněním působnosti Státního ústavu. Nesejde tudíž na tom, jestliže »Stanovy Státního ústavu neobsahují, jak namítá zmateční stížnost, ustanovení o povinnostech obchodníků při obchodování oleji. Rozsudek označuje způsob, jakým obžalovaní nabyli oleje, právem jako podloudný, načež v jich jednání, o němž zjišťuje, že bylo způsobilé, stupňovati cenu

předmětu potřeby, nemenším právem spatřuje skutkovou podstatu přečinu pletich. Je však na bíledni, že této povahy pletich jakožto úmyslného jednání, vybočujícího vzhledem k poměrům, vyvolaným válkou, z mezí řádného a solidního obchodování, nepozbývá jednání stěžovatele ani v tom případě, že obchod, o který jde, jako komisionář v mezích svého živnostenského oprávnění pouze sprostředkoval. Již v rozsudkových důvodech uvádí se případně, že také činnost komisionářova jest omezena v příčině produktů, jichž obhospodařování vyhradil si stát, a že ani komisionář produkty těmi volně nesmí obchodovati. Nesejde při tom ani na výši odměny, kterou si stěžovatel za sprostředkování ve výši snad opravdu nepatrné zaplatiti dal, neboť způsobilým, stupňovati cenu předmětu potřeby, shledal nalézací soud jednání obžalovaných dle rozsudkových důvodů vším právem, zejména proto, že olej koupili za cenu, která převyšovala daleko cenu 14.40 K, stanovenou za 1 kg v té době pro řepkový olej úředně, tak že zvýšení původní ceny 43.50 K, za níž olej koupil stěžovatel, o jeho odměnu 50 h na 44 K má v tom směru jen podřadný význam.

Ku zmateční stížnosti Hugona P-a: Že se povahy stěžovatelova činu jako jednání, odpovídajícího pojmu pletich, nedotýká ani skutečnost, že měl, jak arciť i rozsudek zjišťuje, opovězenu jako živnost výrobu mazadel na vozy, že je tedy, jak zdůrazňuje stížnost, reelním obchodníkem, je samozřejmo; ani oprávněnému živnostníku, obchodníku z povolání není volno, jednati proti předpisům státní správy, jimiž zabezpečeno a upraveno býti má zásobování obyvatelstva těmi kterými předměty potřeby; počíná-li si při tom způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu některého z trestných činů ve smyslu lichevního zákona, propadá trestu jako kdokoli jiný. Tomu je tak zejména, pokud jde o trestné pletichy.

Čís. 1063.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

»Dopravou« jest i jednání směřující k vývozu do ciziny, které bylo předsevzato od místa cíle dopravy třebas ve velké vzdálenosti.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1923, Kr. I. 1366/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 6. září 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem dle § 2 b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Za námitku právního rázu lze považovati jen to, že prý v tomto případě nelze mluviti o podloudném vývozu proto, že prý obžalovaná na půdu ciziny vůbec nevkročila a v důsledku toho tam věci nepřepravovala. Stížnost je bezdůvodna. Zákon o podloudném vývozu netresce jen toho, kdo skutečně vyveze předměty potřeby do ciziny, nýbrž i toho, kdo je do ciziny jakkoli »dopravuje«. Pojem dopravy nelze však vykládati úzce,

totiž obmezovati jej pouze na úkon místního přesunu věcí přes hranice, nýbrž pod pojem ten spadá veškerá činnost směřující k přenesení předmětu z tuzemska do ciziny, počínajíc okamžikem, kdy k přepravě byl dán podnět, pak kdy přeprava ta byla uvedena do pohybu, a končíc okamžikem, kdy věci byly přes hranice skutečně přepraveny. Pod dopravou dlužno proto rozuměti i jednání, která od místa cíle dopravy třeba i ve velké vzdálenosti se podnikají. S hlediska tohoto je proto nerozhodno, že obžalovaná na cizí půdu ještě nevkročila, stačí, že se brala směrem k hranici s úmyslem, věci do ciziny přenésti. V tomto případě byla ostatně obžalovaná přistižena bezprostředně u přechodu do cizího státu, takže o správném podřadění její činnosti pod zákon nelze pochybovati.

Čís. 1064.

Nejde o rozšíření obžaloby, spočívá-li změna její pouze v tom, že přistoupením dalších okolností stane se skutkový základ obžaloby trestným dle jiného trestního zákona, než kterého se dovolal spis obžalovací.

Použití mimořádné obnovy trestního řízení, byly-li různými rozsudky uznány vinnými dvě osoby, ač čin mohla spáchati pouze osoba jedna.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1923, Kr. I. 1274/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Albana B. do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 23. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežného zabití dle §§ 140, 141, tr. zák. Současně usnesl se nejvyšší jako zrušovací soud v zasedání neveřejném, že se dle § 362 čís. 1 tr. ř. nařizuje mimořádná obnova trestního řízení ve prospěch obžalovaného, že se výrok porotců a na něm se zakládající napadený rozsudek, jakož i právoplatný již rozsudek porotního soudu v Chebu ze dne 20. září 1920, proti Emilu W-ovi spolu s výrokem porotců, mu za základ položeným, ve výrocích o vině a trestu zrušují, a že se obě věci, jak proti Albánu B-ovi tak proti Emilu W-ovi odkazují porotnímu soudu v Chebu, by je v nejbližším porotním zasedání a to společně v řízení jednotném znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká, dovolávajíc se zmatečního důvodu čís. 5 § 344 tr. ř., že porotní dvůr soudní neprávem připustil přes odpor obhájce stěžovatelova »rozšíření obžaloby na zločin loupežné vraždy«. Než výtka je bezdůvodna. Rozšíření obžaloby je tu jen tehdy, byl-li obžalobcem dodatečně do obžaloby pojat jiný skutek, než ku kterému obžaloba původně směřovala. Jiný, od skutkového základu obžalovacího spisu rozdílný skutek tu jest, jak plyne ze srovnání §§ 262 a 263 tr. ř., nespočívá-li přeměna obžaloby pouze v přibytí dalších okolností, jimiž se jen skutkový základ obžaloby stane činem, trestným dle jiného trestního zákona, než kterého se dovolal spis obžalovací. Skutkovým základem obžaloby na stěžovatele bylo zúčastnění se stěžovatelovo na příběhu, při kterém byl Jan Sch. ranou z revolveru úmyslně usmrcen za účelem, aby se pachatelé

zmocnili cizích věcí movitých. Zúčastnění se stěžovatele na tomto příběhu shledal obžalovací spis v tom, že stěžovatel přiměl Emila W-a k usmrcujícímu výstřelu opětným vybízením, aby střelil, a vyhrožováním dýkou. Než už v důvodech obžalovacího spisu bylo poukázáno k výpovědi Emila W-a, že rána nebyla vypálena jím, nýbrž stěžovatelem. Ovšem vyvrací obžalovací spis toto udání, jímž se W. od původního doznání odchýlil, označuje původní jeho doznání za věrohodné, a kvalifikuje v důsledku toho jednání stěžovatelovo jako činné spolupůsobení při vykonávání loupežné vraždy Emilem W-em. Při hlavním přelíčení dospěl však veřejný obžalobce patrně k závěru, že seznání Emila W-a, na němž tento při sčelení se stěžovatelem setrval, činí stěžovatele důvodně podezřelým, že stěžovatel je přímým pachatelem loupežné vraždy, nikoliv jen přímým účastníkem. Zjednával-li obžalobce tomuto podezření průchod prohlášením, že »rozšiřuje obžalobu na zločin loupežné vraždy dle §§ 134, 135 čís. 2 tr. zák. (přímý pachatel)«, nepojal do obžaloby nový skutek, nýbrž přiváděl pouze k platnosti podrobnosti skutkového děje, v obžalobě již vylíčeného, které obžalovací spis ponechal stranou. Skutkovým základem obžaloby bylo i po prohlášení, jako dříve, zúčastnění se stěžovatelovo na příběhu, v důvodech obžalovacího spisu vypravovaném, změněn byl pouze právní základ obžaloby, hodnocení okolností poukazujících ke stěžovatelovu zúčastnění se příběhu. Obžaloba nebyla rozšířena, nýbrž pouze přeměněna co do formy viny, jakou stěžovatel zúčastnil se na činu, k němuž původní obžaloba směřovala. Není zákonného předpisu, který je takové přeměně obžaloby na závadu. Porotní soudní dvůr pak této přeměny nedbati nemohl, jelikož plyne z ustanovení § 320 tr. ř., a z obdobného použití §§ 262, 267 tr. ř., že porotcům dlužno vhodnými otázkami umožniti, by prozkoumali skutkový děj obžaloby ve všech směrech právně závažných a ve všech okolnostech, jež mají příčinný vliv na trestný výsledek, a posuzovali, zda a pokud se obžalovaný svou účastí na příběhu, který je předmětem obžaloby, dopustil trestného činu a jakého. Přeměněná takto obžaloba byla pak dle § 318 tr. ř. rozhodující pro obsah otázky hlavní, která proto správně zněla na přímé spáchání loupežné vraždy stěžovatelem. K tomu, že jednak původním doznáním W-ovým, jednak obhajobou stěžovatelovou byly tvrzeny skutečnosti, podle nichž by — předpokládajíc jejich pravdivost — stěžovatel měl se pokládati pouze za účastníka a nebo podle nichž by skutek, obžalovanému za vinu dávaný, spadal pod mírnější zákon trestní, přihlížel nalézací soud — jak ani stížnost nepopírá — řádně příslušnými otázkami eventuálními. Že eventuální otázka, odpovídající právnímu základu spisu obžalovacího dostala se takto na místo třetí, jest nutným důsledkem přípustné přeměny obžaloby. Přeměně této nebránilo ani to, že rozsudkem porotního soudu v Chebu ze dne 20. září 1920 bylo zjištěno, že rána, o kterou jde, vystřelil Emil W.; ani právoplatný rozsudek nemůže býti na závadu zjišťování skutečné pravdy a není přes onen rozsudek — byť to stížnost tvrdila — nemožností, že smrtelnou ránu vypálil stěžovatel. Rozpor mezi tímto rozsudkem, který v Emilu W-ovi a napadeným rozsudkem, který ve stěžovateli zjišťuje osobu, jež Jana Sch-a usmrtila, může býti základem obnovy trestního řízení, není však důvodem zmatečnosti. Jak dovozeno, vyhovuje nález porotního soudního dvoru, že »rozšíření« správně přeměna obžaloby je přípustna, zákonu a zásadám trestního řízení. Zákonitý nález nemohl míti na rozhodnutí účinku stěžovateli škodlivého. Stížnost je nedůvodněna a bylo ji zavrhnouti.

Při poradě o zmateční stížnosti vznikly však nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu závažné pochybnosti o správnosti skutečností, položených za základ výroku porotců. Jak již zmíněno, uznává rozsudek porotního soudu v Chebu ze dne 20. září 1920 Emila W-a vinným, že on to byl, který vypálil smrtící ránu na Sch-a, kdežto rozsudek napadený nyní Albanem B-em, činí totéž zjištění ohledně B-a. Tyto rozsudky nemohou vedle sebe obstáti. Dle stavu věci mohl jen jeden, buď W. nebo B. býti přímým pachatelem, kdežto u druhého může přijíti v úvahu jen jiná forma spolupůsobení při činu, poněvadž jest patrno, že jediná usmrcující rána nemohla býti vypálena různými pachateli, jak by tomu musilo býti, kdyby oba rozsudky byly správnými. Aby způsob a stupeň provinění obou na činu zúčastených spolehlivě mohly býti zjištěny a posouzeny, jest nutno, by oba, W. a B., společně byli postaveni před nové soudce porotce a to oba ve stejném postavení právním, totiž oba jako obžalovaní. Nejvyšší soud jako soud zrušovací, používaje práva §em 362 tr. ř. mu propůjčeného, zrušil proto oba rozsudky a odkázal obě trestní věci proti Emilu W-ovi a proti Albánu B-ovi k opětnému společnému projednání a rozhodnutí před porotní soud v Chebu.

Čís. 1065.

Podloudný vývoz předmětů potřeby (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

V koupi (sprostředkování koupě) předmětů potřeby za účelem nedovoleného vývozu, dlužno, nebylo s dopravou přes hranice ani započato, spatřovati jednání přípravné.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1923, Kr II 904/21).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Konráda G-a do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 13. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem § 8 tr. zák. a § 2 c) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného obžaloby sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. První soud zjistil, že obžalovaný, svým povoláním řezník a dohazovač koní, vyhledal pro Julia W-a z Pruského P., o němž věděl, že je cizozemec, na jeho žádost koně u rolníka Josefa N. v Dolních P. a že sprostředkoval koupi tohoto koně pro W-a za 12.000 Kč, věda, že kůň má býti bez povolení dopraven přes hranici. Jest dále zjištěno, že kůň zůstal dle ujednání prozatím ještě v opatrování prodatelově, odkud si ho měl W. za několik dní odvésti; k odvedení koně a jeho dopravě přes hranici však vůbec nedošlo pro loupežné přepadení, jež bylo na W-ovi spácháno. Trestný čin §u 2 zákona z 18. března 1920 č. 188 Sb. z. a n. předpokládá, že pachatel dopravuje předměty potřeby do

činy bez potřebného povolení; ke skutkové podstatě nedokonaného nedovoleného vývozu nutno požadovati, by pachatel učinil pokus o takovou dopravu, t. j. aby dle § 8 tr. zák. předsevzal čin ke skutečnému vykonání dopravy vedoucí. Takováto činnost v tomto případě nebyla zjištěna vůbec, tedy ani na straně obžalovaného. Kůň, zakoupený jeho sprostředkováním cizozemcem W-em, nebyl dopraven ani dopravován přes hranici; svým zjištěním, že koně měl odvésti (a dopraviti přes hranici) W. sám, rozsudek dokonce vyloučil, že obžalovaný měl při zamýšlené dopravě se súčastniti a při ní pomáhati. Nelze proto v jeho činnosti shledati zákonné známky skutkové podstaty nedokonaného zločinu § 2 c) citovaného zákona, jak činí nepravem napadený rozsudek. Tato činnost, vyhledání koně, sprostředkování jeho koupě pro cizozemce ve vědomí, že kůň má býti nedovolenč dopraven do ciziny, mohla by naplniti skutkovou podstatu spoluviny na zločinu nedovoleného vývozu § 5 tr. zák. a § 2 c) citovaného zákona tenkráte, kdyby zde byl hlavní čin trestný, nedovolený vývoz — ať již dokonaný nebo nedokonaný. Toho však není, jak již bylo shora podotčeno. Činnost obžalovaného není trestným pokusem, nýbrž beztrestným jednáním přípravným, ježto o pouhé koupi (sprostředkování koupě) koně, s jehož dopravou přes hranice nebylo započato, nelze tvrditi, že je činností, směřující ke skutečnému vykonání trestného činu dopravy (bez povolení), není však ani pomáháním — spoluvinou na trestném činu cizím, ježto tato podružná forma viny předpokládá hlavní čin, jehož zde není.

Čís. 1066.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Řetězový obchod lze spáchati též neoprávněným vsunutím se mezi prodatele a konsum, třebas tento nedával zboží dále do obchodu.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1923, Kr I 1163/21).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 14. září 1921, pokud jím byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 lich. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

v důvodech:

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek z důvodů § 281 čís. 4, 5. 9 a) tr. ř. v celém rozsahu vyjímaje sproštění Františka D-a ve směru řetězového obchodu a Emanuela P-a ve seměru přestupku dle § 7 (1) zákona o lichvě. V těchto bodech zůstává tudíž nedotknut. Jinak jest však zmateční stížnost v podstatě odůvodněna. Jakkoli rozsudek nevyvráceným označuje i hájení se obžalovaných T-a, P-a a L-a, že prodali předměty potřeby konsumu v L. přímo, přece z okolnosti, že rovněž nevyvráceným prohlašuje udání obžalovaného S-a »že tento sám ničeho nenakupoval, jsa pouze prostředníkem mezi konsumem a obžalovanými« a z celé právní argumentace důvodů vyplývá zřejmě, že

rozumí onomu hájení jmenovaných obžalovaných v ten smysl, že oni nepokládali S-a za nakupovatele, jenž by zakoupené požívatiny dále konsumu na vlastní účet prodal, nýbrž že vyjednávali s ním pouze jako s prostředníkem, pověřeným správou konsumu nákupem na účet tohoto. Byť i neprávem proto vytýkala stížnost rozsudku odpor se spisy pokud zjišťuje, že obžalovaní prodali předměty potřeby konsumu v L přímo, právem označuje zmateční stížnost osvobozující výrok, vylučující skutkovou podstatu řetězového obchodu vzhledem k uvedenému hájení se obžalovaných, ničím nevyvrácenému (že totiž prodávali konsumu přímo) a k okolnosti, že požívatiny konsumu prostřednictvím S-ovým prodané, nebyly konsumu dále do obchodu dávány, právně pochybeným, poněvadž tyto samy o sobě nevylučovaly by skutkové podstaty řetězového obchodu vsunutím se osoby S-ovy mezi prodavače a konsum, byla-li S-ova sprostředkovatelská činnost bezúčelnou, cenu potravin bez potřeby o jeho případný zisk zdražující. Teprve na základě potřebných zjištění v tom směru, pokud se týče znalosti jich u obžalovaných, s S-ou smlouvu uzavírajících, směl soud lichevní o otázce viny ve směru řetězového obchodu rozhodnouti; jen nesprávným právním pojetím řetězového obchodu dospěl soud, aniž zmíněnou otázkou se zabýval, k výroku sprošťujícímu.

Čís. 1067.

Pro stanovení kvalifikace (trestní sazby) dle hodnoty věci ukradené jest bezvýznamno znehodnocení měny.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1923, Kr I 1355/21).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. října 1921, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) a 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, provádějíc důvod zmatečnosti č. 10 § 281 tr. ř. namítá, že hranice (obnosů), dle nichž se řídí jednotlivé sazby trestní, neodpovídají změněným poměrům cenovým a valutárním, načež, dovolávajíc se indexového čísla 14, určeného státním statistickým úřadem pro měsíc srpen 1921 (trestný čin spáchán byl stěžovatelem dle rozsudku v roce 1920 až do počátku května 1921), míní, že hranice trestní sazby § 179 tr. zák. musila by, aby odpovídala změněným poměrům, činiti 28.000 Kč tak, že soud, kdyby byl tyto poměry uvážil, nebyl by mohl uznati stěžovatelku vinnou také dle § 179 tr. zák., jelikož 6500 Kč jako cena 5 hl vína (zmateční stížnost uvádí zřejmě nedopatřením 5600 Kč) ani zdaleka oné hranice 28.000 Kč nedosahuje. Odporuje prý přímo duchu dnešního soudnictví, posuzuje-li se trestnost dle cenových hranic, stanovených zákonem ze dne 9. dubna 1915 (lex Ofner), opatřením Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n., zjednána prý náprava pouze neúplná, uváží-li se, že dle něho (§ 1) lze na zločiny krádeže,

zpronevěry a podvodu při částce vyšší 2000 Kč, užití sazby těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let, kdežto by při přepočtení hodnoty, jehož se dovolává zmateční stížnost, byla na místě sazba § 178 tr. zák., tedy, nebylo-li by zvláštních okolností přitěžujících, těžký žalář od šesti měsíců do jednoho roku. Námitka je právně bezpodstatnou. Ze zásady § 173 tr. zák., dle níž hodnotu věci ukradené počítati je nikoli dle zlodějova užitku, nýbrž dle škody okradeného, plyne, že výši, rozsah škody dlužno určiti obnosem, který vynaložiti je poškozenému k odčinění škody, jemu krádeží nebo jiným deliktem majetkovým způsobené, tím, že si opatří náhradní předměty stejné hodnoty. Obnos ten lze s obecnou platností stanoviti jen v oněch platidlech (měřítkách hodnoty), jež tyto funkce vskutku mají a zastávají. To plyne i z úvahy, že výrok o vině, zakládající se v deliktu majetkovém, který spočívá na předpokladu určité hodnoty věci ukradené, zpronevěřené atd. může dle zákona býti zároveň podkladem výroku o náhradě škody, při čemž výši škody dlužno dle § 99 tr. ř. vyšetřiti pro obojí účel jedním a týmž způsobem a musí se obojí obnos dle § 173 tr. zák. a § 99 tr. ř. krýti. Cena předmětů potřeby, jakožto pojem v prvé řadě hospodářský, je přirozeně podmíněna poměry hospodářskými. Poměry ty mění se ustavičně, podléhaly změnám i za dob normálních, při čemž vývoj dál se již tehdy u různých předmětů způsobem různým; ceny jedněch stoupaly nebo klesaly rychleji než u jiných, ba bylo častým zjevem, že zatím, co zboží jedné skupiny prodělávalo cenový proces vzestupný, ceny jiného zboží současně se zlevňovaly. Je na bílední, že pro obor trestního práva bylo přímo nemyslitelným, aby tyto různosti v cenovém vývoji, mnohdy značné a nezřídka i překotné, namnoze pak jen přechodné, docházely ustavičného výrazu ve změnách zákonných hranic obnosů neb hodnost, směrodatných ať již pro roztřídění deliktů majetkových na zločiny, přečiny a přestupky, či pro určení jednotlivých zločinných kvalifikací činů těch a pro podmíněné jimi trestní sazby. Musí proto i všeobecné stoupnutí cen, přivoděné mimořádnými poměry, vyvolanými válkou, přijati a uznati, s nimi se spokojiti každý, a trpí-li všeobecnou drahotou, jakožto následkem poklesnutí hodnoty, platební a kupní síly peněz v pravidelném chodu života veškeré třídy obyvatelstva, nelze zajisté nahlédnouti, proč by právě pachatel trestného činu, tedy jen, kdo podnikl útok na cizí majetek a způsobil škodu, směl činiti nárok na to, aby vůči němu ony vysoké ceny uznávány nebyly. Použije-li se proti němu těchto cen, neděje se mu tím křivda a nemůže se tím pokládati za zkrácena, jelikož zná hospodářské poměry, za nichž jedná, na nichž je jeho čin závislým, a poněvadž je si toho vědom, že věc, ohledně níž se činu dopouští, v ceně značně stoupla. Nesejde ani na tom, že svým jednáním nabývá předmětů, které měly kdysi cenu daleko nižší, neboť nerozhoduje jeho užitek, nýbrž škoda, kterou trpí ten, kdo činem jeho byl postižen. Uznání stanoviska zmateční stížnosti znamenalo by ve skutečnosti pro pachatele majetkových deliktů v dobách nynějších jistou naprosto neodůvodněnou premii. Odpovídá tudíž podřadění trestného činu stěžovatelova také kvalifikaci dle § 179 tr. zák. platným ustanovením zákonným, při čemž ke znehodnocení peněz, na něž poukazuje zmateční stížnost, přihlíženo bylo způsobem, nacházejícím oporu rovněž v předpisu zákonném, tím, že stěžovateli vyměřen byl trest ve smyslu § 1 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n. nikoliv dle trestní sazby § 179 tr. zák., nýbrž dle sazby § 1 opatření (těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let.

Čís. 1068.

S výjimkou překročení mezí nutné obrany zabezpečuje § 2 písm. g, tr. zák. pachateli beztrestnost jak pro případ, že podmínky spravedlivé nutné obrany tu jsou, meze její však z důvodů posledního odstavce § 2 tr. zák. byly překročeny, tak pro případ, že podmínek spravedlivé nutné obrany zde objektivně nebylo, pachatel je však z uvedených důvodů mylně předpokládal.

Ku překročení mezí nutné obrany (§ 2 písm. g tr. zák.) jest po stránce subjektivní zapotřebí, by pachatel v době činu jednal ve stavu normálního nazírání.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1923, Kr I 44/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 1. října 1921, jímž byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro zločin těžkého poškození na těle dle §§ 152, 155 lit. a) tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost je neodůvodněna i potud, pokud se opírá o důvod zmatečnosti čís. 9 (9 b) § 281 tr. ř. K závěru, že obžalovaný jednal jen v nutné obraně a že z jejích mezí nevykročil, dospívá rozsudek úvahou, že obžalovaný, jenž věděl, že všem lesním zřízencům v P. bylo vyhrožováno, octl se v lese sám proti 5 mužům, při krádeži dříví přistiženým, že, za výstupu P., třeba jen ve strachu o svůj život, uchopil hlaveň pušky obžalovaného, čímž ho odzbrojil, K. pak, třeba že jen ze zvědavosti, běžel zadu k zápasícím tak, že obžalovaný mohl dle přesvědčení soudu míti dojem bezprostřednosti útoku na svůj život; je tudíž pochopitelno, že za takového stavu věci vytrhl lovecký nůž a bodl jím bez rozmyslu po P-ovi, by se ho jako nejbližšího útočníka sprostil. Zmateční stížnost je v neprávu, namítajíc, že o spravedlivé nutné obraně ve smyslu § 2 lit g) tr. zák. nelze u obžalovaného vůbec mluviti. Stížnost nevychází ve svých vývodech ze shora uvedených skutkových zjištění rozsudkových, nýbrž v rozporu s ustanovením § 288 čís. 3 tr. ř. ustrojuje si skutkový děj v podstatných jednotlivostech způsobem, uchylujícím se závažně od skutečností, zjištěných rozsudkem. Položí-li se za základ úvah o jednání obžalovaného skutkový děj, zjištěný rozsudkem, nelze důvodně tvrditi, že rozsudkovým výrokem, dle něhož obžalovaný jednal ve spravedlivé (nutné) obraně a mezí této obrany nepřekročil, byl zákon porušen nebo bylo zákona použito nesprávně. Dle poslední odstavce § 2 písm. g) tr. zák. jde o spravedlivou nutnou obranu jen tehdy, dá-li se z povahy osob, času, místa, způsobu útoku nebo z jiných okolností souditi, že pachatel použil jen nutné obrany, by od sebe neb od jiných odvrátil protiprávní útok na život, zdraví nebo majetek, nebo že jen z přestrašení, bázně neb uleknutí

meze takovéto obrany překročil. Ustanovením § 2 písm. g) tr. zák. poskytuje se tudíž — hledíc zároveň k písm. e) téhož § — beztrestnost pachateli arciť s výjimkou překročení mezí nutné obrany dle poslední věty § 2 lit. g) tr. zák., nejen pro případ, v němž podmínky spravedlivé nutné obrany tu jsou, meze její však z důvodů, naznačených v posledním odstavci uvedeného §, byly překročeny, nýbrž i tehdy, když objektivně spravedlivé nutné obrany sice nebylo, ale obviněný z přestrašení, bázně neb uleknutí předpokládal, že ony podmínky tu jsou. Tak tomu bylo dle skutkových zjištění rozsudkových a dle přesvědčení, nalézacím soudem ze skutečností těch správně čerpaného, i v tomto případě. V neprávu je též zmateční stížnost, dovozujíc, že obžalovaný měl a za daných okolností také mohl docela dobře seznati, že své právo, totiž bezpečnost svého života a zdraví, může si uchrániti prostředky méně ostrými a méně nebezpečnými, neboli, že nutná obrana nevyžadovala toho, aby P. bodl právě do prsou, a že tím obžalovaný překročil meze nutné obrany. Než vykročení takové jest dle poslední věty § 2 písm. g) tr. zák. nikoliv již samo o sobě, nýbrž jen tehdy trestným, když podle povahy okolností jsou tu podmínky §§ 335 aneb 431 tr. zák. jakožto jednání z nedbalosti. O ní by však jen tehdy mohla býti řeč, kdyby si byl pachatel (napadený) vědom nebezpečí, s jeho jednáním spojeného, nebo kdyby z okolností případu na jevo šlo, že pachatel (napadený) zaviněným způsobem zanedbal povinnou pozornost a uvažování, a že pro nedostatek povinné rozvahy nebezpečí, z jeho jednání plynoucího, si neuvědomil. Aby tudíž překročení mezí nutné obrany mohlo za vinu býti přičítáno, nestačí jen objektivně překročení hranic přiměřené obrany, nýbrž jest dále ještě zapotřebí, by obžalovaný v době činu jednal ve stavu normálního nazírání, tak že jemu přes poděšení, strach neb uleknutí bylo by možným bývalo, aby si uvědomil překročení nutných mezí. I když dle výše již citovaných rozsudečních zjištění jednání obžalovaného, v sebeobraně předsevzaté, objektivně převyšuje míru, nutnou k odražení útoku, P-em naň učiněného, a jest vybočením v úleku a strachu z mezí nutné obrany, vyloučil nalézací soud zjištěními svými zavinění obžalovaného po stránce subjektivní. Dle těchto zjištění nejednal obžalovaný za normálního uvažování, nýbrž jednak pod tlakem tehdejších, pro lesníky a jich službu nebezpečných poměrů a činěných jim výhrůžek, jednak pod vlivem hrozivé situace, která okamžité jednání vyžadovala a ve které obžalovaný neměl vůbec kdy, způsob sebeobrany nějak uvážiti, tím méně pak nebezpečnost své obrany si uvědomiti. Když tedy nalézací soud ve shodě s danými okolnostmi zjistil, že obžalovaný, nemající kdy k nějaké úvaze a vedený okamžitým pudem sebezáchrany, bez rozmyslu po P-ovi bodl, by se ho jako nejbližšího protivníka zprostil, nejde tu o obžalovaným zaviněné zanedbání povinné pozornosti a náležité rozvahy a následkem toho není zde skutkové povahy přestupku § 431 tr. zák.

Čís. 1069.

Kořalka, rum a likéry, pokud nejsou přepychovými předměty, jsou předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona (zákona o podloudném vývozu).

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr. I. 910/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 15. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 2 písm. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), 10 § 281 tr. ř. a namítá, že kořalka, rum a likéry nenáležejí mezi předměty potřeby ve smyslu § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a dovozuje, že, poněvadž z cen předmětů, stěžovatelem dle rozsudkového zjištění do ciziny dopravených, připadá na ony lihoviny celkem 1405 Kč 72 h, na tele pak pouze 304 K, by čin stěžovatelův, kdyby s hlediska, zaujatého zmateční stížností, zůstal omezen pouze na podloudnou dopravu telete, zakládal jen skutkovou podstatu přestupku § 2 a) zákona o stihání podloudného vývozu. Vycházejíc z názoru, že zákon mínil předměty potřeby jen takové věci, které jsou předměty potřeby všeobecné, jsouce určeny k tomu, by buď přímo nebo nepřímo ukájely potřeby životní, stížnost dovozuje, že lihoviny nejen předměty potřeby v tomto smyslu nejsou, nýbrž že tu jde o jedy, poškozující zdraví lidu, jichž požívání se proto ve všech státech čelí, na něž se v přemnohých státech ukládají prohibitivně daně a cla a jichž požívání je v jednotlivých státech na př. v Severní Americe dokonce přímo zakázáno. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. není opodstatněn a důsledkem toho nemůže býti opodstatněn ani důvod zmatečnosti čís. 10 téhož paragrafu. Předměty potřeby rozumějí se dle § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., ku kterému poukazuje § 1 zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n., movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Nelze proto pro pojem předmětu potřeby požadovati, by sloužil k uspokojení nezbytné neb i jen řádné životní potřeby lidské a nelze z pojmu onoho vyloučiti požívatiny, jichž lidé mohou postrádati, aniž tím vzali újmu na životě nebo na zdraví. Rozhodným jest vzhledem k účelu zákona o válečné lichvě, který zákonem o nedovoleném vývozu jest podporován ve svých cílech, čeliti všem zdražujícím rejdům, ohrožujícím stejnoměrné a co možná levné zásobování obyvatelstva, pouze, zda potřebu, k jejíž ukojení věc slouží, cítí značná část obyvatelstva a zda ji pociťuje tak, že spotřebitelé jsou volni opatřovati si věc i za ceny, které nejsou ospravedlněny výrobními a obchodními podmínkami přes zhoršení oněch podmínek nastavší mimořádnými poměry poválečnými. Že tomu tak je u lihových nápojů, jest na bíledni. Skutečnost, že u všech národů i u národů t. zv. primitivních objevuje se požívání lihových nápojů, dokazuje, že jejich potřeba jest zakořeněna v lidské povaze. Ve válečných poměrech uchýlila se značná část obyvatelstva k požívání lihových nápojů a to rumu, kořalky a pod., obzvláště když obtížné poměry válečné a poválečné zvýšily zejména u lidí úsilovně pracujících a při tom nedostatečně živených potřebu po prostředcích síly a vytrvalosti třebas jen přechodně vzpružujících. Takových prostředků určité vrstvy obyvatelstva ani postrádati nemohou. Nezáleží na tom, že požívání lihových nápojů, zejména při nemírnosti, může přivoditi zhoubné účinky ne jenom pro jednotlivce, nýbrž i pro všeobecnost a že proto je

žádoucno, aby vhodnými opatřeními státu a lidské společnosti požívání lihových nápojů bylo obmezeno a, možno-li úplně vymýtěno. Tuto vlastnost sdílejí lihové nápoje s mnohými jinými druhy požívatin. Zákonům, jejichž účelem jest zabezpečiti nerušené zásobování spotřebitelstva předměty potřeby, počítati jest s potřebami, které obyvatelstvo skutečně pociťuje a ukojiti hledí, tedy i s potřebami, které z těch neb oněch úvah jsou státu a lidské společnosti nevítanými. Ohled tento musí potrvati po tak dlouho, pokud zákony ty jsou v platnosti, a nelze míti proto zření k tvrzení obhájcovu, že se zásobování obyvatelstva od vydání zákona o nedovoleném vývozu zlepšilo a že proto jest tento zákon co nejúžeji vykládati. Nelze konečně pominouti ani okolnost, že hospodaření lihem, zejména pak rumem a výčepní kořalkou bylo státem dalekosáhle upravováno za tím účelem, aby se spotřebitelstvu dostalo zásobení zejména těmito posledními druhy lihovin v potřebném množství a za ceny přiměřené. Příslušná nařízení opírala se o zákon ze dne 24. července 1917 čís. 307 ř. zák., pokud se týče o zákon ze dne 15. dubna 1920 čís. 337 sb. z. a n., kdež byla vláda zmocněna, aby vydávala za příčinou mimořádných, válkou vyvolaných poměrů potřebná opatření v oboru hospodářském. Z toho vyplynula zejména obě dvě nařízení, upravující cenu rumu a výčepní kořalky, které přicházejí v úvahu, a to ze dne 2. března 1920 čís. 127 sb. z. a n. a ze dne 16. listopadu 1920 čís. 620 sb. z. a n. Konečně dlužno poukázati i na nařízení vlády republiky československé ze dne 7. května 1920 čís. 377 sb. z. a n. o výrobě a obchodu potravinovými náhražkami, které se opírá rovněž o zákon čís. 337/20 a v § 2 mluví jako o náhražkách potravin, též o náhražce piva (čís. 18) a o náhražce kořalek, rumu, koňaku, araku a jiných lihovin (čís. 20), z čehož rovněž vyplývá, že dlužno lihoviny pokládati ve všech druzích, jež nejsou zrovna luxusními potřebami, za předmět potřeby ve smyslu zákona o nedovoleném vývozu. Právem proto započetl nalézací soud v úhrnnou hodnotu veškerých předmětů, obžalovaným vyvezených, také hodnotu jak výčepní kořalky, tak i rumu, o které tu šlo. Hodnota všech těchto předmětů i s hodnotou vyvezeného telete převyšuje však 500 Kč, a právem proto obžalovaný byl uznán vinným přečinem nedovoleného vývozu. Odsouzení pro přestupek tohoto zákona nemůže proto přijíti vůbec v úvahu.

Čís. 1070.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pletichy podloudným obchodováním cukrovou zadinou. Pokud přichází tu v úvahu pouhý správní přestupek dle § 24 vládního nařízení ze dne 23. září 1919, čís. 519 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr. I. 1113/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha K-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. května 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 11 čís. 4 zákona ze dne

17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle § 7 (1) téhož zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud podřadil jednání obžalovaných K-a a T-a skutkové podstatě přečinu pletich, shledav je jednáním nedovoleným, nezákonným, jelikož obžalovaní jednali proti známým jim předpisům vládního nařízení ze dne 23. října 1919, čís. 519 sb. z. a n. Rozsudkové důvody poukazují především na § 8 tohoto nařízení, dle něhož veškeré v Československé republice toho času pohotové zásoby nezdaněného cukru byly pod závěrou s účinkem, že dotčený cukr bylo lze toliko dle pokynů cukerní komise zpracovati, spotřebovati, dobrovolně nebo vnuceným způsobem zciziti a že nebylo vůbec dovoleno s ním nakládati bez poukazu komise. Bylo pak jen důsledkem uplatnění této stěžejní zásady úpravy obchodu řepovým cukrem, vztahující se na všechny druhy cukru, tedy i na cukrovou zadinu, stanovisko, které zaujala Československá cukerní komise ve svém přípise ze dne 31. ledna 1921 a které dle rozsudkových důvodů za své přijal i nalézací soud, že totiž podnik měl, nebyl-li s to přidělené mu zadiny zpracovati, požádati cukerní komisi, by přebytečné množství zadin oddisponovala, že však v žádném případě nebyl oprávněn, zadiny ty prodávati jiné firmě. Přípis poukazuje v tom směru výslovně na vládní nařízení čís. 513 sb. z. a n. z roku 1919, dle jehož § 9 (6) byly podniky, jež používají cukru a jej zpracovávají a jimž byl cukr přidělen přímo komisí nebo na její rozkaz, povinny tohoto cukru použíti neb jej zpracovati jen v témž podniku, k témuž účelu a v témže čase, pro který byl cukr přidělen, a dle něhož nebyly oprávněny upotřebiti nebo zpracovati jiný cukr než cukr, jenž jim byl přidělen komisí nebo příslušným správním úřadem první stolice. Důležitým je dále ustanovení § 8 (6) vládního nařízení, dle něhož závěra, která jinak končila zdaněním nebo vyvezením cukru, v příčině cukru přiděleného podnikům, používajícím a zpracovávajícím cukr [9 (6)] oživla co do cukru, který by nebyl v ustanovené době použit nebo zpracován. Tyto předpisy nepřipouštějí, jsouce správně vykládány, ni nejmenší pochybnosti o tom, že způsobem, vytčeným v nich pro případ, nebyl-li podnik s to, přidělený mu cukr z kterékoliv příčiny zpracovati, měli se zachovati i obžalovaní, nebylo-li možno přidělenou zadinu zpracovati pro její neupotřebitelnost v podniku obžalovaného T-a, a to bez rozdílu, zda byla k tomu účelu neupotřebitelna již pro svou prvotní špatnou jakost či proto, že se ať jich zaviněním nebo bez něho zkazila později; za žádných okolností nebyli oprávněni, prodati ji jinému podniku. Je tudíž bezvýznamnou odpověď na otázku, zda souviselo vytékání zadiny, po případě její neupotřebitelnost v podniku obžalovaného T-a s její špatnou jakostí, či bylo-li přivoděno jejím špatným uložením, a rovněž ani na tom nesejde, zda bylo zadiny, v cukrářském podniku jmenovaného obžalovaného neupotřebitelné, možno použíti k jinému účelu, zejména k výrobě povidel, ku které ji dle rozsudkového zjištění upotřebil Antonín B. Důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. uplatňuje tudíž zmateční stížnost veskrze neprávem. Dovolávajíc se hmotněprávního důvodu zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá především, že vládní nařízení ze dne 23. září

1919, čís. 519 sb. z. a n. neobsahuje předpisů, které předpokládá nalézací soud, shledávaje jednání obžalovaných nedovoleným a nezákonným. Bezpodstatnost námitky je zjevna již z hořejších úvah, k nimž tudíž netřeba co dodávati. Pokud však zmateční stížnost dále namítá, že rozsudek neprávem spatřuje v počínání obžalovaných také jednání podloudné, když byl cukr, přidělený firmě T. a spol. (obžalovanému T-ovi, bez jakýchkoli potíží vydán obžalovanému K-ovi a jím také zaplacen, stačí poukázati k tomu, že jednak rozsudek dospívá k závěru, že v podstatě šlo jen o úmluvu (mezi obžalovanými), že Kraus odebéře cukr p r o T-a a jej k sobě vezme pouze na sklad, zejména pak, že za řízení v první stolici nic nenasvědčovalo tomu a ani zmateční stížnosti netvrdí, že se o oné transakci dověděla cukerní komise; pro posouzení otázky zavinění obžalovaných by však zůstalo nerozhodným, že nezachovala se dle předpisů vládního nařízení ani firma F., jejíž prostřednictvím byla zadina dodána. Neprávem namítá dále zmateční stížnost, že zadinový cukr, poněvaž ho byl velký nadbytek, byl v naprosto volném obchodě. Námitka ta je především právně bezpodstatna, neboť je samozřejmo, že platnost a závaznost obmezujících ustanovení vládního nařízení o úpravě obchodu řepovým cukrem nebyla ani nemohla býti odvislou od dočasné výše pohotových zásob cukru vůbec nebo jednotlivých druhů jeho zvlášť. Ostatně ocitá se zmateční stížnost tvrzením, že byl zadinového cukru velký nadbytek, v rozporu s rozsudkovým zjištěním, shodujícím se dokonce doslovně s údajem samotného stěžovatele při hlavním přelíčení ze dne 20. prosince 1920, dle něhož byl v rozhodné době, na podzim 1919, citelný nedostatek cukru. Dovolává-li se zmateční stížnost údaje jednotlivých svědků, dle nichž prý byla cukrová zadina ve volném obchodě, že byla inserována, v obchodech nabízena, přehlíží, že by ani takovéto pouze faktické zjevy a poměry nezměnily ničeho na stavu právním a nepozbylo by ani tím jednání obžalovaných povahy jednání nedovoleného, nezákonného a zároveň i podloudného. Tím však nabylo jednání jich také rázu jednání, vybočujícího z mezí řádného a solidního obchodování a tedy i jednání nereelního. Zmateční stížnost dovozuje sice dále, že za takovéto jednání může býti pokládáno pouze takové počínání, které směřuje k tomu, by se jím pachatel domohl neoprávněného zisku. Tento názor je však právně zřejmě mylným. Není pojmovým znakem přečinu pletich snaha po zisku, nýbrž, jak zjevno ze samotné definice skutkové podstaty pletich dle § 11 č. 4 lichevního zákona, jen způsobilost jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby. Tuto způsobilost napadený rozsudek výslovně zjišťuje.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že počínání stěžovatelovo jakožto jednání, příčící se pouze ustanovení § 9 (6) vládního nařízení čís. 519/19, podléhá ve smyslu § 24 téhož nařízení jen potrestání úřadem správním a že je nalézací soud nesprávným výkladem zákona podřadil skutkové podstatě přečinu pletich, která se na jednání to nevztahuje. Námitka, kterou zmateční stížnost uplatňuje ve skutečnosti důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., je právně bezpodstatna. Zmateční stížnost přehlíží, že dle § 24 vládního nařízení trestati bylo toho, kdo jednal proti ustanovením tohoto nařízení, správním úřadem pouze tehdy, pokud čin nepodléhal trestu přísnějšímu. V počínání stěžovatelově shledal nalézací soud, jak shora dovoděno bylo, právem jednání nejen nedovolené, nezákonné, nýbrž i podloudné, tudíž jednání nereelní a vybočující z mezí řádného a solidního obchodování, které tudíž, zjistiv i jeho způsobilost, stupňovati cenu předmětu potřeby, správně a bez ohledu na ustanovení § 24 vládního nařízení čís. 519/19 podřadil skutkové podstatě pletich.

Čís. 1071.

Ke skutkové podstatě rozšiřování z a k á z a n é h o tiskopisu (prvý případ §u 24 tisk. zák.) stačí, stihá-li pachatele zavinění z nedbalosti. Lhostejno, zda zákaz rozšiřování spadá do doby, kdy byl pachatel redaktorem.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923 Kr. I. 1408/21.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. září 1921, pokud jím byl obžalovaný Bohumil Š. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin §u 24 tisk. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem §u 24 zákona o tisku, jehož se dopustil tím, že v čís. 48 periodického, na Kladně vydávaného tiskopisu »Svoboda« ze dne 26. dubna 1921 stať »Dne 11. dubna 1920 . . . . . až . . . . . č. p. 71 u Votic« z článku »Zasláno« v č. 7 časopisu »Sociální demokrat« ze dne 15. dubna 1920 otištěnou, uveřejnil, tedy rozšiřoval přes to, že tato stať byla nálezem zemského trestního soudu v Praze ze dne 15. dubna 1920 zakázána a zákaz ten byl v č. 92 Úředního listu republiky československé ze dne 22. dubna 1920 řádně vyhlášen.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjišťuje, že v obžalovacím spise ze dne 30. března 1921, jejž obžalovaný v čís. 48 periodického jím redigovaného časopisu »Svoboda« pod nadpisem: »V demokratické republice se nesmí nic myslit« otiskl, obsažena jest stať, »Dne 11. dubna . . . . . až . . . . . čp. 71 u Votic« z článku »Zasláno«, která byla v čís. 7 periodického tiskopisu »Sociální Demokrat« ze dne 15. dubna 1920 na základě § 222 tr. zák. státním zastupitelstvím v Praze zabavena, zabavení to nálezem zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. dubna 1920, potvrzeno a zákaz dalšího rozšiřování v čís. 92 »Úředního listu republiky československé« ze dne 22. dubna 1920 řádně vyhlášen. Přes toto zjištění nalézací soud obžalovaného redaktora Bohumila Š-a dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin §u 24 zákona o tisku sprostil a z důvodu, že obžalovaný, který dozna', že článek »V demokratické republice se nesmí mysliti« četl a že jej do tisku dal, hájil se tím, že prý nevěděl, že ona stať byla zabavena, a poněvaž za řízení trestního nevyšly na jevo okolnosti, které by nasvědčovaly tomu, že obžalovaný měl o tom vědomost, že ona stať byla zabavena. Právem brojí zmateční stížnost státního zastupitelství proti tomuto sprošťujícímu výroku důvodem zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. jako právně mylnému. Nalézací soud přehlédl, že na obžalovaného vznesena

byla obžaloba pro první případ § 24 tisk. zák., totiž pro rozšiřování zakázaného tiskopisu. Ohledně tohoto případu nevyžaduje se znak »vědomosti«,který jest, jak tomu nasvědčuje doslov zákona, náležitostí skutkové podstaty druhého případu, týkajícího se rozšiřování zabaveného tiskopisu. Úmyslné nebo vědomé rozšiřování není proto podmínkou prvního případu § 24 tisk. zák., naopak stačí dle všeobecných zásad právních, stíhá-li pachatele zavinění z nedbalosti. Je pak nepochybno, že u osob, s jichž povoláním souvisí účast při rozšiřování tiskopisů, jak je tomu při odpovědných redaktořích, vyplývá již z povolání jejich povinnost, by si zjednaly a měly na zřetely ony prameny, z kterých by čerpaly bezpečnou vědomost o zákazech, vydaných v příčině dalšího rozšiřování tiskopisů. Osobám, k jichž povinnostem náleží, by si opatřily vědomost o zákazech, nepřichází nezaviněná nevědomost o zákazu k dobru, jestliže se o takovéto zákazy nestaraly a následkem této nedbalosti o jich existenci nevěděly. V tomto případě jest tím méně důvodů pro omluvu obžalovaného, ježto zabavený článek byl v obžalovacím spisu neprávem uveřejněn, označen jak podle jména časopisu, tak i podle jeho čísla i data, a obžalovanému bylo ze znění obžalovacího spisu zřejmo, že právě článek, takto označený, jest důvodem ke stihání Ladislava L-a pro přečin podle §u 305 tr. zák. a že tedy i jeho uveřejnění již patrně bylo nalezeno závadným. Okolnost, že obžalovaný v r. 1920, kdy byl onen článek zabaven, nebyl redaktorem a nemusil proto o zabavení věděti, nebyla obžalovaným před nalézacím soudem vůbec přednesena, nýbrž teprve obhájcem při veřejném roku tvrzena, a neměl proto nalézací soud příčiny, by se jí při rozebírání otázky viny zabýval. Mimo to však byla by tato okolnost pro posouzení viny obžalovaného naprosto nerozhodnou, neboť obžalovaný musí dbáti ustanovení tiskového zákona v době, kdy je redaktorem, a přihlížeti k zákazům uveřejňování zabavených článků tenkráte, když jde o jejich uveřejnění. Není nikterak zapotřebí, by zákaz rozšiřování zabaveného článku spadal do doby, po kterou jest obžalovaný redaktorem časopisu »Svoboda«. Na jiné okolnosti, které by zavinění obžalovaného vylučovaly, se obžalovaný neodvolával, i musí proto zastupovati onu, povinnosti jeho se příčící nedbalost. Nalézací soud posoudil proto věc právnicky nesprávně i bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti.

Čís. 1072.

Shromažďovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Není schůzkou, obmezenou na zvané hosty, byli-li k ní zváni příslušníci bývalého c.a k. pluku jednak lístky, jednak oznámením v novinách.

Zákon ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n. o zrušení šlechtictví, řádů a titulů.

Zrušeného řádu užívá veřejně i ten, kdo úmyslně se jím vyzdobiv, přijímá u sebe zvané hosty nebo nahodilé návštěvníky.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr I 1924/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku okresního soudu v Aši ze dne 25. července 1922, pokud jím byl obviněný František Z. podle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přestupky §§ 2 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. a § 6 čís. 1 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n., — takto právem: Svrchu uvedeným rozsudkem okresního soudu v Aši byl porušen zákon v ustanovení §§ 2 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. a v ustanovení § 6 čís. 1 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 242 sb. z. a n.

Důvody:

Dle obsahů spisů okresního soudu v Aši pořádal dne 11. června 1922 František Z., velkostatkář v K., ve své dřevěné stodole schůzi bývalých příslušníků bývalého rak. uh. pluku dragounů č. 14, aniž tuto schůzi okresní správě politické v Aši ohlásil. Této schůze zúčastnilo se 150 až 200 osob, mezi nimi též ženy a dítky. František Z. měl na sobě polní stejnokroj býv. rak. uh. plukovníka, (byl kdysi plukovníkem jmenovaného rak. uh. pluku dragounů), ověšený šesti rak. uh. vojenskými řády, František Z. sám kouřil a dovolil účastníkům schůze též ve stodole kouřiti. Proti Františku Z-ovi byla vznesena obžaloba pro přestupky dle § 2 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák., dle §§ 333 a 452 tr. zák. a dle § 6 čís. 1 zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n., ale rozsudkem okresního soudu v Aši ze dne 25. července 1922 sproštěn byl dle § 259 čís. 3 tr. ř. ve všech směrech z obžaloby. Sprošťující rozsudek odůvodněn jest ve směru § 2 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. tím, že schůzka, kterou obžalovaný ve svém obydlí konal, nepodléhá citovanému zákonu a vyplývá prý to již z té okolnosti, že přítomní pohoštěni byli pivem a cigaretami a že mezi přítomnými byly i ženy a děti. Dle zjištění nalézacího soudu omezovala se prý schůzka pouze na zvané hosty a měla ráz slavnosti rodinné, nikoli však shromáždění. Uvedené zjištění, že schůzka obmezena byla na zvané hosty, neodpovídá spisům, neboť obžalovaný sám doznává, že pozval příslušníky bývalého c. a k. 14 pluku dragounů jednak lístky, jednak inserátem v »Ascher Zeitung«. Insertní toto pozvání nebylo tedy řízeno na osoby individuelně určité a vztahovalo se dle stavu věci na neurčitý počet osob, do tisíců jdoucí, z nichž ovšem dostavilo se jich dle četnického oznámení jen asi 150 až 200. Bylo-li však uvedeným způsobem zváno všeobecně a mohly-li se zúčastniti také ženy a děti, které přece zvány nebyly, nelze říci, že schůze byla obmezena na zvané hosty. Zřejmě byl tu tedy zákon v § 2 zákona shromažďovacího porušen. Pokud se týče § 6 (1) zákona ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n. uvádí sprošťující rozsudek, že ku skutkové podstatě uvedného přestupku jest třeba, by nošení řádů a vyznamenání se dělo veřejně a, ježto prý obžalovaný svá vyznamenání nosil pouze uvnitř svého obydlí, na jeho dveřích bylo ohlášeno, že přístup dovolen jest jen osobám zvaným, nedostává prý se tu požadavku veřejnosti ve smyslu trestního zákona, dle něhož veřejným jest onen prostor (místo), jež jest všeobecně přístupným. I tento názor okresního soudu jest právně mylným. V tomto případě nešlo, jak dovozeno bylo, o schůzi, omezenou výlučně na osoby zvané a nepostrádalo proto již z tohoto důvodu rázu veřejnosti. Ze znění a účelu zákona o zrušení šlechtictví, řádů a titulů však dále plyne, že náležitost veřejnosti ve smyslu

§u 6 (1) má obsah jiný, než na příklad v ustanoveních §u 300 neb 491 tr. zák., kde alternativně uveden jest požadavek buď »veřejně« nebo »před více lidmi« a kde tudíž slovo »veřejně« znamená veřejnost místa bez ohledu, je-li kdo přítomen čili nic. Náležitost veřejnosti dle §u 6 (1) citovaného zákona naproti tomu, kde požadavek »více lidí« vůbec není položen, má význam širší, značící každý projev, kterým jakýmkoliv způsobem na veřejnost se vystupuje a kterým zejména zúmyslné nedbání zákonného ustanovení o zrušení šlechtictví, řádů a titulů na venek dává se na jevo. I ten, kdo přijímá, byť i ve svém bytě, ať zvané hosty nebo nahodilé návštěvníky, úmyslně za tím účelem vyzdobiv se zrušenými svými bývalými řády, užívá jich veřejně. Nepochybně pak byl požadavek veřejnosti splněn v tomto případě, kde František Z., nesa na prsou bývalé své řády a vyznamenání přijímal a ukazoval se značnému množství návštěvníků, ať již zvaných nebo nahodilých.

Čís. 1073.

Přestupek §u 506 tr. zák.

Nezachovala-li svedená napotom svůdci věrnost, stal se jeho slib, vstoupiti s ní v manželství, nezávazným, třebas s ní po té obnovil pohlavní styky. Promlčení činu počíná, když slib, uzavříti manželství, stane se nezávazným, pozdější pohlavní styky nemají na promlčení vlivu. Náhrada škody ve smyslu § 531 čís. 1 tr. zák. nepřichází tu v úvahu.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1923, Kr II 779/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení ku zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu v Uherském Hradišti ze dne 27. března 1922, jímž byl obviněný Jan K. uznán vinným přestupkem §u 506 tr. zák., takto právem: Svrchu uvedeným rozsudkem krajského jako odvolacího soudu u Uherském Hradišti byl porušen zákon v ustanovení §u 506 tr. zák., rozsudek tento se zrušuje ve výroku o vině i trestu, dále i ve výroku o podmíněném odsouzení a obnovuje se rozsudek okresního soudu ve Strážnici ze dne 10. srpna 1921, jímž byl obviněný Jan K. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přestupek §u 506 tr. zák. osvobozen.

Důvody:

Dle obsahu spisů okresního soudu ve Strážnici a krajského soudu v Uherském Hradišti měla Marie B-ová, domkařská dcera v Z., před válkou známost s obviněným Janem K-em. Známost tato nezůstala bez následků a 18. srpna 1915 narodilo se Marii B-ové dítě. Obviněný Jan K. nastoupil v době, kdy dítě se narodilo, vojenskou službu a dostal se do zajetí, z něhož se vrátil na podzim 1920. Ačkoliv po svém návratu ze zajetí zvěděl obviněný, že Marie B-ová nebyla mu věrnou a že měla nemanželské dítě s nějakým četníkem, přece obviněný obnovil známost s Marií B-ovou a chtěl si ji vzíti za manželku. Teprve, když se ukázalo před samou svatbou, že B-ová jest opětně těhotná, obviněný Jan K. známost s ní přerušil a oženil se s jinou. Marie B-oá podala na Jana K-a trestní oznámení pro svedení pod slibem manželství a u soudu byvši slyšena jako svědkyně dosvědčila, že obviněný jí sliboval před první souloží, že si ji vezme za ženu, a že jenom proto se mu poddala. První soudce rozsudkem ze dne 10. srpna 1921 sprostil obžalovaného z obžaloby a to proto, že nepovažoval za prokázáno, že obviněný Marii B-ové před souloží manželství sliboval a že kromě toho Marie B-ová nechovala se jako počestná žena v době, co byl obviněný v Rusku v zajetí, takže obviněný byl oprávněn nesplniti slib. Krajský jako odvolací soud v Uherském Hradišti rozsudkem ze dne 27. března 1922 uznal Jana K-a vinným přestupkem §u 506 tr. zák. Rozsudek odůvodnil soud odvolací tím, že obviněný B-ovou v listopadu 1914 svedl a zmrhal, připověděv jí manželství; že když se ze zajetí vrátil, měl ovšem, dozvěděv se o nevěře B-ové důvod pro nesplnění slibu; když však přes to s ní udržoval dále známost a měl s ní míti zase dítě, jest odpírání splnění slibu, kdysi daného, nyní bezdůvodným. Tvrzení obviněného, že toto třetí dítě není jeho, nýbrž že Marie B-ová je těhotná s jiným mužem, odvolací soud neuvěřil, zjistil naopak, že B-ová byla těhotná s obviněným. Odsuzující rozsudek odvolacího soudu neodpovídá zákonu. Dle zjištění téhož soudu měla Marie B-ová za nepřítomnosti obžalovaného dítě s Františkem Š-em, stala se tedy obžalovanému nevěrnou. Dle §§ 109, 115, 135 obč. zák., pokud se týče podle § 13 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 Sb. z. a n., jest manželská nevěra (cizoložství) důvodem k rozvodu a rozluce manželství a není proto pochyby, že i nevěra před sňatkem, pouze slíbeným, jest dostatečným důvodem, slíbené manželství odepříti. Chování Marie B-ové za nepřítomnosti obžalovaného bylo tudíž takového druhu, že jeho stihání pro svedení a zmrhání Marie B-ové bylo již vyloučeno (§ 281 čís. 9 b. tr. ř.). Pominula-li však jednou trestní stihatelnost určitého skutku, trestnost jeho nemůže na novo vzniknouti, leč že by skutek sám byl opakován, kteréžto opakování však v tomto případě bylo již nemožné. Právně mylným jest proto názor odvolacího soudu, že odpírání splnění slibu, kdysi daného, je nyní bezdůvodným, ježto obžalovaný po svém návratu ze zajetí o nevěře Marie B-ové se dozvěděl, s ní přes to styky navázal, s ní souložil, dokonce ohlášky měl a si ji tedy za manželku vzíti chtěl. Pozdější toto chování obžalovaného pro posuzování trestnosti skutku ze dne 1. listopadu 1914 nemělo již právního významu také z toho důvodu, že nejdéle v roce 1919 nastalo již promlčení, k němuž soudu jest přihlížeti z moci úřední. Dle vlastní svědecké výpovědi Marie B-ové dopustila se nevěry, následkem kteréž otěhotněla již před převratem. Při návratu obžalovaného ze zajetí roku 1920 bylo tedy promlčení již dokončeno. V případě tomto se počínalo promlčení, nikoli jak odvolací soud uvádí, když slib manželství stane se nesplnitelným, nýbrž tehdy, když stal se nezávazným. Tím stal se právě uvedenou nevěrností. Nezáleží na tom, že obžalovaný nesplnil podmínky §u 531 b) tr. zák., totiž neposkytl náhrady, neboť této náležitosti vyžaduje se pouze, kde povaha trestného činu to připouští, čemuž však u přestupku §u 506 tr. zák. není, ježto svedení a zmrhání odčiniti již nelze. I v tomto směru jeví se tedy rozsudek odvolacího soudu pochybeným.

Čís. 1074.

Zločinná činnost dle §u 206 tr. zák. jest ukončena uzavřením manželství a odtud počíná též promlčení. Užitkem ve smyslu § 229 a) tr. zák. není zisk nehmotný, jakým jest porušení manželské věrnosti.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1923, Kr I 1212/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 6. září 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dvojnásobného manželství dle § 206 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného z obžaloby sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného Josefa B-y, opírající se o důvod zmatku čís. 9 b) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Ač po stránce objektivní i subjektivní není pochyby o tom, že obžalovaný Josef B. dopustil se tím, že pojal dne 12. srpna 1902 dle katolického obřadu za manželku Kláru S-ovou, byv před tím, dne 25. ledna 1886, manželsky dle katolického obřadu oddán s dosud žijící Marií, rozenou V-ovou, zločinu dvojnásobného manželství dle § 206 tr. zák., přece dlužno námitku obžalovaného, že trestnost činu zanikla promlčením, uznati za důvodnou. Z ustanovení §u 206 tr. zák. plyne, že zločinu tam vyznačeného dopustí se osoba, která jest již manželsky oddána, tím, že uzavře za trvání prvního manželství manželství nové. Čin se dokonává uzavřením, t. j. slavnostním prohlášením svolení k manželství druhému, které se stalo formou, v době uzavření zákony vyžadovanou. Promlčení trestného činu dle platného práva počíná okamžikem jeho spáchání. Jest proto důležito, rozlušťiti otázku, kdy při zločinu dvojnásobného manželství jest pokládati trestný čin za spáchaný. A tu rozeznává theorie mezi delikty trvajícími, a delikty okamžikovými. Delikty trvající vyznačují se tím, že ku spáchání jejich se vyžaduje činnost déle trvající, a teprve uplynutím doby, ku spáchání potřebné, jest delikt uskutečněn. Tak jest tomu na př. u zločinu omezování osobní svobody dle §u 93 tr. zák., při němž trestný čin se páše tak dlouho, pokud jiné osobě se zabraňuje dle její vůle ve volném pohybu, a teprve, odpadne-li cizí nátlak, jest trestný čin dokonán. Rozhodnutí bývalého nejvyššího soudního dvoru vídeňského čís. sb. 302 a 2716 prohlašovala za podstatu zločinu dvojnásobného manželství porušení platného řádu manželského a porušení práv skutečného manžela, a vycházejí z názoru, že trestný stav nepřetržitě pokračuje, pokud ona práva manželská a právní řád jsou rušeny a ukončuje se v té době, kdy manželský svazek byl příslušným k tomu výrokem nebo smrtí jednoho z obou manželů rozloučen. Řadila tedy tato rozhodnutí a stálá tehdejší judikatura zločin dle §u 206 tr. zák. k deliktům trvalým. Tento názor dle náhledu nejvyššího soudu však nelze udržeti, jelikož se příčí jasnému znění §u 206 tr. zák., dle něhož zločinná činnost se ukončuje formálním uzavřením manželství. Zločinem dle §u 206 tr. zák. není společné žití v bigamii, nýbrž zločinem tím jest pouze přivodění

onoho protizákonného stavu, jenž se příčí monogamickému pojmu manželství. Toto pojetí ustanovení §u 206 tr. zák. nelze ovšem uvésti v soulad s pojmem deliktu dále trvajícího a dlužno proto souhlasiti s převážným názorem literatury (Högel, Stoss, Lamasch, Gross, Finger), která prohlašuje delikt onen nikoliv za trvalý, nýbrž za delikt dále účinkující, a to proto, poněvadž v případě tom jest trestným toliko skutek, kdežto v onom stav. Poměr, který se k nezákonně uzavřenému manželství pojí, jest jen účinkem zločinné činnosti dokonané, a jelikož dle platného práva promlčení počíná okamžikem spáchaného činu (§ 227 tr. zák.), dlužno promlčení počítati od uskutečnění v trestní normě popsaného děje, t. j., jak shora bylo dovoděno, od formálního uzavření bigamického manželství. S tohoto hlediska počalo promlčení v tomto případě dnem 12. srpna 1902. Ježto trestem zločinu dle § 206 tr. zák. jest těžký žalář od 1—5 let, činí lhůta promlčecí dle § 228 lit. b) tr. zák. pět let. Než promlčení trestného činu prospívá obžalovanému jen tenkráte, jsou-li mimo dobu promlčecí současně uskutečněny i jiné podmínky, které stanoví zákon v §§ 227 a 299 tr. zák. Tak ustanovuje zákon v §u 227 tr. zák., že promlčení nesmí býti přerušeno a vypočítává příkladmo případy, kdy se promlčení přerušuje. V případě, o který jde, vychází ze zjištění rozsudku prvého na jevo, že přerušení promlčení nikterak nenastalo. Také ostatní podmínky shora citovaných ustanovení jsou dány. Zákon vyžaduje v ustanovení §u 229 tr. zák. písm. a), aby pachatel neměl v rukou žádného, z trestných činů plynoucího užitku. Pod slovem užitek rozumí se toliko materielní zisk a nikoliv zisk immaterielní. Obžalovaný, porušiv manželskou věrnost, porušil pouze immaterielní práva manželky. Jestliže pak zákon jako další podmínku vyžaduje, by pachatel škodu dle svých sil nahradil, tu i tato podmínka jest uskutečněna, jelikož pachatel materielního zisku neměl a zločin tudíž náhrady immaterielní škody dle své povahy nevyžaduje, jiná škoda, snad vzniklá, pak nepřichází v úvahu. Tyto podmínky promlčení co otázky právní jest oprávněn posuzovati a zjišťovati soud zrušovací. Rozsudek dále zjišťuje, že obžalovaný po dobu promlčecí neuprchl do ciziny a teprve v roce 1914, jsa odveden k válečným úkonům, odebral se do Vídně, která v době promlčecí cizinou nebyla (§ 229 lit. c. tr. zák.). Rozsudkem nalézacího soudu je konečně zjištěno, že obžalovaný od 20ti let žil život pořádný, bezúhonný, čímž jest dána i poslední podmínka §u 229 d) tr. zák. Se zřetelem na tyto vývody uplynula doba promlčecí dne 12. srpna 1907. Za takto zjištěných okolností nebylo zapotřebí zrušený rozsudek za účelem doplnění ve směru dalšího zjištění vraceti soudu první stolice, nýbrž bylo lze vynésti ihned rozsudek sprošťující: § 288 čís. 3 tr. ř.

Čís. 1075.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud pachatel krádeže (podílník na krádeži) sužitkuje ukradený předmět, proviňuje se proti předpisům lichevního zákona.

Cenou zřejmě přemrštěnou (§ 7) bude tu jen cena, převyšující cenu, za kterou se mělo předmětu potřeby řádným obchodováním dostati spotřebitelům.

Předpisy lichevního zákona vztahují se i na směnu za jiný předmět potřeby.

Ke skutkové podstatě řetězového obchodu stačí již koupě předmětu potřeby za účelem úplatného zcizení, třebas ku zcizení nedošlo.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1923, Kr II 130/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečních stížnostech obžalovaných Karoliny G-ové, Marie Sch-ové, Elišky H-ové a Antonína E-a, do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Novém Jičíně ze dne 1. července 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1) téhož zákona — takto právem: 1. Zmateční stížnosti Marie Sch-ové a Antonína E-a se zavrhují. 2. Zmatečním stížnostem Karolíny G-ové a Elišky H-ové se vyhovuje, rozsudek, pokud jím tyto obžalované byly uznány vinnými přečinem dle §u 11 čís. 4 a přestupkem dle §u 7 (1) zákona o válečné lichvě se zrušuje, Karolína G-ová se sprošťuje dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek §u 7 (1) zákona o válečné lichvě, jehož se prý dopustila tím, že na jaře 1920 v N. ve společnosti jiných pachatelů, využívajíc mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, za předměty potřeby a to kuřivo, zřejmě přemrštěné ceny žádala, a vrací se ohledně Karolíny G-ové a Elišky H-ové věc, pokud se týče přečinu dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě soudu nalézacímu, by o ní v objemu zrušení znova jednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Elišky H-ové. Přisvědčiti dlužno stížnosti, pokud — dovolávajíc se důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že pouhý prodej cigaret stěžovatelkou nezakládá skutkové podstaty přečinu dle §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Tato skutková podstata nepředpokládá ovšem, jak stížnost mylně za to má, ziskuchtivého nabývání zboží a nepředpokládá ani, by pachatel koupil zboží za účelem dalšího zcizení. Skutkovou podstatu naplňuje jakékoliv jednání, které se vymyká z rámce řádného, zejména z rámce dovoleného obchodování a dává za vědomého spolupůsobení pachatelova těžiti osobám, při řádném přechodu zboží zbytečným. Zákon nerozeznává, zda tímto zbytečným mezičlánkem je pachatel sám či jeho odběratel (dodatel), pokud se týče nerozeznává, zda účinkovala (mohla-li účinkovati) na cenu ve směru vzestupném pletichářská činnost právě onoho pachatele, jemuž jest se zodpovídati, či jeho odběratele (dodavatele). Stěžovatelka vsunula se následkem toho, že šlo o zboží z továrny odcizené, na místo výrobce — továrny; nebyla proto — prodavši cigarety — sama zbytečným mezičlánkem (překupníkem); prodala cigarety pod režijní cenou po 35 Kč za 100 kusů a nebyla proto její pletichářská činnost sama o sobě způsobilou stupňovati cenu předmětu potřeby. Zbytečnými mezičlánky — překupníky — byli co do těchto cigaret — které mohly a měly z rukou stěžovatelky přejíti přímo v ruce spotřebitelů — odběratelka stěžovatelky, spolu-

obžalovaná Karolina G-ová a další nabyvatelé cigaret (Marie Sch-ová a Antonín E.), jejichž pletichářskou činností cena cigaret byla pak postupně zvýšena nad ceny režijní. Stěžovatelka odpovídá proto za prodej cigaret, třeba že je ukradla, dle §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, věděla-li, že Karolina G-ová kupuje cigarety za účelem dalšího prodeje a že se tak G-ová vsunuje zbytečně do přechodu zboží z výroby do spotřeby (řetězový obchod), nebo věděla-li, že činnost G-ové, nákup a po případě další zcizení jest způsobilé, stupňovati cenu cigaret (jiné trestné pletichy). Tento subjektivní předpoklad není nalézacím soudem zjištěn. Odsuzující výrok není tudíž opodstatněn zjištěnými skutečnostmi a je proto — spočívaje na nesprávném použití zákona co do ustanovení §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, zejména po subjektivní stránce přečinu — zmatečným dle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. I bylo jej — aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody stížnosti, zrušiti a věc pro neúplnost skutkových zjištění nalézacímu soudu.

Zmateční stížnost Karolíny G-ové dovozuje — dovolávajíc se důvodů čís. 9 písm. a), čís. 10 § 281 tr. ř., správně jen zmatku posléze uvedeného, že dlužno posuzovati nabývání a zcizování kuřiva jako čin jednotný, že trestné činy řetězového obchodu a předražování, jimiž stěžovatelka byla uznána vinnou, nejsou než sužitkováním odcizené věci a proto úplně vyčerpány již tím, že stěžovatelka byla (jiným rozsudkem) právoplatně odsouzena pro krádež a účastenství na krádeži. Než stížnost jest na omylu. Sužitkování věci ukradené zlodějem anebo podílníkem vyčerpává se skutkovou podstatou krádeže nebo podílnictví na krádeži jen tehdy, jestliže způsob, jakým věc se sužitkuje, nenaplňuje sám o sobě bez ohledu na závadný způsob nabytí věci skutkové podstaty jiného trestného činu. Sužitkoval-li však pachatel věc způsobem o sobě protizákonným, porušil zákon dvojím směrem. Porušení zákona — způsobem sužitkování věci — zůstalo by nedotčeno a beztrestno, kdyby odsuzující výrok obmezil se na trestně právní hodnocení výhradně oné činnosti pachatelovy, jíž věc nabyl. Posouzení otázky, dopustila-li se stěžovatelka zcizením kuřiva řetězového obchodu, závisí tedy na otázce, zda tímto prodejem o sobě po stránce objektivní, jakož i po stránce subjektivní opodstatněna skutková podstata řetězového obchodu, t. j. vsunul-li se činností stěžovatelky do přechodu kuřiva z výroby do spotřeby zbytečný mezičlánek — překupník buď v osobě stěžovatelky nebo v osobě jejích odběratelek Sch-ové a V-ové, jakož i byla-li si stěžovatelka toho vědoma. A tu dlužno rozlišovati. Ohledně tabáku, stěžovatelkou samou ukradeného, nebyla zbytečným mezičlánkem stěžovatelka, která vsunula se krádeží přímo na místo výrobce-továrny, nýbrž spoluobžalované Sch-ové a V-ové, jejichž překupnická činnost byla s hlediska spotřebitelstva zbytečná a neužitečná, jelikož stěžovatelka mohla a měla prodati tabák přímo spotřebitelům. Zbytečnost vsunutí se Sch-ové a V-ové zjišťuje nalézací soud výrokem, že obě opatřovaly sobě tabák, aby si zjednaly bezprávný zisk, a že jej pak prodaly za zvýšené ceny E-ovi, pokud se týče Aloisii Z-ové. Stěžovatelka musela by se tu zodpovídati za řetězový obchod pouze tehdy, pakli věděla, že V-ová a Sch-ová nakupují tabák — vsunujíce se takto zbytečně do přechodu zboží — za účelem dalšího zcizení, nikoli pro vlastní spotřebu. Tento předpoklad není nalézacím soudem zjištěn. Ohledně cigaret byla — nehledě k tomu,

že za jejího, po případě vědomého spolupůsobení vsunuje se zbytečně jako překupnice odběratelka Sch-ová — stěžovatelka sama zbytečnou překupnicí, ježto cigarety měly a mohly se dostati z rukou H-ové — jako odcizené zboží — do rukou spotřebitelů bez překupnické činnosti stěžovatelky. Než ani v tomto směru není jasně zjištěno vědomí stěžovatelky o zbytečnosti jejího vsunutí se nebo vsunutí se Sch-ové do přechodu zboží; neboť nalézacím soudem zjištěný úmysl stěžovatelky, zjednati si nabýváním cigaret bezprávný zisk, může se odnášeti též pouze ku vědomí, že nabývá cigaret pro zlodějský původ jejich pod cenou a že si zajišťuje pouze rozpětí mezi cenou, jí placenou, a cenou skutečnou, aniž si byla vědoma zbytečnosti své činnosti s hlediska spotřebitelstva. Výrok, odsuzující stěžovatelku pro přečin řetězového obchodu, není tedy po stránce subjektivní opodstatněn zjištěnými skutečnostmi, spočívá na nesprávném použití zákona, jest zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. a byl proto zrušen, důsledkem čehož bylo zrušiti též výrok o trestu. Na nalézacím soudě bude, by posuzoval činnost stěžovatelky po případě s hlediska jiných trestních pletich. Při tom bude soudu šetřiti zásady, že jest rozhodným jen, zda pletichy účinkovaly nebo mohly účinkovati na cenu zboží, jimi zasaženého, ve směru vzestupném, bez ohledu na to, byly-li ceny, jinak přiměřené (ceny režijní), překročeny čili nic, ježto skutková podstata §u 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě nepředpokládá ani přemrštěnost ceny ani využitkování mimořádných poměrů poválečných. Zásada, že zřejmou přemrštěnost ceny ve smyslu §u 7 zákona o vál. lichvě posuzovati je v prvé řadě s hlediska nabývacích nákladů pachatelových, předpokládá, že nabývací náklady utvořily se způsobem řádným. Zásady té nelze proto použíti tehdy, nabyl-li pachatel věci způsobem mimořádným pod cenou, zejména, nabyl-li jí způsobem protizákonným, obzvláště krádeží nebo jiným trestným činem proti bezpečnosti majetku. Cenou zřejmě přemrštěnou bude cena, takovým pachatelem požadovaná, jen tehdy, převýšila-li cenu, za kterou věci mělo se dostati spotřebitelům činností řádného obchodu, tedy souhrn výrobních nákladů, režijních nákladů řádného obchodu a občanských zisků výrobců a legitimních obchodníků. Za přiměřené ceny kuřiva ve smyslu zákona dlužno považovati ceny režijní, tabákovou režií pro prodej v trafikách stanovené. Stěžovatelka prodala dle zjištění rozsudku egyptské cigarety po 40 Kč za 100 kusů a 3·6 kg tabáku asi /400 Kč. Režijní cena egyptských cigaret zjišťuje prvá stolice na 40 h za kus; cena tabáku činila dle posudku znalce 1 kg 200 Kč, tedy 720 Kč za 3·6 kg. Není tu tedy okolností, poukazujících na zřejmou přemrštěnost cen, stěžovatelkou požadovaných. Pro nedostatek této skutkové známky nezakládá zjištěna činnost stěžovatelky skutkové podstaty přestupku § 7 čís. 1 zákona o válečné lichvě. Odsoudil-li nalézací soud stěžovatelku i pro tento přestupek, vycházel z nesprávného použití zákona; bylo proto tento výrok zrušiti a stěžovatelku z obžaloby pro naznačený přestupek propustiti.

Zmateční stížnost Antonína E-a. V tom, že rozhodovací důvody prvé stolice nepodávají doslovně, pokud se týče neuvažují výslovně udání stěžovatele, že koupil kuřivo částečně pro vlastní spotřebu, částečně k vůli výměně za potravinu, shledává stížnost neúplnost soudního výroku zřejmě jen následkem názoru, že zdražováním je pouze prodávání za hotové. Názor ten je mylným. Zcizováním a to zcizováním

úplatným, jaké jest účelem obchodování, jest i směňování, při němž jest úplatou jiné zboží, a jest jím zejména i v oboru řetězového obchodu. Úplatou, které se pachateli dostává při směně ve formě jiného zboží, domáhá se pachatel vůči osobám, s nimiž zboží směňuje, při nejmenším veškerých svých pořizovacích nákladů, tedy vedle svých nákladů — a to, je-li mezičlánkem, s hlediska spotřebitelů neužitečným, nákladů zbytečných, — své nákupní ceny, dodatelem jeho, je-li tento zbytečným mezičlánkem, bezprávně zvýšené. Nastává tudíž i při směnách za předpokladu, že činnost pachatele a jeho dodatele pro řádný přechod zboží nebyla nutná ani účelná, účinek zbytečného pro spotřebitele zdražení, jemuž čelí zákaz řetězového obchodu; účinek ten byl by nastal v tomto případě tím spíše, poněvadž rozsudek zjišťuje, že úmysl stěžovatele směřoval ku zjednání bezprávného zisku. Přihlížel-li prvý soud ke zmíněnému udání stěžovatelovu, nebylo to na závadu ani výroku, že stěžovatel a jeho dodavatelky vsunuly se mezi konsumenty a producenty jako zbytečné mezičlánky, ani výroku, že stěžovatel provozoval řetězový obchod; naopak jsou tyto výroky nalézacího soudu patrně z onoho udání odvozeny. Řetězový obchod jest odrůdou trestních pletich. Ježto pak zákon trestá jako dokonaný přečin již pouštění se do pletich, nelze ani pro pojem dokonaného řetězového obchodu požadovati, aby úmysl pachatelův, zciziti úplatné zboží, za tím účelem úplatně nabyté, byl celý uveden ve skutek. Stačí, předsevzal-li pachatel činnost, směřující k uskutečnění zmíněného úmyslu; stačí tedy zejména již, koupil-li zboží, jež hodlá úplatně zciziti. Nezáleží proto na tom, že stěžovatel byl přistižen a že zboží mu bylo zabaveno dříve, než je směňoval.

Čís. 1076.

Důvod zmatečnosti dle §u 344 čís. 10 a 11 tr. ř. vztahuje se k výroku porotního soudu, nikoliv porotců.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1923, Kr I 1318/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Jičíně ze dne 9. listopadu 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže dle §§ 190 a 194 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost neprovádí důvod zmatku č. 11 §u 344 tr. ř. způsobem, jenž by odpovídal zákonu. Snaží se podrobně doličiti domnělou nevěrohodnost jednotlivých svědeckých údajů Josefa M-a, pozastavuje se nad tím, že porotcové zodpověděli hlavní otázky v příčině obou stěžovatelů kladně, ohledně dalších dvou obžalovaných naproti tomu záporně, a dovozuje, že se porotcové nalézali, pokud jde o skutkovou podstatu zločinu, obžalovaným za vinu kladeného, v omylu vůbec a že zejména subjektivní stránky jeho nepochopili, neujasnivše si, že je u každého pachatele potřebí jednak úmyslu loupežného, to jest úmyslu, zmoc-

niti se násilím cizí movité věci, jednak násilné činnosti neb aspoň vědomého spolupůsobení. Svou podstatou nejsou tyto námitky ničím jiným, než dle zákona nepřípustným brojením proti přesvědčení porotců a směřují také formálně vesměs jen proti výroku porotců, kteří prý čin, o nějž jde, podřadili nesprávně pod ustanovení §u 190 tr. zák. Než důvod zmatečnosti čís. 11 §u 344 tr. ř. dán je tehdy, jestliže skutek rozhodnutí za základ položený, nesprávným výkladem zákona byl podřaděn trestnímu zákonu, který se naň nevztahuje. Již tento doslov zákona nasvědčuje zcela neklamně tomu, že stejně, jako je tomu při důvodu zmatku čís. 10 §u 344 tr. ř., kde se mluví výslovně o rozhodnutí **soudního dvoru,** se předpokládá, že porotní soud, nikoli tedy porotcové, se zachoval způsobem, který činí jeho výrok zmatečným. Předpokládá tudíž důvod zmatečnosti čís. 11 §u 344 tr. ř., že stěžovatel, vycházeje ze skutkové podstaty, jak zjištěna byla výrokem porotců, dovozuje, že tato skutková podstata, t. j. čin takto zjištěný, byl porotním soudem podřaděn následkem nesprávného výkladu zákona trestnímu zákonu, naň se nevztahujícímu. V tomto případě zodpověděli porotcové III. hlavní otázku, týkající se stěžovatele a odnášející se ke skutkové podstatě zločinu loupeže ve smyslu §§ 190 a 194 tr. zák., v ten způsob, že porotní soud, neshledav, že by jich výrok byl stížen některou z vad, naznačených v §u 331 tr. ř. a nedospěv dle §u 332 tr. ř. k názoru, že by se byli porotcové při svém výroku v hlavní věci mýlili, ani konečně dle §u 337 tr. ř. k náhledu, že čin, který stěžovatel dle výroku porotců spáchal, dle zákona trestem ohrožen není, svým rozhodnutím, opřeným o zmíněnou odpověď, pouze vyřkl, která skutková podstata je založena činem stěžovatelovým, zjištěným výrokem porotců. Jestliže tudíž porotcové otázku, vystihující skutkovou podstatu zločinu loupeže dle §§ 190 a 194 tr. zák. zodpověděli a to zejména i po stránce subjektivní ohledně stěžovatele kladně, nebylo závady proti tomu, aby porotní soud čin jeho nepodřadil skutkové podstatě dle právě uvedeného ustanovení trestního zákona. Že by byl porotní soud při tom zákon nesprávně vyložil, netvrdí ani zmateční stížnost.

Čís. 1077.

Ustanovení §u 216 tr. zák. nepřichází v úvahu při zločinu podílnictví na krádeži.

Přestupek dle §u 459 tr. zák. spáchaný výbuchem ručního granátu poblíže stodoly.

Pouhá žádost za potrestání, vznesená u vyšetřujícího soudce tím, kdo byl při výslechu (sčelení) uražen, jest žádostí ve smyslu §u 530 tr. zák.

Tím, že v obžalovacím spisu na trestné činy, stíhané veřejným obžalobcem, bylo navrženo, aby vzat byl zřetel též na činy soukromožalobní, nebylo ohledně těchto promlčení přerušeno.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1923, Kr II 687/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa K-a do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 27. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186 a) tr. zák. a přestupky §§ 411 tr. zák., 459 tr. zák. a 496 tr. zák., pokud napadla rozsudek nálézacího soudu v odsuzujícím výroku pro §§ 185, 186 a) tr. zák. a §§ 411 a 459 tr. zák., vyhověl jí však, pokud napadla odsuzující výrok pro přestupek §u 496 tr. zák. a obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostil. V otázkách, o něž tu jde, uvedl

v důvodech:

Důvod zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost neprávem, neboť s hlediska skutkové podstaty zločinu podílnictví na krádeži, jíž jednání stěžovatelovo bylo rozsudkem podřaděno, nelze použíti ustanovení §u 216 tr. zá., které zmateční stížnost, dovozujíc, že stěžovatel jako manžel nemohl Františku K-ovou udati, patrně má na zřeteli.

Skutkovou podstatu přestupku dle § 459 tr. zák. spatřuje rozsudek v tom, že stěžovatel přivedl poblíže stodoly k výbuchu ruční granát. Zmateční stížnost tvrzením, že stěžovatel přivedl granát k výbuchu v širém poli, by zabránil neštěstí, a poukazem na domnělý svědecký údaj Karla R-a, dle něhož prý svědek při výbuchu nebyl a slyšel jen detonaci, konečně námitkou, že nebyla vůbec tvrzeno (zjištěno), v jaké vzdálenosti od stodoly granát vybuchl, neprovádí námitky důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., jehož se dovolává číselně, neboť se tu vesměs ocitá v příkrém rozporu se skutkovým zjištěním rozsudkovým. Toto zjištění opřeno jest v rozsudkových důvodech jednak o vlastní zodpovídání se stěžovatelovo, jednak o svědecký údaj Karla R-a, který však není tak, jak jej uvádí zmateční stížnost, nýbrž v ten smysl, že stěžovatel vypálil ruční granát poblíže stodoly a svědek že slyšel ránu. Zjištění to opravňovalo nalézací soud již samo o sobě k závěru, že stěžovatel mohl svým jednáním dozajista přivoditi nebezpečí ohně, podřadil tudíž nalézací soud jednání to právem skutkové podstatě přestupku §u 459 tr. zák. Nelze proto neúplnost řízení a rozsudku spatřovati v nedostatku přesného zjištění vzdálenosti výbuchu od stodoly; stačí rozsudkové zjištění, že se tak stalo poblíže stodoly, a je pak bezpředmětnou i další námitka zmateční stížnosti, že výbušná průbojnost byla u ručního granátu pouze přízemní, nepůsobíc ani do výše ani do velkých vzdáleností; zmateční stížnost dovolává se tu skutečností, kterých nejen rozsudek nezjišťuje, nýbrž které ani za řízení zjištěny, pokud se týče ani samotným stěžovatelem tvrzeny nebyly a pro posouzení trestnosti stěžovatelova činu jsou vůbec bezvýznamnými. Konečně odporuje zmateční stížnost i rozsudkovému výroku, jímž stěžovatel uznán byl vinným přestupkem proti bezpečnosti cti ve smyslu §u 496 tr. zák. Stížnost jest bezpodstatna, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 c) §u 281 tr. ř. dovozuje, že pouhá žádost za potrestání, vznesená, jako tomu bylo v tomto případě u vyšetřujícího soudce, nenahrazuje formální soukromé obžaloby, která dle názoru zmateční stížnosti musí býti výslovným prohlášením soukromého obžalobce u příslušného (okresního) soudu, že žaluje pro urážku na cti, že chce jako obžalobce provésti trestní při. Poukázati lze proti tomuto názoru

na ustanovení prvého odstavce §u 46 tr. ř., dle něhož je tomu, komu bylo na jeho právu ublíženo, volno, aby u trestního soudu vznesl jako soukromý obžalobce písemně neb ústně žádost o trestní stíhání, a na předpis prvého odstavce § 451 tr. ř., dle něhož v řízení přestupkovém stačí všeobecný písemně neb ústně vznesený návrh na zákonné potrestání, který tudíž zákon má na zřeteli i všude tam, kde, jednaje o přestupcích neb o řízení přestupkovém, používá jinak výrazu »obžaloba«, jako na př. v §§ech 503, 530 tr. zák. Podmínkou jest arci, by návrh vznesen byl u soudu, není však příčiny k pochybnostem o tom, že této podmínce vyhovuje i návrh, k němuž, jako v tomto případě, došlo při výslechu uraženého soudcem vyšetřujícím. Dotyčné návrhy ze dne 2. května 1919 znějí jasně v ten rozum, že Františka R-ová žádá za potrestání Josefa K-a, protože ji (při konfrontaci) nazval sprosťačkou, Anna H-ová pak že žádá za jeho potrestání pro urážku, spočívající v tom, že ji rovněž při konfrontaci nazval prostitutkou. Tato prohlášení nelze zajisté pojímati jinak, než že žadatelky navrhují zákonné potrestání Josefa K-a, neboli, že ho žalují pro přestupek proti bezpečnosti cti, a je nepochopitelnou námitka zmateční stížnosti, že z obou záznamů bylo zjevno, že se soukromé žalobkyně domnívaly, že i ony urážky bude z úřední moci stíhati obžaloba veřejná. Bezpodstatnou je dále námitka, že soukromá obžaloba nebyla podána do tří dnů po urážce. Nehledě k tomu, že tu zmateční stížnost má patrně na zřeteli třídenní lhůtu dle posledního odstavce § 263 tr. ř., která však je předepsána jen pro případy, v nichž došlo k obvinění obžalovaného z nového činu trestného při hlavním přelíčení, čehož nebylo v tomto případě, je ze spisů zřejmo, že oba soukromožalobní návrhy staly se téhož dne (2. května 1919), kterého stěžovatelem spáchány byly dotyčné činy trestné. Oprávnění nelze naproti tomu zmateční stížnosti odepříti, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 9 b) §u 281 tr. ř. namítá, že trestnost činů, pro něž obžalovaný uznán byl vinným přestupkem proti bezpečnosti cti dle § 496 tr. z., pominula promlčením. Rozsudek se o otázce promlčení uvedených činů trestných vůbec nezmiňuje, ač bylo povinností nalézacího soudu, přihlížeti k ní z moci úřední. Zmateční stížnost ve shodě s trestními spisy uvádí, že stěžovatel o dotyčném obvinění vůbec nebyl slyšen, že, nehledě k oběma shora zmíněným protokolárním záznamům ze dne 2. května 1919, bylo teprve v obžalovacím spise ze dne 13. srpna 1919 navrženo, aby při hlavním přelíčení byl vzat zřetel na soukromé obžaloby Františky R-ové a Anny H-ové, a že proti stěžovateli nebyla vydána, pokud šlo o ono obvinění, ani obsílka. Ze spisů je dále zjevno, že v příčině obvinění toho nebyl proti stěžovateli předsevzat ani kterýkoli z ostatních úkonů soudních, jimiž se dle §u 531 tr. zák. promlčení přetrhuje, že tudíž stěžovatel pro obvinění to vůbec ve vyšetřování vzat nebyl. Poněvadž pak podmínky promlčení dle druhého odstavce citovaného §u lit. a), b) v tomto případě vůbec v úvahu nepřicházejí a stěžovatel dle spisů za promlčecí lhůty ani trestného činu nespáchal (§ 531 lit. c) tr. zák.), jsou veškeré zákonné podmínky promlčení dány a to i tehdy, mělo-li by se za to, že k urážkám, spáchaným u příležitosti stěžovatelovy konfrontace se soukromými žalobkyněmi, tedy v soudní úřadovně, došlo na místě, které předpisuje zvláštní slušnost, že tudíž má ohledně trestných činů, jimi spáchaných, místo trestní sazba tuhého

vězení dle druhé věty §u 496 tr. z., při níž promlčecí lhůta činí dle §u 532 tr. zák. plný rok.

Čís. 1078.

Vadnost a nezákonnost při sestavování prvotních ročních seznamů porotců nezakládá důvody zmatečnosti čís. 4 §u 344 tr. ř.
Posudek znalců z oboru daktyloskopie.
V tom, že porotcové odpověděli k různým otázkám různým počtem hlasů, nelze shledávati důvod zmatečnosti dle §u 344 čís. 9 tr. ř.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1923, Kr II 783/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Antonína R-a a Adolfa N-a do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 4. listopadu 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem loupežné vraždy dle §§ 134 a 135 čís. 2 a 3 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného Adolfa N-a dovolává se zmatku čís. 4 §u 344 tr. ř. výtkou, že porušeny byly způsobem sestavení lavice porotců předpisy §§ 306 a 307 tr. ř. a navrhuje slyšení nových znalců z oboru daktyloskopie, pokud se týče vyžádání si dobrozdání fakulty. Vývodům stížnosti nelze přisvědčiti ani v tom, ani v onom směru. Ne každé porušení nebo nešetření některého z §§ v odstavci čís. 4 §u 344 tr. ř. citovaných působí zmatečnost, nýbrž jen potud, pokud běží o ta jich ustanovení, k nimž právě vztahuje se vyhrůžka zmatečnosti. A tu je zmatkem stíháno dle §u 306 tr. ř. pouze, opomene-li předseda dotaz v prvním odstavci tohoto §u 306 tr. ř. nařízený, a dle §u 307 tr. ř., přikročeno-li k sestavení lavice porotců, ač není přítomno nejméně 24 porotců nevyloučených. Tyto předpisy byly však dle protokolu o hlavním přelíčení zachovány, což ani stížnost nepopírá. Stížnost vytýká pouze vadnost a nezákonnost sestavování prvotních ročních seznamů porotců, jež prý nevyhovovalo předpisům zákona ze dne 23. května 1919, čís. 278 sb. z. a n. Tento zákon však vůbec neobsahuje vyhrůžky zmatečnosti. Ostatně ani tento zákon nebyl porušen. Služební seznamy hlavních a náhradních porotců pro porotní období, o které jde, byly zřízeny vylosováním z ročních seznamů, které byly dle spisů presidia krajského soudu v Mor. Ostravě zřízeny z osob, v obvodu tohoto krajského soudu bydlících a pojatých do prvotních seznamů, jež byl opatřil krajský soud v Novém Jičíně. K opatření těchto prvotních seznamů byl krajský soud novojičínský v době, kdy byly opatřeny, příslušným. Další úkol zřízení ročních seznamů spadal pro obvod nově zřízeného krajského soudu v Mor. Ostravě ode dne 15. května 1922, kdy zahájil svou činnost, do působnosti tohoto soudu a přirozeně nemohl — měl-li býti předsevzat před započetím prvního porotního období, na den 26. června 1922 ustanoveným — díti se na jiném základě než na podkladě prvotních seznamů, opatřených soudem, v době opatření příslušným. O vyžádání si posudku

(lékařské) fakulty mluví zákon (§ 126 tr. ř.) výhradně jen, jsou-li znalci lékaři nebo lučebníci. Jinak ukládá zákon soudu vyžádati si posudek jiného znalce nebo několika jiných znalců, jež sám určí, na místo posudku znalců již slyšených, a to jen v případě, že posudek těchto znalců jest stížen některou z vad v prvém odstavci §u 126 tr. ř. vytčených a dává soudu na vůli, by opakoval ohledání s přivzetím týchž nebo jiných znalců za předpokladů naznačených v §u 125 tr. ř. a vztahujících se k výpovědem znalců o tom, co zpozorovali, a k nálezu jejich. Ani těchto ani oněch předpokladů zde není. Oba znalci shodují se v jasném, určitém, jakoukoliv pochybnost vylučujícím závěru, že otisk levého ukazováčku — shledaný na pokladně zavražděné D-ové — nepochází od jiné osoby než od obžalovaného Adolfa N-a. Souhlasný posudek je bezvadně odvozen z nálezů. Pramenem pro zjištění totožnosti otisku jest oběma znalcům stejnost charakteristických značek (útvarů papilárních linií a bodů). Oba znalci operují ovšem mimo to také s jizvami, správně s přerušeními papilárních linií. Není zde však rozporu mezi tvrzením znalce o těchto jizvách (dvou) a posudkem soudních lékařů. Tito mluví ovšem jen o jedné jizvě; než udali, že od této jediné jizvy — probíhající na h ř b e t n í straně levého ukazováčku N-ova — táhne se příčná větev n a s p o d do kloubové viky (asi záhybu), kde tvoří uzel, z něhož vycházejí 4 v ý b ě ž k y; v otisku prstu, omezujícím se na spodní stranu, mohou pak ovšem tyto výběžky zjeviti se jako více oddělených od sebe přerušení papilárních linií, způsobujících dojem více nebo — při neúplném otisku — dvou jizev. Podklad pro srovnání otisků — snímek z pokladny — byl vhodným ku srovnání; tvrzení stížnosti, že znalec P. udal, že hladké předměty nehodí se pro otisky prstů, je nesprávné; znalec naopak udal, že hladké předměty hodí se z v l á š t ě k zachycení otisků prstů. Časté ohmatávání předmětů více osobami může ovšem způsobiti, že na témže místě jsou otisky prstů více osob, čímž se pak ovšem mohou státi nezřetelnými. Než přes to není vyloučena možnost jasného a zřetelného otisku i na takových předmětech, zvláště, byl-li otisk zachycen — jak v tomto případě — na hořejším okraji vrchních dveří pokladny, kamž se při otvírání pokladny obyčejně nesahá. A tu jest opětně nesprávným tvrzení stížnosti, že znalec A. označil tento otisk levého ukazováčku jako nezřetelný, vadný nebo špatný. Znalec A. udal naopak pouze, že otisk byl poněkud nejasný, jinak že by bylo možno, shledati více značek. Tato věta je blíže rozvedena posudkem v ten rozum, že otisk byl tak zvaný tenký, ne velmi intensivní, pročež — jak se tamtéž podrobně uvádí — zjištění některých z uvedených dvaceti bodů nebyla spolehlivá a nesporná, kdežto ostatní zjištění jsou spolehlivá a nepochybná. Stížnost tvrdí dále nesprávně, že jeden ze znalců (A.) vycházel prý z předpokladu, že otisk pochází od celého prstu, kdežto druhý znalec (P.) praví, že pochází od polovice prstu. Předmětem ohledání byl pro oba znalce — co do l e v é h o u k a z o v á č k u — tentýž otisk části levého ukazováčku, reprodukovaný na obrazci V. a srovnaný s obrazcem VII. Znalec A. opatřil si však sám — jak znalec P. uvádí — otisk prstů, totiž jak se podává (obrazce I. a III. s mosazné vložky pod klíční dírkou pokladny) otisky p r a v é h o p r o s t ř e d n í k u a l e v é h o p r s t e n n í k u, a zjistil srovnáním jich s otisky příslušných prstů N-ových další čtyři body, které znalec P. ovšem zjistiti nemohl, poněvadž těchto otisků neměl po ruce. Též co do otázky, kolik bodů (charakteristických značek) je zapotřebí k identifikaci otisků, reprodukuje stížnost udání znalců neúplně a tím nesprávně. Znalec P. seznal sice, že P u r k y n ě, jehož kniha r. 1823 vydaná jest základem daktyloskopie jako vědy, žádá pro určitou totožnost otisku s prstem pachatele 60 až 80 bodů a že se obyčejně žádá 64 až 66 bodů, by se vší určitostí mohlo se souditi na pachatele. Než tentýž znalec uvádí dále, že záleží na okolnostech, kolik bodů stačí, a že na příklad v Paříži stačí již 5 bodů. Nelze proto posudku, o který jde, důvodně vytýkati nedostatečnost předpokladů, zjistili-li znalci otisků 20 (pokud se týče 24) bodů, hodících se na stěžovatele N-a, to tím méně, že je zjištěno, že N. byl v místnosti, v níž byl otisk shledán, tentýž den, kdy snímek otisku byl opatřen. Výtky jsou tudíž vesměs neodůvodněny a jsou valnou částí výsledkem toho, že stížnost cituje výpovědi znalců neúplně a nesprávně způsobem pohybujícím se na hranici svévole. Není vadným ani souhlasný posudek, ani souhlasný (až na doplnění jeho A-em) nález obou znalců, kteří — třebas neprodělali kursu a nepodrobili se »příslušné zkoušce« (jaký kurs a jaké zkoušce stížnost ani nenaznačuje) — osvědčili způsobem, jakým vylíčili nález a odůvodnili posudek, nade vši pochybnost, že víceletou činností ve službě poznávací osvojili sobě s dostatek vědomostí, zkušeností, dovednosti a schopnosti správného úsudku, takže lze míti důvěru ve správnost jich nálezu a posudku a že nebylo ani nejmenšího důvodu, přezkoumati jejich nález a posudek ještě jinými znalci z téhož oboru.

Zmateční stížnost Antonína R-a shledává zmatek čís. 9 §u 344 tr. ř. v tom, že porotci odpověděli k druhé dodatkové otázce 10 hlasy ano a k třetí hlavní otázce 11 hlasy ano. Než nesrovnalost tato nezakládá vytýkaného rozporu. Odpověď porotců ke každé z otázek jest odpovědí lavice porotců jakožto celku, nikoliv snůškou odpovědí porotců jako jednotlivců. Vrchní porotce napíše — po sčítání hlasů porotců — ku každé otázce podle toho, jak porotci k ní odpověděli, t. j. jak k ní odpověděla lavice porotců jako celek, »ano« nebo »ne« a poměr hlasů (druhý odstavec §u 329 tr. ř.). Poměr hlasů připojuje se jen, aby bylo soudu možno posouditi, jsou-li odpovědi vzhledem ku prvnímu odstavci §u 327 tr. ř. správně pojaty. Na venek a vůbec, jakmile porada byla skončena a porotci opustili poradní síň, nepřichází mínění jednotlivého porotce v úvahu. Mimo to je dle §u 330 odstavec čtvrtý tr. ř. na vůli porotce, by ustoupil — dokud porotci nevyšli ze síně poradní — od mínění dříve vysloveného; porotce může tedy po případě při poradě a hlasování o pozdějších otázkách své mínění a svůj hlas přizpůsobiti tomu, jak bylo, třeba proti jeho hlasu, lavicí porotců odpověděno k některé otázce předešlé. Nelze proto odvoditi vnitřní rozpor výroku porotců z toho, že k různým otázkám bylo odpověděno různým počtem hlasů, nýbrž výhradně ze samého obsahu jednotlivých odpovědí. Takového rozporu však zde není. Kladnou odpovědí k druhé dodatkové otázce zjištěná skutečnost, že Adolf N. byl k vraždě zjednán nebo jiným způsobem k tomu pohnut, jest naopak nutným logickým závěrem ze skutečnosti, kladnou odpovědí k třetí hlavní otázce zjištěné, že Antonín R. Adolfa N-a k loupežné vraždě na Apolonii D-ové spáchané zjednal aneb jiným způsobem pohnul. Výtka vnitřního rozporu výroku porotců je tudíž po-

chybena, nehledě ani k tomu, že mezi 11 hlasy, odpovědivšími kladně ku třetí otázce, je nepopíratelně obsaženo oněch 10 hlasů, které odpověděly kladně k otázce druhé, tedy počet hlasů, který dle prvního odstavce §u 329 tr. ř. ku kladné odpovědi na hlavní otázku třetí sám o sobě stačí.

Čís. 1079.

Pokud jest v tom, že na jednu stranu vah byly dány kovové kroužky, spatřovati podvod dle §u 199 písm. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 918/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečním stížnostem státního zastupitelství a obžalovaných Františka a Josefy F-ových do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. října 1921, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem podvodu dle § 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Na obžalované vznesna byla státním zastupitelstvím obžaloba pro zločin podvodu ve smyslu §§ 197, 199 c) tr. zák., spáchaný dle obžalovacího spisu tím, že v roce 1920 v P. ve své veřejné místnosti užívali úmyslně váhy, která v sobě méně drží, čímž zákazníci jejich měli na své majetnosti utrpěti škodu. Napadeným rozsudkem byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem podvodu ve smslu §u 461 tr. zák., spáchaným dle rozsudkového výroku tím, že při vážení masa lstivým předstíráním, přidavše na stranu váhy, kde se vážívá maso, dva kroužky ve váze 1½ dkg, uváděli své zákazníky v omyl, jímž tito měli na svém majetku trpěti škodu, 200 Kč nepřevyšující. Skutkové podstaty zločinu podvodu nalézací soud v jednání obžalovaných neshledal, dle rozhodovacích důvodů rozsudkových proto, že váhy ani závaží nebyly nijak porušeny, nejednalo se tudíž dle názoru soudu ani o nepravé nebo méně obsahující váhy ani o použití nepravých nebo méně obsahujících zavaží. Zmateční stížnost státního zastupitelství jest odůvodněna, pokud vytýká rozsudku zmatečnost dle čís. 5 §u 281 tr. ř. Již rozsudkový výrok, v němž se mluví o přidávání kroužků na stranu váhy, kde se váží maso, nasvědčuje tomu, že nalézací soud nespatřuje podvodné jednání obžalovaných v tom, že, jak jim za vinu klade obžaloba, používali váhy, která v sobě méně drží, neboli váhy, k cíli ošálení zákazníků trvale změněné, nýbrž jen v podvodné manipulaci při vážení na váze nikoliv nepravé nebo méně obsahující. V rozhodovacích důvodech pak se zjišťuje, že když dne 11. listopadu 1920 přišel cejchmistr Richard Z. s tržním dozorcem Vincencem K-em do jatky obžalovaných, obžalovaná Josefa F-ová chtěla nepozorovaně s misky vah na straně, kde se váží maso, odstraniti dva kroužky. Jiných zjištění, týkajících se otázky, kde a jakým způsobem byly ony kroužky na váze umístěny, byly-li na ni zejména upevněny, rozsudek neobsahuje; než jak výrok

rozsudkový, tak shora uvedené zjištění nasvědčují zřejmě přesvědčení nalézacího soudu, že kroužky byly obžalovaným na váhu přidávány od případu k případu. Ono rozsudkové zjištění založeno je v rozhodovacích důvodech jednak na trestním oznámení, jednak na výpovědech svědků Z-a a K-a, konečně na zodpovídání se samotných obžalovaných. Než v trestním oznámení se uvádí, že kroužky byly na onom konci váhy, na které se dává maso, zavěšeny, svědek Z. udal jako svědek, že obžalovaná F-ová chtěla kroužky nepozorovaně odstraniti, při čemž se neznámii o tom, že chtěla je odstraniti s misky, dle svědeckého údaje K-ova sňala obžalovaná kroužky rychle s váhy, obžalovaný F. uvedl výslovně, že kroužky byly na váze zavěšeny, obžalovaná F-ová zodpovídala se konečně v ten smysl, že kroužky byly na váze, jak obžalovaní začali obchod, který převzali asi před rokem po otci obžalovaného F-a, ona že jich tam nepověsila a že neví, kdo je tam pověsil. V těchto výsledcích hlavního přelíčení nenachází zajisté ani rozsudkový výrok ani ono rozsudkové zjištění sebe menší opory a zmateční stížnost namítá proto důvodně, že rozsudek, který se těchto pramenů soudcovského přesvědčení dovolává naprosto neprávem, ve skutečnosti neuvádí v tom ohledu pro svůj výrok vůbec žádných důvodů. Vada rozsudku týká se skutečnosti, pro posouzení jednání obžalovaných jako zločinu podvodu ve smyslu §§ 197, 199 c) tr. zák. zřejmě rozhodné, neboť lze bezpečně za to míti, že, kdyby byl nalézací soud shora uvedené výsledky hlavního přelíčení učinil základem svého uvažování v jich skutečné podstatě, byl by dospěl k přesvědčení, že šlo o předměty, na váze trvale umístěné, tedy o trvalou změnu váhy, a že by byl pak sotva došel k závěru, že se nejednalo o váhu porušenou, tudíž nepravou neboli méně držící (méně obsahující). Důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. neprovádí zmateční stížnost způsobem, který by odpovídal zákonu, neboť ve svých dotyčných vývodech vychází ze skutkového předpokladu, nesrovnávajícího se se skutkovými zjištěními rozsudkovými, totiž z předpokladu, že kroužky byly na váhu přivěšeny a že tím na váze byla předsevzata změna, která pro zákazníky nebyla na první pohled patrna. Netřeba se proto dalšími vývody zmateční stížnosti v tom směru vůbec blíže obírati.

Čís. 1080.

Nevzešly-li za hlavního přelíčení pochybnosti o tom, že obžalovaný jest duševně zdráv, nelze dáti porotcům dodatkovou otázku o střídavém pominutí smyslů.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 784/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 19. října 1922, jímž byla obžalovaná podle §u 334 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro zločin vraždy dle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Po skončení průvodního řízení dal soudní dvůr porotcům první hlavní otázku, znějící na zločin vraždy, a druhou, dodatkovou otázku ohledně pohnutek obžalované. K návrhu obhájce usnesl se pak soudní dvůr přes odpor veřejného obžalobce na tom, že připojí třetí, dodatkovou otázku, zdali byl skutek, v první hlavní otázce uvedený, vykonán při střídavém pominutí smyslů v čase, pokud pominutí trvalo. Veřejný obžalobce vyhradil si ihned po vyhlášení soudního usnesení zmateční stížnost. Porotci přisvědčili k otázkám první a druhé ku každé osmi hlasy a odpověděli k třetí dodatkové otázce 6 hlasy ano, 6 hlasy ne, načež obžalovaná byla dle §u 334 tr. ř. sproštěna z obžaloby. Právem odporuje zmateční stížnost veřejného obžalobce rozsudku, dovolávajíc se zmatku čís. 6 §u 344 tr. ř. Položení třetí otázky dodatkové předpokládalo dle §u 319 tr. ř., že bylo za hlavního přelíčení tvrzeno, že tu byl stav, trestnost skutku dle §u 2 písm. b) tr. zák. vylučující, t. j. že pachatel, který je stížen střídavým pominutím mysle, byl v době, kdy skutek spáchal, úplně zbaven vědomí a rozumu. Neboť jen pak není pachatel s to, by poznal trestnost určitého skutku a řídil své jednání podle správného rozpoznání. Takový stav obžalované v době trestného činu nebyl výsledky hlavního přelíčení tvrzen, ba nebyl ani napovězen. Tvrzení odvodního spisu, že obžalovaná od počátku až do konce celého řízení stále tvrdila, že v době spáchání činu vůbec nevěděla, co se s ní děje, není správným. Obžalovaná prohlásila sice k první otázce předsedy líčení po příčině jejího činu, že nepomyslela, co dělá, že byla rozčilena a nepomyslela; nedala k dalšímu dotazu předsedy, nač nepomyslela, vůbec žádné odpovědi. Jinak však líčila obžalovaná celý průběh děje jasně, určitě a podrobně, uvádějíc obzvláště, jak a z kterých příčin vznikl v ní úmysl vražedný. Vypravovala, že jí opětné těhotenství bylo otcem vytýkáno, že otec tělesně ji potrestal a z domu ji vyháněl, že v zoufalství, nevědouc, kam má jíti, si myslela, že dítě vůbec u otce nesmí zůstati, že jí přišla myšlenka zprovoditi se se světa, svého synka samého že tu nechati nechtěla a že se rozhodla i s ním skočiti do řeky a utopiti se, že si synka oblékla, šla s ním na most a skočila s ním do řeky, že se chvíli s dítětem na ruce držela na povrchu vody, dítě že ještě vykřiklo a pak se jí vysmeklo do vody; že jí přišla myšlenka spolu s dítětem »se spraviti« a skočila do vody s dítětem proto, aby sebe a dítě zavraždila. Ni jediné slovo této obhajoby nepoukazuje ku tvrzení, že si obžalovaná až do doby, kdy se jí dítě vysmeklo z rukou, nebyla vědoma toho, co dělá, nebo že nebyla s to, poznati bezprávnost svého jednání a říditi se podle správného rozpoznání. Naopak obžalovaná přímo doznala, že pojala z důvodů, jež uvedla, úmysl syna zavražditi, a že tento úmysl provedla, jsouc si jasně vědoma, k jakému bezprávnému účinku jednání její směřuje. Udala-li obžalovaná v dalším průběhu své obhajoby, že neví, co se pak (totiž když se jí bylo dítě vysmeklo) dálo, že když přišla k sobě, ležela na trávníku a neznámý muž se jí tázal, proč to udělala, vztahuje se toto udání zřejmě a nepopíratelně výhradně k době po provedeném činu, neodnášejíc se nikterak k otázce vědomí obžalované v době provádění vražedného úmyslu a před prováděním jeho. Ani jinak nemělo hlavní přelíčení výsledků, které by poukázaly k důvodu vyvinujícímu dle

§u 2 písm. b) tr. zák. Ustanovení §u 2 písm. b) tr. zák. liší se ostatně od případu §u 2 písm. a) jen tím, že tento předpokládá trvalé, ono střídavé pominutí mysle; i § 2 b) tr. zák. předpokládá tedy duševní poruchu pachatelovu. Pochybnosti o tom, že jest obžalovaná duševně zdráva, však vůbec nevzešly. Jelikož pak, jak dovozeno, obžalovaná doznala jasné vědomí toho, co dělala a k čemu jednání její směřovalo v době činu a v době před činem, a jelikož tomuto doznání neodporují ani žádné jiné výsledky hlavního přelíčení, nepřichází v úvahu ani stav pomatení smyslů dle §u 2 písm. c) tr. zák. Pro nedostatek předpokladů §u 319 tr. ř. nebyl soudní dvůr ani povinen, ani oprávněn, dáti porotcům otázku dodatkovou čís. III. Davši otázku tu, porušila prvá stolice předpis §u 319 tr. ř. Porušení bylo obžalobě na újmu, jelikož porotci k otázce, neprávem jim dané, přisvědčili a tím zjednali základ, který způsobil sprošťující výrok. Jelikož veřejný obžalobce otázce se opřel a včas výhradu stížnosti ohlásil, bylo k oprávněné jeho zmateční stížnosti výrok porotců a zakládající se na něm rozsudek z důvodu čís. 6 §u 344 tr. ř. zrušiti.

Čís. 1081.

V tom, že při hlavním porotním přelíčení byl pouze přečten posudek znalců o duševním stavu obžalovaného, nelze spatřovati důvodu zmatečnosti dle §u 344 čís. 4 tr. ř.

Pokud dlužno přezkoumati duševní stav obžalovaného. Není toho třeba, když okolnosti, budící pochybnosti o nezkaleném stavu pachatelovy mysli v době činu, souvisejí s příčinami rázu a původu fysiologického. Není nutno přivzíti odborné lékaře psychiatry.

Výrok porotců není nejasný ani sám s sebou v rozporu (§ 344 čís. 9 tr. ř.), odpověděli-li porotci k hlavní otázce jednohlasně kladně, k otázce dodatkové pak 5 hlasy kladně.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 790/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Uherském Hradišti ze dne 16. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy dle §u 134 tr. zák., přestupkem lehkého ublížení na těle dle §u 411 tr. zák. a přestupkem dle §u 36 zbrojn. pat. ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. zák.

Důvody:

Státní zastupitelství, podávajíc obžalovací spis, navrhlo, aby byl v mezitímním řízení prozkoumán duševní stav obžalovaného, a označilo zároveň jako znalce, jimiž zkoumání provedeno býti mělo, soudní lékaře Dra H-a a Dra K-a. Soudní lékaři vyšetřovali duševní stav obžalovaného a podali o výsledcích svého pozorování posudek, zaznamenaný v protokolu ze dne 7. září 1922. Při porotním přelíčení ohradil se obhájce obžalovaného dle záznamu jednacího protokolu proti čtení posudku a navrhl, aby duševní stav obžalovaného byl prozkoumán odbornými lékaři-psychiatry. Mezitímním usnesením porotní soud návrhu obhájcovu

nevyhověl, načež byl posudek přečten. Zmateční stížnost uplatňuje proto důvody zmatečnosti čís. 4, 5 §u 344 tr. ř., leč neprávem. Ze spisů není sice zřejmo, že byl obžalovaný nebo jeho obhájce ve smyslu §u 224 tr. ř. o provedeném šetření za účelem případného nahlédnutí a dalšího navrhování uvědoměn, a že veřejný obžalobce navrhl, aby byl posudek při porotním přelíčení přečten; rovněž není ze spisů patrno, že obžalovaný dle §u 252 čís. 4 tr. ř. projevil se čtením posudku toho souhlas. Podotknouti dlužno, že ani jiný z ostatních předpokladů, za nichž je dle prvého odstavce §u 252 tr. ř. (čís. 1, 3) dovoleno čísti při hlavním (vzhledem k ustanovení §u 315 tr. ř. i při porotním) přelíčení dobrozdání znalců, v úvahu nepřichází. Než nehledě k tomu, že žádné z těchto nepopíratelných opomenutí netvoří důvodu zmatečnosti vůbec a nezakládá zejména zmatku dle čís. 4 §u 344 tr. ř.; jelikož ani zmateční stížnost netvrdí, že šlo o vyhledávací nebo vyšetřovací úkon, dle zákona zmatečný, je obojí námitka zmateční stížnosti i jinak neodůvodněna. Nelze především v tom, že byl při porotním přelíčení přečten písemný posudek, spatřovati takové porušení předpisu §u 247 tr. ř., dle jehož prvého odstavce mají arci, jak zdůrazňuje zmateční stížnost, vedle svědků i znalci býti při přelíčení zpravidla slyšeni osobně, které by bylo důvodem zmatečnosti dle čís. 4 §u 344 tr. ř., jeť nepochybno, že zmatečnost zakládá pouze opomenutí předpisu druhého odstavce §u 247 tr. ř., dle něhož je svědky a znalce mimo případy tamtéž naznačených výjimek a zákonných překážek vzíti do přísahy. Než dále dlužno uvážiti toto: Dle §u 134 tr. ř. jest duševní stav obviněného vyšetřovati tehdy, vzejdou-li pochybnosti o tom, zda je obviněný v užívání rozumu, či netrpí-li duševní poruchou, kterou by jeho příčetnost mohla býti vyloučena. V úvahu přicházejí tu samozřejmě nejen pochybnosti o tom, zda není pachatel ve smyslu §u 2 písm. a) tr. zák. rozumu úplně zbaven, to jest pochybnosti o jeho trvalé duševní poruše, nýbrž i ony, které vzniknouti mohou v příčině otázky, zda nebyl čin spáchán ve střídavém pominutí smyslů dle §u 2 písm. b) nebo v přechodném pomatení jich ve smyslu §u 2 písm. c) tr. zák. Než stejně nepochybno je, že zkoumání duševního stavu, t. j. šetření a dobrozdání odborníků-lékařů se vyžaduje pouze pro takové případy, v nichž je na snadě možnost, že posléz zmíněné stavy mysli pachatelovy spočívaly na podkladě pathologickém, že tedy odborného šetření a posudku znalců lékařů dle zákona není zapotřebí tehdy, když okolnosti, odůvodňující pochybnosti o nezkaleném stavu mysli pachatelovy v době činu, souvisejí s příčinami rázu a původu fysiologického. Zkoumání duševního stavu obviněného nečiní dále nutným již pochybnosti, které o sobě vyslovuje obviněný sám, nýbrž musí tu býti takové objektivní okolnosti, jež jsou s to vzbuditi skutečné pochybnosti o jeho duševním zdraví, pokud se týče o jeho příčetnosti v době činu. Okolností takových přípravné řízení v tomto případě na jevo nevyneslo; obžalovaný sám v jeho průběhu arci tvrdil, že již vůbec neví, dal-li tehdy více ran, a že se nemůže vyjádřiti, proč to neví; neví prý ani, co se s ním tehdy dělo. Později udal, že všecky další rány, které vypálil, dal v úplném rozčilení a že již vůbec nevěděl, zda střílí a co dělá. Než tyto jeho údaje vzhledem ke shora řečenému odůvodňovaly nutnost zkoumání jeho duševního stavu lékaři tím méně, když ani tyto údaje nenasvědčovaly možnosti, že stav mysli, líčený obviněným, spočíval na podkladě pathologickém, nýbrž šlo zřejmě jen o tvrzené hnutí mysli povahy a původu čistě fysiologického; k posouzení jeho pravdivosti nebylo tudíž zapotřebí ani odborných znalostí lékařských ani zkoumání duševního stavu obviněného soudními lékaři. Nebylo proto v přípravném řízení vůbec zákonných předpokladů, za nichž dle §u 134 tr. ř. dlužno vyšetřiti duševní stav obviněného. Než tento stav věcí nedoznal podstatných změn ani za porotního přelíčení. Především nezavdalo příčiny ke zkoumání duševního stavu obžalovaného vůbec a k navrženému novému vyšetřování jeho znalci-psychiatry jeho vlastní zodpovídání se. Obžalovaný sice poručnu opět uváděl, že se již nemůže upamatovati, co dále udělal, že neví, jak to všechno mohlo býti a jak Ludmilu Š-ovou střelil, že nevěděl, co činí, k čemuž podotkl, že »v té rozčilenosti není člověk pánem svých myšlének,« zároveň však líčil události před vlastním činem i po něm podrobně, doznal, že měl s Š-ovou umluveno, a že byli odhodláni, že se oba zastřelí, že mu však bylo velmi líto, Ludmilu zastřelit, a že si myslil, že to přece neudělá, a popřel na konec rozhodně úmysl, Ludmilu Š-ovou zastřelit. Svědkové, otec a bratr obžalovaného, jichž výpovědí dovolává se zmateční stížnost, udali, že obžalovaný chodil před vraždou několik dní jako zbavený smyslů, jako bez rozumu, že, když se ho na něco tázali, jim ničeho neodpovídal. Naproti tomu nevyšlo ani za porotního přelíčení nic na jevo, co by mohlo míti význam jako objektivní moment, budící pochybnost o duševním zdraví obžalovaného vůbec a o tom, že jeho příčetnost v době činu byla vyloučena příčinami rázu pathologického zvlášť. Okolnosti, tvrzené samotným obžalovaným, stejně jako zjevy, podávající se z uvedených svědeckých výpovědí a dále ze svědeckého úkazu Metoděje Š-a, dle něhož obžalovaný (před činem) sedě na pohovce »skučel jako pes«, drže si hlavu ve dlaních, nasvědčují zřejmě pouze rozčilení a duševní rozháranosti obžalovaného, což je pochopitelno u člověka, který se chystá připraviti o život osobu sobě blízkou, tedy opět jen stavu mysli rázu a původu fysiologického hnutí, vytrysknuvšímu z obyčejného citu lidského, nikoli afektu chorobnému. Zmateční stížnost spatřuje proto neprávem v uvedených právě skutečnostech nové okolnosti, které dle jejího názoru činily nutným, aby byl duševní stav obžalovaného znovu přezkoumán, a je proto neodůvodněna také, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle č. 5 §u 344 tr. ř., shledává zkrácení práva obžalovaného na obhajobu v tom, že byl porotním soudem zamítnut návrh jeho obhájce, aby byl jeho duševní stav prozkoumán odbornými lékaři-psychiatry. Usnesení, jímž se tak stalo, je odůvodněno především v ten smysl, že duševní stav obžalovaného byl již zkoumán místními soudními lékaři, kteří mají též rozsáhlou praxi psychiatrickou. Zmateční stížnost proti tomu namítá, že jde o lékaře, kteří nejsou psychiatry, že je však zákonem i rozumem předepsáno i obvyklo, by za znalce o duševním stavu byli, zejména v případě, ve kterém se jedná o zločin vraždy, spáchaný řádným, mladým člověkem na milence, slyšeni psychiatři. Námitka je bezpodstatna. Především nepředepisuje zákon, že zkoumání duševního stavu musí se díti odbornými lékaři-psychiatry, naopak je v §u 134 tr. ř. řeč o lékařích vůbec. Zvýšenou záruku za správnost a spolehlivost šetření i posudku skýtati má zřejmě ustanovení téhož §u, dle něhož — na rozdíl od §u 118 tr. ř. — dlužno duševní stav obviněného dáti v ž d y zkoumati d v ě m a lékaři. Při tom se patrně předpokládá,

jednak že soud zvoli lékaře, kteří svými vědomostmi a zkušenostmi zaručují, že úkolu na ně vzneseném dostojí, jednak že ustanovený soudní znalec-lékař ze svědomitosti neuváže se v úkol jemu svěřený, je-li přesvědčen, že vzhledem na své vědomosti a zkušenosti není s to, aby se úkolu toho zhostil spolehlivě. Není proto ani příčiny, aby v tom směru rozeznáváno bylo mezi případy závažnými na jedné straně a méně důležitými na straně druhé. V usnesení poukazuje se dále na výpovědi svědků Metoděje Š-a, Viléma K-a a Josefa P-a, z nichž posléz jmenovaní dva byli arci k výslechu připuštěni teprve při porotním přelíčení a kteří potvrdili, že se obžalovaný po spáchané vraždě choval úplně klidně a že nejevil nejmenší známky rozčilení. Zmateční stížnost neuplatňuje žádného z důvodů zmatečnosti, jichž se dovolává číselně, ani kteréhokoli z ostatních důvodů zmatku, uvedených v §u 344 tr. ř., snaží-li se otřásti věrohodností výpovědí jmenovaných svědků, a, činí-li tak dokonce tím způsobem, že nabízí nové důkazy o tom, že obžalovaný byl po činu ve stavu nanejvýš rozrušeném, že si rval vlasy a pod. Ostatně jeví se jakékoli další dokazování v tomto směru s hlediska hořejších úvah bezpředmětným a zbytečným, a dlužno jen ještě podotknouti, že na velké rozčilení obžalovaného, jako na okolnost polehčující, vzal porotní soud dle rozsudku při výměře trestu výslovně zřetel. Také v okolnosti, že porotní soud dal porotcům vedle hlavní otázky, znějící na zločin vraždy dle §u 134 tr. zák. otázku dodatkovou: »Byl vykonán čin v pomatení smyslů, v němž si obžalovaný činu svého vědom nebyl?« spatřuje zmateční stížnost neprávem doklad oprávněnosti návrhu na nové zkoumání duševního stavu obžalovaného a tím i odůvodněnosti námitky zmatku dle čís. 5 § 344 tr. ř. Porotní soud dal porotcům otázku tu zřejmě vzhledem ku zodpovídání se obžalovaného a oněm výsledkům průvodního řízení, v nichž bylo lze spatřovati tvrzení stavu pomatení smyslů, vylučujícího dle §u 2 písm. c) tr. zák. přičítatelnost a tím i trestnost činu, tudíž tvrzení, jímž se považoval soud dle §u 319 tr. ř. za povinna, dáti porotcům příslušnou otázku dodatkovou. Proti položení otázky té nelze ničeho namítati. Dle protokolu o porotním přelíčení nevzpírala se tomu ani žádná ze stran a konečně netvrdí ani zmateční stížnost, že tím předpis §u 319 tr. ř. byl porušen. Naopak možno právem říci, že otázka dána byla porotcům v zájmu obžalovaného. Je proto zmateční stížnost v neprávu, pokud již v rámci oněch svých vývodů, jimiž provádí formálně důvod zmatečnosti čís. 5 §u 344 tr. ř., poukazuje na to, že porotcové onu otázku dodatkovou zodpověděli 7 hlasy záporně, 5 hlasy kladně, tedy v takovém poměru hlasů, který by při zodpovědění otázky hlavní byl měl v zápětí rozsudek sprošťující, a pokud zejména, dovolávajíc se důvodu zmatku čís. 9 §u 344 tr. ř., namítá, že je výrok porotců nejasný a sám v sobě v rozporu, jelikož prý porotcové na jedné straně otázku hlavní, v níž je obsaženo slovo »vinen« a tedy zahrnuta i vina subjektivní tudíž i úplné vědomí spáchaného činu trestného a jasně vyslovený úmysl, zodpověděli 12 hlasy kladně, na druhé straně však prý ze shora zmíněné odpovědi jejich k otázce dodatkové je zřejmo, že 5 porotců považovalo obžalovaného za nevinna, a že tedy spočívá v jich odpovědi nejasnost a vnitřní rozpor, když v poměru hlasů 7:5 neodpověděli již na otázku hlavní, jak prý učiniti mohli a také učiniti měli. Postup porotního soudu při dání obou otázek vyhovuje plně předpisům jednak §u 318 tr. ř., dle

něhož hlavní otázka má směřovati k tomu: »Je-li obžalovaný vinen, že spáchal čin, položený za základ obžalobě?«, jednak §u 319 tr. z., dle něhož dlužno mimo jiné v případě, bylo-li tvrzeno, že tu byl stav, který by vylučoval trestnost, dáti otázku, odpovídající tomuto tvrzení, totiž otázku dodatkovou, jaké se dle třetího odstavce §u 323 tr. ř. kladou jen pro případ kladné odpovědi na jinou otázku (v tomto případě na otázku hlavní). Také porotcové zachovali se tudíž jen dle příslušných ustanovení trestního řádu, když, zodpověděvše kladně (12 hlasy) otázku hlavní, přikročili k zodpovědění otázky dodatečné. Není zákonného předpisu, který by je byl nutil zodpovídati v témž poměru hlasů, v němž odpověděli na otázku dodatkovou, již otázku hlavní, naopak bylo jim volno a odpovídalo opět jen předpisům trestního řádu, najmě §u 323 tr. ř., když svému předsvědčení o tom, zda obžalovaný jednal v pomatení smyslů, v němž si činu svého nebyl vědom, zda byl tu tedy stav, který by trestnost jeho činu vylučoval, propůjčili výrazu teprve v odpovědi na otázku dodatkovou. V tom, že poměr hlasů, v němž se tak stalo, byl by měl při zodpovědění otázky hlavní v zápětí sproštění obžalovaného z obžaloby, nelze tudíž spatřovati ani nejasnost ani vnitřní rozpor výroku porotců, nýbrž v obojí odpovědi prostý důsledek příslušných předpisů zákonných. Není proto zmateční stížnost v právu ani, dovozuje-li, že bylo povinností porotního soudu zahájiti o výroku porotců řízení dle §u 331 tr. ř. (řízení moniturní), a postrádá konečně vší podstaty i námitka, uplatňovaná zmateční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 344 tr. ř. v ten smysl, že rozhodnutím soudu o otázce, zda spáchal obžalovaný zločin vraždy úmyslně a vědomě, byl porušen zákon. Jeť námitka tato zbudována na výtce, činěné zmateční stížností u provádění důvodu zmatečnosti čís. 9 §u 344 tr. ř. a uplatňována v bezprostřední souvislosti s touto výtkou tak, že, je-li, jak dolíčeno, neodůvodněna tato výtka, postrádá důsledně všeho oprávnění i námitka důvodu zmatku čís. 10.

Čís. 1082.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ku založení zločinné kvalifikace dle druhého odstavce §u 11 lich. zák. stačí, že pachatel odpykal hlavní trest, uložený mu předchozím odsouzením pro přečin dle lichevního zákona, třebas nebyl na něm dosud vykonán trest vedlejší.

Zařazení do pracovního oddílu (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n.).

Neuznal-li nalézací soud, odsoudiv pachatele pro zločin ve smyslu §u 1 zák. čís. sb. 129/21, spáchaný po nabytí účinnosti tohoto zákona — by pachatel byl zařazen do pracovního oddílu, jest to zmatkem dle §u 281 čís. 11 tr. ř.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 819/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. listopadu 1922, jímž byla

obžalovaná uznána vinnou zločinem předražování dle odstavce druhého §u 11 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a doplnil napadený rozsudek v ten smysl, že se obžalovaná má po rozumu §u 1 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. zařaditi do trestního pracovního oddílu na dobu dvou měsíců.

Důvody:

Jelikož obžalovaná odsouzena byla pro zločin dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona, mělo po rozumu §u 1 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. býti zároveň vysloveno, že se má zařaditi do trestního pracovního oddílu na přiměřenou dobu. Výrok tento jest obligatorní, a, opomenul-li soud lichevní výrok ten učiti, překročil své trestní oprávnění, což jest zmatkem dle §u 281 čís. 11 tr. ř. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a napadený rozsudek doplniti v ten smysl, že se obžalovaná má po rozumu §u 1 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n., zařaditi do trestního pracovního oddílu na dobu dvou měsíců. Podotýká se, že, jak ze spisů o předchozím potrestání obžalované pro přečin dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona vidno, byl na ni před spácháním nového trestního činu vykonán toliko trest na svobodě — 6 měsíců tuhé vězení — nikoli též náhradní trest 10 dnů za nedobytnou peněžní pokutu. Než, činí-li lichevní zákon zločinnou kvalifikaci dle druhého odstavce §u 11 lichevního zákona závislou všeobecně na podmínce, že pachatel byl již jednou pro přečin potrestán, nutno uznati postačitelným, když vykonán byl na něm trest hlavní, to tím spíše, an výkon trestů vedlejších je často závislým na předpokladech, jež nastati mohou teprve po drahné době, a jež může obviněný snadno značně protáhnouti, jak se stalo také v případě, o nějž tuto jde. Nelze míti za to, že zákon zločinnou kvalifikaci učinil závislou na předpokladech tak vratkých a neurčitých, kdyžtě přece dle motivů chtěl přiměřeným zostřením hrozeb trestných dle možnosti zvýšiti ochranu spotřebitelstva proti neodůvodněnému vykořisťování.

Čís. 1083.

Obžalovaný nemůže si stěžovati do toho, že jeho trestný čin byl posuzován dle mírnějšího předpisu trestního zákona, ač prý měl býti posuzován dle ustanovení přísnějšího, zakládajícího příslušnost soudů porotních.

V tom, že farář byl proti své vůli neoprávněně odvezen z fary, jest spatřovati obmezování osobní svobody (§ 93 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr I 1319/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. září 1921, pokud jím byli někteří ze stěžovatelů

uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §u 83 tr. zák., jiní pak zločinem veřejného násilí dle §u 93 tr. zák. — a uvedl mimo jiné

v důvodech:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 1, 4, 5, 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. S hlediska prvého důvodu namítá nepříslušnost trestního senátu krajského soudu k rozsouzení věci, poněvadž prý byl k tomu příslušným soud porotní. Čin obžalovaných nesměřoval prý v žádném případě proti kněžím Josefu S-ovi a Vítu R-ovi, jako osobám soukromým, nýbrž jako duchovním správcům a k tomu cíli, by oba tito duchovní opustili a vydali farní budovu a tím i farní úřad i správu matrik. Měl prý se proto žalobní děj, když už se v něm spatřovalo veřejné násilí, posuzovati nikoli podle §u 83 tr. zák., nýbrž podle §u 76 tr. zák., v kterémžto případě byla tu příslušnost soudu porotního (čl. VI. uvozovacího zákona k trestnímu řádu). Stížnost je bezdůvodna. První čtyři obžalovaní byli žalováni pro zločin dle §u 83 tr. zák. a navrženo použití přísnější sazby §u 84 tr. zák., těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let. Naproti tomu je však zločin dle §u 76 tr. zák. ohrožen dle §u 77 tr. zák. těžkým žalářem od jednoho do desíti roků; dlužno sazbu, v §u tomto určenou, hledě ku všeobecnému označení »při zvláště přitěžujících okolnostech«, považovati za jednotnou. V důsledku toho je zločin dle §u 76 tr. zák. zločinem mnohem těžším nežli zločin dle §u 83 tr. zák., a nemají proto obžalovaní důvodu ku stížnosti, když žalováni a odsouzeni byli pro trestný čin mírnější. Pojem opravného prostředku nese přirozeně sebou, že právo stížnosti má strana, která rozhodnutím trpí újmu, kteréhožto základního předpokladu tu není. Důvodu zmatečnosti čís. 1 **§u 281 tr. ř. zde tudíž není. Tím padá podklad i pro důvod zmatečnosti** čís. 4 §u 281 tr. ř., uplatňovaný proto, že trestní soud nevyhověl návrhu obhájcovu, by se v této trestní věci prohlásil nepříslušným.

Pokud jde o druhou skupinu obžalovaných, byli tito uznáni vinnými zločinem dle §u 93 tr. zák., spáchaným tím, že překáželi faráři Josefu S-ovi, pokud se týče kaplanu Vítu R-ovi v užívání osobní svobody. Ani zde nelze činiti rozsudku po právní stránce důvodných výtek. Zákon uvádí sice v §u 93 tr. zák. jako nejtypičtější případ obmezování osobní svobody člověka svémocné jeho chování pod uzávěrou, dodává však hned, že překážení v užívání osobní svobody může se též jeviti způsobem různým, jak ze slov zákona »jakýmkoli způsobem« na jevo vychází. Arci musí se obmezování osobní svobody, nespočívá-li v uzavření, jemu kvalitativně rovnati. Nesmí proto ono omezení svobody, jiným způsobem přivoděné, býti tak nepatrným, že překážky, osobní svobodě kladené, mohou býti beze všeho přemoženy, a nesmí býti omezeno na dobu tak krátkou, by omezení svobody pro své rychlé pominutí nebylo jako takové ani pociťováno. Stačí proto ke skutkové povaze zločinu dle §u 93 tr. zák., jenž dle svého doslovu a nadpisu je spáchán již neoprávněným obmezením a nikoli teprve úplným odejmutím osobní svobody člověka, — pokud nejde o svémocné uzavření, — po stránce objektivní každé jednání, jímž osoba, nad kterou pachateli nepřísluší podle zákona moc a již pachatel nemá důvodu pokládati za člověka škodlivého nebo nebezpečného, omezována jest v užívání osobní svobody, zejména tedy ve volnosti pohybu.

Každý občan má dle zákona právo, pokud tu není zákonných omezení, pohybovati se volně, kam mu libo. Nikdo není oprávněn, osobovati si nad ním nějakou moc. Každý, kdo mu překáží, aby se volně pohyboval, kdo mu směr jeho cesty protiprávně vnucuje, osobuje si nad ním bezprávně moc nezákonnou a obmezuje ho v užívání svobody, ježto, nebýti toho, nebyl by ohrožený jednal tak, jak mu uchvatitelem bylo nařízeno, nýbrž byl by jednal volně dle své vůle vlastní. Uvažováno s tohoto hlediska opodstatňuje zjištěné jednání obžalovaných skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák. Zjištěno je, že obžalovaný Antonín P. odvezl na svém voze faráře S-a a kaplana R-a z M. do P. a že věděl, že v obou případech jedná se o násilné odvezení těchto kněží z jich dosavadního oprávněného pobytu do obce jiné proti jich vůli. Ostatní tři obžalovaní súčastnili se tohoto násilného odvážení, a to Jan H. až na farní hranice, obžalovaní B. a Š. až do P. k tomu cíli, aby násilná deportace byla skutečně provedeno. Nešlo tu jen o přechodné, zcela pomíjející zadržení, ježto vzdálenost z M. do P. činí asi 5 km, ani o pouhé stížení volného pohybu, poněvadž osoby, kněze doprovázející, činily mu nemožným vůz opustiti. Jednání obžalovaných opodstatňuje proto skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák. a nevyžaduje se, by kromě zjištěného obmezování bylo s osobami napadenými ještě zle nakládáno, jim na těle ublíženo, nějakým zlem vyhrožováno nebo jinaké násilí na nich spácháno. I kdyby snad farář S. a kaplan R., vypuzeni byvše, se sami na místo, kam byli vezeni, odebrali, nemění to na věci ničeho, když tam byli v obou případech dle zjištění rozsudku násilím a proti své vůli dopraveni. Běželo-li obžalovaným jen o to, odstraniti oba kněze z M., nemá tento konečný cíl, jejž jednáním svým sledovalí a jenž k jednání tomu zavdal podnět, pro právní posouzení činu závažného významu. Užili-li, by svého cíle dosáhli, prostředků, jež vyčerpávají o sobě i skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák., musí odpovídati i za tyto trestné prostředky. Tvrzení stížnosti, že obžalovaný Antonín P. nesúčastnil se podniku toho pro svou osobu dobrovolně, má proti sobě opačné zjištění nalézacího soudu.

Čís. 1084.

Jde-li o stihání urážky na cti, spáchané na příslušníku četnictva, počíná promlčení dnem, kdy o urážce zvědělo příslušné zemské nebo jím delegované četnické velitelství.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr I 1324/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1922, jímž byl obžalovaný sproštěn z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 491 tr. zák., takto právem: Sprošťujícím rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1921 porušen byl zákon v ustanovení §u 530 tr. zák. a čís. nařízení ze dne 27. října 1853, čís. 228 ř. zák.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Nechanicích ze dne 19. září 1921 byl Antonín J. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti dle §u 491 tr. zák., jehož se dopustil dne 24. července 1921 na četnickém strážmistru Josefu Š-ovi, a byl za to odsouzen do vězení na 48 hodin, které mu bylo změněno dle §u 261 tr. zák. v pokutu 40 Kč. K odvolání obžalovaného byl týž rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1922 dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sproštěn, ježto prý soukromý obžalobce podal obžalobu opozděně, dověděv se o zažalovaném výroku hned 24. července, kdežto obžaloba došla na okresní soud v Nechanicích teprve 11. září, tudíž po uplynutí prekluzivní 6nedělní lhůty §u 530 tr. zák., ač odvolací soud vzal za zjištěno, že exponovaný štábní důstojník, tudíž zástupce zemského četnického velitelství v Praze, jehož svolením je podání soukromé obžaloby četníka vázáno, se teprve dne 26. srpna 1921 o urážce dověděl. Odvolací soud neuznává, že by u soukromého obžalobce, protože je četníkem, mohla se 6nedělní lhůta počítati od pozdějšího dne, než kterého se sám četník, jakožto osoba uražená o urážce dozvěděl. Sprošťující rozsudek krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové nesrovnává se se zákonem. Dle cís. nařízení ze dne 27. října 1853 čís. 228 ř. zák. posuzovati jest urážku, jež stala se někomu z mužstva u vojska, též s hlediska, nebyla-li jí poškozena sama stavovská čest vojenská, v kterémžto případě pak zakročiti má dotyčný velitel z moci úřední. Dle §u 1 zákona o četnictvu jest četnictvo vojensky organisovaný sbor a dle §u 21 téhož zákona jsou příslušníci četnictva, pokud se týče vzájemného poměru mezi četnictvem a vojskem, postaveni na roveň osobám vojenským stejné hodnosti. Dle §u 12 zákona o četnictvu platí pro četníky vojenský služební řád. Dle §u 20 služební instrukce četnictva, schválené cís. usnesením ze dne 3. března 1895, jest četníkovi zakázáno, by, byv uražen, vzdal se zákonného potrestání pachatelova, a dle §u 80 odstavec třetí kancelářského předpisu II. díl, schváleného rozhodnutím bývalého mocnáře ze dne 21. března 1905 a uveřejněného dle nařízení bývalého ministerstva zeměbrany ze dne 1. května 1905 č. 17436/XX. ve Věstníku četnictva č. 7 z roku 1905, musí četník, než podá žalobu pro urážku na cti, vyžádati si dříve svolení zemského četnického velitelství nebo jiného jím delegovaného velitelství a vyčkati jeho rozhodnutí. Služební instrukce, jakož i nařízení ministerstva zeměbrany platí až dosud, neboť dle §u 26 odstavec druhý zákona o četnictvu byla zákonem tím zrušena pouze nařízení, jež tomuto zákonu neodpovídají. Z uvedeného plyne, že mužstvo četnictva jest služební instrukcí a tímto nařízením vázáno. § 530 tr. zák. propůjčuje uraženému šestinedělní propadnou lhůtu ku stihání urážek na něm spáchaných, od doby, kdy se o nich dověděl. Než toto ustanovení předpokládá, že uražený může obžalobu ihned podati, že není vázán předpisy, kterými rozhodnutí o podání obžaloby jest vzato z okruhu jeho volného rozhodnutí, že uražený jest tedy pánem trestního stihání. Avšak právě této náležitosti při urážkách četnictva není. Pánem rozepře není uražený, nýbrž příslušné četnické velitelství, které, jestliže veřejný zájem toho vyžaduje, může uraženému dokonce odepřením svolení zne-

možniti, by si u soudu vymohl odsouzením utrhače zadostiučinění za příkoří na něm spáchané. Důsledkem toho jest, že uražený četník o podání obžaloby vůbec nesmí rozhodovati, že rozhoduje o tom jedině zemské četnické velitelství a že jedině toto je ve smyslu §u 530 tr. zák. »tím, kdo podle zákona jest oprávněn žádost tuto klásti.« Z této úvahy plyne také bezpodstatnost možné námitky, že uvedená nařízení, obsahujíce jakousi výsadu pro osoby vojenské, byla zrušena ustanovením ústavní listiny, jež odstranila veškeré stavovské výsady; nejednáť se tu o výsadu, nýbrž naopak stanoví nařízení ta obmezení práv osob vojenských jako soukromých obžalobců v tom směru, že odnímají osobám těm právo vlastního rozhodnutí, zda chtějí nebo mají vystoupiti soukromou obžalobou, vkládajíce rozhodnutí o tom z důvodů veřejného zájmu nadřízenému velitelství. Není tedy rozhodným den, kdy četník o urážce mu učiněné se dozvěděl, nýbrž den, kdy se o ní dozvědělo zemské četnické velitelství neb delegované jím velitelství, od kteréhožto dne pak plyne lhůta §u 530 tr. zák. Dle toho počínala si také dosavadní praxe četnických velitelství, která po oznámení urážek mužstva nedávala svolující rozhodnutí uraženému, nýbrž přímo činila trestní oznámení příslušnému státnímu zastupitelství se žádostí o převzetí zastoupení. Totéž právní stanovisko zaujímá i judikatura bývalého nejvyššího soudu Vídeňského v rozhodnutích čís. 1349, 2669 a 2875 sb. V trestní věci, o niž tu jde, stala se urážka četnického strážmistra Josefa Š-a dne 24. července 1921. Jak odvolací soud v Hradci Králové dodatečně dle přípisu velitelství četnického oddělení v Hradci Králové ze dne 8. prosince 1921 zjistil, dověděl se o této urážce exponovaný četnický štábní důstojník dne 25. srpna 1921, a od tohoto dne běží lhůta §u 530 tr. zák. Žaloba došla na okresní soud v Nechanicích dne 11. září 1921 a byla tedy podána včas.

Čís. 1085.

Vydání a rozšiřování tiskopisu příčí se předpisům zákona o tisku, bylo-li jakékoliv ustanovení tohoto zákona tiskopisem porušeno.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr I 40/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem: Nálezem okresního soudu pro přestupky v Praze jako soudu ve věcech tiskových ze dne 3. října 1922, jímž bylo uznáno právem, že se prozatimní zabavení čís. 39 periodického tiskopisu »Rozhledy« ze dne 30. září 1922 zrušuje — a usnesením zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 25. října 1922, jímž byla stížnost veřejného obžalobce do onoho nálezu zamítnuta — porušen byl zákon v ustanovení §u 487 tr. ř.

Důvody:

Okresní politická správa v S. zabavila čís. 39 periodického časopisu »Rozhledy« ze dne 30. září 1922, a to z toho důvodu, že k úřední opravě

okresní politickou správou dle §u 19 tisk. zák. časopisu zaslané připojena byla poznámka, čímž prý byl spáchán přestupek §u 22 tisk. zák. Státní zastupitelství v Praze zavedlo subjektivní trestní stíhání a navrhlo u okresního soudu pro přestupky v Praze potvrzení zabavení podle §u 489 tr. ř. Okresní soud nálezem ze dne 3. října 1922 zabavení to zrušil a zrušení odůvodnil tím, že obsahem poznámky trestný čin spáchán nebyl a že rovněž nebyl spáchán trestný čin vydáním nebo rozšiřováním tiskopisů proti předpisům tiskového zákona § 9, 17, 23 tisk. zák.; porušení tiskového zákona se sice stalo, avšak nikoliv vydáním nebo rozšiřováním proti jeho předpisům. Stížnosti státního zastupitelství v Praze zemský trestní soud v Praze usnesením ze dne 25. října 1922 nevyhověl a potvrdil napadený nález ze správných důvodů prvé stolice. Rozhodnutími obou soudů porušen byl zákon v §u 487 tr. ř. Dle ustanovení tohoto §u může tiskopis býti zabaven, byl-li proti zákonu o tisku vydán nebo rozšiřován nebo má-li býti pro svůj obsah ve veřejném zájmu stíhán. Předpokladem zabavení je tedy, že buď vydání a rozšiřování neb obsah tiskopisu porušuje zákon a zakládá trestný čin. Poukazuje-li zákon první částí oné věty k formálním deliktům tiskovým, pokud se týče k trestním normám druhé částky tiskového zákona; druhá část oné věty pak poukazuje k tiskovým deliktům materielním, o nichž jedná třetí částka zákona o tisku. Stanovisko, že slova »byl-li proti zákonu o tisku vydán anebo rozšiřován« vztahují se jen na ony předpisy tiskového zákona, které jednají přímo a výslovně o vydávání a rozšiřování tiskopisů v užším smyslu těchto slov, bylo by naprosto libovolné; pro takový náhled neposkytuje nižádné opory ani doslov a smysl, ani účel zákona; vydání a rozšiřování tiskopisu příčí se předpisům zákona o tisku, kdykoliv bylo jakékoliv ustanovení tohoto zákona tiskopisem porušeno, a účelem zabavení je, by prostředky trestného jednání byly zachyceny, učiněny zabavením neškodnými až do té doby, kdy soudce rozhodne o tom, zda je tu trestný čin čili nic. Dostatečným předpokladem prozatimního zabavení je tudíž jakékoliv porušení předpisů tiskového zákona. Jest tím zejména též porušení §u 22 tohoto zákona, k němuž výslovně poukazuje návrh veřejného obžalobce.

Čís. 1086.

Nebyl-li přestupek §u 487 tr. zák., záležející v obviňování z přestupku soukromožalobního, spáchán způsobem, v §u 489 tr. zák. uvedeným, netřeba prováděti důkaz pravdy, nýbrž stačí důkaz pravděpodobnosti.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1922, Kr II 826/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku zemského trestního jako odvolacího soudu v Brně ze dne 23. března 1922, jímž bylo odvolání soukromého obžalobce do rozsudku okresního soudu v Ivančicích ze dne 20. prosince 1921, jímž byla obžalovaná sproštěna z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 488 tr. zák. — vyhověno a obžalovaná uznána vinnou přestupkem proti bezpečnosti cti

dle §u 488 tr. zák. — takto právem: Rozsudkem zemského trestního soudu odvolacího v Brně ze dne 23. března 1922 porušen byl zákon v ustanovení §u 270 čís. 5 tr. ř. a §u 490 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a jmenovanému odvolacímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 odstavec druhý tr. ř., ve věci znova rozhodl.

Důvody:

Ze spisů okresního soudu v Ivančicích a ze spisů zemského trestního soudu v Brně lze uznati tento stav věci: Marie N-ová, soukromnice v R., vyjádřila se dne 7. srpna 1921 v bytě jisté V-ové v R. k porodní babičce Žofii K-ové, že Ludvík P. (soukromý obžalobce), má s nějakou H-ovou nemanželské dítě a že tato s ním také potratila. V bytě byly tenkráte pouze P-ová a K-ová. Když pak P., dověděv se o tomto příběhu, přišel 14. srpna 1921 se svou manželkou Josefou P-ovou do bytu N-ové v R. a zeptal se N-ové, zdali se zakládá na pravdě, že ona takové věci o něm vypravuje, odvětila mu v přítomnosti jeho manželky, že je to pravda, že má s H-ovou dítě a že ona s ním měla potrat. Okresní soud v Ivančicích, u něhož podal P. dne 15. září 1921 na N-ovou soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný shora uvedeným způsobem, osvobodil rozsudkem ze dne 20. prosince 1921 N-ovou dle §u 259 čís. 3 tr. ř. od této obžaloby. Z rozsudku vychází na jevo, že soud považoval shora uvedený skutkový děj za prokázaný, že spatřoval v jednání obžalované objektivní skutkovou podstatu přestupku proti bezpečnosti cti dle §u 488 tr. zák. a že sprostil obžalovanou z obžaloby proto, že prokázala okolnosti, podle nichž mohla míti důvodně za to, že obvinění, jí pronesené, mohlo býti pravdivé. Obžalovaná tvrdila totiž při hlavním přelíčení dne 18. října 1921, že jí jakási H-ová, s níž byla začátkem roku 1921 ve vazbě u zemského trestního soudu v Brně, tenkrát tam vypravovala, že prý měla s P-em dítě a že s ním potratila a že jí tato žena také doručila dopis, adresovaný na P-a, a svědkyně Anežka L-ová a Julie S-ová, jichž obžalovaná se v tomto směru dovolávala, potvrdily při hlavním přelíčení dne 20. prosince 1921, že ve vazbě u zemského trestního soudu v Brně skutečně byla žena nezjištěného jména, jež jak obžalované tak i těmto svědkyním, které tenkrát také byly ve vazbě u zemského trestního soudu v Brně, vypravovala, že měla s Ludvíkem P-em dítě a že s ním potratila, a že tato ženština poslala prostřednictvím Anežky L-ové obžalované dopis s prosbou, aby tato jej doručila Ludvíku P-ovi. Zemský trestní jako odvolací soud ve věcech přestupkových v Brně vyhověl rozsudkem ze dne 23. března 1922, odvolání soukromého obžalobce, změnil napadený rozsudek v ten rozum, že se obžalovaná uznává vinnou přestupkem dle §u 487 tr. zák., spáchaným tím, že dne 7. srpna a 14. srpna 1921 v R. sdělením, že soukromý žalobce má v Brně s nějakou ženou nemanželské dítě a že tato s ním potratila, vinila ho křivě z přestupku cizoložství, a odsoudil ji za to dle §u 493 tr. z. za použití §u 260 b) tr. zák. do vězení na 14 dní, zostřeného dvěma posty a dle §§ 389, 390 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení. Zároveň odkázal obžalovanou s návrhem na povolení podmíněného odkladu trestu na soud první stolice. Odvolací soud považoval shora uvedený skutkový

děj rovněž za prokázaný, ale shledal v jednání obžalované vzhledem k tomu, že soukromý obžalobce je ženat, skutkovou podstatu přestupku dle §u 487 tr. zák., spáchaného křivým obviňováním z přestupku cizoložství dle §u 502 tr. zák. Důkaz pravdy považoval v tomto případě za nepřípustný, a to proto, že tu šlo o obviňování z trestného činu, který trestní soud stíhati může toliko k žádosti někoho jiného. Především dlužno uvésti, že rozsudek odvolacího soudu opomenul odůvodniti, proč zakládá výše uvedené obvinění skutkovou podstatu §u 487 tr. zák. a nikoliv přestupku dle §u 488 tr. zák., jak první soudce za to měl, neboť z vylíčeného skutkového děje nevyplývá nutně, že obžalovaná vinila soukromého obžalobce z cizoložství v době, kdy byl ženat, a tato okolnost měla tedy býti odůvodněna. Nestalo-li se tak, porušen byl předpis §u 270 čís. 5 tr. ř. Rozsudek odvolacího soudu obsahuje dále právně mylný názor, že u přestupku dle §u 487 tr. zák., spáchaného obviňováním z cizoložství, tedy přestupku, který může býti stíhán toliko k žádosti osoby třetí, důkaz pravdy vůbec jest vyloučen. Důkaz pravdy vyloučen jest jen v tom případě, když někdo obvinění pronese způsobem, v §u 489 tr. zák. uvedeným, t. j. tiskem, spisy rozšiřovanými nebo vyobrazeními nebo veřejně, aniž by okolnostmi byl k tomu nucen. Nebylo-li obviňování takovýmto způsobem uveřejňováno (»veröffentlicht«, jak zákonný výraz v prvním odstavci §u 490 tr. z. zní), netřeba dle druhého odstavce §u 490 tr. zák. prováděti ani důkazu pravdy, nýbrž stačí důkaz pravděpodobnosti, to jest důkaz takových okolností, dle nichž bylo dostatek příčin, aby se obvinění pokládati mohlo za pravdivé. S touto otázkou, jakož i s otázkou, zdali šlo v tomto případě o obvinění, pronesené jiným způsobem než v §u 489 tr. zák. vyznačeným, odvolací soud se mylného svého stanoviska vůbec se nezabýval a jest proto jeho rozsudek dle §u 281 čís. 5 a 9 b) tr. ř. zmatečným.

Čís. 1087.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Neopatřil-li si obchodník dobytkem porážkového listu, dopustil se za platnosti nařízení ze dne 2. ledna 1920, čís. 22 sb. z. a n. pletich.

Nejde o pletichy, neodnáší-li se nereelnost jednání pachatelova ku způsobu obchodování, nýbrž pouze k výši nákupní ceny; přichází tu po případě v úvahu § 7 lich. zák.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr II 4/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 6. října 1921, jímž byl obžalovaný Josef H. uznán vinným přečinem pletich dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — takto právem: Rozsudkem lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 6. října 1921, porušen byl zákon v ustanovení §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, rozsudek ten — a v důsledku toho i rozsudek mor. sl. vrchního zemského soudu v Brně ze dne 9. prosince 1921 — se zrušují

a věc vrací se lichevnímu soudu při krajském soudě v Olomouci k novému projednání a rozhodnutí, při němž bude nalézacímu soudu dle §§ 262, 267 tr. ř. uvažovati o tom, nenaplňuje-li činnost obžalovaného skutkové podstaty trestných pletich z jiných důvodů, než jsou uvedeny ve zrušeném rozsudku.

Důvody:

Řezník Josef H. koupil, ač v této době byla maximální cena hovězího masa stanovena na 15 Kč za 1 kg (vládní nařízení ze dne 2. ledna 1920 čís. 22 sb. z. a n.), počátkem června 1920 v P. od rolníka Josefa Z-a krávu po 10 Kč za 1 kg živé váhy a vysekával maso z této krávy po 20 Kč za 1 kg. Byl proto rozsudkem lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 6. října 1921 uznán vinným přečinem pletich dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Výrok, že se mu povoluje podmíněný odklad trestu na dobu 4 let, byl k odvolání veřejného obžalobce rozsudkem mor. sl. vrchního zemského soudu v Brně ze dne 9. prosince 1921, změněn v ten rozum, že se podmíněný odklad trestu nepovoluje. Trest dosud vykonán nebyl. Nejvyšší soud uznal, že rozsudek lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 6. října 1921 spočívá na nesprávném výkladu zákona co do pojmu trestných pletich a že je zmatečným dle čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. Pletichami ve smyslu zákona o válečné lichvě je každé úmyslné jednání, jež hledíc k mimořádným poměrům válkou vyvolaným, vybočuje z mezí řádného obchodování, zejména obchází předpisy za příčinou oněch poměrů v oboru hospodářském vydané. Při živnosti Josefa H-a přichází v době, o kterou jde (červen 1920) v úvahu vládní nařízení ze dne 2. ledna 1920 čís. 22 sb. z. a n. obzvláště ustanovení §u 2 (2), že porážka dobytka hovězího je přípustná toliko na základě zvláštního porážkového listu, vydaného příslušným úřadem, tamtéž jmenovaným. Nákup a porážka krávy, o kterou jde, vybočily by tudíž z kolejí řádného obchodování a byly by pletichami, neměl-li Josef H. porážkového listu. Zda ho měl čili nic, nebylo v přípravném řízení přesně zjištěno a nebylo o této náležitosti nalézacím soudem ani při hlavním přelíčení jednáno ani v rozsudku uvažováno. Vyjma případný nedostatek porážkového listu není však ve způsobu, jakým H. krávu si opatřil a maso z ní prodával, nic nekalého, z rámce řádného, solidního, dovoleného obchodu se vymykajícího; koupil krávu u výrobce a prodával maso spotřebitelům. Závadným shledává obžaloba a rozsudek v činnosti Josefa H-a jen, že platil — věda, že pro něho závaznou jest maximální cena 15 Kč za 1 kg masa — za dobytek 10 Kč za 1 kg živé váhy, ačkoliv jako odborník musel věděti, že v drobném prodeji hovězího masa nebude moci maximální cenu dodržeti. Než tato nereelnost, nekalost jednání odsouzence neodnáší se ke způsobu jeho obchodování, nýbrž výhradně k výši nákupní ceny. Případná její přemrštěnost mohla však působiti na výši ceny prodejné také při jinak řádném způsobu obchodování, a k tomu, by při nákupu dobytka nepovolil vyšší ceny, než jaké umožňují prodávati maso za cenu maximální, nezavázaly odsouzence zvláštní předpisy, vydané v oboru hospodářském za příčinou mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, nýbrž jedině ustanovení, že za předměty potřeby nesmějí býti požadovány nebo přijaty ceny zřejmě přemrštěné. Zvýšení ceny masa nad maximální cenu není tudíž — pokud ze zjištění soudních lze odvoditi — účinkem nějakého pletichářského způsobu obchodování, nýbrž je přímým výsledkem případné přemrštěnosti cenového požadavku dodatele odsouzencova. Přímému přesunování přemrštěného zisku výrobce na spotřebitele prostřednictvím činnosti překupníka brání však — i pokud jde o posuzování trestnosti překupníka nakupujícího za cenu nepřiměřenou a spokojujícího se mírným ziskem — zvláštní ustanovení §u 7 zákona o válečné lichvě, před nímž ustupuje zde ustanovení §u 11 čís. 4 téhož zákona, čelící povšechně proti zdražovacím účinkům nekalých rejdů při obchodování předměty potřeby.

Čís. 1088.

Beztrestnost dle §u 18 tr. zák.

Není potřeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově, stačí pouhé podezření půtahy odůvodněné.

Lhostejno, že pachatel nemohl včas nahraditi škodu pro překážky na vůli jeho nezávislé.

Náležely-li věci, odňaté jedním zlodějským útokem, různým osobám, nutno nahraditi škodu celkovou.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1923, Kr I 1148/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 23. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. c), 176 II. a) tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. stěžuje si obžalovaný do toho, že mu nebyl přiznán trestnost vylučující důvod účinné lítosti ve smyslu §u 187 tr. zák. Jeho stížnost je však bezdůvodna, nalézací soud posoudil věc úplně ve shodě se zákonem. Pokud jde o krádež spáchanou v noci na 7. srpna 1920 v D. v Sasku na ujmu Vilibalda G-a, zjišťuje rozsudek, že trestní oznámení pro krádež bylo u československého četnictva učiněno již 8. srpna 1920, a že bylo při tom podezření vysloveno proti obžalovanému, jenž nahradil škodu teprve dne 9. srpna 1920. Nelze uznati správnou námitku stížnosti, že předpoklad soudu, že československé četnictvo zvědělo o zavinění obžalovaného již dne 8. srpna 1920, spočívá na všeobecném podezření četnictva proti obžalovanému a že takové všeobecné podezření nestačí dle zákona, by vyloučilo omluvní důvod §u 187 tr. zák. Dle četnické zprávy udal G., čině dne 8. srpna 1920 u četnictva v M. oznámení pro krádež, na něm spáchanou, že pachatelem jejím jest asi obžalovaný, poněvadž byl v rozhodné době viděn v blízkosti domu, kde krádež se stala. Tento údaj stačí však dle zákona úplně, by odůvodnil podezření úřadu proti obžalované-

mu a vyloučil použití §u 187 tr. zák. Předpis tento sluší vykládati ve spojení s doplňujícím jej předpisem §u 188 tr. zák. Dle prvého odstavce tohoto §u jest pachatel beztrestným, učinil-li poškozený vrchnosti oznámení o krádeži, na něm spáchané, aniž mohl byť i jen ze vzdálených půtahů poukázati na pachatele, tento však škodu nahradil dříve, než vrchnost o jeho pachatelství nabyla vědomosti. Dle tohoto předpisu sluší proto za to míti, že ku vyloučení možnosti náhrady s účinkem §u 187 tr. zák. není třeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově, že naopak stačí pouhé, půtahy odůvodněné podezření. Tomu však je tak zde, kde poškozený označil za pachatele obžalovaného a podezření své odůvodnil poukazem na přítomnost obžalovaného v rozhodné době poblíž domu, poškozeným obývaného. Tvrzení stížnosti, že obžalovaný nahradil škodu již dne 8. srpna 1920, je v odporu se zjištěním soudu nalézacího. Beztrestnost dle §u 187 tr. zák. byla proto v tomto případě právem vyloučena. To se však stalo důvodně i ohledně krádeže spáchané ku škodě Karla L-a. Vycházíť ze zprávy četnictva ze dne 18. srpna 1920, že četnictvo, tedy vrchnost v §u 187 tr. zák. zmíněná, zabavila u obžalovaného část věcí L-ovi odcizených; ostatní pak část věcí nebyla poškozenému vrácena ani náhrada za ně poskytnuta ani ještě dne 24. srpna 1920, kdy svědek L. byl v záležitosti krádeže, na něm spáchané, u okresního soudu v H., tudíž vrchnosti, v §u 187 tr. zák. výslovně jmenovanou, vyslýchán. S tímto stavem věcí, jejž nalézací soud béře za prokázaný, je v rozporu tvrzení stížnosti, že obžalovaný část odcizených věcí nahradil ihned po činu a dříve, než vrchnosti o zavinění obžalovaného zvěděly, a nelze proto k němu přihlížeti. Tím je též odňata půda další námitce stížnosti, že obžalovaný nemohl zbývající věci proto vrátiti, že tenkráte byly hranice mezi Saskem a československou republikou přísně uzavřeny, nehledíc k tomu, že tato okolnost by byla pro použití §u 187 tr. zák. bez veškerého významu. Neboť účinná lítost je dle zákona opodstatněna jen tehdy, byla-li škoda pachatelem skutečně a včas úplně nahražena. Nahodilosti jakéhokoli druhu, kterými je úmysl pachatelův, škodu nahraditi, zmařen, zabraňují tomu právě, by lítost se stala účinnou. Zůstává v takovém případě při dobré vůli, škodu nahraditi, avšak bez skutečné náhrady škody, která je dle zákona předpokladem beztrestnosti. Než beztrestnosti dle §u 187 tr. zák. vadí hlavně tento další důvod. Dle zjištění rozsudku a obsahu spisů odcizil obžalovaný všechny věci, náležející jak G-ovi, tak L-ovi, v uzamčeném obchodu G-ově jedním útokem, který vznikl z téhož podnětu a úmyslu a spadá místně i časově v jedno, takže dle všeobecných zásad trestního práva jde tu ve skutečnosti o jednu krádež a jeden čin trestný, spáchaný na G-ovi, z jehož držení (§ 171 tr. zák.) věci byly odcizeny, byť i věci náležely vlastnicky osobám různým. V takovémto případě nelze krádež rozčleňovati ve více samostatných krádeží podle majitelů odcizených věcí a zkoumati otázku beztrestnosti v každém případě zvláště; krádež takovou dlužno naopak s právního hlediska považovati za čin jednotný a nedílný a je dle toho přípustno vysloviti beztrestnost dle §u 187 tr. zák. jen tenkráte, byla-li nahražena úplně celková škoda. O tom, že tato celková škoda nebyla obžalovaným nahražena v době zákonem požadované, nelze ani v nejmenším pochybovati.

Čís. 1089.

Je-li na trestný čin zákonem stanoven trest tuhého vězení, nelze jej přeměniti v peněžitou pokutu.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1922, Kr I 1923/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 8. června 1921, jímž byla obžalovaná Marie K-ová, byvši uznána vinnou přečinem dle §u 13 zákona o válečné lichvě, odsouzena za to do vězení na 48 hodin, kterýžto trest změněn v peněžitou pokutu 100 Kč, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu, pokud jím obžalovaná byla odsouzena ku trestu do vězení na 48 hodin, kterýžto trest změněn byl na peněžitou pokutu 100 Kč, a vyměřil obžalované kromě trestu na svobodě, totiž vězení 48 hodin, také trest peněžitý 100 Kč, za kterýžto trest v případě nedobytnosti nastupuje vězení dvou dnů.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovanou Marii K-ovou vinnou přečinem dle §u 13 zákona o lichvě čís. 568/19 a odsoudil ji dle tohoto zákonného ustanovení, použiv mimořádného práva zmírňovacího dle §u 266 tr. zák. do vězení na 48 hodin, kterýžto trest dle §u 261 tr. zák. změnil v peněžitou pokutu 100 Kč. Proti tomuto rozsudku, pokud jde o výrok o trestu, uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř., tvrdíc, že soud při vyměřování trestu vykročil ze své moci trestní a ze svého práva, trest zmírniti, správně změniti. Stížnost je důvodna. Na přečin dle §u 13 zákona o lichvě je, pokud jde o trest na svobodě, stanoven trest tuhého vězení. Při odsouzení pro tento přečin není dle §u 16 citovaného zákona vyloučeno užití ani mimořádného práva zmírňovacího ani práva přeměňovacího. Nalézací soud použil též onoho práva dle §u 266 tr. zák. a jednal proto v mezích oprávnění, tímto zákonným předpisem mu daného, změniv zákonem stanovené vězení tuhé ve vězení jednoduché. Soud porušil však zákon, když toto jednoduché vězení používaje ještě §u 261 tr. zák. dále změnil v pokutu peněžitou a právem brojí proti tomuto porušení zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř. Neboť cestou mimořádného práva zmírňovacího mohl soud vzhledem k ustanovením §§ů 265 a 266 tr. z. uznati sice na mírnější stupeň vězení, tedy na vězení jednoduché místo tuhého, avšak nikoli na jiný druh trestu, to jest na pokutu peněžitou. Trest jednoduchého vězení, vyslovený použitím §u 266 tr. zák., nesmí býti dále pozměněn, poněvadž dle §u 259 tr. zák. je změna zákonitého druhu trestu zásadně vyloučena a ježto výjimka §u 261 tr. zák. může míti místo jen tam, kde dle zákona jako základní trest jest určen trest vězení jednoduchého. Poněvadž přečin dle §u 13 lichev. zák. jest ohrožen vězením tuhým, může toto použitím §u 266 tr. zák. změněno býti sice na vězení jednoduché,

nikoliv však, používajíc dále §u 261 tr. zák., také ještě v pokutu peněžitou. Z ustanovení §u 259 v souvislosti s §§ 260, 261 a 262 tr. zák. vyplývá, že se tam mluví jen o trestech, zákonem stanovených, a lze proto výjimek, tam určených, použíti také jen za předpokladů zákonných a nikoliv snad dle volného uvážení soudu. Nalézací soud použil ustanovení §u 261 tr. zák. neprávem, a vykročil takto z mezí svého trestního oprávnění, dle kterého může vyříknouti pouze trest, dle zákona přípustný. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno, odstraniti výrok co do peněžité pokuty 100 Kč jako zmatečný, ponechati však výrok o trestu na svobodě v platnosti. Stížnost je však důvodna i v dále uplatňovaném směru. Ustanovení §u 13 zákona o lichvě předpisuje, že pachatele jest potrestati tuhým vězením **a** na penězích. Vedle trestu na svobodě má proto soud uznati také na trest peněžitý. Poněvadž nalézací soud nepřisoudil obžalované žádného trestu na penězích, porušil zákon v §u 13 zákona o lichvě a své právo, uložiti trest v zákoně výslovně předepsaný. Bylo proto i v tomto směru odůvodněné stížnosti vyhověti a doplniti výrok nalézacího soudu o trestu v ten způsob, že se obžalované ukládá vedle přiřknutého trestu na svobodě také ještě trest peněžitý, zavinění jejímu odpovídající.

Čís. 1090.

Není zostřením trestu smrti (§ 50 tr. zák.), byl-li odsouzenec v cizozemsku potrestán pro čin, jenž byl by v tuzemsku trestným pouze dle trestního zákona důchodkového.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1923, Kr I 1317/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Liberci ze dne 3. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežné vraždy dle §§ů 134, 135 (2) tr. zák. a zločinem krádeže dle §§ů 171, 173, 174 II. a), c), 176 II. a), 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatku čís. 12 §u 344 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že odsouzením stěžovatele k trestu smrti porušen byl předpis §u 50 tr. zák., dle něhož jest při trestu smrti vyloučeno zostření. Jak v napadeném rozsudku uvedeno, byl stěžovatel trestním příkazem obvodového soudu v Žitavě odsouzen pro nedovolené překročení hranic a nedovolený dovoz do vězení na jeden měsíc a k peněžité pokutě 81.000 M, po případě k dalšímu jednoročnímu vězení. Doba, kdy tento čin byl spáchán, se v rozsudku nezjišťuje, rovněž ne datum uvedeného trestního příkazu ani konečně, že stěžovatel trest mu tímto příkazem uložený již z plna nebo z části odpykal, a kdy se tak stalo. Ve verbální notě zahraničního úřadu v Berlíně ze dne 27. srpna 1921, z níž onen údaj rozsudkový je zřejmě čerpán, se arci praví, že stěžovatel si v trestnici budyšínské až do 23. května 1922 onen trest vězení i trest náhradní odpykává. Není tudíž příčiny k pochybnostem o tom, že tyto tresty byly na stěžovateli vykonány v době po spáchané jím loupežné vraždě, totiž po 4. březnu 1921. Než zmateční stížnost je v neprávu i tehdy, vykládá-li se ustanovení §u 50 tr. zák. v ten smysl, že zostřením tamže uvedeným jest i trest, který pachatel zločinu, podléhajícího trestu smrti nebo doživotního žaláře, vytrpěl v mezičasí od spáchaného jím zločinu pro jiný trestný čin se zločinem tím sbíhající. Ve smyslu §u 50 tr. zák., §§ů 56, 57, 265 tr. ř. přicházejí jako zostření i s hlediska onoho širšího výkladu pojmu zostření dle §u 50 tr. zák. v úvahu zřejmě pouze tresty, uložené a vytrpěné na základě rozsudků a trestních příkazů, vynesených trestními soudy pro některý čin, který dle zde — totiž v československé republice — platných zákonů trestních zakládá skutkovou povahu zločinu, přečinu neb přestupku. I ona rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího a zrušovacího soudu (plen. rozh. ze dne 13. února 1880, č. 1080, Sb. č. 511, rozh. ze dne 31. října 1896, č. 10.449, Sb. č. 2006), jichž se dovolává zmateční stížnost, stojí na témže stanovisku, neboť rozhodnutí ta poukazují k odůvodnění názoru, že trest přisouzený a odpykaný pro čin sbíhající se se zločinem, trestným smrtí neb doživotním žalářem, vylučuje dle §u 50 tr. zák. trest smrti, na ustanovení trestního řádu, která samozřejmě v úvahu přijíti mohou jen pro obor trestního řízení pro trestné činy povahy právě naznačené. Uvádí-li se v rozhodnutích těch výraz »trestní zákon« po různu v čísle množném, jsou tím míněny mimo obecního trestního zákona jen ony vedlejší zákony trestní, jimiž prohlašují se za trestné takové činy, které podléhají pravomoci obecných soudů trestních. Nepatří sem tedy trestné činy, spadající pod trestní normy jiné, jako zákon důchodkový. Tresty na základě zákona toho vynesené tu v úvahu nepřicházejí. V tomto případě byl stěžovatel v cizině odsouzen a vytrpěl tam též trest pro jednání, které by v tuzemsku, jak i zmateční stížnost výslovně uznává, bylo jen trestným činem důchodkovým. Rozsudek tudíž právem neshledává v tomto trestu zostření ve smyslu §u 50 tr. zák. a zmateční stížnost je v neprávu, pokud vytýká, že porotní soud, odsoudiv stěžovatele k trestu smrti, použil zákona nesprávně.

Čís. 1091.

Vzniklo-li těžké uškození na těle s následky §u 155 (156) tr. zák. činností některého z více útočníků vedených společným úmyslem, jest všem vyměřiti trest dle §u 155 (156) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1923, Kr I 7/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované Emilie S-ové do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 22. listopadu 1922, pokud jím byla Emilie S-ová uznána vinnou zločinem těžkého ublížení na těle, naznačeným v §u 157 odstavec druhý tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výrocích ohledně obžalované Emilie S-ové a

vrátil věc v tomto rozsahu nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud opírá své skutkové přesvědčení, jehož konečným výrazem jest rozsudkový výrok, že se nedá dokázati, kdo z obžalovaných Kateřině S-ové těžce ublížil při rvačce (při zlém nakládání), při čemž bylo jí způsobeno těžké uškození na těle ve smyslu §§ů 152, 155 b), 156 tr. zák., o svědecké výpovědi Kateřiny a Růženy S-ových. Zjistil pak v podstatě podle těchto výpovědí, že při výstupu byl též (kromě Emilie a Růženy S-ových) obžalovaný Štěpán A., že »tento udeřil Kateřinu S-ovou pěstí do hlavy do levého oka tak prudce, že jí vytryskla krev, a potom ji uhodila ještě Emilie S-ová v totéž místo u levého oka, takže Kateřina S-ová cítila velikou bolest v oku. Mimo to uhodila Emilie S-ová Kateřinu S-ovou do hlavy, Emilie S-ová strčila také Kateřinu S-ovou, takže tato upadla do vany a sice upadla na znak. Následkem uvedeného zlého nakládání utrpěla Kateřina S-ová na levém oku širokou trhlinu běliny s vyklenutím obsahu vnitroočního a s krvácením do nitra oka levého, poranění samo o sobě těžké . . .« Kdo z obviněných toto těžké poranění způsobil, že nelze bezpečně prokázati. Vývody, jimiž zmateční stížnost napadá toto zjištění, točí se kolem otázky věrohodnosti svědků a hodnotění průvodních výsledků soudem nalézacím a pouští se do samostatného dovozování, který skutkový děj měl býti soudem nalézacím přijat za prokázaný. Ze znění §§ů 258, 270 čís. 5, 281 a 258 čís. 1 a 3 ř. tr. je zřejmo, že se těmito a takovými vývody neprovádí žádný ze zákonných důvodů zmatečnosti rozsudku, pročež k nim nemůže býti přihlíženo. Než ve vývodech zmateční stížnosti, ukazujících jinak naprosté nepochopení podstaty číselně uplatňovaných důvodů zmatečnosti, obsaženo je přece věcně zrnko pravdy, pokud totiž zmateční stížnost poukazuje k tomu, že dle zjištění soudu nalézacího mohl by jako ten, kdo Kateřině S-ové způsobil těžké zranění, shora kvalifikované, přicházeti v úvahu jen Štěpán A. Ze zjištění soudu nalézacího je patrno, že 1. těžkým zraněním dle §§ů 152, 155 b), 156 tr. zák. uznává se shora popsané zranění levého oka Kateřiny S-ové, že 2. soud nalézací nepokládal sice za bezpečně prokázáno, kdo z obviněných toto těžké poranění způsobil, že však 3. má za to, že zle s Kateřinou S-ovou nakládali Štěpán A. a Emilie S-ová a to tak, že A. udeřil Kateřinu S-ovou pěstí do levého oka, potom ji uhodila ještě Emilie S-ová v táž místa u levého oka (ve stížnosti se arci nevytýká ani nedostatek důvodů ani neúplnost tomuto zjištění ve spojení s výpovědí Kateřiny S-ové, dle níž ji Emilie S-ová uhodila dvakrát do levého oka), takže Kateřina S-ová cítila velkou bolest v oku, a mimo to uhodila Emilie S-ová Kateřinu S-ovou do hlavy a strčila také Kateřinu S-ovou, takže tato upadla na znak do vany. Dle znění výroku i důvodů rozsudečných dlužno s bezpečností předpokládati, že soud nalézací nevychází z náhledu, že těžké tělesné poškození povstalo jen společným působením zranění nebo zlého nakládání obou odsouzených obžalovaných, tedy také tlučením do hlavy a odhozením na vaničku (prvý případ druhého odstavce §u 157 tr. zák.), nýbrž že soud nalézací vychází ze skutkového předpokladu, že oba odsouzení obžalovaní ve rvačce (při zlém nakládání) s Kateřinou S-ovou zle s ní nakládali a na ni ruku vztáhli a že těžké poranění bylo způsobeno jednáním jednoho z nich, prýštícím ze společného nepřátelského úmyslu, aniž však dá se prokázati, kterého (případ druhý, odstavec druhý §u 157 tr. zák.). Nehledě však ani k tomu, že Kateřina S-ová uvedla v řízení předběžném kromě toho, co z její výpovědi přejímá soud nalézací, dále ještě, že hned po první ráně A-ově už na to oko neviděla (že rozsudek se o této výpovědi nezmiňuje, stížnost mu za neúplnost nevytýká), zjišťuje sám rozsudek, že Štěpán A. udeřil Kateřinu S-ovou pěstí do levého oka tak prudce, že jí vytryskla krev. Rozsudek tedy předpokládá čin určité osoby, úder pěstí do oka. Znalci uvedli, že vznik shledané obloučité trhliny ve skléře dlužno přičítati velmi silnému tupému úderu tvrdým předmětem, jímž mohla v tomto případě býti pěst, zmíněným úderem že zvýšen byl vnitrooční tlak tou měrou, že pevnost stěn bulvy neodolala zvýšení tlaku toho a bulva z vnitřku pukla. Znalců nebylo se dotázáno, a oni se nevyslovili o tom, zda dlužno předpokládati, že vzešly následky zakládající kvalifikace dle §§ů 155 lit. b) a 156 tr. zák., již jediným úderem tupým tvrdým předmětem (na příklad pěstí) do oka poškozené, zda byl úder ten takové síly, že po něm hned poškozené vytryskla z oka krev a ona přestala na oko viděti, či zda následky ty byly výsledkem také dalších dvou zjištěných úderů v táž místa u levého oka (dle Kateřiny S-ové do levého oka) pokud se týče jaký měly nebo mohly míti význam pro tělesné zranění Kateřiny S-ové a jeho povahu a následky zjištěné dva další údery ve zmíněná místa, zda byly prvním úderem již vyvolány okolnosti, zakládající kvalifikace svrchu uvedené. Těmito otázkami se ani soud nalézací neobíral právě tak, jako nechal nepovšimnutu subjektivní stránku činu, nezjistiv, zda jednali A. a Emilie S-ová, jsouce si alespoň vědomi společného nepřátelského úmyslu, či zda setkalo se jejich s hlediska subjektivního u každého z nich samostatně posuzovatelné nepřátelské jednání oproti Kateřině S-ové jen situačně. Zodpovědění jich však s hlediska právního je nevyhnutelno k posouzení správnosti podřadění zjištěného jednání Emilie S-ové pod § 157 tr. zák. Neboť, vzešly-li shora uvedené následky povahy, uvedené v §§ech 155 lit. b) a 156 lit. a) tr. zák., činností některého z obou odsouzených, vedených společným úmyslem, měli býti jak Štěpán A., tak Emilie S-ová uznáni vinnými a potrestáni dle §u 156 tr. zák., v čemž nemělo soudu nalézacímu se zřetelem na § 261 tr. ř. dle §§ů 263, 267 tr. ř. vaditi, že státní zástupce podřadil čin jejich §u 157 tr. zák. V dalším byl by arci nyní soud nalézací ve svém právu trestacím omezen ustanovením §u 293 odstavec třetí tr. ř. Nepřichází-li však v úvahu spolupachatelství a budou-li znalci s to, by se vyslovili v ten smysl, že shora uvedené následky nastaly již prvním úderem — jehož původce je zjištěn — a že s nimi nebyly v příčinné souvislosti údery další, a učiní-li soud nalézací takovýto posudek znalců podkladem svých zjištění, pak by jednání Emilie S-ové nebylo posuzovati a trestati dle §u 157 odstavec druhý tr. zák., poněvadž zásada této stati zákona, že se dle ní trestá, kdokoli při rvačce nebo zlém nakládání vložil ruku na poškozeného, bez ohledu na to, zda sám mu přivodil poranění těžké, čili nic, platí jen za předpokladu, že fysický původce těžkého zranění ne-

mohl býti vypátrán (nehledíc k prvnímu případu druhého odstavce §u 157 tr. zák.), — i bylo by pak jednání této obžalované posuzovati dle jeho idividuelních znaků.

Čís. 1092.

Zrušovací soud, zkoumaje kvalifikaci předražování (§ 7 (3) lich. zák.) jako přečinu vzhledem k dřívějšímu odsouzení, nemůže přihlížeti k tomu, že ohledně dřívějšího trestného činu byla podána žádost za shlazení účinků odsouzení, o níž dosud nebylo příslušným soudem rozhodnuto. Úspěch žádosti může po případě býti podkladem obnovy trestního řízení.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1923, Kr I 1328/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 7. listopadu 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 10 §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že obžalovaná měla býti odsouzena — vzhledem k tomu, že její zisk v tomto případě nedosahoval 2000 Kč, pouze pro přestupek předražování dle §u 7 (1) lichevního zákona, ježto její právoplatné odsouzení pro předražování, jímž první soud odůvodňuje kvalifikaci činu jako přečinu dle §u 7 (3) lichevního zákona, se stalo před více než 5 lety a obžalované dlužno přiznati dobrodiní shlazení odsouzení. Lze beze všeho připustiti, že obžalovaná, která byla dle spisů okresního soudu pro přestupky v Praze právoplatně odsouzena pro přestupek předražování rozsudkem zemského trestního jako odvolacího soudu v Praze dne 25. června 1915, a složila uloženou jí peněžitou pokutu dne 14. července 1915, kdežto nového předražování, které je předmětem tohoto řízení, se dopustila v lednu 1921, má právo domáhati se shlazení prvního odsouzení dle zákona z 21. března 1918, čís. 108 ř. zák. Leč zrušovací soud, který je povolán přezkoumati rozsudek prvního soudu výhradně na podkladě zjednaném řízením v první stolici, nemůže přihlížeti k námitce shlazení odsouzení, když stížnost sama uvádí, že výrok soudní o této otázce nebyl dosud vynesen, nýbrž že obžalovaná podala teprve žádost za zavedení příslušného řízení u povolaného k tomu soudu. Soud zrušovací není také oprávněn — stejně jako není k tomu povolán soud nalézací — o shlazení odsouzení sám věcně rozhodovati, kdyžtě dle citovaného zákona jest povolán o něm výlučně rozhodnouti soud v §u 5 tohoto zákona jmenovaný, kterýžto § upravuje i řízení i zvláštní pořad opravných prostředků. Musí proto obžalovaná vyčkati vyřízení této otázky u příslušných soudů, a dosáhne-li právoplatného výroku o shlazení odsouzení, uplatňovati cestou obnovy řízení změnu odsuzujícího výroku pro přečin dle §u 7 (3) lichevního zákona.

Čís. 1093.

Zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. na komisaři, vykupujícím obilí.

Skutková podstata tohoto zločinu jest dokonána již pouhým zprotivením se úřední osobě v úmyslu, by úřední nebo vrchnostenský úkon byl zmařen neb úřední jednání (služební výkon) vynuceno, aniž jest třeba, by tohoto cíle bylo dosaženo.

Zákon o maření exekuce ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

Lhostejno, zda úkony, v §u 3 uvedené, byly předsevzaty k zajištění pohledávky soukromé či v zájmu veřejném. Spadá sem i zabavení obilí (mouky) úřadem. Poměr §u 3 zák. k §u 16 nařízení ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1923, Kr I 1324/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 5. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. a přestupkem §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Námitkou, uplatňovanou s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. v ten smysl, že rozsudek nedbá toho, že, jak za to má zmateční stížnost, výkupní komisař není oprávněn, zásoby obilí zabaviti, nýbrž je pouze zjistiti a odevzdati do uschování obecního úřadu, provádí stížnost ve skutečnosti hmotněprávní důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Než námitka je v tom i onom pojetí bezpodstatna. Nehledě k tomu, že za trestního řízení nebyly nikým, zejména ani se strany obžalovaného vysloveny v naznačeném směru námitky a pochybnosti, dlužno i námitku, vyslovenou nyní zmateční stížností, označiti jako právně bezpodstatnou. Rozsudek zjišťuje, že se František B., Bohumil K. a Jan K. dostavili do úsedlosti matky obžalovaného jako výkupní komise, František B. pak označen jest v rozsudku jako výkupní komisař. Dle posledního odstavce §u 15 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 55.486, čís. 423 sb. z. a n., vydané na základě nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n., jest okresní obilní ústav povinen pečovati o to, by předepsaný kontingent byl zcela vykoupen a dodán, a musí učiniti bezodkladně opatření, zaručující hladké a úspěšné provedení výkupu a dodávky. Dle druhého odstavce §u 16 vyhlášky provede okresní obilní úřad v případě, že zemědělec nedostojí ve lhůtě, zemskou politickou správou stanovené, své dodávkové povinnosti, nucenou odebírku zabavených plodin. Dle druhého odstavce §u 15 vyhlášky mají výkupní komisaři povinnost, dozírati mimo jiné také na to, zda výkup a odebírka se dějí

včas. Rozsudková zjištění nasvědčují tomu, že úřední jednání výkupní komise směřovalo k provedení nucené odebírky ve smyslu druhého odstavce §u 16 vyhlášky; má tudíž zmateční stížnost mylně za to, že výkupní komise (komisař) nebyla oprávněna zásoby obilí (mouky), nalezené u Františky B-ové, zabaviti. Zmateční stížnost ostatně sama připouští, že výkupní komisař byl oprávněn, zásoby odevzdati do uschování obecnímu úřadu; to však nezbytně předpokládalo jich zajištění, které nemohlo býti uskutečněno jiným způsobem, než jich odebráním a zabavením. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost odporuje rozsudkovému výroku, jímž obžalovaný uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. Namítá, že čin obžalovaného, který dle rozsudkového zjištění vytrhl výkupnímu komisaři B-ovi z rukou násilně pytel mouky, neodpovídá pojmu skutečného násilného vztažení rukou na osobu, chráněnou ustanovením §u 68 tr. zák., které dle názoru zmateční stížnosti předpokládá, by pachatel vložil násilně ruku na onu osobu samotnou tak, že by nestačilo, vytrhne-li násilně předmět, který osoba ta drží. Názor zmateční stížnosti je právně mylný. a) Odpovídáť pojmu skutečného násilného vztažení rukou ve smyslu §u 81 tr. zák., každý čin, předsevzatý s vynaložením tělesné síly a značící odpor, směřující přímo nebo nepřímo proti osobě, chráněné ustanovením §u 68 tr. zák., která jím stavena je před volbu, by buď odpor, jí takto kladený, rovněž s použitím fysické síly překonati hleděla neb od zahájeného (zamýšleného) úředního nebo služebního výkonu upustila. Nevyžaduje se tudíž, aby se násilný čin dotýkal bezprostředně těla vrchnostenské osoby, stačí, směřuje-li přímo sice proti předmětu, který osoba taková v rukou drží, tím však zároveň nepřímo proti tělu osoby té, jak tomu zde právě bylo. b) Zmateční stížnost namítá dále, že není na místě, z celého jednání, které prý trvalo několik hodin, vytrhovati onen jediný čin obžalovaného, nýbrž že nutno veškeru jeho činnost, od začátku až do konce pokládati za jediný celek a vzíti zřetel k tomu, že jednak obžalovaný zabavení a odvezení nalezených zásob mouky a obilí ani násilně ani jiným způsobem nepřekážel, jednak že **úřední výkon výkupního komisaře vůbec zmařen nebyl, z čehož prý** plyne, že obžalovaný, i kdyby byl z počátku měl v úmyslu, onen úřední výkon zmařiti, napotom, uklidniv se na upozornění výkupního komisaře, od úmyslu toho upustil. Právní bezpodstatnost těchto námitek je zjevnou. Stačí proto pouze dodati, že skutková podstata zločinu veřejného násilí ve smyslu § 81 tr. zák., a to činu dokonaného je vyčerpána již samotným zprotivením se pachatelovým, předsevzatým za ostatních pojmových náležitostí zločinu toho v úmyslu, by úřední nebo služební výkon vrchnostenské osoby byl zmařen neb úřední jednání (služební výkon) byl vynucen. Nesejde tudíž na tom, zda tohoto cíle trestným činem skutečně dosaženo bylo čili nic.

Rozsudkovému výroku, jímž další jednání obžalovaného podřaděno bylo skutkové podstatě přestupku §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. z., odporuje zmateční stížnost námitkou, že zákon má na zřeteli, by dlužník nezmařil uspokojení svého věřitele za exekuce, hrozící dlužníkovi, a že trestný čin, jímž obžalovaný vinným byl uznán, předpokládá soukromoprávní poměr mezi věřitelem a dlužníkem, čehož prý nebylo v tomto případě. Námitka, v první své části nezcela jasná, je právně bezpodstatna, pokud se jí vyslovuje názor, že použití §u 3 řečeného zákona je na místě pouze tam, kde jde o poměr soukromoprávní, čímž patrně mělo býti řečeno, že předmětem trestného činu mohou býti pouze věci, které byly sekvestrovány, obstaveny nebo zabaveny pro pohledávku soukromoprávní. Zmateční stížnost je na omylu. Na rozdíl od §u 1, v němž je řeč o exekuci, o uspokojení věřitele, o pachatelově úmyslu, toto uspokojení zmařiti, trestce se dle §u 3, kdo mimo případ, jejž má na zřeteli § 1, odejme úřednímu opatření věci, které byly úředem nebo z jeho příkazu sekvestrovány, obstaveny nebo zabaveny. Není tedy použití §u 3 omezeno jen na případy, v nichž tyto úkony předsevzaty byly úřadem k vydobytí nebo zajištění pohledávky soukromoprávní, nýbrž má místo v každém případě, ve kterém k nim došlo z důvodu jakéhokoli, tedy i tam, kde k sekvestrování, obstávce nebo zabavení věcí došlo v zájmu veřejném, jak tomu bylo v tomto případě, v němž mouka zabavena byla výkupní komisí, tedy za účelem provedení nucené odebírky její ve smyslu druhého odstavce §u 16 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu č. 55.486. Mylným je proto i další názor zmateční stížnosti, že se obžalovaný svým činem dopustil pouhého přestupku dle §u 16 čís. 1 nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n., jejž trestati by arci dle §u 19 téhož nařízení příslušelo okresnímu politickému úřadu. Ustanovení §u 16 čís. 1 nařízení, dle něhož se trestce mimo jiné ten, kdo zúmyslně odstraní plodiny nebo výrobky, má na zřeteli, jak tomu nasvědčuje citace §§ů 1, 2 téhož nařízení, všeobecné zabavení plodin a výrobků ve prospěch státu dle právě citovaných paragrafů. Tím, že mouka, kterou obžalovaný dle rozsudku odstranil, aby s ní úřad nakládati nemohl, byla v tomto případě zabavena výkupní komisí ku provedení nucené odebírky, nabyla povahy věci, zabavené úřadem ve smyslu §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., jehož skutkové podstatě tudíž nalézací soud právem podřadil čin obžalovaného.

Čís. 1094.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Jde-li o prodej zařízení a úplatu za postoupení bytu, dlužno vyšetřiti, pokud úplata se vztahovala na zařízení a pokud na postup bytu.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1923, Kr I 1315/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana P-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 14. října 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., v neveřejném zasedání však povolil podle §u 362 tr. ř. mimořádnou obnovu řízení ve prospěch obžalovaného Jana P-a, zrušil rozsudek nalézacího soudu ve výroku o vině a trestu i výrocích

dalších, s tím souvisejících, a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Přezkoumávaje rozsudek, dospěl nejvyšší jako zrušovací soud po skončeném veřejném jednání k závažným pochybnostem o správnosti skutečností, rozsudku za základ položených, pokud jde o rozsudkový výrok, že obžalovaný požadoval zřejmě přemrštěnou cenu za zařízení jednoho pokoje a kuchyně. Rozsudek nalézacího soudu pokládá, opřev se o svědeckou výpověď Františka F-a, za zjištěno, že obžalovaný se rozhodl, poněvadž jeho povolání na Slovensko mělo býti pevné, že prodá celé zařízení bytové a že žádal za ně nejprve 30.000 Kč, že později slevil 4.000 Kč, a že František F. zaplatil obžalovanému 26.000 Kč. Pokud se týče subjektivní stránky, praví dále nalézací soud, že má za jisto, že si obžalovaný byl vědom zřejmé přemrštěnosti ceny a že tak mohl učiniti jenom proto, že si byl vědom toho, že František F. následkem bytové nouze, válečnými poměry způsobené, se dá pohnouti k placení i přemrštěné ceny, když bude míti naději, že tak si vykoupí i možnost, zaopatřiti si byt. Se zodpovídáním obžalovaného Jana P-a a svědeckou výpovědí Františka F-a nelze tato zjištění bez závažných pochybností přivésti v soulad. Obžalovaný sám tvrdil v předběžném vyhledávání, že jeho manželka vzhledem na to, že František F. ucházel se o jejich zařízený byt, nechtěla zařízení prodati jinému, pokud nebude mluviti s Františkem F-em, zda by vše nepřevzal. Při hlavním přelíčení vypovídal obžalovaný souhlasně se svým dřívějším udáním a nelze proto míti za to bez závažných pochybností, že při dalším jednání s Františkem F-em odpadlo hledisko, že mu obžalovaný kromě zařízení přenechává též byt, přes to, že obžalovaný sám při hlavním přelíčení právě v tomto směru ničeho neuvedl. Ještě závažnější pochybnosti vznikají však při uvážení svědecké výpovědi Františka F-a. Tento svědek uvedl již v předběžném vyhledávání, že když se chtěl nastěhovat jako nájemník, řekl mu obžalovaný, že bytu nepronajme, nýbrž prodá i s nábytkem. Žádal prý pak 30.000 Kč, později 27.000 Kč a vyplaceno mu bylo 26.000 Kč. Při hlavním přelíčení tento svědek rovněž opakoval svoji dřívější výpověď a dodal, že při vyjednávání s obžalovaným prohlásil mu tento, že jsou ochotni (obžalovaný a jeho manželka) byt přenechati, ale že by zároveň musel odkoupiti také nábytek. Tento svědek výslovně podotkl při hlavním přelíčení, že vyjednával s obžalovaným o prodeji bytového zařízení s přenecháním bytu. Uváží-li se tato svědecká výpověď, vzniká závažná pochybnost proti zjištění, že cena obžalovaným požadovaná byla míněna vážně jen za zařízení samo, neboť podle obsahu zejména této svědecké výpovědi nelze bez závažných pochybností vyloučiti možnost, že původně požadovaných 30.000 Kč a skutečně vyplacených 26.000 Kč se skládal ze dvou částek, z nichž jedna představovala hodnotu nábytku samotného, kdežto druhá byla úplatou za přenechání bytu, ke které nutno rovněž přihlížeti bez ohledu na to, zda tato úmluva mohla míti právní účinek čili nic, když obžalovaný sám byl jenom nájemníkem a nikoliv vlastníkem bytu, neboť v každém případě přece jenom nastěhování do bytu Frant. F-ovi usnadňovala. Rozdělení původně požadovaných 30.000 Kč a pak přijatých 26.000 Kč mělo by však pro posouzení viny obžalovaného rozhodný význam. Není vyloučena možnost, že by se peníz, obžalovaným původně požadovaný a peníz pak přijatý rozdělil v takovém poměru, že by částka, na zařízení připadající, nedosahovala hranice, pro přečin předražování požadované, a že by šlo jenom o přestupek předražování. Nelze však také vyloučiti možnost jinou, že by vůbec skutková podstata předražování odpadla a že by obžalovaný byl obdržel za bytové zařízení cenu přiměřenou, kdežto zbytek, ceny původně požadované, pokud se týče pak přijaté, připadal by na úplatu za přenechání bytu. V tomto případě odpadlo by soudní potrestání obžalovaného a mohla by zůstati skutková podstata politického přestupku podle §u 29 zákona ze dne 8. dubna 1920 čís. 275 sb. z. a n., pročež by spisy bylo postoupiti pak k příslušnému jednání politickému úřadu.

Čís. 1095.

Zločin veřejného násilí dle §u 96 tr. zák.

Předmětem únosu dítěte jest každá osoba nezletilá ve smyslu občanského práva, pokud podléhá moci otcovské nebo poručenské. Stačí po případě i pomíjející odnětí z moci rodičů. Lhostejno, jaký cíl pachatel sledoval.

Zločin veřejného násilí dle §u 99 tr. zák.

Při posuzování nebezpečnosti pohrůžky jest použiti objektivního měřítka.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1923, Kr I 1410/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločiny veřejného násilí dle §§ 96 a 99 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající rozsudek nalézacího soudu důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Pokud jde o zločin §u 96 tr. zák., zjišťuje napadený rozsudek, že obžalovaný měl důvěrnou známost s Annou P-ovou, že rodiče jí styk s ním zakazovali, že přijel za ní dne 6. srpna 1921 do N., kam ji poslali rodiče na zotavenou. Přijel dle vlastního tvrzení na žádost P-ové, podle jejího tvrzení však sám od sebe. P-ová nebyla v době činu ještě fysicky zletilá (narodila se 2. dubna 1901) a udala ve vyšetřování, že obžalovaný se dověděl, že ji chce její otec provdati za jiného, a že jí proto navrhoval, když se nemohou dostati za sebe, by se oba zbavili života. S tím ona

souhlasila a odjeli pak společně bez vědomí rodičů, kteří byli v Praze, a bez vědomí stravovatelů P-ové v N., aby skončili sebevraždou. Skutečně také pokusili se nejprve v P., pak v B. o sebevraždu oběšením, konečně pak v Praze o sebevraždu utopením, ale ježto všechny tyto pokusy selhaly v zárodcích, odvedl obžalovaný v noci na 8. srpna 1921 P-ovou k jejímu švakrovi do Karlína a byl na to téže noci zatčen. V těchto dnech ani obžalovaný s P-ovou tělesně neobcoval, ani s ní o manželství nemluvil, ač ovšem před tím jí manželství sliboval, jak sám doznává. V tomto jednání obžalovaného neshledává soud skutkové povahy zločinu §u 96 tr. zák., ježto prý úmysl pachatele musí směřovati k unesení dítěte, totiž k tomu, by dítě bylo t r v a l e, to jest na delší dobu odstraněno z vlivu a právomoci rodičů, zde však prý úmysl směřoval k tomu, by se společně zbavili života, a není prý tedy úmysl pachatelův prokázán. Dále nelze dle náhledu soudu mluviti o dítěti, ježto jde o děvče 20leté. A konečně není prý zde, při deliktu komisivním, činnosti pachatelovy, ježto ji nijak nenutil ani skutečným násilím, ani přemlouváním k tomu, by s ním odjela. Tyto právní vývody nalézacího soudu odporují pojmu únosu dítěte dle §u 96 tr. zák., který vyžaduje v ě d o m é protiprávní o d n ě t í nezletilého dítěte z moci rodičů nebo poručníka, při čemž zůstává zcela nerozhodno, jaký cíl se při tom sleduje. Objektem tohoto trestního činu je dítě v civilně právním a ne v trestně právním smyslu, tedy každá osoba nezletilá a nikoli svéprávná, pokud podléhá moci otcovské nebo poručenské. To plyne zřejmě z ustanovení §u 97 tr. zák., kde stáří dítěte pod 14 roků prohlášeno je za znak, trestnost zvyšující, kde však výslovně děti přes 14 roků jsou prohlášeny za předmět tohoto zločinu. Proto nesprávným je názor soudu nalézacího, který pochybuje o tom, zda v tomto případě, kde jde o děvče více než 20leté, možno mluviti o dítěti, když Anna P-ová podléhala dosud otcovské moci Emila P-a, s nímž žila ve společné domácnosti. Dle podstaty trestného činu záleží trestná činnost v o d n ě t í dítěte z moci rodičů neb z m o c i o š e t ř o v a t e l ů, to jest takových osob, kterým, ač nejsou právě poručníky, přece přísluší právo, pečovati o nezletilé dítě poskytováním bydliště. Za ně dlužno považovati v tomto případě manžely K-ovy v N. Z toho patrno, že odnětím Anny P-ové z ošetřování manželů K-ových porušeno bylo netoliko právo těchto ošetřovatelů jako zástupců rodičů, nýbrž tím i právo a moc rodičů samých. I když dle zjištění soudu obžalovaný jen navrhl, aby se sprovodili se světa, mohli tento plán provésti v místě samotném a nebylo třeba, by odváděl P-ovou z místa pobytu, kam ji právě vůle rodičů umístnila. Byť i konečným cílem obou bylo, společně se usmrtiti, předcházela před tím nutně úmluva jejich, že společně utekou z domu ošetřovatelů P-ové. V tomto případě vychází ze spisů a z rozsudku, že obžalovaný při útěku nejen slovem a radou, nýbrž i skutkem spolupůsobil, když P-ové poradil utéci za účelem sebevraždy jich obou, a když ji provázel po různých městech, kde v hotelích s ní noclehoval, a patrně útratu za ni platil, a tak vlastně zločinnou činnost prováděl a finančními prostředky podporoval. Nesprávným je proto náhled soudu nalézacího, upírající jednání obžalovaného povahu positivní činnosti. Obžalovaný rozvinul činnost, která protiprávní stav u P-ové způsobila. Předsevzal jednání, které bylo v příčinné spojitosti s výsledkem. Nebýti

jeho činnosti, nebylo by protiprávního stavu, a proto je nesporno, že spolupůsobil činně na tomto zločinném výsledku. Ovšem pro povahu tohoto činění zcela je nerozhodno, že svedená projevila s ním souhlas, neboť pojem tohoto trestného skutku toho nežádá. Po stránce objektivní vychází nalézací soud z dalšího nesprávného požadavku, by dítě bylo trvale nebo na delší dobu z moci a vlivu rodičů odňato. V tomto ohledu je trestný čin dokonán, jestliže předmět trestného činu, totiž nezletilá osoba, třeba jen pomíjejícně, ale přece na dobu tak dlouhou z moci rodičů byla odňata, že odnětí to vzhledem na okolnosti mohlo rodiči býti důvodně pociťováno za porušení jejich mocenských práv nad dítětem. O tom nemůže býti pochybováno v tomto případě, kde obžalovaným přivoděná nepřítomnost Anny P-ové v místě rodiči jejími určeného pobytu trvala po tři dny. Jsou tudíž v jednání obžalovaného po stránce objektivní všechny známky zločinu §u 96 tr. zák. V subjektivním směru postrádá nalézací soud v jednání obžalovaného zlý úmysl, vycházeje z mylného názoru, že oba milenci odjeli v úmyslu, by se zbavili života, a ne v úmyslu, by P-ová byla z moci rodičů odvedena. V tomto směru zaměňuje však nalézací soud zlý úmysl s pohnutkou, která trestnost činu nevylučuje. Pomýšlel-li obžalovaný se svou milenkou na to, že se sprovodí se světa, byl to jejich konečný cíl, který snad společně sledovati chtěli, který však je rovněž pro trestnost bezvýznamným. V tomto případě tkví zlý úmysl v tom, že pachatel chtěl porušiti moc, ve které se nezletilá osoba nachází. Po subjektivní stránce se vyžaduje, by si obžalovaný byl vědom toho, že odnímá protiprávně nezletilou dceru otci a by přes to odstranění její vědomě provedl. Zda obžalovaný měl toto vědomí, je otázkou rázu skutkového, o níž rozhodnouti přísluší dle zákona (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) soudu nalézacímu. Důsledkem toho bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice k opětnému projednání a rozhodnutí.

Pokud jde o druhý zločin, z něhož je obžalovaný obviněn, totiž o zločin veřejného násilí dle §u 99 tr. zák., osvobozuje jej soud z důvodu, že nemá za prokázáno, že Emil P. měl strach z vyhrůžky obviněného, »potká-li ho (P-a) venku, že ho zastřelí, že má 16 ostrých ran,« a dále, že nemá za to, že strach ten byl důvodným. Tento důvod nalézacího soudu je však právně mylný. Nezáležíť při zločinu dle §u 99 tr. zák. na tom, zda ohrožený vyhrůžkou skutečně ve strach a nepokoj byl uveden. Ke skutkové povaze tohoto zločinu je jen zapotřebí, by hrozba byla z p ů s o b i l á důvodnou obavu vzbuditi, a při posouzení této způsobilosti použíti nutno objektivního měřítka. Neohroženost toho, komu bylo hrozeno, nevylučuje této způsobilosti, jako ji nevylučuje ani pohrůžka, vyslovená podmíněně, když dle obyčejného chodu věcí lze dostavení se podmínky očekávati, ani okolnost, zda obžalovaný v době jejího pronesení byl skutečně v držbě nějaké střelné zbraně. Nutno proto jen vysvětliti a zjistiti, zda při nepodjatém posuzování všech okolností ohrožený mohl očekávati provedení vyhrůžky. V tomto směru, jakož i ve všech ostatních směrech, pokud toho skutková povaha zločinu dle §u 99 tr. zák. vyžaduje, neobsahuje napadený rozsudek zjištění rozhodných okolností, takže není jeho přezkoumání vůbec možným, jeví se proto i neúplným a zakládá tento nedostatek zmatečnost dle §u 281 čl. 5 tr. ř.

Čís. 1096.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V otázce, zda jde o přeplácení ceny (§ 9 lich. zák.) při veřejné dražbě ovoce, není měřítkem přiměřenosti ceny cena vyvolací, nýbrž cena obvyklá při prodeji ovoce, pakli není proň ceny úředně stanovené.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1923, Kr I 10/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně ze dne 10. září 1921, jímž byl obžalovaný Antonín K. uznán vinným přestupkem §u 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako lichevního soudu odvolacího pro přestupky soudní ze dne 22. listopadu 1921, jímž bylo odvolání obžalovaného do onoho rozsudku soudu prvé stolice zamítnuto a napadený rozsudek v celém obsahu byl potvrzen, — takto právem: Svrchu zmíněnými rozsudky byl porušen zákon v ustanovení §u 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., rozsudky ty se ve výroku o vině i trestu zrušují a věc se vrací lichevnímu soudu při okresním soudě v Karlíně, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Antonín K., sadař z P., byl obviněn, že na jaře 1921 ve veřejné dražbě vydražil třešňový sad »Vinice« za 9.320 Kč, ač vyvolací cena byla pouze 4.500 Kč, a že takto při nákupu předmětů potřeby, které hodlal zciziti, přeplácel prodatelem požadovanou cenu. Rozsudkem lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně ze dne 10. září 1921 byl Antonín K. uznán vinným, že tímto činem spáchal přestupek §u 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Obžalovaný K. se odvolal co do výroku o vině a trestu, veřejný obžalobce odvolal se co do výroku o trestu; rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako lichevního soudu odvolacího pro přestupky soudní ze dne 22. listopadu 1921 bylo obojí odvolání zamítnuto a napadený rozsudek byl v celém obsahu potvrzen. Soud první stolice odůvodnil odsuzující výrok tím, že obžalovaný, přeplativ cenu vyvolací 4500 Kč nejvyšším podáním 9.320 Kč, přeplatil tak cenu prodatelem požadovanou. Okolnost, že obžalovaný třešně koupil v řádné veřejné dražbě, nepokládal soud za způsobilou, by ho vyviňovala, poukazuje na zájem veřejný a na to, že cílem zákona o trestání válečné lichvy jest zabrániti vykořisťování spotřebitelstva jako celku, jakož i na to, že opačný názor vedl by k neudržitelnému, ba přímo nemožnému mínění, že přeplácení v jakékoliv výši bylo by beztrestným, když by se stalo ve veřejné dražbě. Odvolací soud uznal důvody prvního soudu za správné a dodal k nim toliko, že ustanovení §u 277 ex. ř., na které obžalovaný ve svém odvolání poukazoval, nemá tu místa. V žádosti za podání zmateční stížnosti na záštitu zákona vytýká odsouzený obžalovaný, že vyvolací cena při dražbě znamená pouze nejmenší mez, pod kterou byl sad vydražiteli přenechán. Dále se tam tvrdí, že nejvyšší podání odpovídalo skutečné hodnotě vydraženého sadu, neboť vyvolací cena byla příliš nízká, a poukazuje se k tomu, že soud skutečné ceny vydraženého sadu vůbec nezjistil. Odsuzujícími rozsudky obou stolic byl porušen zákon v §u 9 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Podle tohoto ustanovení má býti trestán, kdo při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti, přeplácí prodatelem požadovanou cenu, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, až dosud obvyklou cenu. V tomto případě vydražil obžalovaný třešňový sad ve veřejné dražbě. Nařízením ze dne 18. března 1918 čís. 94 ř. zák. byla sice dražba předmětů potřeby, až na výjimky v nařízení tom stanovené, až na další zakázána. Avšak i z tohoto nařízení možno souditi, že veřejná dražba jako právní ústav, v podstatě na přeplácení založený, nebyla zásadně zákonem zakázána, a nelze proto při koupi ve veřejné dražbě použíti ustanovení §u 9 lichevního zákona o »přeplácení prodatelem požadované ceny.« Rovněž nelze v tomto případě použíti ustanovení téhož §u o přeplácení »úředne stanovené ceny,« protože v době činu byl vzhledem k vládnímu nařízení ze dne 21. dubna 1921 čís. 169 sb. z. a n. obchod ovocem uvolněn a nebyla pro třešně úřední cena stanovena. Za to však lze použíti ustanovení §u 9 o přepláceni »ceny až dosud obvyklé,« totiž ceny, která byla za onen předmět před dobou nákupu na určitém místě po přiměřenou dobu skutečně požadována a placena. Jest známo, že úroda červeného ovoce na stromech prodává se ve dražbách i z volné ruky již před dozráním, na jaře, a není tedy třeba pro ustanovení obvyklých cen tohoto ovoce ve velkém vyčkávati, až ovoce dozraje a vytvoří se cena pro drobný prodej, nýbrž jest možno srovnáním s jinými prodeji ve dražbách i z volné ruky zjistiti cenu, která byla v době činu pro třešně na stromech obvyklou, a teprve po zjištění této obvyklé ceny lze se vysloviti o tom, zda je dána skutková podstata dle §u 9 lichevního zákona. Bylo by ovšem také potřeba zjistiti, jaké množství ovoce ve vydražených sadech tehdy bylo. Soudy první a druhé stolice měly tedy dle zásad shora vytčených zjistiti a rozhodnouti o tom, zdali obžalovaný přeplácel cenu dosud obvyklou za třešně na stromech, když zaplatil za třešňový sad s nezjištěným množstvím ovoce 9.320 Kč. Protože se tak nestalo, nýbrž výrokům rozsudků obou stolic bylo za základ položeno nesprávně toliko přeplácení vyvolací ceny, požadované prodatelem ve veřejné dražbě, neměl býti obžalovaný na podkladě dosud nezjištěném při správném výkladu zákona toho času odsouzen pro přestupek §u 9 (1) zákona o válečné lichvě.

Čís. 1097.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Obchod (závod) jako takový, pokud se týče nájemní práva k obchodním místnostem nejsou předměty potřeby a nepodléhá jich zcizení předpisům lichevního zákona.

V přímém prodeji zásob zboží a zařízení krámu tím, kdo se obchodu (závodu) vzdává, nelze spatřovati pletichy.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1923, Kr I 1158/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Aloisa T-a a Vojtěcha P-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 28. května 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přečinem §u 7 (3) téhož zákona potud, že napadený rozsudek v odsuzujícím výroku pro § 11 čís. 4 lich. zák. jako zmatečný zrušil a obžalované dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostil z obžaloby pro přečin pletich dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., jehož se prý dopustili tím, že Alois T. prodávaje s postoupením dílny zařízení oplatkárny Antonínu S. dne 1. února 1921, dále prodávaje zařízení obchodu lahůdkářského s postoupením téhož Vojtěchu P-ovi a pak společně s tímto Hanč T-ové, pustili se do pletich, jež jsou způsobilé stupňovati ceny předmětů potřeby; pokud pak zmateční stížnost směřovala proti rozsudkovému výroku, odsuzujícímu obžalované pro přečin přímého předražování dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., spáchaný prodejem zařízení oplatkárny a prodejem zařízení lahůdkářského obchodu se zbožím, napadený rozsudek v tomto bodu jako zmatečný zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji v rozsahu tohoto zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných Aloisa T-a a Vojtěcha P-a, pokud směřuje proti rozsudkovému výroku, odsuzujícímu je pro přečin přímého předražování dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ohledně oplatkárny a lahůdkářského obchodu, a uplatňuje zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Dle odůvodnění rozsudku, jež tvoří s rozsudkovým výrokem jeden celek — zejména z míst, kde soud opětovně zdůrazňuje, že se prodávalo »zařízení oplatkárny s postupem dílny« a »obchod lahůdkářský se zařízením a zbožím« — a podobně nemůže býti pochyby, že lichevní soud odsoudil stěžovatele — jak pokud se týče oplatkárny, tak pokud se týče lahůdkářského obchodu — pro prodej obchodu (závodu) v jeho celistvosti, tedy pro prodej jak zařízení a zboží, tak i pro postoupení obchodu (závodu), po případě i pro postoupení nájemních práv k obchodním místnostem. Než hodnota obchodu (závodu) v jeho celistvosti záleží nejen v materielním obsahu inventáře obchodu, tedy v zařízení a ve zboží, nýbrž i v oněch imaterielních momentech, které tvoří jeho hodnotu jako prostředku výdělečného a záležejí v tom, že obchodní místnost svým trváním, výhodnou polohou a svým dobrým jménem jest vyhledávána zákazníky. Souhrn těchto výdělkových možností, známostí, zavedení obchodu na určitém místě, určitého kruhu zákaznictva, jimiž obchod (závod), jako zdroj výdělku nabývá zvýšené hodnoty, nespadá pod pojem předmětů potřeby, jimiž jsou po rozumu §u 1 lichevního zákona věci movité, sloužící přímo nebo nepřímo ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Vychází-li se tedy ze skutkových zjištění lichevního soudu, že předmětem prodeje, jak pokud se týče oplatkárny, tak pokud se týče lahůdkářského obchodu, bylo nejen zařízení a zboží, nýbrž i obchod (závod) jako takový, po případě i nájemní práva k obchodním místnostem, a přihliží-li se k tomu, že postoupení obchodu (závodu) jako takového není předmětem potřeby po rozumu §u 1 lichevního zákona — což platí touž měrou i o postoupení nájemních práv k obchodním místnostem — nutno za to míti, že z toho, co stěžovatelé při oněch prodejích utržili, připadá jen část na zařízení a zboží, část druhá pak na prodej obchodu (závodu) jako takového a po případě také na prodej nájemních práv k obchodním místnostem. Až v tomto směru budou učiněna potřebná zjištění, bude možno uvažovati a rozhodnouti, zdali a v jaké míře se stěžovatelé dopustili přímého předražování, spáchaného prodejem zařízení a zboží oplatkárny a lahůdkářského obchodu. Poněvadž nejvyšší soud podle toho, co právě uvedeno, nemá dostatečného skutkového podkladu, by ve věci samé mohl ihned rozhodnouti (§ 288 čís. 3 tr. ř.), bylo ku zmateční stížnosti obžalovaných napadený rozsudek ve výroku, odsuzujícím je pro přečin přímého předražování, pokud se týče oplatkárny a lahůdkářského obchodu, jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti prvnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Vyhověti bylo zmateční stížnosti obžalovaných Aloisa T-a a Vojtěcha P-a, pokud se obrací proti odsouzení pro přečin pletich dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Rozsudek podřaďuje pod pojem tohoto trestného jednání též čin, pro který uznal obžalované T-a a P-a vinnými také přečinem přímého předražování dle §u 7 (3) cit. zákona. Také v důvodech spojuje rozsudek to, co požadováno za prodej zařízení a zboží, s tím, co požadováno za postoupení obchodu (závodu) jako takového, po případě za prodej nájemních práv k obchodním místnostem, pod jedno hledisko. Právní stanovisko soudu nalézacího není správno. Jak bylo dovoděno při rozboru zmateční stížnosti ohledně přečinu přímého předražování, nelze ani na prodej obchodu (závodu) jako takového ani na eventuelní prodej nájemních práv k obchodním místnostem použíti trestních ustanovení zákona o trestání válečné lichvy, poněvadž schází podmínka §u 1 tohoto zákona a již z tohoto důvodu nelze mluviti, pokud jde o prodej obchodu (závodu), po případě o prodej nájemních práv k obchodním místnostem, o pletichách. Než skutková podstata pletich není dána, ani pokud jde o zařízení a zboží, neboť podle zjištění nalézacího soudu byli obžalovaní obchodníky a tudíž zajisté oprávněni k tomu, by z b o ž í prodali dále, ať již v drobném, ať již v celku, a pokud se týče z a ř í z e n í, nelze přímý prodej zařízení obchodu (závodu), jehož se obchodník neb provozovatel vzdává, novému obchodníku neb provozovateli, nazvati obchodováním se zařízením, nehledě ani k tomu, že na prodeji tom v případě tomto také nebylo nic pokoutního ani podloudného.

Čís. 1098.

Úmyslné porušení dodávkové povinnosti (§ 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Dodávková povinnost vztahuje se i na obilí méněcenné (zadinu, směsku). Posouditi jakost obilí přísluší Státnímu obilnímu ústavu, pokud se týče zmocněncům jeho.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1923, Kr I 1344/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Jičíně ze dne 2. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby, pro přečin §u 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný prodal Josefu K-ovi 2 q ovsa, míchaného s vikví. V tomto jeho činu neshledal nalézací soud jednání, kterým by byl svoji dodávkovou povinnost úmyslně porušil, nebo vědomě zavinil, že ji dostáti nemohl. Rozsudkové důvody dovolávají se v tom směru §u 12 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 55.486, čís. 423 sb. z. a n., dle něhož byli držitelé zemědělských podniků povinni nabídnouti a prodati zabavené plodiny zmocněncům státního obilního ústavu v dobré jakosti, řádně pročištěné, suché a zdravé. Nalézací soud, uvěřiv patrně tvrzení obžalovaného, že oves, prodaný jím K-ovi, byl špatný zadní oves, míchaný s vikví, a nemaje dle rozsudkových důvodů důkazu o tom, že oves ten byl jakosti dobré, čistý a zdravý, nenabyl v tomto směru přesvědčení o vině obžalovaného. Zmateční stížnost poukazuje vhodně na ustanovení §u 1 nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920, čís. 390 sb. z. a n., jímž mimo jiné i veškeré obilí, nalézající se v oblasti Československé republiky, bylo zabaveno ve prospěch státu a dle jehož třetího odstavce pokládá se za obilí tohoto nařízení také směska, obsahující některé z plodin tam uvedených, tedy i oves, posléze pak i zadina. Na veškeré druhy obilí, a to i na směsku a zadinu, vztahují se tudíž ustanovení předpisů státní správy o úpravě obchodu obilím, o jeho sklizni, výmlatu, výkupu, dodávce a zpracování, především tedy § 8 vládního nařízení čís. 390/1920, dle něhož je držitel zabavených plodin povinen, dodati je Státnímu obilnímu ústavu nebo jeho zmocněncům. Pokud jde o jakost obilí, dovolává se rozsudek §u 12 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu čís. 55.486 neprávem. Tímto předpisem uložena byla držitelům zemědělských podniků povinnost, nabídnouti a prodati zmocněncům Státního obilního ústavu obilí jakosti a vlastností, tamtéž blíže uvedených, při čemž samozřejmě jen Státnímu obilnímu ústavu, který dle druhého odstavce §u 8 vládního nařízení čís. 390/1920 je povinen převzíti zabavené plodiny, pokud vyhovují předpisům, v té věci vydaným, pokud se týče jeho zmocněncům zůstává vyhrazen posudek, zda nabízené plodiny jakostí a ostatními vlastnostmi předpisům těm, najmě ustanovení §u 12 vyhlášky odpovídají. Že tomu tak, je zřejmo z ustanovení druhého odstavce §u 7 nařízení vlády republiky Československé ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n., dle něhož při přejímaných plodinách, které co do jakosti nevyhovují podmínkám dle prvého odstavce téhož §u, nejsou-li tudíž zdravé, čisté a suché a obsahují-li dle váhy více než 3% přimísenin (znečistění, jež nepochází z obilí samého), dlužno učiniti přiměřenou srážku z plné jinak ceny přejímací. Dle posledního odstavce téhož §u jest konečně mimo jiné i při zadině učiniti

přiměřenou srážku s přejímací ceny, nevyhovuje-li její jakost požadavkům v obchodě obvyklým. Pokud tudíž nalézací soud, nedbaje těchto předpisů a nebera zřetele ani ke svědeckému údaji výkupního komisaře Josefa B-a, dle něhož by byli (jakožto výkupní komise od obžalovaného) přijali všechno, tedy i oves špatný, zadní, míchaný s vikví), neshledal zavinění obžalovaného v tom, že 2 q zabaveného ovsa prodal, stalo se tak zřejmě jen následkem nesprávného použití zákona.

Čís. 1099.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Byl-li nemocný kůň původně koupen na porážku, kupitelem však vyléčen a dále prodán, jest při posuzování přiměřenosti prodejní ceny přihlížeti též k tomu, oč kůň vyléčením získal na ceně.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1923, Kr I 107/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v České Lípě jako soudu nalézacího ze dne 23. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stěžovatel napadá rozsudek prvé stolice z důvodu §u 281 čís. 9 a) tr. ř. tvrdě, že rozhodnutím o otázce, zda stěžovateli za vinu přičítaný skutek zakládá trestný čin, porušen byl zákon. Podle tvrzení stěžovatele přehlíží rozsudek, že stěžovatel koupil nemocného koně, určeného k porážce, za 3815 Kč, že se rozhodl koně léčením zachovati, což se mu po léčení podařilo. Srovnávaje pak stav koně při koupi a prodeji tvrdí stěžovatel, že jak zaplacená cena za koně nemocného, tak i cena za koně plně uzdraveného a k tahu způsobilého, kterou penízem 10.000 Kč na Maxmiliánu Š-ovi požadoval a dal si vyplatiti, byla zcela přiměřená. Na doklad toho dovolává se jednak výpovědi svědka V-a i samého kupitele koně Š-a, kteří potvrdili, že kůň po svém uzdravení stál za 10.000 Kč, jakož i seznání znalce Josefa H-a, který uvedl, že jak nákupní, tak i prodejní cena hledíc k povaze zvířete v příslušných dobách jest zcela přiměřenou. Zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti. Soud prvé stolice vybudoval svůj výrok o stěžovatelově vině na opatřovacích nákladech a zjistil, že přeplatek činil 3639 Kč, nevzav v úvahu, zda v tomto případě opatřovací náklady ve spojení se slušným občanským ziskem mohou býti jediným a spolehlivým základem pro určení přiměřenosti ceny. Nelze zapomínati okolnosti všeobecně známé, že v případě vážné nemoci nebo vady, jsou-li koně pro ně určeni k porážce, cena jich podstatně se snižuje. Již z toho možno usouditi, že odstranění nemoci nebo vady — příčiny to znehodnocení koně — musí míti podstatný vliv na cenu koně a že tudíž v případě takovém nelze vzíti za základ cenu, jež

byla zaplacena za koně ve stavu, který odůvodňoval jeho porážku. Nelze také přehlédnouti, že stěžovatel, rozhodl-li se koně zachovati a léčením vrátiti jej jeho určení jako zvíře užitkové, nijak nejednal proti zájmu spotřebitelů, nýbrž naopak úspěšným léčením jednal ve všeobecném zájmu a v úplném souhlasu se zvyklostmi již v dobách před válkou osvědčenými, dle nichž porážka koně hledíc k jeho velké užitkové hodnotě jest odůvodněna jen tehdy, nelze-li koně pro nemoc neb vadu nevyléčitelnou (neodstranitelnou) vrátiti jeho určení, neb aspoň, lze-li tak učiniti jen s nepoměrnými náklady, jež by hodnotu koně po jeho uzdravení převyšovaly. Nelze-li tudíž vzíti za základ určení přiměřené ceny koně v případě stěžovatele opatřovací náklady proto, že nelze nepřihlížeti i k osobní námaze a práci stěžovatelově, jež vznikla mu léčením koně, nelze jinak, než přiměřenost ceny zjistiti jiným způsobem, t. j. podle stavu koně po jeho uzdravení v době prodeje Maxmiliánu Š-ovi.

Čís. 1100.

Došlo-li k novému hlavnímu přelíčení následkem zrušení původního rozsudku soudem zrušovacím, jest původní hlavní přelíčení »řízením předchozím« ve smyslu §u 247 tr. ř.

Soud porotní jest oprávněn dáti dodatkovou otázku o duševním stavu pachatelově pouze tehdy, jsou-li okolnosti, za hlavního přelíčení tvrzené, takového rázu, že opodstatňují, předpokládajíc jich pravdivost, důvod, trestnost vylučující.

(Rozh. ze dne 1. února 1923, Kr I 1309/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského jako porotního soudu v Jičíně ze dne 11. listopadu 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem úkladné vraždy dle §§ 134, 135 čís. 1 tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 3, 4, 5, 6, 10 b), 12 §u 344 tr. ř. Zmatek čís. 3 §u 344 tr. ř. shledává v tom, že při hlavním přelíčení byly (přes odpor obhájců) přečteny svědecké výpovědi Anny N-ové a Antonie Š-ové. Stížnost má za to, že hlavní přelíčení, předcházející před rozsudkem porotního soudu ze dne 20. října 1921, jenž byl nejvyšším soudem zrušen jako zmatečný, jest rovněž zmatečné a zápisy o svědeckých výsleších, tam obsažené, neplatné. V tomto směru jest však stížnost na omylu. Rozsudkem nejvyššího soudu z 5. října 1922 č. j. Kr I 1362/21 (čís. sb. 946) byl zrušen jako zmatečný pouze rozsudek, nikoliv i řízení, jemu předcházevší. Nebylo proto závady, by porotní soud nepřečetl, ježto zde jsou předpoklady odstavce prvního §u 252 tr. ř., zápis o bezvadném výslechu svědkyň N-ové a Š-ové z protokolu o dřívějším hlavním přelíčení, které se zrušením rozsudku nestalo ani zmatečným ani bezúčinným. Dle čís. 4 §u 344 tr. ř. vytýká stížnost, že soud porušil předpis §u 247 tr. ř., jehož dlužno dbáti pod

zmatečností, tím, že přes obhájcův odpor nevzal svědkyni Antonii S-ovou do přísahy, nýbrž ji pouze upozornil na svatost přísahy již vykonané. Stížnost má za to, že takovéto upozornění jest přípustno pouze u svědků, kteří byli vzati do přísahy v přípravném řízení, nikoliv však u těch, kteří vykonali přísahu za hlavního přelíčení, které bylo rozsudkem nejvyššího soudu zrušeno jako zmatečné. Pokud jde o námitku, že první hlavní přelíčení se stalo zrušením rozsudku vadným a zmatečným, stačí odkázati stížnost na vyvrácení zmatku čís. 3 §u 344 tr. ř. Jinak stížnost přehlíží, že pro svědky, kteří vypovídali pod přísahou již při prvém hlavním přelíčení dne 19. října 1921 a svou výpověď museli opakovati, dlužno pokládati dřívější hlavní přelíčení za přípravné řízení, o němž mluví § 247 tr. ř. Byloť by nejen zbytečným, nýbrž i duchu zákona se příčícím hromaděním přísah, kdyby takoví svědci při druhém hlavním přelíčení znova měli býti vzati do přísahy.

Důvod zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že první soud, odepřev dáti porotcům druhou otázku dodatkovou, »spáchala-li obžalovaná čin, uvedený v první hlavní otázce, ve střídavém pominutí smyslu, v době, kdy pominutí to trvalo«, porušil předpis §u 319 tr. ř. Stížnost má za to, že svědci Anna Č. a Dr. M. uvedli a soudní znalci připustili nové okolnosti, nasvědčující tomu, že obžalovaná není příčetnou. Avšak soud porotní jest oprávněn, dáti dodatkovou otázku jen tehdy, jsou-li okolnosti, za hlavního přelíčení tvrzené, takového rázu, že opodstatňují, předpokládajíc jich pravdivost, některý z důvodů, trestnost vylučujících, jak uvedeny jsou v §u 2 tr. zák. V tomto případě udala svědkyně Č-ová, že obžalovaná byla za nemoci (asi 6 týdnů před činem) silně rozrušená, že měla silné horečky, že jí vypravovala, že skákala oknem a měla vidění, že si ucpávala klíčovou dírku, že se jí zdálo o první ženě mužově, že se tato paní na ni chodí dívat a že její obraz, visící v bytě na stěně, dělá v jejím manželství rozbroje. Po smrti dítěte byla obžalovaná tak rozrušená, že nebyla schopna řeči. Svědek Dr. M. udal, že obžalovaná je velmi výstřední, že se nápadně strojila, a hrála divadlo ve vysokém stavu těhotenství. Avšak tyto okolnosti nasvědčovaly by pouze tomu, že obžalovaná jest ženou hysterickou a výstřední, že žárlila na mrtvou ženu mužovu a že za nemoci měla snad horečnaté stavy. Možnost zastřeného sensoria však znalci vzhledem k povaze nemoci — zánětu dělohy — výslovně popřeli a vyloučili. Dr. K. opakoval svá dřívější udání, že obžalovaná je výstřední a hysterická, že na něho činila dojem, že nemá v hlavě vše v pořádku, a že dle doslechu měla sklon ke krádežím. Avšak již rozsudek nejvyššího soudu Kr I 1362/21 poukázal k tomu, že domněnka o nenormálnosti obžalované není odůvodněna a doložena určitými objektivními známkami, z nichž by se dalo souditi, že je obžalovaná buď duševně chorá nebo trpí střídavým pomatením smyslů. Neboť i osobu výstřední a hysterickou dlužno pokládati za příčetnou, není-li objektivních známek duševní poruchy. Sklon ke krádežím svědčí o mravní zvrhlosti obžalované, nikoliv o duševní chorobě. Výsiechy nového řízení nevynesly tudíž takových okolností, které by opodstatňovaly otázku dodatkovou na důvod, trestnost vylučující. Dáti tuto otázku bylo tudíž právem odepřeno, tím spíše, že příčetnost obžalované je nade vši pochybnost zjištěna důkladným po-

sudkem odborných znalců, a pojem střídavého pominutí smyslu přímo vylučuje okolnost, že obžalovaná podávala dítěti jed po delší dobu asi 12 dní. Dodatkovou otázkou za daného stavu věci byl by soud dával porotcům přímo příležitost k nesprávnému výkladu zákona.

Čís. 1101.

Zpronevěry dopouští se i ten, kdo svěřenou věc třeba na krátký čas zastaví v úmyslu a odůvodněné naději, že ji včas vyplatí a oprávněnému vrátí. Úmyslu, věc trvale si přivlastniti a oprávněnému moc nad ní navždy odníti, k subjektivní skutkové podstatě se nevyhledává.

(Rozh. ze dne 1. února 1923, Kr I 1340/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 5. prosince 1922, pokud jím byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin zpronevěry dle §u 183 tr. zák.,, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin zpronevěry dle §u 183 tr. zák. s odůvodněním, že obžalovaný nejednal v úmyslu, by věc svěřenou trvale za sebou zadržel a si ji přivlastnil a tak ji navždy odňal disposici toho, kdo mu ji svěřil, prodav kožich třetí osobě s výhradou, že jej zase od ní zpět koupí, až sežene potřebné peníze; zpětná koupě a s ní také vrácení kožichu oprávněnému byly však zmařeny bez viny obžalovaného neochotou kupitele kožichu a jeho odjezdem z Prahy. Sprošťující rozsudek vychází z právně mylného výkladu zákona. Trestná činnost, zakládající zpronevěru dle §u 183 tr. zák., záleží v tom, že pachatel svěřenou věc si přivlastňuje, nebo ji zadržuje. Věc si přivlastňuje, kdo s ní bezprávně, zejména proti vůli oprávněného nakládá způsobem, toliko tomuto příslušejícím, na př. tím, že věc zcizí, jak se stalo v tomto případě; při tom jest úplně lhostejno, zda stalo se zcizení s výhradou zpáteční koupě či bez výhrady (nebo jak se vyjadřuje rozsudek »na trvalo« či »pouze na čas«); rozhodným jest, že pachatel nakládal svěřenou věcí bezprávně, způsobem, příslušejícím pouze oprávněnému vlastníku. Proto se dopouští zpronevěry i ten, kdo svěřenou věc třeba na krátký čas zastaví v úmyslu a odůvodněné naději, že ji včas vyplatí a oprávněnému vrátí, ježto takováto naděje nijak nevylučuje trestného úmyslu a trestná skutková podstata jest vyčerpána již jednáním přivlastňovacím. Poněvadž k objektivní skutkové podstatě §u 183 tr. zák. stačí jediná z obou shora zmíněných činností, netřeba se zabývati otázkou, naplnil-li obžalovaný svým jednáním také pojem zadržení, t. j. odepírá-li bezprávně vydání věci svěřené, přes to že mu nastala povinnost, ji vydati, chtěje tento bezprávný stav učiniti

trvalým. Po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě §u 183 tr. zák. úmyslné, t. j. vědomé přivlastnění si nebo zadržení věci svěřené ve smyslu právě uvedeném. První soud vykládá nesprávně náležitosti subjektivní podstaty, požaduje-li k ní úmysl věc svěřenou trvale si přivlastniti a oprávněnému disposici nad věcí navždy odníti; toho zákon nežádá; stačí úplně, nakládá-li pachatel vědomě věcí svěřenou bezprávně, způsobem, příslušejícím pouze oprávněnému.

Čís. 1102.

Uvažuje, zda dlužno dáti porotcům dodatkovou otázku o duševní nepříčetnosti obžalovaného, nesmí sice porotní dvůr soudní zkoumati pravdivost anebo nepravdivost okolností, duševní chorobu napovídajících, ovšem ale, zda napověděná takto duševní choroba odpovídala by vůbec stavu, naznačenému v §u 2 b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. února 1923, Kr II 828/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana O-a do rozsudku zemského trestního jako porotního soudu v Brně ze dne 20. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté dle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zamítnutí návrhů na eventuální (dodatkové) otázky, nesluší posuzovati s hlediska všeobecného důvodu zmatečnosti dle §u 344 čís. 5 tr. ř., nýbrž jest je zkoumati s hlediska zvláštního důvodu zmatečnosti dle §u 344 čís. 6 tr. ř., byly-li tím porušeny předpisy §§ 319 a 320 tr. ř., stanovící podmínky, za jakých soud porotní jest povinen dáti porotcům otázky onoho druhu, neboť jen porušení této povinnosti mohlo by přijíti v úvahu jako zmatek. Ani tu nelze uznati stížnost důvodnou. Povinnost soudu, dáti dodatkovou otázku ve směru §u 2 b) tr. zák., nastala by jen tehdy, kdyby byly tvrzeny (při čemž pouhé tvrzení obhájcovo, nemající podkladu ve výsledcích přelíčení, nepřichází v úvahu) anebo dle celého stavu porotního přelíčení alespoň napovězeny skutečnosti, jež by vylučovaly příčetnost obžalovaného. Že tohoto předpokladu zde nebylo, dovodil porotní soud správně v důvodech usnesení, jímž zamítl návrh na onu otázku. Pravda ovšem, že nesejde na tom, zda porotní soud tvrzení o nepříčetnosti věří či nevěří, ježto otázka ta spadala by do oboru, vyhrazeného porotcům. Ovšem ale zkoumati jest soudu, zda duševní stav, skutečně tvrzený nebo napovězený výsledky porotního řízení, odpovídá stavu, označenému v §u 2 b) tr. zák. čili nic, a nesmí dáti otázku dodatkovou, by sám neuváděl porotce snad v omyl, když zde tohoto předpokladu nebylo. Případnému odchylnému svému přesvědčení mohou dáti porotci přes to výraz popřením otázky hlavní, jež pojímá v sobě i veškeré znaky subjektivní skutkové podstaty; odpadá

toliko otázka dodatková, mající za účel, porotce zvlášť ještě na tuto stránku skutkového stavu upozorniti. Totéž platí v zásadě o dodatkové otázce ve směru nutné obrany a případného jejího překročení. Očitých svědků činu zde nebylo. Správně poukázal porotní soud v důvodech svého usnesení na vlastní udání obžalovaného, jediného živého účastníka výstupu, jež naprosto vylučuje předpoklady nutné obrany, alespoň v období, kdy úmysl, zprovoditi manželku se světa, v mysli obžalovaného úplně dozrál a jím byl uskutečněn. Bylať Jana O-ová v období tom vůbec již ke každému útoku nezpůsobilou, čehož si byl též obžalovaný úplně vědom. Tím ovšem odpadly samy sebou možné předpoklady eventuální otázky na zločin zabití. Neboť i kdyby tu byly dle vlastní výpovědi obžalovaného, byly by snad mohly přijíti v počátečném období výstupu ještě v úvahu, v konečném období však, kde obžalovaný dle vlastního tvrzení žijící ještě, byť i smrtelně zraněnou svou manželku potopením její hlavy do močůvky udusil, byly dle výsledků přelíčení naprosto vyloučeny. Proto ani eventuální otázka porotním soudem dána býti nesměla.

Čís. 1103.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
K pojmu řetězového obchodu a pletich.
Řetězový obchod zinkovým plechem. Pokud dopouští se řetězového obchodu komisionář.
Řetězový obchodník nemá nároku ani na občanský, natož na zisk konjunkturální.

(Rozh. ze dne 5. února 1923, Kr I 1193/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 8. června 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., Richard K. mimo to přečinem dle §u 7 čís. 3 cit. zák. — a uvedl mimo jiné

v důvodech:

Skutková podstata přečinu dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., nepředpokládající ziskuchtivé nabývání zboží, aniž, aby pachatel koupil zboží za účelem dalšího zcizení, jest naplněna jakýmkoliv jednáním, které, vymykajíc se z řádného, zejména z rámce dovoleného obchodování, dává za vědomého spolupůsobení pachatelova těžiti osobám, při řádném přechodu zboží do spotřeby zbytečným. Zákon nerozeznává, zda tímto zbytečným mezičlánkem jest pachatel sám či jeho odběratel (dodatel) a nerozeznává ani, zda účinkovala nebo mohla účinkovati na cenu ve směru vzestupném pletichářská činnost bezprostředního pachatele, či jeho odběratele (dodatele), kteří se stávají rovněž pachateli v témž smyslu, jestli obsah jejich činnosti je téhož rázu. Podrobněji rozeznává ono zákonné ustanovení mezi pletichami a zvláštním jich druhem, t. zv. řetězovým obchodem. Pod pojem trestních pletich spadá každé nereelní jednání ,vybočující z mezí řádného obchodování, jež jest způsobilé zvýšiti ceny předmětu potřeby, při čemž si byl pachatel toho také vědom. Aby pachatel měl v úmyslu, zvýšiti ceny předmětu potřeby, toho se k »pletichám« dle zákona nevyžaduje. Řetězový obchod, při němž stačí jediný, byť i nahodilý obchod, předpokladá, by se pachatel vsunul do obchodu zbytečně, čímž přechod zboží z výroby do spotřeby se zbytečně zadržuje a zdražuje. Proto i oprávněný živnostník, obchodník, dopouští se řetězového obchodu, byla-li jeho účast na přechodu zboží s osoby na osobu zbytečnou. Ukládajíť lichevní zákony i řádnému obchodníku za povinnost, by měl na zřeteli zájmy spotřebitelstva, a aby se, sezná-li, že by jeho obchodní činností přechod zboží se zdržel nebo zdražil, na dotyčném obchodním jednání nesúčastnil; neboť i v tak zvaných běžných cenách skrývá se v mimořádných poměrech poválečných mnohdy předražování. Při obchodu řetězovém, na rozdíl od pletich, netřeba zvláště dokazovati (zjišťovati) způsobilost jednání pachatele, účinkovati na zvyšování ceny předmětu potřeby, jelikož zákon u řetězového obchodu takovouto způsobilost pojmově předpokládá. Konečně budiž podotčeno, že, jak shora již naznačeno, skutková podstata řetězového obchodu naplněna je činností kteréhokoli s hlediska spotřebitelova zbytečného článku v převodu zboží z výroby do spotřeby, bez ohledu na povahu činnosti předchůdcovy nebo nástupcovy. Stačí proto o sobě jak vadnost stránky nákupní, nabývací, tak i vadnost stránky prodejní, zcizovací, aniž třeba, by vadnou byla stránka obojí.

Po věcné stránce (č. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel Jindřich F., že zjištěné jeho jednání nenaplňuje skutkové podstaty přečinu řetězového obchodu, poněvadž prý F. jako oprávněný komisionář vyvinul dovolenou činnost sprostředkovatelskou, spokojil se s přípustným ziskem a měl ostatně za to, že prodává plech prostřednictvím K-ových do továrny, tedy do spotřeby. Obžalovaný neměl v úmyslu, vyháněti cenu plechu převodem jeho na zbytečného překupníka. Jeho jednání nebylo prý ani způsobilé, stupňovati cenu plechu, ježto jej prodal pod běžnou tenkráte cenou 12 Kč. — K pojmu řetězového obchodu se prý vyžaduje více zbytečných převodů, způsobilých zvýšiti cenu, nikoliv převod jediný. Stížnost jest na omylu. Také oprávněný komisionář jest vázán omezeními lichevního zákona a jako každý legitimní obchodník musí dbáti toho, by zboží přicházelo do spotřeby cestou nejkratší a nezdražené neoprávněnými zisky zbytečných překupníků. Proti tomuto příkazu jednal obžalovaný tím, že, koupiv celkem asi 23 q zinkového plechu u tří různých obchodníků, prodal celé množství, sám nejsa obchodníkem, se ziskem dalšímu překupníkovi K-ovi, o němž věděl, že plech dále prodá, by na něm vydělal. Svým jednáním neposloužil obžalovaný zájmům spotřeby, naopak je poškodil tím, že odvedl plech na postranní cestu dalších zbytečných převodů a způsobil tak jeho zdražení a zdržení v oběhu na cestě do spotřeby. Sprostředkování obchodu mezi obchodníkem a dalším zbytečným překupníkem, jak je zde provedl obžalovaný,

nelze za žádných okolností pokládati za dovolenou a hospodářsky prospěšnou činnost komisionářskou. Jednání obžalovaného bylo naopak nejen hospodářsky neužitečným vmísením se do oběhu zboží, nýbrž bylo i pletichářské, poněvadž F. koupil plech v době, kdy neměl proň kupce a prodal jej osobě k obchodování neoprávněné, jen aby si opatřil neodůvodněný zisk, nebera ohledu na zájmy spotřebitelů. Způsobilost trestného jednání, stupňovati ceny, dlužno posuzovati dle konkretních cen, v tomto případě placených (nikoli dle běžných cen téhož druhu zboží, jež v rozsudku ostatně nejsou ani zjištěny). Poněvadž obžalovaný dle rozsudečných zjištění koupil plech za ceny 7·90 K, 7·96 K, 8·50 K, 7·94 K, 7·90 K, 8·25 K a prodal jej za 8·40, 8·80 a 8·75 K, tedy vesměs za ceny o 80—90 h vyšší, bylo jeho jednání nejen způsobilé, zvýšiti cenu plechu, nýbrž skutečně je zvýšilo. K naplnění skutkové podstaty řetězového obchodu se nevyžaduje více zbytečných převodů, stačí i jediný takový převod, který zboží na cestě do spotřeby zdržuje a zdražuje. Po subjektivní stránce není třeba úmyslu, zvýšiti ceny, stačí vědomí, že jde o vsunutí se, hospodářsky neodůvodněné, a pro spotřebu škodlivé. Že by byl obžalovaný měl za to, že K. kupuje pro spotřebu, t. j. pro továrnu, rozsudek výslovně vylučuje.

Pokud jde o přečin předražování, jenž se za vinu klade obžalovanému Richardu K-ovi a pro nějž tento byl odsouzen, se připomíná s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. se zřetelem k ustanovení §u 7 zákona lichevního, že zřejmou přemrštěnost cen jest v první řadě posuzovati s hlediska nabývacích nákladů a že řetězový obchodník nemá po zákonu nároku ani na občanský zisk, tím méně na zisk konjunkturní. Ceny, požadované a docílené obžalovaným, uznal proto první soud právem za zřejmě přemrštěné, srovnav ceny nákupní 8·40, 8·80, 8·75 s prodejní cenou 13 K za 1 kg. Obžalovaný nemůže se odvolávati na to, že tato cena je přiměřená, srovná-li se s obvyklou tenkráte cenou plechu, která činila 12 K za 1 kg, poněvadž jenom legitimnímu obchodníku bylo by lze připustiti konjunkturní zisk, plynoucí z lacinějšího nákupu při prodeji, uskutečněném za ceny, při dostatečné nabídce zboží hospodářsky důvodně zvýšené, kdežto obžalovaný obchoduje řetězově a neprokazuje spotřebiteli hospodářských služeb, nemůže činiti nárok na odměnu služby té, na zisk vůbec, tím méně na zisk konjunkturní, pro nějž nedostává se ani ostatních podmínek.

Čís. 1104.

Zákony, stihající válečnou lichvu, nestaly se ještě bezúčinnými.

(Rozh. ze dne 9. února 1923, Kr I 1216/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 31. května 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje, že, aby se po uplynutí tří let od ukončení války mohlo ještě mluviti o mimořádných poměrech, vyvolaných válkou, dlužno dokázati souvislost mezi dnešními poměry a válkou, a míní, že podkladem pro předražování není v probouzejícím se mírovém hospodářství volný obchod, nýbrž omezování jeho, jelikož prý hospodářství, tíhnouc samo o sobě k volnému obchodování, nepřipouští, by válečných zákonů bylo mimo jich rámec a význam používáno ke stihání bezdůvodnému. Stanovisko, které zaujímá zmateční stížnost touto námitkou, nelze především v soulad uvésti s existencí zákonných předpisů o trestání válečné lichvy. Tím, že zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ponechává se na dále v platnosti, je zároveň naznačeno, že dle přesvědčení zákonodárcova mimořádné poměry, vyvolané válkou, které zavdaly podnět k vydání předpisů o stihání válečné lichvy vůbec a lichevního zákona zvlášť, byť ne ohledně všech jednotlivých předmětů potřeby stále ještě trvají, jest arci nepochybno, že i při řešení otázky, zakládá-li to které jednání skutkovou podstatu řetězového obchodu, dlužno v každém jednotlivém případě zkoumati také, zda poměry byly v kritické době ohledně druhu předmětů potřeby, o něž jde, toho rázu, by závadné jednání bylo způsobilým poškoditi neb ohroziti cíle, sledované lichevním zákonem, spočívající v tom, aby zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a zabráněno bylo předražování. Pokud jde o projednávaný případ, zmateční stížnost neprávem mluví o době tří let, uplynuvší od ukončení války, neboť trestný čin, tvořící předmět stěžovatelova odsouzení, spáchán byl dle rozsudku v květnu 1920, tedy v době, do níž od událostí, v nichž zmateční stížnost spatřuje zejmě ukončení války, uplynula doba ne více než asi 1½ roku a, což rovněž významno, od vydání nového zákona o trestání válečné lichvy doba pouhých sedmi měsíců. Tehdy ještě v plné míře jevily se nepříznivé účinky války na zásobování obyvatelstva a rovněž lichva bujela tenkráte, ne-li ohledně všech, tedy jistě v příčině největší části předmětů potřeby, v rozsahu nijak neztenčeném. Tomu bylo tak zejména, pokud šlo o dobytek a maso; státní správa pokládala proto ještě v rozhodné době ba i později za nutnou úpravu obchodování dobytkem, která by jednak zabezpečila dostatečné a stejnoměrné zásobení obyvatelstva masem, jednak bránila jeho předražování. Zevně docházela tato snaha státní správy výrazu v četných úředních předpisech, jimiž hospodaření a obchodování dobytkem i masem podrobeno bylo četným omezením i jiným opatřením a jimiž pro ně stanoveny byly nejvyšší ceny. Za tohoto stavu věci mluví zmateční stížnost zcela neprávem o probouzejícím se mírovém hospodářství a sklonu jeho k volnému obchodování, které za poměrů shora vylíčených státní správa zajisté nikoli neprávem vylučovala, pokud se týče je omezovala. Pak ale pozbývá podkladu vůbec a pro projednávaný případ zvlášť i závěr zmateční stížnosti o nepřípustnosti používání válečných zákonů mimo jich rámec a význam a ke stihání bezdůvodnému.

Čís. 1105.

Jest krádeží nikoliv zpronevěrou, ponechal-li si zaměstnanec, vystoupiv ze služby, bezprávně služební oděv.

(Rozh. ze dne 9. února 1923, Kr I 1332/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 25. října 1921, jímž byli obžalovaní Ferdinand Z. a Jan P. uznáni vinnými zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalované vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 173 a 176 II. b) tr. zák., jehož dopustili se tím, že v noci z 8. na 9. července 1921 v R. pro svůj užitek z držení a bez přivolení Jiřího S-a, u něhož jako čeledíni byli zaměstnáni, odňali a to každý: 1 pár střevíců, 1 pár kožených kamaší, 1 plstěný klobouk, 1 pár kalhot ze srnčí kůže, 1 červenou pracovní halenu, 1 cvilinkovou halenu a 1 cvilinkové kalhoty, tudíž každý cizí movité věci v ceně přes 200 Kč.

Důvody:

Nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaní opustili v noci z 8. na 9. července 1921 službu u svého zaměstnavatele, jímž přijati byli za čeledíny, bez výpovědi, vzavše s sebou části oděvu, ve výroku rozsudečném jmenované, a v ceně asi 500 Kč, o nichž jim zaměstnavatel při nastoupení služby výslovně pravil, že jim je jen půjčuje a nepřenechává do vlastnictví a jež mu měli při opuštění služby zase vrátiti. Soud zrušovací převzal tato zjištění nalézacího soudu, k nimž tento dospěl způsobem, jemuž není odporováno. Oproti žalobě, znějící na zločin krádeže ve smyslu §§ 171, 173 a 176 II. c) tr. zák., uznal nalézací soud obžalované vinnými jen zločinem zpronevěry ve smyslu §u 183 tr. zák., vycházeje z názoru, že částky oděvu, o něž jde, byly přenechány obžalovaným k obvyklému užívání, tudíž k trvalému nošení po dobu služebního poměru, tedy jim svěřeny a že byly proto v držení a moci obžalovaných a nikoli zaměstnavatele. Proti této kvalifikaci brojí zmateční stížnost státního zastupitelství důvodem zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., jako právně mylné a to důvodně. Rozsudek zjišťuje, že jmenované věci byly obžalovaným toliko zapůjčeny a přenechány jen k užívání po dobu služebního poměru, po jehož ukončení je měli zase vrátiti. Věci ty nepřišly až do doby činu nikdy z držení a moci zaměstnavatele, jíž se tento také nikdy nevzdal. Zaměstnavatel vykonával moc nad věcmi těmi, určenými pro obžalované jako čeledíny při vykonávání jich služby, právě tím, že nechal věci nositi jimi jako svými zaměstnanci. Pokud obžalovaní byli ve službě a také ve společné domácnosti poškozeného, trval držebnostní poměr, vykonávaný obžalovanými, pro poškozeného na dále a byl porušen teprve tím, že obžalovaní opustili dům zaměstnavatele s oděvem a znemožnili mu takto, by s věcmi dle vůle nakládal. Tím, že obžalovaní podrželi si částky oděvní k vlastní potřebě, dali na jevo úmysl, směřující k trvalému odnětí věcí těch z držby poškozeného, a propůjčuje úmysl tento jednání jejich povahu nikoli pouhého porušení důvěry dle §u 183 tr. zák., nýbrž činu zlodějského.

Čís. 1106.

Nelze dáti eventuální otázku v tom směru, zda čin obžalovaného spadá v e d l e skutkové podstaty, uvedené ve hlavní otázce, pod další, mírnější trestný čin. Zamítnutí návrhu obhájcova v tom směru lze vytýkati pouze důvodem zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř.

(Rozh. ze dne 9. února 1922, Kr I 901/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 1. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného násilného smilstva dle §§ 8, 125 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje, že, poněvadž čin, obžalovanému za vinu kladený, obsahuje jednak, zejména vzhledem k délce času, po kterou obžalovaný s Marií S-ovou zle nakládal, znaky zločinu dle §u 98 tr. zák., jednak znaky nedokonaného zločinu dle §§ 8, 125 tr. zák., měla porotcům býti ponechána volnost, aby posoudili čin obžalovaného s obojí stránky, a spatřuje v tom, že se tak nestalo, že totiž porotcům nebyla dána eventuální otázka na zločin dle §u 98tr. zák., jak byl navrhl obhájce obžalovaného, důvod zmatečnosti čís. 4, 5, 6 §u 344 tr. ř. Námitka přichází v úvahu pouze jako uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř., před nímž jakožto speciálním důvodem zmatku ustupují do pozadí ostatní dva důvody, jichž se dovolává zmateční stížnost, jsouce povahy všeobecné a v poměru k důvodu čís. 6 jen podpůrné, a to i v případech, v nichž se tvrdí, že k porušení předpisů §§ů 318—323 tr. ř. došlo proti návrhu stěžovatelovu nebo přes jeho odpor. Než i v tomto pojetí je námitka neodůvodněná. Dle prvního odstavce §u 320 tr. ř. dlužno porotcům dáti eventuální otázku mimo jiné tehdy, byly-li tvrzeny skutečnosti, dle nichž, předpokládajíc jich pravdivost, by čin, obžalovanému za vinu kladený, spadal pod jiný trestní zákon, který není přísnějším než zákon, uvedený v obžalovacím spise. V tomto případě zmateční stížnost ani netvrdí, že za trestního řízení s kterékoliv strany byly tvrzeny s k u t e č n o s t i, uchylující se od skutkového děje, by byla porotcům poskytnuta možnost, posouditi čin, kladený obžalovanému za vinu obžalobou, p o s t r á n c e č i s t ě p r á v n í také s hlediska skutkové podstaty zločinu dle §u 98 tr. zák., jehož pojmové znaky čin ten dle názoru zmateční stížnosti vykazuje v e d l e zákonných znaků nedokonaného zločinu dle §u 8, 125 tr. zák. Jak tudíž sama zmateční stížnost uznává, zakládá čin obžalovaného zcela nepochybně skutkovou podstatu nedokonaného zločinu dle §§ 8, 125 tr. zák., na který zněla obžaloba. Okolnost, že některé z pojmových znaků této skutkové podstaty

— skutečný výkon násilí, nebezpečná pohrůžka — jsou vlastními také skutkové podstatě zločinu dle §u 98 a), b) tr. zák. — nemá významu, přikládaného jí zmateční stížností, když úmysl obžalovaného dle obžalovacího spisu, směřoval k tomu, by Marii S-ovou učinil neschopnou, klásti mu odpor a aby jí v tomto stavu zneužil k mimomanželské souloži. Doba, po kterou trvalo trestné jednání, je pro právní posouzení otázky, zda šlo o jeden či druhý z uvedených činů trestných, naprosto bezvýznamnou; budiž proto jen mimochodem podotknuto, že dle svědecké výpovědi Marie S-ové vše trvalo asi hodinu a že od okamžiku, kdy jí obžalovaný zvedl sukni, až do doby, kdy slyšela hlasy, uplynulo asi ¼ hodiny. Za tohoto skutkového i právního stavu věci vyhověl nalézací soud plně předpisům trestního řádu, dav porotcům ve smyslu §u 318 tr. ř. jen hlavní otázku ve smyslu obžalovacího spisu, a neporušil ustanovení §u 320 tr. ř. tím, že přes návrh obhájcův nedal jim eventuální otázky na zločin dle §u 98 tr. zák., odůvodniv své usnesení vhodně v ten smysl, že obžalovaný se doznal a je také svědkyní usvědčen, že jí skutečně násilí učinil a jí až dokonce vyhrožoval v úmyslu, by jí zneužil k mimomanželské souloži.

Čís. 1107.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Pro řešení otázky šálivosti známky přichází v úvahu celkový dojem známky na obyčejného kupujícího při obyčejné pozornosti. Ke skutkové podstatě trestného činu dle §u 23 zák. stačí po stránce subjektivní i t. zv. dolus eventualis.

(Rozh. ze dne 10. února 1923, Kr I 720/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 16. března 1922, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §u 23 zákona ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti žalující firmy, uplatňující zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění, a to ani pokud napadá sprošťující rozsudek ve směru objektivním, ani pokud brojí proti němu po stránce subjektivní. Názor zmateční stížnosti, že již ta okolnost, že vůbec bylo použito v označení zboží závadného slova, pro soukromou žalobkyni jako známka chráněného, zakládá ve směru objektivním skutkovou podstatu přečinu dle §u 3 zákona o ochraně známek, jest ovšem právně pochybeným a bylo jej jako takový odmítnouti, neboť po stránce objektivní nestačí ke skutkové podstatě onoho přečinu o sobě okolnost, že bylo cizí chráněné známky použito při označování zboží, nýbrž vyžaduje se, by jí bylo použito způsobem šálivým, při čemž otázku, zda jsou si dvě známky, pokud se týče označení zboží s chráněnou známkou šálivě podobny, řešiti jest pod zorným úhlem celkového dojmu známky na obyčejného kupujícího při obyčejné pozornosti. Ono právní hledisko, jež po zákonu dlužno zaujímati při řešení otázky šálivosti a jehož správnost zrušovací soud jest oprávněn přezkoumati, vychází z potřeby obchodu, by výlučnost a tudíž i ochrana práva na užívání známky nebyla omezována pouze na taková neoprávněná napodobení chráněné známky, jež se s ní kryjí, nýbrž, aby připuštěna byla také při reprodukci, obsahující změny a rozdíly proti známce chráněné; arciť jen po jistou hranici, jež sahá tak daleko, by označení nevyvolávalo již téhož účinku charakterisace zboží, jakého bylo dosaženo známkou samou. Při tom však zákon nechce v této ochraně práv majitele známky jíti tak daleko, že by vůbec neprikládal váhy stupni pozornosti na straně kupujícího. Hledě k praktickým potřebám obchodu, představuje si totiž nejčastějším případ, že obyčejný kupující kupuje po paměti, v níž utkvěly mu charakteristické znaky celkového dojmu známky, nemaje po ruce původního zboží, jež by porovnati mohl se zbožím mu nabízeným, a že proto musil by vynaložiti kromobyčejnou pozornost, aby po případě objevil rozdíly mezi zbožím, opatřeným chráněnou známkou a mezi nabízeným mu zbožím původu jiného, zvláště, nemá-li předem příčiny k nedůvěře v pravost zboží. Takové mimořádné pozornosti na straně kupujícího zákon nevyžaduje, činí měřítkem šálivosti, zaměnitelnosti obojího označení, dojem, jejž označení zboží vyvolává v obyčejném kupujícím dotyčného zboží, pokud kupuje podle známky při obyčejné jeho pozornosti. Shora již se bylo toho dotčeno, že se předpokládá, že kupujícímu zůstal v paměti pouze celkový dojem známky. Než i známka zboží mu nabízeného působí na kupujícího předem dojmem celkovým. Není-li tento celkový dojem známky zboží nabízeného tak rozdílným od celkového dojmu známky chráněné, by mohl býti obyčejným kupujícím již za obyčejné pozornosti rozeznán, dlužno uznati, že bylo vsaženo do výlučných práv na chráněnou známku. Nesejde tedy na shodách, ale ani na rozdílnostech v podrobnostech, rozhoduje celkový dojem, jenž pro seskupení součástek známky může se shodovati přes jednotlivé rozdílnosti, jako naopak může býti různým přes jednotlivé shody. Při známce, výlučně obrazcové, bude pro kupujícího směrodatnou kresba, tudíž dojem figurativní, při známce slovní — a chráněná známka soukromé žalobkyně jest známkou slovní — nejen grafické znázornění slova, nýbrž i jeho zvukový dojem a význam. Kupující bude požadovati zboží chráněné známkou čistě slovní jmenováním slova známkového. Vidí-li pak toto slovo na požadovaném zboží umístěno význačně, může býti nakloněn k předpokladu, že výrobek pochází právě z výrobny, jejímž označením jest tato známka. Nalézací soud vyloučil skutkovou podstatu přečinu §u 23 zákona o ochraně známek ve směru objektivním z důvodu, že vzhledem na vnější označení krabiček, pocházejících z německých výroben a obsah jich u porovnání s krabičkami z výrobny soukromé žalobkyně a obsahem jejich a vzhledem na posudek znalce Josefa S-a, dle něhož krabičky s obsahem, po-

cházejícím od žalující firmy, se nápadně liší jak označením, tak obsahem od označení a obsahu říšsko-německého původu, nevzal za prokázáno, že by mohlo u jakéhokoliv kupujícího vzniknouti vůbec zdání, že součástky v krabičkách říšsko-německého původu pocházejí od žalující firmy. Rozsudek — a stejně i znalecký posudek, jehož se rozsudek dovolává, vychází zřejmě z nesprávného zákonného pojetí otázky šálivosti obojího označení, neboť porovnává podrobně krabičky i obsah obojího zboží, nepřihlíží však k jediné správnému zákonnému pojetí šálivosti obojího označení, totiž k celkovému dojmu známky na obyčejného kupujícího při obyčejné pozornosti a nebere v úvahu, že známky chráněné jsou známkami čistě slovními, že ve známkách zboží říšskoněmeckého původu bylo použito týchž slov s několika slovními přídavky, že kupující kupuje po paměti a požaduje zboží chráněné slovní známkou jmenováním nebo hledáním slova známkového a že, vidí-li toto slovo na zboží požadovaném význačně, může býti sveden k předpokladu, že výrobek pochází právě z výrobny, jejímž označením tato známka jest. Ve směru subjektivním vyloučil rozsudek přímý úmysl na straně obžalovaného, neuznav za prokázáno, že obžalovaný věděl, že žalující firma má nože (žabky) chráněny známkou »C....«, »O....« a »D....«. Zmateční stížnost nevytýká rozsudku v tomto bodu zmatku po rozumu formelně právního důvodu zmatečnosti dle čís. 5 §u 281 tr. ř., s hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýká však, a to plným právem, že rozsudek neřešil po zákonu otázky t. zv. dolus eventualis. V tomto směru dlužno uvážiti toto: Ze slova »vědomě« (wissentlich) §u 23 o ochraně známek vychází na jevo, že trestný čin v tomto §u upravený, není činem kulposním, nýbrž dolosním. Nemůže býti pochyby, že dolosní přivodění protiprávního výsledku jest přičítati nejen tehdy, pokládá-li jej pachatel za jistý, nýbrž i tehdy, pokládá-li jej za možný, v tomto případě ovšem za předpokladu, že by pachatele nebylo drželo od spáchání trestného činu ani to, že se dá předvídati, že výsledek určitě (jistě) se dostaví. Netřeba tedy, by pachatel věděl, že známka jest chráněna (dolus directus), stačí, pokládá-li okolnost tuto za možnou, dlužno-li ovšem předpokládati, že by ho od spáchání činu nebyla odvrátila ani jistota, že známka jest chráněna pro jiného a ve své vůli počítá s touto možností tak, že se rozhodne také eventuelně chráněné známky protiprávně užívati. V tomto směru schází však v rozsudku jakékoliv řešení, rozsudek spokojuje se pouze s tím, že uvádí, že obžalovanému nelze přičítati ani dolus eventualis z důvodů uvedených v dalším odstavci, kterézto odůvodnění však s touto otázkou nijak nesouvisí a jí se netýká.

Čís. 1108.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Otázka, zda jsou si obě známky šálivě podobny, jest t. zv. quaestio mixta. Rozhoduje tu celkový dojem, jejž na kupujícího při obyčejné pozornosti činí známka (nikoliv zboží). Rozdíly ve zboží mohou přicházeti v úvahu pouze potud, pokud s ochrannou známkou samou splývají v jeden celek. Při známkách kombinovaných dlužno uvážiti, zda a která ze součástí (zda slovo či obraz) převládá.

Účelem zákona jest chrániti především majitele známky.

(Rozh. ze dne 10. února 1923, Kr I 1167/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 30. ledna 1922, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §u 23 a 25 zákona ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti soukromého obžalobce, pokud uplatňuje zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Otázka, zda jsou si dvě známky šálivě podobny, není otázkou čistě právní, není však také otázkou výhradně skutkovou, nýbrž jest tak zvanou quaestio mixta. Výrok nalézacího soudu v tomto směru není tedy ryzím zjištěním skutkovým, nýbrž na určitých okolnostech skutkových spočívajícím úsudkem, vycházejícím spolu z právního pojetí pojmu šálivosti, a může mu tedy býti odporováno dokazováním, že toto právní hledisko jakožto důležitá složka úsudku soudu nalézacího a ovšem pak i výrok sám jsou pochybeny. Zmíněné již právní hledisko, jež po zákonu dlužno zaujímati při řešení otázky šálivosti, vychází z potřeby obchodu, by výlučnost a tudíž i ochrana práva na užívání známky nebyla omezována pouze na taková neoprávněná napodobení chráněné známky, jež se s ní kryjí, nýbrž, aby připuštěna byla také při reprodukci, obsahující změny a rozdíly proti známce chráněné, arci jen po jistou hranici, jež sahá tak daleko, jako nebezpečí, že kupující označení pozměněné zamění za žádanou jím známku chráněnou, poněvadž prakticky změna nešla tak daleko, by označení nevyvolávalo již téhož účinku charakterisace zboží, jakého bylo dosaženo známkou samou. Při tom však zákon nechce v této ochraně práv majitele známky jíti tak daleko, že by vůbec nepřikládal váhy stupni pozornosti na straně kupujícího. Hledě k praktickým potřebám obchodu, představuje si totiž nejčastějším případ, že obyčejný kupující kupuje po paměti, v níž utkvěly mu charakteristické znaky celkového dojmu známky, nemaje po ruce původního zboží, opatřeného chráněnou známkou, a že proto musil by vynaložiti kromobyčejnou pozornost, aby po případě objevil rozdíly mezi zbožím, opatřeným chráněnou známkou, a mezi nabízeným mu zbožím původu jiného, zvláště nemá-li předem příčiny k nedůvěře v jeho pravost. Takové mimořádné pozornosti na straně kupujícího zákon nevyžaduje; činí měřítkem šálivosti, zaměnitelnosti obojího označení, dojem, jejž označení zboží vyvolává v obyčejném kupujícím, pokud kupuje podle známky, při obyčejné jeho pozornosti. Shora již se bylo toho dotčeno, že se předpokládá, že kupujícímu zůstal v paměti pouze celkový dojem známky. Než i známka zboží mu nabízeného působí na kupujícího pře-

dem dojmem celkovým. Není-li tento celkový dojem známky zboží nabízeného tak rozdílným od celkového dojmu známky chráněné, by mohl býti obyčejným kupujícím již za obyčejné pozornosti rozeznán, dlužno uznati, že bylo vsaženo do výlučných práv na chráněnou známku. Nesejde tedy na shodách, ale ani ne na rozdílnostech v podrobnostech, rozhoduje celkový dojem, jenž pro seskupení součástek známky může se shodovati přes jednotlivé rozdílnosti, jako naopak může býti různým přes jednotlivé shody. Při známce výlučně obrazcové bude pro kupujícího směrodatnou kresba, tudíž dojem figurativní, při známce výlučně slovní nejen grafické znázornění slova, nýbrž i jeho zvukový dojem a význam. — Při známkách kombinovaných, t. j. takových, při nichž část jest vyjádřena ve slovech a část jest obrazcová, dlužno uvážiti, zda a která z obou součástí, slovo či obraz převládá ve známce a tím převládá i v dojmu a v paměti pozorovatelově. Kupující, v jehož paměti převládá část slovní, bude požadovati zboží chráněné takovou známkou, jmenováním slova známkového. Myslitelny jsou dále i případy, že kupující všimne si pouze součásti slovní, že ani nikdy chráněné známky neviděl, že mu je známa část slovní pouze z doslechu a že podle slova kupuje zboží. Vidí-li pak toto slovo na požadovaném zboží umístěno význačně, může býti nakloněn předpokládati, že výrobek pochází právě z výrobny, jejímž označením jest tato známka. S tohoto právního hlediska nalézací soud tento případ vůbec neposuzoval, ačkoliv zjistil, že chráněná známka soukromého obžalobce jest známkou kombinovanou, a známka, jíž obžalovaný používá, čistě slovní. Nalézací soud nezjistil, která z obou součástí, zda slovo či obraz, převládá ve chráněné kombinované známce soukromého obžalobce a tím převládá i v dojmu a v paměti pozorovatelově, okolností těchto a shora naznačených, z nich vyplývajících důsledků pro pojem šálivosti, nevzal v úvahu a jest proto právní hledisko, z něhož vycházel při řešení otázky, zda jsou si známky šálivě podobny čili nic, právně pochybeno. Ačkoliv nalézací soud, jak právě dovoděno, ve výroku o podobnosti známek vycházel z nesprávného základního pojetí zákona, vytyčuje rozsudek celou řadu okolností, jež při řešení této otázky nepřicházejí v úvahu, po případě jsou právně pochybeny. Nalézací soud vychází z nesprávného právního názoru, že zákonem o ochraně známek chráněn jest kupující. Z počátečných slov ustanovení §u 2 citovaného zákona: »Wer sich das Alleinrecht zum Gebrauche einer Marke sichern will«, jakož i z ustanovení §u 26 až 29 tohoto zákona, kde důsledně se mluví o poškozeném (der Verletzte), jímž jest ten, komu přísluší výlučné právo užívati známky, vychází však na jevo, že účelem tohoto zákona jest především ochrana majitele známky před cizí nekalou soutěží, a že teprvé v druhé řadě přichází v úvahu zájem kupujícího, by dostal zboží, jež podle známky kupuje. Nalézací soud správně sice uvádí v rozsudku ve třetím odstavci od konce, že podle stálé judikatury jest rozhodným celkový dojem známky, než nalézací soud se neřídí tímto právním hlediskem, neboť v předchozích odstavcích důsledně mluví o rozdílech »zboží«, »preparátů«, »porovnává oba preparáty« a základní myšlenku §u 23 cit. zákona vidí — ovšem nesprávně — v tom, že obojí

zboží se tak nepatrně od sebe liší, že rozdíl by mohl býti zpozorován obyčejným kupujícím v úvahu přicházejícího zboží jen vynaložením obzvláštní pozornosti. Na tom však nesejde, neboť, jak shora bylo dovoděno, otázku zaměnitelnosti obojího označení a šálivosti označení řešiti jest pod zorným úhlem celkového dojmu nikoli zboží, nýbrž známky na obyčejného kupujícího při obyčejné pozornosti. Rozsudek porovnává oba preparáty a na základě tohoto porovnávání vytyčuje celou řadu rozdílů v podrobnostech, nikoli však rozdílů ve známkách, nýbrž rozdílů ve výpravě obou preparátů, ve velikosti použitých lahví, v barvách vignet, v obalech, v uvedení jmen výrobců obou preparátů a poukazuje dále k tomu, že preparát obžalobce označen jest jako »Honig — Leberthran Emulsion« a preparát obžalovaného jako »Leberthran-Emulsion mit Kalkzusatz«. Rozsudek zjevně stojí tu opět na nesprávném zákonném pojetí otázky šálivosti obojího označení, neboť nepřihlíží k celkovému dojmu známek, nýbrž zboží. Uvedené rozdíly mohou snad přicházeti v úvahu pro dojem celkový jen potud, pokud s ochrannou známkou samou splývají v jeden celek. Zjistí-li se však, že v kombinované známce obžalobce převládá část slovní, pak ovšem tyto okolnosti, na něž nalézací soud klade váhu, jsou nerozhodny, poněvadž kupující po případě zná pouze chráněné slovo, a jmenováním známkového slova požaduje zboží.

Čís. 1109.

Ohledně místností, společných několika nájemníkům, posuzuje se bezprávnost násilného vniknutí do oněch místností (§ 83 tr. zák.) s hlediska spoluoprávněného, proti němuž jest násilné vniknutí namířeno.

(Rozh. ze dne 10. února 1923, Kr II 58/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 1. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 83 první věty tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud zjistil, že několik obžalovaných, správně stěžovatel a několik jiných nezjištěných hochů, vniklo za křiku do síně školy, nalézající se v soukromém domě, že povykovali v domě, že doráželi na učitele Z-a a že rozpřáhli se na něho (ohrožovali ho) holemi, které někteří z nich měli v ruce. Nalézací soud zjišťuje dále, že netoliko stěžovatel, nýbrž i jiní hoši, vniknuvší do síně, učinili tak ve vzájemném dorozumění v úmyslu, by rušili vyučování. Stížnost uplatňuje dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že stěžovatelova činnost, jak je zjištěna v rozhodovacích důvodech, nezakládá ani zločinu, ani jiného činu před soud příslušejícího. Nedovozuje sice přesně, z kterých úvah má právní podřadění nalézacího soudu za mylné, poukazuje však přece k tomu, že

škola jest umístěna v budově soukromé, v níž jsou také soukromé byty, že domovní dvéře byly otevřeny, a že řídící učitel (české školy) H. neměl práva, rozhodovati o volnosti přístupu osob, které navštěvují (jiné) obyvatele domu. Dlužno přisvědčiti stížnosti potud, že skutková podstata zločinu rušení míru pozemního, jímž nalézací soud uznává stěžovatele vinným, není opodstatněna skutečnostmi, v rozhodovacích důvodech zjištěnými. Ve vniknutí několika osob jen částečně holemi ozbrojených a jediným řídícím učitelem H-ou po krátkém odporu z domu vypuzených, nelze shledati násilného vpádu více sebraných lidí, kterýžto pojem předpokládá, že více lidí počíná si na cizím pozemku tak, že odpor osoby oprávněné již předem jeví se marným. Není tu ani rušení držby práva na pozemek, neboť pojmu tomuto nelze podříditi pouhé přechodné rušení vyučování, chvilkové obtěžování ve výkonu práva nájemního. Než zjištěná činnost stěžovatelova naplňuje skutkovou podstatu zločinu rušení míru domovního, která dle druhé věty §u 83 tr. zák. předpokládá pouze, by více sebraných lidí vniklo do cizího domu nebo bytu, a aby p a k bylo vykonáno násilí na oprávněné v tomto domě nebo bytu osobě, na osobách domácích anebo na věcech. Pojem vniknutí nevyžaduje, by vstup dál se přemožením nějakých překážek fysických; stačí, vstupuje-li se do domu nebo bytu proti výslovně projevené neb i jen proti předpokládané vůli oprávněné osoby. Je-li tu kromě majitele domu více nájemníků, jimž přísluší právo co do místností, všem nájemníkům společných, rozhoduje vůle osoby, jejíchž zájmů se dotýká vstup pachatelův, a výhradně s hlediska tohoto spoluoprávněného jest posuzovati, zdali vstup pachatelův do oněch společných místností děje se bezprávně či ne; neboť zájmy ostatních spoluoprávněných nejsou vstupem nebo nevstupem pachatelovým nikterak dotčeny, souhlas jejich se vstupem byl by souhlasem s bezprávným účelem vstupu a nemohl by proto s hlediska práva obstáti. V této trestní věci směřoval úmysl stěžovatele a nezjištěných jeho společníků k tomu, aby rušili vyučování v místnosti české školy, směřoval tedy proti neporušitelnosti míru domovního v této místnosti, nad níž bdíti bylo právem a povinností řídícího učitele H. Tento svědek byl tedy v této věci osobou co do jinak společných místností oprávněnou, proti jeho vůli do těchto místností vstupováno býti nesmělo. Nezáleží proto na tom, že domovní dvéře byly otevřeny, rozhodným je pouze, zda pachatelé vstoupili do domu proti vůli řídícího učitele, a tu vzhledem ku bezprávnému úmyslu pachatelů nelze pochybovati ani o tom, že svědek H. se vstupem obžalovaných nesouhlasil, ani o tom, že obžalovaní byli sobě vědomi, že tohoto souhlasu tu není. Nezáleží dále na tom, zda stěžovatel a jeho společníci měli již předem úmysl, vykonati v domě násilí na lidech anebo věcech; stačí, bylo-li po bezprávném vstupu násilí skutečně vykonáno. Násilím jest však již násilí psychické, totiž vyhrůžky, jaké zjistil v tomto případě nalézací soud výrokem, že osoby, ve společném dorozumění do domu vniknuvší, doražely na učitele Z-a a napřahovaly na něho hole. Učitel Z. patřil k osobám domácím, jeżto dlel v domě za účelem vyučování, tedy s vědomím a dle příkazu oprávněného řídícího učitele H. Za pohrůžky odpovídá stěžovatel, třebas nebylo zjištěno, že i on osobně vyhrožoval z důvodu spolupachatelství, které nalézací soud zjistil výrokem, že více osob vniklo do domu ve vzájemném dorozumění za účelem rušení vyučování. Zjištěná stěžovatelova činnost naplňuje tedy skutkovou podstatu rušení míru domovního dle druhé věty §u 83 tr. zák. Třebaže tedy stěžovatelova činnost nalézacím soudem nesprávně byla podřaděna skutkové podstatě rušení míru pozemního dle první věty §u 83 tr. zák., nestala se stěžovateli odsuzujícím výrokem újma, ježto oba zločiny, uvedené v témže §u tr. zák. stiženy jsou dle §u 84 tr. zák. týmže trestem.

Čís. 1110.

Trestní zodpovědnost (§ 335 tr. zák.) toho, kdo nejsa odborníkem, boural neopatrně zdivo.

(Rozh. ze dne 12. února 1923, Kr I 2/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. října 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života dle §u 335 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 (správně jen 9 a) §u 281 tr. ř. Dovozuje, že zjištěná činnost obžalovaného, že totiž jako rolník, nemaje odborného vzdělání a zkušenosti stavitelské, podnikl bourání domku, tedy práci, příslušející toliko staviteli, nenaplňuje ještě skutkové podstaty přečinu dle §u 335 tr. zák., není-li prokázáno, že zavinil smrtelný úraz dělníka Antonína Š-a svou neopatrností. Takového zavinění mu prý přičítati nelze, ježto prý si počínal při bourání nanejvýš opatrně, ustanoviv dělníka F-a dozorcem za tím účelem, aby se nikdo cizí ke stavení nepřiblížil, a ujistiv se dříve, než dal kus zdi strhnouti, jeho prohlášením, že na nebezpečném místě nikoho není. Avšak stížnost přehlíží, že rozsudek zjišťuje, že bezpečnostní opatření obžalovaného byla nedostatečná. Jeho zavinění záleží jednak v tom, že neodbourával zdi po malých částech, jak by byl učinil opatrný stavitel, nýbrž že dal strhnouti větší kus zdiva najednou, jednak že neučinil opatření, která by každý úraz předem vyloučila; dle posudku znalce může takové opatření učiniti odborník; neměl-li obžalovaný sám potřebných odborných znalostí, bylo na něm, aby použil při práci, již svou povahou nebezpečné, pomoci neb aspoň rady stavitele, který by byl nebezpečí, při každém bourání zdiva hrozící, vytušil a vhodnými opatřeními zamezil. Dle znalcova posudku by bylo nedošlo k smrtelnému úrazu dělníka Š-a, kdyby byl obžalovaný prováděl bourání opatrně a vedl si při něm odborně. Toho však neučinil, nýbrž naopak počínal si nerozvážně a neopatrně, a tím zavinil sesutí zdi a podražení trámce, podpírajícího střechu i nastavší smrtelný úraz. Stížnost ma pravdu v tom, že by pouhé provádění práce bourací bez pomoci stavitele bylo jen přestupkem sta-

vebního řádu. V tomto případě jest však zjištěno více, totiž zaviněné jednání obžalovaného, smrtelný úraz Š-ův a příčinná spojitost mezi oběma, tudíž všecky náležitosti skutkové podstaty přečinu §u 335 tr. zák.

Čís. 1111.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
I jednání zlodějské může v dalším postupu příčiti se předpisům lichevního zákona. Hlediska, jež jsou tu rozhodna pro posouzení přiměřenosti ceny.
K pojmu pletich.

(Rozh. ze dne 12. února 1923, Kr I 20/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 5. listopadu 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem §u 7 (1) téhož zákona.

Důvody:

Stížnost snaží se dolíčiti, že zjištěná činnost stěžovatelky, odcizení látek, směňování látek za mouku a prodávání mouky po 14 až 16, pokud se týče po 10 K za jeden kg, je vyčerpána skutkovou podstatou zločinu krádeže a že nemůže býti stiháno a trestáno totéž jednání dvakráte. Než stížnost jest na omylu. Krádež byla odejmutím látek z cizího držení právně a hospodářsky dokonána. Co stěžovatelka po nabytí látek s nimi předsevzala a později s moukou, za látku vyměněnou, vykročilo ze skutkové podstaty krádeže a tvořilo nový skutkový základ, který dlužno s hlediska trestního práva hodnotiti samostatně. Krádež porušila právní předpisy o neporušitelnosti majetku; další činnost stěžovatelky porušila předpisy zákona o válečné lichvě, které čelí rušivému působení mimořádných poměrů válkou vyvolaných na stejnoměrné a levné zásobování obyvatelstva předměty potřeby. Prodej odcizených látek byl by ovšem s hlediska trestního práva býval bezvýznamným, ježto zákon o válečné lichvě jím dotčen nebyl; bezprávná záměna látek a bezprávný prodej vyměněné mouky za ceny vyšší než úředně stanovené příčily se však zákazu pletich, způsobilých stupňovati cenu předmětu; prodáváním pak mouky za ceny zřejmě přemrštěné bylo využitkováno mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Krádež, trestné pletichy a předražování (v užším slova smyslu) mají tedy zcela samostatné, na sobě nezávislé skutkové podstaty a mohou proto vedle sebe obstáti, obzvláště, nekryje-li se, jak dolíčeno, skutkový děj krádeže se skutkovým dějem pletich a předražování. Rovněž pochybeny jsou vývody, jimiž stížnost s hlediska čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. dokazuje, že činnost stěžovatelky nezakládá skutkových podstat trestných pletich a předražování dle §u 7 zákona o válečné lichvě, jelikož jednak stěžovatelka neměla prý úmyslu moukou obchodovati a výměna mouky nemohla prý na cenu mouky účinkovati ve směru vzestupném, jednak hodnota směněných látek byla prý větší, než výtěžek za vyměněnou mouku. Lze ponechati stranou, zda měla stěžovatelka již v době záměny látek za mouku úmysl, ji dále zciziti. Skutková podstata pletich nepředpokládá takovéhoto předchozího úmyslu; jest naopak naplněna jakýmkoli jednáním, vymykajícím se z rámce řádného obchodování, třeba že úmysl pachatelův nesměřoval k obchodování, jímž stížnost rozumí patrně nakupování zboží za účelem dalšího prodávání s (obchodnickým) ziskem. Pojem pletich naplňuje zejména nabývání nebo zcizování předmětů potřeby, jimiž hospodaří stát nebo státní orgán, mimo cestu, platnými přepisy určenou, osobami k obchodování tímto druhem zboží neoprávněnými. Jelikož činnost stěžovatelky příčila se předpisům, kterými přechod obilí a mlýnských výrobků z výroby do spotřeby byl v době, o kterou jde, upraven, jelikož tedy jak výměna, tak i prodej mouky stěžovatelkou byl protizákonným, nelze — jak stížnost tomu chce — při posuzování, zda byly pletichy stěžovatelky způsobilé, stupňovati cenu mouky, obmeziti se na způsob, jakým stěžovatelka mouku nabyla, nýbrž je co do této způsobilosti přihlížeti též ke způsobu, jakým mouku prodávala. Po této stránce jest však zjištěno, že prodejní ceny stěžovatelky byly mnohem vyšší než ceny státem určené, za které by se bylo při řádném přechodu z výroby do spotřeby mouky spotřebitelům dostalo. Zákazem trestných pletich potíraný účinek, totiž zvýšení ceny činností stěžovatelky, tedy nejen mohl nastati, nýbrž skutečně také nastal. Při posuzování otázky, zda je cena, pachatelem požadovaná, zřejmě přemrštěnou, lze z pravidla vycházeti z nabývacích nákladů pachatelových. Tato zásada předpokládá však, že nabývací náklady pachatelovy utvořily se způsobem řádným, t. j. že v nabývacích jeho nákladech uplatňovaly se toliko složky zákonem respektované, ovšem všechny tyto složky, jimiž jsou náklady výrobní, dále režijní náklady řádného obchodu, konečně mírné zisky výrobců a řádných obchodníků. Nelze proto oné zásady použíti, je-li výše nabývacích nákladů též výsledkem složek mimořádných, nabyl-li pachatel zboží z té neb oné příčiny pod skutečnou jeho cenou, zejména, nabyl-li zboží trestným činem proti bezpečnosti majetku bez úplaty anebo, získal-li zboží za úplatu, již si byl takovým trestným činem opatřil bezplatně. Nelze v tomto případě odvoditi přemrštěnost ceny z toho, že pachatel neměl vůbec nabývacích nákladů. Nelze však ani přemrštěnost ceny vyloučiti proto, že cena pachatelova byla nižší nebo že nebyla vyšší než hodnota věci úplatou dané, neboť pachatel nedal úplaty ze svého, nýbrž dal ji ze jmění osoby jiné, takže ve smyslu hospodářském nevzešly mu opatřením zboží vůbec žádné náklady. Cena látek, stěžovatelkou odcizených a za mouku směněných, byla tudíž zcela bezvýznamná. Otázku přiměřenosti nebo zřejmé přemrštěnosti ceny dlužno v tomto případě posuzovati s hlediska zmíněných složek zákonem uznaných, jejichž součet rovná se pravé skutečné ceně boží. Po této stránce zjišťuje nalézací soud, že ceny stěžovatelkou požadované převyšují značně pravou cenu mouky, opíraje tento výrok o to, že ony ceny převyšovaly značně cenu státem stanovenou, ba i ceny požadované jinak v obchodě pokoutním. O zřejmé přemrštěnosti cen stěžovatelkou požadovaných nemůže tedy býti pochybnosti.

Čís. 1112.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
V tom, že prodáván byl tabák osobou k tomu neoprávněnou, nelze ještě spatřovati přečin dle §u 11 čís. 4 lich. zák.
Pod skutkovou podstatu §u 11 čís. 4 lich. zák. nespadá jednání těch, kdož nabyli předmětu potřeby za cenu mimořádně nízkou (krádeží) a jichž jednání není způsobilé, zvýšiti cenu jeho nad cenu přiměřenou.

(Rozh. ze dne 12. února 1923, Kr I 109/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zástupce do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 7. prosince 1921, pokud jím byli obžalovaní dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek nalézacího soudu jen potud, pokud jím obžalovaní byli sproštěni z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, a uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud zjišťuje, že ceny, za které obžalovaní tabák prodávali, byly značně nižší, než cena, státem stanovená, a že nic nenasvědčuje tomu, že obžalovaní měli úmysl, vyháněti ceny nad hranice přiměřenosti. Nalézací soud dovozuje z těchto předpokladů, že není prokázáno, že jednání obžalovaných bylo způsobilým, cenu tohoto předmětu potřeby nadměrně stupňovati, a neshledává v něm skutkové povahy přečinu §u 11 čís. 4 lichevního zákona v úvaze, že skutkové povahy řetězového obchodu a pletich vyhledávají vědomí pachatele, že cena může jeho činností býti vyhnána do nadměrné výše. Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká především s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., že nalézací soud pominul mlčením okolnost, pro objektivní sktukovou podstatu přečinu řetězového obcnodu významnou, že žádný z obžalovaných nebyl oprávněn k obchodování tabákem, a že v tomto směru neučinil žádných zjištění. Než o nějaké neúplnosti rozsudku, jak ji má na mysli § 281 čís. 5 tr. ř., nelze tu mluviti; jest obecně známo, že k prodeji kuřiva, jež jest předmětem státního monopolu, oprávněni jsou pouze trafikanti, takže nebylo v tomto ohledu třeba žádných zjištění. Okolnost, že obžalovaní prodávali tabák, ač nebyli k obchodování kuřivem oprávněni, sama o sobě nepostačuje, by v jejich jednání spatřována byla skutková povaha přečinu řetězového obchodu nebo jiných pletich ve smyslu §u 11 čís. 4 lichevního zákona, nejsou-li tu další známky skutkové povahy tohoto přečinu. Neoprávněné obchodování tabákem samo o sobě jest deliktem finančním, ježto porušuje finanční výsost státu, a stává se trestným činem, podléhajícím právomoci lichevních soudů, teprve tehdy, poškozuje-li obecný zájem, který vyžaduje ochrany proti přílišnému využívání poměrů vyvolaných válkou. O tom však v tomto případě, jak ještě při vyřízení uplatňovaného důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. bude dolíčeno, nemůže býti řeči. S hlediska tohoto důvodu zmatečnosti uvádí stížnost, že výrokem nalézacího soudu, že jednání obžalovaných nezakládá skutkové povahy přečinu řetězového obchodu, porušen byl zákon v ustanovení §u 11 čís. 4 lichevního zákona, neboť skutková povaha tohoto přečinu prý nevyžaduje, by jednání bylo způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby; stačí prý, vsunuli-li se obžalovaní neoprávněně jako zbytečný mezičlánek mezi výrobce, za kterého zde sluší pokládati neznámého zloděje tabáku, a spotřebitele. Ani v tomto směru není zmateční stížnost odůvodněna. Ustanovení §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě staví řetězový obchod na roveň jiným pletichám, jež jsou způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby. Vyžaduje se tedy dle doslovu zákona také ke skutkové povaze přečinu řetězového obchodu, aby bylo jednání pachatelovo způsobilým, stupňovati cenu předmětu. Touto cenou míní zákon buď cenu, utvořenou na základě hospodářsky oprávněných nákladů výrobních, rozmnoženou o přiměřený zisk, nebo cenu tržní, jde-li o zboží, při kterém jest tato cena výsledkem řádného obchodování a volné soutěže, nebo konečně cenu státem na určité předměty stanovenou. Vsune-li se zbytečný mezičlánek mezi výrobce a spotřebitele, bývá s tím ovšem z pravidla spojeno nebezpečí, že zboží dostane se do rukou spotřebitelů zatíženo hospodářsky neoprávněnými zisky těchto zbytečných překupníků, a jest tudíž zpravidla takové jednání způsobilé, stupňovati cenu předmětu. Bylo-li však zboží nabyto za cenu nižší, než je cena sátem stanovená, nebo cena, za kterou lze zboží obdržeti v řádném obchodě, jak to zpravidla bývá, pochází-li zboží z krádeže, jako v tomto případě, a nezvýší-li se cena ziskem jednotlivých prodávajících nad cenu shora zmíněnou, není jednání těchto osob způsobilým, stupňovati cenu předmětu, a nezakládá skutkové podstaty §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Tak jest tomu i v tomto případě, kde obžalovaní prodávali tabák za ceny značně nižší, než byly ceny státem stanovené.

Čís. 1113.

Význam napotomního narovnání při zločinu podvodu. Nelze tu užíti obdoby §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. února 1923, Kr II 31/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 21. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200, 201 a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že činnosti obžalovaného nedostává se podvodného úmyslu dle §u 199, správně 197 tr. zák., a že narovnáním mezi obžalovaným a lesním S-em o vybraném obnosu vznikl poměr civilněprávní. Smysl prvé námitky není

zcela jasným. Stížnost naráží jí asi na obhajobu, obžalovaným před soudem nalézacím uplatňovanou, že obžalovaný chtěl padělaním a předložením potvrzenek dosíci pouze zálohy, t. j. že zamýšlel dodatečně vykonati práce, za něž takto vymohl odměnu předem. Než nalézací soud dospěl, uváživ tuto obhajobu a ostatní výsledky hlavního přelíčení, ku zjištění, že potvrzenky byly obžalovaným padělány v úmyslu, by jimi na velkostatku vylákal peníze, že obžalovaný předložením potvrzenek uvedl S-a v omyl, aby ho přiměl k jednání, jímž velkostatek měl býti poškozen, a že obžalovaný při tom nemyslel na poskynutí nějaké zálohy, nýbrž že mu šlo o vylákání peněz. Těmito zjištěními je zlý úmysl, §em 197 tr. zák. předpokládaný, poškoditi někoho na majetku uváděním jeho neb jiné osoby lstivým předstíráním v omyl, úplně opodstatněn. Stížnosti není dovoleno, by námitkou, obmezující se na větu, že tu není podvodného úmyslu, brala pod rouškou provedení hmotněprávního důvodu zmatečnosti ono skutkové zjištění v pochybnost a odpor. Další věta stížnosti, že u obžalovaného není náležitostí podvodu po stránce objektivní, poukazuje se na zjištění nalézacího soudu , že obžalovanému následkem omylu, který v osobě S-ově vyvolal, bylo na škodu velkostatku vyplaceno kromě zálohy 550 Kč dalších 850 Kč, kdežto mu za vykonané práce příslušelo pouze 528 Kč, tedy částka, jež byla menší než původní záloha, takže celé další platy staly se na úkor velkostatku. Trestní povaha zjištěného činu nebyla pozdějším narovnáním změněna v civilní bezpráví. Zločin podvodu byl dokonán, jakmile lesní S. byl padělanými potvrzenkami uveden v omyl, pro nějž předsevzal výplaty obžalovanému, tedy činy, kterými dle úmyslu obžalovaného velkostatek měl býti poškozen. Narovnání může proto přijíti v úvahu jen buď jako poznatek, zda byl tu již v době činu poškozujícího úmysl bezprávný, nebo jako smlouva o náhradě způsobené škody. Nalézací soud uvažuje o něm v obou směrech. Nepříčí se zásadám logického myšlení, dospěl-li v onom směru ku přesvědčení, že obžalovaný již předem peníze vylákal, nehodlaje vykonati to, zač byl předem odměněn, ze skutečnosti, že obžalovaný během tří měsíců po onom narovnání zjednal si pracemi jen nepatrnou náhradu (co do části 120 Kč) a pak vůbec zmizel a do práce nepřišel. V druhém směru pak jest narovnání pro posouzení viny obžalovaného bez významu, ježto zákon pro obor podvodu neobsahuje ustanovení, obdobného §§ 187 a 188 tr. zák., nehledě k tomu, že nebyla ujednána určitá doba pro náhradu škody a že obžalovaný narovnání nedostál.

Čís. 1114.

Pro skutkovou podstatu přečinu dle prvého odstavce §u 303 tr. zák. jest lhostejno, že kazatel vybočil z mezí svého kazatelského úkonu způsobem, spadajícím pod druhý odstavec téhož §u.

(Rozh. ze dne 13. února 1923, Kr I 1227/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto

nalézacího soudu v Táboře ze dne 10. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu dle §u 303 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se o důvod zmatečnosti dle čís. 4 §u 281 tr. ř. a spatřuje jej v tom, že nalézací soud zamítl návrh stěžovatelův, aby vzhledem na četnické oznámení bylo zjištěno, že se farář T. při oné příležitosti, při které se prý stěžovatel dopustil trestného činu, z něhož jest viněn, dopustil přestoupení zákona o zneužívání kazatelen, takže úkon, při němž mluvil, nebyl církevním úkonem, a že formy církevního úkonu bylo zneužito k zakrytí pravého účelu shromáždění. Podle protokolu o hlavním líčení, jenž je pro posouzení obsahu učiněného návrhu jedině rozhodným, učinil stěžovatel (jeho obhájce) návrh, aby bylo líčení odročeno za účelem postoupení spisů státnímu zastupitelství k tomu konci, by bylo vyšetřeno, nespočívá-li v jednání faráře T-a přestupek kazatelnicového zákona. Pro posouzení trestnosti činu, z něhož viněn jest stěžovatel, je dle §u 303 odstavec prvý tr. zák. jedině rozhodným, zda byl farář T. v oné době ve výkonu obřadů bohoslužebných a zda choval se při tom stěžovatel neslušně tak, že z toho mohlo jiným vzejíti pohoršení. Oboje tyto podstatné náležitosti napadený rozsudek bezvadně zjišťuje a stížnost správnost těchto zjištění ani nenapadá. Vybočil-li snad farář T. při té příležitosti z mezí svého úřadu kazatelského takovým způsobem, že by proto mohl býti pohnán k zodpovědnosti podle §u 303 odstavec druhý tr. zák., nemění to ničeho na bohoslužebné povaze obřadu jím konaného, nýbrž má jen za následek, že se vydává nebezpečí trestního stihání pro čin, jehož se takto dopouští. Zamítl tedy nalézací soud zmíněný návrh právem jako nerozhodný, aniž porušil tím zásadu řízení, jichž dbáti předpisuje podstata řízení, zaručujícího obhajobu.

Čís. 1115.

Bylo-li teprve ve spojení s rozsudkem prohlášeno usnesení, zamítající návrh veřejného obžalobce, jest na něm, by prohlásil, zda si vyhražuje v tom směru zmateční stížnost (§ 281 čís. 4 tr. ř.). Všeobecné ohlášení zmateční stížnosti nestačí.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Přestupek dle §u 522 tr. zák. nemusí býti za všech okolností spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 13. února 1923, Kr II 440/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudků zemského jako nalézacího soudu v Brně ze dne 31. ledna 1922, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a osvobozen od obžaloby pro přečin předražování dle §u 11

čís. 4 téhož zák., vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného do téhož rozsudku, pokud uplatňovala důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř., zrušil napadený rozsudek ve výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu a vrátil věc v rozsahu zrušení nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje zmatek dle §u 281 čís. 4 tr. ř., protože soud lichevní nevyhověl návrhu veřejného obžalobce, ku konci hlavního přelíčení učiněnému, by líčení bylo odročeno za účelem zjištění, kdy obžalovaný ohlásil živnost obchodování dobytkem a kdy vydána mu byla legitimace k nákupu a prodeji dobytka. Soud vyhradil si rozhodnouti o návrhu až při konečné poradě a prohlásil bezprostředně před vyhlášením rozsudku, že se návrh zamítá jako zbytečný. Veřejný obžalobce ohlásil po prohlášení rozsudku zmateční stížnost bez jakéhokoli bližšího označení a požádal za opis rozsudku se spisy k případnému provedení stížnosti. Tím nevyhověl veřejný obžalobce podmínce, na niž zákon dle posledního odstavce §u 281 tr. ř. činí uplatňování zmatku dle §u 281 čís. 4 tr. ř. v neprospěch obžalovaného závislým. Zákon předpisuje výslovně, že jest na obžalobci, by si hned po prohlášení usnesení zmateční stížnost vyhradil. Na této povinnosti nemění ničeho, že usnesení prohlášeno bylo ve spojení s rozsudkem. Neboť předpis ten má za účel, aby obžalobce donucen byl v zájmu obhajoby a to pod ztrátou práva, dotyčný zmatek později uplatňovati, vysloviti se hned o tom, zda pro zamítnutí návrhu hodlá po případě rozsudek napadati. Aby tomuto předpisu vyhověl, byl by tedy musil obžalobce výslovně prohlásiti, že si vyhrazuje nebo že ohlašuje z důvodu zamítnutí svého návrhu zmateční stížnost. Ze všeobecného ohlášení zmateční stížnosti tato výhrada specielně tohoto důvodu zmatečnosti na jevo nevychází a není proto státní zastupitelství oprávněno, by ve stížnosti dovolávalo se zmatku dle §u 281 čís. 4 tr. ř. pro zamítnutí svého návrhu.

Stížnost obžalovaného jest oprávněnou, pokud z důvodu §u 281 čís. 11 tr. ř. napadá rozsudek ve výroku o podmíněném odsouzení. Dle §u 2 zákona o podmíněném odsouzení prohlásil soud lichevní podmíněný odklad trestu nepřípustným jen proto, že stěžovatel trestán byl v roce 1921 pro hazardní hru, »kteréžto čin nutno kvalifikovati jako čin, spáchaný ze ziskuchtivosti«. Než § 2 zákona vylučuje podmíněné odsouzení pro předchozí odsouzení pro čin spáchaný z pohnutky nízké a nečestné. Byť i ziskuchtivost byla pohnutkou nízkou a nečestnou, nelze bez zkoumání jednotlivého případu vysloviti všeobecně, že přestupek dle §u 522 tr. zák. spáchán byl ze ziskuchtivosti. Hazardní hry hrají se, jak zmateční stížnost právem vytýká, často i jen z lehkomyslnosti, pro zábavu, z hráčského zvyku. Ježto takové zkoumání konkretního případu soudem lichevním se nestalo, nutno označiti výrok soudu o podmíněném odsouzení na tomto nedostatečném podkladu právně pochybeným. Za podmínek §u 5 novely k tr. ř. bylo proto rozsudek odsuzující v dotyčném výroku zrušiti jako zmatečný a věc vrátiti k opětnému projednání dle

předpisu druhého odstavce §u 7 zákona o podmíněném odsouzení do první stolice.

Čís. 1116.

Zločin dle §u 128 tr. zák. předpokládá bezprávné použití těla osoby druhého pohlaví k ukojení pudu pohlavního.

(Rozh. ze dne 15. unora 1923, Kr I 231/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 30. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zprznění dle §u 128 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným pouze přestupkem dle §u 516 tr. zák.

Důvody:

Přisvědčiti jest v podstatě stížnosti, pokud, dovolávajíc se §u 281 čís. 10 tr. ř., dovozuje, že zjištěný skutek nezakládá skutkové podstaty zločinu dle §u 128, nýbrž toliko přestupku dle §u 516 tr. zák. Zločin dle §u 128 předpokládá pohlavní zneužití, jež záležeti musí v bezprávném použití těla osoby druhého pohlaví k ukojení pudu pohlavního. Takové jednání nelze spatřovati ve zjištěném plácání děvčeti po zádech a stehnách, převalení na lavici a na zemi, poněvadž, byť i vytrysklo z podrážděného pudu pohlavního, samo o sobě nevykazuje ještě, nechávajíc pohlavní nepórušenost druhé osoby objektivně netknutou, rázu pohlavního zneužití těla jejího. Ve spojení se zjištěným necudným výrokem a obnažením údu jest však zmíněné jednání hrubým porušením mravopočestnosti, jehož způsobilost vzbuditi veřejné pohoršení dána jest tím, že spácháno bylo vůči nedospělému děvčeti za okolností, kde pachatel nemohl si býti přes svůj mdlý rozum nepovědom, že dojde ve známost širších kruhů. Bylo proto při správném použití zákona uznati obžalovaného vinným toliko přestupkem dle §u 516 tr. zák. a jest odsouzení jeho pro zločin dle §u 281 čís. 10 tr. zák. zmatečným.

Čís. 1117.

Zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. Násilným vztažením ruky jest každé jednání, jímž úřední osoba byla přinucena, by buď vynaložením vlastní síly přemohla odpor, zabraňující provedení úředního výkonu neb od výkonu upustila. Průvodčí vlaku jest úřední osobou, jde-li o zjištění totožnosti osoby, jež neposlechla jeho poukazů.

(Rozh. ze dne 15. února 1923, Kr II 89/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 10. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se zmatků dle §u 281 čís. 9 b) a 10 tr. ř. — správně pouze čís. 9 a) tr. ř., ježto se domáhá úplného sproštění z obžaloby a nedovozuje, že skutek obžalovaného opodstatňuje skutkovou podstatu jiného soudně trestného činu, než v něm byl soudem nalézacím shledán. Stížnost jest bezdůvodna. Dovolávajíc se pouze zmatků hmotněprávních, může dle §u 288 čís. 3 tr. ř. pro soud zrušovací přijíti jen potud v úvahu, pokud vychází ve svých vývodech ze skutkového stavu, zjištěného rozsudkem. Nesprávným jest tvrzení stížnosti, že průvodčí vlaku neměl vůbec práva, obžalovaného zadržeti, ani příčiny zjišťovati jeho totožnosti, protože není předpisů, jež by cestujícího zavazovaly, aby seděl právě na svém místě, jak průvodčí na stěžovateli žádal, a že, čině to, vybočil z mezí svého oprávnění, nekonaje úředního výkonu. Dle §u 93 provozního řádu železničního jest obecenstvo, užívající železnic, vůbec povinno, uposlechnouti služebních příkazů službu konajících železničních zřízenců. Průvodčí vlaku vyzval cestující, stojící na plošině vozu, by si sedli do vozu, kde bylo dosti místa, obžalovaný sice na to vstoupil do vozu, zůstal však státi u samého vchodu, avšak neuposlechl opětovného vyzvání zřízencova, by se posadil, prohlásiv, že si nesedne. Pro neuposlechnutí to měl průvodčí nepochybně právo, by totožnost obžalovaného zjistil a, když tento tomu vytržením legitimace zabránil, měl právo zadržeti ho. Ostatně bylo na stěžovateli, míníl-li, že tu nebylo věcného podkladu pro zakročení průvodčího, by si naň stěžoval, násilně však jeho služebním nařízením vzepříti se nesměl. Jen mimochodem budiž poukázáno na § 19 dopravního řádu ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n., dle něhož zřízenci jsou oprávněni vykázati cestujícím místa. Tvrdí-li stížnost, že vzepření se obžalovaného, záležející v tom, že průvodčímu, zapisujícímu si jeho jméno, legitimaci tak prudce z ruky vytrhl, že se roztrhla, že pak před příjezdem do B. na prohlášení průvodčího, že musí jeti až do S., kde bude dodán četnictvu za účelem zjištění totožnosti, uchopil průvodčího oběma rukama v nadloktí, odstrčil ho od sebe a namířil naň rukou, jakoby ho chtěl uhoditi, při příjezdu do B. pak ho od sebe odstrčil a z vlaku se slovy »přijde čas, kdy my dva se sejdeme«, — vyskočil, není násilným vztažením ruky, při čemž ovšem pokus odchylně vylíčiti počínání obžalovaného a jeho pohnutky musí zůstati nepovšimnut, — přehlíží zmateční stížnost, že s hlediska §u 81 tr. zák. nevyžaduje se ani přemožení úřední osoby, nýbrž stačí pouhá vis compulsiva, a že netřeba, by právě na úřední orgán ruka byla vložena, nýbrž stačí, byla-li na zmaření konkretního úředního výkonu vynaložena síla, čelící proti osobě veřejného orgánu a nutící ho, by vynaložením vlastní síly odpor přemohl, chtěl-li by úřední výkon provésti. Hlediskům těmto vyhovuje jednak násilné vytržení legitimace, z rukou průvodčího, jímž mělo zjištění jména býti znemožněno, byť i snad, což nezjištěno, i zbytek legitimace v rukou průvodčího zůstavší, byl mu ku zjištění totožnosti postačil, jednak další přímé vztažení ruky na průvodčího, jímž obžalovaný své vystoupení v B. proti vůli úředního orgánu prosadil. Jednal-li průvodčí vlaku v mezích svého formálního oprávnění a odepřel-li dáti soud nalézací víry tvrzení obžalovaného, že se musel průvodčího dotknouti, byv ze zadu vystupujícími lidmi tlačen, odpadá vůbec podklad pro uplatňování zmatku §u 281 čís. 9 b) tr. zák. z důvodu §u 2 g) tr. zák.

Čís. 1118.

Přečin dle §u 303 tr. zák.

V přednesu posměšného kupletu o Janu Nepomuckém jest spatřovati zlehčování a sesměšňování učení církve katolické. Lhostejno, zda kuplet byl již jinde bez závady přednesen.

Jest zlehčováním a sesměšňováním zřízení a obyčejů církve katolické, byl-li přednášeč kupletu oděn v úbor katolického kněze a měl na krku napodobený růženec a papírový kříž.

(Rozh. ze dne 16. února 1923, Kr I 1398/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin urážky církve dle §u 303 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný dne 8. prosince 1920 v L. při pořádání mikulášské zábavy organisací národních socialistů veřejně a před více lidmi přednášel kuplet o Sv. Janu z Nepomuku, jsa při tom oblečen v úboru katolického kněze a maje na krku růženec, zhotovený z kaštanů, a papírový kříž, a že na konec ještě připojil větu »to je evangelium Sv. Kryšpína, které se čte na den Sv. Mikuláše«. V tomto jednání shledal nalézací soud po stránce objektivní a to jak v obsahu přednesného kupletu o Sv. Janu z Nepomuku, tak v napodobení úboru katolického kněze, napodobení růžence a kříže a ve slovech »to je evangelium Sv. Kryšpína, které se čte na den Sv. Mikuláše« skutkovou povahu přečinu dle §u 303 tr. zák., totiž zlehčování a posmívání se učení církve katolické. Naproti tomu vyloučil soud subjektivní zavinění obžalovaného, poněvadž prý byl v omylu, dle §u 2 písm. e) tr. zák. trestnost vylučujícím. Viděl a slyšel prý onen kuplet v roce 1920 v Praze přednášeti bezzávadně a již dříve prý byl bezzávadně přednášen; domníval prý se proto, že jest dovoleno, onen kuplet přednášeti, a to i v napodobeném úboru katolického kněze; reprodukoval prý také kuplet toliko tak, jak jej dávati viděl a slyšel, aniž by měl v úmyslu posmívati se nebo zlehčovati učení církve katolické. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, brojící proti tomuto sprošťujícímu výroku důvodem zmatečnosti čís. 9 a), b) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Především dlužno odpověděti na vývody obžalovaného, popírající skutkovou podstatu jednání obža-

lovaného jako přečinu dle §u 303 tr. zák. vůbec. Jestiť nepochybno, že uctívání svatých tvoří podstatnou součást učení katolické církve, jíž zavedeno bylo prohlašování za svatého řízením kanonisačním. Ku svatým této církve počítá se také Jan z Nepomuku, jehož uctívání je rozšířeno v čs. státě, zejména v Čechách. Uctívání tohoto svatého jest proto pod ochranou ustanovení §u 303 tr. zák. a je nerozhodno, že panují ohledně osoby jeho ve vědě a u lidu různé názory. V tomto směru je právní posouzení věci soudem nalézacím správné. Nelze však souhlasiti ani s náhledem soudu ani zmateční stížností státního zastupitelství, že i v ostatním směru přichází v úvahu zlehčování a sesměšňování učení církve katolické. Jedná se tu j e n o zlehčování a sesměšňování zařízení a obyčejů této církve. Pod pojmem zařízení vyrozumívá se zevnější ústrojí a řád, spočívající na církevních učeních a související s organickou podstatou neb správou církve aneb jejího obřadu, takže jest v úzkém vztahu k podstatě oné církve. Proto nemůže býti pochybností, že takovým zařízením je kříž a roucho katolického kněze. Pojem obyčeje zahrnuje v sobě zvyklosti a cvičení příslušníků některé církve, pokud právě v této příslušnosti k církvi kotví a na ni se vztahují. Co tudíž dle náhledu katolické církve platí ode vždy jako výraz jejího náboženského života, náleží k jejím obyčejům. K takovým zvyklostem náleží nesporně nošení a modlení se růžence, nošení kněžských rouch a čtení sv. evangelia. Správnost tohoto stanoviska uznává ostatně i obhajoba obžalovaného, uvádějíc v odvodu, že k učení katolické církve náleží pouze nauka o svatých, nikoli však též růženec, kříž, evangelium atd. Námitka obhajoby, že zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud v části, právě probrané, vytýká rozsudku nesprávné právní posouzení, je vůbec nepřípustná, poněvadž i bez tak jednání obžalovaného dle náhledu rozsudku zakládá po objektivní stránce skutkovou podstatu přečinu dle §u 303 tr. zák., by byla důvodnou jen tehdy, kdyby státní zastupitelství bylo zmateční stížnost vzneslo jen z této příčiny. Tomu však tak není; neboť ve zmateční stížnosti je hlavně napadán výrok soudu, jímž vyloučena byla skutková podstata přečinu dle §u 303 tr. zák., po subjektivní stránce. Že jednání obžalovaného, objektivně posuzováno, je způsobilým, učení, zařízení a obyčeje, o něž tuto jde, sesměšniti nebo zlehčiti, béře nalézací soud za prokázáno a nemůže býti o tom pochybnosti. Neboť, uvádí-li se v závadném kupletu zejména, že Sv. Jan měl jazyk prostořeký, že ho proto šoupnuli v pytli do Vltavy, kam tenkrát směli házet svinstvo, všechnu špínu, smetí, kal, a byl-li kuplet ten přednášen obžalovaným v ústroji, v rozsuku zjištěném, bylo tím dáno způsobem, pro každého člověka normálního chápání lehko seznatelným, na jevo, že ono církevní učení, nařízení a zvyky jsou něčím, co nezasluhuje úcty a vážnosti, kterou jim církev přiznává. V tom však dlužno spatřovati zlehčování oněch právních statků a neméně i jich sesměšňování, když tě byly celým způsobem vystoupení obžalovaného a zejména jeho komickým ústrojem dány na pospas smíchu hospodské společnosti, tudíž způsobem, nesrovnávajícím se s úctou, jim náležející, vydány v posměch. Namítá-li obhajoba obžalovaného, že tendence celého kupletu nese se pouze k vyzdvižení oslavy Mistra Jana Husa proti oslavám 16. května na počest Sv. Jana z Nepomuku, dlužno na to odvětiti, že konečný cíl, jenž závadným kupletem je sledován, nemá pro právní posouzení věci závažného významu. Neboť, je-li v kupletu tom k dosažení tvrzeného obhajobou cíle užito prostředků, vyčerpávajících skutkovou povahu přečinu dle §u 303 tr. zák., je tím založena trestní zodpovědnost i za tyto trestné prostředky. Přistupuje ku vlastní stížnosti státního zastupitelství, nemůže zrušovací soud odepříti jí oprávnění. Nalézací soud přiznává obžalovanému trestnost vylučující důvod §u 2 písm. e) tr. zák. z důvodů shora uvedených. Stížnost uplatňuje ve směru tomto právem, že v tom, co rozsudek k odůvodnění onoho omylu uvádí, nelze spatřovati nevědomosti obžalovaného o rozhodných skutečnostech, jak to předpokládá § 2 písm. e) tr. zák., nýbrž neznalost po té stránce, že vykládaje nesprávně právní dosah a účinky té okolnosti, že kuplet byl v Praze bezzávadně přednášen, neshledal ve své činnosti nic trestného. To není omyl o skutečnostech, nýbrž o právním pojetí věci, který dle zásady §u 3 tr. zák. neospravedlňuje. Totéž platí o bezzávadném projití kupletu censurou. Omluvný důvod, o nějž nalézací soud opřel sprošťující výrok, nemůže proto před zákonem obstáti. Jeví se proto potřeba, by otázka subjektivního zavinění obžalovaného byla zkoumána znovu bez ohledu na použitý soudem důvod omluvný. Otázka subjektivní viny je však rázu skutkového, poněvadž o ni dlužno rozhodnouti na základě hodnocení celkového průvodního materiálu, kterážto činnost spadá dle zákona (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) do oboru působnosti soudu nalézacího. Soudu tomuto bude proto zkoumati, zda byl si obžalovaný, pokud jde o sesměšňování, vědom významu a dosahu svého jednání a přes to je předsevzal, pokud pak jde o zlehčování, zda jednal v úmyslu, zlehčiti učení, zřízení a obyčeje církve katolické.

Čís. 1119.

Přečin dle §u 303 tr. zák.

Zlehčování učení církve katolické o neposkvrněném početí P. Marie. Sesměšňování obyčejů a zařízení církve katolické posměšným jich napodobováním. Není třeba, by jednání pachatelovo bylo způsobilé, vzbuditi pohoršení.

(Rozh. ze dne 16. února 1923, Kr I. 41/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Vlastimila B-a a Karla H-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 303 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost Karla H-a namítá po stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.), že obžalovaný neměl ani úmyslu zlehčovati učení církve katolické o neposkvrněném početí Panny Marie, ani vědomí, že je svým jednáním sesměšňuje. Toto učení je prý vědecky úplně poraženo a tak absurdní, že ani nemůže být předmětem přečinu dle §u 303 tr. zák. Ke skutkové podstatě tohoto přečinu se mimo

to prý vyhledává, by projev pojímali jako zlehčující a sesměšňující ne jen jednotlivý posluchač, nýbrž všichni přítomní. Tomu však prý v tomto případě tak nebylo, ježto se obecenstvo výstupem obžalovaného sice dobře pobavilo, ale nepohoršilo. Pobaviti přítomné a odvrátiti je od klerikální strany (ne od církve) bylo prý jediným úmyslem obžalovaného. Avšak stížnost přehlíží, že zjištění úmyslu, v jakém pachatel jedná, jest zjištěním skutkovým, k němuž dospívá první soud volným uvážením výsledků průvodního řízení. V tomto případě dospěl soud nalézací, uváživ seznání svědka Dra H-a a vlastní zodpovídání obžalovaného, znění a smysl závadného výroku a situaci, v jaké byl pronesen, k přesvědčení, že obžalovaný jednal v úmyslu, zlehčovati učení římsko-katolické církve, státem uznané, o neposkvrněném početí Panny Marie, a ve vědomí, že je sesměšňuje. Tímto zjištěním jest zrušovací soud vázán (§ 288 č. 3 tr. ř.). Pouhým popíráním trestného úmyslu neprovádí zmateční stížnost uplatňovaného hmotněprávního aniž jiného důvodu zmatečnosti §u 281 tr. ř. Poněvadž ustanovení §u 303 tr. zák. I. případu chrání před zlehčováním a sesměšňováním u č e n í každé státem uznané církve a stížnost sama nepopírá, že dogma o neposkvrněném početí Panny Marie jest učením církve katolické, dokonce učením základním a článkem víry, jest zde způsobilý předmět ochrany dle citovaného §u a okolnost, v jakém poměru jest toto učení k poznatkům vědeckým, jest pro otázku viny úplně lhostejna. Lhostejna je pro ni i pohnutka, která vedla obžalovaného k trestnému činu; aby jednání pachatelovo vzbudilo pohoršení, nebo bylo způsobilé, je vzbuditi, zákon k skutkové podstatě přečinu dle §u 303 I. případ tr. zák. nevyhledává. Stačí veřejné zlehčování učení církve nebo náboženské společnosti, u nás zákonem uznané, nebo posmívání se mu, stalo-li se v úmyslu, je zlehčiti, a ve vědomí, že se sesměšňuje. Všecky tyto náležitosti jsou zde splněny, odsuzující výrok odpovídá zjištěnému stavu věci a zákonu.

Zmateční stížnost obžalovaného Vlastimila B-a namítá ve směru věcném (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.), že ve zjištěné činnosti obžalovaného nelze spatřovati nic trestného. Svěcení praporu není úkonem církevním, dokonce ne bohoslužebným; organisace katolických tovaryšů není institucí církevní, nýbrž politickou; spolkové odznaky a prapory její nemají vůbec náboženského rázu a nepožívají ochrany §u 303 tr. zák. V použití hůlky s hadrem, jímž obžalovaný při tom mávnul, nelze spatřovati napodobení a sesměšňování náboženského úkonu. Trestné činnosti, v §u 303 prvý případ tr. zák. uvedené, nelze se vůbec dopustiti gestikulací, z jednání obžalovaného nevzešlo a nemohlo vzejíti pohoršení. Produkce byla dávána bez námitek již několik dní a policejní úředník Dr. H. neviděl v ní trestného činu, nýbrž chtěl docíliti administrativní cestou změny programu. Výtky zmateční stížnosti nejsou odůvodněny. Především stížnost přehlíží, že rozsudek neshledává trestnou činnost obžalovaného v tom, že předváděl slavnost svěcení praporu katolických tovaryšů, nýbrž v tom, že, oděn jako trhan s biretem na hlavě za zpěvu Mariánské písně: »Tisíckrát pozdravujeme Tebe«, vícekráte žehnal obecenstvu znamením kříže a kropením, mávaje při tom hůlkou, na níž visel kus hadru. Není tudíž třeba zabývati se námitkami stížnosti, které se netýkají podstaty trestné činnosti, jak ji zjišťuje rozsudek. Dále přehlíží

stěžovatel, že soud neshledává sesměšňování náboženských úkonů pouze v použití hůlky s hadrem, nýbrž v celé produkci v souvislosti, jak je uvedena, a z níž nelze jednotlivé částky vytrhovati a líčiti jako trestně nezávažné. Dle rozsudečných zjištění nezáleželo představení v pouhé gestikulaci, nýbrž z ústního přednesu obžalovaného, provázeného gesty a mimikou a z doprovodu obecenstva. Vyvolávalť obžalovaný při své produkci hlasem, napodobujícím tele, po způsobu litanií jména svatých, při čemž obecenstvo na vzývání jednotlivých svatých odpovídalo slovy: »Tě prosíme nebav nás.« Trestná činnost obžalovaného ve světle těchto zjištění záleží v tom, že napodoboval ústním i mimickým přednesem žehnání křížem, kropení, vzývání svatých a dal zpívati kostelní písně způsobem parodujícím a sesměšňujícím tyto církevní obyčeje, zařízení. Že jednal v úmyslu a vědomí, v §u 303 tr. zák. předpokládaném, zjišťuje soud rovněž a náležitě odůvodňuje. Tím jsou dány objektivní i subjektivní předpoklady odsuzujícího výroku pro přečin dle prvého případu §u 303 tr. zák., k jehož skutkové podstatě se nevyhledává (jak již bylo shora řečeno), aby z jednání pachatelova vzešlo nebo mohlo vzejíti pohoršení.

Čís. 1120.

Není důvodem, by zahájeno bylo řízení opravné (§ 331 tr. ř.), že počet hlasů, jimiž zodpovězena hlavní otázka, nesouhlasí s počtem hlasů, jimiž zodpovězena otázka dodatková (související otázka hlavní).

V hlavní otázce dlužno trestný čin individualisovati, specialisace není třeba. Soud není povinen dáti sám od sebe otázku kontrolní.

(Rozh. ze dne 16. února 1923, Kr. I. 1332/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Čes. Budějovicích ze dne 13. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy loupežné dle §§ 134, 135 čís. 2 tr. zák., zločinem pokusu svádění ke zločinu krádeže dle §§ 9, 171, 173 tr. zák. a přestupkem dle §u 36 zbroj. pat.

D ů v o d y:

Porotci odpověděli na první hlavní otázku, znějící na vraždu vůbec, kladně 9 hlasy, na první dodatkovou otázku, danou pro případ přisvědčení k první hlavní otázce a znějící v ten smysl, zda spáchal obžalovaný vraždu loupežnou, odpověděli kladně 12 hlasy. V tomto poměru hlasů, přisvědčujících k oběma otázkám, spatřoval obhájce rozpor a navrhoval zahájení opravného řízení dle §u 331 tr. ř. Porotní soud zamítl tento návrh, neshledav výrok porotců ani nejasným ani neúplným ani sobě odporujícím, poněvadž mezi 12 hlasy, přisvědčivšími k otázce dodatkové, jest obsaženo 9 hlasů, přisvědčivších k otázce hlavní. Pro nevyhovění zmíněnému návrhu uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti čís. 5 a v souvislosti s tím důvod čís. 9 §u 344 tr. ř.; je prý v oněch odpověděch navzájem obsažena zřejmá nejasnost a zřejmý vnitřní odpor, ježto

prý ten, kdo jest přesvědčen, že obžalovaný vraždy nespáchal, nemůže býti současně přesvědčen, že spáchal vraždu za tím účelem, aby loupil. Odpor ten svědčí prý též o naprostém nedostatku rozvahy poroty, jejíž přehlasovaní členové v případě první hlavní otázky nepoužili ohledně první otázky dodatkové ustanovení §u 329 tr. ř., ač zdrželi se hlasování v případě takovém je prý na snadě ne jenom se stanoviska přísně právního, nýbrž i prostě lidského. Stížnost je bezdůvodná. Ve smyslu §u 331 tr. ř. je zahájení opravného řízení přikázáno jen pro ten případ, že výrok porotců je nejasným, neúplným anebo sobě odporujícím. Žádnou z těchto vad nebyl však výrok porotců stižen. Odpověděvše na první hlavní otázku, znějící na vraždu vůbec, 9 hlasy, tedy dle §u 329 tr ř. kladně, byli porotci oprávněni, přistoupiti ku zodpovědění první otázky dodatkové, dané jim po rozumu §u 323 tr. ř. pro případ kladné odpovědi na první otázku hlavní. Hlasování mohli se zúčastniti i oni 3 porotci, kteří na první hlavní otázku odevzdali hlasy záporné. Stanovíť § 329 tr. ř., že, je-li hlavní otázka zodpovědena kladně v neprospěch obžalovaného, m o h o u se přehlasovaní porotci zdržeti hlasování o dodatkové otázce pro tento případ položené. Dle toho je zůstaveno zcela svobodné vůli a úvaze přehlasovaných porotců, zda chtějí bráti podíl na hlasování o dodatkové otázce, či zdržeti se ho. Rozhodli-li se v tomto případě pro hlasování, užili jen práva, jim dle zákona propůjčeného a není proto místnou výtka stížnosti, že postup jejich svědčí o naprostém nedostatku rozvahy. Při odpovědi na otázku dodatkovou měli porotcové zcela volnou ruku a nebyli nikterak vázáni ohledy na první hlavní otázku. Nezáleží proto na tom, zda počet hlasů, daných na otázku dodatkovou, souhlasí či nesouhlasí s počtem hlasů, daných na otázku hlavní, rozhodnou jest jen okolnost, zda na dodatkovou otázku bylo odpověděno kladně či záporně. Předpoklady čís. 9 §u 344 tr. ř. pokud se týče §u 331 tr. ř. byly by dány jen tehdy, kdyby v rozhodném jediné směru, zda spáchal obžalovaný vraždu a to loupežnou, vykazoval výrok porotců nejasnost neb rozpor, kdyby totiž dle odpovědi porotců mohla býti otázka viny v těchto dvou směrech vůbec pochybnou. Takové pochybnosti tu však není, poněvadž v obou směrech byla otázka viny zodpovědena kladně, ať již více nebo méně hlasy a poněvadž i v tom případě, kdyby počet hlasů na otázku dodatkovou souhlasil s počtem hlasů na otázku hlavní, neb kdyby se oni 3 přehlasovaní porotcové hlasování nebyli vůbec zúčastnili, vždy by otázka viny obžalovaného v obou směrech byla vyřešena v jeho neprospěch. Výrok porotců není proto ani nejasným ani neúplným ani sobě odporujícím a nebyl v důsledku toho porotní soud povinen, zavésti řízení opravné ve smyslu §u 331 tr. ř. Vady v čís. 9 §u 344 tr. ř. vyznačené musí býti patrny ze samotného výroku porotců; sahati k výsledkům řízení trestního a porovnávati tyto výsledky s výrokem porotců je dle zákona nepřípustno a nedoličuje proto zmateční stížnost po zákonu ani dovolávaného aniž kterého jiného z důvodů zmatečnosti §u 344 tr. ř., snaží-li se na základě výsledků průvodního řízení otřásti opodstatněnosti výroku porotců. Rozhodujíť porotci o otázce viny po rozumu §§ 313 a 326 tr. ř. sami dle volného svého přesvědčení a lze výrok jejich napadati pouze potud, pokud je stížen některou z vad v §u 344 tr. ř. vypočtených. Není proto zmateční stížnost oprávněna, rozvinovati v řízení zrušovacím otázku důkazní způsobem, jí voleným, a nesmí ani zrušovací soud zaujati stanovisko k jetjím vývodům, poněvadž by tím sám vykročil z mezí, jež mu dle zákona a zejména dle §u 344 tr. ř. jsou vytknuty. Zmateční stížnost uplatňuje dále důvod č. 9 §u 344 tr. ř. také proto, že prý je odpor, pokud se týče nejasnost mezi odpovědí porotců na první hlavní a třetí hlavní otázku, která zní na nedovolené nošení zbraně a je zodpověděna 10 porotci kladně. Našel prý se jeden porotce, který o hlavní vině (vraždě) obžalovaného nebyl přesvědčen a přes to prý se vyslovil, že obžalovaný nosil v poslední době bez povolení revolver. Než o odporu nebo nejasnosti, pokud jde o rozhodnou jediné otázku viny, nemůže býti řeči. Neboť i zde platí to, co bylo shora vyloženo. Nezáleží na tom, aby při souvisejících otázkách byl souhlas co do počtu hlasů, nýbrž na tom, aby o pravém smyslu výroku porotců ve věci samé nebylo pochybností.

Dovolávajíc se dále důvodu zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř., uplatňuje stížnost ohledně stylisace druhé hlavní otázky, týkající se svádění ke krádeži, porušení předpisu §u 318 tr. ř. Otázka není prý ani co se týče místa činu ani způsobu, jakým čin byl vykonán, dostatečně individualisována. Nepraví prý ani, kde obžalovaný čin spáchal, a kde byly klády, jež měly býti odcizeny, aniž, co vlastně obžalovaný sváděným řekl a jak na ně působil. Stížnost je bezdůvodna. Nepostřehuje podstaty ustanovení §u 318 tr. ř. Účelem předpisu tohoto, který zřejmě souvisí s ustanovením §u 207 tr. ř. o obsahu obžalovacího spisu, jakož i s obdobnými ustanoveními §§ 260 (270 tr. ř.), je, by trestný čin byl individualisován v míře, postačující k tomu, by nemohl býti zaměněn s jiným trestným činem podobným, aby tudíž vyloučeno bylo pro obžalovaného nebezpečí opětného stihání a odsouzení pro týž čin (ne bis in idem). Tomuto požadavku vyhovuje ona otázka dostatečně tím, že uvádí dobu trestného činu, označuje osoby, na které obžalovaný působil, jich jménem, že uvádí čin, ku kterému obžalovaný osoby ty svésti hleděl, totiž ku krádeži klád z držení správy Sch-ské. Aby bylo udáno přesně místo, kde obžalovaný čin spáchal, kde se klády nalézaly, lze, posuzuje-li se věc s hlediska shora vytčeného účele ustanovení §u 318 tr. ř., postrádati a nelze spatřovati porušení předpisu tohoto §u ani v tom, že nejsou citována v otázce slova, jichž obžalovaný ku sváděným osobám použil, zvláště když zcela stačí použití zákonitých výrazů »vyzýval a hleděl svésti«, jež i v obvyklé mluvě jsou běžnými a jichž smysl, působiti na vůli druhého ve směru nezákonném, byl pro porotce nepochybným. To, co žádá stížnost v tomto ohledu, jakož i v příčině bližšího označení způsobu, jakým čin, k němuž sváděno, měl býti vykonán, vybočuje již z mezí individualisace, kterou jediné má zákon na zřeteli, a přechází již ku specialisování skutku, pro které není však v otázce dle zákona již místa. Ostatně budiž poukázáno k tomu, že v tomto případě je za všech okolností nepochybno, že, i kdyby se o porušení formy ve směru, stížností vytýkaném, opravdu jednalo, nemohlo by míti na rozhodnutí vlivu, obžalovanému nepříznivého (předposlední odstavec §u 344 tr. ř.). Námitkou, že ona otázka odporuje vůbec výsledkům řízení průvodního, což prý vystihli sami porotcové tím, že z ní vyloučili slova »bez přivolení svého službodárce«, nedoličuje stížnost dovolávaný důvod zmatečnosti po zákonu, nýbrž, srovnávajíc obsah otázky s výsledky řízení trestního, vkro-

čuje do oblasti, jí dle zákona nepřípustné. Obhajobě poskytovalo ostatně ustanovení §u 316 tr. ř. možnost, žádati změnu otázky, kteréhožto práva nepoužila. Porotcům je pak ve smyslu §u 328 tr. ř. volno, při kladné odvědi na otázku jednotlivé skutkové okolnosti vyloučiti. Uplatňuje-li stížnost, že hodnota klád, jež měly býti odcizeny, měla býti učiněna předmětem zvláštních otázek dodatkových, dlužno ji odkázati na ustanovení §u 323 tr. ř., dle něhož soud sám od sebe k dotyčným kontrolním otázkám povinen nebyl, a nemůže proto býti vytýkáno jako zmatek, že otázek těch nedal. Považovala-li to obhajoba z jakýchkoli důvodů za potřebné, bylo na ní, by dle citovaného §u požádala o zvláštní otázky kontrolní, což se však nestalo. O uplatňovaném porušení předpisu §u 232 tr. ř. nemůže býti proto řeči. Důvod zmatečnosti č. 6 §u 344 tr. ř. není tudíž v žádném směru opodstatněn.

Čís. 1121.

Pod skutkovou podstatu přečinu dle §u 303 tr. zák. spadá též nepřístojné chování se vůči církevnímu průvodu.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr I 208/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 20. prosince 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem §u 303 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolává-li se stížnost hmotněprávního důvodu zmatečnosti, jest jí vycházeti výhradně ze skutkových zjištění nalézacího soudu, jelikož jen srovnáváním celého skutkového děje, nalézacím soudem zjištěného, se zákonem lze dokázati, že nalézací soud porušil zákon anebo nesprávně použil co do otázky, zda skutek, obžalovanému za vinu kladený, jest trestným činem, na soud příslušejícím, a jelikož skutková zjištění prvé stolice jsou závazná pro soud zrušovací (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Předpoklady stížnosti, že není prokázáno ani, že Karel L. kouřil, ani, že stěžovatelé pozorovali přibližovati se průvod, příčí se skutkovým zjištěním nalézacího soudu; netřeba proto přihlížeti k vývodům stížnosti, pokud vycházejí z těchto předpokladů. Stížnost dovozuje dále, že požadavek, aby stěžovatelé před průvodem vstali a smekli, pokud se týče, by L. odložil dýmku, rovná se požadavku, by stěžovatelé vzdali úctu průvodu, že však k účasti na náboženském úkonu nikdo nucen býti nemůže a že chování stěžovatelů nebylo ani neslušné ani způsobilé, vzbuditi pohoršení. Než stížnost jest na omylu. Pokud jde o osoby dospělé, nesmí ovšem dle §u 123 ústavní listiny nikdo býti ani přímo ani nepřímo nucen k účasti na jakémkoliv úkonu náboženském. Než po této stránce zjišťuje nalézací soud, že stěžovatelé pozorovali, že procesí se přibližuje a že se zachovali tak, jak se jim dává za vinu, úmyslně, by projevili buď nevážnost k procesí nebo svou vyvýšenost; zejména zjišťuje, že Karel L. stál u otevřeného okna svého bytu bez kabátu, že držel dlouhou dýmku v ruce a kouřil a že tak učinil ve zmíněném již úmyslu. Z toho plyne, že šlo u všech obžalovaných přímo o demonstrativní projev nevážnosti vůči výkonu náboženství na oslavu Božího Těla ve způsobě hostie, tedy toho nejsvětějšího, co katolická církev uctívá. Že takovýto demonstrační projev, třebas se stal Karlem L-em v soukromém bytě, ale při otevřeném okně, úmyslně za poměrů, kdy to bylo z venčí viděti, přesahuje pasivitu vůči náboženskému úkonu, ústavní listinou zaručenou, nemůže býti pochybným, právě jako nemůže býti pochyby o tom, že, objektivně posuzováno, jest chováním neslušným, protože jím rušen byl slavnostní ráz průvodu. Způsobilost pak, vzbuditi pohoršení, již posuzovati jest s hlediska osob, jejichž náboženské city mají býti chráněny, nemůže býti v tomto případě s úspěchem napadána, kdyžtě soud nalézací zjišťuje, že takové pohoršení skutečně nastalo.

Čís. 1122.

Pokud se může svědek dopustiti svou výpovědí urážky na cti dle §u 487 tr. zák.
Porušení předpisu §u 454 a 478 tr. ř.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr I 55/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku okresního soudu v Děčíně ze dne 28. srpna 1922, jímž byl obviněný Karel R. uznán vinným přestupkem urážky na cti podle §u 487 tr. zák. a do usnesení téhož soudu ze dne 19. září 1922, jímž bylo odmítnuto odvolání obviněného Karla R-a z rozsudku právě uvedeného, právem: Svrchu zmíněným rozsudkem okresního soudu v Děčíně a tamtéž zmíněným usnesením téhož soudu byl porušen zákon a to rozsudkem v ustanovení §u 487 tr. zák., usnesením pak v ustanovení §u 454 a 478 tr. ř., rozsudek i usnesení se zrušují a obžalovaný Karel R. se sprošťuje podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek urážky na cti podle §u 487 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 1. srpna 1922 v Děčíně při přelíčení u okresního soudu, tudíž veřejně, byv jako svědek tázán soudem na podezření o pachateli, se vyjádřil, že podle jeho mínění může přijíti v úvahu pouze rodina M-ova, která mu to pro nepřátelský poměr učinila schválně a že Františka M-a jako zástupce rodiny M-ovy křivě vinil z přestupku zlomyslného poškození cizího majetku.

Důvody:

Z trestních spisů okresního soudu v Děčíně vyplývá tento skutkový děj: Dne 7. července 1922 učiněno bylo u okresního soudu v Děčíně četnictvem trestní oznámení na Františka M-a, truhláře v Děčíně, že dle udání Karla R-a, bydlícího v domě M-ově v Děčíně zničil na dvoře stojící rostlinu (třešňový vavřín) v ceně 60 Kč. K návrhu veřejného obžalobce na zákonité potrestání konáno 1. srpna 1922 u okresního soudu v Děčíně hlavní přelíčení, při němž žalobní děj byl popřen a Karel

R. jako svědek do slibu vzat udal, že ona rostlina stála v zahradním dvoře, kde krom pracujících tam učedníků a tovaryšů cizích lidí dosud neviděl, a že v úvahu přichází pouze rodina M-a, která vzhledem k nepřátelskému poměru mu to učinila schválně. Obžalovaný František M., jenž byl právoplatným rozsudkem z obžaloby sproštěn, podal pak na Karla R-a soukromou obžalobu, že obviněný vinil soukromého obžalobce z přestupku zlomyslného poškození cizího majetku jednak na četnické stanici v Děčíně, jednak při hlavním přelíčení u okresního soudu v Děčíně dne 14. srpna 1922. Dle jednacího protokolu odročeno bylo na den 28. srpna 1920 o 10. hodině dopoledne a strany vzaly toto soudní usnesení, vzdavše se nového obeslání, na vědomí. K odročenému přelíčení obviněný Karel R. se nedostavil a soud se usnesl, že hlavní přelíčení provede se v nepřítomnosti obviněného. Rozsudkem okresního soudu v Děčíně ze dne 28. srpna 1922 byl pak obžalovaný Karel R. uznán vinným přestupkem dle §u 487 tr. zák. a odsouzen k peněžité pokutě. Přestupku toho dopustil se Karel R. dle výroku rozsudečného tím, že se dne 1. srpna 1922 při přelíčení u okresního soudu v Děčíně, tudíž veřejně, byv jako svědek tázán soudem na podezření o pachateli, vyjádřil, že podle jeho mínění může přijíti v úvahu pouze rodina M-ova, která mu to pro nepřátelský poměr učinila schválně, a že tudíž Františka M-a jako zástupce rodiny M-ovy křivě vinil z přestupku zlomyslného poškození cizího majetku. Rozsudek tento byl Karlu R-ovi doručen dne 3. září 1922 a tento podal dne 11. září 1922 »odvolání« proti tomuto rozsudku u okresního soudu v Děčíně. V tomto »odvolání« uplatňuje odsouzený mimo jiné zejména okolnost, že nevěděl o hlavním líčení na 28. srpna 1922 ustanoveném, že nové obsílky k tomuto líčení neobdržel a že se nevzdal nové obsílky. Usnesením ze dne 19. září 1922 odmítl okresní soud v Děčíně toto odvolání, jelikož lhůta §u 466, druhá věta tř. ř. nebyla dodržena. Zavedeným šetřením bylo zjištěno, že ani soudce Dr. František Z. ani zapisovatel Josef S. nemohli se vší určitostí udati jako svědci, že Karel R. při hlavním přelíčení dne 14. srpna 1922 byl přítomen, když soudce prohlásil usnesení, že hlavní přelíčení odročuje se na den 28. srpna 1922 v 10 hod. dopol. — dále, že rozsudek ze dne 28. srpna 1922, ačkoliv jde o rozsudek pro zmeškání, nebyl odsouzenému doručen s předepsaným formulářem čís. 170. Soudní oficiál Rudolf H. udal v tomto směru, že takovéhoto formuláře u soudu nebylo a že tehdy při takovýchto rozsudcích bylo zvykem, připojiti poučení, že proti rozsudku lze ohlásiti odvolání do 3 dnů, že však se nepamatuje, zda se tak i tehdy stalo či zda v tomto případě bylo opomenuto, toto poučení připsati. Z uvedeného plyne, že obviněný jednak ve smyslu §u 454 tr. ř. nebyl k odročenému hlavnímu přelíčení řádně předvolán, jednak že v nepřítomnosti jeho vynesený rozsudek nebyl mu dle ustanovení §u 478 tr. ř. se správným poučením o možnosti odporu proti němu do 8 dnů doručen. Ježto z obsahu podání Karla R-a jako »odvolání« označeného, zřejmě vycházelo, že povahou svou jest »odporem« proti rozsudku pro zmeškání, kterýžto odpor podán byl 8. den po doručení rozsudku, tedy včas, mělo podání to jako odpor k soudu býti přijato a odmítnutí jeho bylo tedy v tomto směru protizákonné. Nehledíc však k uvedeným formálním vadám, pochybeno bylo odsuzujícím rozsudkem ve věci samé. Rozsudek zjišťuje, že obviněný závadný výrok učinil jako svědek, byv tázán soudem, na koho má podezření, ale nedbal významu této okolnosti při posouzení viny obviněného. Měl-li by tu svědek posuzován býti stejně, jako každá jiná osoba, znamenalo by to značné ochromení vykonávání trestní pravomoci. Jako svědek byl Karel R. povinen, udati na otázky soudcovy pravdu (§ 165 tr. ř.). Choval-li tedy skutečně podezření proti rodině M-ově, musel je, byv jako svědek slyšen, dle pravdy na otázku soudcovu projeviti a nemohl se výkonem této své povinnosti dopustiti trestného činu vůbec, urážky na cti zvláště. Jinak ovšem, kdyby se mu bylo prokázalo, že ono podezření pronesl vědomě a úmyslně proti lepšímu přesvědčení, ve kterém případě by se ovšem sbíhal také zločin podvodu. O takovémto vědomém a úmyslném křivém obviňování není však vzhledem na zjištění nalézacího soudu řeči. Při správném výkladu zákona bylo proto obžalovaného z obžaloby osvoboditi. Když se tak nestalo, byl porušen rozsudkem přestupkového soudu zákon v ustanovení §u 487 tr. zák. Usnesení svrchu uvedené pak porušovalo zákon v §u 454 a 478 tr. ř.

Čís. 1123.

Ve výzvě ku společenskému bojkotu těch, kdož prodali nebo prodají nemovitosti příslušníkům druhé národnosti, jest spatřovati skutkovou podstatu §u 302 tr. zák. (§ 1 zák. o útisku.) Trestnost uveřejňování t. zv. »černých listin«.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr I 56/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do nálezu krajského jako tiskového soudu v České Lípě ze dne 13. září 1922, jímž bylo vyhověno námitkám proti nálezu krajského jako tiskového soudu v České Lípě ze dne 30. srpna 1922 a do rozhodnutí vrchního zemského soudu v Praze ze dne 22. září 1922, jímž byl onen nález krajského jako tiskového soudu v České Lípě zamítnutím stížnosti státního zastupitelství potvrzen, — právem: Nálezem krajského soudu v České Lípě ze dne 13. září 1922 a potvrzujícím jej rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 22. září 1922 byl porušen zákon v ustanovení §u 302 tr. zák.

Důvody:

Státní zastupitelství v České Lípě zařídilo dne 28. srpna 1922 zabavení čís. 195 periodického časopisu »Deutsche Leipauer Zeitung« ze dne 29. srpna 1922 pro místa článku »Ein Volksverräter« od »Dort . . .« až do ». . . Verräter« na základě §u 302 tr. zák. Navazujíc na sdělení, že Josef K. prodal svou nemovitost kupiteli národnosti české, poukazuje se v článku na to, že pohnutkou tohoto jednání člověka, jenž platil dosud za dobrého Němce a jenž se v nejbližší době odstěhuje do C., byla nezřízená vášeň po penězích, a článek končí výzvou: »Žádné společnosti s takovými lidmi, již konají hanebnou zradu na zubožením svém národu. Hanba a potupa takovýmto zrádcům!« Krajský jako tiskový soud

v České Lípě vyslovil nálezem z 30. srpna 1922: Obsah onoho článku v oné stati opodstatňuje přečin dle §u 302 tr. zák. proti veřejnému pokoji a řádu. Zaváděje objektivní řízení dle §u 493 tr. ř. potvrdil zabavení onoho tiskopisu vedle §u 489 tr. ř., dle §u 493 tr. ř. a §u 36 tisk. zák., zakázal další rozšiřování tiskopisu a nařídil zničení zabavených čísel dle §u 37 tisk. zák. Nález odůvodňuje krajský soud poukazem na to, že v zabaveném článku hledí se vybízeti, podněcovati a svésti jiné k nevraživostem proti rozličným národnostem, jakož i vůbec obyvatele státu k nepřátelskému stranictví proti sobě, což opodstatňuje přečin dle §u 302 tr. zák. Na námitky proti tomuto rozhodnutí vyslovil krajský soud v České Lípě rozhodnutím ze dne 13. září 1922, že se námitkám vyhovuje a nález krajského soudu z 30. srpna 1922 zrušuje. Soud nesdílí názoru zrušeného nálezu, že šlo o pokus vybízení německého obyvatelstva k nevraživostem proti české národnosti, ježto v závadném článku jedná se jen o přesně určený případ prodeje nemovitosti Němcem kupiteli české národnosti, článek nečelí tudíž proti národnosti, nýbrž proti jednotlivé určité osobě. Proto může prý jíti jen o vyslovení národnostního názoru, dle ústavních zákonů nezávadné, že jest v zájmu německého národa, by jeho država byla zachována. Jsoutě prý v republice spolky té i oné národnosti, mající za účel podobné snahy, aniž by jim úřady činěny byly v tom překážky. Spatřovalo-li by se v článku štvaní proti jiné národnosti, byla by jím každá činnost národnostní, protože vždy čelí k prospěchu vlastní národnosti. Nelze vykládati pojmy »nevraživosti« a »popuzování« tak široce, by spatřován byl trestný čin v projevu myšlenky, v životě státním uskutečněné, čelícím proti jednotlivé osobě, v poukazu na skutečně prováděnou národnostní zvyklost. Vrchní zemský soud v Praze zamítl rozhodnutím z 22. září 1922, stížnost státního zástupce do uvedeného nálezu krajského soudu, poněvadž v závadném článku není prý skutkové podstaty přečinu dle §u 302 tr. zák. Nálezem krajského soudu v České Lípě ze dne 13. září 1922 a rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 22. září 1922 porušen byl zákon. Zásadně nelze vyloučiti případy podněcování k zášti proti jednotlivým osobám (podnikům a korporacím) z důvodů národnostních, náboženských, sociálních a pod. z ochrany §u 302 tr. zák. Zkoumati jest dle okolností případu, zda čelil útok proti jednotlivci jako takovému, či proti jednotlivci jako příslušníku určité národnosti, náboženství, třídy nebo stavu občanské společnosti atd. Je-li v onom případě použití §u 302 tr. zák. již dle jeho doslovu ovšem vyloučeno, není jím jistě vyloučeno v případě druhém. Neboť v případě tom jest jmenovitě uvedený jednotlivec jen jaksi prostředníkem, jehož jednání zavdává podnět k útoku na skupinu, k níž přináleží, a jehož osoba má jen sprostředkovati spojení mezi tímto jednáním a závěry, z něho na celou skupinu odvozovanými. I zde platí, jako při všech projevech ústních nebo písemných, zásada, že nelze je posuzovati po stránce trestné dle jich doslovu, nýbrž dle smyslu, v němž byly proneseny a jenž jim těmi, k jichž vědomí docházejí, má a může býti přikládán. Při výkladu po této stránce hleděti jest ovšem k časovým a místním poměrům. V úvahu bude přicházeti v případech podobného rázu vždy zejména též ustanovení §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 309 sb. z. a n. o útisku. Jde tu zejména o případy uveřejňování t. zv. »černých listin« (seznamů firem, od nichž nemá býti odbíráno zboží na př. proto, že odepírali uzavříti kolektivní smlouvy, jak dělníky žádáno, seznamů dělníků, kteří nikde nemají býti do práce přijati), neb o pohrůžky veřejným pranýřováním atd. Případy ty pravidelně opodstatňovati budou nyní skutkovou podstatu dle §u 1 zákona o útisku. Uveřejňování t. zv. »černých listin« může míti sotva jiný význam, než pohrůžky újmou, ať již na cti, ať již na majetku nebo výdělku nebo jiných statcích za tím účelem, aby osoby, do listiny pojaté, neb osoby, k nim v určitém poměru stojící (zákazníci, zaměstnavatelé), byly donucovány k opomenutí počinu, příčícího se vůli pachatelů přímo nebo nepřímo. Odstavec druhý §u 1 zákona nebude brániti trestání dle §u 1 ani tam, kde jde o prohlášení bojkotu na výrobky určité firmy z důvodu, že firma nechce uzavříti kolektivní smlouvu obsahu, jak ji žádá súčastněné dělnictvo, protože tu nejde vůbec o stávku nebo výluku jako prostředky ve mzdovém boji mezi zaměstnavateli a zaměstnanci ústavně (§ 114) zaručené, nýbrž o nedovolený prostředek donucovací, přesahující tyto meze, byť i sloužiti měl za zbraň v boji zaměstnanců o výhody rázu uvedeného. V případech, kde účelem »černých listin« může býti již jen odveta za konání, vůli pachatelů se příčící, nebude však ani závady, podřaditi je pod předpis §u 302 tr. zák. alespoň tam, kde nejde o určité jednotlivce jako takové, nýbrž o celé skupiny lidí téhož zájmu nebo smýšlení, takže může v úvahu přijíti výzva k nepřátelství proti národnostem, náboženským společnostem a p. nebo jinaké vybízení k vzájemnému nepřátelskému stranictví obyvatelstva státu. Zde směrodatným budou hlediska výše vytknutá, jakož i okolnosti případu. Posuzuje-li se případ zabavení č. 195 »Deutsche Leipauer Zeitung s tohoto hlediska, nutno uznati, že zabavení bylo obsahem článku »Ein Volksverräter« ospravedlněno. Ve spojení s poukazem na okolnost, že jmenovaný tam Josef K. prodal svou nemovitost kupiteli národnosti české, dlužno spatřovati v dodatku »Keine Gemeinschaft mit solchen Leuten, die schmählichen Verrat üben an unserem armen Volk« výzvu alespoň ke společenskému bojkotu nejen Josefa K-a samého, nýbrž všech lidí národnosti německé, kteří by se neostýchali, prodati svůj majetek příslušníku české národnosti. Kdyby se byl omezil pisatel na pouhé pranýřování osoby Josefa K-a pro domnělou zpronevěru na národnosti, mohl by ve článku spatřován býti po případě jen útok na čest tohoto jednotlivce, byť i z pohnutky národnostní. Když však list používá případu toho jako podnětu, by vyzýval k společenskému bojkotu proti všem, kdož by podobně se zachovali, přestává býti článek pouhým útokem na jednotlivce, snad v hájení domnělých práv národnostních, a stává se vybízením obyvatelů státu k nepřátelskému stranictví proti sobě, tím povážlivějším, uváží-li se napjaté národnostní poměry v oblasti, kde žije čtenářstvo onoho listu, které se takovouto výzvou způsobem nebezpečným jen ještě přiostřují. Skutkové podstaty §u 302 tr. zák. nevylučuje ani okolnost, na niž poukazuje nález o námitkách, že konečným účelem článku byl snad, zachovati vlastní državu národnostní, jakmile k dosažení tohoto účele sáhnuto bylo k prostředkům terroristickým, při čemž i podřadění pod § 1 zákona proti útisku v tomto případě přijíti by mohlo v úvahu, ne sice ohledně Josefa K-a, jenž nemovitost svou již prodal, ovšem ale ohledně všech

ostatních majitelů nemovitostí, kteří ve volnosti, nemovitost komukoli prodati, měli býti omezováni. Zdá se, že soudy, které přezkoumávaly zabavený článek, měly na zřeteli jen výzvu k nepřátelství (Feindseligkeiten«), § 302 tr. zák., na rozdíl od »Hass«, (§ 65 a), 300 tr. zák.) proti národnosti české, jež ovšem v pouhém odepření prodeje nemovitosti příslušníku druhé národnosti za účelem udržení vlastní državy těžko by bylo lze spatřovati, nezkoumaly však článek s hlediska vybízení k nepřátelskému stranictví, pokud národnostně radikálnější část obyvatelstva německého poštvána býti měla proti spoluobčanům, vůči příslušníkům národnosti české umírněnějším. Bylo proto při správném právním posouzení věci námitky proti rozhodnutí krajského soudu, potvrzujícího zabavení tiskopisu a vyslovujícího zákaz dalšího rozšiřování zavrhnouti.

Čís. 1124.

Byl-li posledním dnem lhůty den sváteční (8. září), prodlužuje se lhůta k opravnému prostředku o následující všední den, třebas byly ve svátek dopoledne zásilky poštou přijímány.

V povšechném ohlášení odvolání co do trestu jest ohlášeno i odvolání do výroku o podmínečném odkladu výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr I 57/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 1922, jímž bylo zamítnuto odvolání soukromých obžalobců Bohumila a Josefy H-ových do rozsudku okresního soudu v Příbrami ze dne 5. září 1922 právem: Usnesením zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 1922 byl porušen zákon v ustanovení §u 6 tr. ř. v doslovu čl. I., odstavec druhý zákona ze dne 18. prosince 1919 čís. 1 Sb. z. a n. z roku 1920.

Důvody:

V trestní věci manželů Bohumila a Josefy H-ových proti Josefu V-ovi odsouzen byl Josef V. rozsudkem okresního soudu v Příbrami ze dne 5. září 1922 pro přestupky proti bezpečnosti cti k trestu 50 Kč, po případě 48 hodin vězení a to podmínečně se zkušební dobou jednoho roku. Ohlášení odvolání soukromých obžalobců bylo dle poštovního razítka dne 9. září 1922 dáno na poštu a dne 11. září 1922 došlo k soudu. Opis rozsudku byl dne 16. září 1922 straně doručen a provedení odvolání došlo k soudu dne 26. září 1922. Usnesením zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 1922 bylo odvolání soukromých obžalobců jako opožděné zavrženo, ježto opověď odvolání podána byla na poštu dne 9. září 1922, tedy po uplynutí třídenní lhůty (§ 466 tr. ř.) a ježto dle sdělení poštovního úřadu v Příbrami dne 8. září 1922 dopoledne přijímány byly veškeré poštovní zásilky, a zamítnuto dále jako opožděné i odvolání do výroku o podmíněném odkladu trestu, kteréž soukromí žalobci uplatňovali teprve v provedeném odvolání, daném na poštu teprve devátý den po

doručení rozsudku. Usnesení zemského trestního soudu nesrovnává se se zákonem, neboť odvolání soukromých obžalobců bylo podáno včas. Den 8. září 1922 jako den sváteční není zrušen a dne 24. září 1922 byla neděle, takže v obou případech dle §u 6 tr. ř. v doslovu zákona ze dne 18. prosince 1919 č. 1 sb. z. a n. z roku 1920 prodloužila se lhůta k opovězení a provedení odvolání a to pro ohlášení odvolání do 9. září 1922 a pro provedení odvolání do 25. září 1922, kdy obě podání skutečně na poštu dána byla. Uvádí-li odvolací soud, že soukromým obžalobcům nemůže býti na prospěch svátek Narození P. Marie dne 8. září 1922, ježto dle sdělení poštovního úřadu v Příbrami přijímány byly ve zmíněný den dopoledne veškeré poštovní zásilky, dlužno poukázati na výslovné ustanovení §u 6 tr. ř. odstavec třetí nového doslovu, dle něhož, padne-li konec lhůty na den, ve který poštovní úřad místa, kde spis má býti podán poště neb úřadu, nepřijímá v obvyklých hodinách každodenních doporučených poštovních zásilek, nevčítá se den ten do lhůty. Poněvadž poštovní úřad v Příbrami dne 8. září 1922 odpoledne byl obecenstvu uzavřen, končila lhůta k ohlášení odvolání až dne následujícího. Shledává-li odvolací soud dále opožděným odvolání soukromých žalobců co do výroku o podmínečném odkladu trestu, neodpovídá ani tento názor zákonu, neboť výrok o povolení podmíněného odsouzení jest dle §u 7 čís. 3 zákona ze 17. října 1919 č. 562 sb. z. a n. podroben týmž opravným prostředkům jako výrok o trestu. Bylo-li tedy, jak shora uvedeno, odvolání do trestu ohlášeno včas, měli soukromí obžalobci dle §u 467, odstavec druhý, tr. ř. právo, ve spisu odvolacím vyjádřiti se, kterými články nálezu pokládají se za stíženy, a odporovati také výroku o povolení podmíněného odsouzení.

Čís. 1125.

Pod skutkovou podstatu §u 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z r. 1863 spadá nejen tvrzení, že úřad úmyslně a vědomě, nýbrž též výtka, že z nedbalosti anebo pro neschopnost postupuje stejně jako kapitalismus na úkor zřízenectva, nepřihlíželeje k oprávněným zájmům a k odůvodněným jeho požadavkům.

K pojmu »vychvalování« ve smyslu §u 305 tr. zák.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr II 75/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 12. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin podle §u 305 tr. zák. a přestupek dle §u 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, zrušil napadený rozsudek a vrátil vše prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost veřejného žalobce, napadající sprošťující rozsudek prvé stolice v celém jeho obsahu z důvodu č. 9 lit. a) §u 281 tr. ř.,

jest oprávněna. Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný řekl, že ministerská byrokracie, obzvláště ministerstvo železnic stojí po boku kapitalismu, a dovozuje, že se výrokem tím netvrdí, že ze stranictví nebo neschopností úmyslně podniká se něco ku posílení posice kapitalismu, neb že byrokracií nebo ministerstvem byla vědomě a úmyslně zjednána souvislost mezi rovnoběžným postupem kapitalismu a byrokracie. Předmětem úvah, z nichž nalézací soud dospěl k tomuto závěru, byla dle tohoto postupu rozhodovacích důvodů výhradně ona věta, vyňatá z celé řeči obžalovaného, nikoliv vše to, co hlavním přelíčením vyšlo na jevo o smyslu, významu a rozsahu projevu, o který jde. Onen závěr není tedy výrazem přesvědčení, jehož nalézací soud nabyl, zhodnotiv veškeré výsledky hlavního přelíčení, není výsledkem a částí činnosti zjišťovací, nýbrž výrazem právního zhodnocení projevu, tedy výsledkem a částí činnosti, posuzující čin po stránce právní. Napadá-li se tento závěr, není to brojením proti skutkovému zjištění nalézacího soudu, nýbrž dokazováním, že názor, z něhož prvá stolice věc posuzuje, je právně mylným. A tu důvodně stížnost dovozuje, že i výtka neúmyslného, na neschopnosti úřadu spočívajícího postupu úřadu může zakládati skutkovou podstatu přestupku proti bezpečnosti cti. Smysl, význam a dosah projevu nelze posuzovati výhradně podle jednotlivé, z celé věci vyňaté části nebo věty, nýbrž je přihlížeti ke všem okolnostem, projev podmiňujícím a doprovázejícím, zejména též k ostatním myšlenkám, současně projeveným a k souvislosti a vnitřní spojitosti projevu, o který jde, s těmito myšlenkami. Tímto způsobem jest obzvláště řešiti i otázku, zda a které určité činy nebo povšechně vlastnosti opovržlivé se vytýkají a zda výtky směřovaly proti jednotlivým úředníkům či proti samému úřadu. Obviňováním z opovržlivých vlastností, po případě z určitého jednání nepočestného nebo nemravného jest pak — pokud jde o úřad, kterému je samozřejmo ve všech věcech jednati a rozhodovati nestranně a s řádným, svědomitým přihlížením k oprávněným zájmům, potřebám a požadavkům stran a též zřízenců jemu podřízených, — nejen tvrzení, že úřad úmyslně a vědomě, nýbrž též výtka, že z nedbalosti nebo pro neschopnost, třebas neúmyslně a nevědomě, postupuje stejně jako kapitalismus na úkor zřízenectva, nepřihlížeje k oprávněným jeho zájmům a k odůvodněným jeho požadavkům. Výrok nalézacího soudu vychází takto z nesprávného použití zákona, pokud jde o pojem obviňování (§§ 487, 491 tr. zák.), jednak ve příčině podkladu skutkového, z něhož posuzuje projev, jednak co do rozsahu tohoto pojmu. Nalézací soud zjišťuje dále, že druhý výrok obžalovaného zněl »černožlutí se opásali červenobíle a mohou nám býti vděčni, že jsme je neoběsili na kandelábrech, což jim též patřilo«. Rozsudkový výrok sprošťuje obžalovaného z obžaloby, že tímto výrokem ... ku činům v zákonech zapovězeným ... vybízel, je vychvaloval a omlouval. Rozhodovací důvody uvádějí však pouze, že výrok nemůže býti považován za vybízení k násilnostem, jelikož se vztahuje na minulost. Důvod tento je pro pojmy vychvalování a omlouvání bez významu, ano vychvalovati neb omlouvati možno jak činy již spáchané, tak i činy, které se páchají nebo v budoucnosti se spáchou. Jiných úvah rozhodovací důvody s hledisek pojmů vychvalování neb omlouvání neuvádějí, pročež budiž vzhledem na obsah odpovědi na zmateční stížnost podotknuto toto: Předpokladem právního pořádku, zejména bezpečnosti všech právních statků a klidného soužití občanů je přesvědčení všeho obyvatelstva o nutnosti a povinnosti všeobecné poslušnosti vůči zákonům. Aby toto přesvědčení, které jest výsledkem výchovy jednotlivce školou, církví a životem, nebylo zvikláno, by nebylo otřásáno názorem jednotlivce, že jest se mu zachovati vždy dle zákonů a nejednati proti zákazu zákonnému ani, domnívá-li se, že se mu jinými občany křivdí, zakazuje ustanovení §u 305 tr. zák. již i pouhé vychvalování činů, v zákoně zapovězených. Ve směru takto zákonem stíhaném, neúčinkuje však jen slavnostní velebení nezákonných činů, výslovné — důvody motivované — popírání nezákonnosti činů, zákony zapovězených. Způsobilým účinkovati v onom směru na mysle posluchačů, jest naopak již projev souhlasu s protizákonnou činností a i pouhý projev, že za jistých okolností bylo súčastněným osobám jednati určitým způsobem zákonu odporujícím, pokud se týče, že patřičnou odvetou osobám za nepříznivé jejich jiným smýšlení a jednání byla svépomoc rázu zákony zapovězeného. Pokud jde o tuto způsobilost a vědomí mluvčího o této způsobilosti, přihlížeti jest zejména též k tomu, v jaké souvislosti myšlenek projev se stal, jaká nálada byla vyvolána ostatním obsahem řeči mluvčího, v jakém poměru je mluvčí k posluchačům a k tomu, že dlouholetá válka a třídní boje v době poválečné rozpoutaly vášně, vzbudily náchylnost ku svépomoci rázu i nejhrubšího a seslabily nezvratnost výsledků právní a mravní výchovy obyvatelstva. Spočívá tedy při přečinu §u 305 tr. zák. sprošťující výrok nalézacího soudu na nesprávném výkladu pojmu vychvalování.

Čís. 1126.

Pokud jest možným souběh zločinu veřejného násilí dle §u 93 (98) tr. zák. s přestupkem (přečinem) dle §u 1 zákona o útisku.

(Rozh. ze dne 17. února 1923, Kr II 757/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 20. dubna 1922, pokud stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem podle §u 93 tr. zák. a přestupkem podle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. potud, že zrušil výrok napadeného rozsudku, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem dle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. a uvedl v tomto směru

v důvodech:

Právem dovozuje stížnost z důvodu čís. 9, správně čís. 10 §u 281 tr. ř., že čin stěžovatelů jest jednotným, že jej nelze rozděliti ve dva činy a že stěžovatelé nemohou proto vedle zločinu §u 93 tr. zák. býti

uznáni vinnými také přestupkem útisku. Přečin (přestupek) útisku jest trestným činem svého druhu a může se, jak plyne ze slov §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., »bez újmy trestnosti činu podle jiných ustanovení trestních« sbíhati s trestnými činy. Než takový souběh předpokládá, že ze skutkového děje, který je základem rozsudku, zbývají pro posouzení s hlediska §u 1 zákona o útisku skutkové složky, jež nejsou vyčerpány již podřaděním děje pod skutkovou podstatu sbíhajícího se trestného činu. Takového přebytku skutkového zde není. Ohledně případu Františky K-ové, Františky T-ové a Marie T-ové zjišťuje nalézací soud, že Josef Z. volal v továrně na tyto dělnice »seberte se, oblecte se a jděte, ať nemáte krátké nohy,« že Josef Z., Arnošt T. a Josef J. vytlačili ony dělnice, volajíce: »běžte, běžte,« z dílny po schodech, že Arnošt T., Josef J., Jan T., František Z., Josef O., Antonín T., Engelbert G. a Jan N., držíce se za ruce a utvořivše takto ze tří stran kolem svědkyň řetěz, postupovali těsně za nimi k východu z továrny, že všichni jmenovaní obžalovaní (9) byli vzájemně dorozuměni a souhlasili s tím, co vše proti K-ové, Františce T-ové a Marii T-ové bylo podniknuto. V následujícím odstavci rozhodovacích důvodů poukazuje soud k úmyslu obžalovaných, vynutiti bezprávně na svědkyních, by vstoupily do jejich organisace, pokud se týče by práci opustily, a dovozuje, že zjištěné jednání jmenovaných obžalovaných tvoří skutkovou podstatu jednak zločinu §u 93 tr. zák., jednak přestupku §u 1 zákona o útisku. Nalézací soud zjišťuje dále, že obžalovaní František Z., Josef O., Antonín T., Engelbert G., Karel K., František S., Jan N., Josef T., František E., Arnošt B., Josef B., Josef K., Jan T. a Vladimír Z. súčastnili se vyvlečení Karla B-a z jeho dílny po schodech a po dvoře za bránu, tím, že ho ve vzájemném dorozumění buď táhli, nebo nesli, buď aspoň ze zadu tlačili. V tomto jednání shledává nalézací soud skutkovou podstatu zločinu dle §u 93 tr. zák. a dále i skutkovou podstatu §u 1 zákona o útisku, podotýkaje v tomto směru, že z děje, právě vylíčeného, plyne, že obžalovaní tak jednali jen, aby bez jakéhokoliv právního podkladu ho (P-a) přinutili, by vstoupil do jejich komunistické organisace a, kdyby tak nechtěl učiniti, opustil práci. Z vývodů napadeného rozsudku jest tudíž patrno, že skutkovým základem přestupku §u 1 zákona o útisku jest nalézacímu soudu týž skutkový děj, který podřadil již pod ustanovení §u 93 tr. zák., že ve zjištěném jednání oněch obžalovaných nezbývají skutkové složky, které nebyly již zachyceny, právně zhodnoceny a vyčerpány podřaděním skutku pod ustanovení §u 93 tr. zák. a že je nalézací soud podřadil pod ustanovení §u 1 zákona o útisku výhradně pro zjištěný úmysl obžalovaných, vynutiti bezprávně na svědcích, aby opustili práci, pokud se týče vstoupili do organisace obžalovaných. Tento úmysl je s hlediska §u 93 tr. zák. pouhou pohnutkou úmyslu, tamtéž předpokládaného, není tudíž vyčerpán již tím, že obžalovaní byli uznáni vinnými zločinem §u 93 tr. zák. a že požaduje proto zvláštního zhodnocení. Než pouhý úmysl vymyká se z rámce toho, co zevně se děje, a nemůže sám o sobě zakládati a naplniti skutkovou podstatu trestného činu, jelikož každý trestný čin předpokládá zevní jednání neb opomenutí nějakého jednání, zákonem předepsaného (§§ 11, 238 tr. zák.). Úmysl pachatelův může jen jako vnitřní (duševní) doplněk zevního

skutku, jako subjektivní složka, k objektivnímu skutku přistupující, býti důvodem, aby to, co zevně se dálo, bylo ve směru právním různě hodnoceno dle toho, zda byl tu ten či onen úmysl pachatelův čili nic. Úmysl všech obžalovaných, nalézacím soudem zjištěný, rovná se úmyslu §em 98 tr. zák. předpokládanému. Co se zevně dálo, obžalovanými, jednavšími dle zjištění nalézacího soudu ve vzájemném dorozumění, rovná se skutečně vykonanému násilí dle §u 98 písm. a) tr. zák. Takovým násilím bylo nepopíratelně vyvlečení, nesení, tahání a strkání Karla P-a z dílny po schodech přes dvůr za bránu továrny. Skutečně vykonaným násilím bylo však též, jak obžalovaní nakládali s dělnicemi K-ovou, Františkou T-ovou a Marií T-ovou; byly ť za pokřiků »běžte, běžte« vytlačovany z dílny po schodech na dvůr, byly tam těsně obklopeny a za pokřiků »ven s nimi« kruhem obžalovaných, držících se za ruce, tlačeny k východu, takže jim — jak rozsudek uvádí — nezbývalo, než aby se podrobily přesile a daly se vytlačiti na ulici. Třebaže tedy ruka na ně vložena nebyla, bylo jim skutečně fysicky zabráněno a znemožněno, by dle své volné vůle se nepohybovaly a nejednaly tak, jak by byly činily, kdyby tu nebylo jednání a nátlaku obžalovaných. Co napadený rozsudek zjišťuje mimo to při vylíčení povšechného skutkového děje o projevech a činech jednotlivých obžalovaných oproti jmenovaným svědkům, jest — vyjma projev Z-ův podřaděný §u 98 b) tr. zák. — jen podřadného významu a není než předzvěstí a zdůrazňováním pozdějšího skutečného násilí. Za společným úmyslem se nesoucí jednání, které nalézací soud rozkládá ve zločin §u 93 tr. zák., a v přestupek §u 1 zákona o útisku, je tudíž činem jednotným, který naplňuje po objektivní a subjektivní stránce skutkovou podstatu zločinu vydírání dle §u 98 a) tr. zák., jemuž ustupuje podpůrné ustanovení §u 1 zákona o útisku, jelikož skutečně vykonané násilí, byvši dle zjištění nalézacího soudu intensity §u 93 tr. zák., tudíž také intensity §u 98 lit. a) tr. zák., převyšilo míru a povahu pouhého útisku §u 1 zákona z 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. Násilí na K-ové a T-ových vykonané bylo proto pro zjištěný úmysl pachatelů podřaditi výhradně pod ustanovení §u 98 písm. a) tr. zák. Pokud v něm shledal nalézací soud i skutkovou podstatu zločinu §u 93 tr. zák., bylo toto pochybené podřadění ve prospěch pachatelů, jelikož prvou stolicí použitá sazba první věty §u 94 tr. zák. jest mírnější než první sazba §u 100 tr. zák. Podřadění násilí na Karlu P-ovi pod ustanovení §u 98 písm. a) tr. zák. bránila skutečnost, nalézacím soudem zjištěná, že P. utrpěl jím škodu (na šatstvu) a kromě odňaté svobody ještě jiné zlo, totiž bolesti, pro které následky bylo správně použíti druhé sazby §u 94 tr. zák., přísnější než prvá sazba §u 100 tr. zák., a nastal předpoklad §u 98 tr. zák., že skutek, naplňující jinak veškeré známky vydírání, jeví se zločinem, na který uložen je trest těžší. Správně proto nalézací soud shledal v tomto násilí zločin §u 93 tr. zák., jímž ale výhradně měli pachatelé býti uznáni vinnými; podpůrné ustanovení §u 1 zákona o útisku musí, ustupuje-li před ustanovením §u 98 tr. zák., ustoupiti též před §em 93 tr. zák., vstoupivším na místo §u 98 tr. zák. Uznal-li nalézací soud, ač skutkový děj jest jak po objektivní, tak i po subjektivní stránce večerpán podřaděním pod ustanovení §u 98 a), (§ 93 tr. zák.), pachatele vinnými též přestupkem útisku, použil na skutek mylně

zákona, který při správném výkladu k němu se nevztahuje. Výrok, jenž uznává obžalované vinnými též přestupkem útisku, je tudíž zmatečným dle čís. 10 §u 281 tr. ř.

Čís. 1127.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Požadování (přijetí) odstupného za byt samo o sobě nezakládá ještě skutkové podstaty §u 8 lich. zák.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Kr I 418/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném sezení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního nalézacího soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 1. března 1922, pokud jím byl uznán vinným přečinem předražování dle §u 8 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jest opodstatněn. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatel dal si vyplatiti od ing. P-a 3000 Kč jako »zvláštní část nájemného a odměnu za to, že byt jeho měl býti ing. P-ovi přenechán«. Z tohoto zjištění vychází na jevo, že rozsudek buduje na nesprávném právním stanovisku, že znakem skutkové podstaty přečinu §u 8 lichevního zákona jest požadování (přijetí) odstupného za přenechání bytu. V důsledku tohoto nesprávného stanoviska nezjistil rozsudek, zda vůbec a jaká část 3000 Kč, od P-y přijatých, připadá na »zvláštní část nájemného« a jaká část na odstupné; důsledkem toho není rozsudkem též zjištěno, která částka přichází v úvahu jako neoprávněný zisk, jenž by čin, stěžovateli za vinu kladený, kvalifikoval jako přečin §u 8 čís. 3 zákona ze 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. Dlužno uvážiti, že požadování (přijetí) odstupného samo o sobě nezakládá trestného činu §u 8 lichevního zákona, nýbrž přestupek §u 14 zákona z 8. dubna 1920 č. 275 sb. z. a n., který nepřísluší trestati soudům, nýbrž jehož potrestání přísluší policejním úřadům (okresním správám politickým) dle §u 29 zákona.

Čís. 1128.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Obchodování se zbožím vývozním podléhá ustanovením zákona lichevního pouze tehdy, vzejdou-li z něho v tuzemsku nepříznivé účinky pro spotřebitele.

(Rozh. ze dne 20. února 1923, Kr I 530/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti Karla H-a a Emila F-a do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 6. března 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečiny dle §u 11 čís. 4 a dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnost rozsudku podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. spatřuje jak zmateční stížnost Karla H., tak i Emila F-a v tom, že rozsudek nesprávně použil zákona, řeší otázku, zda jednání obžalovaných stěžovatelů zakládá skutkovou podstatu přečinu předražování podle §u 7 (3), pokud se týče přečinu řetězového obchodu podle §u 11 čís. 4 citovaného zákona. Vývody stěžovatelů lze shrnouti ve tvrzení, že těchto ustanovení nelze na jich jednání proto použíti, že předmět potřeby, dříví, jež bylo předmětem jich jednání, bylo určeno pro vývoz, a že trestní předpisy o předražování v širším smyslu nevztahují se na zboží vývozní. Naproti tomu rozsudek, jak se zdá z jeho důvodů, jest na právním stanovisku, že »při vývozních obchodech lze uznati za normální oběh zboží pouze ten postup, když vyváží buď sám výrobce«, nebo když »vyváží velkoobchodník, který zboží nakupuje přímo od výrobce, odůvodňuje toto stanovisko tím, že jinak mohl by každý tvrditi, že obchodoval zbožím« pro vývoz určeným, čímž by řádná kontrola způsobu obchodování byla vyloučena. Ani právnímu stanovisku stěžovatelů, ani stanovisku rozsudku nelze plně přisvědčiti. Názoru stěžovatelů možno přisvědčiti jen potud, že řetězový obchod a pletichy, jakož i předražování, spáchané obchodováním se zbožím vývozním nepodléhají ustanovení zákona o válečné lichvě, ale s tím obmezením, že nelze toto pravidlo uznati za všeobecné, názoru rozsudku přisvědčiti lze potud, že zboží vývozní samo o sobě nevylučuje stihání pro tyto trestné činy. K správnému vyřešení otázky jest třeba uvědomiti si účel, za jakým předpisy lichevního zákona byly vydány. Jest jistě nepochybno, že účelem lichevního zákona bylo, zajistiti náležité zásobování obyvatelstva tuzemského předměty potřeby za přiměřené ceny. Proto dlužno trvati na stanovisku, že řetězový obchod, pletichy, jakož i předražování, spáchané obchodováním se zbožím vývozním, podléhají ustanovení zákona lichvě jen tenkráte, vzejdou-li z nich na zdejším území nepříznivé účinky pro spotřebitele, jimž chce zákon o lichvě zabrániti, t. j. mají-li obchody takové škodlivý vliv na zásobování obyvatelstva v zemi ať již ve směru, že mu odnímají předměty potřeby, nebo, že oběh jich zadržují nebo cenu zdražují. Touto, pro posouzení jednání obžalovaných rozhodnou okolností se rozsudek v důsledku svého mylného právního názoru vůbec nezabýval, ba, tento mylný právní názor byl, jak se zdá, příčinou, proč rozsudek trpí vytýkanou mu stěžovateli nejasností, neúplností, pokud se týče vnitřním odporem.

Čís. 1129.

Zločinná kvalifikace dle §u 176 písm. b) tr. zák. platí i ohledně spoluvinníka, jenž byl ku poškozenému v témž služebním poměru jako přímý pachatel.

(Rozh. ze dne 22. února 1923, Kr I 1353/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavě ze dne 4. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na zločinu krádeže dle §§ 5, 171, 173, 174 II. a), c), 179 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Kdyby se i kvalifikace dle §u 174 II. c) tr. zák. k dobru obžalovaného vyloučila, nepozbyl by čin obžalovaného povahy zločinné; zůstávají přes to ještě dvě kvalifikace dle §§ 173 a 179 tr. zák., jichž opodstatněnost zmateční stížnost ani nepopírá a z nichž každá o sobě činí jednání obžalovaného zločinným. K tomu přistupuje, že nalézací soud opomenul přičísti obžalovanému k tíži kvalifikaci dle §u 176 II. b) tr. zák., pokud se týče c) tr. zák. Předpis §u 177 tr. zák. vyslovuje arci zásadu, že v těch případech, v kterých se krádež dle §u 176 tr. zák. kvalifikuje jako zločin jen dle osobních poměrů pachatelových, nezakládá ani spoluvina ani účastenství na takové krádeži zločinu. Než zásada tato může dojíti k platnosti jen tenkráte, není-li spoluvinník neb účastník k okradenému v témže poměru jako pachatel krádeže. Neboť v §u 5 tr. zák. jsou spoluvina a účastenství na roveň kladeny bezprostřednímu pachatelství krádeže a nemůže býti proto pochybnosti o tom, že se ustanovení §u 176 tr. zák. vztahuje jak na přímého pachatele, tak i na spoluvinníka a účastníka, takže, súčastní-li se osoba, jsoucí v témž služebním poměru, jako přímý pachatel, na krádeži, spáchané na zaměstnavateli, způsobem, naznačeným v §u 5 tr. zák., dopouští se za všech okolností zločinu. Opačný náhled vedl by k té nesrovnalosti, že stěžovatel podléhal by §u 176 II. b), pokud se týče c) tr. zák. jen tenkráte, kdyby svého zaměstnavatele, byl sám okradl, nikoli však tenkráte, kdyby byl tak učinil prostřednictvím osoby třetí. Dle toho měl stěžovatel při správném použití zákona býti uznán vinným též spoluvinou (§ 5 tr. zák.) na krádeži dle §u 176 II. b), pokud se týče c) tr. zák. Z toho plyne, že stěžovateli nestala se pochybeným z části výrokem soudu ve skutečnosti žádná újma, důsledkem čehož nemá důvodu ku stížnosti.

Čís. 1130.

Vybízení ku společenskému bojkotu vojínů (určité národnosti) spadá pod skutkovou podstatu §u 305 tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. února 1923, Kr II 896/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 13. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem §u 305 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) dovozuje stížnost, že o přečinu dle §u 305 tr. zák. bylo by lze zde mluviti jen tenkráte, kdyby byli obžalovaní ve své vyhlášce »zcela všeobecně, teoreticky, uvažovali o přípustnosti společenského bojkotu proti cizincům a pak prakticky odporučili, by se obecenstvo dle toho řídilo«, nikoli však, vybízeli-li k určitému, konkretnímu jednání, t. j. k bojkotu »cizinců« v F. Stížnost má za to, že jednání obžalovaných dlužno označiti jako popuzování k nepřátelství proti cizí národnosti, jako přečin §u 302 tr. zák. (čís. 10 §u 281 tr. ř.). Avšak nehledíc k tomu, že přečin §u 302 tr. zák. jest ohrožen těžším trestem (tuhé vězení od 3—6 měsíců) než přečin §u 305 tr. zák.) vězení od 1—6 měsíců) a že by tudíž obžalovaní neměli ani příčiny si stěžovati, že byl jejich čin posuzován dle mírnějšího trestního zákona, nelze souhlasiti se stížností v tom, že zde není základních náležitostí skutkové podstaty přečinu §u 305 tr. zák. Vybízení určité osoby k určitému zakázanému jednání bylo by arci dlužno posuzovati, zůstalo-li bezvýsledným, dle §u 9 a příslušného dalšího §u trest. zák., avšak veřejná vyzvání, která se obracejí k všeobecnosti, t. j. ke kruhu osob individuálně neurčitému, jak je tomu v tomto případě, a která svádějí k činům nemravným nebo zakázaným, spadají nepochybně pod § 305 tr. zák. Stížnost dovozuje dále (s hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř.), že v obsahu závadného plakátu, který prý chce pouze zdůrazniti, jak je důležito, by příslušníci téže národnosti se úžeji semkli, při styku s cizími si počínali opatrně, což prý nikterak nevylučuje společenského styku mezi oběma tábory, nelze shledávati výzvu ke společenskému bojkotu českých vojáků. I kdyby tomu tak bylo, nespadá prý společenský bojkot pod pojem jednání nemravného ve smyslu §u 305 tr. zák. Pokud se stížnost snaží dáti obsahu závadného plakátu jiný smysl a výklad, než mu dal první soud, prohřešuje se proti zásadě §u 258 tr. ř., neboť, zjistiti smysl určitého výroku, jest věcí prvního soudu, jehož skutkovým zjištěním v tom směru jest soud zrušovací vázán. V tomto případě nabyl nalézací soud, uváživ doslov závadného plakátu, situaci, v jaké byl vyhlášen, zodpovídání obžalovaných a výsledky provedeného řízení, přesvědčení, že obžalovaní svou veřejnou vyhláškou vybízeli obecenstvo v F. ke společenskému bojkotu českých vojínů, kteří měli přijíti do města posádkou. Pokud stížnost nedbá tohoto zjištění, a nahrazuje je jiným, v rozsudku neobsaženým, neprovádí uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti dle zákona. Náhled stížnosti, že vybízení ke společenskému bojkotu v tomto případě nelze pokládati za výzvu k jednání nemravnému, jest právně mylným. Společenský bojkot příslušníků vojska, představitele abstraktní moci státní, pro tuto jich příslušnost jest za všech okolností jednáním mravně zavržitelným; jest tím nemravnější, hlásá-li a provádí-li se jen proto, že vojíni náležejí jiné národnosti, než obyvatelstvo místa, v němž službu konají. Přečin §u 305 tr. zák. náleží k trestným činům proti veřejnému pokoji a řádu, jejž udržeti patří právě k předním povinnostem vojska. Společenským bojkotem vojenských příslušníků se podvrací důvěra k vojsku, stěžuje se jeho poslání; takový bojkot příčí se mravu i právnímu řádu, a dokonce i specielnímu

zákonu, ježto spadá jako demonstrativní jednání nepochybně pod ustanovení cís. patentu ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

Čís. 1131.

Automobil není sice předmětem, jmenovaným v §u 85 písm. c) tr. zák., jízda jím však spadá — nehledíc ku zvlášť mimořádným okolnostem — z pravidla pod hledisko §u 337 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. února 1923, Kr I 84/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života dle §§ 335, 337 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. neprávem. Stížnost namítá, že doprava automobilem spadá pod ustanovení §u 337 tr. zák. jen tehdy, byla-li nehoda přivoděna automobilem, jedoucím za zvlášť nebezpečných okolností, vjel-li na př. řidič do zástupu lidí, do procesí, do pohřbu a pod., že tudíž zákonodárce neměl tu na mysli případ, kdy automobil jede prostě ulicí a za jízdy dojde k nehodě. Doslovem námitky projevuje zmateční stížnost názor, že zavinění při jízdě automobilem nepodléhá přísnějšímu trestnímu předpisu §u 337 tr. zák. již vzhledem k povaze vozidla samotného, totiž vzhledem k tomu, že automobil náleží mezi ony předměty, jichž použití samo o sobě děje se zpravidla za poměrů zvlášť nebezpečných, nýbrž jen tehdy, byly-li tyto poměry přivoděny v konkretním případě okolnostmi, ležícími mimo povahu stroje, takovými, které i každé jiné jednání neb opomenutí, jež dle §u 335 tr. zák. přičítati jest jako zavinění, činí, poněvadž bylo spácháno za poměrů zvlášť nebezpečných, trestným jako přečin dle §u 337 tr. zák. Tento názor zmateční stížnosti dlužno označiti za právně mylný. Je sice nepochybno, že automobilů mezi předměty, vypočtené jmenovitě v §u 85 c) tr. zák., řaditi nelze, přes to, že mají s jednotlivými z předmětů těch leckterou podobnost; brání tomu ustanovení čl. IV. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu, jímž obdobné používání předpisů trestního zákona je zapovězeno. Než, nehledě k tomu, že v době, kdy vznikl platný trestní zákon, automobilů a strojů, jim podobných, ještě vůbec nebylo a že tedy nebylo ani myslitelno, by byly v §u 85 c) tr. zák. automobily uvedeny, dlužno jednání neb opomenutí, jež přičítati jest dle §u 335 tr. zák. jako zavinění, posuzovati jako přečin ve smyslu §u 337 tr. zák. nejen tehdy, bylo-li spácháno vzhledem na předměty, naznačené v §§ 85 c), 87 a 89 tr. zák., nýbrž i tenkráte, stalo-li se tak za poměrů zvláště nebezpečných. Dlužno tudíž řešiti otázku, zda jízda automobilem děje se vždy neb aspoň zpravidla za poměrů zvláště nebezpečných. K této otázce dlužno přisvědčiti. Strojová konstrukce a značná váha automobilů, zejména pak živelná povaha a síla jich pohonu, komplikovanost strojového zařízení, vydaného možnostem snadných poruch, jeho citlivost, reagující i na sebe menší bezděčný popud řidičův, dále u srovnání s rychlostí vozidel, tažených koňmi, velmi značná rychlost, které se při jízdě automobilem dá docíliti a které se při ní zpravidla používá, jich setrvačnost v pohybu, jež při tíži stroje a rychlosti jízdy obzvláště padá na váhu, přinášejí s sebou ve spojení s okolností, že se automobily jezdí po dopravních cestách, které nejsou vyhraženy jim samotným, zejména v silně frekventovaných ulicích a jiných spojovacích liniích větších měst, specifické, mimořádné povážlivé nebezpečí a mívají v případech nehod v zápětí zpravidla zvlášť těžké a nezřídka i hromadné následky pro život a zdraví lidí. Také zákonodárství postavilo se zásadně na stanovisko, že jízda automobilem je spojena se zvlášť velikým nebezpečím, uznavši nutným, aby v příčině škod, způsobených automobilovým provozem, stanovena byla zákonitá povinnost ručební; stalo se tak zákonem ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák. Dlužno tudíž souditi, že jízda veškerými vozidly, poháněnými silou živelnou, zejména automobily, spadá za ostatních předpokladů §u 335 tr. zák. pod trestní sankci §u 337 tr. zák. Nebezpečí při jízdě automobilem jest zvýšeno oproti normální míře nebezpečí, spojeného v podstatě s každým použitím vozidla, i poháněného silou živočišnou, nejen pro obecenstvo na ulicích, nýbrž i pro osoby, automobilem dopravované. Nelze proto z použitelnosti tohoto §u vyloučiti předem a všeobecně ani automobily, které dle svého zařízení a úpravy nemohou překročiti nejvyšší rychlost 25 km za hodinu (§ 5 zákona o ručení za škody z automobilového provozu), ani případů jízdy zvláště pomalé, nebo jízdy širou, liduprázdnou nebo spoře frekventovanou krajinou. Důsledky těchto a takových okolností budou se prakticky jeviti spíše v otázce, zda je tu vůbec použitelno základní ustanovení §u 335 tr. zák. Jen za zvláštních, předem taxativně nevyjmenovatelných okolností, které by v určitém případě plně vyrovnávaly účinky svrchu zmíněných důvodů zvýšeného nebezpečí, bylo by připustiti, že není zde předpokladů pro použitelnost §u 337 tr. zák. Dle skutkových zjištění napadeného rozsudku se v tomto případě jednalo o automobil osobní, který dle rozsudkového zjištění jel nápadnou rychlostí po pražském Hlávkově mostě, tudíž v místě, kde byla živá frekvence, a to v osudné chvíli až při chodníku, na který pak dokonce i vjel. V rozhodovacích důvodech rozsudkových uvádí se tudíž případně, že při jízdě automobilem jest následkem strojového zařízení automobilů a povahy jich hnací síly, u srovnání s povozy taženými koňmi a pod. vždy zvýšené nebezpečí pro okolí, pročež jednání a opomenutí obžalovaného, stavši se dle rozsudkového výroku při používání silostroje, tedy za okolností zvláště nebezpečných, bylo nalézacím soudem jakožto zavinění ve smyslu §u 335 tr. zák. správně podřaděno skutkové podstatě přečinu proti bezpečnosti života dle §§ 335, 337 tr. zák.

Čís. 1132.

Členové obecního představenstva požívají při úkonech, týkajících se majetku obce, ochrany dle §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. února 1923, Kr I 80/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 17. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. a uvedl po právní stránce v

důvodech:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítají stěžovatelé: že zástupce obce nelze pokládati za osoby vrchnostenské ve smyslu §u 68 tr. zák., poněvadž prý jednali při obecní komisi v záležitosti soukromoprávní, totiž o vrácení pronajatého pozemku obci pokud se týče o správní úpravě hranic a nevystupovali ve své vlastnosti jako veřejné osoby úřední; o úřední komisi nelze prý mluviti také proto, že přišla k obžalovaným ve večerní době (prý po 8. hodině večerní), kdy se úřední jednání nekoná. Vrchnostenskou osobou ve smyslu §u 68 tr. zák. jest každý, kdo je mocí svého úřadu nebo veřejného příkazu povolán, obstarávati veřejné záležitosti. Dle §u 57 obec. zříz. spravuje starosta obce v mezích usnesení obecního výboru (§ 31 ob. zříz.) jmění obce, ať jde o majetek obce v užším slova smyslu — zapsaný, jde-li o nemovitosti, buď v knize pozemkové, nebo v seznamu t. zv. veřejného statku — neb o tak zv. obecní statek (§ 70 obec. zříz.), nebo o soukromý statek, sloužící veřejným účelům. Správa obecního jmění jest upravena s hlediska veřejného zájmu, podrobnými zákonnými předpisy (5 kap. obec. zříz., §§ 67 a násl.), jeho výnos je určen k zapravování obecních potřeb, tedy k účelům veřejným. Záležitosti, týkající se zabezpečení a správy tohoto jmění, jsou nesporně záležitostmi veřejnými, tím spíše, jde-li, jako v tomto případě, o zjištění hranic veřejného statku, který jest určen k veřejnému užívání všech, byť i byl v majetku a správě obce. První soud tudíž správně rozhodl, uznav, že starosta obce a 3 členové obecního výboru, kteří konali komisi v záležitosti zjištění hranice mezi veřejným statkem, v majetku obce se nalézajícím, a pozemkem obžalovaných, vystupovali jako veřejné osoby úřední, obstarávající veřejnou záležitost. Lhostejno, že se komise konala v době večerní, poněvadž touto okolností záležitost, jež měla býti opatřena, veřejného rázu nepozbyla.

Čís. 1133.

Má-li zodpovědný redaktor časopisu několik bydlišť, jest vydavatel povinen udati všechna. Pojem »bydliště«.

(Rozh. ze dne 24. února 1923, Kr I 199/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. listopadu 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z žaloby pro přečin dle §u 11 odstavec druhý zákona o tisku, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se o důvody zmatečnosti č. 5, 9 a) §u 281 tr. ř. Po stránce formální (č. 5 §u 281 tr. ř.) vytýká právem, že si rozsudek odporuje ve výroku o rozhodné okolnosti, zjišťuje nejprve na základě vlastního doznání obžalovaného, že jako vydavatel a nakladatel týdeníku věděl, že Josef K., o němž uvedl ve svém oznámení, podaném dle §u 10 zákona o tisku u policejního ředitelství v Praze, že jeho bydliště jako zodpovědného redaktora jest v Praze, v Praze vůbec nebydlí, nýbrž ze svého bydliště v T. do Prahy toliko dojíždí, a vyslovuje přes to dále, že obžalovaný neučinil ve svém oznámení vědomě nepravdivého udání o bydlišti zodpovědného redaktora. Po stránce věcné (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) posuzuje první soud věc nesprávně, maje za to, že pouhá možnost, aby zodpovědný redaktor dojížděl z venkova do Prahy a zde v bytě vydavatelově — byť i jím samotným placeném — obstarával funkce redaktorské, stačí, by tyto okolnosti založily pojem bydliště. Ve skutečnosti jde o místo povolání, jemuž chybí podstatné náležitosti pojmu bydliště — t. j. skutečné bydlení s úmyslem trvale na místě se zdržovati (§ 66 j. n.). Okolnosti, na něž klade rozsudek váhu, že Josef K. byt v Praze sám najal, činži platil, občas do bytu dojížděl a redaktorskou činnost vykonával, při tom však bydlel v T. — nasvědčují pouze tomu, že měl v Praze místo dočasného působení, nikoliv však bydliště. Jest sice myslitelno dvě, ba i několik bydlišť téže osoby, ale jen tenkráte, když pravidelně po jistou část roku skutečně bydlí na místech různých v úmyslu, zdržovati se tam po tuto dobu vždy trvale. Takovéhoto poměru dle zjištěného stavu věci zde nebylo. Rozsudek vylučuje vědomí obžalovaného, že učinil udání nepravdivé, úvahou, že nesprávně pojímal zákonné ustanovení, tedy proto, že nesprávně si vyložil pojem »bydliště«. Pokládá-li se tento omyl za omyl v normě trestního práva, plyne již z předpisu §u 3 tr. zák., že takový omyl obžalovaného neomlouvá. Omyl nezbavuje ho však trestnosti ani tehdy, považuje-li se pojem bydliště za pojem civilněprávní (§ 66 j. n.) a tudíž omyl v něm za omyl skutkový. Neboť, i když obžalovaný omylem za to měl, že okolnostmi, na které ve svém hájení se poukazuje, bylo založeno bydliště Josefa K. v Praze, věděl obžalovaný, že Josef K. má mimo to bydliště také v T. Vzhledem k účelu předpisu §u 10 čís. 2 tisk. není pochybno, že, má-li zodpovědný redaktor několik bydlišť, jest vydavatel povinen udati všechna. Udá-li jen jedno z nich, není oznámení neúplným ve smyslu čtvrtého odstavce §u 10 tisk. zák., neboť obsahuje údaje, zákonem předepsané, a jeho obsah nezavdává o sobě bezpečnostnímu úřadu podnětu, by žádal o jeho doplnění. Oznámení takové jest nepravdivé, poněvadž zamlčuje, že zodpovědný redaktor má kromě bydliště, v oznámení uvedeného, ještě bydliště jiné.

Čís. 1134.

Meškal-li kdo v cizím revíru s puškou, jest orgán, stanovený k ochraně revíru, oprávněn (§ 68 tr. zák.) ho pozastaviti a odebrati mu pušku i mimo obvod revíru.

(Rozh. ze dne 24. února 1923, Kr II 87/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 15. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá pouze výrok nalézacího soudu, jímž stěžovatel byl uznán vinným zločinem dle §u 81 tr. zák. a dovozuje z důvodu čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že svědek revírník W. neměl příčiny, odnímati stěžovateli pušku, a že mu ji odejmul v revíru cizím, takže tu nebylo úředního úkonu oprávněného k tomu orgánu veřejného. Než stížnost jest na omylu. Dle §u 58 zákona ze dne 26. července 1912 čís. 4 z. zák. pro Moravu z r. 1914 jsou pochůzky s puškou v cizím honebním revíru bez svolení majitele honitby zakázány; honební zřízenci (veřejní bezpečnostní orgánové) mohou na osobách, které zastihnou s puškou mimo veřejné silnice a cesty, kterých užívá se všeobecně jako spojení mezi osadami a usedlostmi, žádati, by ihned pušky vydali, a přistižená osoba je povinna, vydati pušku beze všeho zdráhání. Nezáleží proto na tom, zda vyšel si stěžovatel tehdy na pytláctví či chtěl zastřeliti jestřába. Již pouhá skutečnost, nalézacím soudem zjištěná, že stěžovatel beze svolení majitele této honitby šel s ručnicí panským lesem, tedy cizím honebním obvodem, svěřeným dohledu svědka W-a, opravňovala svědka W-a, by odebral stěžovateli ručnici. Nemohl-li ji stěžovateli odebrati v obvodu, jeho dozoru svěřeném, protože byl od stěžovatele vzdálen a stěžovatel z onoho revíru právě odcházel, mohl svědek W. své služební povinnosti dostáti i mimo onen obvod a za tímto účelem pozastaviti stěžovatele třebas v revíru cizím. Že i při takovém pozastavení mimo svůj honební revír svědek W. byl dozorčí osobou, požívající zvláštní ochrany v §u 68 tr. zák., podává se z ustanovení zákona ze dne 16. června 1872, čís. 84 ř. zák., zejména z ustanovení §u 6, které propůjčuje hlídači právo, by osobu, která služební jeho výzvě se zprotiví, stihal i přes hranici svého obvodu a zatkl ji mimo tento obvod; přísluší-li hlídači právo zatknouti podezřelé osoby mimo jeho obvod, přísluší mu mimo obvod zajisté i právo, odebrati takové osobě předměty, k jichž odebrání ho zmocňují ustanovení §u 3, čís. 2, §u 5 a 6 zmíněného zákona. Není tedy nesprávným názor nalézacího soudu, že revírník W. vykonával svou službu, když odebíral stěžovateli ručnici, s níž ho viděl vycházeti z panské honitby.

Čís. 1135.

Pouhý příkaz, jejž dal podílník na krádeži (§ 185 tr. zák.) svému zřízenci, by odvedl odcizenou věc jejímu majiteli, neopodstatňuje použití §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 26. února 1923, Kr I 47/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 21. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 lit. a) tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čísla 9 b) §u 281 tr. ř. snaží se stížnost dovoditi, že obžalovaný se stal beztrestným dle §u 187 tr. zák. již tím, že nařídil 9. listopadu 1918 svému zřízenci, by kůži odvedl na příslušném místě; že rozkazu nebylo uposlechnuto, nemůže mu prý býti na újmu, poněvadž byl v době od 9. listopadu do 12. listopadu na obchodní cestě a nemohl splnění příkazu kontrolovati; také nelze žádati na továrníku pian, aby odnesl kůži sám vlastnoručně. Avšak stížnost přehlíží, že podmínkou beztrestnosti dle §u 187 tr. zák. jest, aby pachatel z účinné lítosti dobrovolně a včas, dříve než se o činu dozví vrchnost, nahradil veškeru škodu, z činu vzešlou, tedy zejména vrátil odcizenou věc jejímu majiteli. Těmto podmínkám obžalovaný nedostál. Kůže byla u něho nalezena dne 12. listopadu 1918 při domovní prohlídce, byla policií zabavena a odvedena a na obžalovaného podáno trestní oznámení. Do této doby měl možnost obžalovaný sám věc vrátiti. Neučinil-li tak, spokojil-li se pouhým příkazem, nestaral-li se dále o jeho splnění, musí nésti sám následky svého jednání. Nelze ostatně nahlédnouti, proč by obžalovaný byl nemohl odvésti kůži osobně, když mu jako továrníkovi pian nevadilo, přijmouti ji od neznámého člověka na ulici a vlastnoručně odnésti domů.

Čís. 1136.

Pro přezkoumání vyšších stolic jest směrodatným pouze písemné vyhotovení rozsudku, nikoliv jeho ústní prohlášení.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Přečinu dle §u 13 lich. zák. může se dopustiti i zřízenec v obchodu. Spadá sem též prodej knih antikvářem. Důležitá, potřebná kniha nestává se pro svou vzácnost v knižním trhu předmětem přepychovým.

(Rozh. ze dne 26. února 1923, Kr I 99/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Františka B-a a Bohuslava H-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 29. října 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými a to František B. přečinem dle §u 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., Bohuslav H. spoluvinou na tomto přečinu dle §§ 5, 239 tr. zák. a §u 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se nejprve důvodu zmatečnosti čís. 3 §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že při hlavním přelíčení bylo porušeno a nebylo zachováno nařízení, jehož dbáti jest po zákonu přikázáno pod následky zmateč-

nosti. Předseda senátu, vyhlašuje rozsudek, prohlásil prý, že trest oběma obžalovaným uděluje se podmínečně, byv však státním zástupcem upozorněn, že podmíněné odsouzení je v tomto případě vyloučeno, prohlásil, že trest oběma obžalovaným se uděluje bezpodmínečně. Nebyl prý proto vyhlášený rozsudek totožným s rozsudkem, na němž se soud dle poradního protokolu usnesl. V tom prý jest také patrný rozpor mezi poradním protokolem a vyneseným rozsudkem a v důsledku toho důvod zmatečnosti čís. 4, správně čís. 5 §u 281 tr. ř. Stížnost je bezdůvodna. Neuvádí ani, které ze zákonných ustanovení, v čís. 3 §u 281 tr. ř. výslovně jmenovaných, bylo postupem soudu porušeno. Přicházeti by mohl v úvahu jedině předpis §u 260 čís. 1 až 3 tr. ř., leč stížnost netvrdí jeho porušení v některém z těchto bodů, najmě v bodě 3; nepopírať a popírati také nemůže, že trest, k němuž byli obžalovaní odsouzeni, nebyl vyhlášen. K tomu přistupuje, že zákon nepředpisuje, by obsah ústně prohlášeného rozsudku byl protokolárně zjištěn, takže pro přezkoumání jeho není tu podkladu. Tento je zjednán teprve napotomním písemným vyhotovením rozsudku, jež obsahovati musí všechny v §u 270 tr. ř. vypočítané body. Případnou opravu připouští zákon v posledním odstavci citovaného §u jen ohledně písemného vyhotovení rozsudku. Opravy ústně prohlášeného rozsudku zákon nezná. Za směrodatné pro další řízení, zejména tedy řízení zrušovací, lze uznati jen písemné vyhotovení rozsudku.

Ani ve věci samé nelze zmateční stížnosti dáti za pravdu. Nalézací soud posoudil věc právnicky bezvadně.

Zákon prohlašuje v §u 13 zákona o lichvě trestným každého, kdo odepře prodej předmětů potřeby, nebude-li zároveň odebráno jine zboží, nečině při tom rozdílu, v jaké roli se pachatel trestné činnosti súčastní, zda jako majitel zboží či jako zřízenec. Že i zřízenec může býti podmětem trestného činu dle §u 13 zákona o lichvě, je zřejmo také z ustanovení §u 24 zákona o lichvě, v němž se mluví o případech, kde pro předražování byl odsouzen zřízenec, zmocněnec, zástupce nebo jiný orgán podniku. Je-li tudíž zjištěno, že obžalovaný B. odepřel koupěchtivému prodati zmíněnou Terminologii Dra Kadlece a Dra Hellera, neodebéře-li zároveň jiné knihy, je tím zjištěno jeho přímé pachatelství ve smyslu §u 13 zákona o lichvě. Okolnost, že obžalovaný byl zřízencem spoluobžalovaného H-a a vykonavatelem jeho vůle, nevylučuje proto ještě nikterak jeho trestní zodpovědnosti, nýbrž může přijíti po případě v úvahu jen jako okolnost polehčující. Nelzeť důvodně tvrditi, že jednal jako pouhý nástroj svého zaměstnavatele, bez vlastní vůle. Zlého úmyslu se k §u 13 zákona o lichvě nevyžaduje, stačí, byl-li si pachatel vědom svého činu v oněch směrech, jež se stanoviska §u 13 mají význam, totiž toho, že činí prodej žádané knihy odvislým od odebrání knih jiných, o čemž dle zjištění rozsudku nemůže býti nejmenší pochybnosti. Tvrzením, že obžalovaný B. byl nezvratného přesvědčení, že nedopouští se trestného činu, uplatňuje stížnost v pravdě jen omyl právní, který však dle §§ 233 a 238 tr. zák. neomlouvá, poněvadž ku trestnosti činu se dle zákona nevyžaduje, by si pachatel uvědomil, že páchá činy, dle zákona trestné. Obžalovaný H. poukazuje jak v řízení před prvou stolicí, tak i ve zmateční stížnosti na všeobecný zvyk antikvářů, zachovávaný prý

před válkou a též i dnes, že knihkupci mezi sebou nabízejí si ku prodeji vedle cenných prodejných knih současně jako podmínku koupi knih neprodejných, po případě méněcenných, že tento zvyk vyskytuje se při obchodování nejen mezi knihkupci, nýbrž, a to ještě mnohem častěji, při koupi knih soukromníky, a že vzhledem k těmto zvyklostem, dle nichž jsou antikváři nuceni, kupovati knihy ve skupinách, prodávají je také ve skupinách, obsahujících poměrně knihy cenné a méněcenné. Leč tyto vývody nemohou obstáti před jasným doslovem zákona ani jeho vnitřním smyslem a účelem. Smyslem a účelem tohoto ustanovení je, brániti snahám, směřujícím k tomu, by ti, kdož si žádají koupiti určitý předmět potřeby nebo předměty potřeby určitého druhu, byl-li bez ohledu na svou potřebu nebo své přání přinuceni, odebrati ještě jiné zboží, kterého se prodávající, ať již pro nepatrný pravidelný odbyt nebo z jiných příčin hledí zbýti. Zákon nečiní výjimek nebo rozdílů ani co do jednotlivých odvětví obchodu ani co do jednotlivých druhů předmětů potřeby, neuznává žádných zvyklostí, třeba za míru platných, ani žádných výsad, zákaz jeho je absolutním a měly jím býti zasáhnuty právě takové formy válečné lichvy, které se vyvinuly ze snahy, by dosavad platné formy trestní byly obcházeny. K mírovým poměrům nelze přihlížeti, poněvadž v dobách válečných nastala podstatná změna poměrů na úkor spotřebitelstva, vyvolaná dostavivším se citelným nedostatkem různých předmětů potřeby, což úplně zvrátilo dosavadní poměry životní a vyšinulo platné zásady národohospodářské o nabídce a poptávce a jejich působivost na tvoření cen úplně z kolejí. Nelze uznati též nějaké zvláštní usance obchodní, poněvadž směrodatnými mohou býti jen positivní předpisy zákona lichevního. Bezpodstatnou je dále námitka stížnosti, že knihy vzácné, tak zvané rarity, dlužno posuzovati s hlediska předmětů přepychových. Mohouť z oboru platnosti §u 1 zákona o lichvě vyloučeny býti jen takové předměty přepychové, které neslouží vůbec žádné potřebě životní, čehož však o knize, o niž tuto jde, zmizevší téměř z knižního trhu, právě pro její vynikající důležitost a potřebnost, nelze tvrditi. Je též na snadě, že čin obžalovaného H-a nestal se beztrestným ani tím, že i on musil koupiti knihy ve skupinách, neboť otázka beztrestnosti jeho jednání nemůže býti činěna odvislou od toho, že se téhož činu dopustily i některé osoby jiné.

Čís. 1137.

Při odsouzení pro přestupek §u 477 tr. zák. nelze vysloviti ztrátu práva volebního, třebas čin spáchán byl z pohnutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Kr I 1359/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v České Lípě ze dne 14. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 477 tr. zák., vyhověl však jeho odvolání, pokud napadlo výrok nalézacího soudu, že nastává u obžalovaného ztráta práva volebního, výrok tento zrušil a uvedl v tomto směru

v důvodech:

Odvolání obžalovaného jest odůvodněno, pokud směřuje proti výroku o ztrátě práva volebního. Také zákon ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n., který zde přichází v úvahu, ustanovuje, že z práva, voliti, jsou vyloučeni, kdož byli odsouzeni pro takový zločin anebo takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí; při přestupku §u 477 tr. zák. však ani dle trestního zákona ani dle novely z 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák. ani dle jiných zákonů není ztráta práva volebního jako následek odsouzení stanovena a nemůže býti proto při něm vyslovena, i když splněna jest další podmínka pro tento výrok, v zákoně stanovená, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Nejsou-li dány zákonné podmínky tohoto výroku, byla ztráta práva volebního vyslovena neoprávněně; bylo proto odůvodněnému odvolání obžalovaného v tomto směru vyhověti a dotyčný výrok nalézacího soudu zrušiti.

Čís. 1138.

Ustanovení §u 222 tr. ř. nevylučuje, by napotom nebyly podány nové průvodní návrhy.

Pokud víže stranu výslovně nebo konkludentním činem projevený souhlas se čtením svědeckých výpovědí.

(Rozh. ze dne 27. února 1923, Kr I 52/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném sezení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku trestního jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 14. prosince 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého ublížení na těle podle §u 152 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V obžalovacím spisu bylo navrženo, by byla za svědkyni ku hlavnímu přelíčení předvolána Božena Ž-ová, a aby čteny byly osobní výkazy obviněného, tresní oznámení a nález soudního lékaře, svolí-li obžalovaný, též posudek soudního lékaře a protokoly svědků F. H-a, V. Č-a, St. A-a a P. Ž-a, jinak by svědkové ti byli předvoláni. Obžalovaný podal proti obžalovacímu spisy námitky, ve kterých dovozoval, že obžaloba není odůvodněna v události, které se sama dovolává; v námitkách těch neprohlásil obžalovaný, že nesouhlasí se čtením shora naznačených spisů řízení přípravného; také konečný návrh námitek zněl jen v ten smysl, aby vrchní zemský soud obžalobu zamítl, jí nevyhověl a řízení zastavil. Vrchní zemský soud dal obžalobě místo a uvedl v důvodech svého nálezu, že, popírá-li obžalovaný vinu a namítá-li svědkům nevěrohodnost, přísluší soudu nalézacímu, by dotyčné okolnosti vzal v úvahu. Návrhů ve smyslu §u 222 tr. ř. obžalovaný před hlavním přelíčením nepodal. Při hlavním přelíčení obhájce obžalovaného, ohradiv se proti čtení protokolů, trval na osobním výslechu svědků, navrhl slyšení svědků Bedřicha a Aloisa (Rudolfa) C-a o tom, že svědkyně Ž-ová sama upadla na zemi a že ji neuhodil obžalovaný, a navrhl předvolání znalce, který by se vyjádřil o druhu poranění Ž-ové. Návrh byl zamítnut mezitímním usnesením nalézacího soudu s odůvodněním, že návrh na osobní slyšení svědků měl býti učiněn dříve a nikoli teprve při hlavním přelíčení, dále, že svědci, jichž protokoly nejsou v obžalobě navrženy ku čtení, mají býti slyšeni o negativním výsledku, což však soud dostatečně zjistil průvodním řízením, a konečně že svědkyně byla prohlédnuta soudním lékařem, o jehož nálezu a posudku není tvrzeno, že obsahuje odpor, takže zde není důvodu, by byla znovu znalcem prohlédnuta. Pro zamítnutí onoho návrhu uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti dle čís. 4 §u 281 tr. ř. Vývody stížnosti nejsou vlastně provedením uvedené výtky, nedoličujíce nesprávnost stanovisek zaujatých soudem nalézacím v napadeném nálezu. Nehledě však ani k tomu, není odpor zmateční stížnosti proti mezitímnímu nálezu ani věcně odůvodněn. Nelze sice souhlasiti s odůvodněním mezitímního nálezu, pokud v něm zdá se pronikati náhled, že návrh na osobní slyšení svědků byl opozděn a z tohoto důvodu nepřípustným. Byť předpisoval § 222 tr. ř., aby bylo předsedovi v čas ohlášeno, chce-li některá ze stran navrhnouti obeslání svědků nebo znalců, kteří nemají býti předvoláni již podle obžalovacího spisu nebo podle vyřízení námitek proti němu, při čemž je patrno z druhého odstavce tohoto §u, že návrh má býti ohlášen v takové době, by bylo předsedovi možno zachovati lhůtu v této stati zákona uvedenou, je přece účelem tohoto předpisu pouze zabrániti, by ta neb ona ze stran nepřekvapila odpůrce při hlavním přelíčení novými průvodními prostředky a nezbavila ho tak možnosti, připraviti se na svou účast při provádění důkazů. Zásada ústnosti a bezprostřednosti však předpisem §u 222 tr. ř. omezení nedoznala, tím méně možno mluviti o vyloučení strany s průvodními nebo vývodními návrhy, neohlášenými ve lhůtě §u 222. To je jasně patrno z druhého odstavce §u 225 tr. ř., dle něhož mohou návrhy býti při hlavním přelíčení obnoveny, i když návrh, před hlavním přelíčením podaný, byl radní komorou zamítnut. Tím méně může tedy býti v pochybnost brána formelní přípustnost nových návrhů průvodních při hlavním přelíčení. Pokud tudíž mezitímní nález pokládá vývodní návrh na osobní předvolání průvodních svědků (H-a, Č-a a A-a) za opozděný, arci by neobstál. Než věcně je nález ve shodě se zákonem a neporušuje tudíž zásady §u 3 tr. ř. Shora již bylo uvedeno, že žalovaný, jenž ze spisu obžalovacího zvěděl, že státní zástupce navrhuje, by protokoly svědků právě jmenovaných jakož i posudek soudního lékaře byly přečteny, svolí-li obžalovaný, jinak aby byli předvoláni, v této příčině proti spisu obžalovacímu a jeho návrhům se neohradil a že do hlavního přelíčení neprojevil, že nesvoluje ku přečtení svědeckých protokolů a lékařského posudku. Toto chování se obžalovaného nemůže býti vykládáno jinak než jako mlčky projevený souhlas s tím, by ku hlavnímu přelíčení svědkové H., A. a Č. a soudní znalec voláni nebyli, nýbrž aby při něm přečteny byly pouze protokoly o jejich výpovědech. Vzešly tu tedy zákonné předpoklady čísla 4 §u 252 tr. ř. Arci nedalo by se se zásadami, ovládajícími trestní řízení, srovnati stanovisko, že souhlas s přečtením protokolu, ať výslovně ať konkludentně projevený, víže

stranu za všech okolností a neodvolatelně. S druhé strany nutí však zřetel k požadavkům procesní hospodárnosti a v řádě trestním zřejmě projevená snaha po udržení souvislosti zahájeného již hlavního přelíčení (§ 273 a násl.) k omezení práva strany, odvolati onen souhlas na případy, kdy výsledky jednání při hlavním přelíčení vyvolaly potřebu přesnějšího vyšetření pravdy materielní, než je možna na základě pouhých protokolů, kdy tedy při návrhu na osobní slyšení svědků již vyslechnutých jde v podstatě spíše o výsledky řízení vyvolaný d a l š í návrh průvodní nebo vývodní. A takové podmínky tu právě nebylo. Návrh na osobní slyšení svědků H-a, Č-a a A-a nebyl při hlavním přelíčení navrhovatelem vůbec ničím odůvodněn a výsledky jednání při hlavním přelíčení nevynesly až do podání návrhu na jevo nic nového, co by bylo mohlo ospravedlniti na straně navrhovatelově odvolání vysloveného souhlasu s přečtením protokolů.

Čís. 1139.

Není třeba, by zpronevěra byla spáchána ze ziskuchtivosti. Dání svěřené věci do zástavy jest zpronevěrou. Zástavní věřitel, jemuž byla dána svěřená věc v zástavu, není podílníkem na zpronevěře, dověděl-li se o závadném původu věci teprve poté, kdy mu již byla dána v zástavu a zdráhal-li se přes to zastavenou věc oprávněnému vydati.

(Rozh. ze dne 1. března 1923, Kr I 118/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Anny J-ové do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. října 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti Marie P-ové do téhož rozsudku, zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovanou z obžaloby pro zločin zpronevěry dle §u 183 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalované Anny J-ové, dovolávající se zmatku dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., jest bezdůvodna. Skutková povaha zpronevěry dle §u 183 tr. zák. nevyžaduje ziskuchtivosti. Stačí vědomí pachatele, že věc, jemu svěřenou, protiprávně zadržuje nebo si přivlastňuje. Toto zadržení a přivlastnění si svěřených věcí dáno jest u stěžovatelky tím, že věci, svěřené jí Bronislavou M-ovou, odevzdala Růženě D-ové, by je zastavila. Byť i Anna J-ová, což ostatně v rozsudku bezpečně zjištěno není, čítala s tím, že D-ová věci, jí odevzdané, jen na krátkou dobu zastaví, nebyla s to, by je M-ové přes její opětné naléhání vrátila. I tímto postupem naložila s věcmi, jí svěřenými, tak, jak jimi naložiti smí toliko jich vlastník. Vydala je D-ové s vědomím, že tato poskytne na nich Marii P-ové věcné právo, by se z nich, kdyby D-ová včas nezaplatila, dle §u 447 obč. zák. sama hojila. Naděje stěžovatelky, že jí v krátké poměrně době svěřené věci D-ovou budou vráceny, přichází již jen v úvahu s hlediska náhrady škody při zločinu zpronevěry, jehož skutková podstata dovršena byla již tím, že si věc svěřenou, naloživši s ní jako vlastnice, přivlastnila. Nejde proto již o pouhý poměr civilněprávní a nelze právní posouzení soudem nalézacím shledati pochybeným.

Jinak má se věc s odsouzením Marie P-ové pro zpronevěru. Dle zjištění rozsudku převzala tato věci, Bronislavou M-ovou Anně J-ové svěřené, od Růženy D-ové, jíž je byla J-ová za účelem zastavení přenechala, v zástavu za zápůjčku bezelstně, neznajíc vadného jich původu. Zjišťuje soud nalézací, že se zdráhala, dovolávajíc se dalšího dluhu D-ové, předměty ty vydati, jakkoli jí p o z d ě j i D-ové zapůjčených 300 K bylo zaplaceno, ač k tomu byla vícekráte jak Annou J-ovou, tak i Bronislavou M-ovou a Karlem B-em vyzvána a j í p r a v ý s t a v v ě c i o b j a s n ě n. Jelikož rozsudek nezjišťuje, že Růžena D-ová, pokud se týče její prostřednice Terezie L-ová vůbec vrácení věcí, P-ové do zástavy daných, zpět požadovala, a J-ová a M-ová P-ové nic nesvěřily, nemohla tato věcí svěřených jí D-ovou, pokud se týče L-ovou zadržovati; nutno označiti již proto odsouzení P-ové pro zpronevěru za neudržitelné. Mohlo by u P-ové jako právě u Růženy D-ové v úvahu přijíti jen podílnictví na zpronevěře J-ové. Avšak tehdy, kdy P-ová věci, J-ovou zpronevěřené, od D-ové a L-ové do zástavy přijala, neznala ještě zločinného jich původu. Že i později, seznavši jej, zdráhala se, věci J-ové a M-ové vydati, nezakládá skutkové podstaty podílnictví na zpronevěře již proto, poněvadž věcí těch ani nezatajila ani nezašantročila. Vzhledem k tomu, že jí věci dány byly D-ovou (L-ovou) do zástavy, a k předpisu §u 456 obč. zák. jest pochybno, zda byla P-ová jen oprávněna, natož povinna, věci J-ové neb M-ové vydati, i když jí zapůjčených 300 K bylo J-ovou zaplaceno. Jde zde u P-ové jen o poměr civilní, nikoli však o trestný skutek, ať již zpronevěru nebo podílnictví na ní. Její odsouzení jeví se proto právně pochybným, i bylo vyhověti její zmateční stížnosti, rozsudek ve výroku jí odsuzujícím zrušiti a stěžovatelku od obžaloby osvoboditi.

Čís. 1140.

Zněla-li obžaloba na loupežné zabití, neporušil porotní soud § 318 tr. ř. tím, že dal hlavní otázku, obsahující zákonné znaky zločinu loupeže, a dodatkovou, obsahující zákonné znaky zabití (§ 141 tr. zák.). Při zločinu loupežného zabití jest hlavním činem loupež, zabití pak akcesorní formou viny.

(Rozh. ze dne 2. března 1923, Kr I 38/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa K-a a Jana J-a do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě ze dne 31. listopadu 1922, jímž byli oba stěžovatelé uznáni vinnými zločinem loupežného zabití dle §u 141 tr. zák., obžalovaný Jan J. krom toho též zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), c), a 176 II. a) tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost Josefa K-a uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř. proto, poněvadž prý byla porušena ustanovení §§ 318, 319 a 320 tr. ř. Porušen prý byl předpis §u 318 tr. ř. tím, že porotcům nebyla dána hlavní otázka, kryjící se s obžalobou, jak to přikazuje ono místo zákona. Obžaloba klade prý obžalovanému za vinu, že spáchal společně s Janem J-em zločin loupežného zabití dle §u 141 tr. zák.; dle toho měla prý hlavní otázka odpovídati zcela obžalobě a zníti souhlasně s ní v ten smysl, zda obžalovaní, J. a K., v noci ze dne 22. na 23. července 1922 ve vzájemném a ujednaném srozumění jako spolupachatelé s Annou M-ovou v úmyslu, by se zmocnili cizích věcí movitých, v nepřátelském úmyslu tak násilně jednali, že z toho nastala její smrt. Stížnost není oprávněna. Zákon nezakazuje úchylky hlavní otázky od žalobní formule, není-li tím porušena totožnost trestného činu a nemá-li to vlivu na nějaké hledisko, závažné pro právní posouzení věci. Oprávnění soudu, odchýliti se od formule žalobní, vyplývá naopak z ustanovení odstavce druhého §u 323 tr. ř., kde se zůstavuje uvážení soudu, které skutečnosti mají se shrnouti v jedné otázce neb učiniti předmětem otázek zvláštních. V tomto případě ospravedlňuje postup soudu dále ještě toto: Loupežné zabití ve smyslu §u 141 tr. zák. je zločinem, složeným z loupeže a zabití; jestiť dáno, bylo-li při podniknuté loupeži s člověkem jednáno tak násilně, že z toho povstala jeho smrt (§ 134 tr. zák.). Odpovídalo proto právní podstatě zločinu loupežného zabití a bylo též v zájmu zjednodušení a snazšího pochopení a posouzení věci porotci účelno, by jim dány byly otázky dvě, z nichž v jedné by docházely výrazu skutečnosti a zákonné znaky zločinu loupeže (§ 190 tr. zák.) v druhé pak skutečnosti a znaky zabití ve smyslu §u 141 tr. zák. Ve shodě se zákonem bylo též, když porotní soud otázku, znějící na zabití označil jako otázku dodatkovou. Mohliť porotcové ku zkoumání a hlasování o okolnostech, v otázce této obsažených, přistoupiti teprve poté, když odpověděli kladně otázku, znějící na loupež dle §u 190 tr. zák. Neboť při loupežném zabití dle §u 141 tr. zák. přichází zabití v úvahu pouze jakožto zjev, loupež doprovázející, takže loupež je činem hlavním, jímž zabití je podmíněno. Jestiť násilí na osobě jedním z prostředků loupeže (§ 190 tr. zák.); nabude-li tento prostředek takové síly, že přivodí kulposně smrt osoby napadené, je tu loupežné zabití. Z toho plyne, že zabití dle §u 141 tr. zák. není zločinem samostatným, jak zmateční stížnost mylně za to má, nýbrž je svou povahou akcesorní formou viny, jevící se v takovém použití násilí, potřebného jinak k loupeži, že má v zápětí smrt osoby napadené. Za tohoto právního pojetí nemohly otázky 2 a 5, mající za předmět znaky zabití dle §u 141 tr. zák., býti označeny jako otázky hlavní, nýbrž vzhledem ku nesamostatné, **odvislé povaze zabití jakožto zjevu,** loupež doprovázejícího, pouze **jako otázky dodatkové.** Tomu, že v tomto případě o porušení formelního předpisu §u 318 tr. ř. nemůže býti řeči, nasvědčuje i doslov tohoto §u, jež není tak kategorickým, že by vylučoval postup nalézacího soudu zmateční stížností vytýkaný (srov. »ist darauf gerichtet« a nikoliv »ist darauf zu richten«). Naopak ustanovení toto dlužno vyložiti ve spojení s §em 323 tr. ř., dle něhož jest soudu výslovně

dáno na vůli, jakým způsobem a do jaké míry chce shrnouti jisté skutečnosti v jednu otázku. Krom toho všeho však nemůže zmateční stížnost v tomto případu s úspěchem uplatňovati shora uvedený důvod zmatečnosti, poněvadž takovému postupu brání druhý odstavec §u 344 tr. ř., neboť, i kdyby vytýkané porušení tu bylo, nemohlo býti na újmu obžalovaného, když tě postupem soudu porotního bylo přímo v nebezpečí uvedeno stanovisko veřejné obžaloby, ani porotcové mohli rozložením základního obvinění ve dvě otázky býti svedeni k tomu, aby sice přisvědčili první a čtvrté otázce hlavní, ale záporně odpověděli na druhou a pátou otázku dodatkovou.

Čís. 1141.

Skutková podstata §u 311 tr. zák. nepředpokládá nabízení určité odměny neb určitého daru.

Pod skutkovou podstatu §u 312 tr. zák. spadá též, vytýkána-li úřední osobě nedbalost anebo obmezování se na malichernosti ve službě.

Na rozdíl od §u 427 tr. zák. předpokládá přestupek §u 431 tr. zák., spáchaný rychlou jízdou, vzbuzení konkretního nebezpečí.

Zákon o maření exekuce ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

Pod ustanovení §u 3 zákona spadá též zabavení policejní (na př. dle §u 20 zákona o válečné lichvě). Odepření vydání předmětu není ještě »odnětím jeho« ve smyslu §u 3.

(Rozh. ze dne 2. března 1923, Kr II 294/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 22. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §§ů 311, 312, 431 tr. zák. a §u 3 zákona ze dne 25. května 1883 čís. 78 ř. zák., jen co do odsuzujícího výroku pro přestupek dle §u 3 zákona o maření exekuce, rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl; jinak zmateční stížnost zavrhl — a uvedl po právní stránce v

důvodech:

Úvodem hmotněprávních úvah dovozuje stížnost správně, že ustanovení §u 311 tr. zák. předpokládá, že pachatel alespoň nabízí nějaký dar. Taková nabídka stěžovatelova je nalézacím soudem odvozena a zjištěna ze slov stěžovatelových »však se vyrovnáme.« Námitce stížnosti, že § 311 tr. zák. předpokládá nabízení určité odměny neb určitého daru, které ze všeobecného onoho výroku nelze odvoditi, nelze přisvědčiti. Již v očekávání, že se mu dostane od pachatele hmotného prospěchu, třebas druhu a rozsahu ještě neurčeného, může veřejného úředníka odvrátiti od přesného plnění povinností a způsobiti nebezpečí, kterému čelí předpis §u 311 tr. zák. v zájmu správy nestranné, výhradně zákony, jinak platnými předpisy a věcnými úvahami se řídící. Skutkovou podstatu přestupku §u 312 tr. zák. shledává nalézací soud ve výroku

stěžovatelově: »Co je vám po tom, starejte se o jiné věci, co nemáte viděti, vidíte, a co máte viděti, nevidíte« a v dalším výroku: »Lépe by bylo, kdybyste se o jiné věci starali, než o takové maličkosti.« A to právem. Vytýkáť strážníkovi onen výrok při nejmenším, že službu koná nedbale, ne-li, že ji koná vědomě a úmyslně nesprávně, druhý výrok pak, že strážník pro záležitosti malicherné zanedbává vykonávání služby ve směrech důležitějších. Urážlivá, vážnost veřejného zřízence zlehčující povaha výroku je tedy zřejmá. Stížnost namítá ovšem, že stěžovatel nemohl si býti vědom této povahy svých výroků, jelikož byl strážníkem vyprovokován slovy: »Vy jste sprostý chlap.« V rámci hmotněprávního zmatku je námitka pochybena již proto, že namítaná skutečnost není nalézacím soudem zjištěna. Výtka byla by však bezdůvodnou i s hlediska formálního zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř., jelikož v řízení před nalézacím soudem ani stěžovatel se nehájil touto skutečností, ani návrh obhájcův neuvedl obsahu tvrzené jím urážky, aniž označil, ve kterém období příběhu byla pronesena. Než i za předpokladu, že strážník urazil oněmi slovy stěžovatele, ještě než tento pronesl výroky, o které jde, uplatňuje se onou námitkou pouhá pohnutka stěžovatelova, která vědomí, trestným činem předpokládaného, nevylučuje a proto pro posouzení viny je bezvýznamnou. Dlužno sice přisvědčiti stížnosti, pokud dále dovozuje, že skutková podstata přestupku §u 431 tr. zák. předpokládá, že rychlou jízdou nastalo skutečné, t. j. konkretní nebezpečí, na rozdíl od §u 427 tr. zák., pro nějž stačí již všeobecné, t. j. abstraktní nebezpečí, podávající se z rychlosti a neopatrnosti jízdy o sobě. Než nalézací soud zjišťuje konkretní nebezpečí poukazy, že stěžovatel jel velmi rychle po ulicích, kde právě chodilo m n o h o lidí, že bil bičem pořád do koní, ač věděl, že má koně d i v o k é, že jedna žena měla býti (správně asi s k o r o b y l a) přejeta a taktéž jedna společnost na křižovatce ulic stojící. Stížnost tohoto zjištění nedbá, není tedy v tomto směru provedena po zákoně. Ve směrech, o nichž dosud bylo jednáno, je stížnost obžalovaného po hmotněprávní stránce neodůvodněnou, ba částečně není ani provedena po zákoně. Bylo ji proto zavrhnouti, pokud odporuje výroku, jímž stěžovatel byl uznán vinným přestupky §§ 311, 312, 431 tr. zák. Naproti tomu jest oprávněnou, pokud napadá výrok, jímž obžalovaný byl uznán vinným přestupkem §u 3 zákona o maření exekuce. Nelze jí sice přisvědčiti, tvrdí-li, že zákon o maření exekuce vztahuje se v prvé řadě na exekuce soudní a nanejvýše na exekuce politické, nikoliv však na pouhé zabavení policejní. § 3 zákona chrání veřejnou autoritu proti svémoci a mluví všeobecně o úřadu, aniž pojem ten vymezuje, aniž zejména na určité druhy úřadu jej obmezuje. Omezení takové nelze odvoditi ani ze slov »sekvestrovány, zabaveny neb obstaveny,« která naopak všeobecným svým zněním zahrnují veškerá opatření, jimiž úřady zajišťují sobě tu neb onu věc, aby po případě další úkony, úřadům ohledně této věci náležející, neminuly se účinkem. Úřadem ve smyslu §u 3 zákona je tudíž i úřad bezpečnostní, zabavuje-li dle §u 20 zákona o válečné lichvě, by zabezpečil případné propadnutí, předměty potřeby, o nichž jest podezření, že se jimi nakládá způsobem, příčícím se tomuto zákonu. Právem však vytýká stížnost nalézacímu soudu, že mylně vykládá pojem »odnětí věci z dosahu úřadu.« Nalézací soud shledává dle rozhodovacích

důvodů takové odnětí (odstranění zabavené mouky, by úřad s ní nakládati nemohl, pokud se týče zabránění úřadu, by s ní nakládati mohl), v tom, že obžalovaný zabavenou mouku vydati nechtěl, pokud se týče, že vydání mouky odepřel. Pojem onen není však naplněn již trpným chováním se pachatelovým, není naplněn pouhou pachatelovou neposlušností vůči výzvě úřadu, by vydal věc, pakliže pachatel věc v držení ještě měl, a zmocněnci úřadu je volno, věc pachateli odebrati. Pojem onen vyžaduje positivní, činné jednání pachatelovo, jímž se úřadu překazí zamýšlené jím další nakládání s věcí sekvestrovanou, zabavenou neb obstavenou. K takové positivní činnosti stěžovatelově poukazuje sice seznání svědka **Maxe M-a, že obžalovaný** neodepřel pouze a prostě vydání mouky, nýbrž řekl, že mouky n e m á, a že obžalovaný z a b r á n i l svědkovi vchod do místností svého bytu a že svědek, jelikož se obžalovaný strašně při tom rozčiloval, odešel, aby nedošlo k dalším výstupům. Neboť tato výpověď poukazuje k tomu, že obžalovaný buď mouku již odstranil, anebo byla-li ještě v jeho bytě, znemožnil zmocněnci úřadu, by mouky se uchopil. Přes to nalézací soud opomenul důsledkem mylného názoru, že odnětím věci úřadu jest již odepření vydání, toto udání svědkovo, a neučinil příslušných zjištění, aniž neuvažoval a zjistil, zda stěžovatel byl si vědom toho, že mouka byla zabavena. Výrok, odsuzující stěžovatele pro přestupek §u 3 zákona o maření exekuce není opodstatněn zjištěnými skutečnostmi, spočívá na nesprávném použití zákona a bylo jej z důvodu čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. zrušiti.

Čís. 1142.

Vybízení zaměstnavatelů, by nepřijímali zaměstnanců určité národnosti, jest činem nemravným ve smyslu §u 305 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. března 1923, Kr II 583/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 17. července 1922, jímž byl obžalovaný sproštěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 305 tr. zák. — zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud neshledává ve zjištěném výroku obžalovaného, že jest nutno apelovati na zaměstnavatele, by zaměstnanců české národnosti nepřijímali, žádné nemravnosti, nýbrž jen starost o zaměstnance bez místa, protože obžalovaný jako předseda spolku pro sprostředkování míst pro obchodní a průmyslové zaměstnance — spolku německých zaměstnanců — je povinen, aby se staral o členy spolku, by tito dostali uprázdněná místa. Právem napadá zmateční stížnost veřejného obžalobce z důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř. tyto úvahy, z nichž obžalovaný byl sproštěn nalézacím soudem z obžaloby pro přečin §u 305 tr. zák., jako právně

mylné, dovozujíc, že nalézací soud zaměňuje pojmy pohnutky a úmyslu. Lze připustiti, že pohnutkou obžalovaného byla starost o umístění nezaměstnaných členů spolku, jehož předsedou jest, a že tomuto náleží povinnost, býti členům nápomocen, aby získali zaměstnání a výdělek. Než bezzávadná tato pohnutka neopravňovala obžalovaného, by úkolu svého zhostil se způsobem závadným a bezprávným. Národnost jednotlivce jest až na nečetné výjimky výsledkem rodu a výchovy. Příslušenství k té oné národnosti je tedy po více podmíněno okolnostmi mimo vůli jednotlivcovu. Příčí se proto zásadám mravnosti, by se o tom, má-li se osobě nezaměstnané dostati příležitosti ku práci a výdělku, rozhodovalo — bez ohledu na dovednost, výkonnost, píli, spolehlivost a jiné vlastnosti a na osobní poměry pracechtivých — jedině s hlediska příslušnosti jich k té oné národnosti, zejména, má-li některé osobě opatřování živobytí pro sebe a po případě pro rodinu býti stěžováno neb úplně znemožňováno jedině z příčiny, že jest národnosti, zaměstnavateli nebo jiným osobám nevítané, ačkoliv snad tu, alespoň pro nejbližší dobu, není uchazečů národnosti jiné, jíž pachatel nadržuje. Vybízel-li tedy stěžovatel k tomu, by bylo na zaměstnavatele účinkováno v tom směru, by českých zaměstnanců nepřijímali, vybízel tím k činům s etického hlediska zavržitelným, tudíž k činům nemravným. Nezáleží na tom, zda schůze, ve které se tak stalo, měla průběh úplně klidný. Ustanovení §u 305 tr. zák. čelí k tomu, by za účelem klidného soužití všech obyvatelů státu zachovány byly mravní a právní názory o protizákonnosti a nemravnosti toho onoho jednání. Stačí tedy nebezpečí, že mohlo býti těmito názory otřásáno a takto veřejný pokoj a řád ohrožen, třebaže k porušení tohoto pokoje a řádu ve skutečnosti nedošlo. Sprošťující výrok nalézacího soudu spočívá tudíž na nesprávném použití zákona co do pojmu schvalování činů nemravných, jest zmatečným dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a byl zrušen.

Čís. 1143.

Rušení míru pozemního (§ 83, prvá věta, tr. zák.) vpádem do kostela. Vpád jest násilným, jednali-li vetřelci takovým způsobem, že by se byl oprávněný držitel (farář) marně bránil proti jejich svémocnému jednání.

(Rozh. ze dne 3. března 1923, Kr I 1/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. listopadu 1921, pokud jím byli obžalovaní Ladislav H. a Alois K. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek pouze, pokud jím byli obžalovaní Alois K. a Ladislav H. sproštěni z obžaloby pro zločin §u 83 tr. zák., a to důvodem zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Napadený rozsudek zjistil, že oba obžalovaní vnikli dne 17. dubna 1921 se shromážděným zástupem (příslušníků církve československé), tedy s více lidmi sebranými do filiálního kostela sv. Huberta v S., který byl do té doby v pokojném držení a užívání církve římsko-katolické, přes zákaz a protest přítomného zástupce této církve, faráře Jaroslava H-a z J., tím způsobem, že si obžalovaný Ladislav H. opatřil klíče k novému zámku u hlavního vchodu (jímž několik dní před tím neznámí pachatelé svémocně a bezprávně zaměnili dřívější zámek, aby katolický farář nemohl kostel odemknouti), že podal klíče obžalovanému K-ovi, který dveře otevřel a v kostele pak sloužil čsl. mši. Rozsudek zjistil dále, že římsko-katolický farář H. obdržel dne 29. března 1921 od obžalovaného Ladislava H. dopis, v němž pisatel žádá »za vydání klíčů od kapličky v S., jinak že si ji za všech okolností i přes odpor katolického faráře příslušníci čs. církve zaberou pro příští bohoslužby«. Přes tato zjištění sprostil první soud oba obžalované z obžaloby pro zločin dle §u 83 tr. zák. I. věty, spáchaný rušením míru pozemního, s odůvodněním, že zde nebylo n á s i l n é h o v p á d u, protože prý se nestalo žádné násilí a soud má za to, že by bylo k násilí vůbec ani nedošlo, poněvadž bylo na blízku četnictvo a shromážděným příslušníkům církve to bylo známo. Soud neshledal, že zde byla skutková podstata zločinu dle I. věty §u 83 tr. zák. Sprošťující rozsudek se zakládá na nesprávném výkladu zákona, a je zmatečným dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Aby vpád byl n á s i l n ý m, k tomu není třeba, by násilí bylo skutečně vykonáno, nýbrž stačí, když pachatelé byli hotovi, případný odpor násilím přemoci; stačí úplně, když více lidí sebraných jedná na cizí nemovitosti, do níž vnikli, takovým způsobem, že oprávněný držitel by se marně bránil proti jejich svémocnému jednání. Poněvadž rozsudek v tomto případě zjišťuje, že farář H. protestoval proti vpádu příslušníků čs. církve, vedených oběma obžalovanými, do kostela a jim bránil ve vstupu do chrámu, vida však, že jest osamocen — ježto mezi zástupcem bylo pouze několik římských katolíků a faráři bylo známo, že četníci v blízkém stavení shromáždění nemají rozkaz kostel hájiti, upustil od dalšího odporu, je zřejmo, že situace byla taková, že každý další odpor byl zbytečným a marným, a že tudíž faráři n e z b y l o n e ž u s t o u p i t i n á s i l í, chtěl-li se vyvarovati horších následků, to tím více, že úmysl obžalovaných, vniknouti do kostela z a v š e c h o k o l n o s t í, byl nepochybný, jak vysvítá z obsahu dopisu obžalovaného H-a a ze skutečnosti, že už předem si opatřili klíče k zamčenému zámku kostelních dveří. Z rozsudečných zjištění samých vyplývá, že šlo o násilný vpád a že obžalovaní s více lidmi sebranými rušili římsko-katolickou církev v pokojném držení filiálního kostela v S. Jsou zde tudíž náležitosti objektivní skutkové podstaty zločinu dle I. věty §u 83 tr. zák. Poněvadž však není zjištění ve směru subjektivním, nelze rozhodnouti ve věci samé a bylo nutno rozsudek zrušiti.

Čís. 1144.

Zemřel-li odsouzený (pro přečin nebo přestupek) sice po vydání rozsudku nalézacího soudu, ale dříve, nežli rozsudek ten nabyl právní moci, dlužno každé další jednání zastaviti.

(Rozh. ze dne 3. března 1923, Kr I 104/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 12. října 1922, porušen byl zákon jednak v ustanovení §u 270 čís. 5 tr. ř., jednak v ustanovení §§ 226, 227 a 527 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu se ukládá, by následkem odvolatelova úmrtí další řízení zastavil a spisy okresnímu soudu ve Stodě opět zaslal.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu ve Stodě ze dne 16. prosince 1921, byl Václav J., rolník v O., uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla dle §u 411 tr. zák., spáchaným dne 7. října 1921 na Marii Ch-ové, a odsouzen dle §u 412 tr. zák. k příslušnému trestu. Usnesením ze dne 13. června 1922 ustanovil krajský jako odvolací soud odvolací řízení na 12. říjen 1922. Vyrozumění o odvolacím roku, pro obžalovaného určené, vráceno zpět s tím, že obžalovaný zemřel, a dotazem u obecního úřadu zjištěno, že obžalovaný zemřel 26. června 1922. Soud odvolací nařídil, by vyrozumění o odvolacím líčení doručeno bylo manželce zesnulého nebo jinému zástupci jeho pozůstalosti. Podáním ze dne 26. září 1922 oznámila Magdalena J-ová, předloživši úmrtní list, rovněž úmrtí obžalovaného krajskému jako odvolacímu soudu v Plzni a navrhla postup dle §u 527 tr. zák. se žádostí, by s odvolacího roku sešlo a by strany o tom byly zpraveny. Krajský jako odvolací soud v Plzni dožádal dne 28. září 1922 okresní soud ve Stodě za výslech vdovy Magdaleny J-ové (jejího zástupce) o tom, zda trvá na odvolání či béře je zpět. Dostavivší se plnomocník vdovy prohlásil dne 5. října 1922, že podáním svým zamýšlel dosíci, by rozsudek v neveřejném sezení prohlášen byl bezúčinným vzhledem na ustanovení §u 527 tr. zák., že pokládal podané odvolání za bezpředmětné a že neučinil přímého vyjádření, zda při odvolání setrvá; doložil, že bez újmy svého vysloveného právního náhledu na odvolání trvá. Krajský jako odvolací soud v Plzni pak po veřejném líčení rozhodnutím ze dne 12. října 1922 odvolání zemřelého obžalovaného zamítl co do výroku o vině jako bezdůvodné, co do trestu jako nepřípustné, a odsoudil odvolatele, aby dle §u 390 tr. ř. nahradil útraty odvolacího řízení a soukromé účastnici útraty právního zastoupení. Rozsudek odvolacího soudu neodpovídá zákonu. Až na zmínku v úvodě rozhodnutí nezabýval se tento soud vůbec právním účinkem úředně zjištěného úmrtí obžalovaného a tím porušil ustanovení §u 270 čís. 5 tr. ř., dle něhož dlužno odůvodniti, jakými úvahami se řídil soud, rozhoduje

o otázkách právních. Jednací protokol uvádí pouze, že odvolatel — obžalovaný — se nedostavil, nezmiňuje se však o tom, že odvolatel zemřel a že podání vdovy Magdaleny J-ové, předkládající úmrtní list odvolatelův a žádající za postup dle §u 527 tr. zák., bylo ve smyslu §u 252 tr. ř. při odvolacím líčení čteno a odvolacím soudem vzato na vědomí. Výrok odvolacího soudu o rozhodujících skutečnostech jest proto neúplným a dle §u 281 čís. 5 tr. ř. zmatečným, poněvadž z rozsudku nelze seznati, že o právní otázce účinku odvolatelova úmrtí bylo uvažováno, nebo proč odvolací soud úmrtí tomu nepřikládal právního významu. Postavil-li se odvolací soud fakticky na starší právní stanovisko t. zv. theorie Lizstovy, na němž jest rozhodnutí bývalého c. k. nejvyššího soudu Vídeňského čís. 97 sb., kdežto novější theorie t. zv. Glaserova hájí náhled opačný, zastávaný v rozhodnutí čís. 2889 sb., že totiž rozsudek, jenž nevešel v moc práva, úmrtím obžalovaného se stává bezpředmětným, a další řízení že se má zastaviti, nebyl tím zbaven povinnosti, by dle §u 270 čís. 5 tr. ř. právní své stanovisko v otázce té odůvodnil. Kromě formálního pochybení odvolací soud porušil zákon i ve směru hmotném. Dle §u 526 tr. zák. zanikají přestupky i tresty jejich smrtí vinníkovou a dle §u 527 tr. zák. zrušuje smrt všeliké vyšetřování a, vynesen-li již rozsudek, též všeliký jeho účinek, leč že by jím uznáno bylo na náhradu neb odškodnění. Tento dodatek týká se jen rozsudků, v moc práva vešlých, což plyne z předcházejícího ustanovení, že smrt zrušuje všeliké vyšetřování, neboť trestní věc, ve které nebyl vydán ještě rozsudek již právoplatný, jest stále ještě v období vyšetřování. Z oněch ustanovení plyne dále, že o zaniknuvším přestupku nemůže býti již jednáno a ve vyšetřování pokračováno. Zvláště zdůrazniti dlužno, že po smrti odvolatele nemohou uplatňována býti náležející mu práva procesuální, odvolacímu přelíčení býti přítomen (§§ 471, 473 tr. ř.), o jednotlivých průvodech se vysloviti (§ 245 tr. ř.) a osobám, jež mají býti vyslechnuty, dávati dotázky (§ 249 tr. ř.). Konečně poukázati lze též na ustanovení §u 389 odstavec třetí tr. ř., dle něhož povinnost k náhradě útrat ukládá se pouze právoplatně odsouzenému, a na nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 3. dubna 1859, čís. 52 ř. zák., dle něhož pokuty peněžité přecházejí na dědice odsouzeného jen tenkráte, když jeho smrt nastala po pravomoci rozsudku. Ze všech těchto ustanovení je zřejmo, že o rozsudku neprávoplatném každé další jednání jest vyloučeno.

Čís. 1145.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
V tom, že si řezník ve větším městě opatřoval maso od venkovského řezníka prostřednictvím osoby, jež neměla k sprostředkování živnostenského povolení, nelze spatřovati trestný čin dle §u 11 čís. 4 lich. zák.

(Rozh. ze dne 3. března 1923, Kr II 166/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu

při krajském soudě v Olomouci ze dne 11. ledna 1922, pokud jím byli obžalovaní Emil H., Adolf H. a Čeněk V. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin řetězového obchodu dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., není odůvodněna. Dle skutkových zjištění rozsudku koupil obžalovaný Emil H., řezník v S., koncem prosince 1920 krávu, vážící 500 kg živé váhy, na zabití ve své živnosti řeznické po 8 Kč za 1 kg. Po porážce dostal z ní 214 kg masa, z něhož 144 kg prodal ve své živnosti; zbytek, zadek ve váze 70 kg, doma prodati nemohl a prodal jej tudíž, aby se uvaroval jeho úplného zkažení, neboť v době té tálo, svému bratru, druhému obžalovanému Adolfu H-ovi, jenž s bratrem prvobžalovaného, řezníkem Bedřichem H-em, jako jeho tichý společník provozoval rovněž v S. řeznickou živnost, po 19 Kč za 1 kg; rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Emil H. pracoval v tomto případě se zrátou, Adolf H. živnostenského oprávnění dle zjištění rozsudku neměl. Jak rozsudek dále zjišťuje, koupil také obžalovaný Adolf H. se svým druhým bratrem Bedřichem v lednu 1921 krávu po 10 Kč za 1 kg živé váhy a maso z ní vysekával s připočtením přiměřeného zisku v bratrově živnosti; všechno maso se však vysekati nedalo a zůstal zadek ve váze 47 kg. Jelikož bylo tehdy špatné počasí a maso bylo vydáno zkáze, rozhodl se obžalovaný Adolf H. se svým bratrem Bedřichem, že zbývající maso rovněž prodají olomouckým řezníkům na výsek; obžalovaný Adolf H. zavezl toto maso stejně jako i maso, pocházející z první krávy a Emilem H-em mu přenechané, do Olomouce, kde je prodal obžalovanému Čeňku V-ovi, řezníku v Olomouci, po 22 Kč za 1 kg; rozsudek zjišťuje, že čistý celkový výdělek byl občansky přiměřeným a činil 246 Kč. Dle dalšího rozsudkového zjištění prodal obžalovaný Čeněk V. toto maso bez jakéhokoliv zisku za cenu nákupní, tedy po 22 Kč za 1 kg, olomouckým řezníkům Josefu S-ovi a Aloisu Š-ovi, jelikož tito neměli masa na výsek, a že posléz uvedení řezníci se o maso to rozdělili a je ve své živnosti s občansky přiměřeným ziskem spotřebitelům prodali. Lichevní soud dále zjistil, že řezníci v Olomouci dle zvyklostí, panujících v jejich živnosti již od mnoha let, tedy i před válkou, nekupovali dobytek pro výsek masa ve své živnosti přímo od chovatelů dobytka, nejsouce k tomu zařízeni, nemajíce hlavně povozů, nýbrž že potřebné maso kupovali od venkovských řezníků, kteří jim je do města dováželi, kterážto okolnost byla známa i venkovským řezníkům. Lichevní soud právem sprostil obžalované Emila H-a, Adolfa H-a a Čeňka V-a z obžaloby pro přečin řetězového obchodu. Řetězovým obchodem je z b y t e č n é vsunutí se mezi výrobce (legitimního překupníka) a spotřebitele. Zbytečnost této obchodní činnosti jest hlavní známkou řetězového obchodu a jejím výsledkem jsou nepříznivé účinky pro spotřebitele, ať se již jeví v drahotě zboží nebo v jeho nedostatku. Tyto účinky činí právě se stanoviska spotřebitelstva takovéhoto obchodníka naprosto neužitečným. Obžalovaný Čeněk V., řezník v Olomouci, nepočínal si při nákupu masa a jeho prodeji způsobem řetězového obchodníka a jeho činnost nebyla pletichářská. Za zjištěného stavu zásobování olomouckých spotřebitelů masem shodovalo se s povoláním obžalovaného, když m i m o O l o m o u c opatřoval pro olomouckého spotřebitele maso. Jsa nucen mimo Olomouc vyhledávati venkovského řezníka, mohl tak učiniti jednak sám, jednak dorozumívati se s ním veškerými způsoby obchodního sprostředkování a tedy také prostřednictvím osoby jiné, která koupi masa s venkovským řezníkem vyjednala nebo sprostředkovací tuto úlohu převzala. Přivoděné tím náklady jsou položkou v obou případech stejně nevyhnutelnou, ba není vyloučeno, že by nebyly při jinakém vyhledávání masa po venkově větší. Byl-li však obžalovaný oprávněn maso venku vyhledávati, nelze mluviti o tom, že se obžalovaný Čeněk V., jenž ostatně maso bez každého zisku dále prodal, n a š k o d u Olomouckého spotřebitele vsunul mezi řezníka detailistu ve městě venkovském a Olomouckého spotřebitele. Pro obžalovaného V-a byl venkovský řezník — v tomto případě obžalovaný Emil H. — výrobcem a to obvyklým výrobcem, poněvadž při řádném zásobování olomouckého spotřebitele masem vždycky přicházelo maso na olomoucký trh také od venkovského řezníka, a obžalovaný Adolf H. byl jen nevyhnutelným sprostředkovatelem, jehož činnost se stanoviska spotřebitelova nebyla nijak neužitečná a nejevila nepříznivých účinků ani ve drahotě masa ani v nedostatku jeho. Když tedy, jak právě dovoděno, obžalovaného E m i l a H-a (jeho bratra řezníka Bedřicha H-a), jest považovati za obvyklého výrobce a obžalovaný A d o l f H. vykonával ve skutečnosti pouze n u t n o u h o s p o d á ř s k o u f u n k c i s p r o s t ř e d k o v a t e l e nákupu masa mezi olomouckým řezníkem a jeho obvyklým výrobcem, nelze ani o Emilu H-ovi ani o Adolfu H-ovi, tím méně pak o obžalovaném Čeňku V-ovi tvrditi, že činnost jejich měla ráz obchodů řetězových anebo byla pletichářská. Tím ovšem padá okolnost, zdůrazňovaná zmateční stížností, že obžalovaný Adolf H. neměl živnostenského oprávnění, neboť na této okolnosti při sprostředkování, povahou věci vyžadovaném, nezáleží. Zákon lichevní chrání spotřebitele před vykořisťováním, účelem jeho však není, chrániti živnostníky, k živnosti oprávněné před soutěží lidí, kteří bez živnostenského oprávnění obchody provozují nebo sprostředkují, ovšem pokud činnost těchto lidí není zbytečnou a na újmu spotřebitelů.

Čís. 1146.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pronájem místností, zařízených ku provozování zubního lékařství, vdovou po zubním lékaři.
Pro posouzení přemrštěnosti požadované úplaty přichází v úvahu i kruh zájemníků zubolékařské živnosti.

(Rozh. ze dne 5. března 1923, Kr I 507/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 23. února 1922, jímž byli

obžalovaní Václav V. a Justina V-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštění z obžaloby pro přečin podle §u 8 čís. 1—3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. V prvé řadě dlužno zkoumati, zda zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. je odůvodněn čili nic, s hlediska tohoto pak dlužno posuzovati výtky, činěné napadenému rozsudku po rozumu §u 281 čís. 5 tr. ř. Napadený rozsudek zjišťuje výslovně toto: V lednu 1919 zemřel na Král. Vinohradech MUDr. Václav V., který ve svém domě provozoval zubolékařskou praksi. Ve své závěti ze dne 30. března 1906 udává, že má ohlášenou živnost zubní techniky a že jeho žena, spoluobžalovaná Justina V-ová, má právo živnost dále provozovati. Obžalovaný Václav V. v době úmrtí svého otce studoval již lékařství a hodlal po ukončení studií praksi zubolékařskou po otci dále provozovati. Obžalovaní přijali tedy Dra Rudolfa H-a, který byl od dubna do konce září 1919 zaměstnán u nich jako vedoucí síla a kterému za provozování zubolékařské prakse platiti měsíčně 2000 Kč. V té době činila roční tržba přes 100.000 Kč. Poněvadž Dr. H. naléhal, by mohl vésti zubolékařskou praksi na svůj účet, uzavřeli s ním obžalovaní dne 29. září 1919 smlouvu, podle které Dr. Rudolf H. pronajímá od obžalovaných zubolékařskou praksi, provozovanou po MUDru Václavu V-ovi v I. patře jeho domu v těchto místnostech: 2 pokoje dvouokenné na náměstí, pracovní místnost s předsíní, klosetem, sklepem na uhlí a kuchyň. Dle této smlouvy byly Dru H-ovi ze zařízení zubolékařského k použití obě operační židle, pokladna, umývadlo, elektrický vrtací stroj, rameno k operačnímu stolku, lis, digestoř, válcovna, elektromotor a polírovací přístroj. Jménem činže za veškeré uvedené místnosti a předměty jakož i jménem odstupného za provozování prakse zavázal se Dr. Rudolf H. platiti obžalovaným měsíčně pozadu 2000 Kč, tedy 24.000 Kč ročně. Dr. Rudolf H. měl v této zubolékařské praksi roku 1920 tržbu 100.000 Kč a roku 1921 tržbu 90.000 Kč. Rozsudek zjišťuje dále, že Dr. Rudolf H. najal místnosti s částečným bytovým a zubolékařským zařízením a s ohledem na určitý kruh pacientů a zákazníků svého předchůdce, který v těchto místnostech zubolékařskou praksi provozoval. Dr. H. byl nejprve u obžalovaných zaměstnán jako asistent, vykonávaje dále zubolékařskou praksi po zemřelém MUDru Václavu V. Nevybudoval si, když pak smlouvou ze dne 29. září 1919 najal zubolékařskou praksi od obžalovaných, aby ji mohl vésti na svůj účet, okruh své klientely sám, nýbrž použil úmrtí Dra V-a, by jeho pacienty, uvyklé na místnosti, ve kterých zemřelý Dr. V. všeobecně známou a rozsáhlou zubolékařskou praksi provozoval, pro sebe získal. Tomu nasvědčuje i ta okolnost, že na domě zůstala návěstní tabule s firmou zemřelého Dra Václava V-a. Na základě těchto zjištění dlužno zkoumati, zda obžalovaní: 1. využívali mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, 2. zda žádali z místností a nářadí, jehož Dr. H. používal, jako nájemné, částky zřejmě přemrštěné a 3. zda si subjektivně byli toho vědomi, že žádají (poskytovati si dávají) cenu přemrštěnou. Ad 1. Již před válkou přenechávaly a pronajímaly se místnosti, kde byly se zdarem provozovány určité živnosti, ať řemeslné neb obchodní podniky, nebo prakse advokátní, nebo lékařská, interesentům, provozujícím tutéž živnost, týž obchod anebo zaměstnání, nebo podobný podnik, za ceny daleko vyšší, než činily ceny (nájemné) z místností stejných, kde však takové provozovny, buď ještě vůbec nebyly, aneb dosud neprospívaly. Interesenti pak rádi takové místnosti najímali a zvýšené ceny (nájemné) platili, neboť nenajímali pouze místností, nýbrž přejímali zároveň provozovnu s okruhem zákazníků, odběratelů, klientů nebo pacientů, zvyklých právě na tuto místnost, nebo na původního majitele provozovny. V tom spočívala právě cena staré, dobré pověsti se těšící firmy, proslulé advokátní kanceláře atd. Taková stará firma, t. j. onen okruh spolehlivých zákazníků, klientů nebo pacientů, představovala jak při zcizení, tak i při pronájmu závodu značnou majetkovou hodnotu, za niž si zcizitelé (pronajímatelé) vymiňovali vyšší úplatu, která bývala zahrnována v cenu tržní (v nájemné) a bývala placena buď úhrnkem anebo ve formě ročního nebo měsíčního důchodu. Tomu na závadu nebylo, že v některých případech dle zákonů a nařízení nebyli pronajímatelé, ať už to byli vlastníci místností, neb zástupci, po případě dědicové živnostníka, závod pozvednuvšího, oprávněni, živnost nebo praksi provozovati. Tomu tak bylo i v tomto případě, kde obžalovaní dle srovnalé vůle s najímatelem Drem H-em pronajali mu místnosti, kde dříve byla provozována výnosná prakse zubolékařská zemřelým Drem Václavem V-em, i s potřebným zařízením. Jedině směrodatnou pro posouzení právního poměru mezi obžalovanými a Drem H-em byla vůle stran. Obžalovaní nežádali úplatu pouze za místnosti a používání nářadí, nýbrž za přenechání stávající prakse, t. j. okruhu pacientů, kteří byli zvyklí do pronajatých místností choditi a tam se léčiti. Dne 1. dubna 1920 podali obžalovaní na MUDra H-a u okresního soudu na Král. Vinohradech žalobu na vyklizení nájemně mu přenechaných místností a jich zařízení. Stanoviska, která ve sporu tomto tlumočila jak lékařská komora, tak i okresní politická správa na Král. Vinohradech, odpovídají zákonu a sdílí je i Nejvyšší soud. Dle nich nesmí vdova po lékaři za žádných okolností provozovati dále lékařskou praksi domnělým právem vdovy, jak jest tomu u řemeslných nebo koncesovaných živností; obdoba jest zde naprosto nepřípustnou. Vdova musela by sama pro svou osobu prokázati nejprve způsobilost a dosáhnouti koncese zubního technika, při praksi lékařské musela by nabýti sama hodnosti doktora lékařství na universitě. Důsledkem toho nemůže vdova po zubním lékaři pronajmouti lékařskou praksi, nýbrž toliko příslušný byt (ordinační pokoj, čekárnu, pracovnu atd.) a za úplatu zapůjčiti lékařsko-technické zařízení (instrumentář) za účelem dalšího provozování lékařské prakse lékařem; v tom případě musí však lékařská prakse zníti na jméno tohoto lékaře (zubního lékaře). Než okolnosti tyto jsou z důvodů, shora uvedených, pro řešení otázky, zda obžalovaní jednali, využívajíce mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, bezpředmětnými a mohly by míti vliv nejvýše ve zmíněném anebo v podobném sporu civilním, najmě kdyby bylo žalováno na plnění úplaty ze smluv shora uvedených nebo na vrácení částek, již

na základě těchto smluv zaplacených. Z uvedeného je vidno, že podobné smlouvy, jakou uzavřeli obžalovaní s Drem H-em, se uzavíraly i před válkou, že takové právní poměry byly již před válkou a touto vyvolány nebyly. Nelze proto tvrditi a vytýkati, že obžalovaní, požadujíce při přenechání místností se zařízením pro provozování zubolékařské prakse od Dra H-a úplaty vyšší nežli by činilo obvyklé nájemné, využívali mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Ad 2. Na základě stavu věci, jím zjištěného, dospěl nalézací soud k přesvědčení, že obžalovaní nežádali takto ceny zřejmě přemrštěné. Názor ten sdílí též zrušovací soud, neboť vzhledem k výnosu 100.000 Kč a 90.000 Kč, kterého Dr. H. ihned na začátku své prakse dle zjištění soudu v uvedených místnostech docílil, jest požadovaná úplata, se zřetelem na stálý kádr pacientů zemřelého Dra Václava V-a, přiměřenou.

Čís. 1147.

Obžalovaného pro urážku na cti, že prý jiným způsobem, než veřejně, (§ 488 tr. zák.), křivě obvinil soukromého obžalobce z padělání soukromé listiny, vymiňuje důkaz pravděpodobnosti.

V řízení o urážce na cti nelze odsouzenému uložiti útraty, jež vzešly jeho udáním, pro něž jest nyní obžalován a na základě něhož bylo zavedeno veřejným obžalobcem řízení, pokud vzešly v tomto řízení.

(Rozh. ze dne 5. března 1923, Kr I 119/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Liberci ze dne 10. února 1922 č. j. U-VI-1276/21 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Liberci ze dne 31. května 1922 č. j. Bl-VI-55/22 porušen byl zákon v ustanovení §u 490 odstavec druhý tr. zák., rozsudkem okresního soudu v Liberci též v ustanovení §u 390 tr. ř., rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu v Liberci se ukládá, by, šetře zásady §u 293 odstavec třetí tr. ř. ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Ze spisu okresního soudu v Liberci U VI 393 a 1276/21, které spolu úzce souvisejí, vyplývá tento skutkový děj: Když uprázdněné místo učitele zpěvu na německém gymnasiu v Liberci bylo bez konkursu propůjčeno řediteli liberecké hudební školy Emilu K-ovi, učinil neznámý pisatel o tom oznámení z 9. února 1921 zemské školní radě, podepsav je jménem »Rudolf S., Reichenberg,« Proto Rudolf S., dověděv se o tom, učinil dle spisů U VI 393/21 o zneužití svého jména trestní oznámení státnímu zastupitelství ze dne 29. března 1921; státní zastupitelství zavedlo u okresního soudu v Liberci přípravné vyhledávání ve směru §§ 197 a 461 tr. zák. proti neznámému pachateli. V průběhu jeho slyšeni byli znalci písma a to Leopold T., jenž podal posudek, že jest pravděpodobné, že Elisa K-ová ono podání psala. Naproti tomu prohlásil profesor Jindřich R., že po důkladném a zralém uvážení došel k přesvědčení, že závadný dopis jistě pochází od Elisy K-ové. Když pak soud vzhledem k této různosti posudků si vyžádal ještě posudek třetího znalce profesora Františka K-e z Prahy, prohlásil tento, že písmo na závadné žádosti »nepochází pravděpodobně z ruky Elisy K-ové.« K prohlášení státního zastupitelství byla pak tato trestní věc dle §u 90 tr. ř. zastavena. Dle spisů U VI 1276/21 udala Elisa K-ová Rudolfa S-a pro přestupek urážky na cti, spáchaný tím, že dne 9. září 1921 v Liberci, přišed do jejího bytu a křiče, se jí tázal, jak se mohla opovážiti podati žádost na zemskou školní radu a ji podepsati jeho jménem, že věc musí jíti k státnímu zastupitelství, ježto je to falšování listiny, nač je trest žaláře. Při hlavním líčení o této soukromé obžalobě doznal Rudolf S. čin za vinu mu kladený, ale odvolával se na to, že tak učinil po úmluvě s profesorem R-em, jenž mu soukromou obžalobkyni označil jako pisatelku závadného dopisu na zemskou školní radu, a po rozmluvě s ředitelem T-em. Ze spisu U VI 393/21 přečteny byly ony posudky znalců. Soudce zamítl návrh obžalovaného na slyšení obou znalců (prof. R-a a ředitele T-a) jako svědků o tom, co s »obžalovaným před tím soukromě mluvili, jako nezávažný proto, že předmětem soukromé obžaloby jest skutkový děj a chování se obžalovaného dne 9. září 1921 v bytě soukromé žalobkyně.« Rozsudkem ze dne 16. února 1922 č. j. U VI 1276/21 byl pak Rudolf S. vinným uznán přestupky §§ 487 a 488 tr. zák., spáchanými tím, »že dne 9. září 1921 v bytě Elisy K-ové a v přítomnosti její matky, křiče, soukromou žalobkyni křivě obviňoval z odeslání žádosti na zemskou školní radu, podepsané jménem obžalovaného, v čemž spočívá falšování listin, trestem těžkého žaláře ohrožené, a že o tom učiní oznámení státnímu zastupitelství« — a že takto soukromou žalobkyni křivě vinil z přestupku a vyjevováním smýšlených a převrácených skutečností z nečestného jednání, kteréž ji v obecném mínění mohlo v opovržení uvésti nebo snížiti. V důvodech rozsudečných béře soud první stolice závadné výroky za prokázány a odůvodňuje, proč v nich spatřuje uvedené přestupky urážky na cti; dále uvádí, že se obžalovanému důkaz pravdy, ve věci U 393/21 vedený, že Elisa K-ová psala závadný dopis zemské školní radě, nezdařil, poněvadž znalci písma T. a K. prohlásili, že ji za pisatelku pokládati nelze; posudek profesora R-a nepokládá za nepředpojatý, poněvadž profesor R. s obžalovaným jednal před líčením a dal obžalovanému soukromý posudek. Do rozsudku podal obžalovaný odvolání co do viny a co do útrat, v tomto směru, pokud jde o útraty za znalecké posudky. Rozsudkem krajského soudu v Liberci ze dne 31. května 1922 bylo odvolání v obojím směru zamítnuto, a to pokud jde o vinu, z věcných a zákonu plně odpovídajících důvodů prvé stolice, pokud pak jde o útraty poplatků znaleckých v částce 650 Kč jako opožděné. Rozsudky obou stolic, pokud jde o výrok o vině, se nesrovnávají se zákonem. Pokud se týče zjištění rozsudečného, že nezdařil se důkaz pravdy o té okolnosti, že Elisa K-ová psala ono podání na zemskou školní radu, dlužno poukázati k tomu, že v tomto případě, kde nešlo o urážku ve smyslu §u 488 tr. zák. veřejně, nýbrž jiným způsobem pronesenou, důkazu pravdy nebylo třeba. Dle §u 490 odstavec druhý tr. ř. stačil důkaz pravděpodobnosti, to jest prokázání takových okolností, pro něž bylo

dostatečné příčiny, by obvinění mohlo za pravdivé býti pokládáno. Obžalovaný hájil se tím, že znalec prof. R. mu s určitosti sdělil, že ono podání pochází od soukromé žalobkyně, že jí to může říci, a také prof. T. že mu řekl, aby si to se slečnou K-ovou vyjednal. Navrhl-li obžalovaný, jak jednacím protokolem zjištěno, by profesoři R. a T. byli slyšeni o té okolnosti, co s obžalovaným dříve soukromě byli mluvili, neboli že mu jako znalci slečnu K-ovou za pisatelku onoho podání označovali, neměl ve smyslu §u 3 tr. ř. návrh ten jako nezávažný býti zamítnut, neboť v této trestní věci nebylo dokázati, zda psala Elisa K-ová závadný list na zemskou školní radu čili nic, nýbrž, zda obviňoval obžalovaný Elisu K-ovou křivě z pisatelství, zda ji obviňoval z přestupku falšování soukromé listiny a z nečestného jednání křivě čili nic, anebo aspoň, zda byly tu okolnosti, jím prokazatelné, jež by dávaly dostatečné důvody, by mohl obvinění pokládati za pravé. Touto otázkou rozsudky obou stolic, stojíce na stanovisku, že obžalovanému bylo třeba podati o pisatelství Elisy K-ové důkaz pravdy, vůbec se nezabývaly a byl zákon v oněch směrech porušen. Další porušení zákona spočívá v odsouzení obžalovaného rozsudkem okresního soudu v Liberci U VI 1276/21, aby vedle §u 390 tr. ř. nahradil útraty znaleckých posudků v částce 650 Kč. Útraty ty vzešly ve věci zcela jiné, ve věci U VI 393/21 proti neznámému pachateli pro přestupek §§ 197 a 461 tr. zák., spáchaný falšováním závadného podání jako listiny soukromé. Věc tu vedl veřejný obžalobce, třeba k trestnímu oznámení Rudolfa S., a tento zde nebyl ani soukromým obžalobcem, ani soukromým účastníkem. Ve svém trestním oznámení uvádí výslovně, že žádá za zavedení řízení proti »neznámému pachateli«. Žádal-li však za zavedení trestního řízení proti neznámému pachateli, nebylo toto vedeno jen na jeho návrh a měl útraty platiti stát.

Čís. 1148.

Srážka vlaků zaviněná tím, že vlakvedoucí, obdržev předčasně vlakopis, opustil stanici, nevyčkav příjezdu protijedoucího vlaku.
Výpravčí úředník jest zodpovědným za předčasné vydání vlakopisu. Pokud stihá zodpovědnost též vlakvedoucího.

(Rozh. ze dne 5. března 1923, Kr II 167/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína P-a do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 12. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 335 a 337 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného Štěpána Sch-a do téhož rozsudku, jímž byl uznán vinným týmž trestným činem, rozsudek ohledně něho zrušil a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost Antonína P-a dovozuje, uplatňujíc zmateční důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že stěžovatel odevzdal vlakopis vlakvedoucímu Sch-ovi, jsa přesvědčen, že Sch. odjede s vlakem č. 44 teprve, až protivlak č. 41 přijede, že se prý takové vypravení vlaků dálo a děje pravidelně a že stěžovateli nemohlo napadnouti, že Sch. by odjel před příjezdem protivlaku, dobře věda, že vlaky č. 44 a 41 křižují ve stanici J. Vývodům těm nelze přisvědčiti. Příčinná souvislost nehody s tím, že stěžovatel odevzdáním vlakopisu dal Sch-ovi příkaz neb alespoň zmocnění k odjezdu předčasně, t. j. před příjezdem protivlaku č. 41, vyplývá nepopíratelně z úvahy, že Sch. bez vlakopisu odjeti nemohl, a je proto nalézacím soudem správně zjištěna. Pro posouzení, zda jednal stěžovatel předčasným odevzdáním vlakopisu nedbale, je bez významu, zda bylo mezi ním a Sch-em o křižování vlaků v O. mluveno čili nic. V případě kladném byl by stěžovatel v Sch-ovi při nejmenším vzbudil domněnku, že křižování, pro stanici J. předepsané, je přeloženo do stanice O. a že trať mezi oběma stanicemi je pro vlak č. 44 volná, ač volnou nebyla a ač při náležité opatrnosti i stěžovatel byl by si musel uvědomiti, že Sch. porozumí nebo může porozuměti slovům stěžovatelovým »v O. křižujete« způsobem naznačeným. Než i v případě záporném, pro stěžovatele příznivějším, že o křižování vlaků v O. mluveno nebylo — a s hlediska této možnosti posuzuje zřejmě nalézací soud vinu stěžovatele P-a — porušil stěžovatel své služební povinnosti. Dle zjištění nalézacího soudu je vydání vlakopisu výpravčím úředníkem vlakvedoucímu samo o sobě již rozkazem neb alespoň dovolením k odjezdu a to v případě, o nějž tu jde, k odjezdu bezodkladnému, poněvadž příjezd a odjezd byly totožny (t. j. byly zapsány do vlakopisu týmž časem). Nezáleží na tom, že byly vlaky i jindy pravidelně vypravovány týmž, platným předpisům nevyhovujícím způsobem, ani na tom, zda počítal a mohl stěžovatel počítati s náležitou opatrností Sch-ovou. Předpisy pro dopravní službu směřují k tomu, by nebezpečí, s provozem železnic spojené, bylo zamezeno neb alespoň na nejmenší míru sníženo; dlužno jim vyhověti, třebas by se tím pravidelný provoz stal snad zdlouhavějším; neboť nutnějším a závažnějším než požadavek rychlé jízdy, je požadavek jízdy bezpečné. Předpisy o provozu neztrácejí platnosti a závaznosti tím, že se jich třeba častěji, ba pravidelně nešetří. Předpisy žádají poslušnost a přesné zachování na onom zřízenci, jehož činnosti se ten který jejich bod dotýká; nelze ponechati na vůli tomu kterému zřízenci, by předpis, jeho se dotýkající a proň závazný, zachoval anebo nezachoval, dle toho, zda nemá nebo má za to, že nebezpečí pro lidskou bezpečnost nenastane pro bdělost a opatrnost zřízenců jiných. Povinností stěžovatelovou bylo proto, by si sám, nespoléhaje na vlakvedoucího Sch-a, počínal s náležitou obezřelostí a opatrností. Co bylo v tomto směru jeho povinností, věděl nebo mohl a měl alespoň poznati dle služebních předpisů, jejichž znalost a přesné zachování dlužno od něho pro jeho službu žádati. Stěžovatel věděl dle zjištění nalézacího soudu, že vlak č. 44 má křižovati s vlakem č. 41 ve stanici, jejímž výpravčím úředníkem byl. Neomlouvala by ho ostatně ani neznalost této okolnosti, jelikož byl povinen opatřiti si vědomost o všem, co věděti bylo zapotřebí k řádnému a bezpečnému konání služby výpravčí v této stanici. Dle dopravních předpisů čl. XXV. bod 107, odstavec 2. byl povinen, zajistiti bezpečnou jízdu vlaku č. 44 do stanice O. Z této stanice bylo v době, o kterou jde, očekávati vlak č. 41. Před

příjezdem tohoto vlaku do J. nebyla další jízda vlaku č. 44 zabezpečena. Nařídiv přes to před příjezdem vlaku č. 41 vlakvedoucímu vlaku č. 44 bezodkladný odjezd, pokud se týče zmocniv vlakvedoucího k odjezdu odevzdáním vlakopisu, porušil stěžovatel předpis, o němž věděl, neb alespoň mohl a měl věděti, že je vydán ku zamezení nebezpečí pro lidskou bezpečnost, a nemůže se proto odvolávati na to, že nepředvídal nebezpečí, s porušením předpisu spojené. Stěžovatel neosvědčil takto oné obezřelosti a opatrnosti, k níž dle své služby a platných proň předpisů byl osobně zavázán, a přesunul — pakliže skutečně za to měl, že Sch. přes odevzdání vlakopisu odjede teprve po příjezdu protivlaku — povinnost k opatrnosti, jemu náležející, na osobu jinou a jednal proto nedbale. Stížnost jeho do odsuzujícího výroku je neodůvodněna a byla proto zavržena.

Zmateční stížnosti Štěpána Sch-a nelze upříti důvodnosti a to jednak, pokud s hlediska zmatku č. 5 §u 281 tr. ř. vytýká, že výrok nalézacího soudu sám sobě odporuje co do rozhodné skutečnosti, zda P. stěžovateli řekl, že vlak č. 44 bude s vlakem č. 41 křižovati v O., jednak pokud s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. dovozuje, že výrok nalézacího soudu o příčinné souvislosti nehody s jednáním (opomenutím) stěžovatelovým není skutkovými zjištěními nalézacího soudu opodstatněn. Nalézací soud shledává příčinnou souvislost opomenutí stěžovatelova s nehodou v tom, že si nedal od výpravčího P-a ve vlakopisu zapsati přeložení křižování do výhybky v O., a že neupozornil P-a na to, že v O. má vlak čís. 44 křižovati s vlakem čís. 43. Z toho plyne, že nalézací soud předpokládá při tomto výroku, že o přeložení křižování mezi stěžovatelem a výpravčím P-em mluveno bylo. Tento předpoklad jest však v rozporu s předchozími opačnými výroky nalézacího soudu, že nemá za prokázáno, zda vůbec a která slova tenkráte P. pronesl k Sch-ovi, najmě zda mu pravil, že křižování bude v O. Rozpor ten vztahuje se k rozhodující skutečnosti. Nalézací soud, shledávaje provinění stěžovatelovo výhradně v tomto opomenutí, neuvažuje o tom, v čem by záleželo zavinění Sch-ovo pro případ, že o přeložení křižování mluveno nebylo. Nad to nelze v samotném, shora zjištěném opomenutí stěžovatelově shledati příčinu nehody. Příčinou nehody byl rozkaz (svolení) výpravčího P-a ku bezodkladnému odjezdu vlaku č. 44. Tomu rozkazu měl stěžovatel dle čl. I. odstavec 3. služebních předpisů pro dopravní personál vyhověti bez zdráhání přesně a svědomitě, ovšem šetře při tom zájmy podniku železničního. Dle stránky 17 čís. 2 předpisů pro jízdní personál elektrických drah měl Sch. žádati, by mu ve vlakopisu bylo potvrzeno přeložení předepsaného křižování. Ta okolnost, že Sch. tak neučinil, mohla proto býti další příčinou nehody; avšak jen tehdy, pakliže výpravčí úředník P. by si byl následkem žádosti a upozornění Sch-ova byl uvědomil, že o zadržení vlaku čís. 41 v O. se nepostaral a bezpečnou jízdu vlaku čís. 44 nezajistil a v důsledku toho byl rozkaz (zmocnění) k odjezdu vlaku čís. 44 odvolal. Než tohoto předpokladu nalézací soud nezjistil, takže výrok nalézacího soudu ve směru naznačeném zjištěnými skutečnostmi opodstatněn není. Pro dolíčené zmatky bylo stížnosti Štěpána Sch-a, aniž bylo třeba zabývati se ostatními jejími vývody, vyhověti. Na nalézacím soudě bude, by zejména též — pokud možno — zjistil doslov dotazu Sch-ova a odpovědi P-a, jakož i jaký byl smysl jejich, zejména, zda mohl Sch. na základě jich předpokládati, že P. ví, že vlaky čís. 44 a 41 nekřižují v J., nýbrž v O., a zda nebylo Sch-ovi počítati s možností, že sdělení o přeložení křižování stalo se jen omylem nebo nedopatřením P-a. Nalézacímu soudu bude dále po případě též uvažovati o tom, čím se provinil Sch. v případě, že mu P. neřekl, že křižování je přeloženo ze stanice O.

Čís. 1149.

Byl-li doručen rozsudek obžalovanému dle §u 427 tr. ř., neprodlužuje se lhůta ku provedení opravných prostředků pozdějším opětovným doručením rozsudku obhájci chudých.

Jest důvodem k navrácení ku předešlému stavu, byl-li liknavostí soudu obhájce chudých zřízen v poslední den lhůty ku provedení opravného prostředku. Navrácení ku předešlému stavu dopouští se nejen pro zmeškání lhůty opovědi, nýbrž i lhůty k nezbytnému provedení opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Kr I 1365/22.)

Jednaje v neveřejném sezení o opravných prostředcích obžalovaného zamítl Nejvyšší soud jako soud zrušovací stížnost do usnesení zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. listopadu 1922, jímž zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku téhož soudu ze dne 14. října 1922 byla zavržena, vyhověl však žádosti obžalovaného o navrácení v předešlý stav pro opozděné provedení zmateční stížnosti do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 14. října 1922 a povolil navrácení v předešlý stav. V dalším pak vyhověl zmateční stížnosti.

Důvody:

Usnesením nalézacího soudu ze dne 27. listopadu 1922 byla zmateční stížnost, obžalovaným včas ohlášená, zavržena jako opozděná, protože opis rozsudku obžalovanému, při hlavním přelíčení nepřítomnému, byl doručen dle §u 269 tr. ř. již dne 9. listopadu 1922, kdežto zmateční jeho stížnost a odvolání byly téhož dne ohlášeny, ale obhájcem chudých provedeny teprve dne 23. listopadu 1922. Toto opozděné provedení opravných prostředků stalo se patrně proto, že zřízenému obhájci chudých byl opis rozsudku, aniž bylo o to žádáno, opětně doručen dne 17. listopadu 1922. Stížnosti do onoho usnesení nelze vyhověti. Opis rozsudku, dne 14. října 1922 vyneseného, byl obžalovanému po rozumu §§ 269 a 427 tr. ř. doručen dne 9. listopadu 1922 a téhož dne ohlásil obžalovaný zmateční stížnost a odvolání bez udání důvodů zmatečnosti. Lhůta k podání vývodů uplynula proto dne 17. listopadu 1922, do kterého dne vývody nebyly podány. Dle §u 6 tr. ř. v doslovu zákona ze dne 20. července 1912, čís. 142 ř. zák., není lhůta tato prodlužitelna přes to, že obhájci chudých byl opis rozsudku opětně z moci úřední doručen dne 17. listopadu 1922, tedy v poslední den lhůty pro podání vývodů.

V zákonné lhůtě dle §u 285 tr. ř. nebyly podány vývody zmateční stížnosti a byla proto zmateční stížnost právem zavržena dle §u 1 čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. z roku 1878.

Současně se stížností do onoho usnesení nalézacího soudu domáhá se stěžovatel navrácení v předešlý stav pro uplynutí lhůty k podání vývodů zmateční stížností, kteréžto žádosti oprávnění nelze upříti. Nalézací soud, ač v době ohlášení opravných prostředků a zřízení obhájce chudých pro provedení zmateční stížnosti (dne 9. listopadu 1922), musil věděti, že obžalovaný opis rozsudku má již v rukou, nezařídil ničeho, co by sloužilo k urychlenému vyřízení, zejména nenaznačil, že věc jest velmi nutná; opomenutí to mělo v zápětí, že ustanovený obhájce chudých obdržel usnesení advokátní komory teprve dne 17. listopadu 1922, z něhož ani poznati nemohl, že jde o rozsudek, v nepřítomnosti stěžovatele vynesený. Nestalo se tedy jeho vinou (§ 364 tr. ř.), že lhůta k podání vývodů takřka vypršela, když byl zřízen obhájcem chudých, a omyl jeho jest tím omluvitelnějším, ježto mu byl ještě doručen opis rozsudku, což, jak již uvedeno, zákonným předpisům vůbec neodpovídalo. Okolnost, že jde o provedení zmateční stížnosti, a nikoli o její ohlášení (§ 364 tr. ř.), není povolení navrácení v předešlý stav na újmu, protože dle správného výkladu zákona mimořádný tento opravný prostředek se vztahuje také na provedení opožděného opravného prostředku, pakli jeho opověď, jako v tomto případě, nebyla dle zákona úplnou. Odůvodněné žádosti o navrácení v předešlý stav bylo proto vyhověti a dle §u 364 odstavec druhý tr. ř. ve věci samé rozhodnouti.

Čís. 1150.

Pro trestné činy, spáchané vojínem v mezidobí od rozpuštění býv. rakousko-uherské armády až do presentace v armádě československé, jsou příslušny občanské trestní soudy.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, N I 20/23.)

Nejvyšší vojenský soud sdělil Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu, že zamýšlí rozhodnouti spor o příslušnost, který vznikl v trestní věci proti Janu C-ovi mezi vojenským prokurátorem v Josefově a státním zastupitelstvím v Hradci Králové, takto: »Pro trestné činy, které Jan C. spáchal po státním převratu, avšak před presentací v čs. armádě, jsou příslušny občanské trestní soudy.« Důvody: Jan C., narozený dne 3. září 1883 v H., tamtéž příslušný, tříděn a odveden v roce 1915, byl jako domobranecký střelec střeleckého pluku čís. 30 odsouzen rozsudkem zemědělského divisního soudu v Josefově ze dne 10. července 1918 pro zločin sběhnutí, zločin krádeže a přestupek dle §u 36 zbrojního patentu do žaláře na jeden rok. Dříve než rozsudek byl opatřen vykonávací doložkou, což se stalo dne 19. července 1918, uprchl C. z vojenské věznice v Josefově dne 17. července 1918; byl dopaden 26. srpna 1918 a dopraven do vojenské věznice v Josefově, avšak 26. září 1918 uprchl zase z vojenské věznice, načež byl 29. listopadu 1918 znovu zatčen a dopraven do zmíněné vojenské věznice. V obou případech byl divisním soudem v Josefově stihán zatykačem. Na C-a došlo několik trestních oznámení pro podezření z krádeží, spáchaných 1. na manželích P-ových dne 25. července 1918, 2. na Josefu K-ovi, dne 16. srpna 1918, 3. na Františce P-ové dne 23. srpna 1918, 4. na Františku R-ovi dne 30. října 1918, 5. na Antonínu a Cecilii Š-ových dne 7. listopadu 1918. Pro tyto trestné činy bylo proti C-ovi postupně nařízeno soudní vyhledávací řízení u zemědělského divisního soudu, pokud se týče u čs. divisního soudu v Josefově. Dne 21. prosince 1918 byl C. na rozkaz vojenského prokurátora propuštěn z trestní vazby a předán k střeleckému pluku čís. 30. Kterak s ním bylo naloženo u tohoto pluku, není ze spisů patrno. Pravděpodobně byl C. presentován k činné vojenské službě, poněvadž se v trestním oznámení náhradního praporu pěš. pl. čís. 30 pro krádež erárního pláště uvádí, že byl 25. května 1920 demobilisován. Předkládaje pro tuto krádež obžalobní spis, oznámil vojenský prokurátor dne 18. dubna 1922 divisnímu soudu, že neuznává svou příslušnost ohledně krádeží svrchu pod 1—5 uvedených, poněvadž všechny tyto krádeže spáchal obviněný jako sběh býv. rak. uh. armády, jeho vojenský poměr v této armádě však že byl státním převratem zrušen, kdežto k založení příslušnosti čs. vojenských justičních úřadů že by bylo třeba nové presentace; tato však že nastala teprve po propuštění obviněného z vazby, když byl předán k pěš. pl. čís. 30 dne 21. prosince 1918. K tomu se dovolával vojenský prokurátor rozhodnutí nejvyššího soudu, uveřejněného ve sbírce rozhodnutí pod čís. 123 a žádal, aby spisy byly odstoupeny státnímu zastupitelství v Hradci Králové, poněvadž k obviněnému v době, kdy ony krádeže spáchal, jest přihlížeti jako k osobě občanské. Státní zástupce v Hradci Králové vrátil 20. května 1922 spisy divisnímu soudu s oznámením, že neuznává příslušnosti občanských soudů. Odůvodnil to tím, že C. spáchal trestné činy jako vojín, že bylo proti němu trestní řízení příslušným vojenským zástupcem postupně zavedeno, že obviněný demobilisován nebyl, naopak, že ihned byl zařazen k čs. pěš. pl. čís. 30, že tedy vojenského poměru nepřerušil. I kdyby bylo pravdou, uvádí státní zástupce dále, »že vojenská příslušnost byla převratem přerušena, nelze ji pokládati za zrušenu pro činy, jež C. spáchal před převratem a pro něž byl divisním soudem stihán. Ježto se to stalo v případech krádeží na manželích P-ových, na Františce P-ové a na Josefu K-ovi, zůstala v těchto případech vojenská příslušnost v platnosti a nemohla býti ani převratem zrušena«. Vojenský prokurátor uznal na to ohledně těchto tří krádeží, spáchaných před státním převratem, svou příslušnost na základě §u 16 v. tr. ř. a článku 2 zákona ze dne 28. října 1918 čís. 11 sb. z. a n., vzhledem k tomu, že trestní řízení bylo proti obviněnému ještě před státním převratem nařízeno, podal pro krádež na manželích P-ových obžalobu na obviněného a ohledně krádeží na Františce P-ové a Josefu K-ovi upustil od dalšího stihání po rozumu §u 239 3, pokud se týče 1 v. tr. ř. Pro krádež na manželích P-ových byl pak C. rozsudkem divisního soudu v Josefově ze dne 22. listopadu 1922 se zřetelem na ustanovení §u 311 v. tr. ř. odsouzen k žaláři jednoho měsíce. Pokud se týče krádeží spáchaných po státním převratu, setrval vojenský prokurátor na své nepříslušnosti. V odůvodnění poukazuje opět na to, že státním převratem zanikla rak. uh. armáda a tím

také dosa[illegible]ojenský poměr obviněného k této armádě, kdežto ku založení [illegible]ské trestní soudní právomoci v čs. armádě že bylo třeba presentace nebo zařazení obviněného do čs. armády, k té však že došlo teprve po spáchání trestných činů, pročež jest v mezidobí od státního převratu do presentace obviněného považovati ho za osobu občanskou. Státní zastupitelství v Hradci Králové setrvalo i po sdělení změněného stanoviska vojenského prokurátora na svém názoru, že není příslušno ani ohledně trestných činů, spáchaných obviněným po státním převratu před jeho presentací v čs. armádě, podotýkajíc, že proti obviněnému bylo trestní řízení dne 2. srpna 1918, tedy před ukončením vojenského poměru obviněného, zahájeno, že obviněný, který sběhl, demobilisován nebyl, nýbrž po svém dopadení byl zařazen k pěš. pl. čís. 30, takže jest dána vojenská trestní soudní právomoc pro všechny trestné činy, obviněným spáchané; právní souvislost že jest i pro tyto dána a že nezanikla státním převratem vzhledem k §u 16 v. tr. ř. a čl. 2 zákona ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. Nejvyšší vojenský soud nesdílí tento názor státního zastupitelství. Nemůže býti o tom sporu, že obviněný jako příslušník býv. rak. uh. armády podléhal na základě bodu 3, pokud se týče jako sběh na základě bodu 8, § 11 v. tr. ř., pravomoci vojenských soudů vojska rak. uherského. Říše rak. uh. a s ní i její vojsko přestálo však dnem 28. října 1918 existovati. Rozpuštěním rak. uh. armády byl však také vojenský poměr, v němž se obviněný nalézal a to i, pokud šlo o stav sběhnutí, ukončen a tím přestala pro něj vojenská soudní trestní pravomoc bývalých rak. uh. justičních úřadů, kdežto pravomoc čs. vojenských justičních úřadů byla pro něj pro budoucnost založena teprve jeho presentací a zařazením do čs. armády. K této došlo však teprve po tom, když byl obviněný 21. prosince 1918 z trestní vazby z vojenské věznice v Josefově propuštěn a odeslán ku střel. pluku čís. 30. Okolnost, že obviněný byl divisním soudem v Josefově stihán zatykačem a po dopadení (29. listopadu 1918) byl dopraven do vojenské věznice v Josefově, nemůže akt presentace nikterak nahraditi. Také ta okolnost, že obviněný, patře k ročníku 1883, byl vojenskou službou povinen a měl se na základě výnosu M. N. O. k pres. čís. 1695 doplň. ze dne 3. listopadu 1918 přihlásiti, není pro příslušnost čs. vojenských justičních úřadů ohledně trestných činů spáchaných po 28. říjnu 1918 rozhodnou, neboť povinnost k vojenské službě sama o sobě nemá pro příslušnost žádného významu a zmíněný výnos M. N. O. cílil v podstatě jen k uspořádání evidence vojenskou službou povinných osob, které teprve nastoupením vojenské služby vojenské soudní pravomoci podřízeny býti mohly. Za těchto okolností nelze však také tvrditi, že ohledně trestných činů, spáchaných obviněným po státním převratu, byla zachována právní souvislost po rozumu §u 16:1 voj. tr. ř., zavedl-li vojenský prokurátor v Josefově proti obviněnému pro ony trestné činy dne 30. listopadu, pokud se týče dne 21. prosince 1918 soudní vyhledávací řízení, nebyl k tomu příslušný.

Po rozumu §u 39 v. tr. ř., ve znění dle čl. VIII. zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 89 sb. z. a n., žádal nejvyšší vojenský soud o sdělení názoru.

Nejvyšší soud sdělil, že sdílí názor nejvyššího vojenského soudu, by v záporném sporu o příslušnost mezi státním zastupitelstvím v Hradci Králové a vojenským prokurátorem v Josefově v trestní věci proti Janu C-ovi pro trestné činy, které spáchal po státním převratu (po 28. říjnu 1918), avšak před svou presentací v čsl. armádě (do 21. prosince 1918), zejména pro krádež na Františku R-ovi a na manželích Antonínu a Cecilii Š-ových uznáno bylo, že jsou příslušny občanské trestní úřady (soudy), neboť při řešení sporné otázky rozhodnými jsou jedině okolnosti, že následkem převratu, pokud se týče rozpuštěním bývalé rak. uh. armády a ukončením vojenského poměru, v němž se obviněný i jako sběh nalézal, zanikla též vojenská trestní pravomoc bývalých rak. uh. vojenských soudů, které obviněný do té doby podléhal, a tím samým již nastala příslušnost občanských trestních čsl. soudů, kteráž teprve presentací a zařazením obviněného do čsl. armády pominula a vojenskou trestní pravomocí čsl. vojenských soudů byla nahrazena. Za tohoto stavu věci nemohou šetření absolutně nepříslušného vojenského prokurátora, která se zřetelem na dobu spáchaných trestných činů teprve v době, kdy obviněný již občanské trestní pravomoci podléhal, zahájena býti mohla, příslušnost vojenských trestních úřadů založiti a o zachování právní souvislosti po rozumu odstavce prvého §u 16 v. tr. ř. nelze mluviti.

Čís. 1151.

Křivého svědectví (§ 199 písm. a) tr. zák.) nedopouští se ten, proti němuž v době jeho svědeckého výslechu bylo závažné podezření, že sám spáchal trestný čin, o němž svědčil.

(Rozh. ze dne 9. března 1923, Kr I 1362/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Adolfa S-a do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 181 tr. zák., zločinem podvodu dle §§ 197, 199 a) tr. zák. a §§ 9, 5, 197, 199 a) tr. zák. a přestupkem dle §u 320 f) tr. zák., pokud napadla odsuzující výrok pro dokonaný zločin dle §u 199 písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek v tomto směru a obžalovaného sprostil z obžaloby pro tento čin trestný.

Důvody:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti dle č. 9 a) §u 281 tr. ř., napadá rozsudek ve výroku, odsuzujícím obžalovaného pro zločin podvodu křivým svědectvím před okresním soudem v K. Právem uvádí stížnost, že obžalovaný, který vyslýchán byl dne 19. května 1922 u okresního soudu v K. v trestní věci proti neznámým pachatelům pro zločin zpronevěry nepřísežně jako svědek, při čemž údaje jeho byly objektivně nesprávné, měl býti vlastně slyšen jako obviněný a měl býti upozorněn, že může odepříti výpověď

o jistých okolnostech. Ze spisů vysvítá totiž, že v době, kdy stěžovatel slyšen byl jako svědek o okresního soudu v K., bylo zde proti němu již podezření trestného činu, o němž jako svědek měl býti slyšen. Udali totiž představený obce M. Jan W., slyšený již 27. března 1922, a jeho dcera Marie W-ová, vyslechnutá dne 12. května 1922, u okresního soudu v K., že platební poukázky poštovního šekového úřadu v Praze určené pro obec M., nepodepsali a že též nepřijali 400 Kč. Doručení zásilek, určených pro obec obstarával vždy, jako potvrdila Marie W., poštovní zřízenec úřadu v M., obžalovaný Adolf S. Za tohoto stavu věci mohl a měl míti vyslýchající soudce závažné podezření, že Adolf S. v případě, o který při jeho výslechu šlo, sám se dopustil trestného činu, a bylo povinností soudu, vyslechnouti Adolfa S-a jako podezřelého. Byl-li však přes to Adolf S. vyslechnut jako svědek a nad to ještě bez upozornění na ustanovení §u 153 tr. ř., jež bylo žádoucno, poněvadž šlo o osobu, práv neznalou, nelze jeho výpověď ve smyslu zákona pokládati za svědeckou výpověď. Objektivně zodpovídal se Adolf S. jen jako obviněný, svou vinu znající, materielně bylo postavení jeho postavením objektivně podezřelého, subjektivně se vinným cítícího, a pod tímto zorným úhlem bylo posuzovati jeho výpověď, neměla-li býti zásada ustanovení §u 202 tr. ř. porušena. Dle tohoto ustanovení nesmí býti použito žádných prostředků k tomu účeli, by obviněný byl pohnut k doznání nebo k jiným určitým udáním. Výpověď Adolfa S-a neodpovídala pojmu svědectví, podléhajícího trestní sankci §u 199 a) tr. zák. a zločinu tohoto se tudíž Adolf S. nedopustil.

Čís. 1152.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Pro skutkovou podstatu trestného činu dle §u 7 lich. zák. jest lhostejno, že spolusmluvníkem byl stát a že se tento nemní býti poškozeným.

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr I 148/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 2. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Bezvýsledně uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Pokládá-li stížnost podřadění činu pod § 7 lichevního zákona nesprávným, ježto objektem trestného činu byl stát, o němž stěží lze tvrditi, že by se dal od svých dodavatelů zkracovati, stačí poukázati na to, že zákon lichevní ani státu ze své ochrany nevylučuje, jakmile podniknut byl proti němu čin, vykazující v zákoně vytčené předpoklady skutkové podstaty poválečné lichvy. I u státu mohla nastati následkem válkou přivoděného nedostatku předmětů potřeby nutnost, zaopatřiti si je v případě nezbytí za každou cenu, i stát tudíž nutno chrániti proti hrabivosti dodavatelů, využívajících způsobem, v §u 7 lichevního zákona naznačeným, jeho tísně. Že též uplynutí doby dvou let po ukončení války nevylučuje trestného využívání mimořádných poměrů, válkou přivoděných, dokazuje nejlépe okolnost, že se zákonodárná moc viděla nucena, ještě zákonem z 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n., předpisy na potírání lichvy značně přiostřiti. Prohlášení zástupce eráru, že se erár poškozeným necítí, jest bezvýznamno pro řešení otázky viny, jelikož toto osobní mínění spolusmluvníka nevylučuje, že cena požadovaná nemohla býti objektivně zřejmě přemrštěnou, o čemž rozhodovati jest soudu, zákon pak nemá za účel, chrániti jen jednotlivého smluvníka, nýbrž spotřebitelstvo vůbec proti škodlivým účinkům jednání pachatelova na tvoření ceny dotyčného druhu předmětu potřeby.

Čís. 1153.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Trestnost pachatelovu vylučuje i zaviněná nevědomost předpisů, zakládajících trestní zodpovědnost dle zákona lichevního, třebas byl pachatel povinen je dle svého povolání znáti.

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr I 236/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. prosince 1921, jímž byla obžalovaná podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro přečin dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Soud lichevní zjistil sice, že objektivně jest zjištěným jednáním obžalované splněna skutková podstata pletich, sprostil však obžalovanou z obžaloby, jednak upíraje pletichám těm způsobilost, stupňovati ceny předmětů potřeby, jednak nemaje prokázaným, že obžalovaná, neznající předpisů, vylučujících volný obchod obilím a mlýnskými výrobky, v ě d o m ě do pletich se pustila a byla si vědoma toho, že její jednání jest způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby. Výrok rozsudku, že pletichy nebyly způsobilými, stupňovati cenu předmětu potřeby, a že si toho obžalovaná nebyla vědoma, napadá stížnost z důvodu §u 281 čís. 5, 9 a) tr. ř. Než netřeba zabývati se otázkou, pokud tyto výtky zmateční stížnosti jsou důvodny. Neboť přečin pletich dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona předpokládá po stránce subjektivní nejen vědomí pachatelovo, že činnost jeho je způsobilou, stupňovati ceny předmětu potřeby, nýbrž i vědomí nedovolenosti dotyčného jednání. Výrok rozsudku, vědomí to u obžalované vylučující, zmateční stížnost sice rovněž napadá, ale jen po stránce hmotněprávní, dovozujíc, že jest lhostejno, zda obžalovaná dotyčné předpisy skutečně znala čili nic, ježto dle svého zaměstnání jako obchodnice byla povinna, by je znala, a jejich neznalostí nemůže se dle

§u 233 tr. zák. omlouvati. Avšak tohoto předpisu tr. zák. nelze se s úspěchem dovolávati, ježto vědomí, rozsudkem vyloučené, tvoří podstatný předpoklad, by v jednání obžalované pletichy ve smyslu §u 11 čís. 4 lichevního zákona vůbec mohly býti spatřovány. I výroku rozsudku, že se obžalovaná, obchodujíc obilninami, pustila do pletich, možno rozuměti jen tak, že vykonala skutek, který byl pouštěním se do pletich, kdyby právě jeho nedovolenosti bývala si vědoma. Když obžalovaná nevěděla, že provozuje obchod nedovolený, nemůže se toto obchodování označiti pouštěním se do pletich ani tehdy, když nevědomost obžalované měla původ svůj v kulposní neznalosti předpisů, jež dle svého povolání znáti byla povinna. Zmateční stížnost není tedy způsobilou, by správnost sprošťujícího výroku dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona vyvrátila, i bylo ji v tomto směru zavrhnouti.

Čís. 1154.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Zákon o válečné lichvě nepozbyl účinnosti dnem 22. června 1921, jímž dle mírové smlouvy versaillské ze dne 28. června 1919 skončil se stav válečný.
»Jiným zbožím« ve smyslu §u 13 lich. zák. jsou i předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr II 77/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 20. prosince 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje, uplatňujíc zmateční důvod čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že zjištěná činnost stěžovatelky nezakládá skutkové podstaty přečinu §u 13 zákona o válečné lichvě, jelikož i okurky, které stěžovatelka vnucovala osobě, kupující brambory, jsou předmětem potřeby a jelikož zákon o válečné lichvě pozbyl dnem 22. června 1921 platnosti. Nelze stížnosti přisvědčiti. Mimořádné poměry poválečné donucovaly, ne-li veškeré spotřebitelstvo, tož alespoň převážnou část jeho, jejímž příslušníkům se nepodařilo, přizpůsobiti své příjmy zcela stoupající drahotě, by spotřebitel nakládal s prostředky, jemu po ruce jsoucími, co nejspořivěji a nejúčelněji a obmezoval se na nákup oněch druhů zboží, jaké považuje za nejvhodnější, nejvydatnější a nejlevnější k ukojení potřeb, dle jeho posudku nejnaléhavějších. Klesající, pomalejší nebo jinak tím stěžovaný odbyt toho neb onoho druhu zboží, na jehož odbytu, zejména po případě rychlém odbytu obchodníku z té neb oné příčiny záleží, sváděl obchodníky, by zvýšili, zejména urychlili odbyt tohoto zboží tím, že prodávali zboží, po němž byla poptávka rozsáhlejší a naléhavější, jen za podmínky, odebéře-li zákazník současně také zboží, po němž je jen poptávka chabá a zdrženlivější. Nátlaku takovému, činiti výdaje na věci, na nichž zákazníku nezáleží, na jejichž nákup snad prostředky jeho nestačí a jichž by se jinak zřekl pro jiné potřeby nutnější, nátlaku to, který nelze srovnati se zásadou spořivého a účelného upotřebování případných prostředků tím kterým spotřebitelem, čelí ustanovení §u 13 zákona o válečné lichvě. Ježto zmíněné zásadě a z ní prýštící snaze spotřebitelů příčí se též ukojení méně naléhavější potřeby na úkor potřeby naléhavější, nelze dle účelu zákona rozeznávati, zda náleží zboží, které se zákazníku vnucuje, ku předmětům potřeby čili nic. Ostatně při rozsáhlosti pojmu »předmětů potřeby« zbýval by jinak pro pojem »jiné zboží« jen malý počet předmětů přepychových, a zákonem zamýšlené ochrany nedostalo by se právě spotřebitelům nezámožným, nemajetným, chudým, kteří za drahoty ukojí stěží potřeby nejnaléhavější a pro které všelijaké věci, sloužící jiným potřebám, jsou přepychem nedosažitelným. Ani doslov zákona neposkytuje opory pro výklad stížnosti, že jiným zbožím jsou výhradně druhy zboží, které nejsou předmětem potřeby. Vždyť pojem zboží pojímá veškeré věci movité, jimiž se obchoduje. Nezáleží tedy na tom, že stěžovatelka vnucovala svědkyni zboží, které možno považovati za předmět potřeby. Budiž podotčeno, že nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že nové brambory, prodávané prvního srpna 1921, jsou předmětem potřeby, když nové brambory dovážejí se již od konce června na trhy ve množstvích tak značných a za ceny takové, že slouží k výživě veškerého spotřebitelstva na místě starých bramborů, namnoze již nepožívatelných. Zákon o válečné lichvě neobsahuje ustanovení, že jeho platnost je obmezena na určitou dobu, a nepozbyl proto platnosti tím, že mírová smlouva versailská ze dne 28. června 1919, vyhlášená ve sbírce zákonů a nařízení dne 22. června 1921, stanoví, že dobou, kdy smlouva nabude působnosti, končí se stav válečný. Důsledkem skončení válečného stavu je dle věty následující obnovení oficielních styků mocností, na válce zúčastněných, a jen pro tento důsledek bylo vyhlášeno ustanovení ono. Zákon o válečné lichvě však čelí neblahým zjevům, které plynou z mimořádných poměrů válkou vyvolaných pro zásobování obyvatelstva, a že tyto poměry nepřestaly formálním ukončením válečného stavu, je notorické. Stížnost je neodůvodněna, slušelo ji zavrhnouti.

Čís. 1155.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězového obchodu (pletich) nedopouští se pouhý posel.

(Rozh. ze dne 10. března 1923, Kr II 100/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mor. Ostravě ze dne 13. prosince 1921, pokud jím byla obžalovaná Julie K-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obža-

loby pro přečin podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Pro rozhodování o důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. nutno počítati jak po objektivní tak i subjektivní stránce se zjištěními rozsudku nalézacího soudu. A tu zmateční stížnost obírá se pouze nesprávným právním posouzením objektivní stránky skutečností, v rozsudku obsažených, tvrdíc, že skutečnosti tyto tvoří aspoň přečin řetězového obchodu nebo spoluviny na něm, ponechává však úplně stranou zjištění nalézacího soudu o subjektivní stránce jednání, z něhož byla obžalovaná viněna. I kdyby se mohlo míti za to v souhlasu se zmateční stížností, že již sprostředkovatelská činnost může za určitých okolností tvořiti skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu nebo spoluviny na něm, dlužno přece zabývati se i subjektivní stránkou tohoto trestného jednání, která vyžaduje, by si obžalovaná byla vědoma, že se zbytečně vsunuje do převodu zboží z výroby do spotřeby a že ho spotřebiteli oddaluje. Nalézací soud však, označiv obžalovanou jako sprostředkovatelku, která ukazovala neznámým ženštinám, dopravivším do M. podloudně čokoládu, čaj a mandle z Německa, cestu ke kupci G-ovi, kterému bylo zboží prodáno, a jako poslici oněch ženštin, zjistil současně, že obžalovaná jednala bez veškerého úmyslu na obchodování a bez veškerého skutečného obchodování tímto zbožím. Tímto zjištěním, že obžalovaná vůbec neměla úmyslu obchodovati, vyloučil nalézací soud i vědomí obžalované, že se zbytečně do převodu onoho zboží z výroby ke spotřebiteli vsunula, zdůrazniv tuto okolnost poukazem na to, že u obžalované nešlo vůbec o obchodování dovezeným zbožím. Jakmile však schází obžalované tato subjektivní náležitost řetězového obchodu, není možno tvrditi, že jest splněna tato skutková podstata. Není však možno v tomto případě ani míti za to, že obžalovaná napomáhala řetězovému obchodování oněch tří neznámých ženštin, neboť nalézací soud nezjistil, že obžalovaná věděla, že s čajem, mandlemi a čokoládou má se řetězově obchodovati, nýbrž, pokládaje obžalovanou za poslici, vyloučil tím po subjektivní stránce každou souvislost jednání obžalované s jednáním oněch neznámých tří žen i pro případ, že obchodovaly řetězově; chybí proto i spoluvině podle §u 5 tr. zák. subjektivní podklad. Zmateční stížnost nemá proto pravdu, domáhajíc se zrušení rozsudku nebo rozhodnutí ve věci samé a odsouzení obžalované pro přečin řetězového obchodu, pokud se týče spoluviny na něm. Zmateční stížnost opustila již sama právní kvalifikaci zjištěných skutečností se stanoviska jiných pletich §u 11 čís. 4 zákona lichevního, leč hledíc k §u 262 tr. ř., jest se při uplatnění důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zabývati i touto kvalifikací jednání obžalované. Ani tu však nemůže míti zmateční stížnost úspěchu, neboť nalézací soud i v tomto bodě vyloučil subjektivní náležitost jiných pletich, která záleží v tom, že si obžalovaná musila býti vědoma nedovolenosti svého jednání a způsobilosti jeho, stupňovati cenu prodávaného zboží. Nalézací soud zjistil, že obžalovaná neměla subjektivního vědomí, jak ho vyžaduje skutková podstata pletich, odůvodnil

toto zjištění a zrušovací soud jest na toto zjištění vázán. Naprosto nezáleží na tom, z jakého důvodu si nebyla obžalovaná subjektivní náležitosti přečinu jiných pletich vědoma.

Čís. 1156.

»Spoluzlodějem« (§ 174 II. a) tr. zák.) jest pouze osoba, jež, vědouc, že jde o krádež, při činu spolupůsobí.

(Rozh. ze dne 12. března 1923, Kr II 98/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa H-a do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 3. prosince 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171 a 174 II a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným pouze přestupkem krádeže dle §u 460 tr. zák.

Důvody:

Soud nalézací zjistil, že stěžovatel ve společnosti spoluobžalovaného Františka S-a odcizil 3 stromy v ceně 150 Kč. Odsoudil pak stěžovatele pro zločin krádeže dle §§ 171 a 174 II. a) tr. zák., ačkoliv spoluobžalovaného S-a z obžaloby sprostil. Zmateční stížností, dovozující provedením důvodu zmatku §u 281 čís. 10 tr. ř., že obžalovaný Josef H. při správném použití zákona neměl býti uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 174 II. a) tr. zák., nýbrž jen přestupkem krádeže dle §u 460 tr. zák., dlužno přiznati oprávněnost. Neboť zločinná kvalifikace spočívá v tomto případě dle rozsudku prvního soudu jen v tom, že prý spáchal stěžovatel krádež ve společnosti Františka S. Než § 174 II. a) tr. zák. předpokládá spáchání krádeže ve společnosti spoluzlodějce. »Spoluzlodějem« jest však již dle gramatického výkladu jen osoba, která, vědouc, že jde o krádež, při činu spolupůsobí. Jelikož František S. týmž rozsudkem sproštěn byl z obžaloby pro týž zločin zjištěním, že spolupůsobil při kácení a odvezení stromu, pro jichž krádež Josef H. byl odsouzen, neváda, že účastní se jednání zlodějského, padla tím i u Josefa H-a jediná okolnost, o niž opírá se zločinná kvalifikace krádeže. Jest proto jeho odsouzení pro zločin krádeže právně pochybeným. Oprávněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověti a, ježto není závady, by soud zrušovací skutečnost, že obžalovaný nespáchal krádež »ve společnosti«, na základě spisů sám nezjistil, bylo hned uznati ve věci samé.

Čís. 1157.

Zločinné kvalifikace dle §u 176 II. a) tr. zák. nezakládá předchozí potrestání pro jiný majetkový delikt nežli krádež, aniž odsouzení pro krádež, byl-li pachatel napotom amnestován.

(Rozh. ze dne 12. března 1923, Kr II 125/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana H-a do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. ledna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným pouze přestupkem krádeže dle §u 460 tr. zák.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným, že, byv pro krádež již opětně potrestán, odcizil dne 17. března 1921 Rudolfu B-ovi tobolku v ceně 70 Kč s obnosem asi 100 Kč. Zmateční stížnost Jana H-a, opírající se o § 281, čís. 10 tr. ř. jest odůvodněna. Rozsudek uznává stěžovatele vinným krádeží, kvalifikovanou na zločin, jen z důvodu § 176 II. a) tr. zák. V nálezu rozsudečném praví se sice, že Jan H. byl pro krádež opětně potrestán, v důvodech však opírá se kvalifikace §u 176 II. a) tr. zák. jen o to, že obžalovaný byl dle trestního rejstříku pro majetkové delikty vícekráte potrestán. Než nikoliv opětné předchozí potrestání, čímž rozuměti jest ovšem skutečné odpykání trestu, pro majetkové delikty vůbec, nýbrž jen pro krádež opodstatňuje uvedenou kvalifikaci zločinnou. Dle výtahu z trestního rejstříku byl ovšem stěžovatel potrestán jednou pro přestupek §u 468 tr. zák., jednou pro přestupek §u 460 tr. zák., konečně též jednou pro zločin krádeže. Než potrestání pro přestupek dle §u 468 tr. zák. nemůže přijíti s hlediska §u 176 II. a) tr. zák. v úvahu. Ohledně zločinu krádeže nevychází sice z tohoto výtahu, ovšem ale z přiložených trestních spisů, že stěžovateli pro to uložený trest nebyl vykonán, nýbrž že stěžovatel byl sice právoplatně odsouzen, ale dle čl. 4 c) nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918 čís. 28 sb. z. a n. amnestován. Je-li rozsudek právně pochybeným již potud, že (dle důvodů) opírá kvalifikaci §u 176 II. a) tr. zák. o opětné předchozí potrestání pro majetkové delikty, jest i hmotně protiprávným proto, že obžalovaný byl pro krádež sice dvakráte odsouzen, ale nikoliv potrestán. Bylo proto rozsudek jako dle §u 281 čís. 10 tr. ř. zmatečný zrušiti a, ježto není závady, by soud zrušovací skutečnost, že druhý trest pro krádež nebyl na obžalovaném vykonán, jako skutečnost procesuální na základě spisů sám nezjistil, ihned ve věci samé nalézti a odsouditi stěžovatele jen pro přestupek krádeže dle §u 460 tr. zák.

Čís. 1158.

Původní nezákonnost odvodu brance pro nedostatek schválení zákonného zástupce odčiní se dodatečným schválením zákonného zástupce a odvod platí pak za zákonný hned od prvopočátku. Pro trestné činy, jež spáchal branec p o nastoupení vojenské služby, ale ještě před dodatečným schválením odvodu zákonným zástupcem, jsou příslušny trestní soudy vojenské.

(Rozh. ze dne 13. března 1923, N I 26/23.)

Nejvyšší vojenský soud sdělil Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu toto: V trestní věci proti Miroslavu Š-ovi vznikl mezi vojenským prokurátorem v Josefově a státním zástupcem, pokud se týče krajským soudem v Hradci Králové, záporný spor o příslušnost z této příčiny: Miroslav Š., narozený dne 27. července 1903 v H., byl dne 22. ledna 1921 u okresního doplňovacího velitelství v Hradci Králové podle §u 12 bran. zák. ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n. odveden, zařazen k pěš. pluku čís. 4 a tamtéž dne 24. ledna 1921 k činné vojenské službě presentován. 9. října 1921, obdržev dovolenou do 10. října 1921, nevrátil se Š. k pluku a zůstal vzdálen až do 22. října 1921, kdy byl v Praze zatčen. Vojenské výstroje v ceně 1721 Kč 61 h, kterou vzal s sebou, nepřinesl zpět. Za vyhledávacího řízení, které pro podezření ze zločinu dle §§ 183 a 286:f v. tr. zák. u voj. just. úřadů proti němu bylo vedeno, vyšlo na jevo, že obviněný ve své žádosti o povolení dobrovolného vstupu do čsl. vojska uvedl částečně nepravdivá data o svých osobních poměrech, totiž, že jest dne 26. července 1902 v L. narozen a povolení zákonného zástupce k dobrovolnému vstupu do vojska sám opatřil podpisem (zemřelého) otce bez vědomí poručníka a matky. Poručník obviněného dal však dne 29. dubna 1922 dodatečné svolení k dobrovolnému vstupu obviněného do čs. vojska. Vojenský prokurátor v Josefově neuznává své příslušnosti pokládaje odvod obviněného za protizákonný, neodpovídající ustanovení §u 12 bran. zák. a §u 61 : 4 b branných předpisů (nařízení vlády republiky Československé ze dne 28. července 1921, čís. 408 sb. z. a n.) pro nedostatek svolení zákonného zástupce obviněného a namítá dále, že nebyl odveden Miroslav Š., narozený dne 27. července 1903 v H., tamtéž příslušný. strojní zámečník, nýbrž Miroslav Š., narozený dne 26. července 1902 v L., tamtéž příslušný, čeledín, a že nelze tu mluviti o nějakém omylu po rozumu §u 120 : 3 bran. předpisů, poněvadž Š. úmyslně udal falešná data. Vojenský prokurátor z toho dovozuje, že celý další vojenský poměr obviněného není právoplatným; dodatečnému svolení poručníka přikládá jen ten význam, že jím se stal odvod právoplatným teprve ode dne, kdy poručník dal svolení, kdežto trestné činy že byly spáchány již před tím. Státní zástupce pokud se týče krajský soud v Hradci Králové odmítají příslušnost z důvodů, že odvod byl zcela zákonným, poněvadž obviněný, byť i udal nesprávná data narození a nevykázal se svolením matky a poručníka, i v době odvodu byl již 17 roků stár a po svém sběhnutí od pluku a dopadení ve vojenské službě pokračoval, tudíž zločinu zpronevěry vojenské výzbroje a výstroje se dopustil v činné službě vojenské. Nejvyšší vojenský soud nesdílí názoru vojenského prokurátora, poněvadž obviněný v době odvodu byl 17 roků stár a zákonný zástupce dal dodatečné svolení k jeho dobrovolnému vstupu do čsl. vojska, čímž nastala konvalidace odvodu, jak plyne z ustanovení §u 120 : 3, druhá věta branných předpisů. Podle tohoto ustanovení nemá býti zrušen odvod nezletilého, provedený bez svolení jeho zákonného zástupce, bylo-li svolení dodatečně uděleno; tomu jest rozuměti jen tak, že dodatečným svolením zákonného zástupce nastává konvalidace odvodu ex tunc a ne toliko ode dne daného povolení. Že obviněný v žádosti za dobrovolný odvod, byť i vědomě a úmyslně,

falešná data o svých osobních poměrech uvedl a tím způsobil omyl na straně úřadů, rozhodujcích o žádosti za dobrovolný odvod, nemá podstatného významu, poněvadž jednak tím jeho totožnost nebyla dotčena, jednak podle §u 120 : 3 první věta bran. předpisů omyl ve jméně, příjmění a domovské příslušnosti nečiní odvod protizákonným. Při tom nečiní rozdílu, zda byl snad omyl u vojenského úřadu přivoděn odvedeným samým. Za tohoto stavu věci jest považovati obviněného za vojína čsl. vojska, který po rozumu §u 11 : 1 v. tr. ř. podléhá vojenské trestní soudní pravomoci. Pokud tedy jde o podezření, že obviněný, obdržev dne 9. října 1921 dovolenou, z ní do 10. října 1921 se nevrátil, nýbrž vzdaloval se v úmyslu deserčním od svého tělesa až do svého zatknutí dne 22. října 1921 a že při svém sběhnutí vzal s sebou součásti vojenské výzbroje a výstroje v ceně 1721 Kč 61 h a nepřinesl jich zpět, jsou ku stihání Miroslava Š. příslušny vojenské justiční úřady. Pokud však v jednání jmenovaného, že v žádosti o povolení dobrovolného vstupu do čs. vojska uvedl vědomě falešná data o svých osobních poměrech a padělal svolení zákonného zástupce, bylo by snad spatřovati soudně trestný čin, má nejvyšší vojenský soud vzhledem k ustanovení §u 12 v. tr. ř. za to, že ku stihání podezřelého z této příčiny jsou příslušny občanské trestní úřady, poněvadž podezřelý předsevzal zmíněné jednání před nastoupením činné vojenské služby. V tomto smyslu zamýšlí nejvyšší vojenský soud spor o příslušnost rozhodnouti a po rozumu čl. VIII. novely k vojenskému trestnímu řádu (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 89 sb. z. a n.) žádá o sdělení názoru.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací dal svůj souhlas k tomu, by v záporném sporu o příslušnost mezi státním zastupitelstvím, pokud se týče krajským soudem v Hradci Králové a mezi vojenským prokurátorem v Josefově v trestní věci Miroslava Š-a pro zbavení se vojenské výzbroje a výstroje dle §u 286 f v. tr. zák. uznána byla příslušnost vojenských trestních úřadů (soudů), neboť směrodatným jest, že totožnost nezletilého Miroslava Š-a, byť i některé údaje o jeho osobních poměrech byly mylny nebo nesprávny a jím samým učiněny, vůbec spornou není, a že poručník Š-ův dal dodatečně svolení k dobrovolnému vstupu nezletilého obviněného Š-a do čsl. vojska, čímž dodatečně vyhověno bylo předpisu §u 12 branného zákona ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n., pokud se týče § 61 čís. 1 lit. b), čís. 3 branných předpisů ze dne 28. července 1921, čís. 269 sb. z. a n. Má-li ustanovení druhé věty čís. 3 §u 120 branných předpisů, dle kteréhož oproti ustanovení čís. 2 §u 120 bran. předp. se nemá rušiti odvod nezletilého, provedený beze svolení jeho zákonného zástupce, bylo-li svolení dodatečně uděleno, míti vůbec nějaký význam, nelze je vykládati jinak, nežli, že v tomto případě původní nezákonnost odvodu byla dodatečným svolením poručníkovým spravena a odstraněna tak, jako kdyby toto svolení již původně bylo bývalo dáno a odvod sám již původně zákonným způsobem byl proveden býval, neboť jen tehdy, když odvod se stává dodatečně platným již od původního svého provedení, není zapotřebí jej zrušovati a nezletilce z branné moci propouštěti a odvod na to znova předsebráti. Dle toho podléhá Miroslav Š. již ode dne presentace, to jest od 24. ledna 1921, dle §u 11 čís. 1 voj. tr. ř. vojenské trestní soudní pravomoci. Pokud za vylíčeného stavu věci jde o zločin zběhnutí dle §u 183 v. tr. zák., jest samozřejmo, že v úvahu přijíti může pouze příslušnost vojenských trestních soudů. Co se týče případných trestných činů Miroslava Š-a před jeho presentováním a zařaděním do čsl. vojska, zejména klamání vojenských úřadů o jeho osobních poměrech a padělání listiny (svolení zákonného zástupce), jsou po rozumu §u 12 odstavec druhý voj. tr. ř. ku stihání nesporně příslušny civilní trestní soudy.

Čís. 1159.

Pokud lze napadati rozsudek důvodem zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř.

Zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák.. Pro trestnost vedralce jest lhostejno, že zrážel ostatní od páchání dalších násilností.

Souběh zločinů veřejného násilí dle §u 83 a dle §u 81 tr. zák., byla-li osoba domácí zároveň osobou vrchnostenskou ve smyslu §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. března 1923, Kr I 1252/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Bedřicha Š-a, Josefa Ř-a, Josefa G-a a Jana P-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. března 1922, pokud jím byli všichni stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle §u 83 tr. zák., obžalovaní Josef Ř. a Jan P. též zločinem dle §u 81 tr. zák., obžalovaný Josef G. pak zločinem dle §u 98 lit. a) tr. zák. a obžalovaný Bedřich Š. též přečinem dle §u 305 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost dovolává se číselně zmatků čís. 5, čís. 9 lit. a), věcně i zmatků čís. 10, čís. 11 §u 281 tr. ř., je však ve všech směrech neoprávněna.

O tom, má-li se některá skutečnost pokládati za prokázánu, rozhoduje nalézací soud podle svého volného přesvědčení, k němuž dospěl svědomitým zkoumáním všech průvodů při hlavním přelíčení pro i proti probraných, jež mu jest bedlivě a svědomitě zkoumati co do jejich hodnověrnosti a moci průvodní jak každý o sobě, tak i u vnitřním jejich spojení (§ 258 tr. ř.). Zákon ukládá tudíž nalézacímu soudu pouze, by při logické operaci, jakou je zjišťování skutkového podkladu rozsudku, použil předpokladů v úvahu přicházejících t. j. výsledků hlavního přelíčení úplně, bedlivě a svědomitě, a ukládá mu dále v §u 270 čís. 5 tr. ř. by v rozhodovacích důvodech rozsudku dolíčil, že při své činnosti skutkově zjišťovací dostál požadavku zákona. Bedlivé a svědomité zkoumání průvodů vylučuje použití předpokladů jinak, než byly při hlavním přelíčení předvedeny, a vylučuje závěry neurčité anebo sobě odporující. Vyčerpávající zkoumání průvodů vylučuje opomenutí některého z předpokladů, pro ten neb onen závěr závažného. Výhradně po stránce té, zdali nalézací soud dbal zmíněných

požadavků, lze zrušovacímu soudu přezkoumati skutkově zjišťovací činnost nalézacího soudu. Procesním stranám je proto dovoleno brátí skutková zjištění prvé stolice v pochybnost a odpor jedině tím způsobem, že dokazují, že rozhodovací důvody neumožňují nepochybného poznání, co je zjištěno (vada nejasnosti), nebo že zjišťují současně skutečnosti, které dle zásad logického myšlení vedle sebe obstáti nemohou (vada vnitřního rozporu), nebo že neuvádějí, z jakých předpokladů byl závěr odvozen (vada nedostatku důvodů), nebo že opomíjejí některý výsledek hlavního přelíčení pro závěr závažný (vada neúplnosti), nebo že citují obsah listiny nebo soudní výpovědi nesprávně (vada rozporu soudního výroku se spisy). Není-li postup nalézacího soudu stižen některou z těchto v zákoně (§ 281 čís. 5 tr. ř.) výlučně vypočtených vad, jest zjišťovací výrok, k němuž soud tímto způsobem dospěl, ve smyslu zákona bezvadným, neodporovatelným a závazným, a procesní straně nelze mu odporovati tvrzením, že dle zásad logického myšlení jest možným jiný závěr, než ku kterému dospěl a svým výrokem dal výraz soud nalézací, ba ani ne, že jest dle názoru stěžovatele nutným. Není proto stranám dovoleno, aby — srovnávajíce o své újmě skutkově zjišťovací výroky nalézacího soudu se spisy a zkoumajíce, byla-li některé soudní výpovědi propůjčena vírá právem či neprávem — rozebíraly otázku, jsou-li výsledky hlavního přelíčení logicky dostatečnými předpoklady pro závěr o té neb oné skutečnosti. Takové srovnávání, zkoumání a rozebírání není v pravdě doličováním zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř., nýbrž nepřípustným brojením proti volnému uvažování a přesvědčení soudcovskému, a nelze zrušovacímu soudu k němu přihlížeti.

Proti výroku, jímž byl stěžovatel Bedřich Š. uznán vinným zločinem §u 83 tr. zák., namítá stížnost dle čís. 9 lit. a), že vina a zodpovědnost stěžovatelova je po stránce subjektivní vyloučena tím, že účast stěžovatelova na událostech u F-a, u S-ů a v zámku byla vedena snahou, by projev davu nevybočil z rámce zákonnosti a by davy nebyly strženy živly provokaterskými nebo jinak nekalými k násilným činům, jakož i že projevy, jež učinil stěžovatel v nemovitostech, do kterých bylo davem vtrhnuto, byly nutny k omezení a lokalisování násilností, které byly by při náladě demonstrujícího dělnictva jinak nabyly rázu pro postižené osoby mnohem citelnějšího. Lze ponechati stranou, že nalézací soud nezjišťuje ani neuplatňované pohnutky ani snahy stěžovatele, dělnictvo uklidniti, a že se pravdivosti tvrzení stížnosti přímo příčí zjištěný projev stěžovatelův: »Přátelé, půjdeme za tím účelem, za kterým jsme přišli«. Neb ani jinak nelze vývodům stížnosti přisvědčiti. Chtěl-li stěžovatel zabrániti nezákonnostem, měl svůj vliv na dělnictvo uplatniti před započetím celé akce a zdržeti dělnictvo, by nevtrhlo svémocně a bezprávně do cizích domů za bezprávnými účely, stěžovateli známými. Nezáleží na tom, že buď bez přičinění stěžovatele nebo následkem jeho přičinění nedošlo k vytržnostem ještě horším, než ve skutečnosti se dály. Stačí, že větší počet lidí vtrhl za spoluúčasti stěžovatelovy svémocně a bezprávně do cizích domů a že tam byly páchány násilnosti v dohodě se stěžovatelem, který k nim dle zjištění nalézacího soudu přímo vybízel. Násilím, z rámce zákonnosti vybočujícím a dle §u 83 tr. zák. zločinným, bylo již donucení F-a, by vydal zbraně, které sám stěžovatel vynutil, vystěhování nábytku Josefa S-a z jeho bytu a nastěhování deputátníků, k němuž stěžovatel vybízel, a odevzdání zbraní, četníkům davem odňatých, na obecní úřad, k němuž stěžovatel vyzýval, a to v zámku, dav, jenž byl ochoten, zbraně četníkům vrátiti. Neboť zbraně a nábytek měly dle vůle oprávněných osob zůstati v domě F-a, ve dvoře (obydlí) S-a a v zámku, pokud se týče četníkům, v zámku meškajícím. Vědomí Bedřicha Š-a o bezprávnosti těchto násilností, zločinný úmysl stěžovatelův, k nim směřující, a zodpovědnost jeho za ně nejsou nikterak dotčeny tvrzenou, ale nezjištěnou snahou jeho zameziti další vážnější ještě vytržnosti. Třebaže se snad nálada davu nesla za zabitím Václava F-a, — jak tvrdil ovšem jen sám stěžovatel — anebo k jiným vážným výstřednostem, nebyl tím zjednán stav neodolatelného donucení, tísně stěžovatele, jednak proto, že hrozivou náladou davu nebyl ohrožen ani on sám, ani osoba mu blízká, jednak proto, že, najmě na počátku vytržností, byly zde i jiné prostředky k zamezení hrozícího snad bezpráví, než páchání vylíčených násilností, které byly snad méně vážnými, než jakými snad dle nálady davu hrozily býti, avšak přes to stejně bezprávné, protizákonné a zločinné.

Zřejmě z důvodu čís. 10 §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že stěžovatelé Josef Ř. a Jan P. neměli býti odsouzeni současně pro zločin §u 83 tr. zák. a pro zločin §u 81 tr. zák., jelikož jde prý o týž trestný čin, jehož skutkový podklad je vyčerpán již podřaděním jeho pod jeden z obou zákonů. Možno ponechati stranou, že nalézací soud shledává skutkovou podstatu §u 83 tr. zák. v násilnostech spáchaných spolupachateli Josefa Ř-a v dorozumění s ním na jmění Josefa S-a pokud se týče u stěžovatele Jana P-a v násilnostech, spáchaných jím na jmění a statku zámku a nikoliv v násilnostech spáchaných stěžovateli na četníku S-ovi pokud se týče J-ovi. Neboť námitka jest pochybena i za předpokladu, že jde u stěžovatele o týž skutkový podklad, totiž o násilnosti, spáchané na četníku, meškajícím v cizím domě se svolením majitele po bezprávném vniknutí více pachatelů v úmyslu, by výkon služby četníkovy byl zmařen. Z tohoto děje převyšují skutkovou podstatu §u 83 tr. zák. skutkové složky, že došlo v domácí osobě, jíž bylo učiněno násilí, o osobu vrchnostenskou, v §u 68 tr. zák. jmenovanou, veřejnou službu vykonávající a že násilí neslo se za zmařením výkonu veřejné služby. Povaha osoby a účel vyžadují — jelikož s hlediska §u 83 tr. zák. jsou povaha domácí osoby, násilím dotčené, a účel násilí bez významu — zvláštního trestně právního hodnocení, které se správně stalo současným podřaděním činu pod ustanovení §u 81 tr. zák.

Čís. 1160.

Pokud požívají členové bytové komise ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. března 1923, Kr I 457/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa Š-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán

vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 29. března 1921 členu bytové komise Josefu N-ovi, tedy osobě v §u 68 tr. zák. jmenované, když konal svou službu v úmyslu, by tento výkon zmařil, skutečným násilným vztažením ruky se zprotivil.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného nelze upříti oprávněnosti, pokud s hlediska zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. dovozuje, že bytová komise nebyla oprávněna k opatřením toho druhu, jaké vykonával v době trestního činu svědek Josef N., že jednání N-ovo nebylo úředním úkonem a že zmaření jeho nezakládá skutkové podstaty zločinu §u 81 tr. zák. Nalézací soud používaje zákona mylně, vyslovuje p o v š e c h n ě, že členové bytové komise jsou osobami, v §u 68 tr. zák. jmenovanými, vykonávajíce funkce veřejného úřadu, výkony vlády, přenesené na členy bytové komise. Vrchnostenská povaha osoby, činností pachatelovou dotčené, závisí na jejím formálním oprávnění k úkonu, o který jde. Skutková podstata zločinu dle §u 81 tr. zák. předpokládá tedy, že výkon, k jehož násilnému zmaření úmysl pachatele směřuje, spadá do oboru povinností a práv, která přísluší postižené osobě na základě jejího veřejného úřadu, její veřejné služby, nebo státnímu, obecnímu úřadu, z jehož příkazu je postižená osoba činnou. Tohoto předpokladu zde není. Obec může dle §u 22 zákona ze dne 30. října 1919 čís. 592 Sb. z. a n. jehož účinnost byla vládním nařízením ze dne 22. prosince 1920 čís. 656 Sb. z. a n. prodloužena do 30. dubna 1921 — ustanoviti bytovou komisi a zmocniti ji, by vykonávala všechna nebo některá oprávnění, podle tohoto zákona obci příslušející. Dle §§ 2 až 20 vyčerpávají se úkony obce ve vyžádávání zpráv, v zákoně blíže naznačených, od majitelů domů a jiných osob, tamtéž uvedených, v úplném nebo částečném zabírání bytů za předpokladů, v zákoně vymezených, v opatřeních rázu tamtéž označeného ohledně zabraných místností obytných neb obyvatelných, a v tom, že může dáti byty a místnosti (zřejmě za účelem rozhodnutí, zda má byt anebo místnost zabrati) dáti prohlédnouti osobami k tomu zmocněnými. Uspořádání jiných bytových záležitostí, urovnání sporů mezi nájemníky a podnájemníky a péče o nocleh té neb oné osoby nejsou mezi úkoly a právy obce v tomto zákoně uvedeny. Nespadala proto do oboru povinností a práv bytové komise činnost svědka Josefa N-a, nalézacím soudem zjištěná, totiž opatření, aby 18letá Božena H-ová mohla tu noc ještě přespati v bytě Vlasty N-ové a nemusela jíti v noci do V. K domáhání se přístupu do domu, o který jde, za tímto účelem a to dokonce v noční době (v 8 hodin večer v měsíci březnu) nebyla oprávněna bytová komise a nebyl tudíž oprávněn ani její člen Josef N. Nedostávalo se mu formálního oprávnění k takovému úkolu, nebyl ve vykonávání služby veřejné, násilné vztažení ruky na něho nezakládá skutkové podstaty zločinu §u 81 tr. zák. Pro dolíčený zmatek čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. bylo rozsudek prvé stolice zrušiti; jelikož tu není ani poukazů k některému jinému trestnému činu, jehož stíhání přísluší veřejnému obžalobci, ani obžaloby Josefa N-a pro přestupek dle §u 496 tr. z., byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sproštěn.

Čís. 1161.

Přečin dle §u 303, odstavec druhý, tr. zák.
Zavěšení křížů v učírnách může býti též otázkou života státního a politického. K pojmu »promlouvání« o věcech státního a politického života.

(Rozh. ze dne 16. března 1923, Kr II 8/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 19. září 1921, jímž byl obžalovaný P. Josef P. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §u 303 tr. zák. a čl. I zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství vychází z předpokladu, že se skutková zjištění nalézacího soudu, pokud jde o doslov řeči, obžalovaným v kostele po skončeném kázání s kazatelny pronesené, kryjí s doznáním obžalovaného. Tomu však tak není. Nalézací soud uvádí v důvodech rozsudku nejprve doslov řeči obžalovaného podle obžalovacího spisu, pak doslov této řeči podle obhajoby obžalovaného, uvádí a odůvodňuje pak dále, že a proč nemohl vzíti doslov řeči obžalovaného za prokázaný, a má konečně toliko za prokázáno, že »o b ž a l o v a n ý p o s k o n č e n é m k á z á n í v k o s t e l e p r o m l o u v a l o o d s t r a n ě n í k ř í ž ů z u č í r e n a o s o l i d á r n í m v y s t u p o v á n í v š e c h v ě ř í c í c h, v j i c h ž č e l e s á m p ů j d e, p r o t i z a m ý š l e n é m u o d s t r a n ě n í k ř í ž ů« . Nalézací soud nezjišťuje tedy doslovu řeči obžalovaného, a, ježto zmateční stížnost státního zastupitelství nevytýká s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. neúplnost rozsudku, dlužno při přezkoumání rozsudku vycházeti pouze ze shora uvedeného zjištění. Budiž předesláno, že kříž jest symbolem křesťanství vůbec a katolického náboženství zvláště; zavěšení a odstranění kříže nemusí však býti vždy otázkou ryze náboženskou, nýbrž může také býti, zejména jedná-li se o kříž v místnostech školních, otázkou života státního a politického; v tomto směru nelze tedy souhlasiti s názorem nalézacího soudu, který pokládá otázku tu za záležitost pouze náboženského rázu. Vždyť k věcem života státního a politického patří rozdělení moci a vlády ve státě a úprava poměrů sociálních, hospodářských a kulturních, mezi něž náleží zajisté i otázka umístění křížů v místnostech školních, takže určení příslušných směrnic k řešení otázky zavěšení a odstranění křížů

ze školních učeben čítati jest k otázkám života státního a politického. Jiná jest však otázka, zakládá-li v tomto případě jednání obžalovaného tak, jak bylo zjištěno nalézacím soudem, v objektivním i subjektivním směru skutkovou povahu činu, z něhož je viněn, totiž je-li promlouváním o věcech státního nebo politického života po rozumu §u 303 tr. zák. a čl. I. odstavec 2 zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. Tuto otázku nelze vzhledem k uvedenému zjištění nalézacího soudu zodpověděti jednotně, neboť nutno rozlišovati mezi první a druhou částí tohoto zjištění. Nalézací soud praví nejprve zcela všeobecně, že »obžalovaný po skončeném kázání v kostele s kazatelny promlouval o odstranění křížů z učíren«. Tím nezjišťuje však soud žádných skutečností, které by bylo lze podřaditi pod skutkovou povahu přečinu dle § 303 tr. zák. a čl. I odstavec druhý shora uvedeného zákona, neboť nezjišťuje, co obžalovaný promlouval a jaký smysl a jakou tendenci mělo toto jeho promlouvání. »Promlouváním« po rozumu čl. I. odstavec druhý zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n. není zajisté v každém případě již pouhé konstatování nějakého fakta, týkajícího se státního nebo politického života; pojem »promlouvání« předpokládá, že promlouvající probírá s určitého hlediska otázky státního a politického života, že pojednává o jich významu a dosahu, že je vysvětluje a rozebírá jich důležitost a důsledky pro vytváření obecného dobra, a že takto po případě zasahuje do funkcí státních úřadů a politických činitelů. Zjistil-li však nalézací soud pouze zcela všeobecně, že obžalovaný p r o m l o u v a l o o d s t r a n ě n í k ř í ž ů z u č í r e n, učinil povšechný závěr, neopřený o zjištěný podklad skutkový a nelze v tomto směru v jednání obžalovaného spatřovati objektivní skutkovou povahu shora uvedeného přečinu, neboť nejsou zjištěny zmíněné právě náležitosti pojmu »promlouvání«. V tomto dosahu jest tudíž zmateční stížnost neodůvodněnou. Pokud však má nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný jako duchovní při úkonu náboženském promlouval o »solidárním vystoupení všech věřících, v jichž čele sám půjde, proti zamýšlenému odstranění křížů« nelze v tomto zjištěném jednání obžalovaného spatřovati pouhé konstatování nějakého fakta nebo promlouvání o věcech ryze náboženských, pokud se týče o věcech k náboženské a mravní výchově sloužících, neboť podle tohoto zjištění promlouval obžalovaný o věcech, dotýkajících se již života státního a politického. Avšak po této stránce postrádá zjištění nalézacího soudu dostatečného podkladu ve spisech, zejména v záznamech protokolu o hlavním přelíčení, pokud se týče v dosavadních výsledcích průvodního řízení, ježto nelze přehlédnouti, že byl v obžalobu dán pouze výrok obžalovaného ze dne 5. května 1921 a nikoliv i ze dne 15. května 1921. Není také v subjektivním směru zjištěno, zda si obžalovaný vůbec byl vědom, že promlouvá o věcech státního a politického života. Že při tomto zjišťování bude nutno také přihlížeti k událostem, jež 5. května 1921 předcházely, zejména k smírnému ujednání obžalovaného s okresním hejtmanem, k opětnému zavěšení křížů a k slíbenému obžalovaným uklidnění lidu, plyne již z povahy věci samé. Teprve v uvážení všech těchto okolností bude lze usuzovati na bezelstnost neb obmyslnost obžalovaného jakož i na jeho úmysl aneb aspoň vědomí .

Čís. 1162.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n.).
Jde o předmět potřeby, bylo-li prodáno dříví na stojato.
Trestných činů dle §§ů 7 a 11 čís. 4. lich. zák. může se dopustiti nejen držitel zboží, nýbrž i jeho zmocněnec a sprostředkovatel.
Pod předpisy o válečné lichvě spadají též smlouvy odvážné.

(Rozh. ze dne 17. března 1923, Kr. I 175/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Čes. Budějovicích ze dne 22. prosince 1921, jímž byli obžalovaní Jaroslav K., František M., Alfons H. sproštěni dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. a dále obžalovaní Jaroslav K., František M., Alfons H., Josef M., Karel K. a Jan K. z obžaloby pro přečin předražování dle prvé věty čís. 3 §u 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znova projednal a rozhodl, a uvedl po právní stránce v

d ů v o d e c h:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodů ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. a dále obžalovaní Jaroslav K., Zaujati dlužno předem stanovisko ku základní otázce, zda jedná se v tomto případě, kde šlo o prodej dříví na stojato, o předmět potřeby ve smyslu §u 1 zákona o lichvě. Nalézací soud odpovídá na otázku tuto záporně, jsa toho náhledu, že prý nejde o předměty potřeby, spadající pod lichevní zákon, nýbrž o věci nemovité. Jde prý o stromy, pevně s půdou srostlé, nikoliv o pokácené dříví, tedy dle §u 295 obč. zák. o věci nemovité, které nejsou předmětem ochrany lichevního zákona. Dále je prý nutno k pokácení lesa svolení politické správy, o něž ani žádáno nebylo. Naproti tomu uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. správně, že v tomto případě jednalo se prodávajícím a kupujícím nikoliv o les s lesní půdou jako věc nemovitou, nýbrž o dříví, lesem poskytované, bez půdy tedy o věc movitou, sloužící k ukojení potřeb lidských. Okolnost, že les nebyl ještě pokácen, nemění na věci ničeho, jakmile předmětem jednání a smlouvy dle zřejmé a srovnalé vůle stran bylo jen dříví a nikoli též lesní půda, takže k této, poněvadž nebyla předmětem smlouvy, nelze při posuzování věci přihlížeti. Ani okolnost, že v době jednání nebylo zažádáno o svolení politické správy k pokácení lesa není na závadu, poněvadž dle zákona záleží jen na tom, zda jednalo se o věc movitou, sloužící k ukojení potřeb lidských, a ono svolení mohlo dodatečně býti vymoženo.

S hlediska §u 11 čís. 4 lich. zák. bylo by ještě podotknouti, že i kdyby snad vyšlo na jevo, že jednotliví obžalovaní nebyli přímými smluvními stranami při obchodech tohoto případu, nýbrž že jejich účast spočívala v činnosti sprostředkovatelů nebo tichých společníků

a pod., přicházela by za ostatních zákonných předpokladů v úvahu jako řetězové obchodování, pokud se týče jako pletichy ve smyslu §u 11 čís. 4 zákona o lichvě, jimiž rozuměti dlužno každé nekalé a nereelní využitkování mimořádných poměrů válkou vyvolaných, způsobilé cenu předmětu potřeby stupňovati. Ostatně dá se činnost i přímých smluvníků kvalifikovati jako pletichy, poněvadž dle stavu spisů nebyl žádný z nich oprávněn k obchodování dřívím, takže šlo o obchodování, vybočující z mezi řádného a solidního obchodu za účelem dosažení zisku a využitkování mimořádných poměrů válečných. Rozlišování toto je však bez právního významu, poněvadž řetězový obchod je jen zvláštním případem pouštění se do pletich. Zrušovací soud vyslovil v přečetných rozhodnutích, že dle zákona nesejde na tom, v jaké roli se súčastní pachatel trestného jednání, zda jako držitel a majitel zboží či jako pouhý sprostředkovatel. I tento vyvíjí činnost, jíž sluší dle názorů všedního života pokládati za obchodování.

Podotknuto budiž, že i s hlediska §u 7 zákona o lichvě je nerozhodno, v jaké roli se pachatel zúčastní trestné činnosti, zda jako držitel zboží či jako zmocněnec, sprostředkovatel. Že i takovéto osoby mohou býti subjektem deliktu dle § 7 zákona o lichvě, je zřejmo z ustanovení §u 24 zákona o lichvě, v němž se mluví o příkladech, kde pro předražování je odsouzen zřízenec, zmocněnec, zástupce neb jiný orgán podniku.

Právem označuje stížnost mylným názor nalézacího soudu, že v tomto případě nelze shledati skutkovou podstatu předražování proto, že prý se jednalo o smlouvy odvážné ve smyslu §u 1276 obč. zák. Neboť lichevní zákon nečiní výjimky ohledně smluv odvážných a prohlašuje za trestného každého, kdo požaduje nebo poskytnouti si dá cenu zřejmě přemrštěnou. Směrodatnými lze uznati jen předpisy zákona lichevního a jen dle zásad z něho plynoucích lze uvažovati, zda může požadování ceny před zákonem obstáti.

Čís. 1163.

Zakládá-li trestný čin plně skutkovou podstatu zločinu dle §u 129 písm. b) tr. zák., jest vyloučen ideální souběh tohoto zločinu se zločinem dle §u 128 tr. zák., třebas jedna ze zúčastněných osob byla nedospělou.

(Rozh. ze dne 17. března 1923, Kr I 889/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti obžalovaného Josefa R. do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 4. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zprznění dle §u 128 tr. zák. a zločinem smilstva proti přirozenosti dle §u 129 lit. b) tr. zák., dle §u 290 tr. ř. takto právem: Výrok rozsudkový, pokud jím byl obžalovaný Josef R. uznán vinným dílem zločinem zprznění dle §u 128 tr. zák., dílem zločinem smilstva proti přirozenosti dle §u 129 I lit. b) tr. zák. se jako zmatečný zrušuje a obžalovaný Josef R. se uznává vinným zločinem dle §u 129 I lit. b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 6. března 1922 a také již v létě roku 1921 s Karlem T., dne 5. srpna 1913 narozeným, tedy s osobou téhož pohlaví, smilstvo proti přirozenosti provozoval.

Důvody:

Rozsudek soudu nalézacího zjišťuje, že obžalovaný Josef R. s chlapcem Karlem T-em provozovali navzájem masturbaci, a uznává soud nalézací pro tento čin obžalovaného vinným, jak zločinem dle §u 129 I lit. b) tr. zák., tak i zločinem zprznění dle §u 128 tr. zák. Nelze však důvodně míti za to, že týž čin obžalovaného, tak jak jej soud nalézací zjistil, byl s to, by naplnil obě skutkové podstaty, posouloži podobné, byvši předsevzato mezi osobami téhož pohlaví, zavahou od sebe tak rozdílné. Jednání, jak je soud zjistil, totiž konání kládá nesporně skutkovou podstatu zločinu dle §u 129 lit. b) tr. zák., ať osoby zúčastněné byly osobami dospělými, nebo bylo při tom zneužito dospělou osobou osoby nedospělé. Že slov zákona, totiž z §u 128 tr. zák. (. . . . begeht, wenn diese Handlung nicht das im § 129 I lit. b) bezeichnete Verbrechen bildet) nutno usuzovati, že tam, kde trestné jednání zakládá skutkovou povahu zločinu dle §u 129 lit. b) tr. zák., jest ideální souběh tohoto zločinu se zločinem dle §u 128 tr. zák. vyloučen, i když jedna z osob zúčastněných byla osobou nedospělou. Ustanovením §u 128 tr. zák. jsou chráněny osoby nedospělé před smilnými útoky osob jiných tehdy, když tyto útoky nedostupují intensity jednání, které by zakládalo skutkovou podstatu zločinu §u 129 lit. b) tr. zák., tudíž té intensity, jaká v tomto případě byla zjištěna. Důsledek toho jest rozsudek nalézacího soudu, pokud jím byl obžalovaný R. uznán též vinným zločinem §u 128 tr. zák., stížen zmatkem dle č. 9 a) §u 281 tr. ř. k němuž bylo přihlédnouti z moci úřední, to tím spíše, že by se obžalovanému stala újma, byl-li by uznán vinným dvěma zločiny, kdežto jeho čin dle správného výkladu zákona tvoří skutkovou podstatu pouze jednoho zločinu.

Čís. 1164.

Nestačí k vyloučení přičitatelnosti kulposního jednání, že pachatel subjektivně nepostřehl bezprávného účinku svého jednání neb opomenutí, byl-li tento účinek pro něho s hlediska §u 335 tr. zák. poznatelným. Lhostejno, že pachatel vydával i sebe v nebezpečí.

(Rozh. ze dne 17. března 1923, Kr I 900/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. dubna 1922, pokud jím byl obžalovaný E. Z. dle §u 259 čís. 3 sproštěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života dle §u 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že v sadech v K. byl medvěd, darovaný městu ruským legionářem, umístěn tím způsobem, že byl upoután ke stromu řetězem, končícím železným kruhem, jímž byl provlečen obojek, sestávající rovněž z řetězu a spjatý kolem medvědova krku zámkem, kolem medvěda pak že zřízena byla ohrada z prken a latí, která měla za účel pouze, by obecenstvu zabráněn byl k medvědu přístup. Dle dalšího zjištění rozsudkového byl onen zámek chatrným a k účeli naprosto nedostatečným právě tak jako ohrada, která nebyla takového druhu, by byla medvědu v případě, že by se utrhl, zejména, kdyby zámek praskl, zabránila ohradu podlézti, uniknouti a dostati se do volných sadů. O obžalovaném zjišťuje rozsudek, že, když dne 19. června 1921 nějaká žena předhodila medvědu kus koláče, jejž medvěd dosáhnouti nemohl, podlezl zábradlí (ohradu), napíchl koláč na proutek a podával jej medvědovi, že však, když medvěd chtěl již sousto shltnouti, uškubl, když pak medvěd oběhl kolem stromu, šel za ním a zatáhl jej za řetěz. Medvěd se za ním obrátil, obžalovaný skočil před ním na zídku, což několikrát opakoval, a jednou, když již neměl kdy vyskočiti na zídku, bránil se medvědovi tím, že do něho kopal. Při jednom takovémto škádlení obžalovaný pojednou zpozoroval, že, jak se medvěd postavil na zadní nohy a tím řetěz napjal, zámek u řetězu praskl a medvěd se tím uvolnil. Z dalších podrobných zjištění rozsudkových dlužno jen ještě uvésti, že medvěd podlezl zábradlí, běžel za houfem obecenstva a, dostihnuv 9 letou Jindřišku K-ovou, porazil ji, postavil se na ni předními tlapami, zakousl se na to do její šíje a utekl na konec s dítětem v tlamě do svého brlohu, později však běžel s ním znovu do sadů a položil je teprve, když pes zahradníka počal naň štěkati a kousati jej do zadních nohou. Jindřiška K-ová byla hned na to v bezvědomí převezena do nemocnice, kde po půlhodině zemřela; smrt její nastala jednak následkem silné ztráty krve z poranění, způsobených jí medvědem, jednak ochrnutím srdce, vyvolaným velkými bolestmi. Dle rozsudkového závěru, vztahujícího se na obžalovaného, není pochybnosti o tom, že vydráždil svým jednáním medvěda tou měrou, že medvěd váhou svého těla chatrný zámek přelomil, tím se uvolnil a pak Jindřišku K-ovou tak těžce zranil, že brzy po tom zranění podlehla. Z obžaloby, pro přečin bezpečnosti života dle §u 335 tr. zák. sprostil nalézací soud obžalovaného dle rozhodovacích důvodů proto, že dle přesvědčení soudu obžalovaný nemohl vylíčené následky svého činu nahlédnouti, nemohl totiž očekávati, že jeho jednání bude míti za následek odpoutání se medvěda. Nalézací soud má totiž za prokázáno, že obžalovaný byl pevně přesvědčen o tom, že medvěd je pevně upoután, že řetěz i zámek jsou naprosto bezpečny. K odůvodnění tohoto přesvědčení uvádí soud nalézací jednak, že by byl obžalovaný jinak nevydával svým počínáním v nebezpečí svůj vlastní život, jednak že, jak prý bylo v K. všeobecně známo, legionář S. konal s upoutaným medvědem před obecenstvem zápasy, což prý předpokládalo naprosto bezpečné upoutání medvěda, S. pak zejména kritického dne zjistil, že řetěz i zámek jsou v pořádku. Tento výrok rozsudkový spočívá na nesprávném použití zákona a zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující proti němu důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dlužno přiznati plné oprávnění. Jak zmateční stížnost správně namítá, spadají pod pojem nedbalosti ve smyslu §u 335 tr. zák. nejen takové případy, kde si pachatel neopatrnosti svého počínání byl vědom, pokládal však za to, že k ohrožení tělesné neporušenosti jiných nedojde, nýbrž i případy takové, ve kterých si pachatel neuvědomil neopatrnosti svého počínání proto, že možnou příčinnou souvislost svého jednání neb opomenutí pro eventuelní škodný výsledek neuvážil buď vůbec nebo ne dosti pečlivě. Nestačí proto k vyloučení přičitatelnosti kulposního jednání ta okolnost, že pachatel nepředvídal subjektivně, totiž s hlediska pozorování, která učinil a závěrů, k nimž svými úvahami dospěl, bezprávného účinku svého jednání neb opomenutí, pak-li tento účinek byl poznatelným při náležité opatrnosti dle přivozených následků činu neb opomenutí, které každý snadno poznati může, nebo dle předpisů zvláště vyhlášených neb dle stavu, úřadu, povolání, živnosti, zaměstnání pachatelova, nebo konečně dle jeho zvláštních poměrů vůbec. Použije-li se těchto právních hledisk na případ, o nějž tu jde, je zřejmo, že zmateční stížnost vytýká rozsudkovému výroku důvodně právní omyl. Skutečnosti, zdůrazňované v rozhodovacích důvodech na důkaz neviny obžalovaného, opravňují sice závěr, že obžalovaný byl subjektivně tohoto mínění, ba přesvědčení, že si způsobem, zjištěným v rozsudku, může počítati, totiž medvěda dráždíti bez nebezpečí, že medvěd se odpoutá a lidem stane se nebezpečným. Tím však otázka jeho zavinění na následcích, které jeho počínání mělo v zápětí, zejména i na smrti Jindřišky K-ové, není ještě rozřešena. Zbývá posouditi, zda obžalovaný, dospěv k onomu závěru, počínal si s náležitou bdělostí, zda uvážil vše, co mu dle hořejších předpokladů a platných předpisů uvážiti bylo možno, či zda svůj úsudek o tom, že nebezpečí pro jiné je vyloučeno, neutvořil ukvapeně a nedbale. Skutečnosti, zjištěné rozsudkem, jsou toho rázu, že lze bezpečně za to míti, že, kdyby byl nalézací soud o otázce zavinění obžalovaného uvažoval také s právního hlediska, shora naznačeného, byl by dospěl k závěru, že si obžalovaný ve své úsudkové činnosti počínal povrchně a nedbale, za což by byl ovšem zodpověděn. Nehledíc ani k tomu, že šlo o medvěda, tudíž o zvíře, které pouze za normálních okolností není lidem nebezpečným, může však, jak toho pádným dokladem je právě tento případ, přinésti zhoubu svému okolí, bylo-li vyrušeno z klidu nebo dokonce rozdrážděno, byl by si obžalovaný při náležité rozvaze musil uvědomiti jako pravděpodobné, že při určení způsobu, jímž medvěd byl upoután, zejména i při výběru přístrojů, pomocí jichž se tak stalo, řetězu a zámku, bylo počítati pouze s oněmi poměry normálními, nikoli s tím, že bude medvěd drážděn dokonce způsobem tak nesmyslným a povážlivým, jakým si dle rozsudkového zjištění počínal obžalovaný. Obžalovaný měl si uvědomiti velmi značnou sílu, kterou vyvinouti může medvěd, zejména, byl-li vydrážděn a tím uveden v zuřivost a které by stěží odolala i bezpečnostní opatření daleko pevnější, než byl zámek, dle zjištění samotného rozsudku chatrný a naprosto nedostatečný. Není zcela nemístným ani požadavek zmateční stížnosti, aby se byl obžalovaný, než medvěda dráždíti počal, při nejmenším sám přesvědčil, o jaký zámek jde, a aby nespoléhal na pouhou domněnku, že jde o zámek a o řetěz naprosto bez-

pečný. Na tom ničeho nemění ani okolnost, zdůrazňovaná rozsudkem, že s medvědem byly konány před obecenstvem zápasy, neboť rozsudkové zjištění, dle něhož zápasy ty konala pouze určitá osoba, legionář S., dovolují bezpečně souditi, že tu šlo o osobu, které bylo známo, jak si jest vůči zvířeti počínati, která byla mimo to medvědu dobře povědoma, při čemž medvěd svým pudem dovedl vycítiti, že tu jde o pouhou kratochvíli, která tudíž nebyla nikterak s to, aby medvěda přivedla z rovnováhy a jej zejména opravdově rozzuřila. Je proto beze všeho významu rozsudkové zjištění, dle něhož S. kritického dne zjistil, že řetěz i zámek jsou v pořádku, neboť S. měl při tom zřejmě na mysli pouze zápas, na týž den uchystaný, mimo to pak rozsudek zjišťuje, že medvěd zámek přelomil, což se arci mohlo státi i tehdy, byl-li zámek, ač ovšem chatrný a naprosto nedostatečný, jinak »v pořádku«. Netřeba konečně doličovati, že se stanoviska skutkové podstaty §u 335 tr. zák. ani na tom nesejde, zda vydával obžalovaný svým počínáním v nebezpečí i svůj vlastní život, neboť skutková podstata trestného činu dle uvedeného zákonného předpisu je dána, je-li pachatelovo jednání neb opomenutí spojeno s nebezpečím pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost jiných, zcela nepochybně také tehdy, ohrožuje-li jím pachatel zároveň, byť po případě i vědomě, sebe sama. Nevylučuje tudíž ani po stránce subjektivní přičítatelnost jeho počínání jako jednání neb opomenutí trestného okolnost, že jím přivodil nebezpečí také pro svůj vlastní život, zdraví nebo svou bezpečnost tělesnou a nebylo by konečně ani toto, dle rozsudkových zjištění arci skutečně vzniklé nebezpečí pro obžalovaného vzešlo, kdyby byl dbal oné opatrnosti a bedlivosti, které mu šetřiti bylo s hlediska oněch názorů právních, když zvláště i zákon a to § 392 tr. zák. zakazuje štvaní a dráždění zvířat a tresce toho, kdo způsobem takovým škodu nějakou zavinil.

Čís. 1165.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Kožešiny jsou předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 19. března 1923, Kr I 214/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 16. prosince 1921, jímž by stěžovatel uznán vinným přečinem §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost je na omylu, majíc za to, že ochrany zákona o trestání válečné lichvy jsou účastny pouze předměty potřeby denní. Rozumějíť se dle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. předměty potřeby v tomto zákoně movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Neomezuje se tudíž pojem předmětů potřeby ve smyslu lichevního zákona ani na takové věci, kterých užívá k ukojení svých potřeb veškeré obyvatelstvo neb aspoň převážná jeho většina, ani na věci takové, které jsou předmětem potřeby nezbytné nebo jak zmateční stížnost praví, potřeby denní. Rozhoduje, že těch kterých věcí užívá k ukojení svých potřeb jistá značnější část obyvatelstva. Tomu je tak zcela nepochybně i ohledně kožešin, které slouží nemalé části obyvatelstva k odívání, tedy zajisté potřebě, zejména v době zimní, pro kterou jsou určeny, nad jiné naléhavé. Nesejde na tom, že kožešiny jsou namnoze dražší, snad i značně dražší než jiné látky, sloužící témuž účelu, že si je tudíž zpravidla opatřují pouze zámožnější vrstvy obyvatelstva, a nelze proto ještě důvodně říci, že šlo o předměty přepychové. Pro otázku, zda jde o předměty potřeby, nemůže býti rozhodnou okolnost, že se jedná o věci, pro svou vzácnost neb aspoň drahotu širokým vrstvám obyvatelstva snad nedostupné a pro ně mimo to se i nehodící; stačí, slouží-li potřebě i jen jisté, oněmi poměry úzeji vymezené, přes to však poměrně značné části spotřebitelstva, zejména, jde-li o ukojení potřeby tak důležité, jakou jest odívání se v době zimní. Míní-li zmateční stížnost, že předmětem denní potřeby není kožešina, nýbrž pouze zimní látka, stejně jako prý jím není hedvábí, nýbrž jen opět látka nebo plátno, přehlíží okolnost, která zejména v době války měla při řešení otázky, o niž jde, význam velmi závažný, která však ani pro rozhodnou dobu, prosinec 1920, významu toho zcela nepozbývá, že totiž tím, když určitých věcí používají k ukojení svých potřeb zámožnější třídy obyvatelstva, jimž je možno si je přes jich vyšší cenu opatřiti, uvolňuje se zároveň pro ostatní méně majetné vrstvy stejné množství věcí, sloužících podobným potřebám a v ceně levnějších, jichž by jinak používaly i ony kruhy zámožnější. Jelikož takto okruh spotřebitelů věcí posléz uvedených se zmenšuje, zvyšuje se poměrně jich nabídka ve prospěch oněch vrstev méně majetných, neboť vlivem zákona o poměru nabídky k poptávce nemůže zjev tento nemíti blahodárného vlivu na utváření se cen věcí takových.

Čís. 1166.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.) Hrách cizozemského (holandského) původu v menším množství (do 1 q) nebyl zabaven ve prospěch státu.

Směrné ceny, stanovené pro hrách, platily i pro hrách cizozemský v jakémkoliv množství.

(Rozh. ze dne 19. března 1923, Kr I 254/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. ledna 1922, pokud jím byl obžalovaný Václav Š. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n. a přestupek §u 7 (1) téhož zákona v příčině hrachu zavrhl, pokud směřovala proti výroku, jímž byl obžalovaný Václav Š. sproštěn z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb.

z. a n., vyhověl jí však, pokud napadla i osvobozující výrok co do přestupku §u 7 (1) zákona lichevního, týkajícího se předražování jen hrachu, rozsudek v této části zrušil a přikázal věc okresnímu soudu v N., by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a to jak, pokud jde o přečin §u 11 č. 4 zákona lichevního, tak i, pokud běží o přestupek §u 7 (1) téhož zákona. V onom bodě tvrdí zmateční stížnost, že pro holandský hrách nebylo vydáno zvláštní nařízení, obchod s ním uvolňující, a že proto nalézací soud vychází s nesprávného právního předpokladu, pokládaje obchod holanským hráchem, o něj jde, za volný. Leč zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Prohlašuje sice § 2 nař. vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920 čís. 390 Sb. z. a n. o úpravě obchodu obilím, luštěninami atd., i plodiny a výrobky, jež jsou cizozemského původu, za zabavený ve prospěch státu, jakmile překročí hranice zdejšího státního území, leč ustanovení toto dlužno vykládati v souhlasu s ustanovením §u 6 téhož vládního nařízení, v němž jest vyhrazeno ministerstvu pro zásobování lidu, vydati podrobné nařízení o výkupu, převzetí a upotřebení zabavených plodin, jakož i úpravě spotřeby. Jest proto účinky zabavení luštěnin cizozemského původu posuzovati nejen podle všeobecného předpisu §u 2 nařízení vlády republiky Československé čís. 390/20 Sb. z. a n., nýbrž i podle nařízení, vydaných ministerstvem pro zásobování lidu podle §u 6 téhož nařízení. Tu pak přichází v úvahu vyhláška ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 55.486 čís. 423 Sb. z. a n. o sklizni, výmlatu, výkupu, dodávce a spracování zabavených plodin, ve které se v §u 14 praví, že každý držitel zabavených plodin a výrobků cizozemského původu jest povinen, jakmile se dostanou tyto plodiny nebo výrobky do jeho držení a převyšují množství 1 q (u máku 25 kg), do 24 hodin ohlásiti je zemského obilnímu ústavu. Z tohoto ustanovení je zřejmo, že holandský hrách, kterého obžalovaný podle zjištění rozsudku prvé stolice koupil poprvé asi 10 kg a později nějaké menší množství, v každém případě však dohromady méně než 1 q, byl ve volné disposici obžalovaného. Nelze proto pro skutkovou podstatu pletich nic dovozovati z mylného předpokladu zmateční stížnosti, že holandský hrách byl zabaven ve prospěch státu. Jinakých důvodů zmateční stížnost pro nesprávné právní posouzení této trestní věci neuvádí a nelze jich shledati, uváží-li se, že obžalovaný byl podle zjištění prvého rozsudku řádným potravinářským obchodníkem v N. a že tedy mohl i holandský hrách nakupovati a ve svém obchodě prodávati. Jeho obchodování nevybočovalo z mezí řádného způsobu obchodování a proto schází jedna z náležitostí objektivní skutkové podstaty přečinu pletich. Byla proto zmateční stížnost státního zastupitelství v tomto bodě zamítnuta jako neodůvodněná. Pokud jde o přestupek předražování hrachu, nelze upříti zmateční stížnosti oprávnění. Vyhláškou ministerstva pro zásobování lidu ze dne 21. října 1920 č. 591 Sb. z. a n. byla stanovena pro hrách cena na prodej v drobném 5 Kč za 1 kg a v této vyhlášce nebylo rozeznáváno, zda jde o hrách cizozemský, či domácího původu, a nebyl také činěn rozdíl v tom, zda jde o hrách ve množství pod 1 q, či ve množství větším. I pro hrách holandský platila proto i v drobném prodeji tato stanovená cena a nalézací soud nesprávně věc posoudil, odvolávaje se při posouzení zřejmé přemrštěnosti ceny holandského hrachu, obžalovaným prodávaného, na zjištěné ceny tohoto hrachu. Správně měl vzíti za měřítko cenu 5 Kč za 1 kg a pak ovšem byl by nemohl dospěti k posouzení, že cena 8 Kč za 1 kg, za kterouž obžalovaný zjištěně hrách prodával, není objektivně zřejmě přemrštěnou. Jest rozdíl mezi těmito cenami tak nápadný, že nelze o zřejmé přemrštěnosti ceny, obžalovaným požadované, pochybovati. Nalézací soud ovšem poukazuje též na mírný zisk obžalovaného, který nakupoval hrách po 7 Kč 50 h až 7 Kč 80 h za 1 kg a vydělával takto 50 h a 20 h na 1 kg; leč pro skutkovou podstatu §u 7 (1) zákona lichevního nepřichází v úvahu vůbec výše docíleného zisku, nýbrž jenom požadování, pokud se týče poskytnutí zřejmě přemrštěné ceny, a to v tomto případě skutečně nastalo. Objektivně jest tedy v jednání obžalovaného skutková podstata přestupku předražování podle §u 7 (1) lichevního zákona.

Čís. 1167.

Jde o trestný čin spáchaný v tuzemsku, byla-li nabídka, obsahující požadování přemrštěné ceny, zaslána z ciziny do tuzemska.

I osoba na trestném činu válečné lichvy nezúčastněná, jíž se výrok o propadnutí zboží (výtěžku) může dotknouti, má býti obeslána ku hlavnímu přelíčení a přísluší jí i právo odvolací z výroku, jenž byl pojat do rozsudku, pokud ovšem jest mezi pachatelem a dotčenou osobou poměr, předpokládaný §em 16 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. března 1923 Kr II 52/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha A-a do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 11. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n., a vyhověl v neveřejném zasedání odvolání družstva Wiener Fleischhauervereinigung do výroku, že zabavená kůže (výtěžek za ni) propadají ve prospěch státní pokladny.

Důvody:

Ku zmateční stížnosti obžalovaného:

Ve směru věcném (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel 1) že ujednal obchod s firmou ústně ve Vídni. Jako cizinec nemůže prý býti dle §u 234 tr. zák. stíhán ani trestán pro přečin, jehož se nedopustil na území Čs. republiky. Písemných ofert firmy bratří A. obžalovaný neviděl, neschválil ani nepodepsal, takže nemůže za ně být činěn

trestně zodpovědným. Bylo povinností soudu, by zjistil, zda psal nabídky ty obžalovaný, či dal-li k nim podnět, to se však nestalo, ačkoliv obžalovaný o tom nabídl důkaz.

První soud zjistil, že obě písemné nabídky, zaslané firmou A. ve Vídni firmě B. ve Znojmě, pocházely od obžalovaného Bedřicha A-a. Obžalovaný tvrdil sice, že obstarává korespondenci firmy, jejímž je veřejným společníkem, jen ve velmi řídkých případech, dokládaje, že korespondence vychází od druhého společníka Davida A-a; ale důkazy o tomto tvrzení nenabídl. Svědek I., který byl navržen a připuštěn o jiných okolnostech, potvrdil však výslovně, že jediným prodavačem družstva řezníků byl obžalovaný Bedřich A. sám a první soud dospěl k přesvědčení, že také korespondence, v záležitosti konkretního prodeje kůží vedená, vychází od něho bez ohledu na to, že je podepsána firmou bratří A. Ostatně je to okolnost samozřejmá, poněvadž obžalovaný věděl o nabídce G-ově a jako zástupce a jediný oprávněný prodavač vídeňského sdružení řezníků musel dáti potřebné pokyny. Z tohoto skutkového zjištění dlužno tedy vycházeti. První nabídkou, zaslanou z Vídně, požadoval obžalovaný na firmě B. ve Znojmě ceny, jež žaloba i rozsudek pokládají za zřejmě přemrštěné. Jak patrno, jde o t. zv. delikt distanční, při němž platí za místo spáchaného činu také místo, kde trestná činnost zastihne svůj předmět; v tomto případě tedy Znojmo jako místo, v němž byla první oferta, zaslaná poštou, doručena firmě B-ově, která ji vzala na vědomí, což vyžaduje skutková podstata předražování, spáchaného požadováním zřejmě přemrštěných cen. Byl tudíž spáchán trestný čin cizozemcem v tuzemsku (§ 51 tr. ř.) a není s hlediska § 234 tr. zák. překážky, by nebyl stíhán a souzen zdejšími úřady pro přečin dle §u 7 (3) lichevního zákona.

K odvolání družstva Wiener Fleischhauervereinigung: Z rozsudku odvolalo se především družstvo »Wiener-Fleischhauervereinigung« do výroku o propadnutí zabavené kůže, (výtěžku za ni) ve prospěch státní pokladny. Nutno předem zodpověděti otázku, zda družstvu ;Wiener-Fleischhauervereinigung« přísluší právo odvolací. V té příčině předpisuje § 20 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n., že, když se ukládá trest, lze v nálezu vysloviti, že předměty potřeby, k nimž se trestný čin vztahuje, bez rozdílu, zda náležejí pachateli čili nic, nebo výtěžek propadají ve prospěch státu. Nerozeznává se tedy mezi osobami, na trestném činu jakkoli zúčastněnými, a osobami, které na něm podílu nebraly. § 24 zákona jedná o nerozdílném ručení majitele podniku za pokuty a za peněžité tresty, uložené zřízenci, zmocněnci, zástupci nebo jinému orgánu podniku. K §u tomuto se odnášející § 16 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 Sb. z. a n., jednající o dobývání pokuty a trestu na penězích na majetníku podniku a o jeho právu, podati odvolání proti nálezu, jímž se prohlašuje jeho ručení — tedy osoby třetí, rozdílné od obžalovaného — cituje však nejen ustanovení § 24 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n., nýbrž i § 20 tohoto zákona. Z toho dlužno vyvozovati, že i osoba, na trestném činu nezúčastněná, jíž se výrok o propadnutí zboží (výtěžku) hmotně dotknouti může, má býti obeslána ku hlavnímu přelíčení a že má pak i právo odvolání z takového výroku, třebaže nález o propadnutí zboží obsažen jest již ve výroku rozsudečném, takže není nutno, jako při stanovení ručebního závazku majitele podniku, jenž je povahy druhořádné, závazek ten vyslovovati nálezem zvláštním, — ale ovšem jen v případech, kde mezi pachatelem trestného činu a osobou, jejíchž zájmů výrok o propadnutí předmětů potřeby se dotýká, je poměr toho druhu, jaký předpokládán je v §u 16 zákona čís. 567/1919. Tak tomu bylo v tomto případě. Svrchu zmíněné družstvo, jehož zástupcem byl obžalovaný a jemuž náležely kůže, je tudíž oprávněno k odvolání; toto podáno včas, ježto došlo k soudu třetího dne po vynesení rozsudku. Okolnost, že soud nalézací nezachoval postupu, předepsaného §em 16 citovaného zákona, nemůže družstvo připraviti o právo odvolací. Odvolání je však neodůvodněno. Na zabavené kůže, pokud se týče na výtěžek z nich 59.351 Kč 11 h vztahuje se totiž, jak zjistil nalézací soud, trestný čin a je tudíž propadnutí s ohledem na rozsah trestného činu opodstatněno ustanovením §u 20 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. Že výrokem o propadnutí koží (výtěžku) může býti odvolávající se družstvo hmotně citelně dotčeno, nemůže býti uplatňováno jako důvod, výroku bránící, kdyžtě zákon s důsledky takovými počítá, výslovně ustanovuje, že výrok o propadnutí je přípustným bez ohledu na to, komu předměty potřeby náležejí. Výrok ten není trestem, vysloveným proti třetí osobě, propadnutím dotčené, a proto nelze jeho přípustnost dovozovati pokud se týče popírati z otázky, zda tato osoba třetí se provinila čili nic, nebo zda má či nemá z trestného činu pachatelova zisk.

Čís. 1168.

Násilným vztažením ruky (§ 81 tr. zák.) jest i úsilí mařící uplatňování vůle vrchnostenské osoby a směřující proti ní alespoň nepřímo.

Poranění vrchnostenské osoby jest jen objektivní podmínkou přísnější sazby druhé věty § 82 tr. zák.

Odepření odpovědi úřední osobě není ještě její urážkou ve smyslu §u 312 tr. zák., třebas se stalo způsobem hrubým.

(Rozh. ze dne 19. března 1923, Kr II 148/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 10. prosince 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zrušil však sám od sebe dle §u 290 tr. ř. rozsudek nalézacího soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupem dle §u 312 tr. zák. a obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin sprostil. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční důvod čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. shledává stížnost v nesprávnosti výkladu skutkových okolností a nesprávném podřadění skutkových zjištění pod ustanovení §u 81 tr. zák. a §u 312 tr. zák., dovozujíc, že tu scházejí všechny náležitosti zločinu veřejného násilí, úmysl a násilné vztažení ruky, a že co do přestupku §u 312 tr. zák. tu

není umyslu urážlivého. Než ohledně zločinu §u 81 tr. zák. nelze stížnosti přisvědčiti. Pojem skutečného násilného vztažením ruky předpokládá arciť, by tu bylo násilí aktivní, t. j. by bylo vynaloženo úsilí, mařící uplatňování vůle osoby vrchnostenské a směřující proti této osobě alespoň nepřímo. Takové násilí je činností, nalézacím soudem zjištěnou, opodstatněno, neboť stěžovatel uplatnil popoháněním a šleháním bičem svou fysickou sílu nad koněm, zapřaženým do vozu, a použil tak koně (pohybu jeho) jako prostředku násilí proti četníkově osobě. Dle dalšího zjištění nalézacího soudu činil tak věda, s kým jedná, t. j. u vědomí, že ho zastavuje a že vůz zadržuje četník, osoba vrchnostenská, a činil tak v úmyslu, by přinutil četníka vůz pustiti a takto zmařil zjištění své osoby, t. j. služební výkon četníkův. Zjištěná činnost stěžovatelova naplňuje takto skutkovou podstatu zločinu § 81 tr. zák. Dovolávaného důvodu čís. 11 §u 281 tr. ř. neprovádí stížnost po zákoně. Dovozuje, že stěžovatel ani nevěděl ani věděti nemohl, že četník chytil se za vůz. Než tento předpoklad příčí se zjištění nalézacího soudu, jenž větou, že stěžovatel hnal koně jen proto, by přinutil četníka, vůz pustiti, zjišťuje nesporně, že stěžovatel věděl, že četník chytil za vůz a jej zadržuje. Poranění vrchnostenské osoby jest jen objektivní podmínkou přísnější sazby druhé věty §u 82 tr. zák. Pachatele stíhá přísnější trest i tehdy, když úmysl jeho k nastalému poranění nesměřoval. Nelze proto shledati právní omyl v tom, že nalézací soud, zjistiv příčinnou souvislost mezi skutečným násilím vztažením ruky pachatelem na četníka a poraněním četníkovým — vyměřil trest dle vyšší sazby §u 82 tr. zák. V tomto bodě bylo zmateční stížnost zamítnouti.

Při jednání o zmateční stížnosti bylo seznáno, že v neprospěch obžalovaného bylo mylně použito trestního zákona při výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem §u 312 tr. zák. Slova stěžovatelova, že s četníkem nemá co mluviti, jsou pouhým odepřením odpovědi na dotazy četníkovy a nezlehčují — třeba byla pronesena přízvukem hrubým a třeba jsou nezdvořilá, neslušná, — nikterak vážnost četníkovu. Nelze proto v nich shledati urážku ve smyslu §u 312 tr. zák. Bylo proto z moci úřední postupovati tak, jako kdyby stěžovatel sám byl uplatnil důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., a obžalovaného sprostiti z obžaloby pro přestupek §u 312 tr. zák., když rozsudek nalézacího soudu byl v tomto bodě zrušen jako zmatečný.

Čís. 1169.

Zločin veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák.
Lhostejno, že vyhrůžka byla pronesena vůči dělníku jsoucímu mimo organisaci za účelem, by vstoupil do organisace.

(Rozh. ze dne 19. března 1923, Kr II 181/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 31. ledna 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §u 98 lit. b) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje dle čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že činnost stěžovatelů směřovala k utvoření jednotné organisace všech horníků, v báňském revíru zaměstnaných, jelikož semknutí v jedinou organisaci »svaz horníků v čs. republice« je v zájmu dělníků, jakož i v zájmu celého státu a že prostředky, jichž stěžovatelé použili, nejsou rázu takového, by byla splněna skutková povaha §u 98 lit. b) tr. zák. Stížnost není po právu. Třebaže z vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919 čís. 662 sb. z. a n. vyplývá, že stát a vláda počítají s více organisacemi odborovými dělníků, byť i v témže závodě zaměstnaných, lze připustiti, že utvoření odborové organisace jednotné, obsahující všechny dělníky téhož odvětví, alespoň v témže hospodářském území zaměstnané, jest účelno a vyhovuje zájmům dělnictva, veřejnosti a státu. Nelze však připustiti, by tohoto žádoucího účinku bylo se domáháno činy, jež se příčí zákonům, zejména činy trestnými. Násilný nátlak na jednotlivce, by přistoupili k té neb oné odborové organisaci, odporuje §u 114 ústavní listiny, zakazujícímu jak jednotlivcům, tak i sdružením úmyslné rušení práva spolčovacího, t. j. volnosti, přináležeti k tomu neb onomu spolku nebo sdružení. Výluka jednotlivců, takovému nátlaku se nepodvolivších, z práce porušuje právo na vykonávání výdělkové činnosti kdekoliv, jež zaručuje § 108 ústavní listiny. Použití skutečného násilí nebo nebezpečné vyhrůžky při takovém nátlaku zakázáno jest §em 98 tr. zák. Otázku, stížností nadhozenou, zda měli stěžovatelé mravní nárok, žádati na dělnících, do organisace stěžovatelů nevstoupivších, placení příspěvků z důvodu, že z činnosti organisace, zejména i z ujednání kolektivních smluv s organisací báňských podnikatelů získá veškeré dělnictvo, možno ponechati stranou. Právního nároku stěžovatelů, pokud se týče organisace, v jejímž zájmu jednali, nebylo tu ani na přístup osoby, na niž činili nátlak. k organisaci, ani na placení příspěvků osobou, do organisace dosud nevstoupivší. Nepřihlíží-li se ku zvláštním případům §u 3 zákona ze dne 7. dubna 1870 čís. 43 ř. zák., jest ovšem přisvědčiti zmateční stížnosti, dovozující, že nátlak na cizí vůli, by se brala určitým směrem, pachatelem chtěným, byl až do začátku účinnosti zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 309 sb. z. a n. beztrestným, nebyl-li rázu a intensity, v §u 98 naznačené. Než rozhodovací důvody prvé stolice zjišťují výroky a činy stěžovatelů, v nichž rozsudkový výrok shledává vyhrůžky ublížením na těle a svobodě, poukazují dále k tomu, že obžalovaný František S., proti M-ovi zakročivší, svým výkřikem způsobil, že horníci v počtu asi 200 lidů zaujali proti M-ovi výhružné stanovisko, a dospívají takto k závěru, že obžalovaní, používajíce násilí a vyhrůžek, snažili se donutiti svého spoludělníka M-a . . . . vzbuzujíce v něm důvodnou bázeň. Závěrem, že vyhrůžky v osobě ohrožené důvodnou bázeň vzbudily, jest nepopíratelně též zjištěno, že vyhrůžky stěžovatelů byly takové, že se jimi mohla v tom, komu vyhrožováno, vzbuditi důvodná obava. Stížnost nedokazuje, že nalézací soud dospěl k tomuto zjištění způsobem formálně vadným nebo z předpokladů, právně pochybených. Zrušovací soud je jím vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Tvrzení, že prostředky, stěžovately použité, nejsou rázu, v §u 98 lit. b) tr. zák. vytče-

ného, není tedy než popíráním zjištění způsobilosti vyhrůžek a neprovádí dovolávaného hmotněprávního zmatku po zákoně.

Čís. 1170.

§ 6 opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle §u 54 ústavní listiny ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. o změně některých ustanovení trestního práva nestanoví nové trestní sazby.

Přípustnost odvolání veřejného obžalobce a obžalovaného co do trestu dlužno posuzovati dle ustanovení §u 283 tr. ř.

(Plenární usnesení ze dne 21. března 1923, čís. pres. 1197/22.)

V nálezech Nejvyššího soudu byla nejednotným způsobem řešena otázka, zda a pokud jest přípustno odvolání obžalovaného, pokud se týče veřejného obžalobce, navrhlo-li státní zastupitelství v obžalobě dle §u 6 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n. trest na svobodě do 6 měsíců. V zájmu jednotnosti nálezů Nejvyššího soudu předložil jeho první president věc sesílenému sboru soudců, jenž k otázce odpověděl, jak shora uvedeno.

Důvody:

Účinnost opatření Stálého výboru ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. skončila se dle §u 10 (1) tohoto opatření uplynutím 31. prosince 1921, dnem 1. ledna 1922 došel účinnosti zákon ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n., jenž do slova převzal ustanovení §§ů 1 až 8 opatření, takže otázka, k řešení předložená, se vztahuje i na zákon z 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. Komu a za jakých podmínek přísluší právo odvolací do výroku o trestu, ustanovuje § 283 tr. ř., dle něhož v neprospěch obžalovaného jest odvolání pouze tehdy přípustno, když nastalo mimořádné zmírnění nebo záměna trestu, třebas i bez výslovného vztahu na dotyčná ustanovení zákona (srov. rozhod. vídeňského kass. soudu Nowackova sbírka č. 3503), ve prospěch obžalovaného pak jen tehdy, když soud tohoto jemu příslušejícího práva nepoužil: jinými slovy v neprospěch obžalovaného jest odvolání přípustno pouze tehdy, když soud při výměře trestu sešel buď co do způsobu trestu pod sazbu zákona, ve prospěch obžalovaného pak, když soud tohoto zákonného rámce trestního neopustil. Závisí tedy přípustnost odvolání obžalovaného nebo veřejného obžalobce v případech, v nichž bylo pokračováno dle §u 6 opatření Stálého výboru (pokud se týče zákona z 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.), od rozřešení otázky, zdali tímto §em 6 byla stanovena nová trestní sazba.

Právě v této otázce se objevil v praxi nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího rozpor; rozhodnutí ze dne 11. března 1922, Kr I 954/21 hájí stanovisko, že § 6 nové trestní sazby neobsahuje, téhož názoru jsou rozhodnutí ze dne 9. května 1922 Kr II 126/22 a ze dne 23. května 1922 Kr II 216/22, kdežto rozhodnutí ze dne 8. října 1922 Kr I 610/22 zastává mínění, že §em 6 byla stanovena nová trestní sazba, a na témže stanovisku jest i rozhodnutí ze dne 28. února 1922 Kr I 230/22 a ze dne 12. září 1922 Kr I 620/22. Z vývodů, jimiž rozhodnutí Kr I 954/21 odůvodňuje názor, že § 6 nové trestní sazby neobsahuje, budiž uvedeno toto: »Z důvodové zprávy (tisk čís. 560 A) k opatření Stálého výboru N. S. ze dne 6. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n. vyplývá, že účelem ustanovení §u 6 tohoto opatření bylo výhradně ulehčiti přetíženým sborovým soudům trestním, nikoli však změniti materielní právo trestní stanovením nové sazby trestní pro trestné činy, které, náležejíce ku příslušnosti sborového soudu prvé stolice, se mají projednávati před samosoudcem; nová trestní sazba byla pro činy tam uvedené stanovena jen v §§ 1 a 2, poněvadž bylo změny materielního práva trestního zapotřebí, by tyto činy po případě mohly býti odňaty pravomoci poroty, před níž dle dosavadního práva (posl. odst. čl. VI. zák. ze dne 23. května 1873 čís. 119 ř. zák.) výhradně příslušely. Změna materielního práva trestního o trestních sazbách tedy §em 6 zmíněného opatření nenastala; samosoudci jest v trestních věcech, jím projednaných, vyměřiti trest dle zákonů jinak platných; jediným jeho omezením jest dle §u 7 čís. 2 opatření, že nesmí jako hlavní trest uložiti ztrátu na svobodě vyšší 6 měsíců. Dle názoru odvolatelova byla by v §u 6 opatření obsažena nová trestní sazba pro veškeré činy trestné samosoudcem souzené vůbec, jež nemá dolní hranice a končí nejvýše 6ti měsíčním trestem na svobodě; takto bylo by bývalo opatření Stálého výboru změnilo značnou řadu ustanovení trestního zákona, kde trest buď vůbec nedosahuje 6ti měsíců(na př. přečiny §u 282, 283, 284 tr. zák.), anebo kde tento trest jest vůbec nejvyšší sazbou (na př. přečin §u 279, 280 tr. zák.). Ustanovení §u 6 nic takového neobsahuje a nemělo také nic takového obsahovati . . . . . Při ostatních trestných činech, kde trestní sazba převyšuje 6 měsíců, naskýtá se ovšem otázka, zda § 6 ustanovil novou trestní sazbu, či zda takto omezil pouze trestní pravomoc samosoudcovu. Slova opatření nasvědčují správnosti tohoto poslednějšího názoru. §§ 1 až 5 opatření mluví o trestní sazbě, nýbrž praví, se, by čin trestný, náležející ku příslušnosti by byl po případě odňat důvod pro příslušnost porotního soudu. Zde tedy běží o novou trestní sazbu . . . . . V §u 6 není však již řeči o trestní sazbě, nýbrž praví se, by čin trestný, náležející ku příslušnosti sborového soudu prvé stolice, byl přikázán jedinému členu tohoto soudu jako samosoudci, navrhl-li veřejný obžalobce jako hlavní trest ztrátu svobody do 6ti měsíců. Také § 7 opatření nemluví o trestní sazbě; stejné mluvy se používá i v §u 8, který v posledním odstavci mluví jen o obdobných podmínkách uvedených v §u 6 a 7, ač v předešlých odstavcích používá výrazu »trestní sazba« . . . . . Z toho ide, že u trestných činů, u nichž trestní sazba převyšuje 6 měsíců, záleží změna právě jenom v tom, že jsou souzeny jedním členem sborového soudu prvé stolice, omezeným v trestní pravomoci, nikoli však v tom, že by § 6 ustanovoval zcela všeobecnou novou trestní sazbu«. Rozhodnutí Kr I 610/22, jež hájí názor opačný, totiž že § 6 opatření ustanovuje novou sazbu trestní, bylo vyvoláno zmateční stížností dle §u 33 tr. ř. Do rozsudku samosoudce krajského soudu, jímž byl obžalovaný pro zločin krádeže dle §§ 171, 174 II a), 175 II a) a 176 II a) tr. zák. odsouzen použitím §u 55 tr. zák. do těžkého žaláře na deset

dní, podalo státní zastupitelství odvolání, jež rozhodnutím vrchního soudu zemského bylo odmítnuto s odůvodněním, že státní zastupitelství navrhlo v obžalobě dle §u 6 opatření trest na svobodě do 6ti měsíců, v opatření tom nejnižší hranice sazby trestné určena není, byť i soud nalézací užil při výměře trestu mimořádného práva zaměňovacího dle §u 55 tr. zák., vyměřil trest v sazbě dle opatření, a není tudíž dle §u 283 tr. ř. odvolání přípustno. Generální prokuratura ve stížnosti dle §u 33 tr. ř. ohledně sporné otázky uvádí toto: »Jak z materialií vyplývá, byla opatřením stanovena nová sazba pouze v §§ 1 a 2 tím způsobem, že pro určité činy a se zřením k určitým okolnostem na místě zákonné sazby těžkého žaláře od 5 do 10 let užíti lze sazby sazby těžkého žaláře od 1 do 5 let. Aby však nebylo pochybnosti, že sejíti lze za daných podmínek i pod novou nejnižší sazbu, pod kterou trest vyměřiti nebylo možno při dřívější sazbě ani za užití §u 338 tr. ř., stanoveno bylo §em 3., že užití uvedené sazby trestní nevylučuje práva soudu, trest dle §§ 54 a 55 tr. zák. zmírniti nebo přeměniti. Nová sazba nebyla však stanovena §em 6, jenž neobsahuje změny práva hmotného, nýbrž upravuje toliko právo formální v ten smysl, že dáno jím státnímu zástupci právo, spokojiti se v řízení před samosoudcem trestem »do 6 měsíců« i tam, kde zákonná sazba sahá daleko výše. Tímto prohlášením není však vázán ani soud (§ 7 (4) a § 5), shledá-li, že navrhovaná sazba není dostatečnou pro čin, který jest předmětem obžaloby, ani obžalovaný (§ 6 (1); jenž pouhým svým neb obhájcovým odporem proti spisu nebo návrhu obžalovacímu přivoditi může řízení před soudem sborovým a to bez všelikého omezení platnosti sazeb zákonných. Není-li však v §u 6 stanovena nová trestní sazba, plyne z toho důsledek, že jakékoli vyměření pod nejnižší sazbu zákonnou dává státnímu zástupci dle §u 283 tr. ř. právo odvolání, stejně jako by náleželo obžalovanému, kdyby samosoudce nesešel při nižších sazbách pod nejnižší míru zákonnou«. Rozhodnutí uvedené nesdílí však názoru, hájeného generální prokuraturou, a praví: »V §u 6 opatření jest obsažena trestní sazba, zákonem nově stanovená místo sazeb trestního zákona, sahajících od 6ti měsíců výše; to plyne z ustanovení čtvrtého odstavce §u 7 opatření, v němž poukázáno jest na § 5, který mluví výslovně o sazbě navrhované; rovněž to plyne z druhého odstavce §u 6, dle něhož trest podle prvého odstavce tohoto §u navrhnouti jest vzhledem ku povaze činu a po případě též ke znehodnocení peněz, tedy nikoli vzhledem ku polehčujícím okolnostem, jež by odůvodňovaly užití §u 54 tr. zák.; plyne to konečně i z úvahy, že podle §§ů 6, 7 a 5 opatření jest samosoudci již předem uloženo, by buď užil trestu dle §u 6 anebo se prohlásil nepříslušným . . . . . .« Ostatní důvody tohoto rozhodnutí, jež přes vytčené stanovisko přiznává státnímu zastupitelství právo odvolací, nemají pro řešení otázky, zda §em 6 opatření stanovena nová sazba trestní čili nic, důležitosti a mohou proto zde býti pominuty. Ostatní rozhodnutí spokojují se zodpovědením otázky buď kladným nebo záporným, aniž pro výrok svůj uvádějí podrobnějších důvodů. Literatura, pokud je zde známo, se s otázkou tou nezabývala, vyjímajíc článek Dra Biacha, uveřejněný v Juristenzeitung 1920, ročník I. na str. 181 a 182, jenž zasluhuje povšimnutí pro důsledky, jež vyvozuje ze svého názoru, že § 6 stanoví novou trestní sazbu, která nezná minima, a že dle této trestní sazby, a nikoli dle paragrafů trestního zákona jest v rozsudku trest vyměřiti. V tom právě shledává Dr. Biach zjednodušení, které má přinésti trestním soudům žádanou úlevu a vrchní soudy aspoň od odvolání státního zastupitelství ušetřiti. Dr. Biach vyvozuje, že trestní sazba §u 6 opatření nastupuje na místo sazby zákonné nejen v případech, kde jde o zločiny, na něž trestní zákon stanoví trest na svobodě, šest měsíců převyšující, nýbrž i v případech, kde předmětem trestního řízení jest přečin, ohrožený v zákoně trestem na svobodě nejvýše 6ti měsíčním, anebo kde jest spolu zažalován přestupek a ohledně zločinu, pokud se týče přečinu dojde k osvobození; nemá důsledkem toho státní zástupce odvolacího práva ani při takových přečinech a argumentem a majori ad minus: při odsouzení pro pouhý přestupek a to přirozeně ani v tom případě, když trest byl vyměřen pod nejnižší sazbou, kterou zákon na přestupek stanoví. Pro výklad zákona jest rozhodným v prvé řadě jeho doslov. V té příčině jest důležito, že § 6 opatření o sazbě nemluví, slova »sazba« vůbec neužívá, naproti tomu však § 1 a 2 opatření výslovně zavádí novou trestní sazbu těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let pro zločiny, tam uvedené, za podmínek, tam uvedených. Z toho nutno souditi, že si zákon jest dobře vědom toho, co »trestní sazba« znamená, jak také dosvědčuje ustanovení §u 3 opatření, a že tedy rozdíl doslovu §u 1 a 2 oproti §u 6 není nikterak náhodným, a že zákonodárce, kdyby i v §u 6 byl chtěl stanoviti sazbu trestní, byl by tak výslovně a jasně prohlásil, tak jak to učinil v §§ech 1 a 2. Ani obsah ustanovení §u 6 není takovým, aby se z něho dalo vyvozovati, že stanoví trestní sazbu. Pojem »sazby trestné« není již vyčerpán stanovením výměry doby, trvání trestu na svobodě; má-li se mluviti o sazbě trestní, musí ustanovení zákona obsahovati také způsob trestu na svobodě, poněvadž trestní zákon zná různé způsoby trestu na svobodě (vězení, tuhé vězení, žalář, těžký žalář, pokud se týče vězení, žalář, státní vězení, káznice). V §u 6 však způsob trestu na svobodě stanoven není; i tu dlužno povšimnouti si rozdílu mezi §em 6 a §em 1, kterýžto poslednější stanoví trest těžkého žaláře, tedy způsob trestu, kdežto § 6 mluví všeobecně o trestu »ztráty svobody«. Mělo-li by se ustanovení §u 6 považovati za sazbu trestní, musel by i odsuzující rozsudek zníti na »ztrátu svobody« na př. 3 měsíční, a netřeba zajisté dokládati, že výkon takového výroku by byl nemožným pro neurčitost ohledně způsobu trestu. Bylo by však možno dojíti k dalším důsledkům, jež beze zvláštního odůvodnění právem by bylo označiti za nemožné: tak na př. mohl by zníti trest pro zločin krádeže na 2 měsíce vězení, a opačně trest pro přečin §u 335 tr. zák. na 3 měsíce těžkého žaláře, aniž by trest ten byl dle §u 281 čís. 11 tr. ř. odporovatelným, poněvadž jak vězení tak i těžký žalář jsou trestem ztráty svobody, a o překročení právomoci trestní by nebylo lze mluviti, když § 6, stanovil-li by novou trestní sazbu, uvádí toliko všeobecně trest »ztráty svobody«. Proti této argumentaci může se arciť namítnouti, že ohledně způsobu trestu nutno hleděti k příslušným ustanovením trestního zákona, ale právě tato námitka dokazuje nejlépe, že trestní sazbou i při užití §u 6 opatření jest a zůstane příslušné ustanovení trestního zákona, k němuž se vždy nutno vráceti právě proto, že § 6 způsobu

trestu, nutné to náležitosti sazby trestní, neobsahuje, že se tedy trest vyměřuje podle ustanovení trestního zákona a § 6 opatření má pouze ten význam, že pravomoc samosoudce obmezuje směrem nahoru hranicí nejvýše 6ti měsíční ztráty na svobodě, kterou samosoudce pod sankcí §u 7 (2) opatření nesmí překročiti. Názor, hájící zásadu ustanovení nové sazby trestní §em 6 (shora uvedené rozhodnutí Kr I 610/22), odvolává se na to, že §u 7 (4) se vztahuje k §u 5, jenž výslovně mluví o »sazbě navrhované«; než neprávem. Důkaz spočívá na slovu »obdobně«, ustanovení to vztahuje se pouze na postup, jaký má zachovati samosoudce, má-li za to, že trest nejvýše 6ti měsíční, k jehož uložení má právo, a jejž překročiti nesmí, pro čin, tvořící předmět obžaloby, není dostatečným. Ani § 6 (2) neposkytuje názoru tomu nijaké opory. Jest arci správné, že trest dle prvého odstavce §u 6 nelze navrhovati vzhledem ku polehčujícím okolnostem, jež by odůvodňovaly použití §u 54, jinými slovy vyjádřeno: není správné vykládati návrh dle prvého odstavce §u 6 v ten rozum, že obsahuje mlčky návrh na použití §u 54 nebo 55 tr. zák., neb aspoň projev souhlasu veřejného obžalobce předem daný k použití těchto §§ů 54 a 55 tr. zák., pokud se týče §§ 266 a 260 b) tr. zák. Z toho však nenásleduje, že by § 6 stanovil novou sazbu trestní, neboť nelze logicky říci, že z té okolnosti, že státní zástupce, podávaje návrh dle §u 6 (1), nemá přihlížeti k tomu, zda dle jeho názoru jsou tu okolnosti, jež by odůvodňovaly použití uvedených §§ 54, 55, pokud se týče §§ 266 a 260 b) tr. zák., nýbrž jen ku povaze činu a po případě též ke znehodnocení peněz, plyne, že § 6 stanoví zvláštní novou trestní sazbu. To však konečně neplyne ani z úvahy, že podle §§ 6, 7 a 5 jest samosoudci již předem uloženo, by buď použil trestu dle §u 6 anebo se prohlásil nepříslušným. Praví-li § 7 (2), že samosoudce smí uložiti jako trest hlavní jen trest, zmíněný v §u 6, vyjádřuje tím, jak z věty hned následující plyne, toliko, že samosoudce jest vázán nejzažší hranicí šestiměsíční ztráty na svobodě, které pod zmatečností nesmí překročiti; tím však není ničeho řečeno na prospěch výkladu, že § 6 obsahuje novou trestní sazbu. Z toho, co uvedeno, jde na jevo, že ani z doslovu opatření ani z jeho obsahu nelze ničeho vyvoditi, co by odůvodňovalo názor, že § 6 zavádí novou, zvláštní sazbu trestní. Proti názoru tomu mluví však i další úvahy shrnuté v rozhodnutí Kr I 954/21 a v návrhu generální prokuratury Kr I 610/22. Z důvodové zprávy (tisk čís. 560 A) plyne, že účelem ustanovení §u bylo výhradně ulehčiti přetíženým sborovým soudům trestním; neobsahuje tedy ustanovení to změny práva hmotného, nýbrž upravuje toliko právo formální, přikazujíc delikty, o nichž by bylo rozsuzovati jinak sboru soudců, za jistých podmínek soudci jedinému. Podle souvislosti §§ 6 a 7 podává veřejný obžalobce návrh tam zmíněný jen za tím účelem, aby trestní věc mohla býti přikázána samosoudci, tedy z důvodů čistě procesní hospodárnosti. Změna oproti stavu, jenž byl před vydáním opatření, záleží jedině v tom, že obžalovaný stojí nyní před jediným členem sborového soudu jako samosoudcem, kdežto dříve o něm rozhodoval sbor soudců. V úlevě sborovým soudům prvé stolice spočívá tendence zákonodárce a nikoli, jak na místě shora uvedeném Dr. Biach míní, v tom, že »vrchní soudy mají býti ušetřeny aspoň od odvolání státního zástupce«, což by ostatně, mimochodem řečeno, vzhledem k poznatkům praxe vrchních soudů bylo úlevou dosti pochybnou. Názor, že §em 6 jest zavedena nová trestní sazba na místě dosavadních sazeb zákonných vede ostatně k důsledkům povážlivým. Rozhodnutí Kr I 610/22 zdá se míti na zřeteli toliko ony trestné činy, jež v trestním zákoně jsou ohroženy tresty od 6 měsíců výše; než § 6 vztahuje se na v e š k e r é trestné činy, které náležejí ku příslušnosti sborového soudu prvé stolice, tedy nejen na zločiny, na něž jest stanovena sazba žaláře, pokud se týče těžkého žaláře od 1 roku do 5 let a sazba žaláře nebo těžkého žaláře od 6ti měsíců do 1 roku po případě do 5 let, nýbrž i na veškeré přečiny, mezi nimiž jest celá řada takových, u kterých zákonné maximum jest nižší než 6 měsíců (§ 282, 283, 284, 289, 290, 291, 292, 304 tr. zák., § 24 tisk. zák., § 89 zák. o společenstvech, § 17 zák. o obilních terminových obchodech, § 8 zákona o ochraně voleb). Je-li §em 6 stanovena nová sazba, platí stazba, an zákon nerozeznává, pro veškeré činy trestné, spadající do příslušnosti sborového soudu prvé stolice, a trest v případech shora uvedených nutno vyměřiti dle §u 6 a nikoli dle svrchu citovaných ustanovení trestného zákona. Znamenalo by to tedy rozšíření, pokud se týče zvýšení trestních sazeb v případech těch, důsledek to, ke kterému zákon (§ 6 opatř.) zajisté dospěti nezamýšlel. Daleko povážlivějším jest důsledek, který z nauky o nové trestní sazbě vyvozuje Dr. Biach (na místě shora uvedeném) ohledně přestupků, jež z důvodu souběhu s jinými trestními činy jsou předmětem řízení před sborovými soudy prvé stolice; nesprávnost názoru dra Biacha v tomto směru jest příliš zřejmá, než aby potřebovala zvláštního odůvodnění; nejdeť tu o trestný čin, který pro svoji povahu náleží ku příslušnosti sborového soudu prvé stolice, nýbrž o čin, jenž toliko z důvodu spojitosti se projednává před soudem sborovým. Z uvedených úvah plyne, že § 6 opatření nestanoví nové trestní sazby, že pro vyměření trestu i při užití §u 6 jsou základem trestní sazby trestního zákona. Tím jest vyřešena i otázka přípustnosti odvolání; pro ni jest směrodatným ustanovení §u 283 tr. ř., které opatřením nebylo nijak změněno, a jest tedy přípustno odvolání v mezích §u 283. Z toho plynou pro praktické použití tyto výsledky: Je-li v zákoně nejnižší sazba nižší 6 měsíců, platí tato na dále, právo samosoudce dle §u 6 jest obmezeno tím, že nesmí použiti trestu vyššího 6ti měsíců; má-li soud za to, že jsou zde podmínky §§ 54 a 55 tr. zák., pokud se týče §u 260 a 260 b) tr. zák. (92 uh. tr. zák.), může vyměřiti trest i pod nejnižší sazbu trestního zákona, v tom případě má státní zástupce právo odvolací právě tak jako obžalovaný v případě, že trest by byl vyměřen v mezích sazby zákonné. Jde-li o činy, na něž v trestním zákoně jako nejnižší trest jest stanoven žalář pokud se týče těžký žalář 6měsíční, tu, vyměří-li samosoudce trest 6ti měsíci, má právo odvolání toliko obžalovaný, poněvadž trest byl vyměřen v mezích sazby zákonné, třeba mírou nejnižší, chce-li však samosoudce vyměřiti trest nižší, může tak učiniti jen, jsou-li zde podmínky §§ 54 a 55 tr. zák., (§u 92 uh. tr. zák.), v tomto případě má právo odvolací toliko státní zástupce. Stejně přísluší právo odvolací pouze státnímu zástupci, když samosoudce při činu, ohroženém v zákoně trestem od 1 roku do 5 let, vyměřil trest nižší 6ti měsíců, uzná-li však samosoudce v takovém případě na trest 6ti měsíční, nemá ani státní zástupce práva odvola-

cího, poněvadž návrhem dle §u 6 opatř. se prohlásil spokojeným s výměrou nejvýše 6ti měsíčního trestu. Samozřejmě zůstává státnímu zástupci právo odvolání ve všech případech, kde samosoudce, pokud mu zákon právo to poskytuje, zaměnil způsob trestu, v zákoně určený, za mírnější způsob trestu.

Čís. 1171.

Veřejné vyzývání druhých k neloyálnímu smýšlení a jednání proti presidentu republiky spadá pod skutkovou podstatu přečinu dle §u 305 tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. března 1923, Kr II 514/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 15. dubna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že ve výrocích obžalovaného nelze shledati výzvu k nemravnému nebo nezákonnému jednání, poněvadž prý v demokratické republice má každý občan právo, presidenta buď uznávati nebo neuznávati a své přesvědčení v tom aneb onom směru svobodně projevovati. Stalo-li se tak, jako v tomto případě, urážlivou formou, mohl prý býti obžalovaný stíhán pouze na návrh presidenta republiky pro přestupek §u 491 nebo §u 496 tr. zák. Proti tomuto náhledu budiž zdůrazněno, že jest samozřejmou občanskou povinností každého příslušníka a obyvatele státu vůbec bez rozdílu státní formy, by se choval k hlavě státu loyalně, by o ní mluvil s úctou a vážností a by jí nezlehčoval. Platí to tím spíše o demokratické republice se svobodně voleným presidentem v čele. Projev neúcty, nevážnosti a zlehčení vůči presidentovi státu, jakého se dopustil obžalovaný, dlužno pokládati za jednání mravně zavrženlivé, tím spíše, jde-li o osobnost povahy a významu presidenta Masaryka. Veřejné vyzývání druhých k neloyalnímu smýšlení a jednání proti presidentovi republiky, tedy k jednání nemravnému, právem proto podřadil první soud pod ustanovení §u 305 tr. zák.

Čís. 1172.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.) Obchodování předměty, jichž není nebo jež nejsou v dosahu moci těch, kdo jimi obchodují neb obchodovati zamýšlejí, nespadá pod skutkovou podstatu §u 7 a 11 čís. 4. lich. zák.

(Rozh. ze dne 24. března 1923, Kr I 274/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 21. prosince 1921, pokud jím byli obžalovaní František H., František V., Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin předražování dle §u 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. a pro přečin dle čís. 4 §u 11 téhož zákona.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství bere v odpor osvobozující rozsudek první stolice jen, pokud jde o obžalované Františka H-a, Františka V-a, Rudolfa S-a, Julia K-a, Josefa S-a a Václava M-a z důvodů hmotněprávního zmatku čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Soudní dvůr bere za dokázáno, že František H. a František V. jako společníci prodali Rudolfu S-ovi alespoň dva vagony cukru po 7 Kč 50 hal za 1 kg, že Rudolf S. prodal pak, pokud se týče svěřil k prodeji cukr Juliu K-ovi, který cukr dále nabídl jednak Vilému Sch-ovi a to 10.000 kg po 10 Kč za 1 kg franko Čáslav, na kterýžto cukr také od Sch-a požádal a obdržel zálohu 1000 Kč, jednak Josefu S-ovi z Mimoně za 9 Kč a to tak, že Josef S. měl prodati dále cukr po 11Kč 50 h, a o zákonnou diferenci se měli Rudolf S., Julius K. a Josef S. (a patrně ještě další dvě osoby) rozděliti jako o zisk, že Josef S. dle uvedených podmínek nabídl 1 vagon cukru Františku K-ovi, jenž však koupě pro posléz vzniklou nedůvěru neuskutečnil, druhý vagon že nabídl Václavu M-ovi, který, dověděv se, že cukr pochází od Rudolfa S-a, projednal si další s Rudolfem S-em sám, a konečně že Václav M. prodal tento vagon cukru, který koupil za 11 Kč 50 h, Ladislavu H-ovi za 13 Kč 1 kg. Soudní dvůr zjišťuje, že František H. a František V. vůbec cukru neměli, že duplikáty nákladních listů, které poslem byly Rudolfu S-ovi doručeny a z nichž jeden Rudolf S. Ladislavu H-ovi odevzdal, jsou padělky, že tudíž vůbec cukr nebyl naložen a k dopravě odevzdán. Dle zjištění lichevního soudu neměli obžalovaní František V. a František H. hned od počátku svých styků s ostatními obžalovanými v úmyslu uzavříti nějaký obchod cukrem, nýbrž šlo jim jen o to, aby vylákali kupní ceny za fingovaný cukr a proto předstírali kupujícím, že cukr je k disposici a veškerá jednání s kupujícími vedli jen naoko. Obžalovaní Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. dle dalšího zjištění lichevního soudu mylně předpokládati, že cukr tu je, a pokládali tuto neexistující okolnost za danou. Zmateční stížnost, uplatňující hmotněprávní zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., vychází sice z těchto zjištění, její vývody nejsou však s to, by vyvrátily správné právní závěry, jež nalézací soud z uvedených zjištění vyvodil. Předražování dopouští se podle §u 7 lichevního zákona ten, kdo, využívaje poměrů vyvolaných válkou, žádá ze předměty potřeby zejmě přemrštěnou cenu, neb dává ji sobě nebo jinému poskytovati. Přečinu dle čís. 4 §u 11 téhož zákona dopouští se

pak ten, kdo provozuje řetězový obchod předměty potřeby, nebo se pouští do jiných pletich, které jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu. § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. vymezuje pojem předmětu potřeby a rozumí jím movité věci, jež slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Z tohoto ustanovení ve spojení se shora uvedenými ustanoveními §u 7 a §u 11 lichevního zákona, jež obsahují zákonný výměr předražování, řetězového obchodu a pletich, plyne, že způsobilým objektem těchto trestných činů jest pouze předmět potřeby, uvedený v §u 1 tohoto zákona, jenž ve skutečnosti tu jest a jenž jest v dosahu moci prodatelovy, neboť, jak již z pojmu obchodování předměty potřeby jde na jevo, nelze mluviti o obchodování předměty potřeby tam, kde předmětů těch vůbec není, neb nejsou v dosahu moci těch, kdo jimi obchodují neb obchodovati zamýšlejí. Posuzuje-li se činnost obžalovaných, ohledně nichž byla podána zmateční stížnost, pod tímto zorným úhlem, nutno přisvědčiti lichevnímu soudu, že skutková podstata trestných činů, pro něž byla na ně obžaloba vznesena, není dána. Obžalovaní František V. a František H. nezamýšleli uzavříti obchod cukrem, činnost jejich nebyla řízena vůlí, by cukr byl přiveden do obchodu, jim šlo pouze o to, by vylákali kupní cenu za fingovaný cukr, který dodati nikdy nechtěli, a veškerá jednání s kupujícími, jimž předstírali, že cukr je k disposici, vedli jen na oko. U těchto obžalovaných není dána skutková podstata přečinu předražování a přečinu řetězového obchodu, po případě pletich ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní. Po stránce subjektivní proto ne, že, jak bylo shora dovoděno, hned od počátku jejich činnosti nebyla vedena úmyslem uzavříti nějaký obchod s cukrem, oni vůbec nezamýšleli cukr uvésti do oběhu, nýbrž jim jedině šlo o to, by vylákali za fingovaný cukr kupní cenu; po stránce subjektivní proto ne, poněvadž není splněna pojmová náležitost shora uvedených trestných činů, totiž aby předmět potřeby — v tomto případě cukr — tu byl a by bylo v dosahu jejich moci si jej zjednat i z pramene, o nějž v tomto případě šlo, vždyť se jednalo o fingovaný cukr, obžalovaní cukru neměli a, uzavírajíce s kupujícími obchody na oko, hned od počátku cukr dodati nechtěli. Ostatní obžalovaní Rudolf S., Julius K., Josef S. a Václav M. předpokládali pouze zjištění lichevního soudu, že cukr ve skutečnosti tu jest. Než předpoklad tento byl mylným. H. a V. prodali S-ovi cukr, který neexistoval, cukr fingovaný, který vůbec zjednati si nemohli a vůbec nezamýšleli nějaký cukr uvésti v oběh a S-ovi dodati. S. a další kupitele tohoto fingovaného cukru (obžalovaní K., Josef S. a M.) prodávali tudíž cukr neexistující, jenž se nikdy nemohl dostati v dosah jejich disposice, o němž mylně měli za to, že existuje, že je v dosahu jejich moci. Nebyla tudíž ve skutečnosti dána shora dotčená pojmová náležitost ani přímého předražování, ani řetězového obchodu, po případě pletich, náležitost tato existovala jen v představě obžalovaných. Právem proto označil nalézací soud činnost těchto obžalovaných jako trestné činy domnělé (delikty putativní), jež nejsou činy trestními. (Srovnej Prušák: »Rakouské právo trestní« str. 108, Lamasch: »Grundriss des Strafrechtes« třetí vydání str. 28, Finger: »Das Strafrecht« první díl, třetí vydání str. 360, Stoss »Lehrbuch« 95).

Čís. 1173.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Zemní vosk k výrobě leštidla jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1923, Kr I 33/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 30. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 8 tr. zák. a §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že zemní vosk není předmětem, spadajícím pod ustanovení zákona o válečné lichvě. Neprávem. Nezáleží na tom, že ani zemní vosk, ani leštidlo, z něho vyráběné, nejsou předměty tak důležitými, jaké náležejí k denní potřebě, ani na tom, že mohou býti velmi lehce nahraženy jinými rovnocennými látkami. Dle doslovu §u 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., jehož smysl je tím jasnější, srovná-li se s ustanovením druhých odstavců §u 1. čís. nařízení čís. 194 ze dne 1. srpna 1914 a čís. 228 ze dne 7. srpna 1915, nerozeznává zákon mezi předměty nutné, denní potřeby a jinými předměty potřeby, ani mezi všemi, jakých bylo již v době mírové používáno k ukojení některé potřeby, a náhražkami. Předměty potřeby rozumí platný zákon naopak veškeré věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských, zejména též věci, které se v době válečné a poválečné vyráběly a používaly k ukojení některé potřeby pro válkou přivoděný nedostatek věcí. Leštidla užívá se i za tím účelem, aby obuv byla trvanlivější, obzvláště, by lépe odporovala nepříznivým účinkům vláhy a horka na kůži. Pro tento účel přimíchává se do leštidla tuk. Lidské potřebě obuvi slouží tedy nepřímo i leštidlo a důsledkem toho i tuk (zemní vosk), při výrobě leštidla používaný.

Čís. 1174.

Zda v projevu pachatelově jest spatřovati vyhrůžku ve smyslu §u 98 písm. b) tr. zák., lze posuzovati jen dle všech okolností v době projevu u vnitřní jejich spojitosti.

Skutkovou podstatu §u 1 zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. nerozlišuje od skutkové podstaty veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák. druh, nýbrž intensita prostředků pachatelem použitých.

Advokátu, jenž se dopustil vydírání, nelze po případě povoliti podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1923, Kr II 220/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost Dra X. do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 23. února 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vydírání dle §u 98 b) tr. zák. a zamítl v neveřejném sezení odvolání jeho do téhož rozsudku, pokud mu jím nebyl přiznán podmínečný odklad výkonu trestu.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávající se jediného zmatku čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., uznává sama, že jí není dovoleno, bráti formálně bezvadná skutková zjištění nalézacího soudu v pochybnost a odpor, a že jest jí dovolávaný zmatek provésti na skutkovém podkladě, nalézacím soudem zjištěném. Než, co stížnost na skutkových zjištěních vypočítává, není než — a to ještě částečně nepřesným, nesprávným a neúplným — reprodukováním výroků, jimiž rozhodovací důvody zjišťují jednotlivé skutečnosti, tvořící částky celé, na dobu od října 1920 do 24. listopadu 1921 se rozprostírající činnosti obou obžalovaných v obapolném dorozumění jednajících. Avšak těmito výroky nebyla skutkově zjišťovací činnost nalézacího soudu skončena. Soudu bylo naopak ještě zkoumati tyto skutečnosti co do jich průvodní moci ve směru vědomí a zlého úmyslu stěžovatelova. Tímto směrem bylo zejména soudu zkoumati a soud také zkoumal zjištěnou skutečnost, že stěžovatel, dav si od S-a do podrobna vypravovati o podloudném vývozu okolkovaných peněz K-em do Polska, prohlásil, že mu do toho nic není, že s tím nechce ničeho míti, že to je nebezpečná věc, S. nechť o tom uvažuje, že, když dojde k procesu, S., K. a stěžovatel mohli by býti potrestáni; jakož i zjištěnou skutečnost, že stěžovatel k výtce K-ově, že S. viní ho z podloudného vývozu peněz a chce toho proti němu využitkovati ku hmotným prospěchům, podotkl, že nechce o tom ničeho věděti, než, když tomu tak je, pak že by on (stěžovatel) svlékl poslední svůj kabát. Přesvědčení, ku kterému nalézací soud po zkoumání a ocenění těchto a ostatních jím zjištěných skutečností ohledně vědomí a úmyslu stěžovatelova, jakož i ohledně vědomého, stejným úmyslem proniknutého spolupůsobení obou obžalovaných dospěl, dal soud výraz v odstavci, počínajícím slovy: »Soud vzal za prokázáno . . . . . «. I obsah tohoto odstavce je skutkovým zjištěním, závazným pro zrušovací soud dle §u 288 čís. 3 tr. ř. a nesmí ho proto nedbati zmateční stížnost, uplatňující pouze zmatek hmotněprávní. Nalézací soud dospěl dle tohoto odstavce rozhodovacích důvodů ku zjištění, že stěžovatel setrval proti K-ovi, věda, že S. chce obviňování K-a z podloudnictví s československými papírovými penězi využitkovati proti K-ovi ku hmotným prospěchům, — na neoprávněných požadavcích S-ových, že co nejdůtklivěji zastupoval tyto požadavky vůči K-ovi, ač tento vůči němu poukázal (na obviňování jeho S-em a na využitkovací snahy S-ovy), že při uplatňování prvního požadavku 250.000 K. — vykročil v úmyslu ziskuchtivém z příkazu S-ova a že podporoval shora zmíněnými projevy požadavky S-ovy ohledně další náhrady. Stížnosti není dovoleno, by tento zjišťovací výrok brala v pochybnost a odpor tvrzením, že stěžovatel odmítl důsledně spolupůsobiti při uplatňování nároků S-ových, pokud by je byl Jindřich S. opíral o pohrůžku trestním oznámením. Rovněž není stížnosti dovoleno, by, nedbajíc toho, co nalézací soud zjistil na skutečnostech ohledně důvodnosti obav K-ových a ohledně účinku výhružné činnosti obžalovaných, tvrdila, že »rozumná rada« stěžovatelova nebyla s to, by přiměla K-a ku placení, protože K. prý tvrdí, že falešných peněz neudával. Jinak dovozuje stížnost, že tu není vyhrůžky stěžovatelovy, že obavy K-ovy nebyly vyvolány pohrůžkou stěžovatelovou a že je nanejvýše prokázáno to, že stěžovatel využitkoval tísně, ve které se ocitl K. následkem pohrůžek S-ových, využitkování takové tísně nezakládá prý přičítaného mu zločinu. Vývodům nelze přisvědčiti. Ustanovení §u 98 lit. b) tr. zák. předpokládá, že na vůli jiné osoby činí se nátlak vyhrůžkou, t. j. opovědí, že osobě, jíž projev pachatelův svědčí, způsobeno bude zlo, pakli její vůle nebude se bráti směrem, pachatelem chtěným. Nátlak působí stejně, má-li osoba ohrožená za to, že předpověděné zlo bude uskutečněno pachatelem samým anebo, má-li za to, že je uskuteční osoba jiná, s pachatelem srozuměná. Rozhodným je jedině, zda je osobě, jíž projev pachatelův svědčil, dle tohoto projevu míti za to, že zlo bude uskutečněno, nebo že se o jeho uskutečnění bude pokuseno, pakliže se nezachová tak, jak pachatel žádá. Zda projev pachatelův účinkoval tímto směrem bezprávným a zda v jeho projevu spočívá opověď zla, vyhrůžka ve smyslu §u 98 lit. b) tr. zák., nelze posuzovati dle ojedinělých vět, vytržených z celé souvislosti děje, nýbrž dle všech okolností v době projevu u vnitřní jejich spojitosti. Opověď zla může se díti také skrytě projevy, o sobě nezávadnými. Nerozhoduje proto doslov té neb oné věty pachatelovy a je proto lhostejno, zda ve větách, stížností zdůrazňovaných — »je-li tomu tak, svlékl by poslední svůj kabát« a »já Vám pak už poradím« — o sobě nelze spatřovati hrozby. Při posouzení, zda zamýšlel stěžovatel svými projevy a zda bylo K-ovi v nich shledati opověď zla, dlužno naopak přihlížeti ke všemu, co za rozmluv K-a se stěžovatelem se dálo anebo již dříve se stalo a působilo na mysl a vůli K-ovu. Po této stránce pak zjišťuje nalézací soud, že stěžovatel z námitky K-ovy věděl, že S. obviňuje K-a z podloudnictví s okolkovanými čs. penězi, chtěje toho proti K-ovi ku hmotným prospěchům využitkovati, že tedy věděl, že S. vymáhá na K-ovi požadované peníze hrozbou, že ho jinak udá pro podloudný vývoz okolkovaných československých peněz do Polska, o kteréžto záležitosti byl se stěžovatel dal do podrobna informovati již před tím samým S-em. Když pak stěžovatel dle zjištění nalézacího soudu, věda o vyhrůžkách S-ových K-ovi proti tomuto na požadavcích S-ových setrval, co nejdůtklivěji je zastupoval a je podporoval, uváděl stěžovatel zmíněnými již a jinými rozsudkem zjištěnými výroky vyhrůžky S-ovy znova v působivost a stupňoval tíseň K-ovu, třeba že jí sám původně nevyvolal. Takovémuto počínání stěžovatele, advokáta, osoby práv znalé, nemohl K. vzhledem k dřívějším výhružkám S-a, jehož požadavky stěžovatel takto zastupoval a uplatňoval, přiložiti jiný význam, než že, nesplní-li požadavků S-ových a stěžovatelových, S. vyhrůžku uskuteční neb uskutečniti dá a že mu (K-ovi) takto pak nastane zlo, o jehož důležitosti poučil ho stěžovatel, advokát, osoba práv znalá v tom směru, že je třeba odvrátiti je

Masarykovy univerzity

nejkrajnějšími obětmi (výrok: Je-li tomu tak, svlékl by poslední svůj kabát) že protiprostředek, radu lze vykoupiti jen vyhověním všem požadavkům stěžovatelovým (výrok: K. nechť podepíše, pak že mu poradí) a že nebezpečí zla pomine teprve po 5 letech, po kterou dobu radno se zabezpečiti umožněním pobytu S-a v cizozemsku (výrok: že je pro K-a nejlépe, ať zaplatí S-ovi 500.000 K. — S. že půjde do cizozemska a v 5 letech že věc se promlčí). Nemohlť K. výrokům stěžovatelovým, třebaže podstata jejich halilo se v roucho nevinných rad, rozuměti jinak, než že v případě, že zdánlivých rad neuposlechne, způsobeno mu bude zlo, jímž S. výslovně byl vyhrožoval. Správně proto shledal nalézací soud, neomeziv se na pouhé výroky, stížností zdůrazňované, ale přihlížev ke všem ostatním okolnostem, výroky podmiňovacím a doprovázejícím, v jednání stěžovatelově opověď, že K-ovi bude třebas ne stěžovatelem, ale S-em způsobeno zlo, které odvrátiti mu možno jedině tím, že vyhoví požadavkům jménem S-a stěžovatelem uplatňovaným, tudíž vyhrůžku stěžovatele, jenž učinil, jak rozsudek případně odvozuje, vyhrůžky S-ovy vyhrůžkami svými za tím účelem, aby přiměl K-a bezprávně ku dávkám peněžitým ve prospěch S-ův a ve prospěch svůj.

Skutkovou podstatu útisku dle §u 1. zákona ze dne 12. srpna 1921 čís. 309 sb. z. a n. nerozlišuje od skutkové podstaty vydírání dle §u 98 lit. b) tr. zák. druh, nýbrž rozlišuje je intensita prostředků pachatelem použitých. Nalézací soud zjišťuje po této stránce, že prostředky, stěžovatelem použité, byly té intensity, jakou předpokládá ustanovení §u 98 lit. b) tr. zák., takže o pouhém útisku nelze mluviti. Ostatně nejde v jednání stěžovatelově o pouhé využitkování tísně, jež vznikla a trvala nezávisle na vůli stěžovatelově, byvši jinou osobou vyvolána, aniž původce její měl v úmyslu bezprávný účel, ku kterému bylo jí využitkováno. Naopak stěžovatel udržoval v působivosti a sesílil i sám tíseň K., nehledíc ku svémocnému, zištným úmyslem nesenému zvýšení požadavků S-ových za týmž účelem, za kterým ji vyvolal jeho zmocnitel S., s nímž jednal v obapolném dorozumění, byť ohledně tísně mlčky nastavším.

Obžalovaný si stěžuje do toho, že mu podmíněné odsouzení přiznáno nebylo. Leč neprávem. Důvody, jež obžalovaný uvádí, nejsou takového rázu, by přesvědčivé odůvodnění prvého soudu a podmíněný odklad výkonu trestu obžalovaného opodstatňovaly. Naopak, uváží-li se, že zločinu vydírání dopustil se inteligent vyššího společenského postavení, jehož povinností jako advokáta bylo zastupovati právo a brániti utiskované, jenž však tak dalece se zapomněl na svých stavovských povinnostech, že využil poklesku osoby druhé, by ji vykořisťoval, a vezme-li se zřetel k tomu, do jakého trapného duševního stavu byla obět obžalovaného uváděna po dlouhou dobu, nelze důvodně předpokládati, že obžalovaný i bez výkonu trestu se polepší. Jednání obžalovaného, jenž čin svůj opakoval a škodu způsobenou částečně nahradil teprve pod nátlakem trestního udání, nelze pokládati za okamžité pobloudnění, nýbrž za zrale uvážené jednání a pokračování v trestném činu, čím dále tím více stupňovaném. Právem proto nalézací soud oduznal obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, neshledav u něho mimořádných podstatných důvodů, jak je vyžaduje § 1. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n.

Čís. 1175.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.). Ten, kdo prodal v řetězovém obchodě předmět potřeby za nezvýšenou cenu, nemá v rukou zisku ve smyslu §u 531 a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1923, Kr I 112/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované Julie P-ové do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. listopadu 1921, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem řetězového obchodu dle §u 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a obžalovanou z obžaloby sprostil.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje právem, že trestnost činu, obžalované za vinu kladeného, pominula promlčením. Dle zjištění rozsudku byl čin spáchán před 20. červnem 1919. Věc byla nejprve předmětem šetření politických úřadů a teprve dne 29. prosince 1920 postoupilo státní zastupitelství spisy zemskému trestnímu soudu v Praze s návrhem na zavedení přípravného vyhledávání proti obžalované Julii P-ové pro přečin dle §u 23 čís. 4 cis. nařízení čís. 131 z roku 1917. Obsílka proti obžalované byla vyšetřujícím soudcem vydána dne 3. ledna 1921 a obžalovaná byla slyšena teprve dne 14. ledna 1921 jako obviněná. Promlčecí lhůta činí při přečinu dle §u 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. dubna 1917, čís. 131 ř. zák., na který je stanoven trest tuhého vězení od 2 měsíců do 2 roků, ve smyslu §u 532 tr. zák. jeden rok. Vzhledem k tomu je nepochybno, že od spáchání trestného činu (20. června 1919) do dne vydání obsílky (3. ledna 1921) uplynula zákonem stanovená promlčecí lhůta jednoho roku. Ze zprávy úřadu trestního rejstříku ze dne 29. dubna 1921 vychází dále na jevo, že obžalovaná do zmíněné doby nebyla vůbec soudně trestána, čímž je splněna podmínka §u 531 lit. c) tr. zák. Pokud jde o lit. a) §u 531 tr. zák., má nalézací soud za to, že podmínka tato není splněna, poněvadž prý nelze tvrditi, že z jednání obžalované nevzešel zisk, jehož by tu už nebylo. Leč nalézací soud neuvádí, v čem onen domnělý zisk u obžalované P-ové spočíval, a nemá tento náhled soudu oprávnění vzhledem ku zjištění rozsudku, že zvýšení ceny, pokud jde o obžalovanou, nenastalo, poněvadž prodala líh za tutéž cenu, jak měla jako prodavačka určeno, dále vzhledem k tomu, že to byla cena úředně přípustná. Nelze proto u obžalované za to míti, že jí z dotyčného obchodu vyplynul nějaký zisk nedovolený, jenž by po rozumu čís. a) §u 531 tr. zák. arci byl překážkou promlčení. V důsledku toho nenastala u obžalované ani povinnost k náhradě škody ve smyslu §u 531 lit. b) tr. zák. Jsou proto u obžalované splněny všechny podmínky promlčení a je rozsudek, jenž uznal ji přes to vinnou, dle §u 281 čís. 9 b) tr. zák. zmatečným.

Čís. 1176.

Rozhraničení krádeže a lesního pychu.
Pokud jest krádeží přisvojení si plodin lesních, najmě sbírání a seškrabování pryskyřice v lese.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1923, Kr I 308/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) a 176 II. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku prvé stolice, jímž byl uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a) tr. zák., nelze upříti důvodnosti, pokud vytýká, že nalézací soud neuvažoval o tom, zda byl u stěžovatele úmysl, směřující ku krádeži, ačkoliv se stěžovatel hájil tvrzením, že v revíru »K.« bylo sbírání pryskyřice dovoleno. Stížnost uplatňuje touto výtkou věcně, že soudní výrok prvé stolice jest vadným a zmatečným dle čís. 5 §u 281 tr. ř., jelikož jednak rozhodovací důvody opomíjejí ono zodpovídání se stěžovatelovo, jednak nejsou uvedeny důvody pro výrok, že stěžovatel jednal v úmyslu (s vědomím), skutkovou podstatou krádeže předpokládaném. Výtka jest oprávněna. Rozhodovací důvody rozsudku omezují se na zjištění, že obžalovaní odcizili v opětovných útocích společně a ve společnosti s jinými ještě spoluzloději množství pryskyřice, v rozsudečném výroku uvedené. Nezmiňují se však ani slovem o oné větě zodpovídání se stěžovatelova, ač poukazuje zřetelně k obhajobě, že stěžovatel měl za to, že i v sousedních lesích panství W-ova je sbírání pryskyřice dovoleno, a tím poukazuje ku tvrzení nedostatku zlého úmyslu. Rovněž neuvažují rozhodovací důvody prvé stolice nikterak o tom, zda stěžovatel a ostatní obžalovaní jednali u vědomí, že sbíráním pryskyřice odnímají cizí věc z držení majitele bez jeho svolení, a neuvádějí důvodů, z nichž nalézací soud dospěl ku kladné odpovědi na tuto otázku, ačkoliv nejen ona obhajoba stěžovatelova, nýbrž i sama povaha odňaté věci činila pochybnou kladnou odpověď na otázku, zda jde o krádež a zda jednali pachatelé v naznačeném vědomí. Lesní zákon ze dne 3. prosince 1852, čís. 250 ř. zák., uvádí v §u 60 různé činnosti — zejména pod čís. 5 sbírání mízy stromové (pryskyřice, terpentínu, mízy březové i javorové) —, které se po stránce objektivní kryjí se skutkovou podstatou krádeže §u 171 tr. zák. potud, že i tyto činnosti směřují k užitku pachatelovu, že jde o cizí věci, které stávají se věcmi movitými odloučením od půdy neb od rostlin, s ní srostlých, že věci jsou až do činnosti pachatelovy jakožto součástky rostlin, s půdou srostlých, v držbě jiné osoby a že — jak úvod §u 60 předpokládá — není tu souhlasu majitele lesa nebo jeho zástupce s činností, o kterou jde. Dle důvodu §u 60 je tyto činnosti pokládati a trestati jako lesní pych, pokud se na ně nevztahuje obecný

zákon trestní. Dlužno proto vymeziti zejména hranice mezi pojmem lesního pychu a pojmem krádeže. Ačkoliv nepatrnost ceny odcizených lesních výrobků nebo poměrná větší hodnota práce, na sbírání a spracování jich vynaložené, může nepopíratelně za všech okolností účinkovati na závěr o vědomí pachatelově ve směru, dle §§ 1 a 173 tr. zák. závažném, nemůže býti známkou rozeznávací výhradně větší nebo menší výše ceny odcizených plodin lesních, jelikož k výši ceny nepoukazuje zákon ani výslovně, ani nějakým jiným způsobem; nemůže jí býti výhradně ani poměr, jakým byla cena lesních produktů zvýšena pracemi spojenými s odloučením jich v lese, sbíráním jich a dopravou na místo zužitkování, jelikož produkty i v lese mají obchodní cenu, která vzhledem ku změněným hospodářským poměrům může býti dosti značnou. Rozhodným pro vyhraničení pojmů lesního pychu a krádeže bude naopak po stránce objektivní v podstatě stanovisko majitele lesa, k jehož ochraně čelí jak ustanovení §u 171 tr. zák., tak i ustanovení §u 60 lesního zákona, a účely, k jakým směřuje lesní hospodářství jak všeobecně, tak i po případě dle hospodářského plánu toho kterého majitele lesů. Všeobecným, z povahy tohoto odvětví národohospodářství se podávajícím účelem obhospodařování lesů jest, docíliti co největšího výtěžku na dříví vhodném ku stavbám, k řemeslnickému nebo průmyslovému zpracování a k topení. Všeobecně směřuje tudíž vůle majitelů lesů jen k držbě, ku zabezpečení sobě a zužitkování lesních stromů ve všech obdobích vývoje. Když a pokud tedy zde není poukazů na opačné stanovisko majitele lesa neboli na další účely lesního hospodářství, možno míti za to, že majitel lesa na ostatní (vedlejší) produkty lesní nereflektuje a že je pro sebe držeti nechce. Tomu že tak jest, předpokládá též obecný zákon trestní; nasvědčuje tomu předpis §u 174 II. d) tr. zák., jenž za kvalifikovanou krádež označuje toliko krádež dříví, nikoli lesních plodin vůbec, v lesích zahájených, jakkoliv i cena těchto — zvláště sečtou-li se obnosy z většího počtu útoků — snadno mohla by překročovati obnos v §u 174 II. tr. zák. naznačený. Ne bezvýznamným ve směru uvedeném jest i předpis §u 175 odstavec druhý lit. a) tr. zák., který za předmět po případě zločinných krádeží označuje odcizení listů stromů morušových, jimiž krmí se bourci, jen v těch zemích, kde chování bourců jest částí průmyslu i venkovského hospodářství, klada je tam na roveň krádeži úrody na poli a ovoce na stromech. Není-li tu opačných poukazů na to, že si majitel lesa vyhradil právo, sbírati a zužitkovati — vedle dříví a stromů — též jiný druh nebo jiné druhy lesních plodin, neboli vedlejších produktů lesních, možno tudíž předpokládati, že se majitel lesa těchto vedlejších produktů ve prospěch obecenstva zříká, že je nepokládá za část svého majetku, že je držeti nechce, že neodporuje přisvojení si jich jinými osobami, že odnímání jich nepokládá za zmenšení svého majetku. V takových případech neodporuje vůle majitele lesa odnímání toho kterého lesního výrobku proto, že chce jej nadále podržeti v držení, třebaže nesouhlasí z jiných příčin se vstupem pachatele do lesa. Pro nedostatek oné vůle dlužno proto taková odcizení vyřaditi z pojmu krádeže, třebaže nesouhlas tento podmiňuje podřadění jich pod pojem lesního pychu. Nehledí-li se k výjimkám, které snad z důvodů subjektivních dlužno všeobecně učiniti

ve prospěch odcizení nepatrného rozsahu, možno tudíž krádež a lesní pych rozhraničiti dle toho, vyhradil-li majitel lesa sbírání a zužitkování toho kterého vedlejšího produktu lesního sobě samému či ne. Výhrada taková může se zejména díti též uveřejněním zákazu sbírání některého lesního výrobku. V případě takového zákazu bude však nutno zkoumati, byl-li zákaz vydán z příčiny, by majiteli lesa bylo zabezpečeno výhradné sbírání a zužitkování této lesní plodiny, či bez takové výhrady z důvodů jiných (na př. by se zamezilo znepokojování zvěře, poškozování vlastní kultury lesní nebo stěžování dozoru nad dřívím a pod.). Co dosud uvedeno, platí též o sbírání pryskyřice. Přes značný vzestup její ceny v době válečné a poválečné nebude nesprávným předpoklad, že majitel lesa na tento vedlejší výtěžek zpravidla nereflektuje, a že i případný zákaz sbírání pryskyřice nesměřuje již sám o sobě k tomu, by byla vyhražena a zajištěna majiteli lesů, nýbrž má pravidelně důvod svůj v okolnosti, že seškrabováním pryskyřice, vytrysklé z poškození stromů, vysokou zvěří způsobeného, poškozují se ještě značněji tyto stromy samy na úkor zdárného jejich vývoje. Nelze proto ve sbírání pryskyřice, třeba že se děje bez výslovného svolení majitele lesa a ve větším rozsahu, spatřovati bez bližšího zjištění individuelních poměrů krádež. Sbírání pryskyřice bude pojmu krádeže podřaditi jen tehdy, vyhradil-li si majitel zužitkování tohoto výrobku, sbírá-li jej sám nebo dává-li jej sám sbírati za účelem zpeněžení nebo jinakého zužitkování pro sebe, byly-li poměry ty pachateli známými a nejde-li o množství zcela nepatrné. Jinak může tato činnost spadati pod hledisko poškozování cizího majetku (§§ 85, 468), zejména poškozoval-li pachatel stromy na př. nasekáním za účelem, by podporoval tvoření se pryskyřice neb úmyslně způsobem, jakým pryskyřici dobývá. Není-li tu těchto okolností, sluší sbírání a seškrabování pryskyřice — byť se dělo beze svolení majitele lesa a ve větším rozsahu — pokládati za pouhý lesní pych, jejž trestati povolán jest úřad správní. Jak shora podotčeno, neuvažoval nalézací soud ani po objektivní stránce o tom, zda majitel lesů, o které jde, vyhradil dobývání pryskyřice sobě samému a zdali tuto výhradu projevil nějakým zákazem nebo jiným způsobem, ani po stránce subjektivní o tom, zda byla tato výhrada obžalovaným známa.

Čís. 1177.

Přísežný polní hlídač, ustanovený soukromníkem, není veřejným úředníkem ve smyslu §u 153 tr. zák., ovšem ale vrchnostenskou osobou ve smyslu §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Kr I 1196/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského jako nalézacího soudu v Praze ze dne 28. srpna 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §u 153 tr. zák. a přestupkem dle §u 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávněnosti, pokud; uplatňujíc zmatek dle §u 281 čís. 10 tr. ř., vytýká soudu prvé stolice, že nesprávně řešil otázku, zda bylo pokládati přísežného polního hlídače Josefa Š-a za veřejného úředníka ve smyslu §u 153 tr. zák. Nutno přisvědčiti názoru zmateční stížnosti, že přísežný polní hlídač, ustanovený soukromou osobou, není veřejným úředníkem ve smyslu §u 153 tr. zák., neboť polní hlídač, ustanovený na základě §u 19 lit. c) zákona ze dne 12. října 1875, čís. 76 zemského zákona pro Čechy, chrání u výkonu své služby jen polní majetek svého zaměstnavatele na základě příkazu osoby soukromé, nikoliv — ani přímo nebo nepřímo — na základě veřejného příkazu. Nalézací soud se však vůbec nezabýval otázkou, zda byl přísežný polní hlídač Š. ustanoven soukromou osobou, jak stížnost tvrdí, rolníkem S-em z Malého P., či zda byl ustanoven obcí Malým P. Jen v tomto případě mohla by přijíti v úvahu skutková podstata zločinu §u 153 tr. zák., kdežto v onom bylo by podřaditi čin obžalované vzhledem k správným zjištěním soudu prvé stolice pod skutkovou podstatu přestupku dle §u 312 tr. zák., poněvadž i přísežný polní hlídač, ustanovený na základě §u 19 shora citovaného zákona, požívá dle §u 20 citovaného zákona, pokud se týče §u 2 zákona ze dne 16. června 1872 čís. 84 ř. z. ochrany §u 68 tr. zák.

Čís. 1178.

Držbou (§ 171 tr. zák.) jest možnost skutečné vlády nad věcí movitou, spojená s vůlí, tuto možnost si také udržeti. Není držbou, vstoupila-li mezi posavadního majitele a věc vůle jiného držitele, takže onomu není fysicky možno, by věcí vládl.

Krádež ve společnosti (§ 174 II. a) tr. zák.) předpokládá, by společník byl nejen na místě činu nebo v blízkosti jeho přítomen, nýbrž aby se též zúčastnil přímo nebo nepřímo (§ 5 tr. zák.) na provedení krádeže.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Kr II 421/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci ze dne 1. dubna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 I. c), 174 II. a), 179 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, pokud uplatňuje zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř. nelze oduznati oprávnění. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný súčastnil se demonstrací v M. a že za těchto demonstrací v blízkosti krámu S-ova, který byl davem vypleněn, převedl na sebe plátno v ceně 530 Kč 40 h, ač věděl, že plátno pochází z plenění. Poškozenému S-ovi podle zjištění rozsudku bylo při demonstracích odcizeno zboží v hodnotě ně-

kolik stotisíc Kč. Obžalovaný zodpovídá tudíž s ostatními demonstranty, kteří současně s ním kradli, za hodnotu odcizených věcí, které 2000 Kč převyšují. Na základě tohoto zjištění uznal rozsudek obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 I. c), 174 II. a), 179 tr. zák. Správně proti závěru rozsudku, že v činu obžalovaného jsou subjektivní a objektivní znaky skutkové podstaty krádeže, namítá stížnost, že chybí tu hlavní znak objektivní skutkové podstaty, t. j. držba. Držbou v trestně právním smyslu jest možnost skutečné disposice s věcí movitou, spojená s vůlí, tuto možnost si také udržeti. Není tedy držbou, vstoupila-li mezi dosavadního majitele a věc vůle jiného držitele, takže původnímu majiteli fysicky není možno, by věcí disponoval. Zjišťuje-li tedy rozsudek, že obžalovaný plátno, o něž jde, od neznámého muže v blízkosti závodu S-ova převzal, jest tím zároveň zjištěno, že držba přešla z původního majitele na tohoto neznámého, aniž by původnímu majiteli bylo již možno, disponovati věcí odcizenou. Spoluvina na zločinu krádeže nemůže býti v činu obžalovaného spatřována proto, že rozsudek odsuzuje ho pro krádež ve společnosti. Ostatně nemohla by býti řeč o spoluvině proto, že rozsudek nezjišťuje, zda obžalovaný byl s neznámým pachatelem krádeže plátna ve srozumění před spácháním činu. Pouhé převedení ukradené věci na sebe nemůže, hledíc ku zvláštní skutkové podstatě §u 185 tr. zák., založiti skutkovou podstatu krádeže. Krádež ve společnosti pak předpokládá, by společník byl nejen na místě činu nebo v blízkosti jeho přítomen, nýbrž, aby se súčastnil na provedení krádeže. Teprvé současné a bezprostřední spolupůsobení více osob při výkonu krádeže, více osobami zamýšlené, vtiskuje činu onen znak nebezpečnosti, kterou postihuje zákon přísnějším stíháním krádeže ve společnosti s několika pachateli. Aby konečně mohla býti obžalovanému přičtena k tíži kvalifikace podle §u 179 tr. zák., bylo by potřebí, by obžalovaný účasten byl na plenění obchodu S-ova jakožto přímý spolupachatel nebo nepřímý pachatel podle §u 5 tr. zák., k čemuž pouhé převzetí jednotlivého předmětu z pleněného obchodu nepostačuje. Zjištění, odpovídající takovému přímému spolupachatelství neb aspoň spoluvině podle § 5 tr. zák., v rozsudku obsaženo není. Účast na demonstraci neobsahuje ještě nutně účasti na plenění. K účasti na plenění bylo by nutno zjistiti, že obžalovaný, třebaže nebyl v krámu poškozeného při plenění přímo přítomen a se plenění činně nesúčastnil tím, že sám věci z krámu S-ova odnesl, alespoň jinak ve srozumění s jinými pachateli při plenění byl spolučinným a k jeho provedení přispěl (na př. pozorováním, zda se neblíží stráž, aby pachatele plenění, s nimiž byl srozuměn, mohl varovati, čekáním na přímého pachatele, od něhož věci z plenu převzal, aby je do bezpečí odnesl atd.).

Čís. 1179.

Zločin veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák.

Není třeba, by vyhrůžka byla zvláště intensivní, ani by ublížení na majetku, jímž pachatel vyhrožuje, bylo značně citelné. Tyto otázky přicházejí v úvahu jen s hlediska, zda vyhrůžka byla s to, by vzbudila v ohroženém důvodnou obavu.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1923, Kr I 138/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 19. prosince 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin vydírání dle §u 98 písm. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným dle obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnost, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje právem, že se napadený osvobozující rozsudek zakládá na nesprávném výkladu zákona. Nalézací soud, který o obžalovaném zjišťuje, že vyhrožoval Aloisu L-ovi a Vojtěchu H-ovi (i Marii H-ové), že na ně učiní trestní udání, a odvede jejich psa, nedají-li mu 50 K, a že, dojde-li k udání, budou muset platit pokutu 100 K i 200 K a mimo to že přijdou o psa, a že tak učinil v úmyslu, by je přiměl k zaplacení nějakého peníze, sprostil obžalovaného přes to z obžaloby s odůvodněním, že vyhrůžka obžalovaného není toho druhu, jakou předpokládá § 98 b) tr. zák., který má na mysli pouze vyhrůžku, jež zaujímá celou mysl ohroženého a která může ohroženému přivoditi újmu majetkovou značně citelnou. Avšak tento náhled nemá v doslovu §u 98 b) tr. zák. nejmenší opory, neboť zákon neklade za podmínku, by vyhrůžka byla zvláště intensivní (jako na př. ve druhé větě §u 99 tr. zák.), ani, by ublížení na majetku, jímž pachatel vyhrožuje, bylo značně citelné. Kdyby byl zákon pro jakost pohrůžky jako prostředku vydírání v §u 98 b) tr. zák. takovou podmínku zamýšlel stanoviti, byl by to určitě vyslovil neb aspoň zřetelně naznačil, jak se stalo na jiných místech trestního zákona, kde podmínkou trestnosti nebo použití vyšší sazby trestní jest předpoklad, že vznikla značnější škoda (§ 167 c. tr. zák.) nebo nebezpečí pro cizí majetek ve značnější míře (§ 85 b) tr. zák.); naproti tomu v §u 98 b) tr. zák. mluví se pouze o pohrůžce ublížením na těle, svobodě, cti nebo majetku, aniž by se určoval rozsah nebo intensita takového ublížení. Ovšem lze mluviti o jakosti vyhrůžky, předpokládané v §u 98 b) tr. zák., teprve tenkráte, je-li způsobilá vzhledem ke konkretním okolnostem (zejména i k osobní povaze ohroženého), vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu před splněním vyhrůžky, při čemž není rozhodno, zdali taková obava skutečně byla vzbuzena, a s tohoto stanoviska bylo by lze uznati, že se vyžaduje pohrůžka újmou nikoli zcela nepatrnou. V tomto případě však hrozil obžalovaný, jak zjišťuje rozsudek, trestním udáním, které by mělo nutně v zápětí peněžitou pokutu, ztrátu psa a po případě i útraty hájení, tedy v každém případě nikoliv nepatrnou újmu majetkovou pro osoby, jimž bylo vyhrožováno. Poněvadž napadený rozsudek vyloučil způsobilost vyhrůžky, vzbuditi důvodnou obavu, pouze vzhledem k domnělé nepatrnosti pohroženého zla, opíraje se při tom o nesprávný výklad zákona, kdežto jinak zjišťuje všecky náležitosti objektivní i subjektivní skutkové podstaty zločinu vydírání, bylo rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1180.

Ideální souběh podvodu a přímého předražování (§ 7 lich. zák.) byl by tu jen tehdy, kdyby byla cena přemrštěna i vzhledem k předstíranému většímu množství zboží.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1923, Kr I 225/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 12. ledna 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle čís. 4 §u 11 a přestupkem dle §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Bezdůvodnou nelze označiti stížnost v příčině odsouzení pro souběžný trestný čin dle §u 7 lichevního zákona. Nelze přehlédnouti, že obžalovaní, požadujíce cenu, jež byla shledána zřejmě přemrštěnou, předstírali při tom dvojnásobnou délku látky, ve kterémžto směru byli pro přestupek podvodu již potrestáni. Pro řešení otázky, zda požadovali obžalovaní cenu zřejmě přemrštěnou, využívajíce a to vědomě, mimořádných poměrů válkou vyvolaných, jak předpokládá § 7 lichevního zákona, bylo by rozhodným, zda i při předstírané délce látky byla by požadovaná cena zřejmě přemrštěnou, a zda obžalovaní počítali též s touto okolností, cenu uvedenou za 4 m látky požadujíce. Neboť, chtěli-li dosíci této objektivně zřejmě přehnané ceny jen způsobem podvodným, aniž padal při tom na váhu i válkou vyvolaný nedostatek předmětu potřeby jako okolnost spolurozhodná, jest vina jejich po stránce požadované vysoké ceny vyčerpána již odsouzením pro podvod. Okolnost ta zůstala však při výroku odsuzujícím ve směru §u 7 lichevního zákona nepovšimnuta, důvody zjistily vědomé požadování ceny zřejmě přemrštěné jen vzhledem ke skutečné míře látky — alespoň nelze z nich opak jasně vyčísti — a jest výrok odsuzující na tomto podkladě právně pochybeným.

Čís. 1181.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Sedlářské hřebíčky, pokud slouží pouze ku ozdobě postrojů, nejsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1923, Kr I 367/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmoteční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Chrudimi ze dne 27. prosince 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 13 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1) téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá, že žluté sedlářské hřebíčky do chomoutů podle své povahy chomout nikterak nespevňují, nýbrž jenom krášlí, že jsou jen předmětem naprosto okrasným, který na chomoutu býti může, ale nemusí, který chomoutu má dodati hezčího vzezření, aniž by ho však k hospodářskému používání chomoutu bylo zapotřebí, takže nejde tu vůbec o předmět potřeby, nýbrž pouze přepychový. Nalézací soud se touto otázkou, která ostatně za řízení před první stolicí nepřišla vůbec na přetřes, zvláště nezabýval. Podle §u 1. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. § 1. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., o lidových soudech pro trestání válečné lichvy mluví »o činech proti zákonům nebo nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno.« Ustanovení tato nasvědčují tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí nebo domácích zvířat. Nejsou tedy předměty potřeby takové věci, které slouží výhradně k vnější ozdobě a které nebyly již v dobách předválečných a nejsou zejména za poměrů vyvolaných válkou pro svou nevhodnost a drahotu používány širšími vrstvami obyvatelstva. Nelzeť přece považovati za úkol státu, by pečoval o zásobování obyvatelstva takovými věcmi, jež hoví jen touze po ozdobě, neboť stát poskytuje ochranné ruky jen tam, kde jde o zásobování skutečnými předměty potřeby. Nalézací soud zjistil, že svědek sedlář Antonín H. chtěl od obžalovaných koupiti asi 600 kusů hladkých, dvounožičkových sedlářských hřebíčků čís. 2, kdežto zmateční stížnost obžalovaných mluví o žlutých hřebíčkách do chomoutů; svědek H. neudal a soud také nezjistil, k jakému účelu hřebíčky měly sloužiti. Měly-li hřebíčky sloužiti jedině a výhradně k ozdobě sedlářských výrobků, nebylo by lze podle toho, co shora všeobecně uvedeno, přiznati jim vlastnost předmětů potřeby po rozumu §u 1. lichevního zákona. Byly-li však určeny k takovému praktickému upotřebení, že se svědek Antonín H. při výrobě toho neb onoho druhu sedlářského zboží, pro které právě hřebíčky kupoval, bez nich nemohl obejíti, nebylo by lze upříti jim vlastnosti předmětů potřeby ani tehdy, kdyby se po případě daly nahraditi i méněcennými hřebíčky, z levnějšího a méně úhledného materiálu zhotovenými, zejména, byl-li by vyšší náklad, na ně vynaložený, vyvážen dobrou jakostí a trvanlivostí jejich. Ježto pak, jak již uvedeno, rozsudek nalézacího soudu v tomto směru neobsahuje potřebných zjištění, není zrušovacímu soudu možno, tuto právní otázku, zmateční stížností nadhozenou, rozřešiti a bylo proto zmateční stížnosti vyhověti.

Čís. 1182.

Přečin dle §u 303 tr. zák.

Úkon náboženský nebyl přerušen tím, že se kněz, vyzpovídav věřící, strojil ke mši, k níž se věřící připravovali modlitbou.

K subjektivní skutkové podstatě, pokud jde o jednání neslušné, jež jest způsobilé vzbuditi pohoršení, nevyhledává se úmyslu, rušiti bohoslužebný úkon, nýbrž stačí vědomí pachatelovo, že jeho neslušným chováním může býti způsobeno pohoršení.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1923, Kr II 286/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 27. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 303 tr. zák.

Důvody:

Stěžovatel napadá rozsudek prvé stolice důvodem zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) tr. ř., který provádí ve dvou směrech: 1. jednak tvrzením, že náboženský výkon nebyl zde v době, kdy předsevzal jednání, jej rušící, ježto prý kněz Dr. K. se teprve k výkonu připravoval, 2. když do kaple vkročil, nemohl prý předpokládati, že se věřící modlí hlasitě a také si toho neuvědomil. Motivem jeho jednání jako starosty obce bylo, zabrániti výtržnostem, aby totiž zamezil srážku mezi lidem, venku stojícím, a příslušníky katolické církve, v kapli meškajícími. K dalšímu tvrzení stěžovatele, že při vstupu do kaple neměl klobouk na hlavě a že nebyl si toho vědom, nemůže býti přihlíženo, hledíc ke zjištěním rozsudku, který má za prokázaný opak, takže tvrzení toto nelze pokládati za provedení zmatku §u 281 čís. 9 a) tr. ř., nýbrž jde tu o brojení proti přesvědčení soudu, jež jest nepřípustno. Avšak i co do ostatních tvrzení nelze stěžovateli přisvědčiti. Rozsudek oproti prvému uplatňovanému bodu zjistil, že kněz Dr. Jindřich K. vyzpovídal 3 ženy a pak se odebral v sutaně a se štolou k oltáři, kde se počal strojiti. Ve chvíli, kdy stěžovatel vstoupil do kaple, věřící obec právě se modlila růženec, a sice tak, že jeden předříkával a ostatní věřící dotyčnou větu vždy opakovali. Když stěžovatel vstoupil do kaple, měl klobouk na hlavě a po celou dobu své přítomnosti v kapli klobouku s hlavy nesňal. Při vkročení do kaple zvolal stěžovatel ke shromážděným věřícím: »jménem obce vám káži, byste hned odešli pryč.« Rozsudek právem se nezabýval otázkou, zda snad bohoslužebný výkon nebyl přerušen, ježto zjistil opak, vzav za prokázáno, že věřící mezi tím, co se kněz po jednom bohoslužebném výkonu k jinému (k sloužení mše) připravoval, společnou modlitbu konali. Provozování náboženství nebylo tedy přerušeno tím, že se kněz strojil ke mši, k níž se věřící modlitbou připravovali. Tento znak objektivní skutkové podstaty §u 303 tr. zák. jest tedy v případě stěžovatelově splněn. Co do subjektivní stránky sluší poukázati, že pohnutka činu jest pro subjektivní skutkovou podstatu §u 303 tr. zák. nerozhodnou. Chce-li stěžovatel tím uplatňovati, že nebylo jeho úmyslem, rušiti bohoslužebný výkon, přehlíží, že k subjektivní skutkové podstatě §u 303 tr. zák., pokud jde o jednání neslušné, jež jest způsobilé vzbuditi pohoršení, úmyslu se nevyhledává, nýbrž že stačí pouhé vědomí, že neslušným jednáním může způsobeno býti pohoršení. Tomu svědčí rozdíl v doslovu §u 303 tr. zák. prvního případu při snižování, kde se vyhledává, by pachatel se snažil snížiti učení, zvyky a zařízení církve, státem uznané, od případu třetího, který přichází u stěžovatele v úvahu, kde zákaz zní »neb ..... se neslušně chová.« Co do vyžadovaného vědomí, že neslušným jednáním obžalovaný rušil bohoslužebný výkon, obsahuje rozsudek zjištění, proti němuž nelze ničeho namítati, ježto jde zde o zjištění skutkové, jež přezkoumávati nejvyššímu soudu nepřísluší. Rovněž zjistil rozsudek, že chování se stěžovatele bylo způsobilé vyvolati u věřících pohoršení. Jest tedy skutková podstata §u 303 tr. zák. v jednání stěžovatelově, jak je rozsudek zjistil, jak v objektivním, tak i subjektivním směru splněna, takže důvod §u 281 čís. 9 a) tr. ř. byl stěžovatelem marně uplatňován.

Čís. 1183.

Nepatrné poškození rodidel zprzněné (§ 128 tr. zák.) nelze pokládati za zvláštní trestný čin (§ 431 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 14. dubna 1923, Kr I 34/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. září 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 128 tr. zák. a přestupkem dle §u 431 tr. zák. a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla dle §u 431 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 24. listopadu 1920 v S., ukojuje chlípné své žádosti, způsobil 13leté Marii K-ové uvnitř jejího přirození lehké zranění a tak předsevzal čin, o němž již dle jeho přirozených následků, jež každý může snadno poznati, mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidského.

Důvody:

Opodstatněna jest zmateční stížnost, pokud z důvodu §u 281 čís. 9 a) — správně čís. 10 tr. ř. — brojí proti správnosti odsouzení obžalovaného pro přestupek dle §u 431 tr. zák. v ideálním souběhu se zločinem §u 128 tr. zák. Zákon v §u 128 tr. zák. výslovně dovolává se §u 126 tr. zák., v němž stanovena je zvlášť vysoká trestní sazba za předpokladu, že zločin měl v zápětí důležitou újmu uražené na zdraví. Z toho nutno usuzovati, že takové nepatrné poruchy integrity uražené, o jakou jde v tomto případě, které s útokem na pohlavní neporušenost nedospělých osob téměř pravidelně budou spojeny, nelze přičítati jako zvláštní trestný čin, nýbrž že jich bude jinak (§§ 43, 48 tr. zák.) dbáti při výměře trestu za zločin.

Čís. 1184.

Zločinu dle §u 214, třetí případ, tr. zák. dopouští se pouze ten, kdo přechováváním zločince usnadňuje jeho b u d o u c í činnost.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1923, Kr I 334/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 20. ledna 1922, pokud jím stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem §u 217 tr. zák. a zločinem §u 214 tr. zák., opravil však nález prvého soudu v ten smysl, že se obžalovaná jednáními, jimiž uznána byla vinnou, dopustila obou případů zločinu §u 217 tr. zák., nikoli také zločinu dle třetího případu §u 214 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. Dovozuje, že zjištěné jednání obžalované naplňuje toliko skutkovou podstatu zločinu dle §u 217 tr. zák., nikoliv také dle třetího případu §u 214 tr. zák. Podržela-li obžalovaná Rudolfa U-a, — jemuž usnadnila útěk z věznice, vědouc, že je ve vyšetřovací vazbě pro zločin krádeže, — ve svém bytě, pokračovala prý tím jen ve své trestné činnosti, v §u 217 tr. zák. uvedené, tím, že překážela vrchnosti, pátrající po uprchlém. Skutková podstata dle třetího případu §u 214 tr. zák. byla by zde prý jen tenkráte, kdyby byla opětovně poskytla pobyt všeobecně známému zločinci ze zvyku. Mimo to měla prý býti stěžovatelka uznána vinnou pouze nedokonaným zločinem dle §u 217 tr. zák., poněvadž zamýšlela usnadniti útěk z vězení svému synovi Ottovi K-ovi, nikoliv Rudolfu U-ovi. Přispělo-li její jednání (doručení pilky na železo) ve skutečnosti k útěku tohoto vězně, čehož nezamýšlela, lze prý je jí přičísti dle zásady, platné pro aberratio ictus, pouze jako pokus dolosního trestného činu dle §u 217 tr. zák. V prvém směru dlužno dáti za pravdu zmateční stížnosti potud, že se obžalovaná tím, že lstí usnadnila útěk Rudolfa U-a, zatčeného pro zločin krádeže, a že ho potom před pátrající vrchností ve svém bytě ukrývala a přechovávala, dopustila zločinu pomáhání k útěku dle obou případů §u 217 tr. zák., poněvadž právě splnila obě trestné činnosti v tomto §u uvedené. K tomu budiž podotknuto, že druhý případ tohoto zločinu (překážení vrchnosti, po uprchlém pátrající) shoduje se sice s prvními dvěma případy nadržování ukrýváním, uvedeným v §u 214 tr. z., liší se však od nich právě tím, že se zde (v § 217 tr. zák.) jedná o ukrývání člověka, který byl pro zločin již zatčen a z vazby uprchl. Třetí případ §u 214 tr. zák., jejž mylně zde shledal první soud, předpokládá, že pachatel přechováváním zločinců nebo jen jediného zločince, jemu známého, vědomě podporuje jeho budoucí trestnou činnost. Tento předpoklad zde však zjištěn nebyl. Měla býti tudíž obžalovaná při správném výkladu zákona uznána vinnou zločinem dle §u 217 tr. zák. (obou případů), nikoliv také dle §u 214 tr. zák. (třetího případu). V druhém směru, pokud jde o právní kvalifikaci tak zv. aberrace, t. j. případu, kde pachatel, chtěje spáchati trestný čin na předmětu, skutečně svou činnost v tom směru zamíří, ale náhodou vzejde výsledek nikoliv na předmětu A, nýbrž na předmětu B, nelze souhlasiti s náhledem zmateční stížnosti, shora uvedeným. Aberratio ictus tu není, ježto v tomto případě předmětem útoku nebyla osoba, nýbrž byl zásah do trestní péče, kterýmžto útokem bylo postiženo konání spravedlnosti státem. Rozsudek uznává obžalovanou vinnou, že Rudolfu U-ovi, pro zločin krádeže zatčenému, útěk z věznice lstí ulehčila a ho jako známého jí zločince před vrchností ukrývala a přechovávala, ač v důvodech se zmiňuje toliko o zamýšleném ulehčení útěku jejího syna Ottona K-a, než ze srovnání kontextu výroku rozsudečného se slovy rozsudku »obžalovaná Julie K-ová doznává tento děj a doznává, že chtěla útěk umožniti« (před tím jest řeč o U-ovi), dlužno usuzovati, že chtěla umožniti útěk také Rudolfu U-ovi a ježto tedy úmysl její směřoval též k osvobození Rudolfa U-a, nutno obžalované přičísti dokonaný čin dolosní, spáchaný tím, že zasláním pilky umožnila útěk U-ovi. Čin tento byl též na prospěch jejího syna Viléma K-a, k jehož osvobození a k osvobození Rudolfa U-a úmysl obžalované dle rozsudkových zjištění směřoval. Správně byla tudíž obžalovaná uznána vinnou dokonaným zločinem §u 217 tr. zák. Poněvadž trestní sazba poslední věty §u 215 tr. zák., jíž soud nalézací použil, jest stejná se sazbou §u 219 tr. zák., dle níž měl býti trest vyměřen, a podklad pro výměru trestu zůstává nezměněn (až na vyloučení použití §u 34 tr. zák.), nebylo třeba znova vyměřovati, nýbrž stačilo opraviti rozsudečný nález tak, jak se stalo.

Čís. 1185.

Podílnictví na krádeži (§ 185 tr. zák.).

Ukrývání, na se převedení a zašantročení zakládá již každé samo o sobě skutkovou podstatu podílnictví na krádeži.

»Zašantročením« jest jakákoliv činnost, umožňující neb usnadňující zužitkování nebo výměnu. Lhostejno, že »zašantročení« nepřineslo pachateli zisku.

»Ukrýváním« jest jakákoliv potajmu provozovaná činnost, jež směřuje k tomu a jest s to, by stížila neb znemožnila oprávněnému znovunabytí předmětu.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1923, Kr I 366/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 13. února 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186 lit. a) tr. zák.

D ů v o d y:

Hlavní výtka uplatňovaná s hlediska důvodu čís. 5 v souvislosti s důvodem čís. 9 a) §u 281 tr. ř. soustřeďuje se v námitce, že prý nalézací soud uvádí na straně jedné, že oba obleky koupil od neznámého

vojína Matěj P., na druhé straně však v odporu s tím, jakož i se zodpovídáním se obou obžalovaných béře za prokázáno, že obleky od vojína koupili oba obžalovaní. Tímto nesouhlasem je prý přivoděna zmatečnost rozsudku jednak dle čís. 5 §u 281 tr. ř. pro logický rozpor obou soudcovských výroků a pro rozpor zjištění, že kupiteli obleku byli oba obžalovaní, s obsahem výpovědi obžalovaných, jednak dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., poněvadž prý v tom případě, nekoupil-li obleků od vojína stěžovatel, nelze o něm tvrditi, že obleky ty na sebe převedl. Stížnost je bezdůvodna. Pravda sice, že dle zodpovídání se obžalovaných koupil oba obleky od neznámého vojína pouze Matěj P., jak to také rozsudek na dvou místech uvádí a že následující na to výrok soudu, že obleky ty koupil s Matějem společně Karel P., není ve shodě s výpovědí obžalovaných. Leč rozpor tento jest bez právního vyznamu. Uvádíť zákon v §u 185 tr. zák. tři různé způsoby, kterými lze zločin podílnictví na krádeži nebo zpronevěře spáchati: ukrývání, na se převedení a zašantročení. Jde tu o tři různé alternativy, stojící k sobě v poměru souřadném, a nevyžaduje se proto k podřadění pod zákon souběhu těchto alternativ. Stěžovatel doznal a potvrdil též spoluobžalovaný Matěj P., že stěžovatel prodal v H. žlutošedý oblek neznámému člověku za 260 Kč a že, když potom chtěli oba obžalovaní prodati druhý oblek, byli zadrženi. Tímto doznáním stěžovatele jest na jeho straně plně opodstatněn jak zákonný znak »zašantročení« ukradené věci, pod nímž rozuměti dlužno nejen samo hospodářské sužitkování věci neboli její výměnu za vzájemnou hodnotu, nýbrž též jakoukoli činnost, umožňující neb usnadňující sužitkování nebo výměnu, tak i »ukrývání« ukradené věci, jímž je jakákoli, potajmu provozovaná činnost, směřující k tomu, a jsoucí s to, by stížila nebo znemožnila oprávněné osobě opětné nabytí předmětu, jehož pozbyla, jest to zakrývání bezpráví, spočívajícího ve vykonávání držby pachatelem, před tím, komu náleží právo k věci, nebo kdo hledí, nebo je povolán toto právo opět uvésti k platnosti. Obžalovaný si oblek podržel, jakkoli dle vlastních údajů nebyl si toho jist, zda není věc ta ukradena. Prodejem jednoho obleku předsevzal obžalovaný činnost, již označiti dlužno zašantročením ve smyslu §u 185 tr. zák., a, chtěje druhý prodati, dopustil se ukrývání ve smyslu §u 185 tr. zák., jež pojmově rovná se zašantročení a jež činí ho zodpovědným dle tohoto místa zákonného. Jest proto s hlediska zákona nezávažno, zdali stěžovatel obleků nekoupil, poněvadž k založení trestnosti jeho dle §u 185 tr. zák. stačí, že působil při jejich dalším zcizování. Na trestnosti jednání obžalovaného nemění ničeho, že z prodeje obleků neměl zisku, poněvadž tento, pokud jde zejména o »zašantročení«, není náležitostí skutkové povahy zločinu §u 185 tr. zák.

Čís. 1186.

Hlavním úkolem zákona o ochraně známek ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák., jest chrániti toho, komu přísluší výlučné právo k užívání známky.

V tom, že ve výkladní skříni vystaveny byly prázdné láhve, chráněné ochrannou známkou pro osobu třetí, nelze ještě spatřovati porušení práva k výlučnému užívání známky.

Ke skutkové podstatě přečinu dle §u 23 zák. stačí po objektivní stránce, že zboží bylo neoprávněně opatřeno známkou, pro třetí osobu chráněnou, po stránce subjektivní pak, že se tak nestalo nedopatřením, nýbrž úmyslně a že pachatel věděl, že známka jest registrována, neb alespoň není pochyby, že by ho ani jistota zápisu známky nebyla zdržela, by ji nezneužil. Zákon nevyžaduje úmyslu, ošáliti zákaznictvo. Stačí zneužití jediné známky z více samostatně registrovaných.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1923, Kr I 1149/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromé žalobkyně, firmy Jan Becher, do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 14. října 1921, jímž byl obžalovaný Bedřich P. sproštěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin §u 23 zákona o ochraně známek, potud, že zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný sproštěn z obžaloby, že v září 1920 ve svém obchodě v Ž. vědomě prodal Rudolfu M-ovi, kupci v Ž., a Terezii Sch-ové, šičce v Ž., v tak zvaných »Becherbitterflaschen«, jež opatřeny byly zákonem chráněnými známkami fy Jan Becher v K., jiný výrobek, než »Becherbitter«, tedy zboží, které bezprávně označeno bylo známkou, jíž výhradně užívati někdo jiný jest oprávněn, vědomě do obchodu dal, a že se tím dopustil přečinu §u 23 zákona k ochraně známek, a vrátil věc v objemu zrušení soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl; jinak zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující zmatečnost ve smyslu §u 281 čís. 5 a 9 a), b) tr. ř., je částečně odůvodněna. Soukromá obžaloba viní obžalovaného z přečinu ve smyslu §u 23 zákona o ochraně známek proto, že v září 1920 v Ž. 1. Rudolfu M-ovi a Terezii Sch-ové prodal v lahvích, v nichž prodává soukromý obžalobce svůj výrobek »Becherbitter« a které byly opatřeny registrovanými známkami, pro soukromého obžalobce chráněnými, vědomě výrobek jiný a 2. dvě takové láhve, opatřené zmíněnými známkami, měl ve své výkladní skříni a že tedy zboží, jež bylo neoprávněně opatřeno známkou, ohledně které jinému přísluší výlučné právo užívání, vědomě ad 1. v obchod uvedl a ad 2. na prodej měl. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný z obžaloby sproštěn a to, pokud byl obžalován, že dvě takové láhve měl ve výkladní skříni, právem. Je zjištěno, že to byly láhve původní, tak zvané »Becherbitterflaschen« a že byly opatřeny známkami, úředně chráněnými pro soukromého žalobce, to jest pro firmu Jan Becher v K. Bylo však také zjištěno, že v oněch dvou láhvích ničeho nebylo, tedy také žádné zboží. Již z toho plyne, že v tomto případě obžalovaný vůbec žádného z b o ž í na prodej neměl, tedy ani ne zboží, známkou neoprávněně označeného. Šlo nanejvýš o oznámení zboží pod názvem dle známek, zákonně pro jinou osobu chráněných, a jsou proto právní účinky tohoto jednání tytéž, jako

kdyby takovéto oznámení se stalo v denním tisku, plakáty a pod. Z b o ž í v tomto případě známkami označeno nebylo a jest proto osvobozující nález, pokud vyřizuje tuto část obžaloby, v zákoně odůvodněným. Bylo proto zmateční stížnost v tomto bodě zavrhnouti. Jinak nelze zmateční stížnosti upříti oprávněnosti. Dlužno míti na zřeteli, že zákon o ochraně známek chrání arci také zákaznictvo, že však h l a v n í m ú k o l e m t o h o t o z á k o n a j e s t, chrániti toho, komu ohledně známky přísluší výlučné právo užívací. Proto stanoví § 23 zákona ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák., že se dopouští přečinu tam uvedeného, kdo zboží, jež neoprávněně opatřeno jest známkou, ohledně které přísluší druhému výlučné právo užívání, vědomě do obchodu uvádí anebo na prodej má. Stačí tedy po objektivní stránce, že zboží, jež bylo prodáno, pokud se týče bylo na prodej, neoprávněně bylo opatřeno takovouto, pro třetí osobu chráněnou známkou, a po subjektivní stránce, že se tak nestalo nedopatřením, nýbrž úmyslně, a že pachatel buďto věděl, že známka, pokud se týče známky jsou registrované, neb alespoň není pochyby, že by ho ani jistota zápisu známky nebyla zdržela, aby jí nezneužil. Úmyslu, ošáliti zákaznictvo, zákon nevyžaduje. Je-li tu více samostatných, totiž pod zvláštním číslem registrovaných známek, požívá zákonné ochrany každá zvlášť a stačí zneužíti známky j e d n é, byť i oprávněný svůj výrobek k větší jistotě opatřoval několika takovými známkami. Jednotlivé částky téže známky ovšem zákonné ochrany nepožívají. Jest zjištěno, že obžalovaný v září 1920 skutečně dvakráte prodal v originálních tak zvaných »Becherbitterflaschen«, opatřených známkami, registrovanými pro firmu Jan Becher v K., nikoliv »Becherbitter«, nýbrž jiný hořký likér. Přes toto zjištění nalézací soud sprostil obžalovaného také ohledně této části z obžaloby a to proto, že nebylo použito všech známek, jimiž originální láhve firmou Jan Becher bývají opatřeny, a že soud nenabyl přesvědčení o tom, že obžalovaný jednal vědomě, pokud se týče dolosně, nehledě k tomu, že toliko zboží, chráněné všemi součástkami známky, zákonné ochrany požívá. Lze stranou ponechati, že zákonem o ochraně známek jest chráněna z n á m k a, a ne zboží. Zmateční stížnost vytýká rozsudku nalézacího soudu právem, že odporuje spisům a sám sobě, když v rozporu s předloženými certifikáty obchodní a živnostenské komory mluví o j e d n é kombinované známce, ač dle těchto certifikátů šlo o více známek samostatných, z nichž každá o sobě mohla by býti předmětem nedovoleného zasáhnutí známkového, a když na některých místech sám mluví o více známkách a zjišťuje tím jednak, že jde o více známek samostatných a pak zase mluví o j e d n é známce kombinované a o součástkách této známky, nepožívajících samostatné ochrany. Tyto rozpory zakládají zmatečnost dle §u 281 čís. 5 tr. ř., jelikož se týkají skutečností rozhodujících. Zmatečnost rozsudku dle §u 281 čís. 5 tr. ř. shledává stěžovatel právem v tom, že nalézací soud pominul úplně mlčením, že obžalovaný při hlavním líčení v ý s l o v n ě d o z n a l, že věděl, že předmětné známky jsou registrovány. Není to sice rozpor se spisy, jak stěžovatel mylně se domnívá, neboť napadený rozsudek obsah protokolu o hlavním přelíčení vůbec neuvádí a nečiní tak tedy ani v rozporu se spisy; jest to však neúplnost rozsudku, rovněž zmatečnost dle §u 281 čís. 5 tr. ř. zakládající.

Čís. 1187.

Úřední záznam vyšetřujícího soudce není úkonem přípravného vyšetřování, jenž by mohl přijíti v úvahu s hlediska zmatku dle §u 281 čís. 2 (§ 344 čís. 3) tr. ř.

Poslanecká sněmovna může po případě svolení ku stihání svého člena uděliti jen s obmezením na určitou trestní kvalifikaci.

Zločin veřejného násilí dle §u 76 tr. zák. Vrh smrduté pumy v parlamentě jest překážením činnosti sněmovny. Útoku ve smyslu §u 76 tr. zák. může se dopustiti též člen zákonodárného sboru. Násilí nemusí sahati ke skutečnému ohrožení zdraví a tělesné bezpečnosti.

Pokud nelze spatřovati v tom, že pachatel po činu se zdržoval v cizině, důvod ku vyšetřovací vazbě (§ 55 a) j. n.).

Okolnost §u 46 písm. k) tr. zák. není po vydání zákona ze dne 20. července 1912, čís. 141 ř. zák. již polehčující okolností.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1923, Kr I 171/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Dra Aloisa B-a do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 19. ledna 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na vyzvědačství podle §§ 5, 67 tr. zák. a zločinem veřejného násilí podle §u 76 tr. zák. a nevyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství do započtení vyšetřovací vazby ani odvolání obžalovaného co do trestu.

D ů v o d y:

Zmatek čís. 3 §u 344 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že při hlavním přelíčení přes obhájcovo ohražení čteny byly veškeré úřední záznamy, ač byly zmatečnými akty přípravného vyšetřování. Dle protokolu o hlavním přelíčení může se jednati jen o úřední záznam čís. l. 519 p. v., poněvadž jiný úřední záznam čten nebyl. Tu sluší především poukázati na to, že dle protokolu stěžovatel proti přečtení úředního záznamu vůbec se neohradil, jak to předpokládá zmatek dle §u 344 čís. 3 tr. ř., nýbrž toliko po přečtení záznamu žádal o rozhodnutí otázky, zda úřední záznam vyšetřujícího soudce jest průvodním materiálem. Než, nehledíc k tomu, nelze v dotyčném úředním záznamu, byť i formální správnost postupu vyšetřujícího soudce při jeho sepsání mohla býti pochybnou, shledati zmatečný výkon přípravného vyšetřování nebo vyhledávání. Takovými zmatečnými výkony mohou býti, jak vyplývá z předpisů §§ 88 a 97 tr. ř. jen protokoly o úředních jednáních, spadajících do oboru působnosti vyšetřujícího soudce (výslech svědků, obviněného, ohledání a domovní prohlídka), nebyly-li tímto předsevzaty, nebo výkony vyšetřujícího soudce, v zákoně zmatečností výslovně ohrožené. K těm ale záznam, o nějž tuto jde, nepochybně nenáleží.

Zmatek §u 344 čís. 6 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že porotní soud nedal porotcům obhajobou navrženou otázku eventuální na přestupek dle §u 431 tr. zák., odvolávaje se na doslov usnesení sněmovny, jímž byl

stěžovatel jako poslanec soudnímu stíhání vydán. Dotyčný přípis předsednictva poslanecké sněmovny zní: »Poslanecká sněmovna N. S. R. Č. usnesla se ve schůzi ze dne 27. ledna 1922, aby tamní žádosti ze dne ... za svolení k trestnímu stíhání poslance Dr. A. B. pro zločin podle §§ 76, 78, 87 a 81 tr. zák. bylo vyhověno.« Stížnost dovozuje, že kvalifikovati čin, poslancem spáchaný, nepatří ku kompetenci poslanecké sněmovny, nýbrž jest věcí soudu. Usnesením soudu byla však prý vzata porotě možnost dáti odsouzením pro přestupek na jevo, že sice stěžovatelův čin jako nevhodný způsob obstrukce neschvaluje, ale že jej za zločin nepovažuje. Byť i § 24 ústavní listiny, právo to upravující, mluvě o jiných činech aneb opomenutích, nepochybně měl na mysli v první řadě stíhání pro konkrétní skutek a nikoli určitou jeho právní kvalifikaci, sotva bylo by lze poslanecké sněmovně, která má právo svolení k stíhání svého člena odepříti, upříti též právo, aby svolení ke stíhání udělila jen s omezením na určitou kvalifikaci. Avšak otázka ta v tomto případě vůbec není aktuelní. Neboť otázka na přestupek podle §u 431 tr. zák. mohla by vzhledem ke stavu věci a předpisu §u 320 tr. ř. přijíti v úvahu výhradně jako eventuální otázka k páté hlavní otázce na zločin dle §u 87 tr. zák. Jelikož však tato hlavní otázka i bez eventuální otázky zodpověděna byla porotou záporně, jest tu zřejmě případ §u 344 tr. ř., předposl. odst., uplatňování onoho zmatku vylučující, ježto jest nepochybně poznatelno, že, i kdyby šlo o porušení formálního předpisu zákona, porušení to nemohlo by míti škodlivého vlivu na rozhodnutí v příčině stěžovatele.

Zmatek §u 344 čís. 10 tr. ř. shledává stížnost v tom, že skutek, sloužící za podklad čtvrté a páté hlavní otázce a odsuzujícímu výroku ad I., 2 c) rozsudku, nezakládá skutkové podstaty dotyčných zločinů. Jelikož z obžaloby pro zločin §u 87 tr. zák. (hlav. otázka 5) obžalovaný Dr. B. na základě záporného výroku porotců byl sproštěn, přichází v úvahu jen správnost podřadění pod trestný předpis §u 76 tr. zák. Než ani tu nelze shledati zmateční stížnost obžalovaného odůvodněnou. Budiž jen mimochodem na to poukázáno, že stížnost opírá své námitky a výtky vlastně o obsah spisů a ne o výrok porotců a s ním kryjící se výrok odsuzující, jak předpokládal by předpis §u 344 čís. 10 tr. ř. Přísně vzato bylo by zavrhnouti stížnost již z tohoto důvodu jako po zákonu neprovedenou, když obhajoba opomenula postarati se, zejména vyžádáním případných kontrolních otázek (§ 323 tr. ř.) o to, by skutkový podklad jejích výtek — tak, že předseda sněmovny i po vržení pumy v jednání pokračoval a schůze nepřerušil, že šlo o prostředek parlamentární obstrukce se strany člena Národního shromáždění, ve schůzi súčastněného — též výrokem porotců na jisto byl postaven. Než k tomu nehledíc a vycházejíc z předpokladů stížnosti samé, nelze ji uznati věcně odůvodněnou. Stížnost sama dovolává se svědecké výpovědi předsedy sněmovny Františka Tomáška, že v ů č i n ě m u bylo vržení pumy smrduté nezpůsobilým prostředkem pro přerušení jednání, že i po vržení pumy v jednání nějakou chvíli pokračoval, a schůze, ač o to byl požádán, nepřerušil. Z těchto vlastních vývodů stížnosti vyplývá, že vržení pumy bylo prostředkem jen r e l a t i v n ě nezpůsobilým vůči předsedovi tak pevných nervů, jakými vládl svědek Tomášek. Že není absolutně nezpůsobilým, dotvrzeno bylo rovněž tímto svědectvím, stížností reprodukovaným, že na svědka skutečně bylo naléháno, by schůzi přerušil. Výtka dotyčná postrádá proto tím spíše důvodnosti, když s hlediska §u 76 tr. zák. netřeba ani n á s i l n é h o přerušení shromáždění tam vytknutého v jeho působnosti, stačí i jen takové p ř e k a ž e n í, tedy výsledek menšího stupně, který právem ve vržení smrduté pumy při nejmenším byl shledán. Také výtka, že šlo o určitý způsob a druh parlamentární obstrukce, prostředku to ke zdůraznění oposice v bývalém rakouském a nynějším československém parlamentu obvyklého a historicky zavedeného, není opodstatněna. Okolnost, že pro obstrukci podobného rázu nebyl prý dosud žádný člen sněmovny trestně stíhán, nýbrž že spokojeno se bylo vždy s použitím kárných prostředků předsedy sněmovny nebo kárného výboru, nemůže prejudikovati otázce použitelnosti toho kterého předpisu trestního zákona, jakmile sněmovna usnesla se na tom, svého člena soudu vydati, a záleží jen na tom, zda veškeré podmínky dotyčného soudně trestného činu jsou dány. Tomu jest však tak v tomto případě v příčině §u 76 tr. zák. Předmětem ochrany tohoto §u je dotyčné shromáždění jako celek, tedy objekt, od jednotlivých jeho skupin zřejmě rozdílný. Nelze proto pochybovati, že útoku rázu v §u 76 tr. zák. zmíněného proti shromáždění jako celku, může se dopustiti i jednotlivý člen nebo skupina členů tohoto shromáždění samého a že i tito mohou býti subjektem zločinu dle §u 76 tr. zák., když-žtě zákon v příčině povahy pachatele (když někdo .....) naprosto nerozlišuje. Z toho vyplývá, že i obstrukční jednání jednotlivého člena nebo skupiny členů, čelící prostředkem, způsobilým k docílení výsledku, v §u 76 tr. zák. zmíněného, a způsobilé, výsledek tento přivoditi, byť i v prvé řadě ovšem podléhalo kárné repressi povolaných k tomu orgánů, není vyloučeno z rámce §u 76 tr. zák., a bude záviseti použitelnost tohoto předpisu jen na tom, zda prostředek, jehož bylo za účelem přerušování nebo překážení působnosti shromáždění použito, byl násilným; zde sluší hledati hranice mezi jednáním kárným a jednáním spadajícím pod uvedený předpis trestného zákona (viz též Finger: Das Strafrecht, str. 809/810, sv. II., vydání 1914). Třebaže však porotci stěžovatele z obžaloby pro zločin §u 87 tr. zák., spáchaný týmž prostředkem, sprostili a nelze vyloučiti možnost, že stalo se tak proto, že v hození smrduté pumy neshledali skutek přímo zdraví a bezpečnost těla pro předsedu Tomáška a osoby v jeho blízkosti se nacházející nebezpečný, nebylo by ani tím vyloučeno, že šlo o prostředek násilný. Neboť násilí nemusí sáhati až ke skutečnému ohrožení zdraví a tělesné bezpečnosti, můžeť spočívati v jakémkoli přímém nebo nepřímém fysickém nebo psychickém působení na předmět, které čelí a je způsobilé k tomu, by zlomilo svobodnou jeho vůli a přinutilo jej, podrobiti se odchylné vůli pachatelově. To spatřovati jest i v hození smrduté pumy směrem k předsedovi, ježto zápach, vyvíjející se zejména na místě, kde puma dopadne, jest tak intensivní, že po nějakou dobu meškání na místě tom a úřadování tam činí ne-li nemožným, alespoň velmi trapným. Nelze proto přiznati stížnosti oprávněnosti ani tehda, když posuzuje se výrok soudu s hlediska skutkových okolností, které sice porotou nezjištěny, ale výsledky trestního řízení alespoň jsou napovězeny.

Z rozsudku odvolalo se státní zastupitelství a žádá, by obžalovanému nebyla započtena řádná vyšetřovací vazba ode dne 28. března 1922, ½2. hod. odpol. do 12. dubna 1922, 12 hod. 20 min. odpoledne, ježto obžalovaný Dr. Alois B. po spáchaném činu se vzdálil z území Československého státu a musil býti stíhán zatykačem. Úmysl obžalovaného, uprchnouti za hranice, vyvozuje odvolání zejména z dopisu zaslaného W-ové, v němž se líčí zbědovaný stav obžalovaného, v němž přišel do Vídně. Odvolání jest však neodůvodněno. Z vyznačeného dopisu nelze spolehlivě seznati vztah mezi odchodem obžalovaného do ciziny a spáchaným trestným činem, pokud se týče vůlí obžalovaného, vyhnouti se trestnímu stíhání. Zejména nelze tvrditi, že zbědovaný stav, ve kterém obžalovaný podle tohoto dopisu stihl Vídeň, byl zaviněn jenom tím, že se obžalovaný vyhýbal pohodlnému spojení s Vídní, které by ho bylo snad prozradilo a vydalo trestnímu stíhání. Z okolnosti, že se obžalovaný vzdálil z území republiky Československé, nelze ještě o sobě usuzovati, že se chtěl trestnímu stíhání vyhnouti. Tu právem poukázal nalézací soud na jeho poslaneckou immunitu; obžalovaný mohl se volně pohybovati nejenom na území republiky Československé, nýbrž mohl se i vzdáliti, pokud nebylo o jeho vydání rozhodnuto, a nebylo nikterak jeho povinností, by vyčkával vyřízení žádosti o vydání, nebo by v tomto případě byl vydán obmezením ve svobodě pohybu, kterým ani jako nečlen Národního shromáždění by nebyl vázán. Naopak dlužno mu přiznati právo, by se až do rozhodnutí o vydání mohl volně vzdáliti i z území republiky Československé. Ani z okolnosti, že se obžalovaný vzdálil z území republiky Československé na delší dobu, nelze ničeho vyvozovati pro úmysl, že chtěl uprchnouti a trestnímu stíhání se vyhnouti, neb i záležitosti, které tam snad chtěl vyříditi, mohly delšího času vyžadovati, ať již to byly záležitosti rodinné, jak tvrdil obžalovaný v dopisu, zaslaném předsedovi sněmovny, nebo záležitosti politické, jak tvrdí to v odpovědi na odvolání státního zastupitelství. Nelze proto shledati důvody, by tato část vyšetřovací vazby nebyla obžalovanému na trest započítána. Odvolání státního zastupitelství jest neodůvodněno a bylo proto zamítnuto.

Obžalovaný Dr. Alois B. žádá ve své zmateční stížnosti při uplatnění důvodu zmatečnosti čís. 12 §u 344 tr. ř., již však současně sám označuje jako odvolání, by při výměře trestu bylo použito §u 54 tr. zák., a trest mu byl snížen pod zákonnou sazbu, ježto mu vedle okolností, k nimž přihlížel již porotní soudní sbor, polehčuje ještě doznání a nezaviněná delší vazba. Avšak odvolání není odůvodněno. Obžalovaný sice doznal při hlavním přelíčení, že mrštil smrdutou pumou, avšak popřel veškerou další vinu, jak pokud jde o zločin §u 76 tr. zák., tak zejména pokud jde o spoluvinu na zločinu vyzvědačství. Jest proto jeho doznání jen tak nepatrného rozsahu, že vůbec nemůže při výměře trestu přijíti ani v úvahu a právem nalézací soud nevzal zřetele na doznání jediné skutkové okolnosti, která byla i jinak dostatečně prokázána. O jinou polehčující okolnost nemůže ani podle odvolání zde jíti, neboť ustanovení §u 46 lit. k) tr. zák., že obžalovanému prospívá delší nezaviněná vazba, nemůže býti nyní po vydání zákona ze dne 20. července 1912 čís. 141 ř. z. již polehčující okolností. Podle nadpisu 5. hlavy první části trestního zákona ve znění, upraveném právě zmíněným zákonem, jest započtení vyšetřovací vazby postaveno na roveň polehčující okolnosti lit. k) §u 45 tr. zák., která byla tímto zákonem výslovně zrušena. Jest to pochopitelno, poněvadž právě tím, že se obžalovanému započítává vyšetřovací vazba do trestu, zkracuje se mu trest, to tím více, čím delší je jeho nezaviněná vyšetřovací vazba. Odvolání tedy žádá vlastně, by na tuto okolnost byl dvakráte vzat zřetel při výměře trestu; to však nelze. Odvolání obžalovaného nepokouší se nikterak seslabiti četné, jak jednotlivě, tak i ve svém souhrnu velmi závažné přitěžující okolnosti, které vyžadují co nejpřísnějšího potrestání obžalovaného, zejména, hledě k veliké škodě, která byla způsobena zločinem vyzvědačství pro stát, a k vážnosti porušení povinností obžalovaným, zvláště v poslaneckém slibu slíbených. Vzhledem na tyto přitěžující okolnosti nelze naprosto shledati důvodu pro použití §u 54 tr. zák., avšak ani k nějakému snížení trestu obžalovanému uloženého, jenž naopak, byv již zmírněn použitím §u 55 tr. zák. spravedlivě postihuje značnou vinu obžalovaného.

Čís. 1188.

Amnestií presidenta republiky ze dne 13. února 1922 byly prominuty — a to pouze podmíněně — tresty, odsouzení samo však shlazeno nebylo a vylučuje i na dále za podmínek §u 2 zákona o podmíněném odkladu trestu, by byl povolen podmíněný odklad trestu pro napotomně spáchaný trestný čin.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1923, Kr II 480/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 5. května 1922, pokud jím byl obžalovaný odsouzen a to podmíněně pro zločin rušení náboženství dle §u 122 b) tr. zák. a pro přečin proti veřejnému pokoji a řádu dle §u 283 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž bylo dle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 Sb. z. a n. vysloveno, že odsouzení obžalovaného je podmíněné se zkušební dobou tří let, a podmíněného odkladu nepovolil.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř. napadá zmateční stížnost rozsudkový výrok, jímž bylo dle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb. z. a n. vysloveno, že odsouzení obžalovaného je podmíněné. V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku se v tom směru uvádí mimo jiné, že na poslední trest obžalovaného v trvání 5 měsíců těžkého žaláře pro zločin dle §u 73 tr. zák. netřeba následkem amnestie bráti zřetel. Rozsudek neobsahuje o tomto dřívějším odsouzení obžalovaného žádných bližších údajů; dle trestního lístku jde tu o jeho odsouzení rozsudkem krajského soudu v Uherském Hradišti ze

dne 23. března 1921 pro zločin dle §u 73 tr. zák. a pro přestupek dle §u 36 zbrojního patentu k těžkému žaláři v trvání 5 měsíců, tvrdým ložem měsíčně zostřenému. Jako amnestie, o níž se zmiňuje rozsudek, přichází v úvahu zřejmě amnestie, které se rozhodnutím presidenta republiky ze dne 13. února 1922 dostalo osobám, odsouzeným trestními soudy pro účast na komunistických protizákonnostech, jež se staly v prosinci 1920. Odstavcem třetím tohoto rozhodnutí prominuty byly osobám, odsouzeným k trestům na svobodě, kratším osmnácti měsíců, tyto tresty nebo jejich zbytky celé, a to dle odstavce (4.) pod podmínkou, že osoby ty nebudou odsouzeny pro zločin, spáchaný do tří let od rozhodnutí presidenta republiky, a zůstaly dle odstavce (9.) rozhodnutí netknuty rozsudky, v nichž soud povolil podmíněný odklad trestu podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb. z. a n. Zmateční stížnost poukazuje tudíž právem k tomu, že touto amnestií prominuty byly a to dokonce jen podmíněně pouze t r e s t y, nikoli i právní následky odsouzení, a že amnestie ta nemá zejména v zápětí, že by odsouzení mělo býti v záznamech trestních vymazáno a odsouzený měl platiti zase za zachovalého, jako tomu bylo na příklad při amnestii dle odstavce I. vlastnoručního listu presidenta republiky ze dne 21. října 1919, jímž výslovně prominuto bylo o d s o u z e n í. Dle (1.) odstavce §u 2 zákona o podmíněném odsouzení, je však podmíněné odsouzení vyloučeno mimo jiné, byl-li vinník již dříve odsouzen pro zločin na dobu delší tří měsíců, a neplatí toto obmezení dle (2.) odstavce téhož §u jen tehdy, uplynulo-li do dne, kdy spáchal týž vinník nový trestný čin, při zločinech deset let ode dne, kdy byl trest vykonán, k d y b y l t r e s t p r á v o p l a t n ě p r o m i n u t, kdy byl výkon trestu promlčen, nebo bylo podle zákona o podmíněném odsouzení vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil. V tomto případě spáchal však obžalovaný nový trestný zločin rušení náboženství dle §u 122 b) tr. zák., vedle přečinu proti veřejnému pokoji a řádu ve smyslu §u 283 tr. zák., již dne 28. srpna 1921, tedy dokonce ještě dříve, než mu trest, jemu dříve uložený, byl prominut. Zmateční stížnost namítá tudíž právem, že nalézací soud při výměře trestu, jejíž zákonnou součástí je i výrok o podmíněném odkladu trestu, překročil svou trestní pravomoc, vysloviv, že odsouzení obžalovaného je podmíněné, přes to, že je podmíněné odsouzení dle §u 2 citovaného zákona vyloučeno.

Čís. 1189.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). V obchodu deputátním uhlím nelze ještě spatřovati pletichy.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1923, Kr I 129/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 6. prosince 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjišťuje, že stěžovatel obchodoval v roce 1919 a 1920 uhlím tím způsobem, že je odebíral částečně z dolu P., částečně nakupoval od horníků a úředníků, jimž bylo přikázáno jako uhlí deputátní, při čemž jim platil vyšší ceny, než byly ceny maximální, a že je prodával různým spotřebitelům, zejména řetězokovářům v L. a v okolí po 24 až 44 Kč za 1 q. Soud spatřuje v jednání stěžovatelově přečin pletich dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona, ježto nebyl tehdy obchod uhlím volný, takže stěžovatel, jemuž nebylo uhlí úředně přidělováno, obcházel předpisy týkající se obchodu uhlím; tím pak, že uhlí, od horníků a úředníků kupované, přeplácel a že pak toto uhlí jakož i uhlí z dolu P. odebrané s obchodnickým ziskem dále prodával, stupňoval prý ceny tohoto předmětu potřeby. Zmateční stížnost obžalovaného jest odůvodněna již s hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Pletichami podle §u 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy dlužno rozuměti každé úmyslné jednání, které, hledíc k poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodu. V době, o niž tu jde, hospodařil uhlím stát; spotřebitelé mohli dostati uhlí buď na lístky, k tomuto účelu vydané, nebo jiným způsobem, veřejnou mocí upraveným, nikoli však bezprostředně z dolu nebo velkoobchodu. Stěžovatel jest sice oprávněným obchodníkem uhlím, neopatřil si však předepsaného povolení k nákupu uhlí z dolu. Kupoval-li z dolu a prodával-li přes to uhlí způsobem shora uvedeným, činil tak zajisté neprávem, neboť jednal proti předpisům o zásobování spotřebitelů uhlím. Avšak porušení těchto předpisů neodůvodňuje ještě samo o sobě předpokladu, že jednání stěžovatelovo zakládá skutkovou povahu přečinu pletich podle §u 11 čís. 4 zákona o lichvě, neboť musela by tu býti podstatná náležitost tohoto přečinu, totiž způsobilost stěžovatelova jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby. Této známky však jednání jeho postrádá. Nalézací soud shledal ji jednak v tom, že stěžovatel prodával uhlí s obchodnickým ziskem a že tudíž neprávem na něm vydělával, jednak také v tom, že deputátní uhlí, jež kupoval od horníků a úředníků, přeplácel. Toto stanovisko není však správným; účelem zákona o trestání válečné lichvy jest, chrániti spotřebitele před cenou přemrštěnou, tedy před cenou, skutečnou hodnotou věci neodůvodněnou; účel tento sleduje i předpis §u 11 čís. 4 zákona. Dlužno proto v každém případě zkoumati, zda jednání obžalovaného bylo způsobilé, stupňovati cenu nad skutečnou hodnotu věci, totiž nad cenu, která by se vytvářila za působení vlivů hospodářsky odůvodněných a právně uznávaných. Za takové stupňování nelze však pokládati takové zvýšení ceny předmětu potřeby, které jest nutně spojeno s hospodářsky odůvodněnými přechody, nýbrž jen takové zvýšení její, které jest hospodářsky neodůvodněno. Činnost stěžovatelova spočívala v tom, že opatřoval spotřebitelům, zejména řetězokovářům v L. a v okolí, kteří k provozování svých živností a tudíž k uhájení svého živobytí uhlí nutně potřebovali, tento předmět potřeby, který sám v Kladně kupoval a vlastními potahy spotřebitelům dovážel. Tím vyvíjel beze sporu činnost s jejich hlediska hospodářsky odůvodněnou, ba nutnou, neboť dotyční spo-

třebitelé museli si uhlí nějakým způsobem opatřiti. S převodem uhlí z dolu do rukou spotřebitelů byly však přirozeně nutně spojeny výlohy, námaha a ztráta času. Počítal-li si pak stěžovatel jako obchodník uhlím mimo skutečné výlohy za dopravu uhlí na místo určení ještě obchodnický zisk, o němž nebylo zjištěno, že byl nepřiměřeným, byl tento zisk jen náhradou za jeho osobní námahu a ztrátu času; a také tato náhrada jest hospodářsky odůvodněnou, neboť, kdyby této námahy a ztráty času nebyl vynaložil stěžovatel, byli by tak museli učiniti spotřebitelé, pokud se týče každý z nich, čímž by se uhlí, na dolu neb od horníků koupené pro ně, ne-li zvýšenou tedy aspoň stejnou měrou zdražilo, jako činností stěžovatelovou. Zisk stěžovatelův byl prostě odměnou za hospodářskou službu jím spotřebitelům prokázanou. S tohoto hlediska jest tedy zřejmo, že cena, za kterou stěžovatel uhlí kupoval, byla jeho jednáním stupňována jen v míře hospodářsky odůvodněné, v míře, která jest vždy nutná, má-li se uhlí dostati co nejrychleji do rukou spotřebitelů, a o kterou by se byla nákupní cena zvýšila i kdyby nákup sám byl býval ve shodě s předpisy o úpravě obchodu uhlím. Nalézací soud tedy právně pochybil, podřadiv jednání stěžovatelovo skutkové povaze přečinu pletich po rozumu §u 11 čís. 4 zákona o lichvě. Skutkovou povahu tohoto přečinu nelze však spatřovati ani v tom, že stěžovatel, jak nalézací soud zjistil, platil za uhlí, které kupoval od horníků a úředníků, vyšší ceny, než ceny maximální. Tu budiž především poukázáno k tomu, že uhlí »deputátní« buď již prošlo distribucí, prováděnou úřady správními za účelem stejnoměrného opatřování obyvatelstva uhlím, nebo ji nebylo nikdy podrobeno. V žádném případě tedy nákupem tohoto uhlí z rukou nikoli dolů neb obchodníků, nýbrž destinatářů za účelem dalšího obchodu nebyly mařeny disposice úřadů správních a nelze mluviti při tomto uhlí, státem již nebo vůbec neobhospodařovaném, o porušování předpisů o úpravě obchodu uhlím. Pokud pak jde o okolnost, že předražený nákup choval v sobě způsobilost, přenésti na spotřebitele zvýšení ceny, obsažené již v tomto způsobu nakupování, cizím řádnému obchodování, tu nehledě k tomu, co shora uvedeno, nelze se na všeobecný podpůrný pojem »pletich, jež jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby«, odvolávati bez obmezení tam, kde se sice jedná o takový způsob obchodování, kde se však zákon dotyčnou činností pachatelovou obírá ve zvláštních předpisech a kde ji označuje za jiný, zvláštní trestný čin. Takové ustanovení obsahuje zákon o trestání válečné lichvy v §u 9, podle něhož dopustí se přestupku, po případě přečinu nebo zločinu, kdo při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti, přeplácí prodatelem požadovanou cenu, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, až dosud obvyklou cenu. V této příčině není však zjištěno, zda byla dotyčnými horníky a úředníky určitá cena požadována čili nic, takže by přeplácení maximálních cen přicházelo v úvahu teprve v druhé řadě; není také zjištěno, zda dělo se toto jednání stěžovatelovo v menším či snad ve velkém rozsahu (§ 9 (3) lit. b) lich. zákona), takže není zrušovacímu soudu možno, rozhodnouti ihned ve věci samé, ba ani posouditi, zda jde jen o přestupek, či o přečin.

Čís. 1190.

Zločin veřejného násilí dle §u 99 tr. zák.

Není třeba, by zlo, jímž pohrozeno, bylo zlem bezprostředně hrozícím.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1923, Kr I 381/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 99 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje, že pro skutkovou podstatu zločinu dle §u 99 tr. zák. je zapotřebí hrozby, ohlašující nějaké násilí bezprostřední, a že nestačí, měla-li H-ová strach, že stěžovatel mohl by jí někdy v budoucnosti ublížiti. Než nelze stížnosti přisvědčiti. Způsobilost pohrůžky, vzbuditi důvodnou obavu, není podmíněna tím, že zlo, jímž se hrozí, jest označeno jako zlo bezprostředně nastávající; osoba, jíž bylo hrozeno, může opovědí zla býti uvedena ve strach a nepokoj i tehdy, má-li za to, že opovězené zlo nebude uskutečněno hned, nýbrž v době budoucí. Naopak obavy, jinak odůvodněné, mohou býti tím intensivnější, musí-li ohrožená osoba míti za to, že pachatel uskuteční zlo nebo pokusí se o to nikoliv již v době vyhrůžek, kdy ohrožený, maje se právě pro čerstvý dojem vyhrůžky na pozoru, jest připraven k obraně neb útěku, nýbrž v době pozdější, až okolnosti budou pro pachatele příznivějšími a ohrožený opomene náležitou opatrnost, neočekávaje útoku. Stav strachu a nepokoje, do něhož osoba ohrožená byla vyhrůžkou uvedena, prodlužuje se, bylo-li zlo opovězeno pro budoucnost, časově, takže míra duševní trýzně nejistotou, kdy zlo nastane, není zmenšena, nýbrž spíše stupňována. Nelze proto shledati právní omyl v tom, že nalézací soud podřadil projevy stěžovatelovy, o které jde, pojmu nebezpečné vyhrůžky dle §u 99 tr. zák., třeba že Růženě H-ové nebylo pro přítomnost jiných osob očekávati uskutečnění zla ihned, bezprostředně po vyhrůžných projevech, ale obávati se, že stěžovatel jí způsobí opovězené zlo později, až bude v noci její manžel za službou venku a ona s dítětem sama doma. Rozhodným je pouze úmysl stěžovatelův, uvésti Růženu H-ovou ve strach a nepokoj a způsobilost vyhrůžek, vzbuditi důvodnou obavu; nalézací soud zjistil obě známky skutkové bezvadně, odůvodnil dotyčné výroky případně a uvážil také obšírně důležitost zla a všechny okolnosti, povahu stěžovatelovu, náchylnost jeho k opilství a způsob, jakým se choval při příběhu, o který jde.

Čís. 1191.

»Udáním« ve smyslu §u 209 tr. zák. jest tvrzení vůči vrchnosti, že se označená osoba dopustila určitého zločinu. Lhostejno, že tvrzení bylo vysloveno k dotazu vrchnosti. Stačí, byl-li domnělý pachatel označen

takovými znameními, jež připadají na všechny jednotlivce nějaké skupiny, skládající se z několika málo určitých osob, třeba že nejsou uvedeny další znamení, hodící se jen na jednoho z této skupiny.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1923, Kr I 1052/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 17. července 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem utrhání na cti dle §u 209 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovozuje s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že napadeným rozsudkem zjištěná činnost stěžovatelčina nezakládá skutkové podstaty zločinu utrhání na cti, jímž byla uznána vinnou, jelikož tu není udání z vlastního popudu a jelikož udání nesměřovalo proti určitému jednotlivci. Vývody jsou pochybeny. Udati někoho u vrchnosti pro vymyšlený na něj zločin, neznamená, než tvrditi vůči vrchnosti, že označená osoba dopustila se určitého zločinu. Jakékoliv tvrzení tohoto rázu příčí se veřejnému zájmu, který požaduje, by stíhán a potrestán byl jen, kdo se trestného činu skutečně dopustil, a poškozuje osobu, křivě nařknutou. Neboť vzbuzuje, nebo sesiluje aspoň podezření vrchnosti, že určitý trestný čin byl určitou osobou spáchán, a zjednává nebo sesiluje podklad, jenž ukládá vrchnosti, by pátrala a zjistila, zda byl zločin skutečně spáchán a zda byl spáchán právě nařknutou osobou. Nezáleží tudíž na tom, že stěžovatelka učinila výpověď, o kterou jde, dne 11. srpna 1919 na četnické stanici ve V. k dotazu četníků, nikoliv z vlastního popudu. Stěžovatelka nemohla býti v pochybnostech o tom, že jedině na její výjovědi závisí, zda potrvá dále u vrchnosti předpoklad, že byla na ní určitou osobou ve V. dne 26. července 1919 spáchána zločinná krádež, a že tento předpoklad zmizí, jakmile dle pravdy prohlásí, že není pravdou, co vrchnosti oznámil hostinský F. na základě sdělení, které byla svému manželi učinila stěžovatelka. Nechtěla-li stěžovatelka, by i na dále určitá nevinná osoba zůstala v očích vrchnosti nařknutou z vymyšleného zločinu, bylo na ní, by již při výslechu četnictva v G., po případě by při pozdějším výslechu (11. srpna 1919) na četnické stanici ve V. dle pravdy udala, že není pravdou, co F. oznámil. Trvala-li naopak i při tomto výslechu na nepravdivém svém seznání, potvrdila-li oznámení nepravdivého obsahu, tvrdila tím znovu vůči vrchnosti, že určitá osoba spáchala určitý zločin, a udala takto někoho vrchnosti pro vymyšlený naň zločin. Nebezpečí, že bude osoba nevinná vrchností stíhána, vzchází nejen, je-li nařknutá osoba označena jménem anebo jiným způsobem, který nehodí se než na jedinou osobu, nýbrž i, je-li pachatel označen takovými znameními, které připadají na všechny jednotlivce nějaké skupiny, skládající se z několika (málo) určitých osob, třebaže nejsou současně uvedeny další znamení, hodící se jen na jednoho z této skupiny. V obou případech jde o nařknutí určitých jednotlivců. Je-li udáním v onom případě nebezpečí neodůvodněného stíhání vydán jedinec, jest jím v tomto směru v druhém případě ohrožováno a poškozováno jednotlivců několik. Případně pokládá proto nalézací soud za dostatečné a rozhodující, že byl udáním stěžovatelčiným ze zločinu krádeže (zneužití moci úřední), obviněn příslušník určitého, a to úzce vymezeného kruhu osob, za jaké mohly přijíti v úvahu jen Adam Z., Josef B., František D. a František V. Tím, že stěžovatelka při pozdější, třebaže týž den provedené konfrontaci s těmito osobami prohlásila, že nemůže v žádné z nich pachatele poznati, nebylo dřívější její seznání, o které jde, zbaveno povahy udání určité osoby ze zločinu. Případně podotýká v tomto směru nalézací soud, že již tato konfrontace byla úkonem vyhledávacím, směřujícím ku zjištění, která z nařknutých 4 osob odejmula stěžovatelce bezprávně 15.000 marek. Nehledíc ani k tomu, nebylo ono prohlášení po konfrontaci na závadu dalšímu vrchnostenskému vyhledávání proti oněm osobám, ježto stěžovatelka nevyjádřila se po konfrontaci, že nikdo z oněch osob jí peněz neodňal, nýbrž jen prohlásila, že nemůže poznati, kdo je pachatelem z oněch osob, které výhradně mohly přijíti v úvahu a o kterých stěžovatelka trvala takto i na dále na svém nepravdivém udání, že jedna z nich z jejího držení odejmula bez jejího svolení částku 15.000 marek. Účinek, kterému čelí ustanovení §u 209 tr. zák., mohl z udání stěžovatelčina nastati a také skutečně nastal. Právní posouzení věci nalézacím soudem odpovídá tudíž zjištěnému skutkovému ději a zákonu.

Čís. 1192.

Ohmatavání na prsou neb jiných (byť i oděvem zakrytých) částech těla nedospělců za účelem ukojení chlípných chtíčů, jest zneužitím ve smyslu §u 128 tr. zák.

Svedením ke smilstvu (§ 132 tr. zák.) jest každé působení na předmět trestného činu, by se podrobil vůli jednajícího.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1923, Kr I 1160/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. srpna 1922, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem §u 128 tr. zák. a přestupkem §u 516 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin dle §u 132 tr. zák., rozsudek v osvobozujícím výroku zrušil a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Po věcné stránce (č. 9 a) §u 281 tr. ř. snaží se stížnost dovoditi, že zjištěné jednání obžalovaného nezakládá skutkové podstaty zločinu dle

§u 128 tr. zák. proto, že se nedotýkal svých žákyň na obnažených částech těla ani na místech, která jsou ve spojení s pohlavním pudem (pohlavní orgány primerní a sekunderní), takže nelze mluviti ani o pohlavním zneužití žaček ani o ukojení chlípných chtíčů na straně obžalovaného. Stížnost není odůvodněna. Ke skutkové podstatě §u 128 tr. zák. se vyhledává jednak trestná činnost, záležející v jakémkoli pohlavním zneužití osoby, která nedokonala 14. roku nebo je ve stavu bezbranném, vyjímajíc právě soulož. Nezáleží na tom, zda bylo zneužito právě pohlavního údu, či zda šlo o zneužití (ohmatávání) jiné části těla osoby druhé. Činnost však musí směřovati k podráždění pachatelovy pohlavní smyslnosti (arg. § 128, slova: »k ukojení svých chlípných chtíčů«), třebas ne právě k ukojení samého pudu pohlavního.

V tomto případě zjistil první soud, že obžalovaný opětovně ohmatával své žačky, které nedokonaly ještě 14 roků, ale byly tělesně velmi vyvinuty, na prsou, že je lehtal pod rameny a že jim sahal pod sukně na kolena, u M-ové také na stehna. Zjistil dále, že tak činil, aby ukojil svůj pohlavní pud, po případě, by podráždil svou pohlavní smyslnost. Obojí tato zjištění jsou v rozsudku náležitě odůvodněna a zrušovací soud je musí položiti za základ svého rozhodnutí (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Ohmatávání prsou i jiných částí těla (byť i oděvem zakrytých), u děvčat nedospělých, směřující k podráždění pachatelovy pohlavní smyslnosti, jest však pohlavním zneužitím, o němž mluví § 128 tr. zák. První soud správně posoudil věc, uznav obžalovaného v tomto směru vinným. K vývodům zmateční stížnosti, pokud nevycházejí ze skutkových předpokladů rozsudku, líčíce jednání obžalovaného jinak a popírajíce, že jednal v úmyslu, by ukojil svůj pohlavní pud, nelze přihlížeti (§ 288 č. 3 tr. ř.).

Z m a t e č n í s t í ž n o s t s t á t n í h o z a s t u p i t e l s t v í napadá rozsudek, pokud jím byl obžalovaný sproštěn z obžaloby pro zločin §u 132 tr. zák., důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost právem, že první soud posoudil věc právně mylně, neuznav obžalovaného vinným také zločinem dle §u 132 tr. zák. Za svedení ke smilstvu dle tohoto §u dlužno pokládati k a ž d é působení na předmět trestného činu, by se podrobil vůli jednajícího; svedení spočívá tudíž již ve spáchání necudného jednání samého, neměla-li druhá strana v době činu sama vůle, oddati se necudnému jednání, což nalézací soud v tomto případě nezjistil a není také podkladu pro náhled, že se žačky samy chtěly dobrovolně oddati necudnému jednání se strany svého učitele, nebo dokonce, že ho k tomu vyzvaly. Naopak, děvčata učinila o věci sdělení rodičům a tito oznámili věc jeho představeným. Že se dívky útokům učitelovým nebránily, není pro skutkovou podstatu §u 132 tr. zák. rozhodno, a vysvětluje se dětským respektem žákyň vůči učiteli. Také necudné jednání děvčat mezi sebou, která se ve třídě obžalovaného vyskytla, jsou zajisté následky trestného způsobu »výchovy« obžalovaného, nikoliv dokladem pro domněnku, že snad byla děvčata tak zkažená, že se dobrovolně dala k dispposici necudnému jednání obžalovaného. Poněvadž rozsudek vyloučil objektivní skutkovou podstatu zločinu §u 132 tr. zák. právně mylně a otázkou viny subjektivní se vůbec nezabýval, jest odůvodněno uznati tak, jak se stalo.

Čís. 1193.

Nezapracovanost a nevyškolenost železničního zaměstnance (výpravčího vlaků) nevylučuje o sobě zodpovědnost jeho (§§ 335, 337 tr. zák.) za zanedbání služebních bezpečnostních předpisů.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1923, Kr I 1301/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 25. srpna 1922, pokud jím byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin §u 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) právem namítá zmateční stížnost, že prvý soud posoudil věc právně mylně, vyloučiv zavinění obžalovaného, v §§ 335 a 337 tr. zák. předpokládané, úvahou, že jde o pouhé o m l u v i t e l n é n e d o p a t ř e n í obžalovaného, poněvadž sice přestoupil platné předpisy, vydané za účelem zabránění takovýchto nehod a tím dal příčinu k nastalému neštěstí, avšak učinil tak, maje dobrou vůli a napjav všechny síly, jako nováček — sice svědomitý a přičinlivý, avšak teprve s krátkou 14denní službou dopravní, kdežto složité předpisy dopravní vyžadují delšího zapracování a náležité praxe. Mimo to se nehoda stala za husté mlhy, která stěžovala nad míru výkon služby, tím spíše, že obžalovaný byl zaměstnán jak venku, tak v kanceláři. Avšak tyto okolnosti mohou míti sice význam okolností polehčujících při výměře trestu, ale nemohou nikterak vyloučiti zavinění obžalovaného, jež shledávají znalci v tom, že jako výpravčí vlaku ve V., nedbaje jednak předpisů čl. 107 bodu 3 předpisu XIX, který nařizuje, by se výpravčí přesvědčil pohledem na blokový přístroj kancelářského elektrického stavědla, že byla správná jízdní cesta zapjata a blokovým závěrem zajištěna, jednak předpisů pro obsluhu zajišťovacího zařízení skl. č. 4, sev. záp. dráhy bos 33—37, který výpravčímu ukládá, by vyzval na elektrickém zvonku stavědla výhybkáře k přestavbě výměn čísla koleje — vypravil vlak čís. 315 b) proti ustanovení předpisu čl. XIX, čl. 120 bod 5 c), které přikazuje, že rozkaz k odjezdu smí se dáti teprve, jsou-li návěstidla a výměny správně postaveny a za noci osvětleny (kdežto zde stály výměny nesprávně a návěstidlo ukazovalo na »stůj«. Jsou-li předpisy dopravní služby skutečně tak složité, bylo věcí obžalovaného, by jim věnoval zvláštní pozornost, aby ničeho neopomenul, neboť musel si býti vědom, že předpisy tyto jsou ustanoveny zejména proto, aby takovýmto nehodám bylo zabráněno, což mu bylo rozhodně známo z teoretické průpravy a výcviku před zkouškou dopravní. Obžalovaný musel si tedy býti vědom, že menším anebo větším zanedbáním těchto předpisů může přivoditi nebezpečí pro životy a bezpečnost lidí. Kdyby obžalovaný byl vyhověl jenom předpisům čl. 107 bod 3 předpisů XIX, bylo by bývalo zabráněno nehodě, neboť předpis

tento zní: »Jsou-li výměny uzávorovány neb ústředně stavěny a je-li správná poloha všech příslušných výměn vlakové cesty, kterou výpravčí určil, zajištěna zabezpečovacím zařízením, stačí, přesvědčí-li se výpravčí pohledem (!) na hradlovém přístroji, že byla správná cesta zapjata a blokovým závěrem zajištěna.« Právě tento aparát zjednodušuje náramně zabezpečovací zařízení, tak že nehody jsou úplně vyloučeny, obsluhuje-li výpravčí jen tento aparát. Význam tohoto aparátu byl obžalovanému dobře znám, neboť byl k dopravní službě autorisován. Zanedbání tohoto předpisu nemůže tudíž obžalovaného nijak omlouvati. Byl-li obžalovaný tehdy skutečně různými pracemi zatížen, musel v první řadě vyhověti předpisům zabezpečovacím. Že v osudné době byla hustá mlha, jest pro posuzování provinění obžalovaného zcela bez významu, neboť obžalovaný zavinil nehodu svým opomenutím v kanceláři. Zdali provinění jeho jest menší či větší, nemá významu při posuzování otázky viny, nýbrž jen při otázce trestu, neboť skutkové povahy §u 335 a 337 tr. zák., nevyžadují určitého stupně provinění. Osvobozující rozsudek zakládá se tudíž na nesprávném výkladu zákona. Poněvadž rozsudek, vyloučiv neprávem objektivní skutkovou podstatu trestného činu, nezabýval se vůbec subjektivní stránkou viny, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1194.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 578 sb. z. a n.). Zvětšeniny podobizen nejsou předměty potřeby.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1923, Kr I 316/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem lichevního soudu při okresním soudě pro přestupky v Praze ze dne 21. září 1922 a potvrzujícím jej rozsudkem odvolacího soudu lichevního při zemském trestním soudě v Praze ze dne 18. listopadu 1922 porušen byl zákon; rozsudky ty se zrušují a obžalovaný sprošťuje se dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžaloby pro přestupek předražování, uvedený v prvém odstavci §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., jehož se podle obžaloby dopustil tím, že v červnu 1921 v Praze, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádal na manželce dělníka Marii K-ové za zvětšeninu fotografie její matky 212 Kč, tedy za předmět potřeby zřejmě přemrštěnou cenu.

Důvody:

Rozsudkem lichevního soudu při okresním soudě pro přestupky v Praze ze dne 21. září 1922, byl obžalovaný Kornelius V., obchodník v M., uznán vinným, že v červnu 1921 v Praze, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádal na manželce dělníka Marii K-ové za zvětšeninu fotografie její matky 212 Kč, tedy za předmět potřeby zřejmě přemrštěnou cenu a že tím spáchal přestupek předražování dle prvého odstavce §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a byl proto odsouzen do tuhého vězení na 14 dnů a k peněžité pokutě 5000 Kč, po případě do tuhého vězení na dalších 7 dnů. Lichevní soud odůvodnil svůj názor tím, že zvětšeniny podobizen jsou předměty potřeby dle §u 1 lichevního zákona, protože vzhledem ke kulturní úrovni dnešní lidské společnosti opatřování takových obrazů slouží nepřímo k ukojení potřeb lidských po stránce ethické (estetické). Rozsudkem odvolacího soudu lichevního při zemském trestním soudě v Praze ze dne 18. listopadu 1922, bylo odvolání obžalovaného do výroku o vině a trestu zamítnuto a napadený rozsudek byl v celém obsahu potvrzen ze správných důvodů soudu prvé stolice. Názor obou stolic, že zvětšeniny podobizen jsou předměty potřeby dle §u 1 lichevního zákona, spočívá na nesprávném použití zákona. Dle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozuměji se předměty potřeby věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Tím, že jsou postaveny vedle sebe potřeby lidí i potřeby zvířat, zřejmě jest naznačeno, že míněny jsou především potřeby životní, k nimž u člověka náleží ovšem i potřeby kulturní, měrou však pouze omezenou na potřeby duševního nebo tělesného vývoje a nikoli výhradně estetické, poněvadž i bez nich se kulturní člověk bez újmy svého životního vývinu může obejíti a poněvadž i v dobách normálních široké vrstvy obyvatelstva trvale nebo dočasně buď dobrovolně se jich vzdávají, nebo, poměry nejsouce povzbuzovány, si jich vůbec nedopřávají. Jako nejvyšší soud ve svém rozhodnutí čís. 364 sbírky uznal, že zlaté a stříbrné šperky nejsou předměty potřeby, poněvadž ukájejí jen touhu určitých vrstev po ozdobě, nádheře a přepychu, nemůže přiznati této vlastnosti zvětšeninám podobizen, zhotoveným na objednávku pouze za tím účelem, aby jimi hověno bylo náladám společenským, byť i pietním. Vlastnost předmětu potřeby nelze zajisté upříti podobiznám, sloužícím účelům praktickým, jako průkazkám, pasům, vzorkům, agnoskacím a pod., neodpovídá však již předmětu potřeby podobizna, zhotovená za účelem upomínky na určitou událost, místo, kostým atp. Avšak zvětšenina podobizny obzvláště není předmětem potřeby ve smyslu §u 1 lichevního zákona, poněvadž jest zpravidla výrobkem řemeslným, namnoze i výtvorem uměleckým, který nelze kdykoliv koupiti nebo si opatřiti hotový, nýbrž nutno jej dřív objednati a o způsobu jeho vyhotovení s fotografem se domluviti. Jeví se proto v tomto případě odsuzující výrok zmatečným dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř.

Čís. 1195.

Toho, kdo dopustil se urážky na cti v dopisu, jejž psal zaměstnavateli k jeho výzvě, vyviňuje důkaz pravděpodobnosti.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1923, Kr II 211/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu v O. ze dne 2. března 1922, jímž byl obžalovaný František T. uznán vinným přestupkem urážky na

cti dle §u 488 tr. zák. — takto právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v O. ze dne 2. března 1922 porušen byl zákon v ustanovení §§ 488 a 490 tr. zák.; rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by, šetře zásady druhého odstavce §u 293 tr. ř., ve věci znova rozhodnul.

Důvody:

Ze spisů okresního soudu v A. vyplývá tento skutkový děj: Dne 1. července 1921 dostavila se do místnosti Svazu čsl. průmyslníků v A. deputace úřednictva elektráren z R., vedená tajemníky úřednických organisací Rudolfem J-em a Josefem V-em, aby tam přednesla jisté požadavky úřednictva R-ských elektráren. Členy této deputace byli kromě Vladimíra H-a, vrchního inženýra R-ských elektráren, úředníci tohoto závodu Josef Ř., Otto Z., Jaroslav K. a Bernad Š. Deputace byla přijata a vyslechnuta inž. Františkem T-em, tajemníkem Svazu čsl. průmyslníků, jenž v této své vlastnosti dle výpovědi ředitele R-ské elektrárny W-a byl pověřen jednáním s deputací. O obsahu jednání podal inž. T. řediteli W-ovi ústně zprávu a později k výslovnému jeho vyzvání též zprávu písemnou ze dne 26. července 1921, ve které uvádí toto: »Pan vrchní inž. H. odůvodňoval své stanovisko tím, že správní rada by jistě úřednictvu vyšla více vstříc nežli ředitelství, že je to ostatně docela dobře možno, a že úřednictvo jest odhodláno spor provésti do všech důsledků. Na dotaz inž. T-a, zda míněna jest tím snad stávka, prohlásil pan vrchní inž. H., že nikoliv, že však úřednictvo předloží celou otázku veřejnosti v tom případě, kdyby mu nebylo vyhověno. Ředitelství je prý složeno z lidí, kteří tomu nerozumí, a není divu, že závod neprospívá, když je veden lidmi neschopnými. Poukázal na to, že R-ské elektrárny jakožto veřejně užitečný závod nesmí spekulovat a nakupovat mnoho materiálu, jak prý se to stalo, čímž vydávají se ztrátám. Resumé všeho vyznělo v to, že bude nutno veřejnosti otevříti oči, aby viděla, jak se v R-ských elektrárnách hospodaří, a potom prý snad ředitelství povolí.« Dne 5. září 1921 podal vrchní inž. Vladimír H. u okresního soudu na inž. Františka T-a soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 488 tr. zák., spáchaný prý tím, že ho v onom přípisu ze dne 26. července 1921 vyjevováním smyšlených nebo překroucených skutků křivě vinil z určitého nečestného a takového nemravného jednání, které by ho mohlo ve veřejném mínění v opovržení uvésti a snížiti, a přednesl v této soukromé obžalobě, že z onoho obsahu dopisu inž. T-a není pravdivou ani jediná věta, soukromého obžalobce se týkající. Při hlavním přelíčení, jež se konalo dne 28. září 1921 před okresním trestním soudem v A., popřel obžalovaný jakoukoliv vinu. Slova dopisu ze dne 26. července 1921, »že úřednictvo předloží celou otázku veřejnosti, pronesl prý ve skutečnosti hlavní mluvčí deputace Rudolf J., ale veškeré ostatní výroky, o které tu jde, byly prý dle subjektivního dojmu obžalovaného proneseny soukromým žalobcem. Za nějakou dobu po přijetí deputace mluvil prý obžalovaný s ředitelem R-ských elektráren Arminem W-em, jemuž při tom výsledek vyjednávání s deputací důvěrně sdělil. Byl prý jako tajemník Svazu čsl. průmyslníků v A. tak učiniti povinen. Na to byl prý W-em vyzván, aby podal závodu písemnou zprávu o příběhu, načež

zaslal ředitelství R-ských elektráren y A. svrchu zmíněný dopis ze dne 26. července 1921, jehož obsah se kryje s tím, co sdělil před tím ústně řediteli W-ovi. Po výslechu členů deputace Rudolfa J-a, Josefa V-a, Josefa Ř-a, Otty Z-a, Jaroslava K-a a Bernarda Š-a jako svědků a mimo to svědků Armína W-a a místodržitele R-ských elektráren Karla K-a vynesl okresní soud v A. dne 12. října 1921 rozsudek, jímž byl obžalovaný inž. František T. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby osvobozen. Dle důvodů tohoto rozsudku vzal soud na základě výsledků průvodního řízení za prokázáno, že soukromý obžalobce H. výroků, jež dle obsahu závadného dopisu ze dne 26. července 1921 pronesl, ve skutečnosti nepronesl, uznal však, že obžalovaný měl a mohl míti dojem, že soukromý obžalobce ony výroky pronesl, a to proto, že do rozhovoru zasáhlo více osob a tak snad i stejných výroků různými osobami užito bylo, takže omyl na straně obžalovaného není vyloučen, uváží-li se, že obžalovaný dle výsledků průvodního řízení zejména soukromého žalobce nikdy před tím neznal a dle hodnověrné výpovědi ředitele W-a tento s obžalovaným o poměru soukromého obžalovce k závodu také nikdy dříve nemluvil, a nelze mysliti, proč by vlastně obžalovaný soukromého obžalobce měl nějak křivě z něčeho viniti. Prvý soudce byl toho přesvědčení, že na straně obžalovaného nedá se mluviti ani o nějakém lehkomyslném a nerozvážném jednání, a že v tomto případě nejednal obžalovaný proti svému svědomí a vědomí, nýbrž v přesvědčení, že ničeho nepřekroutil, tudíž ve skutkovém omylu. Proti tomuto rozsudku podal soukromý obžalobce odvolání co do viny. Pro řízení odvolací byl z důvodů osobních delegován krajský soud v O., jenž rozsudkem ze dne 2. března 1922 odvolání vyhověl a uznal obžalovaného Františka T-a vinným přestupkem §u 488 tr. zák. Odvolací soud vzal na základě nesporného dopisu a výpovědí svědků souhlasně se soudem prvé stolice za bezpečně a spolehlivě prokázáno, že jednak výroky v té souvislosti a v celém obsahu, jak uvedeny jsou v dopisu nikým z deputace proneseny nebyly, jednak že jmenovitě soukromý obžalobce výroků těchto naprosto neučinil, to tím spíše, že spolehlivost těchto výpovědí, třeba v maličkostech odchylných, — což ostatně je hledíc k okolnostem úplně vysvětlitelno, — jest vnitřně úplně odůvodněná, protože je takměř nemyslitelno, by člen deputace, domáhající se zlepšení poměrů úřednických, sám úředník, útočil podobným způsobem na ředitelství vlastního závodu, maje s sebou dva od závodu naprosto neodvislé tajemníky, které mohl předem informovat a z nichž ostatně tajemník J. již ze schůze veřejné několik dní před tím úplně v tom směru byl informován a kterážto schůze obžalovanému jako tajemníku svazu průmyslníků, proti nimž se na schůzi bouřilo, zajisté utajena nezůstala. Shledávaje v uvedeném činu skutkovou podstatu přestupku dle §u 488 tr. zák. odvolací soud dovozuje dále, že obvinění stalo se veřejně dopisem na ředitelství podniku a k poukazu a potřebě ředitelství, jak svědek W. potvrdil, takže obžalovaný sice k podání zprávy písemně byl vyzván, k tvrzením však, v dopisu obsaženým, zvláštními okolnostmi naprosto jinak nebyl nucen a proto musil by obžalovaný, by se stal beztrestným, dokázati, že udání jeho je pravdivým, provésti tedy důkaz pravdy, nikoli pravděpodobnosti, který se mu však v tomto případě nezdařil. Odůvodňuje pak

zavinění obžalovaného ve směru subjektivním odvolací soud zjišťuje na základě výpovědi řady svědků, že při deputaci jednalo se klidně, ne vášnivě, ba parlamentárně, že mluvil jeden po druhém, že mohl tudíž obžalovaný, který si docela dle vlastní výpovědi činil poznámky za řečí, což při nějak pohnuté debatě sotva by bylo možno, při vynaložení obyčejné opatrnosti snadno zjistiti, kdo a co z členů deputace mluvil, jmenovitě pak, že soukromý obžalobce výroků, jím mu připisovaných, nepoužil, zvláště když naprostá kusost jeho poznámek »stávka, H., ředitelství, správní rada atd.«, třeba že obžalovaný tvrdí, že jim dobře rozumí, k podobnému závěru, jak obžalovaný jej učinil, naprosto neopravňuje. Třebaže, uvádí odvolací soud dále, výsledky trestního řízení nijak neposkytly podkladu pro to, že obžalovaný jednal ze zlomyslnosti a v přímém úmyslu, dotknouti se cti obžalobce, ani zvláště svědci Dr. P. a W. potvrdili, že před tím s obžalovaným o soukromém obžalobci, jmenovitě o jeho disciplinárce, nikdy nemluvili, je v činu obžalovaného, jak z řečeného vysvítá, nicméně skutková povaha přestupku urážky na cti dle §u 488 tr. zák. i ve směru subjektivním, protože v tom směru ku trestní zodpovědnosti přirozeně stačí, když obviněný jest si vědom, že obviňováním dotkne se cti druhého způsobem, v zákoně uvedeným, což při inteligenci obžalovaného a vzhledem k okolnostem, zvláště vzhledem k vyzvání ředitelství, by obžalovaný, co sdělil ústně, podal písemně, je více než samozřejmé a když obžalovaný při sdělování takových okolností vyličuje, třebaže dle svého domnění správně, sběh událostí, jednal neopatrně a lehkovážně, což vzhledem ke shora řečenému béře soud za zjištěno, už také proto, že obžalovaný své tvrzení o skutkové okolnosti nijak podepříti nemůže a, že podávaje zprávu písemně, měl dostatečně možnosti, věc řádně uvážiti a své tvrzení co do pravdivosti prozkoumati. Především dlužno uvésti, že rozsudky obou stolic, zabírajíce do svého výroku téměř celý obsah závadného dopisu, překročují tím daleko potřebu individualisace činu, předepsanou v §u 207 — 2 a §u 260 — 1, 2 tr. ř. Okolnost ta má zde význam proto, že odvolací soud zahrnuje do odsuzujícího výroku i věty a slova, ve kterých obviňování soukromého obžalobce z nepočestného činu vůbec spatřovati nelze. Hlavní závadou rozsudku odvolacího soudu však jest vyslovený, právně mylný názor, že v tomto případě, poněvadž se urážka stala veřejně, bylo třeba provésti důkaz pravdy. Jak z důvodů rozsudku vyplývá, neupírá odvolací soud obžalovanému vlastnost tajemníka svazu čsl. průmyslníků v A., jenž na vyzvání ředitele R-ských elektráren W-a k poukazu a potřebě ředitelství psal závadný dopis, jakož i, že obžalovaný byl oprávněným zástupcem svého zaměstnavatele při jednání s deputací. V důsledku tohoto poměru mezi obžalovaným a ředitelstvím byl tedy obžalovaný služebně vázán, zvláštními poměry nucen, písemné sdělení o obsahu svého jednání s deputací učiniti. V takovém případě nebylo však obžalovanému třeba vésti důkaz pravdy, nýbrž stačil důkaz pravděpodobnosti. To plyne z ustanovení §u 490 odstavec prvý tr. zák., dle něhož jest trestným, kdo způsobem, v §u 489 tr. zák. uvedeným, dopustí se urážky dle §§ 487 a 488 tr. zák., aniž provede důkaz pravdy. Způsob, v §u 489 uvedený, jest buď v dílech tiskových, spisech rozšiřovaných nebo vyobrazeních, nebo veřejně, nebyl-li vinník k tomu (totiž k veřejnému pronesení) nucen zvláštními okolnostmi. Jde-li však o obvinění uvedeného druhu, jež proneseno bylo jiným způsobem, než v §u 489 zmíněným, tu dle §u 490, druhý odstavec tr. zák. nastává beztrestnost buď důkazem pravdy nebo prokázáním takových okolností, z nichž plynou dostatečné důvody, by obvinění mohlo býti považováno za pravdivé. Třebaže odvolací soud výslovně vyloučil zlomyslnost a přímý úmysl, dotknouti se cti soukromého obžalobce, shledává nicméně jeho zavinění v neopatrném a lehkovážném jednání proto, že obžalovaný své tvrzení o skutkové okolnosti nijak podepříti nemůže a že, podávaje zprávu písemně, měl dostatečně možnosti, věc řádně uvážiti a své tvrzení co do pravdivosti prozkoumati. Ve směru tom jest rozsudek jednak v rozporu sám se sebou, jednak nejasným, neboť rozsudek sám takovými okolnostmi se zabývá, ježto poukazuje na výpověď Dra P-a, jenž, jak odvolací soud uvádí, jistě věrohodně dosvědčil, co mu soukromý obžalobce přímo kdysi před tím řekl, že totiž správní rada elektrárny pustila se do spekulačních obchodů při nákupu mědi ve Švýcarích, že dále vzhledem k disciplinárnímu řízení, proti soukromému obžalobci zavedenému, a jeho výsledkům některé výroky, soukromému obžalobci do úst kladené, byly pochopitelny, jakož i, že si obžalovaný o svém vyjednávání s deputací činil, byť i kusé poznámky, a konečně, že vlastní tvrzení obžalovaného je logické a v sobě zdůvodněné; nelze také nahlédnouti, jak obžalovaný měl míti dostatečně možnosti, věc řádně uvážiti a své tvrzení co do pravdivosti prozkoumati, když odvolací soud obžalovanému nepochybně bezelstnost přiznává, to jest výslovně zjišťuje, že obžalovaný o sběhu události dle svého domnění správně referoval, a když zejména nezjišťuje, že obžalovaný o správnosti svého referování mohl a musil míti nějaké pochybnosti. Otázkou, zda byl v tomto případě proveden důkaz pravděpodobnosti, odvolací soud, jsa na právně mylném stanovisku o nutnosti důkazu pravdy, vůbec se nezabýval. Otázka ta musí však býti předem určitě zodpověděna, neboť má rozhodující význam pro posouzení potřeby důkazu pravdy, nebo jen důkazu pravděpodobnosti.

Čís. 1196.

Promlčení trestného činu se přerušuje, byl-li vinník vzat do vyšetřování kterýmkoli tuzemským trestním soudem, aniž na tom záleželo, zda soud ten byl příslušným a jak skutek právně pojímal.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1923, Kr I 101/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 9. prosince 1921, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje o obžalovaném, že dne 11. prosince 1919 předložil ve vojenské zásobárně v D. složní lístek V. praporu na

100 britanik, 100 viržinek, 1200 egyptských a 139 (dle obžaloby 139.000) uherských cigaret, na které mu byla po zaplacení 4.440 Kč vydána poukázka pro skladiště, že však dodatečně vyšlo na jevo, že onen prapor byl rozpuštěn a že obžalovaný chtěl oním způsobem dosíci kuřiva, by je odevzdal osobě, která zůstala nezjištěna, za tím účelem, aby je dále prodala, zač se mělo obžalovanému dostati odměny 6000 Kč. Rozsudek dospívá k závěru, že se obžalovaný takto pustil do pletich, aby uvedl kuřivo neprávem do pokoutního obchodu, že si byl vědom způsobilosti těchto pletich, stupňovati cenu kuřiva, a že tedy jeho jednáním dána je skutková podstata přečinu ve smyslu §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Z obžaloby, vznesené na obžalovaného pro tento přečin, sprostil ho nalézací soud dle rozhodovacích důvodů proto, že čin spáchán byl dne 11. prosince 1919, obžalovaný neměl z něho skutečného prospěchu a nespáchal od té doby trestného činu tak že, poněvadž prý soudní kroky pro čin ten byly proti němu zahájeny teprve po uplynutí jednoroční lhůty, trestnost jeho činu podle §u 531 tr. zák. pominula promlčením. Zmateční stížnost napadá rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5, 9 b) §u 281 tr. ř. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 vytýká rozsudku právem neúplnost a nejasnost, spočívající v tom, že se v rozhodovacích důvodech neuvádí, kdy a kterým soudem byly proti obžalovanému zahájeny ony »soudní kroky«, ani jaké kroky má tu nalézací soud na mysli. Zmateční stížnost dovozuje případně, že následkem této vadnosti rozsudku nelze přezkoumati, jakým způsobem dospěl nalézací soud k závěru, že trestnost činu pominula promlčením následkem toho, že soudní kroky proti obžalovanému pro přečin pletich byly zahájeny teprve po uplynutí jednoroční lhůty §u 532 tr. zák. Jak sama zmateční stížnost připouští, lze ovšem za to míti, že nalézací soud vychází z názoru, že soudní úkon, kterým by promlčení bylo mohlo býti přerušeno, lze spatřovati teprve v obeslání obžalovaného k výslechu jako podezřelého vyšetřujícím soudcem zemského trestního soudu v Praze, k němuž došlo arci teprve dne 21. února 1921. Než, jak vychází na jevo ze spisů divisního soudu v Praze, jichž obsah byl při hlavním přelíčení dle záznamu jednacího protokolu předsedou zjištěn, a jak zmateční stížnost případně zdůrazňuje, byl obžalovaný o činu, pro který je nyní ve směru přečinu pletich stíhán, divisním soudem v Praze jako obviněný vyslechnut již dne 14. prosince 1919, dále ve dnech 16. a 22. prosince 1919, nehledě ani k podrobnému výslechu jeho vojenským zástupcem, k němuž došlo již dne 12. prosince 1919. Rozsudek se o těchto výsleších obžalovaného vůbec nezmiňuje a nezabývá se otázkou, zda bylo jimi promlčení trestného činu přerušeno; nestalo se tak patrně důsledkem názoru nalézacího soudu, že promlčení přerušují soudní úkony, naznačené v §u 531 tr. zák., pouze tenkráte, byly-li předsevzaty příslušným, pokud se týče občanským soudem trestním. Než tento názor dlužno označiti jako právně mylný, jak, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. i zmateční stížnost právem namítá. Dle prvého odstavce §u 531 tr. zák. zaniká vyšetřování a trest, nebyl-li vinník, počítajíc od spáchaného trestného činu, po dobu určenou v trestním zákoně (§ 532 tr. zák.) některým tuzemským soudem trestním vzat do vyšetřování. Promlčení se tudíž přerušuje, byla-li

proti pachateli jako obviněnému vydána obsílka, rozkaz k předvedení nebo k zatčení, nebo byl-li jako obviněný již vyslechnut nebo zatčen nebo půhonem (zatykačem) stihán. Dle jasného znění tohoto ustanovení nenastává tudíž promlčení trestného činu, byl-li vinník vzat do vyšetřování některým tuzemským soudem trestním vůbec, tudíž i soudem věcně nebo místně nepříslušným, a přetrhují promlčení soudní úkony, vypočtené v §u 531 tr. zák., také tehdy, byly-li předsevzaty soudem nepříslušným. Pro správnost tohoto hlediska mluví také ustanovení druhé věty §u 60 tr. ř., dle něhož zjištění skutkového stavu ohledně takových trestných jednání, která posuzovati je dle všeobecných zákonů trestních, přísluší tehdy, podléhá-li obviněný zřejmě vojenské trestní pravomoci, soudům vojenským, dále § 65 tr. ř., dle něhož všechny, i nepříslušné soudy trestní, v jichž okresu se najdou stopy zločinu nebo přečinu, jsou, je-li nebezpečí v prodlení, oprávněny i povinny předsevzíti ony úkony, které mohou sloužiti ke zjištění skutkového stavu nebo k zadržení obviněného, konečně ustanovení §u 66 tr. ř., dle něhož ani vyšetřovací úkony, které předsevzal nepříslušný soud trestní mimo případ předchozího paragrafu, nejsou proto ještě nicotnými, pokud se vztahují na vyšetřování. Tato ustanovení trestního řádu, v nichž se mezi trestními soudy občanskými a vojenskými nijak nerozeznává, vztahují se zřejmě také na úkony, předsevzaté za trestního řízení proti osobám občanským nebo pro účely řízení takového nepříslušným soudem vojenským. Dle trestních spisů divisního soudu byl obžalovaný divisním soudem v Praze v jednoroční promlčecí době vyslechnut, a byla týmž soudem na obžalovaného uvalena již dne 16. prosince 1919 i řádná vyšetřovací vazba. Tento, proti obžalovanému předsevzatý soudní úkon přerušuje dle předpisů trestního zákona (§§ 227, 531 tr. zák.) promlčení, aniž záleží na tom, pod jakou trestně právní kvalifikaci čin onen soudem, který původně se s věcí tou zabýval (divisní soud v Praze), byl podřaděn; rozhodným jest podle intence zákonodárcovy pouze, zdali skutek, o němž se tvrdí, že jest promlčen, svého času byl základem trestního vyšetřování proti obžalovanému u divisního soudu v Praze. Že jde tu o takovýto totožný skutek, nemůže býti dle stavu spisů pochybno a jest, jak zmateční stížnost případně připomíná, též lhostejno, že divisní soud v Praze v trestní věci proti obžalovanému pro přečin pletich v zápětí nerozhodoval, k čemuž vzhledem k ustanovení druhého odstavce §u 30 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 567 sb. z. a n. příslušným nebyl. Naproti tomu bylo promlčení trestného činu, spáchaného obžalovaným, přerušeno shora naznačenými soudními úkony přes to, že je předsevzal trestní soud věcně nepříslušný a nalézací soud, který, jak předpokládati dlužno, vycházel při svém rozhodování s právního hlediska opačného, použil svým výrokem o otázce, zda jsou tu okolnosti, pro které trestnost činu obžalovaného pominula, a zda je stíhání pro čin ten vyloučeno, zákona nesprávně.

Čís. 1197.

Přečin dle §u 305 tr. zák.

Není třeba, by schvalování trestných činů stalo se způsobem slavnostním. Pojem »vychvalování« jest obsažen v pojmu »schvalování«.

Lhostejno, že trestný čin, jehož se schvalování týkalo, byl již proveden.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1923, Kr I 155/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. ledna 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu dle §u 305 tr. zák.

Důvody:

Obžalovací spis spatřuje skutkovou podstatu přečinu §u 305 tr. zák. v tom, že obžalovaný dne 5. ledna 1923 v Praze před více lidmi, tedy způsobem §u 303 tr. zák., slovy »Dr. Rašín měl dostat pět ran a ne jednu«, čin v zákoně zapovědělý vychvaloval. Výrok napadeného rozsudku zní naproti tomu v ten smysl, že obžalovaný dne 5. ledna 1923 v Praze před více lidmi, tedy způsobem v §u 303 tr. zák. dotčeným, slovy: »Dr. Rašín měl dostat pět ran a ne jednu« v zákoně zapovězený čin schvaloval. Nesrovnalost, jevící se v tom, že obžalovací spis použil výrazu »vychvaloval«, kdežto rozsudek jak ve výroku tak v rozhodovacích důvodech používá důsledně slova »schvalovati«, zavdala stěžovateli podklad k uplatňování domnělých důvodů zmatečnosti dle čís. 3 (ve skutečně čís. 7, 8, 9 a) §u 281 tr. ř. Zmateční stížnost jest však vesměs v neprávu. Právně mylný je totiž její názor, že pojmy »vychvalování« a »schvalování« jsou tak rozdílné, že nelze je navzájem zaměňovati, najmě se představují dvě různé skutkové náležitosti, pokud se týče rozdílné skutkové podstaty. Omyl, v němž jest zmateční stížnost, přivoděn byl hlavně tím, že stížnost má mylně za to, že pojmu vychvalování, kryjícímu se s výrazem »anpreisen« německého znění trestního zákona, odpovídají pouze takové projevy, které byly oděny v jakousi formu oslavnou, nikoli ony, jež dle zmateční stížnosti pokládati jest za pouhé schvalování protizákonného jednání. Tento názor nemá opory v ustanovení §u 305 tr. zák. Pokud jde o vnější formu a okolnosti, za nichž projev stává se činem trestným dle §u 305 tr. zák., stanoví se tam poukazem na § 303 tr. zák. pouze, že se státi musí veřejně, nebo před více lidmi. Nevyžaduje se tudíž nikterak jakýsi zvláštní způsob projevu nebo dokonce slavnostní, oslavná forma jeho, jak mylně za to má zmateční stížnost. Ostatně v tomto případě obžalovaný pronesl svůj výrok nejen veřejně a před více lidmi, nýbrž dle rozhodovacích důvodů rozsudkových učinil tak na velice navštěvovaném místě, stoje uprostřed hloučku asi 30 až 40 lidí, a předčítaje, (vykládaje) shromážděným zvláštní vydání novin. Lze sice připustiti, že výrazy »vychvalovati« a »schvalovati« nejsou synonyma a že mezi pojmy, které jimi docházejí zevního projevu, jest rozdíl. Pojem »schvalování« jest širší pojmu »vychvalování« a následkem toho jest vychvalování obsaženo ve schvalování. Vždyť, jak jednak z nadpisu, jednak ze znění §u 305 tr. zák. plyne, zahrnuje v sobě druhý případ, v nadpise vyznačený výrazem schvalování, dle znění zákona jednak vychvalování a omlouvání činů nemravných nebo nezákonných, jednak vybízení, podněcování, svádění k nim. Z toho jest zřejmo, že ve schvalování všech pět jmenovaných způsobů jest obsaženo. Že by kterákoliv z uvedených forem vyzývání k činům nemravným nebo nezákonným vyžadovala jakéhosi zvláštního rázu, netvrdí ani zmateční stížnost. Při omlouvání činů takových je však slavnostní forma projevu pojmově takřka nemyslitelna. Nelze proto seznati, proč by takováto slavnostní (oslavná) forma měla býti zákonným předpokladem shora na prvém místě uvedeného druhu schvalování oněch činů. Nelze tudíž s hlediska ustanovení §u 305 tr. zák. činiti námitek proti tomu, že rozsudek používá na místě výrazu »vychvalovati«, jenž se vyskytuje v obžalovacím spisu, důsledně a, jak zdůrazňuje zmateční stížnost, úmyslně slova »schvalovati«. Stížnost jest arci v neprávu, domnívajíc se, že se tak děje proto, že i dle názoru nalézacího soudu čin, zjištěný rozsudkem, nelze pokládati za vychvalování, nýbrž v nejhorším případě prý jen za schvalování. Pak ale pozbývají samy sebou všeho oprávnění především námitky, uplatňované zmateční stížností s hlediska důvodů zmatečnosti č. 7 a 8 §u 281 tr. ř. v ten smysl, že jednak rozsudkem nebyla vyřízena obžaloba, jednak že rozsudek ji proti předpisu §§ 262, 267 tr. ř. překročil, že obžalovaný byl uznán vinným skutkem, na který obžaloba ani původně nezněla ani při hlavním přelíčení veřejným obžalobcem rozšířena nebyla. Právně bezpodstatnou je však s hořejšího právního hlediska dále i námitka, kterou brojí zmateční stížnost proti rozsudku, dovolávajíc se důvodu zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., v ten rozum, že jím nalézací soud vybočil z rámce trestního zákona, utvořiv označením činu obžalovaného jako schvalování činu v zákoně zapovědělého zvláštní skutkovou podstatu, trestnímu zákonu neznámou a v něm neobsaženou. S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stížnost dále jednak, že jednání, která přicházejí v úvahu jako přečin dle §u 305 tr. zák., musí se vztahovati k činům nemravným nebo v zákoně zapovědělým ex tunc, nikoli ex post, jednak že § 305 tr. zák. vyžaduje na rozdíl od §u 9 tr. zák. jakýsi abstraktní pokyn k jednání nemravnému nebo protizákonnému. Onoji námitka je právně bezpodstatna. Vychvalování a stejně i omlouvání činů nemravných nebo zákonem zapovědělých vztahuje se ve většině případů právě na činy, již skutečně spáchané; dle všeobecného znění §u 305 tr. zák. nelze dovozovati, že zákon schvalování činů takových stíhá pouze tehdy, dochází-li k němu současně s jich páchánim, nikoliv také tenkráte, schvaluje-li kdo činy již spáchané teprve později, jak za to má patrně zmateční stížnost. Obžalovaný spáchal ostatně trestný čin dle rozsudku hned téhož dne, kdy atentát na Dra Rašína byl proveden, a to již mezi 10. až 11. hod. dopol., tedy téměř bezprostředně po atentátu. Pojmu vychvalování činů, v zákoně zapovědělých, odpovídá dále také dodatečné vychvalování individuelně určitého činu trestného, skutečně spáchaného. Na ustanovení §u 9 tr. zák. poukazuje zmateční stížnost v tom ohledu nepřípadně, neboť jím prohlašuje se trestným pouze vyzývání k činům trestným, které teprve spáchány býti mají, nikoliv také jich schvalování, které by tudíž, vztahuje-li se na určitý již spáchaný čin a měl-li by názor zmateční stížnosti uznán býti správným, trestu vůbec nepodléhalo přes to, že je státu při nejmenším touž měrou nebezpečným jako schvalování činů nemravných nebo v zákoně

zapovězených vůbec. Také schvalování určitého činu již spáchaného příčí se intencím, které sledoval zákonodárce ustanovením §u 305 tr. zák. a které směřují k tomu, by nebylo beztrestně otřásáno výchovou vštípenými názory občanů o špatnosti a zavržitelnosti činů nemravných a v zákoně zapověděných a by byla zachována úcta k zákonům. Vším právem podřadil tudíž nalézací soud skutkové podstatě přečinu dle §u 305 tr. zák. čin obžalovaného, jenž svým výrokem schvaloval dle rozsudkových důvodů zločin vraždy (pokusu vraždy), tedy čin v zákoně zapověděný.

Čís. 1198.

O revisní stížnosti do rozsudku prvé trestní komory zemského soudu v Ratiboři jest po inkorporaci Hlučínska ohledně tohoto území rozhodovati Československému Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1923, Kr II 79/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku prvé trestní komory zemského soudu v Ratiboři ze dne 3. prosince 1919, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem odporu proti státní moci podle §u 113 něm. tr. zák. a přečinem proti osobní svobodě podle §u 241 něm. tr. zák. a uvedl mimo jiné

v důvodech:

Podle čl. 2 Československo-Německé úmluvy o přenesení soudnictví na Hlučínsku ze dne 3. února 1921, čís. 253 sb. z. a n., která nabyla působnosti dnem 31. května 1921, přešly podle §u 1 této úmluvy všechny trestní věci, které byly dne 4. února 1920 u soudů prvé stolice v obvodu zemského soudu v Ratiboři, pokud jde o přečin nebo zločin, na zemský soud v Opavě, stal-li se obviněný příslušníkem Československé republiky a spáchal-li čin v rozšířených územích této země, vyjma případy, dále v tomto §u uvedené. Podle těchto ustanovení přešly tedy trestní věci s územím, Československé republice připadším, na zemský soud v Opavě, přiřazujíce se v nepřetržitém chodu trestního řízení na onen stupeň zdejšího trestního procesu, jehož funkce představuje bezprostřední pokračování v dosavad provedených úkonech podle německého trestního řádu. V tomto případě byl již vydán rozsudek dne 3. prosince 1919 trestní komorou zemského soudu v Ratiboři a obžalovaní Antonín K., František K. a Jan K. ohlásili a provedli proti tomuto rozsudku revisní stížnost, čímž se tento trestní případ ocitl v období opravného řízení u revisního soudu. Hledíc k tomu, že jest bezprostředně v tomto řízení nyní pokračovati, jest podle stavu věci, utvořeného svrchu zmíněnou úmluvou, a vzhledem na organisaci zdejších civilních trestních soudů projednávati revisní stížnosti všech tří obžalovaných před nejvyšším jako zrušovacím soudem v Brně, jenž jest podle §u 16 tr. ř. příslušný k rozhodování o zmatečních stížnostech proti rozsudkům, vydaným o přečinech a zločinech krajskými, pokud se týče zemskými soudy a vykonává tudíž tutéž úlohu jako revisní soud podle německého řádu trestního (§ 374 a násl. něm. tr. ř.).

Čís. 1199.

Při odsouzení pro přečin dle §u 305 tr. zák. a přestupek dle §u 308 a 312 tr. zák. nemůže nastati ztráta práva volebního.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1923, Kr II 210/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. září 1922, pokud jím byla u obžalovaného Jana K-a vyslovena ztráta práva volebního, a do rozsudku mor. sl. vrchního zemského soudu v Brně jako soudu odvolacího ze dne 1. prosince 1922, pokud jím bylo odvolání tohoto obžalovaného z uvedeného výroku zamítnuto, — takto právem: Svrchu vyznačenými rozsudky byl porušen zákon v ustanovení §u 3 čís. 4 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n.; zrušuje se jak výrok krajského soudu v Olomouci o ztrátě práva volebního, tak i potvrzující jej výrok rozsudku vrchního zemského soudu v Brně jako soudu odvolacího s tím, že ztráta práva volebního u obžalovaného Jana K-a nenastává.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu v Olomouci ze dne 14. září 1922 byl Jan K. uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. a přestupky dle §§ 308, 312 tr. zák. Ve smyslu zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. a zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n., vyslovena byla ztráta práva volebního. Na odůvodněnou tohoto výroku uvádí se v rozhodovacích důvodech rozsudku, že dle přesvědčení soudu byl obsah výroku takový, že jest za to míti, že obžalovaný jednal z důvodů nízkých a nečestných. Odvolání obžalovaného z výroku tohoto mor. sl. vrchní zemský soud v Brně rozsudkem ze dne 1. prosince 1922 nevyhověl. Rozhodnutí odůvodněno jest v ten smysl, že se v tomto případě nejedná pouze o čin náhodný, vzniklý z příležitosti, která se naskytla, nebo z přenáhlenosti, nýbrž o výraz smýšlení obžalovaného o Československé republice, což právě tomu nasvědčuje, že, třebaže čin obžalovaného má i ráz politický, byl spáchán z nízké pohnutky, totiž z nenávisti ke státu a jeho orgánům, takže dle přesvědčení odvolacího soudu nalézací soud právem ztrátu volebního práva vyslovil. Výrokem obou stolic byl zákon porušen, pokud se týče vyložen nesprávně. Podle prvého odstavce čís. 4 §u 3 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n. jsou z práva, voliti, vyloučeni, kdož právoplatným rozsudkem soudu trestního byli odsouzeni pro takový zločin anebo takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí. Druhý odstavec čís. 4 téhož §u stanoví, že,

není-li zvláštním zákonem výslovně stanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen tehdy, byl-li trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Přečin dle §u 305 tr. zák. a přestupky dle §§ 308, 312 tr. zák. nejsou takovými činy trestnými, pro něž by v případě odsouzení byla podle ustanovení, platných v době, kdy zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. nabyl účinnosti dle §u 76 dnem vyslášky, t. j. dnem 18. února 1919 — nastávala ztráta práva volebního do obcí a nebyla ztráta práva toho ani pozdějšími zákony na uvedené činy trestné rozšířena. (Viz výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 30. května 1919, čís. 10.732, uveřejněný pod čís. 16 Věstníku min. spravedl.). Přes to, že nalézací soud i soud odvolací zabývaly se vhodně řešením otázky, zda čin obžalovaného byl spáchán z pohnutky nízké a nečestné, což jest podle §u 2 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. důležito pro posouzení přípustnosti podmíněného odsouzení při případném budoucím odsouzení obžalovaného, nelze přece ze zjištění pohnutky nízké a nečestné ničeho vyvozovati v tomto případě pro ztrátu práva volebního, jelikož při odsouzení pro přečin podle §u 305 tr. zák. a přestupek §u 308, 312 tr. zák. nemůže podle platného práva vůbec nastati ztráta práva volebního.

Čís. 1200.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V požadování odstupného za obchodní místnosti nelze spatřovati jednání pletichářské, po případě však přímé předražování (§ 7) zároveň převzatého zařízení obchodních místností.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1923, Kr I 999/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 4. června 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř., dlužno přiznati oprávnění, pokud ve směru věcném namítá, že zjištěné jednání obžalovaného nelze uznati za trestné pletichy dle §u 11 čís. 4 lich. zákona. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný, nabízeje Emanuelu J-ovi a Josefu L-ovi ku koupi zařízení tří obchodních místností s telefonem, ve spojení s přenecháním těchto místností, požadoval za tyto místnosti se zařízením zřejmě přemrštěnou cenu 50.000 Kč a uznal toto jednání za pletichářské a trestné dle §u 11 čís. 4 lich. zákona s odůvodněním, že požadování odstupného za pronajaté místnosti odporuje platným předpisům a jest způsobilé zvýšiti cenu

předmětů potřeby, totiž obchodního zařízení. Toto právní posouzení věci vychází však z nesprávného výkladu zákona, přehlížejíc, že požadování odstupného za přenechání nájemního předmětu jest pouhým přestupkem politickým dle §u 6 a 19 min. nař. ze dne 17. prosince 1918 čís. 83 sb. z. a n., a že předmětem řízení před soudem lichevním může býti v tomto případě pouze požadování zřejmě přemrštěné ceny za obchodní zařízení, po případě úplaty za dobrou pověst závodu a postoupení kruhu zákazníků. A toto požadování, jež bylo i zde vlastním předmětem obžaloby, nelze uznati za trestné pletichy dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona, nýbrž za prosté předražování dle §u 7 lichevního zákona. Neboť, bylo-li použito nedovoleného jednání — totiž požadování odstupného za přenechání najatých místností, — příčícího se zákazu §u 6 nařízení ze 17. prosince 1918 čís. 83 sb. z. a n., k zastření požadování zřejmě přemrštěné ceny za obchodní zařízení, po případě za dobrou pověst obchodu a postoupení kruhu zákazníků, nestalo se toto zastřené jednání pletichářským, nýbrž zůstává v podstatě tím, čím bylo od počátku a čím by bylo bez nahodilého spojení s nepřípustným požadováním odstupného za přenechání najatých místností — totiž předražováním dle §u 7 lichevního zákona. Bylo proto povinností prvního soudu, by věc rozebral po této stránce a za tím účelem učinil potřebná zjištění, jichž rozsudek neobsahuje. Bude věci nového hlavního přelíčení, by soud zjistil, zdali a kolik připadá z 50.000 Kč, jež požadoval obžalovaný na J-ovi a L-ovi, na odstupné za přenechání najatých místností, kolik na zařízení, a kolik na úplatu za postoupení zařízeného obchodu se zákazníky. Napadený rozsudek jest na omylu (zmateční stížnost to právem vytýká), tvrdě, že obžalovaný nebyl oprávněn ničeho požadovati za postoupení obchodní klientely proto, že by byla stavební společnost J. a L. nemohla převzíti zákazníky obchodu potravinami. První soud přehlíží, že dobrá pověst závodu a kruh stálých odběratelů jsou pro postupujícího obchodníka kapitálem a objektem majetkovým, a že jest oprávněn, za tento objekt požadovati přiměřenou úplatu bez ohledu na to, má-li dosavadní klientela pro kupujícího cenu čili nic. Aby bylo lze posouditi, zda požadoval obžalovaný za obchodní zařízení a postoupení klientely cenu přiměřenou či zřejmě přemrštěnou, bude dále povinností nalézacího soudu, by na základě spolehlivého podkladu zjistil, jakou skutečnou cenu mělo zařízení a co by bylo přiměřeným reflutem za postoupení zavedeného obchodu se stálým okruhem zákazníctva. Ze srovnání částek za tyto dva objekty majetkové požadovaných s přípustnými částkami bude pak lze posouditi, zda bylo 50.000 Kč, z nichž se ovšem vyloučí kvota, připadající na odstupné za pronajaté místnosti, cenou přiměřenou či zřejmě přemrštěnou a mnoho-li činil neoprávněný zisk, jehož obžalovaný zamýšlel dosíci.

Čís. 1201.

Sběh podléhá pravomoci vojenských trestních soudů, třebas sběhnutí bylo amnestováno.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1923, Kr 349/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudky krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 15. února 1921 a ze dne 23. dubna 1921 porušen byl zákon v ustanovení §§ 1, 60 tr. ř. a § 11 č. 8 voj. tr. ř., rozsudky ty a sice poslednější jen pokud týče se Josefa K-a, správně Jana L-a se zrušují a krajskému soudu v Hoře Kutné se ukládá, by dotyčné spisy trestní odstoupil příslušnému vojenskému prokurátorovi v Terezíně.

Důvody:

Pod jménem Josef K. byl vojenský sběh Jan L. dvakráte odsouzen krajským soudem v Kutné Hoře a to rozsudkem ze dne 15. února 1921 a ze dne 23. dubna 1921. Prvním rozsudkem byl odsouzen pro zločin krádeže dle §§ 8, 171, 173 tr. zák., spáchané v noci na 28. ledna 1921. Druhým rozsudkem byl odsouzen týž sběh Jan L. rovněž pod falešným jménem »Josef K.« pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), c) tr. zák., jehož se dopustil v noci na 11. dubna 1921. Všechny krádeže spáchal Jan L. jako sběh v čase, kdy podléhal vojenské trestní právomoci. Totožnost Josefa K-a s Janem L-em jest prokázána. Jan L. byl dle opisu kmenového listu vojínem bývalého rakousko-uherského pěšího pluku č. 42, od něhož dne 22. července 1918 sběhl, byl však dne 2. října 1918 zatčen a dopraven do posádkové věznice v Terezíně. Při převratu z věznice jako sběh uprchl a do čs. armády se bezodkladně nepřihlásil, nýbrž byl dne 15. listopadu jako zatykačem hledaný sběh a zloděj četnictvem zatčen a dne 16. listopadu 1918 presentován jako sběh v posádkové věznici v Terezíně. Dne 6. prosince 1918 opět z posádkové věznice desertoval a přihlásil se dne 19. prosince 1918 u p. pl. č. 28 v Praze do čs. armády jako svobodník R. Byl pak poslán jako výpomocný četník, svobodník R. na Slovensko a dne 5. února 1919 sběhl z četnické stanice ve Vrůtkách, v březnu na to byl zatčen, ale 31. března 1919 opět uprchl z vojenské věznice v Košicích. Dne 22. května 1919 byl četnictvem v Chocni zatčen, dodán k okresnímu soudu ve Vysokém Mýtě, odtud ku krajskému soudu v Chrudimi, pak 30. srpna 1919 ku krajskému soudu v Litoměřicích a po zjištění vojenské soudní právomoci do vazby posádkové věznice v Terezíně. Dne 5. prosince 1919 z vazby desertoval, v únoru 1920 byl zatčen v Pardubicích, 11. března 1922 presentován jako sběh v posádkové věznici v Terezíně, odkudž však 29. května 1920 opět desertoval, byl dne 23. července 1920 v Trenčíně zatčen, dodán do posádkové věznice v Terezíně, odkudž však 11. listopadu 1920 desertoval a byl teprve v roce 1922 zpět dodán. Jak patrno ze svrchu uvedených dat, páchal obviněný Jan L. jednu deserci za druhou. Uprchnuv při převratu z vojenské věznice v Terezíně, kamž byl jako desertér dopraven, dopustil se deserce dle §u 183 v. tr. zák. Dle amnestie z 25. listopadu 1918 č. 28 sb. z. a n. jest abolována deserce, spáchaná do 28. října 1918, jen když se desertér bez průtahu přihlásí u čs. vojska. Toto obviněný L. neučinil a byl dne 15. listopadu 1918 jako sběh zatčen a 16. listopadu 1918 presentován v posádkové věznici v Terezíně. Tato presentace sběha v posádkové věznici rovná se

presentaci u příslušného vojenského tělesa, nebyla však v jeho základním listě provedena. Ježto obviněný L. dne 6. prosince 1918 opět z posádkové věznice svémocně se vzdálil s úmyslem deserčním a to jako vojín ročníku 1897, který byl vojenskou službou povinen, dopustil se nové deserce, a byl jako sběh stíhán. Že se pak obviněný přihlásil do čs. armády jako svobodník R., jest dle spisů prokázáno, to však pro právomoc by nebylo závažným. Naproti tomu závažnou okolností jest to, že obviněný L. byl před převratem i po převratu jako sběh stíhán, dopustil se nových desercí a jako sběh páchal různé majetkové delikty. Poslední deserce datuje se z 11. listopadu 1920, tedy z doby, kdy obviněný jako příslušník ročníku 1987 byl ještě vojenskou službou povinen a proto činy, které též od tohoto sběhnutí do svého zatčení v roce 1922 a dopravení do posádkové věznice v Terezíně spáchal, patří pod vojenskou soudní právomoc, právě tak, jako všechny ostatní činy trestné, spáchané před touto desercí, ježto obviněný Jan L. byl po každém svém svémocném vzdálení se s úmyslem deserčním jako sběh stíhán. Dle § 11:8 voj. tr. ř. jest tedy vojenská soudní pravomoc dána. Deserce spáchané obviněným do 27. října 1919 byly sice dle amnestie presidenta republiky z 25. října 1919 abolovány, ale na pravomoc nemá tato amnestie vlivu.

Čís. 1202.

Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 209 tr. zák. se vyhledává, by byly vymýšleny okolnosti skutkové. Vymýšlení může spočívati též v tom, že byly zamlčeny některé složky pravdivého skutkového děje, čímž mu dána tvářnost naplňující skutkovou podstatu zločinu, a musí se vztahovati vždy i na stránku subjektivní.

(Rozh. ze dne 2. května 1923, Kr I 216/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 8. ledna 1923, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem utrhání na cti dle §u 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud, uplatňujíc zmatek čís. 9. správně čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že stěžovatelé nezfalšovali skutkového děje, z něhož obvinili finanční orgány, nýbrž že pouze nesprávně kvalifikovali tento děj, poukazujíc těmito vývody zřetelně k výtce, že výrok prvé stolice, odsuzující stěžovatele pro zločin utrhání na cti, není opodstatněn skutečnostmi, v napadeném rozsudku zjištěnými. Vymýšleti lze pouze okolnosti skutkové. Nesprávný úsudek o takových okolnostech není osobou, která je posuzuje, vymyšlen, nýbrž — po případě vědomě — pochyben. Utrháním na cti není tedy již nesprávné hodnotění právního významu, nesprávná kvalifikace skutko-

vých událostí, jež se skutečně přihodily. Utrháním na cti nebyly by proto samy o sobě ani v souvislosti s pravdivým udáním skutkovým věty podání, o které jde: »že se finanční zřízenci vrhají na tlumoky dělníků jako tlupa loupežníků, že vracejí (věci odňaté) za vydírání značného peníze, že přišli jako loupežníci.« Pojem utrhání na cti předpokládá naopak, že pachatel vymýšlí zločin, t. j. že tvrdí vědomě nepravdivé skutečnosti, jež při správném hodnotění po stránce trestněprávní naplňují některou zákonem stanovenou zločinnou podstatu skutkovou jak po stránce objektivní, tak po stránce subjektivní. Projev pachatelů musí tedy při nejmenším také naznačiti, že nařknutá osoba jednala tak, jak v projevu tvrzeno, s úmyslem, skutkovou podstatou vymýšleného zločinu předpokládaným, a — požaduje-li se v zákoně pro tuto podstatu bezprávný účel jednání — za účelem, zákonem zakázaným. Ovšem lze vymýšleti zločin též tím způsobem, že pachatel dává pravdivému skutkovému ději zamlčením některých jeho složek — obzvláště složek, poukazujících k nedostatku zločinného úmyslu nebo bezprávného účelu — tvářnost jiného děje, jenž pak naplňuje zcela, totiž i po stránce subjektivní skutkovou podstatu zločinu. Než povaha utrhání na cti jako zločinu předpokládá v takovém případě, by pachatel pojal i tuto přeměnu ve svůj úmysl, t. j. aby si byl vědom, že zamlčením složek zmíněného rázu předstírá skutkový děj, neb úmysl, aneb účel, jakých v pravdě tu nebylo. Toto zjištění v napadeném rozsudku schází. Rozhodovací důvody zjišťují, že stěžovatelé vylíčili v podání, o něž jde, děj v ten smysl, že šlo zřízencům finanční stráže o to, by dostali od S-a 100 Kč (300 M), jinak že S. nedostane zpět klobouk a látku. Nalézací soud shledává v tomto vylíčení děje obvinění finančních zřízenců z vydírání peněz, totiž obvinění, že vyhrožovali S-ovi ublížením (patrně na majetku nevrácením klobouku a látky), v úmyslu, by od něho dostali zmíněný peníz. Případnějším bylo by bývalo arciť posuzování děje, v podání vylíčeného s hlediska zločinu zneužití moci úřední. Rozhodovací důvody zjišťují dále, že zřízenci finanční stráže ptali se ovšem S-a po penězích a připověděli mu, že mu vrátí klobouk a látku, složí-li 100 Kč proti stvrzence a proti tomu, že se s ním příští den sepíše u celního úřadu protokol (tudíž jako jistotu). Dle zjištění nalézacího soudu kryje se tedy skutkový děj, jaký je vylíčen v podání obžalovaných, se skutkovým dějem, jak se v pravdě udál, až na to, že v onom vylíčení není uvedeno, pokud se týče je zamlčeno, že peníze byly vymáhány s prohlášením, že jejich složení bude potvrzeno a že se S. má dostaviti na celní úřad za účelem výslechu. Následkem této neúplnosti, tohoto zamlčení zmíněných, nepopíratelně závažných složek, nabyl ovšem skutkový děj jiné tvářnosti, než jakou v pravdě měl, a vylíčení děje stěžovateli mohlo důsledkem toho křivě nasvědčovati tomu, že finanční zřízenci vymáhali peníze pro sebe a chtěli si je ponechati, mohlo tedy křivě poukazovati na bezprávný účel, jejž finanční zřízenci sledovali (zločin vydírání), pokud se týče jejich úmysl způsobiti S-ovi škodu (zločin zneužití moci úřední). Poukaz tento je po případě sesílen shora zmíněnými výrazy, v podání jinak použitými. Závěrečnosti tohoto poukazu mohla by však — jak budiž mimochodem podotčeno — naopak otřásati věta podání, napadeným rozsudkem opomenutá, že by zřízenci, kdyby měli rodiny a museli sobě živobytí jinde vydělávati, poměrům porozuměli a lidštěji sobě počínali (würden si die Lage begreifen und humaner vorgehen), a věta podání, že československé pohraniční orgány nevykonávají řádné kontroly. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku dospívají k závěru, že šlo obžalovaným o obvinění způsobem, jaký se jim klade za vinu, že obviňování bylo nepravdivé a dálo se za tím účelem, by byla zjednána náprava, t. j. aby bylo s finančními zřízenci zavedeno vyšetřování. Tímto závěrem není však zjištěna známka zločinu §u 209 tr. zák., že tvrzený zločin musí býti vymyšlen i po stránce subjektivní, t. j. že utrhač na cti musí si býti vědom i toho, že svým projevem udává (obviňuje) nařknutou osobu také z úmyslu (z účelu), vymýšleným zločinem předpokládaného. Vždyť napadený rozsudek neuvažuje ani po stránce objektivní o tom, zda podání stěžovatelů, o které jde, obviňovalo finanční zřízence, že vymáhali peníze za bezprávným účelem vlastního prospěchu či v úmyslu S-a poškoditi. Napadený rozsudek nemohl proto při onom závěru k této okolnosti přihlížeti ani po stránce subjektivní. Vyšetřováním, k jehož zavedení směřoval dle předpokladu nalézacího soudu úmysl stěžovatelů, mohlo býti disciplinární řízení nadřízeného úřadu finančního pro porušení služebních předpisů, nebo soudní řízení pro zločin §u 98 tr. zák. nebo §u 101 tr. zák. Tomu, že úmysl stěžovatelů směřoval k řízení, na druhém místě zmíněnému, nasvědčovalo by ovšem zjištění, že stěžovatelé věděli, že postup zřízenců finanční stráže vyhovoval platným předpisům. Než tohoto vědomí nalézací soud nezjišťuje, ponechávaje naopak úplně stranou i po stránce objektivní otázku, zda odpovídalo »striktním« předpisům, jak si zřízenci finanční stráže počínali při příběhu, o který jde. Rozhodovací důvody neuvažují — ačkoliv obhajoba P-ova poukazovala ku tvrzení, že o těchto okolnostech nevěděl, — ani o tom, zda Hugo P., jenž podání sepsal a podepsal věděl, že peníze měly býti složeny jako jistota a za předpokladu, že S. bude příští den na celním úřadě vyslýchán. Odsuzující výrok prvé stolice není, jak dovozeno, opodstatněn skutečnostmi, v napadeném rozsudku zjištěnými, a spočívá na nesprávném použití zákona v ustanovení §u 209 tr. zák.

Čís. 1203.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.).

Opatření si razítka ku poznačení, že cenné papíry byly přihlášeny ku soupisu majetku, spadá pod ustanovení §u 5 zák.

K pojmu nedokonaného svádění (§ 9 tr. zák.) se nevyhledává, by se sváděný dal přemluviti, natož pak, by přistoupil k trestnému činu.

(Rozh. ze dne 3. května 1923, Kr I 146/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. listopadu 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vin-

ným zločinem dle §u 9 tr. zák. a §u 5, odstavec prvý a §u 12 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n.

Důvody:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že zjištěná činnost obžalovaného — že získal P-a k tomu, by dopsal Sch-ovi, zda by zhotovil stěžovateli žádané razítko — nelze pokládati za svádění ke zločinu dle §u 5 zákona ze dne 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n., nýbrž za pouhé beztrestné jednání přípravné, poněvadž stěžovatel P-ovi nesdělil ani bližšího označení nebo vyobrazení razítka, ani nepřiložil k dopisu P-ovu nějakého nákresu nebo vzoru, nýbrž naopak řekl P-ovi, že se jedná o razítko říšsko německé banky. Dále prý nelze zde použíti trestního ustanovení §u 5 cit. zákona také z toho důvodu, že předpisy tohoto zákona se nevztahují dle §u 12 na losy jakéhokoliv druhu. Stižnost není odůvodněna. Dle §u 5 zákona z 22. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. se dopouští zločinu každý, kdo zhotoví nebo si opatří nebo jinému přenechá nástroje nebo prostředky, které jsou nepochybně určeny k padělání, porušení nebo zlehčení peněz. Dle §u 12 téhož zákona dlužno použíti citovaného předpisu nejen o penězích, nýbrž i o bankovkách a kolcích, o dlužních úpisech vydaných podle zákonného zmocnění, pokud zní na majitele nebo jsou rubopisem převoditelny, o takových akciích, jakož i o kuponech a talonech takových papírů bez rozdílu, zda jde o papíry tuzemské či cizozemské. § 6 zákona z 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. zmocnil ministra financí, by zakázal převod a zástavu cenných papírů neoznačených, po případě dočasně zakázal výplatu jejích kuponů, §§ 15—17 nařízení ze dne 12. března 1919 čís. 126 sb. z. a n. zakazují jakýkoliv obchod neoznačenými cennými papíry pod těžkými tresty důchodkovými a pod sankcí, že jednání, zákazu odporující, jsou neplatna. Z těchto všech ustanovení plyne, že opatření razítka s předtiskem »česko-slovenská republika«, které mělo sloužiti k označení neokolkovaných cenných papírů všeho druhu a jejich kuponů (nikoli jen losů), mělo býti prostředkem k padělání těchto cenných papírů a jejich kuponů, ježto se papíry ty svémocným okolkováním měly státi hodnotnějšími a účastnými výhod, propůjčených toliko papírům řádně a včas k soupisu přihlášeným a úředně označeným. Zhotovení nebo opatření razítka k tomuto účelu spadá tedy nepochybně pod trestní sankci §u 5 shora citovaného zákona. Nedokonané svádění k tomuto zločinu pak předpokládá působení na vůli osoby třetí (zde P-a), by opatřila prostředek k nedovolenému okolkování (padělání) cenných papírů, vědouc k jakému účelu je určen. Nežádá se však, aby se svádějícímu podařilo vzbuditi ve sváděném rozhodnutí k trestnému činu, a dokonce ne, by čin byl proveden nebo k jeho provedení přistoupeno (v případě, že se svádějícímu podařilo ve svedeném vzbuditi rozhodnutí k trestnému činu). To vyplývá z pojmu nedokonaného svádění, které je v podstatě pokusem svádění. V tomto případě je zjištěno, že obžalovaný se pokusil svésti P-a, aby získal (tedy svedl) Sch-a ku zhotovení razítka, určeného k padělání cenných papírů (lhostejno zda tuzemských či cizozemských). Jest zjištěno, že svádění mělo úspěch potud, že P. vyzval Sch-a dopisem, aby za účelem provedení věci se obrátil na obžalovaného. Že také P-ovi bylo známo, že jde o věc trestnou, zjistil soud jednak z obsahu jeho dopisu, posla ného Sch-ovi, jednak z okolnosti, že obžalovaný zavázal P-a čestným slovem, že se o věci nikomu nezmíní, čehož by zajisté nebylo třeba, kdyby šlo o věc dovolenou. Tím jest zjištěno po objektivní i subjektivní stránce vše, čeho se dle §u 9 tr. zák. vyhledává k pojmu nedokonaného svádění ke zločinu. Poněvadž se k němu — jak již bylo řečeno — ani nežádá, by se sváděný dal přemluviti, a dokonce ne, by přistoupil k trestnému činu, jest úplně lhostejno, zda připojil P. ku svému dopisu vzor otisku razítka nebo jeho nákres. Druhá námitka zmateční stížnosti přehlíží, že rozsudek zjišťuje výslovně, že objednané razítko bylo určeno k falšování cenných papírů všeho druhu, nikoliv jen losů, takže jest zde způsobilý předmět ochrany v §u 12 zákona z 12. května 1919 čís. 269 sb. z. a n. zmíněný.

Čís. 1204.

Věc prodaná s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení kupní ceny jest kupiteli svěřena (§ 183 tr. zák.), dokud zcela nezaplatil kupní ceny.

(Rozh. ze dne 4. května 1923, Kr I 128/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. prosince 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák.

Důvody:

Stížnost uvádí především s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že se obžalovaný vzhledem na to, že kolo koupil pevně za určitý peníz, mohl považovati za vlastníka kola, to prý tím spíše, že pro případ dodržení ujednaných splátek, by byl nabyl také dle práva vlastnictví. Leč pro tento předpoklad neskytají jedině směrodatná zjištění rozsudku opory, neboť dle zjištění těch obžalovaný výhradu vlastnictví znal a o ní věděl, s kterýmžto zjištěním nelze přesvědčení, jež stížnost obžalovanému podkládá, považovati za slučitelno. Dále přehlíží stížnost, že obžalovaný kolo ihned zastavil v zastavárně za 200 Kč a hned na to Anně Č-ové, která si ho vyplatila, za dalších 370 Kč a že žádných splátek nedodržel, takže pro nabytí vlastnictví za těchto okolností není tu věcného podkladu. V hmotném ohledu snaží se stížnost převésti věc na pole civilněprávní uvádějíc, že při prodeji s výhradou vlastnictví má prodávající možnost vymáhati prodanou věc vlastnickou žalobou od osoby třetí a že jest tudíž věcí poškozeného, by civilní cestou tímto způsobem ujednání s obžalovaným uplatnil a hrozící škodu odvrátil. Než v tomto případě nejde o to, zda a jakým způsobem může se prodávající pořadem práva hájiti a zejména proti třetímu nabyvateli věci s civilní žalobou vystoupiti, nýbrž otázkou je toliko, zda se obžalovaný zjiště-

ným jednáním provinil proti trestní normě §u 183 tr. zák. V tomto směru stížnost postrádá vývodů a úvah, dávajíc takto sama na jevo, že není s to, proti stanovisku soudu nalézacího vznésti důvodné námitky. Že prodej s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení kupní ceny je dle občanského práva přípustným (§§ 1066 a násl. obč. zák.), stížnost nepopírá. Podstata takovéhoto prodeje spočívá pak v tom, že převod vlastnictví stal se pod odkládací výminkou úplného zaplacení kupní ceny, takže tímto zaplacením je odevzdání podmíněno. Úmluvou takovou ujednávají strany, že předmět koupě zůstává až do zaplacení kupní ceny vlastnictvím prodatelovým a že přejíti má do vlastnictví kupujícího teprve, až je kupní cena úplně zaplacena. To má v důsledku, že věc, s onou výhradou koupená, je pro kupujícího až do úplného zaplacení věcí cizí, která mu byla prodávajícím až do úplného zaplacení kupní ceny pouze svěřena, s níž kupitel nesmí proto volně nakládati (§ 354 obč. zák.) a tedy ji zejména, ať jakýmkoli způsobem zcizovati. V tomto případě je zjištěno, že obžalovaný koupené kolo ihned po dvakráte zastavil, aniž k tomu byl oprávněn, značnou část peněz utratil, ničeho na kolo nezaplatil, takže dlužno o něm, an dle zjištění rozsudku byl si vědom právního poměru mezi ním a prodatelem kola založeného, za to míti, že nakládal s kolem tím jako s vlastním a že si je přivlastnil a tudíž ve smyslu zákona zpronevěřil. Třebaže jednání, týkající se výhrady vlastnictví, tvoří svou povahou vedlejší ujednání při smlouvě kupní, přece dotýká se podstaty věci potud, že nepřechází věc ihned do volné disposice přejímatele, nýbrž přejítí ono je odvislo od úplného zaplacení kupní ceny a že dotud dlužno považovati věc pouze za přejímateli svěřenou. Tento ocitá se svým protismluvním jednáním nejen v rozporu s předpisy práva občanského, nýbrž za ostatních předpokladů i se zákazy práva trestního.

Čís. 1205.

Podloudný vývoz předmětů potřeby do ciziny (zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.).

Předchozí odsouzení pro přestupek podloudného vývozu zakládá skutkovou podstatu přečinu dle §u 2 b) zák. pouze tehdy, byl-li trest pro předchozí přestupek na pachateli již vykonán.

(Rozh. ze dne 5. května 1923, Kr I 330/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského soudu v Mostě ze dne 23. února 1922, jímž byl Ludvík H. uznán vinným přečinem nedokonaného, podloudného vývozu dle §u 8 tr. zák. a §u 2 písm. b) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n. a odsouzen za to dle posléze citovaného zákonného ustanovení ku trestu vězení na 6 měsíců, porušen byl zákon v ustanovení §u 2 písm. b) cit. zákona; rozsudek tento se ve výroku o vině, trestu a ztrátě práva volebního zrušuje jako zmatečný; obžalovaný jest vinen přestupkem nedokonaného podloudného vývozu dle §u 8 tr. zák. a §u 2 lit. a) zákona o podloudném vývozu, jehož se dopustil tím, že dne 10. srpna 1921 společně s Augustem L-em poblíže V. asi 90 vajec v ceně 114 Kč bez potřebného povolení ku hranicím nesl v úmyslu, je vyvésti do ciziny, čímž předsevzal čin, který ke skutečnému vykonání vedl, při čemž přestupek jen pro překážku odjinud v to přišlou dokonán nebyl, a odsuzuje se za to dle druhého odstavce a) zákona ze dne 18. března 1920 čís. 188 sb. z. a n. do vězení na dobu jednoho týdne.

Důvody:

Ludvík H. byl rozsudkem okresního soudu ve Výprtech ze dne 11. července 1921, odsouzen pro přestupek nedokonaného podloudného vývozu na tři dny do vězení. Po konaném šetření byl usnesením téhož soudu ze dne 29. března 1922 výkon trestu odložen na dobu jednoho roku Rozsudkem krajského soudu v Mostě ze dne 23. února 1922 byl Ludvík H. uznán vinným přečinem nedokonaného podloudného vývozu dle §u 8 tr. zák. a §u 2 lit. b) zákona o podloudném vývozu, jehož se dopustil tím, že dne 10. srpna 1921 společně s Augustem L-em, ač pro přestupek podloudného vývozu již potrestán, pokusil se vyvézti asi 90 vajec v ceně 114 Kč bez potřebného povolení do ciziny, a odsouzen za to do vězení na 6 měsíců. Rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon v ustanovení §u 2 lit. b) zákona o podloudném vývozu. Sankci tohoto ustanovení propadá pachatel, činí-li cena jím dopravovaných předmětů do ciziny více než 500 Kč — nebo, byl-li již jednou pro přestupek podle odstavce a) §u 2 zákona o podloudném vývozu trestán. První eventualita nepřichází v úvahu hledě k ceně vyvážených vajec (114 Kč). Není však splněn ani předpoklad druhý. Neboť dle jasného znění zákona vyžaduje se ku kvalifikaci podloudného vývozu jako přečinu, by pachatel pro přestupek podloudného vývozu byl již p o t r e s t á n a nikoli jen o d s o u z e n. Zde pak v době vynesení rozsudku krajským soudem nebyl na obžalovaném trest, jemu rozsudkem okresního soudu přisouzený, vykonán. Nikoli právoplatné odsouzení pro přestupek, nýbrž výkon trestu naplňuje podmínku, od níž činí zákonodárce odvislou přísnější kvalifikaci činu a přísnější potrestání pachatelovo. Kdyby zákonodárce byl zamýšlel podrobiti pachatele potrestání pro přečin již v tom případě, že se přes právoplatné o d s o u z e n í prohřešil opětovně proti zákazům zákona o podloudném vývoze, byl by tomuto svému úmyslu dal zajisté nepochybný výraz, jako na příklad v zákoně o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., kde v ustanoveních §§ 7 až 11 důsledně a přesně rozeznává mezi o d s o u z e n í m a p o t r e s t á n í m. I důvodová zpráva právního výboru k zákonu o lichvě svědčí o tom, že zákonodárce s rozmyslem užívá obou výrazů. Praví se tam, že při stanovení nové skutkové podstaty zločinů bylo vedoucí myšlénkou, že ke kvalifikaci přečinu postačí, byl-li pachatel pro jakoukoli formu předražování jednou právoplatně o d s o u z e n, ale že ke kvalifikaci zločinné je třeba, by na něm aspoň jednou pro p ř e d r a ž o v á n í již t r e s t b y l v y k o n á n a že přes to se opět prohřešil. Poněvadž v zákoně o podloudném vývoze nelze nalézti opory pro předpoklad, že zákonodárce výrazu »trestán«, v §u druhém opětovně použitému, chtěl

dáti jiný smysl, než jaký se mu dle všeobecné mluvy přikládá a jaký mu zákonodárce sám dává i v jiných zákonných ustanoveních (§§ 44 c), 263 b), 176 II. a) tr. zák., zákon o lichvě), jest odsouzení Ludvíka H-a krajským soudem pro přečin nedokonaného podloudného vývozu právně pochybeným, poněvadž vinník za správného použití zákona měl, hledě k ceně vyvážených předmětů potřeby, uznán býti vinným pouze přestupkem §u 8 tr. zák. a §u 2 lit. a) zákona o podloudném vývozu.

Čís. 1206.

Jde o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.), zadržel-li si průvodčí vlaku státních drah doplatky na jízdné, vybrané za jízdy.

(Rozh. ze dne 5. května 1923, Kr II 823/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Rudolfa Sch-a, Antonína Č-a, Jindřicha Ž-a a Josefa K-a do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. srpna 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem zpronevěry v úřadě dle §u 181 tr. zák.

Důvody:

Všem zmatečním stížnostem společnou je námitka, že napadeným rozsudkem jednání obžalovaných nesprávně podřaděno bylo skutkové podstatě zločinu zpronevěry v úřadě dle §u 181 tr. zák. Zmateční stížnost obžalovaných Rudolfa Sch-a a Josefa K-a namítá, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 10 §u 281 tr. ř., že nalézací soud neprávem přiznal stěžovatelům povahu veřejných úředníků (zřízenců) ve smyslu §u 101, 181 tr. zák. Dle názoru zmateční stížnosti není železniční provoz povahy veřejnoprávní, ježto se jedná o podnik hospodářský, provozovaný — při drahách soukromých — i osobami soukromými a vliv státu a jeho zájem není při státních drahách o nic vyšším ani obecně důležitějším, než při drahách soukromých. Pro železniční zřízence neplatí prý ani předpisy, platné pro zaměstnance státní, z jichž statusu jsou výslovně vyňati. Ani okolnost, že příjem dráhy plyne do pokladny státní, nedodává prý povolání obžalovaných rázu veřejnoprávního, neboť úkonem vládním nesluší dle zmateční stížnosti rozuměti každou činnost, jejímž účelem je zvýšiti státní příjem, nýbrž pouze takovou činnost, jejímž účelem (předmětem) jest nějaký úkol veřejnoprávní. Připomenouti dlužno, že zmateční stížnost z důvodů zmatečnosti, jichž se dovolává číselně, uplatňuje svými vývody ve skutečnosti pouze důvod zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. neboť, namítajíc, že nalézací soud podřadil trestný čin stěžovatelů neprávem skutkové podstatě zločinu dle §u 181 tr. zák., neuvádí, kterého jiného trestního ustanovení bylo by na čin ten použíti bývalo, a zní také konečný návrh její v ten smysl, aby byli stěžovatelé od obžaloby pro zločin dle §u 181 tr. z. osvobozeni. Zmateční stížnost obžalovaného Antonína Č-a opírá se o důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. a dovozuje, námitky blíže

neprovádějíc, že stěžovatel nemůže býti podmětem zločinu dle §u 181 tr. zák., že jeho trestný čin zakládá jen skutkovou podstatu přestupku zpronevěry dle §u 461 tr. zák. a že tudíž byl rozsudkem trestnímu ustanovení §u 181 tr. zák. podřaděn nesprávným výkladem zákona. Zmateční stížnost obžalovaného Jindřicha Ž-a zdůrazňuje konečně skutečnost, zjištěnou i rozsudkem, že totiž obžalovaní dostávali, stejně jako i jiní průvodčí vlaků, z inkasovaných peněz na nedoplatcích 5%ní premii za tím účelem, aby z ní mohli uhraditi schodky, které by jim snad vznikly následkem omylů při vystavování lístků a vyvozuje z toho závěr, že právní poměr, založený mezi dráhou a dotyčným průvodčím, tím, že byl průvodčí drahou pověřen vystavováním doplatkových lístků, má povahu smlouvy čistě soukromé tak, že případné zpronevěry nelze kvalifikovati jako zločin dle §u 181 tr. zák., nýbrž dle obnosu buď jako zločin anebo přestupek zpronevěry prosté. Stížnost vytýká rozsudku zmatečnost dle č. 5 §u 281 tr. ř., spatřujíc jeho nejasnost a neúplnost v tom, že prý se v něm nezjišťuje ani, zda bylo vystavování nedoplatkových lístků součástí úřední povinnosti stěžovatelovy, ani, zda je musí průvodčí vlaku vykonávati bez ohledu na to, zda by za to ony premie dostával čili nic. Uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 9 a) — správně čís. 10 §u 281 tr. ř. — spatřovati jest v hořejší námitce, dle níž jde o právní poměr povahy smlouvy čistě soukromé a s ní souvislé další námitce, že vybírání nedoplatků není součástí úřední povinnosti průvodčích vlaků, že tedy zpronevěry jimi spáchané nelze kvalifikovati jako zločin zpronevěry v úřadě dle §u 181 tr. zák. Zmateční stížnosti jsou vesměs právně bezpodstatny.

Zpronevěru dle §u 181 tr. zák. považovati je za zločin tehdy, zadržel-li nebo přivlastnil-li si někdo statek, svěřený mu z příčiny jeho veřejného (státního, obecního) úřadu nebo zvláštního vrchnostenského, obecního příkazu, v částce vyšší 50 Kč. Již ze znění §u 181 tr. zák. je zřejmo, že zločinem dle tohoto předpisu nestává se zpronevěra právě jen vzhledem na osobní postavení a vlastnosti pachatelovy, nýbrž především, ba po případě výhradně jen vzhledem na jeho poměr ke zpronevěřené věci. Marginální rubrika §u 181 tr. zák. mluví o povaze činu a dopouští se zločinu dle tohoto §u také ten, kdo zadrží nebo si přivlastní statek v částce vyšší 50 Kč, svěřený mu jen z příčiny zvláštního, tedy po případě i jen zcela ojedinělého vrchnostenského (obecního) příkazu. O stěžovatelích zjišťuje rozsudek, že byli ve službách státních drah jako průvodčí vlaků, a dospívá k závěru, že jako železniční zřízenci ve službě státních drah podléhali mimo jiné i ustanovení §u 181 tr. zák., jelikož byli povoláni k opatřování výkonů, jichž státní správa potřebuje v zájmu veřejném nutně k řádnému provozu železných drah. V rozsudkovém nálezu pak se praví, že peníze, které obžalovaní za sebou zadrželi a si přivlastnili, byly jim svěřeny z příčiny jich veřejného úřadu. Jak patrno, nalézací soud spatřuje v obžalovaných veřejné (státní) úředníky ve smyslu §u 101 tr. zák. Právní hledisko, jím takto zaujaté, dlužno schváliti. Dle druhého odstavce právě uvedeného §u jest za úředníka považovati toho, kdož mocí přímého nebo nepřímého veřejného příkazu, s přísahou nebo bez ní, povinen jest obstarávati záležitosti vládní. Záležitostmi vládními rozuměti jest veškerá zařízení a opatření povahy

veřejnoprávní, jimiž upraveny jsou záležitosti, dotýkající se buď celku, souhrnu státního občanstva, neb aspoň jistých skupin jeho a sledující jeho zájmy, tedy zájmy povahy po výtce veřejné. Náleží tudíž mezi vládní záležitosti také hospodářské podnikání státu, pokud je stát k plnění svých úkolů v onom veřejném zájmu nutným neb aspoň prospěšným shledává. Tomu je tak zejména také, pokud jde o železniční provoz na státních drahách, neboť jím sleduje stát cíle, spočívající po výtce v zájmu veřejném. Povahy obstarávání záležitosti veřejnoprávních neodnímá železničnímu provozu na státních drahách ani okolnost, že příjem z něho plyne do státní pokladny, ani zjev, že některé dráhy jsou podniky soukromými. Naopak možno plným právem říci, že výnos, plynoucí z drah, provozovaných státem do státní pokladny, nabývá jakožto část státních příjmů povahy jmění veřejného a že se stává takto účastným i zvýšené ochrany, kterou jmění veřejnému skýtá mimo jiné právě ustanovení §u 181 tr. zák. Je však s dostatek známo, že stát staví a udržuje v provozu také takové tratě železniční, které mu nejen neposkytují žádného výnosu, nýbrž jsou začasté naprosto pasivní, při nichž tudíž ona stránka podniku, dodávající mu povahy zařízení obecně prospěšného, vystupuje zvlášť výrazně do popředí. Je-li však obstarávání železničního provozu na státních drahách výkonem záležitostí vládních, nemůže býti pochybnosti ani o tom, že zaměstnanci drah těch jsou, pokud je dle povahy jich služebního postavení a funkcí, jimi plněných, vůbec za úředníky pokládati dlužno, veřejnými úředníky ve smyslu druhého odstavce §u 101 a zároveň i dle §u 181 tr. zák.; na tom nemění ničeho ani okolnost, že zaměstnanci státních drah tvoří v jistých směrech v souboru státních zaměstnanců vůbec jakési zvláštní těleso, na něž se některé všeobecné předpisy o státním zaměstnanectvu nevztahují a pro které naopak platí jistá zvláštní ustanovení, netýkající se skupin ostatních. Obžalovaní konali svůj úřad vždy, kdykoli předsebrali úkony spadající do oboru jich úřední působnosti jako průvodčích vlaků a dlužno veškeré peněžité obnosy, kterých se jim z příčiny té, najmě jako poplatků za jízdu dostávalo od cestujícího obecenstva, pokládati za statek, svěřený jim z příčin jich (veřejného) úřadu. Zjev, že cestujícímu vzejde za jízdy ve vlaku povinnost, zapraviti jízdné nebo na ně doplatiti, je příliš častým, než aby účelným ba vůbec myslitelným bylo nějaké jiné zařízení než je ono, které spočívá v tom, že příslušné poplatky inkasuje průvodčí vlaku. Také o obžalovaných zjišťuje rozsudek, že byli jako průvodčí vlaků pověřeni tím, aby ve vlaku vybírali od cestujících nedoplatky (správně doplatky) na jízdném. Úkol, takto na ně vznesený, stal se tím součástí jejich úřední působnosti a zároveň zřejmě i jejich úřední povinností tak, že obnosy, jim cestujícími na doplatcích jízdného zapravované, nabyly povahy statku, svěřeného jim z příčin jich veřejného úřadu ve smyslu §u 181 tr. zák.

Jest tudíž právně bezpodstatnou námitka uplatňovaná zmateční stížností Jindřicha Ž-a s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) správně čís. 10 §u 281 tr. ř. v ten smysl, že právní poměr mezi drahou a dotyčným průvodčím vlaku má povahu smlouvy čistě soukromé vzhledem k tomu, že se průvodčím dostávalo z obnosů jimi na nedoplatcích (doplatcích) inkasovaných, oné 5%ní premie. Již v rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku uvažuje se případně, že, i kdyby oněch premií nebylo, nebyl obžalovaný Č., jehož zvlášť se ona úvaha týká, oprávněn, obnosy mu svěřené zadržeti a používati jich ke krytí schodků, vznikajících snad následkem omylného vyplňování doplatkových lístků, jelikož za správný výkon a za škodu, způsobenou vlastní neopatrností, ručil svým jměním. Rozsudkové zjištění, týkající se těchto premií, zní přesně v ten smysl, že je obžalovaní stejně jako jiní průvodčí vlaků dostávali za tím účelem, aby případné schodky, které by jim snad vznikly následkem omylů při vystavování (doplatkových) lístků, mohly uhraditi ony premie. Jak patrno, jest zavedení premií v nejtěsnější souvislosti s opatřením, jímž průvodčí vlaků, tudíž i obžalovaní, pověřeni byli vybíráním doplatků na jízdném od cestujících a jímž, jak shora dolíčeno bylo, na ně přenesena byla jistá úřední funkce. Snaží se tudíž zmateční stížnost obžalovaného Ž-a marně dodati právnímu poměru mezi drahou a obžalovanými zdání smlouvy rázu jen soukromého. Další námitka zmateční stížnosti obžalovaných Sch-a a K-a, že jednání stěžovatelů nezakládá ani skutkové podstaty zločinu podvodu, je bezpředmětna vzhledem k tomu, že rozsudkem podřaděno bylo jednání jejich a to, jak z hořejších úvah na jevo vychází, správně jen skutkové podstatě zločinu zpronevěry. Podrobné vývody, jimiž zmateční stížnost námitku provádí, nejsou uplatňováním ani jednoho ani druhého z hmotněprávních důvodů zmatečnosti, jichž se dovolává číselně, neboť tvrzením, že stěžovatelé neobdrželi nikdy většího obnosu, než který odvedli dráze a který je uveden na prvopisu doplatního lístku, a že opak nebyl zjištěn, že dále jejich doznání, k němuž prý došlo pod nátlakem domluv a ujištění, že to bude míti za důsledek zastavení řízení, neodpovídalo pravdě, a že konečně i správa státních drah počítá, poskytujíc premie, s omyly průvodčích vlaků, jež prý v tomto případě stěžovatelé vysvětliti s to nejsou, ocitá se v rozporu s rozsudkovými zjištěními, dle §u 288 čís. 3 tr. ř., pro ni i pro zrušovací soud závaznými, dle nichž všichni obžalovaní, mezi nimi tudíž i stěžovatelé dopouštěli se při vybírání nedoplatků (doplatků) na jízdném nesprávností tím, že na prvopisech doplatkových lístků buď obnosy, které vybrali, přepisovali na obnosy menší, nebo měnili vozovou třídu na třídu nižší, obnosy pak, vzniklé tímto rozdílem, neodvedli státní pokladně, nýbrž si je přivlastnili. Tato zjištění rozsudková zakládají se arci, pokud jde o oba stěžovatele, mimo jiné i na doznání jejich v řízení disciplinárním, stěžovatelé však za soudního řízení trestního nenamítali ničeho proti správnosti tohoto doznání, netvrdili zejména, že by k němu bylo došlo pod jakýmkoli nátlakem a že by skutečnosti jimi doznané neodpovídaly pravdě.

Čís. 1207.

K veřejným úředníkům ve smyslu §u 153 tr. zák. nelze počítati všechny osoby uvedené v §u 68 tr. zák. Náleží sem člen obecního zastupitelstva. Uplatňování odchylného stanoviska v otázce jazykové není zneužitím moci úřední, jež by vylučovalo použití §u 153 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. května 1923, Kr I 318/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 25. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného těžkého ublížení na těle dle §u 8 a 153 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. tvrdí zmateční stížnost, že člen obecního zastupitelstva, jenž byl obžalovaným v tomto případě napaden, nepoužívá zvláštní ochrany §u 153 tr. zák. Zákon a i judikatura bývalého nejvyššího soudu rozlišuje prý mezi úředníkem v širším slova smyslu dle §u 68 tr. zák. a v užším dle odstavce druhého §u 101 tr. zák. a má prý toto ustanovení na zřeteli jen osoby, jež se starají o záležitosti státní, což prý o členech obecního zastupitelstva nelze tvrditi. Při ochraně dle §u 153 tr. zák. dlužno prý vždy uvážiti a zjistiti, zda chráněná osoba vůbec obstarává nějaké záležitosti vlády nebo vykonává příkazu nebo povolání k tomu se nesoucí. Toho prý u člena obecního zastupitelstva není; obstarávať prý obec úkony státních úřadů jen, když se zákony neb úřady její pomoci dovolávají, a v důsledku toho obstarává prý člen obecního zastupitelstva takové úkony jen tehdy, když k nějaké takové činnosti byl zvláště zmocněn. Stížnost jest bezdůvodná. Má sice pravdu, pokud tvrdí, že k veřejným úředníkům ve smyslu §u 153 tr. zák. nelze počítati všechny ty osoby, jež jsou v §u 68 tr. zák. jmenovány. Jsouť v tomto ustanovení uvedeny vedle veřejných úředníků také ještě jiné osoby, kterým s ohledem na jejich okruh působnosti povahy veřejnoprávní poskytuje se stejná ochrana při výkonu jejich služby. Na správné stanovisko staví se stížnost též v tom směru, že k veřejným úředníkům dle §u 153 tr. zák. dlužno řaditi jen ty, u nichž jsou dány předpoklady druhého odstavce §u 101 tr. zák., dle něhož jest za úředníka považovati toho, kdo mocí přímého nebo nepřímého veřejného příkazu je povinen obstarávati záležitosti vlády, ať je vzat do přísahy nebo ne. Neprávem tvrdí však stížnost, že v členu obecního zastupitelstva, o nějž v tomto případě jde, nelze spatřovati úředníka, obstarávajícího záležitosti vládní. Jimi sluší rozuměti soubor zařízení veřejného práva, jimiž upravují se veřejné, tudíž samé všeobecnosti neb aspoň určitých kruhů státních občanů bezprostředně se dotýkající záležitosti. Uskutečnění tohoto státního neb obecního účelu může se díti nejen orgány státními, nýbrž také orgány samosprávných těles, tvořících součást státního celku a organismu. V tomto případě zavdala dle zjištění rozsudku podnět ku svolání mimořádné schůze obecního zastupitelstva okolnost, že starosta obce Augustin H. patrně v dohodě s německými členy zastupitelstva a s opomenutím českých členů zaslal okresní politické správě v D. přípis, ve kterém se žádalo, by veškeré spisy na obec řízené byly zasílány jazykem německým, jinak že budou vráceny. Čeští členové podali proti tomu protest, žádajíce, by starosta byl své funkce zbaven, za kteroužto příčinou byla svolána zmíněná schůze. Podnět ku svolání schůze a ku jednání v ní zavdala proto otázka, týkající se užívání státního, oficielního jazyka v úředním styku obce O. s okresní politickou správou. Otázka tato nespadá samozřejmě jen do tak zvaného samostatného oboru působnosti jmenované obce, nýbrž dotýká se zájmu státního, veřejného, zvláště když zásady jazykového práva v republice Československé, zejména i pokud jde o samosprávné úřady, zastupitelské sbory a veškeré veřejné korporace ve státě, jsou stanoveny zákonem ze dne 29. února 1920, čís. 122 sb. z. a n. Je-li tudíž zjištěno, že Eduard K. byl jako člen obecního zastupitelstva účasten zmíněného zasedání, že na jednání bral podíl, čině návrh, o němž pak bylo provedeno hlasování, nemůže býti pochybnosti o tom, že činnost jeho týkala se záležitostí vlády, že on záležitosti vlády dle mluvy zákona obstarával a že ho proto považovati dlužno za veřejného úředníka ve smyslu §u 153 tr. zák. Na věci nemění ničeho, že náměstku starosty, Františku P-ovi, jednalo se vlastně jen o zjištění, zda starosta H. odeslal dotyčný dopis s vědomím ostatních německých zástupců či nikoli, tedy o konstatování fakta, poněvadž celá akce měla přec jen v důsledcích svých vésti k úpravě otázky užívání státního jazyka při úřadování obecním. Pokud zmateční stížnost snaží se popírati, že obžalovaným nebyl podniknut útok na jmenovaného člena obecního zastupitelstva za vykonávání jeho povolání, ocitá se v rozporu se zjištěními rozsudku, dle nichž obžalovaný hned po návrhu K-ově na vyslovení důvěry starostovi a po odhlasování toho návrhu uchopil židli, zdvihl ji do výše a chtěl ji mrštiti proti K-ovi a že teprve poté bylo zasedání skončeno. Ostatně propůjčuje zákon ochranu veřejnému úředníku nejen proti útokům na jeho tělesnou integritu po dobu výkonu jeho povolání, nýbrž též proti útokům, k nimž došlo mimo tu dobu, jež jsou však ve věcné, příčinné spojitosti s vykonáváním jeho povolání, kde tedy vykonávání toto bylo podnětem, z něhož pachatel veřejného úředníka napadl; o tom nemůže však v tomto případě býti sporu. Zmateční stížnost namítá dále, že člen obecního zastupitelstva K., schvaluje jednání starosty H-a, kterým zakazoval si vůbec veškeré dopisování ve státní řeči se strany nadřízeného úřadu státního, schvaloval jednání protizákonné a že pro tuto protizákonnost svého počínání nemůže se mu dostati zvláštní ochrany §u 153 tr. zák. Na to dlužno odvětiti, že jen v případě, kdyby na straně napadeného člena obecního zastupitelstva šlo o úkon, jenž by se označiti musil za přímé zneužití vykonaného povolání, nemohlo by se tvrditi, že tělesné poškození stalo se pro výkon povolání, poněvadž takový úkon nebyl by již kryt pojmem výkonu povolání, nýbrž vypadal by z jeho rámce. Za takovou nelze však činnost člena K-a ještě označiti. Šlo tu v podstatě pouze o uplatňování odchylného stanoviska v otázce jazykové, které nelze beze všeho prohlásiti za čin zlomyslný, tedy za zneužití úředního povolání. Ani zákon ze dne 29. února 1920 čís. 122 sb. z. a n. nevylučuje v §u 7 možnost sporů o užívání jazyka při různých úřadech i samosprávných, takže výtku zmateční stížnosti dlužno odmítnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 1208.

Výrok lesního orgánu, přistihnuvšího občany určité obce při krádeži, že »v oné obci jsou vůbec zloději, že v každém druhém domě jest zloděj,« nevztahuje se ještě na všechny příslušníky obce (§ 496 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 7. května 1923, Kr I 315/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského soudu v České Lípě jako odvolacího soudu ze dne 16. listopadu 1922 porušen byl zákon v ustanovení §u 491 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a uznává se ve věci samé: Obžalovaný Josef S. sprošťuje se vedle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 491 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 9. května 1922 před více lidmi v lese u T. soukromé obžalobce Antonína T-a, Antonína M-a a Václava W-a jmenovitě nebo znameními, na ně připadajícími, neuváděje určitých skutků, z opovržlivých vlastností vinil.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Dubé ze dne 9. října 1922 byl hajný Josef S. sproštěn z obžaloby, že dne 9. května 1922 při dopadení několika lesních zlodějů se vyjádřil: »K-ské mohu vůbec velmi dobře vystáti, neboť je tam samá zlodějská sebránka, v každém druhém domě jest zloděj« (Die K-schen kann ich überhaut sehr gut leiden, denn dort ist lauter Diebsgesindel, in jedem zweiten Hause ist ein Dieb), a že tím spáchal přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 487 tr. zák. Starosta místa K-a Antonín T. a obecní výboři Antonín M. a Václav W. podali totiž proti Josefu S-ovi soukromou obžalobu, ježto se cítili tímto výrokem uraženi. Okresní soud v Dubé odůvodňuje osvobozující rozsudek tím, že považuje ona slova za ostrou kritiku místa K., ve kterém je mnoho zlodějů, že však tím byli míněni soukromí obžalobci, nemůže prý býti tvrzeno. Uražen se mohl cítiti prý jen ten, kdo měl něco na vrubu. Proti tomuto rozsudku podali soukromí obžalobci odvolání. Rozsudkem krajského soudu v České Lípě jako odvolacího soudu ze dne 16. listopadu 1922 byl Josef S. odsouzen pro shora uvedený výrok dle §u 493 tr. zák. k peněžité pokutě 500 Kč a sice podmíněně. Odvolací soud spatřuje ve výroku přestupek urážky na cti dle §u 491 tr. zák., ježto se mohl tímto výrokem každý z obyvatelů K. cítiti uraženým, a že tato slova nejsou pouhou kritikou, nýbrž urážkou na cti. Právní názor, že výrokem obžalovaného mohl se každý z obyvatelů K. cítiti uraženým, a že slova ta jsou urážkou na cti, nesrovnává se se zákonem. Dle §u 491 tr. zák. jest nutno, by uražený byl označen výslovně neb znameními, naň připadajícími. Takového označení v tomto případě nebylo. Výrok pronesen byl vůči více osobám z K., které obžalovaný přistihl právě při krádeži v lese a vztahoval se tedy zřejmě jen na ony obyvatele K., kteří do lesa na krádež chodili. Že by i soukromí obžalobci byli nebo mohli býti míněni a zahrnuti v závadný výrok, nebylo ani jmenovitě ani známkami na ně připadajícími naznačeno, neboť jediná vlastnost soukromých obžalobců jako příslušníků obce K. není dostatečnou, by právem se mohli cítiti na své cti dotčenými, tím méně, že obžalovaný ihned sám obmezoval své obviňování jen na jednoho obyvatele K. v každém druhém domě a že již z tohoto důvodu vyloučeno jest vědomí obžalovaného, že dotýká se cti každého obyvatele K-ského a zejména i cti soukromých obžalobců jako hodnostářů obecních eventuelní výtkou nedbalé správy obce,

zejména ve směru bezpečnosti cizího majetku, ve kteréžto vlastnosti však, jak za hlavního líčení zástupce jejich výslovně prohlásil, soukromí obžalobci ani uraženými se necítili. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti dle §u 33 tr. ř. generální prokuratourou na záštitu zákona vznesené a dle §§ 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 1209.

V tom, že řemeslní hráči karet zlákali koho v hazardní hru, vzbudivše v něm úmyslně omyl, že jsou hráči neobratnými, nelze sice spatřovati skutkovou podstatu podvodu dle §u 201 písm. e) tr. zák., ovšem ale dle §u 197 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. května 1923, Kr II 114/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 29. září 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200, 201 e) tr. zák., avšak vypustil z rozsudečného výroku odsouzení dle §u 201 písm. e) tr. zák.

Důvody:

Nelze přisvědčiti zmateční stížnosti, že nesprávně shledán byl ve stěžovatelově skutku podvod, dokud nebylo zjištěno, že by obžalovaní byli používali falešných prostředků hracích nebo lstivých úskoků ve hře samé (dorozumívání se hráčů mezi sebou, jaké mají karty a pod.). Okolnost ta mohla by přijíti v úvahu pro řešení otázky, zda šlo právě o zvláštní způsob podvodu dle §u 201 lit. e) tr. zák., což však nikterak nevylučuje, aby skutek obžalovaných nebyl podřaděn pod všeobecný pojem podvodu, byly-li tu jinak jeho známky. Neboť již z úvodního odstavce §u 201 tr. zák. vyplývá, že zde zákon vypočítává některé zvláštní způsoby podvádění, způsobem nikterak výlučným, takže § 201 e) tr. zák. neomezuje všeobecné definice podvodu dle §u 197 tr. zák., moha býti jen do jisté míry měřítkem, pokud možno ještě mluviti o lstivém předstírání (jednání). Byť tedy § 201 e) tr. zák., mluvě výslovně o podvodných úskocích hráčů ve hře, nepřipouštěl, aby jednání, jaké zjištěno tuto, jen jemu bylo podřaděno (jinak rozh. víd. sb. č. 2511), sluší zkoumati, není-li tu jinak náležitostí §u 197 tr. zák. Tomu však sluší vzhledem k zjištěním soudu nalézacího přisvědčiti. Byť i při hrách hazardních, o jakou tuto dle vlastního udání obžalovaných šlo, hrála náhoda převážnou roli, přece učí zkušenost a zjišťuje to soud též pro tento případ, že i zručnost hráčů, zejména hráčů ze zvyku nebo povolání, má velký vliv na výsledek hry, zvláště oproti osobám nezkušeným nebo méně zkušeným. O takové hráče ze zvyku nebo z povolání v tomto případě dle zjištění rozsudku skutečně šlo, právě tak jako soud nalézací poukazem na »hejličkářství« dává projev svému přesvědčení, že obžalovaní jako hráči byli vůči poškozenému zřejmě ve výhodě. A byť i pouze nahodilé poškození v hazardní hře pojato bylo již ve skutkové pod-

statě §u 522 tr. zák., do níž spadalo by také již pouhé vyzývání k účasti ve hře hazardní, má se věc jinak, jde-li o vyzývání za použití prostředku lstivého, uvádějícího vyzvaného, v omyl o povaze spoluhráčů, vycházejících přímo na to, aby ho za využití své nepoměrně vyšší zběhlosti ve hře — jiných lstivých, podvodných prostředků rozsudek ovšem v tomto případě nezjistil — bezpečně obehráli a tím na majetku poškodili. Je-li lstivým předstíráním nebo jednáním ve smyslu §u 197 tr. zák. každé k oklamání jiného čelící nebo jeho omylu využívající chování pachatelovo podle okolností případu způsobilé, oklamati (sb. vid. 4129; viz též sb. nejv. čs. soudu č. 293), nelze shledati právně pochybeným, shledal-li soud nalézací takové podvodné jednání i v tom, že obžalovaní v úmyslu uvedeném oklamali Floriána K-a, vzbudivše v něm úmyslně omyl, že jsou hráči neobratnými, a přiměvše ho tak k tomu, aby se s nimi pustil do hazardní hry. Že snad Florián K. pustil se do hry hazardní v domnění, že sám snadno může obžalované obehráti, nemění ničeho na trestní odpovědnosti obžalovaných, ježto jejich podvodné jednání zůstalo by i pak trestným, kdyby poškozený sám byl měl úmysl využíti na jich škodu jejich předstírané mu neobratnosti (§ 4 tr. zák.). Byť i tedy nebylo správné dovolávání se předpisu §u 201 e) tr. zák., přece jen odsouzení pro podvod samo nelze uznati právně pochybeným, a stačí rozsudek vypuštěním tohoto §u, jinak bezvýznamným, opraviti, ostatek však jej ponechati v platnosti.

Čís. 1210.

Všeobecných zásad o spolupachatelství dlužno použíti i při §u 411 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. května 1923, Kr II 231/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti stát. zastupitelství do rozsudku zem. trest. soudu v Brně ze 30. ledna 1922, pokud obžalovaní Leopold Z., Rudolf Č., Ludvík D., Josef K., Ambrož B., Ferdinand, správně František P., Josef J., Antonín L., Antonín Z. a Osvald G. byvše sproštěni dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle §u 93 tr. zák. a nebyli jím ani uznáni vinnými přestupkem lehkého poškození na těle dle §u 411 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, sprošťující jmenované obžalované i pro přestupek poškození na těle dle §u 411 tr. zák., a ve výroku odsuzujícími obžalované Leopolda Z-a, Rudolfa Č-a, Ludvíka K-a a Ambrože B-a pro přestupek proti bezpečnosti cti zlým nakládáním dle §u 496 tr. zák. a vrátil věc příslušnému nyní okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Soud nalézací, sprostiv uvedené obžalované z obžaloby pro zločin dle §u 93 tr. zák., do níž poškození na těle, Karlem Š-a utrpěné, pojato bylo jako okolnost, vyšší trestnost podmiňující, odepřel též odsouzení pro toto úmyslné poškození dle §u 411 tr. zák., poněvadž nebylo dokázáno, k d o z uvedených obžalovaných při násilném jednání, proti Karlu Š-ovi súčastněných, mu tato poranění, jinak dle §u 411 tr. zák. kvalifikované, způsobil. Právem označuje zmateční stížnost státního zastupitelství výrok ten dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. jako právně pochybený. Neboť třebaže zásady §u 157 tr. zák. nelze použíti na případy §u 411 tr. zák., přece zůstávají vešobecné zásady o spolupachatelství i v případech §u 411 tr. zák. v platnosti. Nesměl proto soud nalézací odmítnouti odsouzení obžalovaných, o něž jde, pokud nezjistil, že není u nich podmínek spolupachatelství, to tím méně, any výsledky hlavního přelíčení na spolučinnost a na společný zlý úmysl a vědomé spolupůsobení za týmž cílem (spolupachatelství) poukazovaly. Bylo proto rozsudek zrušiti nejen pokud se týče osvobozující části rozsudku, nýbrž i co se týče odsouzení obžalovaných Leopolda Z-a, Rudolfa Č-a, Ambrože B-a, Ludvíka D-a, Josefa K-a pro přestupek dle §u 496 tr. zák. V tomto případě totiž u těchto pěti právě uvedených obžalovaných nejedná se ani o reální ani o ideální souběh dvou trestných činů, ježto činem jejich nebylo současně zasaženo více právních statků a nespáchali tito obžalovaní několika jednáními několik trestných činů. Čin, jehož pět uvedených obžalovaných se dopustilo, jest buďto přestupkem dle §u 411 tr. zák. nebo přestupkem dle §u 496 tr. zák. Uzná-li proto přestupkový soud ohledně Leopolda Z-a, Rudolfa Č-a, Ludvíka D-a, Josefa K-a a Ambrože B-a na přestupek dle §u 411 tr. zák. ve smyslu shora dovozeného spolupachatelství, je přestupek soukromožalobní dle §u 496 konsumován, neshledá-li však v jednání jejich přestupku §u 411 tr. zák., pak výrok ohledně jejich odsouzení dle §u 496 tr. zák. byl by správným a bylo by pak spolupachatelství, o němž byla řeč, vzíti v úvahu pouze u ostatních pěti obžalovaných.

Čís. 1211.

Pod skutkovou podstatu přečinu dle §u 303 tr. zák. spadá též pomlouvání duchovního při kázání o poměru státu (politických stran) k církvi, aniž se vyhledává, by brojeno bylo proti politickým stranám.

(Rozh. ze dne 11. května 1923, Kr II 461/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 19. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti veřejnému pokoji a řádu dle §u 303 tr. zák. a čl. I. zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n.

Důvody:

Zmatek podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. provádí stěžovatel tvrzením, že ve zjištěném jeho výroku, který pronesl při kázání, odbývaném dne 28. srpna 1921 před polní mší v H.: »jedná-li se o boj proti Bohu a církvi, jdou všechny politické strany svorně, v tom okamžiku nasazují si černé brýle, by neviděly na sobě politickou špínu, kterou si jindy

vyčítají,« není dána skutková podstata přečinu podle §u 303 tr. zák., protože v něm nelze spatřovati promlouvání o věcech politického života. Vždyť prý nevyslovil se stěžovatel o nijaké otázce politického nebo státního života, nýbrž jedině o světovém názoru a o otázce víry v Boha. Stěžovatel měl prý na mysli při svém výroku nikoliv činnost politických stran, nýbrž jedině světový názor, k němuž se strany hlásí, a tedy pouze veřejné projevy stoupenců jiných světových názorů než křesťanského. Rovněž nelze prý z výroku jeho, jak jej rozsudek zjistil, vyvozovati, že jim brojil proti určitým politickým organisacím nebo stranám. Rozsudek nezjistil, že stěžovatel označil nějakou určitou politickou organisaci nebo stranu, a zmínka o tom, že politické strany užívají boje proti Bohu a církvi k zakrytí politické špíny, není ničím jiným, než kritikou boje proti osobnímu Bohu, který jest věřícímu katolíku nevysvětlitelným. Stížnost není však odůvodněna. K věcem života státního a politického po rozumu čl. I zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 sb. z. a n. patří rozdělení moci a vlády ve státě a úprava poměrů sociálních, hospodářských a kulturních, ke kterýmž zajisté i řešení otázek poměru státu k církvi náleží; pojem »promlouvání« předpokládá, že promlouvající probírá z určitého hlediska otázky státního a politického života, že pojednává o jich významu a dosahu a rozebírá jich důležitost a důsledky pro vytváření obecného dobra. Stěžovatel nebrojí proti rozsudku tvrzením, že svým výrokem o politických stranách mínil politické strany vůbec a nikoliv politické strany v republice. Program politických stran, jak v republice se vyvinuly, neomezuje se na řešení otázek veřejného života státního, na poměr občanů ke státu a jeho institucím, nýbrž politické strany soudobé budují své programy zaujetím stanoviska ke všem otázkám společenským, ať již tyto vyvstaly v minulosti, ať již na řešení jich nynější doba naléhá. Nejen tedy otázky národnostní, sociální a hospodářské, nýbrž i otázka náboženská dochází řešení v programech jednotlivých politických stran. Program strany politické nelze pak odděliti od strany, jež si tento program činnosti určila, vždyť právě programy politických stran tvoří základ pro jejich politickou činnost, program vtiskuje jí určitý ráz. Poměr politických stran k církvi katolické není otázkou jen náboženskou, nýbrž hlavně politickou. Z tohoto poměru vyplývají směrnice pro jejich činnost co do úpravy poměru mezi církví a státem, o úpravě náboženské výchovy ve školách a t. d. Boj politických stran proti církvi katolické není tedy bojem o světový názor křesťanský, nýbrž bojem politickým, nelze proto vytýkati rozsudku, že ve výroku stěžovatelovu, jak jej sám stěžovatel doznal a jak jej rozsudek zjistil, spatřuje promlouvání o věcech politického života. Než stěžovatel dále přehlíží, že rozsudek neuvažoval výrok stěžovatelův sám o sobě, nýbrž ve spojitosti s dalším obsahem jeho kázání, jak obsah ten stěžovatel sám doznal. Výslovně uvádí rozsudek, že stěžovatel zmínil se o nutnosti náboženské výchovy ve školách a že právě vybočil při téže příležitosti k onomu výroku, který pak byl podnětem k započetí vřavy v posluchačstvu. Výslovně uvádí, že výrok zahrocen byl proti všem politickým stranám, jichž program kulturní neshoduje se se stanoviskem lidové strany a zároveň, že výrok vyvrcholil v p o l e m i c e o politické špíně těchto stran, které v boji proti Bohu a církvi, nasazují si černé brýle, aby ji na sobě neviděly. Byly-li by snad pochybnosti, zda výrok sám o sobě jest projevem politickým, pak ovšem ve spojitosti s dalším obsahem řeči stěžovatelovy o politickém obsahu výroku tohoto nemůže býti pochybnosti. Není rozhodno, zda stěžovatel jmenoval u r č i t é politické strany. Zda bylo cílem jeho kázání, aby proti politickým stranám, jež vystupují svým programem proti církvi katolické, b r o j i l, nerozhoduje. Skutková podstata §u 303 tr. zák. brojení proti politickým stranám nevyžaduje.

Čís. 1212.

Lhostejno, zda vybízí se (§ 305 tr. zák.) k činům zapovězeným (nemravným), jež mají nastati ihned či v budoucnosti, jakož i zda činy mají nastati pod určitou podmínkou či bezpodmínečně.

»Prudké hnutí mysli« (§ 264 písm. e) tr. zák.) jest polehčující okolností bez rozdílu, zda se pachatel přivedl do rozčilení vlastním působením, či zda rozčilení nastalo vlivem okolností ležících mimo jeho osobu.

(Rozh. ze dne 11. května 1923, Kr II 716/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 11. září 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., v neveřejném zasedání pak zamítl odvolání státního zastupitelství do výše trestu.

D ů v o d y:

Stěžovatel napadaje rozsudek nalézacího soudu z důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) tr. ř. tvrdí, že výrokem: »Wenn man uns nicht freiwillig gibt, was uns gebührt, werden wir es uns mit Gewalt nehmen,« nebyla naplněna skutková podstata §u 305 tr. zák. proto, že výrok pronesl poté, když deputaci, vyslané k zemské správě politické, jíž se súčastnil, bylo slíbeno, že přáním vysloveným bude vyhověno. Výrokem tím prý nevyzýval k násilí, nýbrž šlo prý nejvýše o »podmíněné popuzování neb o případné popuzování k násilí, jež v budoucnosti mělo nastati.« Sdělil-li stěžovatel předem výsledky jednání vyslané deputace a vezme-li se v úvahu, jak se při demonstraci choval, nebyl prý výrok jeho způsobilým, by vytvořil skutkovou podstatu §u 305 tr. zák.

Stěžovateli nelze přisvědčiti. Skutková podstata §u 305 tr. zák. nečiní rozdílu v tom směru, zda vybízí se k činům zapovězeným (nemravným), jež mají nastati ihned, či až v budoucnosti, dále zda činy mají nastati pod určitou podmínkou, či bezpodmínečně. Účelem trestní normy §u 305 tr. zák. není, by postižen byl skutečně nastalý nebo zamýšlený výsledek vybízení, nýbrž má normou tou býti čeleno nebezpečí zmatku v etickém nebo právním nazírání těch, k nimž vybízení pachatele směřovalo. Jak se pachatel choval po činu, zda totiž chtěl za-

brániti, aby výsledek jeho výroku, vybízejícího k činům nezákonným nebo nemravným, nenastal, jest pro skutkovou podstatu §u 305 tr. zák. nerozhodno již z toho důvodu, že trestní norma tato, jak shora uvedeno, k výsledku vybízení nehledí. Ježto výrokem svým stěžovatel vybízel k činům nezákonným, k násilnému vynucení požadavků dělnictvem a vybízení stalo se, jak rozsudek zjišťuje, veřejně a před více lidmi, ježto konečně co do subjektivní stránky nelze ani o tom pochybovati, že by si stěžovatel nebyl toho vědom, že výrok, jehož užil, jest způsobilým, aby otřásl právním i mravním nazíráním jiných, jest skutková podstata §u 305 tr. zák. jak v objektivním tak i subjektivním směru splněna a stěžovatel právem pro tento trestný čin byl odsouzen.

Odvolání státního zastupitelství domáhá se zvýšení trestu, obžalovanému uloženého, a uplatňuje, že nebylo tu důvodu pro použití mimořádného práva zmírňovacího dle §u 266 tr. zák. Odvolání jest sice dáti za pravdu potud, že výrok, obžalovanému za vinu kladený, pronesen byl k shluknuvším se demonstrantům a že tedy pronesen byl za nebezpečných okolností (§ 263 c) tr. zák.), naproti tomu nelze souhlasiti s názorem, že odpadá polehčující okolnost rozčilení; zákon pokládá v §u 264 lit. e) tr. zák. za polehčující okolnost »prudké hnutí mysli«, nerozeznávaje, zda se pachatel přivedl do rozčilení vlastním působením či zda rozčilení nastalo působením okolností ležících mimo osobnost pachatelovu. Přes to však, že nalézací soud nepřihlížel k shora uvedené přitěžující okolnosti, jest také zrušovací soud názoru, že bylo vzhledem k převaze polehčujících okolností právem použito mimořádného práva zmírňovacího a že trest nalézacím soudem vyslovený odpovídá povaze činu a zavinění obžalovaného; bylo proto odvolání státního zastupitelství do výroku o trestu jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 1213.

Ideální souběh přestupku dle §u 339 tr. zák. s přestupkem dle §u 335 tr. zák. jest vyloučen.

(Rozh. ze dne 12. května 1923, Kr I 234/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 3. ledna 1922, pokud jím byla obžalovaná sproštěna dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující důvody zmatečnosti §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., vrcholí v tom, že zjištěným činem obžalované jest splněna skutková podstata jak přečinu dle §u 355 tr. zák., tak i přestupku §u 339 tr. zák., že tedy soud nalézací, vzav skutkový děj, obžalobou tvrzený, prokázaným, podřadil jej neprávem jen ustanovení §u 339 tr. zák., kdežto zároveň sprostil obžalovanou z obžaloby pro přečin §u 335 tr. zák. Ku řešení otázky, zda je činem obžalované naplněna skutková podstata přečinu §u 335 či přestupku

§u 339 tr. zák., či obou, nutno vycházeti z účelu a z tendence jednotlivých ustanovení zákona trestního, jimiž novorozeně jest chráněno, ježto pouhý doslov právě uvedených ustanovení zákonných sám o sobě s úplnou určitostí nedovoluje přesně tvrditi tu neb onu eventualitu. V naznačeném směru přichází v úvahu ustanovení §§ 139, 144, 149, 335 a 339 tr. zák. Ustanoveními §§ 139, 144 a 149 tr. zák. jest chráněna integrita novorozeněte nebo plodu proti úmyslným jednáním. Takovéto jednání, vzhledem na zjištěný skutkový děj v tomto případě v úvahu však nepřichází. Proti kulposním trestným činům rodičky — manželské nebo nemanželské — poskytuje trestní zákon ochranu §u 335 tr. zák. Takové kulposní jednání může záležeti v tom, že matka opomene něco, co by mohlo dítě zachrániti, nebo že se nepřesvědčí o tom, že dítko není snad, jak se domnívá, mrtvé, a že pak jednáním nějakým, proti mrtvole nezávadným, nastane smrt skutečně živého dítěte. O takovéto kulposní jednání se však tu nejedná, neboť obžaloba klade obžalované jen za vinu, že nezavolala při porodu k pomoci bábu, porodního pomocníka nebo nějakou počestnou ženu. Že by však opomenutím takovým, uvedeným v §u 339 tr. zák. mohl býti spáchán přečin §u 335 tr. zák., nelze uvésti v soulad se zákonem trestním, který kromě policejněprávního předpisu §u 339 tr. zák. — jak to zejména plyne z ustanovení §u 139 tr. zák. — nechtěl matce nemanželské, ať už jde o čin úmyslný neb o kulposní jednání neb opomenutí po porodu více povinností ukládati, než matce manželské. Jestiť § 339 stejně jako § 359 tr. zák. korrelátem §u 134, 144 tr. zák., jenž má za účel, by zabránil trestním činům dle §u 134, 139 a 144 tr. zák., pokud se týče by zajistil jich vypátrání a stíhání nebo aspoň k tomu přispíval. Trestný čin příkazový dle §u 339 tr. zák. je tudíž docela jiné povahy než kulposní trestný čin §u 335 tr. zák. Mezi §em 335 a 339 tr. zák. je tudíž možným jen souběh reální a o tom zde mluviti nelze zřetelem k činu, kladenému za vinu obžalované. Zmateční stížnost je proto v neprávu, především pokud se stanoviska §u 281 čís. 9 a) tr. ř. spatřuje porušení, případně nesprávné použití zákona v tom, že napadeným rozsudkem byla obžalovaná sproštěna z obžaloby pro přečin dle §u 335 tr. zák., je ale zároveň také neodůvodněna, pokud uplatňujíc důvod zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., vytýká rozsudku jednak vnitřní rozpor, záležející v tom, že jím byla sice obžalovaná uznána vinnou přestupkem dle §u 339 tr. zák., spáchaným tím, že při svém slehnutí opomenula přivolati pomoc, naznačenou v citovaném §u, že se však v něm zároveň vylučuje, že novorozeně zahynulo vlastní její nedbalostí, jednak neúplnost, spočívající prý v tom, že v rozsudkových důvodech se neuvažuje a nezjišťuje, čím a kým byl nedostatek nutné pomoci při porodu zaviněn. S hlediska shora naznačeného správného názoru právního nemůže ani o jedné ani o druhé z těchto vad býti řeči, zároveň je ale nepřípadným i důraz, který klade stížnost na rozsudkové zjištění, dle něhož ve smyslu znaleckého posudku smrt dítěte nastala následkem onoho nedostatku pomoci, nutné při porodu.

Čís. 1214.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Požadování přemrštěné úplaty za uschování nábytku spadá pod

skutkovou podstatu §u 8 lich. zák. pouze tehdy, bylo-li hlavní věcí úplatné přenechání nemovitosti k uložení nábytku a nikoli jeho opatrování.

(Rozh. ze dne 14. května 1923, Kr I 325/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Artura L-a do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mostě ze dne 5. října 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Artur L. v říjnu 1920 požadoval jako nájemné za uložení nábytku ve skladišti speditéra Gustava Sch-a v M. za dobu od 10. června 1912 do října 1920 od Růženy P-ové zřejmě přemrštěný peníz 18.620 Kč, že L. účet, znějící na tuto částku, sestavil a odeslal. Vycházeje pak z úvahy, že obžalovanému jako obchodníku již při povrchním srovnání peníze, jím za uložení nábytku požadovaného, s jinak obvyklým nájemným musila býti přemrštěná výše požadovaného peníze nápadnou, a že, jak z účtu jest patrno, počítal úroky za měsíc červen 1912, tudíž za dobu, kdy pohledávka ještě ani nebyla existentní, dospěl nalézací soud k přesvědčení, že obžalovaný jednal v úmyslu, dosíci zřejmě přemrštěného, neoprávněného zisku, že úmysl obžalovaného vzhledem na bytovou nouzi směřoval k tomu, by využíval mimořádných, válkou vyvolaných poměrů a že neoprávněný zisk, jehož mělo býti činem obžalovaného dosaženo, převyšuje 2.000 Kč. Zmateční stížnosti obžalovaného, vytýkající rozsudku zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Přečinu dle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. dopouští se ten, kdo využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádá částky zřejmě přemrštěné ..... jako nájemné z nemovitosti, sloužící přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a domácích zvířat ....., převyšuje-li neoprávněný zisk, jehož bylo nebo mělo býti trestným činem dosaženo, 2000 Kč. V tomto případě jest řešiti otázku, jakou právní povahu měla smlouva, uzavřená mezi Růženou P-ovou a spediterem Gustavem Sch-em, v čem právní podstata této smlouvy spočívala, zdali hlavní věcí bylo úplatné přenechání místnosti, tudíž prostoru pro uložení nábytku, v kterémžto případě úplatu ovšem by bylo považovati za nájemné z nemovitosti, sloužící přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí po rozumu §u 8 citovaného zákona, či zdali hlavní věcí bylo uschování nábytku, dohled nad ním, v kterémžto případě úplatu již z pojmu smlouvy schovací by nebylo lze pokládati za nájemné, o němž mluví citované zákonné ustanovení. Nalézací soud nevycházel z tohoto, pro posouzení této trestní věci směrodatného právního hlediska, neučinil zjištění ve shora naznačených směrech, a bylo proto napadený rozsudek již z důvodu zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ji znova projednal a rozhodl, aniž bylo třeba zabývati se dalšími zmatečními důvody, stížností uplatňovanými.

Čís. 1215.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Předmětem potřeby jest i látka, z níž se předmět potřeby vyrábí. Náleží sem též americká pryskyřice.

(Rozh. ze dne 14. května 1923, Kr I 335/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Litoměřicích ze dne 23. června 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Výtka nesprávného právního posouzení věci není odůvodněna. Zjistil-li soud na základě posudku znalce G-a a znaleckého seznání svědka J-a, že americká pryskyřice je používána pro lepší kvalitu více než obyčejná pryskyřice zejména proto, že dodává výrobkům, pomocí jejím získaným, nejen lepší vzhled, ale i větší trvalost, nemůže ji zbaviti vlastnosti předmětu potřeby okolnost, že může býti nahražena při výrobě méněcennou domácí pryskyřicí, po případě že lze zhotoviti dotyčné výrobky (ovšem horší jakosti) i bez přísady pryskyřice; vždyť mají spotřebitelé právo žádati výrobky dobré jakosti. Ostatně padá na váhu hlavně moment faktický, že se americké pryskyřice všeobecně užívá v příslušných výrobnách laků a pečetního vosku, tedy vesměs věcí, jimž vlastnost předmětu potřeby vzhledem k všeobecně rozšířenému jich užívání v průmyslu i obecné spotřebě vůbec nelze upírati. Nepochybil tudíž první soud, uznav za předmět potřeby i pomocnou látku, které se při výrobě těchto předmětů potřeby používá.

Čís. 1216.

Ideální souběh zločinu zneužití moci úřední a krádeže není myslitelným.
Zodpovídajíce otázky, nejsou porotcové vázáni právním názorem obžaloby.

(Rozh. ze dne 17. května 1923, Kr I 1220/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 19. září 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák., a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro přestupek dle §u 460 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 11 §u 344 tr. ř. a to právem, tvrdíc, že porotní soud porušil zákon, uznav ho vinným vedle zločinu §u 101 tr. zák. i přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák. Stěžovatel byl v obžalovacím spisu viněn jednak ze zločinu zneužití moci úřední podle §u 101 tr. zák., jednak ze zločinu krádeže podle §ů 171, 173, 174 II. a), c), tr. zák. kteréžto trestné činy byly v tenoru obžalovacího spisu rozlišeny potud, že v případě prvém bylo v obžalovacím spisu uvedeno, že stěžovatel jako poštovní zřízenec při poštovním úřadě, v němž měl povinnost, zneužil moci jemu svěřené, by odcizováním zásilek způsobil poštovnímu erár u škodu, kdežto v druhém případě při zločinu krádeže bylo uvedeno, že vícekráte pro svůj užitek odňal z držení a bez přivolení poštovního eráru ve společnosti se spoluobžalovaným Františkem L-em pět uzamčených poštovních zásilek s potravinami a látkami v ceně asi 1000 Kč. Ježto obžaloba zněla na ony dva zločiny, byl porotní sbor soudní podle §u 318 tr. ř. při sestavování otázek vázán obžalovacím spisem a musil porotcům položiti hlavní otázku, jak na zločin zneužití úřední moci podle §u 101 tr. zák., tak i na zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II. a), c) tr. zák.. Leč tato formální správnost otázek nebyla nikterak závažnou pro porotce při právním posouzení skutkového podkladu obou otázek. Právě tak jako soud nalézací není vázán názorem obžaloby při vynesení rozsudku (§ 262 tr. ř.), ani porotci nemusí se říditi právním názorem, v obžalobě vysloveným, nýbrž rozhodují volně podle svého přesvědčení nejen o skutkové stránce činu trestného, nýbrž i o jeho právní kvalifikaci. Z důvodů obžalovacího spisu jest zřejmo, že obě dotčené hlavní otázky se vztahují jen na jeden a týž skutek. Poněvadž pak skutek ten byl po právní stránce vyčerpán kladným zodpověděním hlavní otázky čís. 13 (čtvrté hlavní otázky), nebylo již důvodů, by porotci kvalifikovali skutek tento ještě kladným zodpověděním hlavní otázky čís. 14 (páté hlavní otázky), ať již tak učinili třeba jenom ve formě přestupku krádeže uvedeného v §u 460 tr. zák. Jak v hlavní otázce čís. 13, tak v hlavní otázce čís. 14 byl uveden jeden a týž skutkový základ, kterým dle nesprávného názoru obžaloby byly naplněny skutkové podstaty dvou trestných činů. Tyto dvě skutkové podstaty jsou však v poměru zvláštního ku všeobecnému a všeobecná skutková podstata zločinu, pokud se týče přestupku krádeže, jest zahrnuta ve zvláštní skutkové podstatě zločinu zneužití úřední moci. Při správném použití zákona bylo proto již po kladném zodpovědění čtvrté otázky hlavní (otázka čís. 13) záporně zodpověděti pátou hlavní otázku (otázka čís. 14). Když se tak nestalo, bylo použito na trestný čin, obsažený v páté hlavní otázce (otázka čís. 14) zákona, kterého naň použíti nelze, a rozsudek porotního soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák., jest proto zmatečným z důvodu zmatečnosti čís. 11 §u 344 tr. ř.

Čís. 1217.

Skutková podstata §u 376 tr. zák. předpokládá nejen opomenutí péče dohlédací, nýbrž též, by pachatel za předpokladů §u 335 tr. zák. mohl předvídati, že jeho opomenutí může ohroziti tělesnou bezpečnost lidskou. Povinnost k dohledu dle §u 376 tr. zák. má své přirozené meze v konkretních poměrech.

(Rozh. ze dne 24. května 1923, Kr I 417/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované Alžběty K-ové do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. února 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §§ů 335, 376 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovanou podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §§ů 335, 376 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 15. srpna 1921 v K. opomenula z přirozené povinnosti vykonávati dohlídku ku svému čtyřletému dítěti Josefu K-ovi, který následkem nepečlivosti u plnění této povinnosti utonul.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované Alžběty K-ové uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a to právem: Zjištěními nalézacího soudu není odůvodněna skutková podstata §u 376 tr. zák., jež předpokládá právě tak, jako ustanovení §u 335 tr. zák., by nastalo nejen opomenutí přirozené neb zákonné péče dohlédací, nýbrž, by pachatel též mohl za předpokladů, v §u 335 tr. zák. uvedených, předvídati, že jeho opomenutí může ohroziti tělesnou bezpečnost lidskou. V tomto případě především nelze říci, že by ve zjištěních v rozsudku obsažených bylo obsaženo opomenutí, jak na ně nahlíží nalézací soud, a pak nelze míti za to, že by obžalovaná byla mohla předvídati, že její synek může býti vydán nebezpečenství života. Podle zjištění nalézacího soudu žádal utonulý Josef K. obžalovanou o hrnéček, uvádějc, že chce sbírati hrušky, obžalovaná mu hrnéček dala a, nechavši ho bez dohledu, dovolila mu jíti do zahrady, kde se Josef K. v louži utopil. Nalézací soud vytýká obžalované trestné opomenutí dozoru potud, že měla býti opatrnější a věnovati větší pozornost dohledu na své dítě, zvláště když dobře věděla o blízké, hluboké, neohražené louži, kolem níž dítě do zahrady šlo, a když mohla uvážiti, že synek Josef, maje hrnéček, chce si hráti, pokud se týče neodolá, by si nepohrál s vodou v louži, kolem níž půjde. Leč tento nalézacím soudem uvedený předpoklad trestného opomenutí obžalované nelze uznati správným. Nebylo nikterak bezpodmínečně nutno, by myšlénkový pochod obžalované bral se právě tím směrem, jak to uvádí nalézací soud, neb nelze přehlédnouti, že obžalovaná mohla stejným právem míti za to, že synek Josef ovládán jest výhradně představou o sbírání hrušek do hrnku, a pak ovšem nemohla předvídati, že si bude hráti s hrnéčkem v louži, to tím méně, když přece podle přirozené povahy věcí synek Josef zajisté již bezpočtukráte musil kolem zmíněné louže jíti bez závady. Mimo to však nalézací soud počítá tu s předpokladem, který nemá ve spisech opory, neboť nalézací soud nezjistil, že Josef K. utonul právě proto, že nabíral hrnéčkem vodu v louži, nýbrž ponechal docela otevřeny veškeré možnosti, které mohly vésti k tomu, že se jme-

nované dítě v louži octlo. Může tedy jíti jenom o to, že obžalovaná ponechala synka Josefa bez dozoru venku a že mohla předvídati nebezpečenství pro jeho život, bude-li tam sám bez dozoru ponechán. Tu má však pravdu zmateční stížnost, že povinnost k dohledu v §u 376 tr. zák. stanovená má své přirozené meze v daných poměrech a že jen tenkráte možno mluviti o zavinění, jestliže opomenutí stalo se přes přirozené a obvyklé na věc nazírání. V tomto případě jde o chalupnici, matku více dětí, jež, nemajíc služebnictva, musila se sama starati nejen o děti, ale též o domácnost a hospodářství, při němž, jak v četnickém oznámení se praví, je mnoho práce. Za těchto okolností je přirozeno, že taková venkovská matka není při nejlepší vůli s to, aby opatrovala své děti a dohlédala na ně tak, aby je nepustila s očí. Plní svou povinnost, jestliže pečuje o jejich bezpečnost v té míře, pokud jí to poměry dovolují. Že by této povinnosti nedostála, nevyšlo na jevo. Svědkyně Marie J-ová potvrdila, že obžalovaná docela opatrně střeží své děti; obecní představenstvo sdělilo o ní, že požívá v obci velmi dobré pověsti a není ve spisech podkladu pro domněnku, že by nebyla dětem dobrou matkou. Uváží-li se k tomu dále, že dle nevyvráceného tvrzení obžalované chodival již 4½ roku starý hošík často kol rybníka a nestalo se mu ničeho, dlužno přiložiti víru jejímu hájení se, že netušila, že by se dítěti mohlo tentokráte neštěstí přihoditi. Vzhledem k tomu nelze za to míti, že by obžalované padalo k tíži opomenutí ve smyslu §u 376 tr. zák., nýbrž že jde o nezaviněnou nehodu, za kterou pak nelze obžalovanou pro nedostatek zavinění činiti zodpovědnou. Nalézací soud porušil proto zákon, když u obžalované Alžběty K-ové shledal zavinění po rozumu §§ů 376, 335 tr. zák., a odsuzující jeho výrok jest zmatečným dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř.

Čís. 1218.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák.).
Otázka, zda jsou si dvě známky šálivě podobny, jest t. zv. otázkou smíšenou (quaestio mixta).
Šálivost známky slovní, obrazcové a kombinované. Rozhodným jest tu hledisko »obyčejného« kupitele při obyčejné jeho pozornosti.

(Rozh. ze dne 25. května 1923, Kr I 987/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 3. dubna 1922, jímž byl obžalovaný Josef Sch. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §ů 23 a 25 zákona ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Hmotněprávní důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. není opodstatněn. Žalováno jest, že obžalovaný Josef Sch. vědomě zasáhl ve výhradné právo žalující firmy, používati slovní známky »Persil«, zapsané pro ni původně v »Ústředním rejstříku známek ve Vídni« dne 5. října 1907 pod č. 33.093, obnovené dne 4. října 1917 pod čís. 72.854 a ohlášené dle zákona ze dne 24. července 1919 čís. 471 sb. z. a n. pro oblast republiky Československé dne 30. června 1919 pod čís. rej. 2817 (sdělení správní komise pro obchodní a živnostenskou komoru v Praze ze dne 2. prosince 1921, č. j. 5408 Zn. a sdělení ministerstva obchodu ze dne 3. prosince 1921 č. j. 5754/21), tím, že vědomě svůj prací prášek pod známkou »Porbil« do obchodu zavedl a známkou touto neoprávněně napodobil slovní známku žalující firmy »Persil«. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro přečin dle §§ 23 a 25 zákona ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák. z důvodu, že skutková podstata uvedeného přečinu není splněna ani ve směru objektivním, ani po stránce subjektivní; pokud se týče objektivní skutkové podstaty, vyloučil pojmový znak přečinu, pro nějž bylo na obžalovaného žalováno, totiž způsobilost uvésti obyčejného kupitele při obyčejné pozornosti v omyl. Důvody, z nichž nalézací soud vyloučil pojmové znaky uvedeného trestného činu po stránce subjektivní, netřeba uváděti a s nimi se zabývati, poněvadž není-li sprošťující rozsudek ve směru objektivním stižen uplatňovaným důvodem zmatečnosti, není dána vůbec skutková podstata uvedeného trestného činu, a odpadá rozbor jeho ve směru subjektivním. Zmateční stížnost vytýká s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že nalézací soud neprávem vyloučil pojmový znak přečinu §ů 23 a 25 zákona ze dne 6. ledna 1890 čís. 19 ř. zák., totiž způsobilost známky, uvésti obyčejného kupitele při obyčejné pozornosti v omyl. Stížnost není v právu. Otázka, zda jsou si dvě známky šálivě podobny, není otázkou čistě právní, není však také otázkou výhradně skutkovou, nýbrž jest t. zv. quaestio mixta. Výrok nalézacího soudu v tomto směru není tedy ryzím zjištěním skutkovým, nýbrž na určitých okolnostech skutkových spočívajícím úsudkem, vycházejícím z právního pojetí pojmu šálivosti a může mu tedy býti odporováno dokazováním, že toto právní hledisko jakožto důležitá složka úsudku soudu nalézacího a ovšem pak i výrok sám, jsou pochybeny. Zmíněné již právní hledisko, jež po zákonu dlužno zaujímati při řešení otázky šálivosti, vychází z potřeby obchodu, by výlučnost a tedy též ochrana práva na používání známky nebyla omezována pouze na taková neoprávněná napodobení chráněné známky, jež se s ní kryjí, nýbrž aby připuštěna byla také při reprodukci, obsahující změny a rozdíly, arci jen po jistou hranici, jež sahá tak daleko, jako nebezpečí, že kupitel označení pozměněné zamění za žádanou jím známku chráněnou. Při tom však zákon nechce v této ochraně práv majitele známky jíti tak daleko, že by vůbec nepřikládal váhy stupni pozornosti na straně kupitelově, činí měřítkem šálivosti, zaměnitelnosti obojího označení celkový dojem, jejž vyvolávají známky v obyčejném kupiteli při obyčejné jeho pozornosti. Není-li tento celkový dojem známky zboží nabízeného tak rozdílným od celkového dojmu známky chráněné, by mohl býti obyčejným kupitelem již za použití jen obyčejné pozornosti rozeznán, dlužno shledati, že bylo zasaženo do výlučných práv na chráněnou známku. Při tom nutno opět rozeznávati, o jakou známku jde, zda přichází v úvahu známka výlučně obrazcová, či výlučně slovní, či tak zvaná známka kombinovaná, t. j. taková, při níž

část jest vyjádřena ve slovech a část jest obrazcová. Při známce výlučně obrazcové bude pro kupitele směrodatnou kresba, tudíž dojem figurativní, při známce výlučně slovní nesejde tak na grafickém znázornění slova, jako hlavně na jeho zvukovém dojmu a významu, při známkách kombinovaných pak dlužno uvážiti, zda a která z obou součástí, slovo či obraz, převládá ve známce, a tím převládá i v dojmu a v paměti pozorovatelově. Přezkoumává-li se rozsudek s hledisek tuto naznačených, dlužno uznati, že jim byl práv. Žalováno jest, jak shora již bylo uvedeno, že obžalovaný vědomě zasáhl ve výhradné právo žalující firmy, používati slovní známky »Persil« tím, že vědomě svůj prací prášek pod slovní známkou »Porbil« do obchodu zavedl a známkou touto neoprávněně napodobil slovní známku žalující firmy »Persil«. Nalézací soud zjistil na základě přípisu ministerstva obchodu ze dne 3. prosince 1921 č. j. 5754/21, že známka »Persil« pouze jako slovní známka byla ohlášena pro oblast republiky Československé a že tudíž chráněno jest pouze používání slova »Persil«. Správně použil ustanovení §§ 23 a 25 známkového zákona, vzal v úvahu netoliko abstraktní, nýbrž i konkretní způsobilost záměny, obíral se otázkou šálivosti známky, přihlížel k tomu, že se jedná o známku slovní, činil měřítkem šálivosti (zaměnitelnosti) celkový dojem známek v obyčejném kupiteli při obyčejné jeho pozornosti, přihlížel netoliko k možné záměně obou slov při jich čtení, nýbrž i při jich slyšení, přihlížel tudíž také k tomu, že kupitel bude požadovati zboží chráněné slovní známkou jmenováním slova známkového, i k tomu, že slovo toto přečte, zjišťuje, že slovní známka soukromé žalobkyně »Persil« liší se od známky obžalovaným použité »Porbil« tak, že celá třetina slova zaměněna a to zcela jinou samohláskou (po první souhlásce »P« ve známce soukromého žalobce následuje samohláska »e«, kdežto ve známce obžalovaného po první souhlásce »P« následuje samohláska »o«, jež zcela jinak zní, než uvedená samohláska ve známce soukromé žalobkyně) a zcela jinou souhláskou (ve známce soukromého žalobce po první slabice »Per« následuje pro zvukový dojem zvláště výrazná sykavka »s«, kdežto ve známce obžalovaného po první slabice »Por« následuje zcela jinak znějící a docela jiný zvukový dojem vyvolávající retnice »b«), že známky ty liší se způsobem, jež poznati může také obyčejný kupitel při obyčejné pozornosti. Významem obou slov pak se nalézací soud zabývati nemusil, poněvadž obžalovaným použité slovo »Porbil« jest, jak nalézací soud zjišťuje a soukromá žalobkyně sama připouští, vymyšlené, uměle konstruované, jež není poznačením ani určité věci, ani nějaké její vlastnosti. Poněvadž nalézací soud se držel těchto právně závažných okolností a s hlediska právního věc správně posoudil, zrušovací soud nemá příčiny změniti dotyčný výrok, jsa jinak vázán na skutkové zjištění nalézacího soudu (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.). Že nalézací soud kromě toho ještě vylučuje záměnu »tím spíše, že se jedná o specielní prostředek, používaný při praní a to nikoliv každou pradlenou, nýbrž zpravidla pradlenami buď častěji, buď dokonce po živnostensku svou prací praní věnujícími a tedy v tomto

směru pokročilými«, kteréžto právní hledisko ovšem správné není — jest nerozhodno, poněvadž nalézací soud, jak shora dovoděno, otázku tuto zcela správně vyřešil s jediné správného právního hlediska obyčejného kupitele při obyčejné pozornosti a po té zcela zbytečně řešil otázku tuto ještě s hlediska »kupitelů pokročilých«.

Čís. 1219.

Pokud jest porotní dvůr soudní povinen dáti porotcům dodatkovou otázku ve smyslu §u 3 čís. 2 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 25. května 1923, Kr II 187/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Moravské Ostravě ze dne 23. února 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 179 tr. zák. a přestupkem dle §§ 32 a 36 zbrojního patentu potud, že zrušil rozsudek prvé stolice ve výroku o trestu na svobodě a přikázal věc nejbližšímu porotnímu zasedání při krajském soudě v Moravské Ostravě, by v rozsahu zrušení znova o ní jednal a rozhodl, vezma spolu za základ svého rozhodnutí výrok porotců a nezrušenou část výroku porotního dvoru soudního a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Zmateční stížnost vytýká: Z důvodů čís. 5 a 12 správně jen z důvodu čís. 6 §u 344 tr. ř., že porotní soudní dvůr nedal porotcům otázku ve smyslu §u 3 čís. 2 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. Dle opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. (ve znění zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.), lze na zločiny krádeže, na něž, hledíc k částce vyšší dvou tisíc korun, je stanoven v §u 179 tr. zák. trest těžkého žaláře od 5 do 10 let, užíti sazby těžkého žaláře od jednoho roku do pěti let, jestliže soud, přihlížeje ku povaze činu a k znehodnocení peněz, sezná tuto sazbu za dostatečnou (§ 1). V řízení porotním jest dáti otázku podle §u 322 tr. ř., zdali jsou zde okolnosti, odůvodňující tuto sazbu trestní. Eventualita, že jde o zločin krádeže, na nějž, hledíc k částce vyšší 2000 Kč — je stanoven v §u 179 tr. zák. trest těžkého žaláře od 5 do 10 let, mohla v této trestní věci dle otázek nastati v případě, že porotci odpoví záporně ke hlavní otázce I. — znějící na zločin loupeže, — že přisvědčí k eventuelní otázce II. lit. a) — znějící na zločin nedokonané krádeže peněženky s více než 5000 Kč — a odpoví záporně k dodatkovým otázkám II. lit. c) a d), jimiž se bylo na porotcích dotazováno po skutečnostech přitěžujících, pro něž nastává bez ohledu na obnos nebo cenu dle §u 179 tr. zák. trestní sazba těžkého žaláře od 5 do 10 let. Na kladné nebo záporné odpovědi k dodatkové otázce II. b) — zda byl obžalovaný při pokusu krádeže opatřen zbraní — zmíněná eventualita nikterak nezávisela. Bylo proto na porotním soudním dvoru, položiti porotcům pro případ, že dojde pro zápornou odpověď k otázce I. k odpovědi na

otázku II. lit. a) a že pak bude odpověděno ku této otázce II. lit. a) kladně, k otázkám II. lit. c) a d) záporně, další otázku dodatkovou zároveň eventualní, zdali okolnosti, odůvodňující trestní sazbu těžkého žaláře od jednoho roku do 5 let, tu jsou. Soudní dvůr této otázky nedal a tím porušil předpis §u 322 tr. ř. (§ 3 čís. 2 zákona čís. 471/21, pokud se týče čís. 480/20). Zmatek čís. 6 §u 344 tr. ř., jímž jest takto napadený rozsudek stižen, dotýká se pouze výroku o trestu na svobodě, pro nějž se nedostává zákonem předepsaného podkladu ve výroku porotců. Bylo proto tento výrok rozsudku zrušiti, naproti čemuž celý výrok porotců a ostatní výroky rozsudku, zejména též výrok o propadnutí zbraně, o ztrátě volebního práva i o započítání zjišťovací a vyšetřovací vazby zůstávají nedotčenými.

Čís. 1220.

Porotní soud nesmí dáti dodatkovou otázku, nemohou-li tvrzené neb aspoň naznačené skutečnosti naplniti zákonné známky dotyčné okolnosti, vylučující trestnost.

Dodatečná otázka na okolnost, vylučující trestnost, není otázkou viny. K jejímu zodpovědění stačí prostá většina (na prospěch obžalovaného 6 hlasů, v jeho neprospěch 7 hlasů). V rozhodnutí porotců, že trestnost jest vyloučena pro opilost, nelze ještě spatřovati rozhodnutí o tom, že jest tu skutková podstata §u 523 tr. zák. V tom směru bylo by třeba dáti otázku eventuální.

(Rozh. ze dne 26. května 1923, Kr I 331/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného i státního zastupitelství do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 5. března 1923, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §u 1 odstavec prvý a druhý zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. a přestupkem podle §u 523 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém jeho obsahu jako zmatečný a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obě zmateční stížnosti uplatňují ve prospěch obžalovaného důvod zmatečnosti čís. 8 §u 344 tr. ř., stížnost státního zastupitelství mimo to v jeho neprospěch také důvod čís. 6 §u 344 tr. ř. Pokud jde o tento důvod (čís. 6 §u 344 tr. ř.), dovozuje stížnost veřejného obžalobce právem, že porotní soud porušil předpis §u 319 tr. zák., dav porotcům šestou a sedmou otázku dodatkovou, znějící na úplnou opilost pachatele v době činu, vylučující jeho trestnost dle §u 2 lit. c) tr. zák., ačkoliv zde nebylo pro tyto otázky zákonných předpokladů. Dle §u 319 tr. zák. nutno dáti porotcům otázku dodatkovou, byly-li tvrzeny okolnosti, které, předpokládajíc, že jsou pravdivy, by zakládaly některou z okolností, vylučujících trestnost uvedených v §u 2 tr. zák. Z tohoto ustanovení plyne úsudkem z opaku, že soud nesmí dáti takové otázky, nemohou-li tvrzené

neb aspoň naznačené skutečnosti naplniti zákonné známky dotyčné okolnosti, vylučující trestnost, ježto by jinak soud dával porotcům příležitost, aby použili zákona nesprávně, kdyby připustil dodatkovou otázku ve směru, jemuž tvrzený skutkový děj neodpovídá. V tomto případě tvrdil sice obžalovaný ke konci svého zodpovědného výslechu, že byl vždy úplně opilým, když vyjednával s Drem M-em, jakož i s F-em. Toto jeho tvrzení jest však úplně vyvráceno celou jeho ostatní výpovědí, v níž vyličil veškeré své styky s oběma jmenovanými osobami a celý průběh svého jednání s nimi se vší určitostí a do nejmenších podrobností. Poněvadž úplná opilost vylučuje trestnost dle §u 2 c) tr. zák. jen tenkráte, zbavuje-li pachatele vědomí, je patrno, že v tomto případě, v němž se obžalovaný na své trestné jednání dopodrobna pamatuje, nemůže býti řeči o ztrátě vědomí, jakou § 2 c) tr. zák. předpokládá. Porotní soud pochybil, neposuzovav obhajobu obžalovaného jako jednotný celek; nestačiť zajisté k zjednání předpokladů §u 319 tr. zák. pouhé, ničím nedoložené, tvrzení okolností napovídajících důvod, trestnost vylučující, natož pak tvrzení, vyvrácené vlastním seznáním obžalovaného. Při správném výkladu zákona neměly býti šestá a sedmá otázka dodatková vůbec dány a již toto pochybení odůvodňuje zrušení rozsudku v celém jeho obsahu a vrácení věci k novému projednání do prvé stolice. Rozsudek jest však zmatečným také dle čís. 8 §u 344 tr. ř., což uplatňují souhlasně jak zmateční stížnost obžalovaného, tak i státního zastupitelství. Zmatek spočívá v tom, že předseda poučil porotce nesprávně o šesté a sedmé otázce dodatkové v ten smysl, že odpovědí na tyto otázky rozhodují o vině obžalovaného, ježto tyto dodatkové otázky jsou nerozlučnými částmi otázek hlavních, a že teprve odpovědí na tyto otázky bude rozhodnuto o vině obžalovaného, takže dlužno považovati šestou a sedmou dodatkovou otázku za otázky viny se týkající, a že jest ku jejich kladnému zodpovědění zapotřebí nejméně osmi hlasů; teprve při docílení této většiny, že by byl obžalovaný z obžaloby pro zločin, naznačený v prvé a druhé hlavní otázce sproštěn, a dán by byl v tomto případě podklad pro rozhodnutí soudu o tom, zda dopustil se obžalovaný přestupku opilství dle §u 523 tr. zák. Toto právní poučení jest nesprávným v celém rozsahu. Za otázky viny lze pokládati pouze otázky hlavní a takové otázky eventuální, jimiž se porotci táží na to, zda je obžalovaný vinen jiným trestným činem (nebo jinou formou trestné činnosti), než je uvedeno v obžalobě. Za této podmínky může býti otázkou viny i otázka dodatečná, zní-li na př. na přečin dle §u 335 tr. zák. při nutné obraně. Naproti tomu dodatečná otázka na okolnost vylučující trestnost (tedy zde na úplnou opilost) není otázkou viny ve smyslu §u 329 tr. ř., ačkoliv jest pro výrok o vině rozhodnou. Není tudíž třeba k rozhodnutí takové otázky v neprospěch obžalovaného, tedy k popření, 8 hlasů, nýbrž stačí 7. Ve prospěch obžalovaného tedy stačí, byla-li 6 hlasy dána odpověď kladná. V tomto případě byly otázkami viny pouze první a druhá otázka hlavní, nikoli také 6. a 7. otázka dodatková. K zodpovědění těchto otázek v neprospěch obžalovaného (tedy zápornému) stačí 7 hlasů, k odpovědi kladné (v jeho prospěch) 6 hlasů. Pokud v právním poučení předsedově se tvrdí něco jiného, jest nesprávné. Nesprávným jest poučení i v tom směru, že při docílení nejméně 8 hlasů, dle

druhé věty §u 329 tr. ř. správně šesti hlasů (v kterémžto ovšem případě by byl obžalovaný z obžaloby naznačené v první a druhé hlavní otázce sproštěn), dán jest podklad pro rozhodnutí soudu o tom, zda dopustil se obžalovaný přestupku opilství dle §u 523 tr. zák. Podkladu takového zde při doslovu otázek, porotcům daných, není. K tomu by bylo zapotřebí, by porotcům pro případ kladného zodpovědění dodatkových otázek dány byly eventuální otázky, obsahující veškeré náležitosti skutkové povahy přestupku dle §u 523 tr. zák., upravené jakožto otázky viny, a teprve, kdyby porotcům bylo umožněno, by vinu obžalovaného i po této stránce posoudili, byl by tu podklad pro výrok soudu o eventuelní vině obžalovaného, pokud se týče přestupku opilství dle §u 523 tr. zák.

Čís. 1221.

Souzení trestného činu spáchaného na Slovensku trestním soudem v historických zemích (čl. I. čís. 5 zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920).

Krádež ve společnosti (§ 336 čís. 6 uh. tr. zák.) předpokládá, že jde o společnost, organisovanou na páchání krádeží.

Při výměře trestu nelze současně použiti §u 91, 92 uh. tr. zák.

Rozsah použití §u 92 uh. tr. zák.

Amnestie ve smyslu rozhodnutí presidenta republiky ze dne 22. července 1919 vztahuje se pouze na trestné činy, jež byly spáchány před nastoupením služby vojenské a to i tehdy, jde-li o trestní věci, dne 22. července 1919 dosud neukončené.

(Rozh. ze dne 28. května 1923, Kr I 487/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Antonína V-a a Františka K-a do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 7. března 1922, jímž byli stěžovatelé uznání vinnými zločinem krádeže dle §§ 333, 336 odstavec 6 a 7 uh. tr. zák., zároveň však napadený rozsudek ve výroku, jímž byl čin obžalovaných podřaděn §u 336 čís. 6 uh. tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích, s ním souvisejících, dle §u 290 tr. ř. zrušil, uznal obžalované Antonína V-a a Františka K-a vinnými zločinem krádeže dle §§ 333 a 336 čís. 9 uh. tr. zák. a §u 48 trestní novely zák. čl. XXXVI : 1908 a odsoudil je dle §u 49 odstavec prvý trestní novely s použitím §u 92 uh. tr. zák. vzhledem na ustanovení §§ 24 a 25 uh. tr. zák. každého do vězení, uvedeného v §u 20 čís. 5 uh. tr. z. na čtyři měsíce a dle §u 389 tr. ř. k náhradě nákladů na trestní řízení.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se o důvody zmatečnosti čís. 1 a čís. 9 b) §u 281 tr. ř. S hlediska důvodu zmatku čís. 1 namítá, že k rozhodnutí o trestní věci obžalovaných, kteří se trestného činu dopustili za železniční dopravy na trati mezi Hronskou Březnicí a Šťávnicí na Slovensku, byl

jedině příslušným soudní dvůr ve Šťávnici, a že tím, že obžalovaní postaveni byli před nalézací soud v Jičíně, bylo porušeno ustanovení prvého odstavce §u 51 tr. ř., dle něhož trestní řízení náleží zpravidla onomu soudu, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Než zmateční stížnost přehlíží, že porušení zákonných předpisů o příslušnosti soudů nezakládá zmatečnosti ani dle čís. 1 §u 281 tr. ř., jehož se dovolává stížnost, ani kteréhokoli z ostatních ustanovení tohoto §u. Odmítají proto již rozhodovací důvody napadeného rozsudku obdobnou námitku obžalovaných případnou úvahou, že obžalovaní, kteří proti obžalovacímu spisu nepodali námitek podle §u 209 tr. ř., nemohou již dle ustanovení §u 219 tr. ř. odporovati příslušnosti onoho soudu, který podle obžalovacího spisu je povolán k hlavnímu přelíčení. Toto ustanovení nedoznalo změny ani §em 8 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. z. z roku 1878, na nějž tudíž zmateční stížnost poukazuje zcela nevhodně. V neprávu je zmateční stížnost dále, dovozujíc, že poslední odstavec §u 51 tr. ř., který k němu připojen byl zákonem ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920, předpokládá, že trestní řízení bylo na základě platných ustanovení přeneseno na jiný soud, než soud spáchaného činu. Stížnost má tu na zřeteli patrně předpisy §§ 62, 63 tr. ř. o delegaci soudů a namítá, že obžalovací spis se nezmiňuje o tom, proč byla trestní věc obžalovaných odňata soudu, k rozhodnutí o ní příslušnému, a přikázána soudu nepříslušnému. Obžalovací spis dovolává se na opodstatnění svého návrhu, by se hlavní přelíčení konalo u krajského soudu v Jičíně, ustanovení prvého odstavce §u 52 tr. ř. Stalo se tak právem, neboť ze spisů je patrno, že trestní oznámení bylo sice původně učiněno u státního zastupitelství v Praze vzhledem k tomu, že obžalovaní současně dodáni byli k tamnímu zemskému trestnímu soudu do vazby, že však hned v zápětí odstoupeno bylo k dalšímu řízení krajskému soudu v Jičíně, v jehož obvodě (v Kopidlně) měli obžalovaní své bydliště, ze spisů pak nevychází na jevo, že by byl soud spáchaného činu již býval předešel nebo že by byl státní zástupce toho neb onoho obvodu nebo některý z obžalovaných žádal, aby věc byla odevzdána soudu spáchaného činu (prvý odstavec §u 51 tr. ř.). Zmateční stížnost namítá sice dále, že v obžalovacím spise nejsou uvedena ustanovení zákona uherského. Při tom však přehlíží, že obžalovací spis je z 25. července 1919 a že k soudu podán byl 28. července 1919, tedy před tím, než vydán byl zákon ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1921, jímž teprve připojen byl k §u 51 tr. ř. poslední odstavce, jehož se dovolává zmateční stížnost, a kterým bylo arci stanoveno, že, koná-li se trestní řízení pro trestný čin spáchaný v tuzemsku, u jiného soudu, než u soudu místa spáchaného činu, dlužno čin posuzovati a trestati podle trestních zákonů, platných na místě spáchaného činu. Náprava zjednána byla dodatečně tím, že zástupce veřejné obžaloby učinil při hlavním přelíčení dne 7. března 1922 konečný návrh, aby obžalovaní odsouzeni byli dle obžaloby, ale hledě k §u 51 tr. ř. v novém jeho znění. To se také stalo, neboť napadeným rozsudkem byl trestný čin obžalovaných podřaděn skutkové podstatě zločinu krádeže ve smyslu trestního zákona uherského, dle jehož trestních ustanovení byl jim také vyměřen trest. Při tom sběhly se arci některé nesprávnosti: krádež byla vzhledem k tomu, že ji obžalovaní spá-

chali dle rozsudku ve společnosti jako spoluzlodějové, kvalifikována dle čís. 6 §u 336 uh. tr. z., kterážto kvalifikace však správně dána je pouze tehdy, jde-li o společnost, na páchání krádeží organisovanou, čemuž dle rozsudkových zjištění nebylo tak v tomto případě; čin podřaděn byl dále mylně zločinné kvalifikaci čís. 7 téhož §u na místě kvalifikace čís. 9, založené tím, že obžalovaní dopustili se krádeže dle rozsudku jako železniční zřízenci, tudíž jako veřejní úředníci, zneužívajíce své úřední hodnosti; na zločinnou kvalifikaci dle §u 48 trestní novely k uh. tr. zák. konečně nebylo uznáno přes to, že cena ukradených věcí byla dle rozsudku vyšší než 200 Kč. Trest vyměřen byl obžalovaným dle §u 340 uh. tr. zák. Ani z nálezu rozsudkového, ani z rozhodovacích důvodů není zřejmo, které z trestních sazeb §u toho ve znění §u 49 trestní novely bylo při tom použito. Poněvadž však zločin krádeže, obžalovanými spáchaný, není kvalifikován dle čís. 6 §u 336 uh. tr. zák., odpadá zároveň jediná zločinná kvalifikace, která by ve spojení s cenou ukradených věcí, vyšší 200 Kč, odůvodňovala trestní sazbu dle druhého odstavce §u 49 trestní novely, totiž káznice od 2 let — § 22 uh. tr. zák. — do 5 let. Bylo tudíž obžalovaným vyměřiti dle zákona trest podle prvého odstavce §u 49 novely žalářem od 6 měsíců — § 24 uh. tr. zák. — do 5 let. Nalézací soud však použil při výměře trestu oběma obžalovaným §§ 91, 92 uh. tr. zák. Současné použití obou těchto ustanovení je nemyslitelno; v úvahu přichází pouze § 92 uh. tr. zák. Použití tohoto ustanovení má však v zápětí, že může druh trestu býti snížen pod nejnižší svou míru, a byla-li i ta ještě příliš těžká, může nastoupiti na místě trestu žaláře, o který jde v tomto případě, vězení. Nalézací soud uložil obžalovaným trest na svobodě každému v trvání 4 měsíců, tudíž pod nejkratší dobou trestu žaláře dle §u 24 uh. tr. zák. Bylo proto na místě, zaměniti trest žaláře ve vězení, což se nestalo. Nalézací soud tudíž, jak patrno, jednak použil zákona v neprospěch obžalovaných nesprávně tím, že jich čin podřadil kvalifikaci §u 336 č. 6 uh. tr. zák., jednak překročil při výměře trestu svoji trestní pravomoc, pokud přes použití §u 92 uh. tr. zák. a přes snížení trestu pod nejnižší zákonnou míru trestní nezaměnil současně trest žaláře v trest vězení. Bylo proto dle §u 290 a posledního odstavce §u 51 tr. ř. rozsudek v obou výrocích zrušiti jako zmatečný dle čís. 10, 11 §u 281 tr. ř. a uznati zároveň ve věci samé, jak shora uvedeno.

Důvod zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. spatřuje konečně zmateční stížnost v tom, že obžalovaní nebyli učiněni účastnými amnestie (správně abolice) ve smyslu rozhodnutí presidenta republiky ze dne 22. července 1919, ač prý konali vojenskou službu jak před státním převratem ze dne 28. října 1918, tak i po něm, a ač se trestného činu dopustili před vydáním amnestie (abolice), která prý se tudíž vztahuje i na tento čin. Nehledě k tomu, že rozsudek neobsahuje v příčině otázky, zda pominula trestnost činu obžalovaných abolicí, vůbec žádného výroku, je námitka i věcně neodůvodněna. Prvním odstavcem svého rozhodnutí ze dne 22. července 1919 nařídil president republiky, by trestní řízení, zahájená u občanských soudů republiky Československé proti osobám, které v době mezi 5. červencem 1914 a 28. říjnem 1918, nastoupily službu vojenskou, byla zastavena, jedná-li se o trestný čin, jejž stihá veřejný obžalobce a na nějž není dle zákona ustanoven trest vyšší nežli pětiletý

trest na svobodě. Dle dodatečného rozhodnutí presidenta republiky ze dne 16. srpna 1919 platí podmínka, uvedená v třetím odstavci rozhodnutí ze dne 22. července 1919, aby trestný čin byl spáchán p ř e d nastoupením vojenské služby, i pro trestní věci, dne 22. července ještě neukončené, o nichž jedná odstavec prvý (a druhý) původního rozhodnutí. Poněvadž obžalovaní spáchali trestný čin dle rozsudku teprve v březnu 1919, je na bíledni, že se na ně abolice dle rozhodnutí presidenta republiky nevztahuje.

Čís. 1222.

Ke skutkové podstatě §u 465 uh. tr. zák. se vyžaduje, by dar byl přijat (žádán, slíbení jeho neodmítnuto) p ř e d provedením činu, za nějž se přijímá (žádá atd.). Úředník bratislavské expositury československé dovozní a vývozní komise, jakož i úředník zásobovacího ústavu v Bratislavě jsou úředníky veřejnými ve smyslu XLII. hlavy uh. tr. zák. Jest omylem právním, nikoliv skutkovým, mýlil-li se pachatel o své vlastnosti veřejného úředníka.

Pro nařízení ministra s plnou mocí pro správu Slovenska stačí uveřejnění v »Úradních novinách«.

(Rozh. ze dne 28. května 1923, Kr I 1069/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečním stížnostem obžalovaného Oldřicha S-a a státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 20. května 1922, pokud jím byl obžalovaný Oldřich S. uznán vinným přečinem podplácení dle §u 465 uh. tr. zák. a pokud jím obžalovaní Zdeněk F., Josef K. a Antonín R. byli sproštěni dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 465 uh. tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný Oldřich S. uznán vinným přečinem §u 465 uh. tr. zák., jakož i ve výroku o trestu, tomuto obžalovanému uloženém, a ve výrocích s ním souvisejících, dále ve výroku, jímž byli obžalovaní Zdeněk F., Josef K. a Antonín R. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro uvedený přečin, a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Obžalovaný Oldřich S. byl uznán vinným, že v roce 1919 v Bratislavě jako veřejný úředník čs. vývozní a dovozní komise, expositury v Bratislavě, za čin, který podle svého úřadu měl konati, žádal a přijal od Dozsö F-a v Bratislavě peněžitý dar a odměnu, třebaže tímto činem neporušil svou úřední povinnost. Ve výroku rozsudečném se sice neuvádí, který to byl čin, za nějž obžalovaný, maje jej dle svého úřadu konati, žádal a přijal dar, ale z odůvodnění rozsudku vychází, že přijal dar zejména za to, že zaopatřil doporučující list ze Zásobovacího ústavu pro firmu Desidera F-a, že rozepsal povolení, znějící na 500 vagonů dříví na 2 povolení po 250 vagonech a že je vydal H-ovi pro jmenova-

nou firmu. Napadený rozsudek zjišťuje dále, že nejprve H. se S-ovi zmínil o tom, že nějaká firma by takovéto povolení potřebovala a při tom prohlásil, že firma jest ochotna zaplatiti 30.000 Kč; že obžalovaný prostřednictvím úředníka Zásobovacího ústavu Antonína R-a, kterému řekl potřebná data, zaopatřil doporučující list od jmenovaného ústavu a předal jej H-ovi s tím, aby strana podala žádost přednostovi úřadu Dru F-ovi; asi za týden na to H. pravil S-ovi, že věc má B. v likvidaci a žádal S-a, by mu to brzy vyřídil. Teprve po odevzdání vyřízené žádosti H-ovi přijal obžalovaný Oldřich S. dar 10.000 Kč. Asi za 4 dny na to žádal H. rozepsání povolení na dvě po 250 vagonech a po odevzdání rozepsaného povolení obdržel S. od H-a dalších 10.000 Kč. Pro odsuzující výrok rozsudečného výroku, že obžalovaný Oldřich S. ž á d a l od firmy Desidera F-a (od jejího prostředníka) odměnu nebo dar, není v důvodech rozsudku bližšího skutkového podkladu. Pokud pak se přijetí daru týká, právem vyzdvihuje zmateční stížnost obžalovaného, že se vyžaduje ku skutkové podstatě přečinu §u 465 tr. zák., by dar byl přijat anebo žádán aneb aby slib v té příčině učiněný nebyl pachatelem odmítnut p ř e d provedením činu, za který se dar aneb odměna žádá, přijímá aneb slib neodmítá. Přijetí prvých 10.000 Kč stalo se však tehdy, když již obžalovaný povolení na 500 vagonů H-ovi vydal; že by se přijetí těchto 10.000 Kč mělo vztahovati na další činnost, která od obžalovaného Oldřicha S-a ve prospěch firmy později ještě byla vykonána, pro to zjištění rozsudku nalézacího neposkytuje opory. Druhých 10.000 Kč přijal obžalovaný teprve po doručení rozepsaného povolení. Dle těchto skutkových zjištění nedá se posouditi, zda přijetí nových 10.000 Kč stalo se též za čin, který obžalovaný teprve měl vykonati. Ovšem bere rozsudek v důvodech též za dokázáno, že Oldřich S. neodmítl slib 30.000 Kč, o kterých se mu zmiňoval H. před provedením celé manipulace. Avšak v dalších důvodech, kde rozsudek shrnuje známky skutkové podstaty, mluví shodně s výrokem zase jen o tom, že obžalovaný přijal dary, a právní stránkou dotyčného »slibu« 30.000 Kč se vůbec nezabývá. Pro tyto odpory a nejasnosti rozsudku (§ 281 čís. 5 tr. ř.), které zmateční stížnost obžalovaného Oldřicha S-a nesprávně vytýká pod důvodem zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., jeví se potřeba, by bylo přesně zjištěno: 1. Jaký byl postup při zaopatřování doporučení od Zásobovacího ústavu, jmenovitě, zda bylo věcí strany, o povolení k vývozu žádající, by si sama před tím, než podala žádost u čs. dovozní a vývozní komise, zaopatřila doporučující osvědčení od Zásobovacího ústavu, či zda aspoň v tom případě, když takové doporučující osvědčení k žádosti přiloženo nebylo, přináleželo čs. dovozní a vývozní komisi, by si sama od sebe takového osvědčení pro žádající firmu od Zásobovacího ústavu zaopatřila. Je to nutno k posouzení, zda i tento úkon, který Oldřich S. ve prospěch firmy Desidera F-a provedl, byl takovým činem, který on podle svého úřadu měl konati, či zda zaopatřil osvědčení jako osoba soukromá mimo své úřední povinnosti, používaje jen svých známostí s úředníky Zásobovacího ústavu. 2. Na co se vztahovalo přislíbení Aloisa H-a, že ona firma jest ochotna zaplatiti 30.000 Kč, zda a jaký vztah mělo přijetí prvních 10.000 Kč k další činnosti obžalovaného, kterou on po přijetí tohoto prvního obnosu ve prospěch firmy Desidera F-a vyvinul, jmenovitě k rozepsání vývozního povolení ve dvě. Zjištění tohoto jest potřeba, by se mohlo posouditi, za kterou činnost obžalovaného byla odměna 30.000 Kč přislíbena (prvních 10.000 Kč bylo přijato). Při tom bude též uvažovati o tom, zda nemají býti jednotlivá období tohoto jednání býti považována za celek, zda slib 30.000 Kč nevztahoval se k tomuto celku, a zda pak jednotlivé výplaty neděly se po částech za jednotlivé úkony, tento celek tvořící.

Na základě takto doplněných zjištění bude teprve možno bezpečně přezkoumati, zda je tu skutková podstata přečinu §u 465 uh. tr. zák., při čemž bude potřebí zabývati se jmenovitě též otázkou, zda narážka na ochotu firmy, věnovati 30.000 Kč, byla slibem daru, obžalovanému učiněným ve smyslu citovaného předpisu zákona, který obžalovaným odmítnut nebyl. K dalším vývodům zmateční stížnosti obžalovaného Oldřicha S-a třeba podotknouti, že v jiných směrech uplatňované důvody zmatečnosti tu nejsou. Je možno již na základě dosavadních zjištění nalézacího soudu posouditi, že správné jsou závěry rozsudku, že obžalovaný Oldřich S. jako zaměstnanec čs. dovozní a vývozní komise, expositury v Bratislavě, byl při výkonu svých služebních povinností v určitých směrech veřejným úředníkem ve smyslu §u 461 uh. tr. zák., totiž, že podle svého úřadu a své služby byl zavázán prováděti státní úkony veřejné správy. Jedině tyto náležitosti tvoří skutkovou podstatu pojmu veřejného úředníka ve smyslu předpisů XLII. hlavy uh. tr. zák. a nenachází opory v předpisu §u 461 uh. tr. zák. tvrzení zmateční stížnosti, že by bylo třeba, by úředník složil přísahu, by měl služební instrukce (čímž se zřejmě myslí všeobecné předpisy, zvlášť pro jeho službu vypracované), a by podléhal služební pragmatice; to jsou věci, které týkají se formy služebního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, pokud se týče formální úpravy jeho služby a pro skutkovou podstatu přečinu dle §u 465 uh. tr. zák. mohly by míti jen tehdy význam, kdyby zvláštními předpisy bylo určeno, že jen po splnění všech těchto podmínek anebo některé z nich může býti dotyčný zaměstnanec zavázán k plnění veřejnoprávních úkolů státu atd. Takových předpisů tu však nebylo a jsou tyto okolnosti tudíž pro pojem veřejného úřadníka v tomto případě bezvýznamny. Vůbec žádného takového významu nemohou míti další skutečnosti, které dle názoru zmateční stížnosti vylučují v tomto případě při obžalovaném povahu veřejného úředníka, že totiž přebytky expositury se ukládaly v soukromé bance, že obžalovaný Oldřich S. podléhal soukromému pensijnímu a nemocenskému pojištění a že neměl výhod na železnici, neboť tyto skutečnosti týkají se jedině vnitřní správy úřadu nebo podniku, pokud se týče jen úpravy hmotného postavení dotyčného zaměstnance a nemůže na nich vůbec býti učiněn závislým obor jeho úřední působnosti. Právem tedy rozsudek nalézacího soudu k těmto skutečnostem nehleděl a nelze shledati zmatků dle §§ 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. proto vytýkaných. Z těch správných a jedině rozhodných zjištění rozsudku nalézacího soudu, že čsl. dovozní a vývozní komise zřízena byla v rozsudku citovanými nařízeními ministerstva obchodu, že do oboru její působnosti mezi jiným patřilo, dávati obligatorně povolení k vývozu, dovozu a průvozu zboží, po případě pod podmínkami kompensací nebo jinými, na př. ohledně valuty, správně do-

vodil napadený rozsudek, že komise tato byla nadána vrchnostenskou mocí v oboru předchozího vázaného hospodářství, což znamená, že prováděla státní úkony veřejné správy, ježto je nepochybno, že regulování dovozu, vývozu a průvozu zboží, zkrátka celého zahraničního obchodu, jmenovitě kompensačního, a regulace oběhu valut a obchodu s nimi jest jedním z nejaktuálnějších úkonů státní správy, zvláště v době neurovnaných poválečných poměrů v mezinárodním obchodu. Veřejnosprávní ráz komise je též význačen organisací její, která, jsouc v odborných komisích sice nadána značnými právy autonomní korporace, podléhala velmi vlivnému dozoru správní komise, jež složena byla ze členů, od jednotlivých ministerstev jmenovaných. Ostatně i na zaměstnance autonomní korporace nutno vztahovati předpis §u 461 uh. tr. zák., jakmile jsou mocí svého úřadu, služby nebo zvláštního ověření zavázáni k provádění veřejnoprávních úkolů, státu příslušejících a na ně přenesených, anebo k provádění vrchnostenských úkolů municipálních anebo obecních. Není tedy opodstatněna ani výtka zmateční stížnosti, která z organisace čs. dovozní a vývozní komise chce dovoditi, že Oldřich S. nebyl veřejným úředníkem ve smyslu §u 461 uh. tr. zák. Pokud se namítá ve zmateční stížnosti, že zřízení expositury čs. dovozní a vývozní komise v Bratislavě stalo se via facti praeter legem a že nemá zákonného podkladu, je tato výtka rovněž bezpodstatná. Že v Bratislavě byla zřízena právě jen expositura pražského úřadu, stalo se zajisté pro zjednodušení a urychlení úřadování této komise pro oblast Slovenska a nebyl tím zřízen úřad samostatný a nebylo proto ke zřízení pouhé expositury nějakého zvláštního nařízení vládního potřeba, poněvadž bylo to vnitřní organisační zařízení komise samé. Pražská centrála komise byla však zřízena nařízením ministra průmyslu, obchodu a živností ze dne 23. listopadu 1918 čís. 43 sb. z. a n. pro celé území republiky na místě orgánů, které podobnou právomocí byly nadány před převratem pro obojí území Rakousko-Uherska a které též zřízeny byly jen nařízením příslušných ministrů. A sice byla to pro země rakouské polovice »Ústředna pro povolování dovozu, vývozu a průvozu«, zřízená dle nařízení ministra financí ze dne 26. května 1917 čís. 238 ř. zák. a dle vyhlášky ministra obchodu ze 30. března 1917 čís. 136 ř. zák. jako zvláštní výbor komise pro válečné a přechodní hospodářství, kterážto komise opět zřízena byla rozhodnutím panovníka ze dne 24. března 1917. Pro země uherské před převratem pověřen byl na základě zákonného čl. XI. 1917 nařízením veškerého ministerstva čís. 3394 M. E. ministra pro přechodní hospodářství vydáváním opatření pro hospodářský přechod ze stavu válečného do stavu mírového a k podpoře jeho v těchto věcech zřízena byla zvláštní korporace zvaná »Zemská rada pro přechodní hospodářství« (Országos Atmenetgazdaságügyi tanács«), pro niž stanovy vydal jmenovaný ministr nařízením č. 100 A. G. s kompetencí podobnou, jako měla ústředna rakouská. Po převratě bylo potřeba pro čs. republiku zříditi takový sbor a, poněvadž ty úkoly, které vytčeny byly pro čs. dovozní a vývozní komisi, spadají dle prozatimního zákona ze 2. listopadu 1918 čís. 2 sb. z. a n. do kompetence úřadu pro správu průmyslu, obchodu a živností, stalo se po právu, když tento jednotný úřad pro oblast celé republiky zřízen byl nařízením ministra tohoto oboru

na místě jmenovaných úřadů předpřevratových. Zákonný podklad pro zřízení této komise je v těch shora citovaných zákonech a nařízeních, na základě kterých jmenované předpřevratové úřady byly zřízeny a které dle čl. II. zákona ze dne 28. října 1918 čís. 11 sb. z. a n. prozatím zůstaly v platnosti. Obžalovaný dle správného zjištění napadeného rozsudku ustanoven byl u jmenované komise jako pokladník, byl však pověřen nejen službou pokladní, nýbrž vypomáhal též jinak v úřadě, když byl se svou prací pokladní hotov. Svým úřadem a svou službou byl tedy zavázán též k plnění těch úkolů veřejné správy, které státní výkonná moc na čs. dovozní a vývozní komisi přenesla. S hlediska všeobecného správně mu tedy soud prvé stolice přiznal povahu veřejného úředníka ve smyslu §u 461 uh. tr. zák. a bude nutno po doplnění shora nařízeném jen rozhodnouti, pokud činy, za které slib daru neb odměny neodmítl, dar skutečně přijal nebo žádal, byly takové, které obžalovaný Oldřich S. mocí tohoto svého úřadu v rámci svého úředního pověření měl vykonati. Nelze shledati vytýkaného rozporu mezi spisy a mezi zjištěním rozsudku, že obžalovaný Oldřich S. výslovně doznal, že rozepsání vývozního povolení bylo jeho úřední povinností, zejména když mu to přednosta jeho úřadu nařídil; vždyť obžalovaný dle protokolu o hlavním přelíčení doznal, že rozepsání povolení bylo jeho úřední povinností po svolení přednostově, a v rozsudku je též výslovně zjištěno, že Oldřich S. projevil ochotu rozepsat povolení, když to přednosta K. dovolil. Výtka, že soud vzal za prokázáno, že obžalovaný neodmítl H-ův slib 30.000 Kč, kdežto slibu tu nebylo, měla býti správně uplatňována jen pod důvodem zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., že totiž prohlášení H-ovo bylo nesprávně kvalifikováno jako slib ve smyslu §u 465 uh. tr. zák.; touto otázkou bude se však zabývati soudu nalézacímu teprve při novém rozhodování, poněvadž proto vlastně obžalovaný odsouzen nebyl. Za rozpor nelze sice uznati, že rozsudek mluví o daru od firmy Dozsö F., ačkoliv obžalovaný Oldřich S. s touto firmou vůbec nejednal, nýbrž dle zjištění rozsudku jen s H-em. Tento byl jen prostředníkem mezi jmenovanou firmou a obžalovaným a dárcem byla firma a ne H. Bylo by však žádoucno, tento sprostředkovatelský poměr v novém rozsudku přesněji vyjádřiti, by každá pochybnost byla odstraněna. Pokud konečně zmateční stížnost vytýká, že u obžalovaného Oldřicha S-a jest trestnost dle §u 82 uh. tr. zák. vyloučena, ježto si nebyl vědom té skutečnosti, že jest veřejným úředníkem, a, když rozsudek na to nehleděl, trpí prý zmatečností dle §u 281 č. 9 b) tr. ř., jest zmateční stížnost potud pochybena, že považuje skutkovou náležitost přečinu §u 465 uh. tr. zák. »veřejný úředník« za skutečnost a omyl o ní za omyl skutkový. Pojem veřejného úředníka jest vymezen v samém trestním zákoně a dle §u 81 uh. tr. zák. neznalost neb omylný výklad trestního zákona nevylučuje, by čin nebyl přičítán. Neznalost skutečností, ze kterých se teprve dá dovoditi ta ve smyslu pojímání trestního zákona uherského jedině právní náležitost skutkové podstaty §u 461 uh. tr. zák., že totiž pachatel byl veřejným úředníkem, nebyla ani od obžalovaného tvrzena; částečně byl tento skutkový podklad, záležející jmenovitě ve zjištění oboru působnosti obžalovaného (jeho zaměstnavatelky, čs. dovozní a vývozní ko-

mise), nalézacím soudem bezvadně zjištěn. Není tu tedy omylu skutkového, který by ve smyslu §u 82 uh. tr. zák. vylučoval příčetnost obžalovaného, nýbrž omyl právní, který příčetnosti nevylučuje, záležející v tom, že se obžalovaný mylným výkladem předpisu §u 461 uh. tr. zák. považoval za úředníka soukromého. Ačkoliv tedy rozsudek ve směrech posléze vytknutých uplatňovanými zmatečnostmi netrpí, přece z důvodů shora uvedených je třeba dle §u 288 čís. 1, částečně též č. 3 tr. ř., rozsudek v odsuzující části, na Oldřicha S-a se vztahující, zrušiti a věc k novému projednání ve směrech naznačených a k rozhodnutí zbylých sporných otázek soudu prvé stolice vrátiti. Totéž jeví se potřebným i v osvobozující části rozsudku ohledně obžalovaných Zdeňka F-a, Josefa K-a a Antonína R-a na základě zmateční stížnosti veřejného obžalobce, jež právem uplatňuje proti rozsudku důvody zmatečnosti dle §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. Soud nalézací osvobodil tyto obžalované z toho důvodu, že nepokládá zásobovací ústav v Bratislavě za úřad veřejný a tím již též vyloučil, že by obžalovaní jako zaměstnanci mohli býti veřejnými úředníky. Zkoumání povahy samého úřadu je však jen pomocným prostředkem při zkoumání rázu jeho zaměstnanců, ale nikterak jediným a dostatečným. Ne již ta okolnost, že někdo je zaměstnán ve veřejném úřadě, je dostačující, by byl ve všech svých úkonech za veřejného úředníka považován, nýbrž musí býti v konkretních případech mocí svého úřadu nebo služby zavázán k plnění úkonů, v §u 461 uh. tr. zák. vyznačených; na druhé straně též osoby, takovými úkony jen pověřené, i když nejsou ve veřejném úřadě nebo ve službě takového úřadu, mají ráz veřejných úředníků. A tu právě pochybil soud nalézací, že, dovozuje své stanovisko, nedržel se těchto směrnic, které jsou jedině rozhodny pro skutkovou podstatu §u 465 a 461 uh. tr. zák. Soud nalézací nezjistil, za jaké úkony obžalovaní Zdeněk F. a Josef K. přijali úplatky, a není proto ani z tohoto důvodu možno přezkoumati, zda úkony jejich byly úkony státní veřejné správy a zda obžalovaní byli při jejich plnění ať již mocí svého úřadu nebo své služby, ať na základě zvláštního pověření zavázáni k plnění těchto veřejnoprávních úkolů státu. Soud nalézací odpírá obžalovaným povahu veřejných úředníků již na základě těch zjištění, jak byl zřízen zásobovací ústav a jak byla upravena jeho organisace, správa a hospodaření, dále služební poměr úředníků k ústavu. Tyto posléz uvedené okolnosti jsou pro posouzení věci, jak již v případě obžalovaného Oldřicha S-a shora bylo dovoděno, úplně bezpodstatné, jmenovitě to, že měl ústav býti veden obchodnicky, že si sám i obchodním úvěrem měl opatřiti potřebné peníze; že obchodoval na svůj účet a to i předměty volného obchodu, že vybíral 2% provise za sprostředkování obchodu, že žaloval sám, nejsa zastupován finanční prokuraturou, a že výtěžky byly uloženy u bank na běžný účet ústavu, konečně pak že jeho úředníci byli jen smluvní. Tu otázku však, zda ústav byl zřízen formou, zákonným předpisům odpovídající, řeší napadený rozsudek právně mylně (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.), odvolávaje se na to, že nestačí vyhlášení dotyčného nařízení ministra s plnou mocí pro správu Slovenska v bratislavských »Úradných Novinách«. Zákonným článkem L:1914 doplněny byly předpisy zákonného čl. LXIII : 1912 o výjimečné moci ministerstva po čas války, jmenovitě pokud se vztahují

na zásobování obyvatelstva (§§ 1 až 4 o možnosti stanovení maximálních cen, o oznamování a kontrole zásob předmětů obecné potřeby, o možnosti úřední distribuce a vnucené organisaci výroby takových předmětů a pod.). Zákonem ze dne 10. prosince 1918, čís. 64 sb. z. a n., určeno bylo v §u 14, že vláda republiky má právo dáti některému svému členu plnou moc, aby vydával nařízení a konal vše na udržení pořádku, na konsolidování poměrů a na zabezpečení řádného státního života na Slovensku. K platnosti vydaných jím nařízení stačí jeho podpis. Pokud tedy i podle jmenovaných článků zákonných by nařízení v oboru hospodářském vydávati mělo celé ministerstvo podle plné moci dané ministru s plnou mocí pro správu Slovenska shora citovaným zákonem, stačí k tomu nařízení jeho sama. Je bezpochybno, že organisace zásobování v době po převratu patřila v první řadě mezi úkony, které ve smyslu hořejšího ustanovení zákona přeneseny byly takto na ministra plnomocníka, a že ke zřízení Zásobovacího ústavu pro Slovensko v Bratislavě, které se stalo s odvoláním na § 14 citovaného zákona, byl ministr s plnou mocí pro správu Slovenska sám oprávněn. Co se tkne vyhlášení tohoto nařízení jen v »Úradných Novinách«, dlužno uvážiti, že nařízení toto nemělo platnosti pro celou republiku, že omezeno bylo výslovně na úpravu hospodaření s předměty životních potřeb na území Slovenska; nebylo proto potřeba, by dle předpisu zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 1 sb. z. a n., bylo vyhlášeno ve sbírce zákonů a nařízení, nýbrž stačilo jeho vyhlášení dle nařízení ministra plnomocníka ze dne 23. prosince 1918, čís. 3 z roku 1918 v »Úradných Novinách«, které se tam též řádně stalo vyhláškou ze dne 8. ledna 1919, čís. 7. Mylným je též názor, v napadeném rozsudku vyslovený, že by jen tehdy bylo možno Zásobovacímu ústavu přiznati povahu veřejného úřadu, kdyby byl orgánem s t á t u, z e m ě, o k r e s u n e b o b c e, vypraveným na venek rozhodovací a nařizovací mocí, by v oboru věcně a místně stanovené působnosti vykonával úkoly státní správy. I kdyby pravdou bylo, že Zásobovací ústav byl snůškou zbytku maďarských central válečného hospodářství, ač ústav ten byl zřízen zcela neodvisle od dřívějších maďarských central na podobném podkladu, jako podobné ústavy, zavedené v českých zemích, přece by zaměstnanci jeho museli býti považováni za veřejné úředníky v těch případech, kde by aspoň pomocí zvláštního pověření byli zavázáni k plnění veřejnosprávních úkonů státních. Je bezpochybné, že zorganisování a provozování zásobovací služby na Slovensku, kterou stanovy Zásobovacího ústavu, uveřejněné v čís. 2 »Úradných Novin«, kladou za první jeho úkol a za účelem jeho provedení svěřují zásobovacímu ústavu značnou moc rozhodovací a výkonnou v oboru veřejného práva, která jinak jen státu přísluší, třeba uznat za plnění veřejnoprávních úkolů státu a úředníky, kteří dle svého úřadu služby a nebo zvláštního pověření úkony tyto prováděli, za úředníky veřejné ve smyslu §u 461 uh. tr. zák. Poněvadž v projednávaném případě zkoumáním toho, zda právě závadné činy obžalovaných Zdeňka F-a, Josefa K-a a Antonína R-a byly takovými a takto jim svěřenými úkoly veřejné státní správy, soud nalézací se vůbec nezabýval, oduznav povahu veřejných úředníků jmenovaným již z důvodů formálních, jest v tomto směru rozsudek zmatečným dle §u 281

čís. 5 tr. ř., což veřejný obžalobce právem vytýká. Jest tedy nezbytno, by též v osvobozující části ohledně jmenovaných tří obžalovaných byl rozsudek dle §u 288 čís. 1 tr. ř. zrušen a věc k novému rozhodnutí soudu prvé stolice vrácena. Vhodným jeví se též upozornění na nařízení, kterými obor působnosti zásobovacího ústavu byl rozšířen, pokud se týče dle jednotlivých druhů potřeb specialisován; jmenovitě jsou to: nařízení uveřejněná v »Úradných Novinách« čís. 25 z roku 1919 o hospodaření kovy, 26 z roku 1919 o hospodaření železem, 81 z roku 1919 o úpravě obchodu brymzou, č. 16, č. 23, 45 o obchodu s koží a obuví, rovněž č. 73, dále č. 46 o prodeji třísloviny, č. 47 o úpravě rozdělování zásob surových koží a třísloviny a další nařízení č. 48 a 73 o úpravě obchodu s těmito předměty, konečně č. 18 a 19 o obmezení prodeje palivového dříví.

Čís. 1223.

Ustanovením čl. I. čís. 13 zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920 byl zrušen též čtvrtý odstavec §u 395 tr. ř.

Soudce trestní jest však i nadále povolán stanoviti povinnost k náhradě útrat zastupování a obhajoby (§ 393, odstavec třetí, tr. ř.) a určiti jich výši.

(Plenární usnesení ze dne 29. května 1923, čís. pres. 221/23.)

Rozhodnutím ze dne 17. května 1921, Kr I 360/21, uveřejněným pod čís. 445 sbírky nejv. soudu ve věcech trestních, vyřkl nejvyšší jako zrušovací soud, že novelou ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920 byl zrušen § 395 tr. ř. v celém rozsahu a že trestní soudce není nadále povolán, by určoval výši útrat zastupování neb obhajoby. Ježto v dalších svých rozhodnutích nesetrval nejvyšší soud na důsledném provádění této zásady, předložil první president tohoto soudu otázky, o něž tu jde, plenárnímu senátu, jenž je zodpověděl, jak shora uvedeno.

Důvody:

1. Článkem I. čís. 13 zák. ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 byl zrušen § 395 tr. ř. Tento § jednal v odstavci prvém až třetím o odměně zástupce za zastupování strany, v odstavci čtvrtém o útratách, jichž náhrada uložena dle §u 393 odstavec třetí tr. ř. obviněnému, soukromému žalobci, soukromému účastníku anebo tomu, kdož učinil vědomě křivé udání. V prvém případě šlo tedy o útraty z poměru vůči vlastní straně, v druhém případě o útraty z poměru vůči druhé straně.

Nedošlo-li mezi stranou a jejím zástupcem k dohodě o odměně za vykonané zastupování, příslušelo každé straně právo, žádati určení odměny u soudu, jenž byl v prvé stolici k rozhodování povolán (odstavec prvý §u 395 tr. ř.). V druhém odstavci tohoto §u jsou vytýčeny směrnice pro posuzování přiměřenosti odměny, v třetím odstavci ustanoven opravný prostředek proti určení odměny. Ve čtvrtém odstavci §u 395 tr. ř. bylo pak stanoveno, že »stejným způsobem jest postupovati, nebyla-li docílena dohoda o výši útrat, jež jest hraditi dle §u 393 odstavec třetí tr. ř.

Tento § 395 tr. ř. byl zrušen článkem I. čís. 13 shora citov. zákona.

Zákon praví: § 395 tr. ř. se zrušuje. Byl tedy zrušen celý § 395 tr. ř. bez výjimky a omezení zákonem řádně vyhlášeným a všeobecně závazným. Vládní návrh odůvodňuje zrušení §u 395 tr. ř. jedinou větou: Ve shodě se zákonem ze dne 28. května 1919, čís. 306 sb. z. a n. se zrušuje tento § (§ 395 tr. ř.). Právní výbor připojil se k vládním motivům. Zákonem právě zmíněným byl zrušen dvorní dekret ze dne 4. října 1883, čís. 2633 sb. z. s. a čl. V. uvoz. zák. k c. ř. s. o likvidaci a vymáhání advokátních platů vůči vlastní straně. Jak jde na jevo z důvodové zprávy vládního návrhu tisk 415 a zprávy právního výboru o vládním návrhu tisk 1096, bylo doporučeno, aby tato ustanovení byla zrušena jako přežitá a stav advokátní ponižující proti jiným povoláním, jelikož jiným povoláním (lékařům, inženýrům a pod.) neukládá se povinnost, dáti si upravovati platy, upravení se může týkati jen platů za úkony soudní, před soudem a v soudním řízení provedené a strana může ve sporu namítati, že účtovaná a vymáhaná odměna jest přemrštěna. Bylo tedy zrušení celého §u 395 tr. ř., jednajícího o určení odměny zástupcovy vůči vlastní straně a určení útrat vůči druhé straně odůvodněno poukazem na zákon zrušující ustanovení týkající se likvidace a vymáhání advokátních platů vůči vlastní straně.

Pokud se týče odměny, k níž se vztahoval odstavec prvý a třetí §u 395 tr. ř., je věc nepochybna a nebyly vysloveny nijaké námitky. Pochybnosti vzešly však o tom, jaké účinky jsou spojeny se zrušením čtvrtého odstavce §u 395 tr. ř. ve shora cit. zákoně vysloveným. Vyskytl se názor, že se zrušení §u 395 tr. ř. pod čl. I. čís. 13 cit. zák. vyslovené vztahuje pouze na odstavec prvý až třetí, nikoliv na odstavec čtvrtý §u 395 tr. ř., a odůvodňuje se názor ten úvahou, že ustanovení čl. V. uvoz. zák. k c. ř. s. bylo zrušeno zákonem ze dne 28. května 1919, čís. 306 sb. z. a n. a uplatňování nároků příslušejících zástupci vůči vlastní straně ponecháno pořadu práva a že týž účel sledovalo nepochybně též ustanovení čl. I. čís. 13 zák. z 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z a n. (R I 365/21), že zrušení celého §u 395 tr. ř. provedené zákonem ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920, tedy i jeho čtvrtého odstavce se stalo mimo vůli zákonodárcovu a pouhým nedopatřením, jímž byla způsobena ohledně útrat mezera v trestním řádě, již dlužno odstraniti dle obdoby c. ř. s.

Neudržitelnost tohoto názoru jest na bíledni. Již shora dovozeno, že zákonem řádně vyhlášeným a všeobecně závazným byl zrušen celý § 395 tr. ř., tedy i odstavec čtvrtý tohoto §u. Tvrzení, že se zrušení §u 395 tr. ř. vztahuje jen k odstavci prvému až třetímu, nikoliv k odstavci čtvrtému tohoto §u, jest tedy protizákonné. I kdyby bylo správné, že ustanovení čl. I. čís. 13 cit. zák. sleduje účel v uvedeném názoru vyslovený, nemohlo by to s hlediska daného práva ničeho na věci měniti, poněvadž rozhodné jest toliko znění zákona řádně vyhlášeného a nemohl by býti rozhodným úmysl, pokud by neměl opory v zákoně. Odůvodňuje-li se zrušení §u 395 tr. ř. shodou se zákonem z 28. května

1919, čís. 306 sb. z. a n., nelze z toho usuzovati, že zrušení celého §u 395 tr. ř. (odstavec čtvrtý) stalo se mimo vůli zákonodárcovu a nedopatřením.

V tomto směru setrval tudíž Nejvyšší soud na svém stanovisku, projeveném jmenovitě v rozhodnutí ze dne 17. května 1921, Kr I 360/21.

2. Co se však týče otázky druhé: zda totiž trestní soudce jest přes to, že byl zrušen odstavec čtvrtý §u 395 tr. ř., povolán stanoviti povinnost k náhradě útrat zastupování a obhajoby (§ 393, odstavec třetí tr. ř.) a určiti jich výši — zodpověděl ji plenární senát kladně, shledav názor svůj opodstatněným v jiných platných předpisech trestního řádu, při čemž řídil se touto úvahou:

Dlužno především přihlédnouti k povaze nároků, jež byly upraveny zrušeným nyní §em 395 tr. ř. Šlo tu o dvě zcela různé skupiny nároků. Odstavec prvý až třetí jednal o nároku zástupce vůči vlastnímu zastoupenému, nárok ten spočíval čistě na smluvním poměru obou. Trestní soudce nebyl by se býval vlastně mohl poměrem tím zabývati, kdyby tu nebylo bývalo specielního předpisu §u 395 tr. ř. Pak-li tedy § 395, odstavec prvý až třetí, tr. ř. přikázal trestním soudům, aby stanovily výši odměny obhájce vůči vlastnímu klientovi, přidržel se dvorského dekretu ze dne 4. října 1833. čís. 2633 sb. z. s., jenž byl napotom převzat a pozměněn článkem V. uvoz. zák. k c. ř. s. a vnesl z důvodů vhodnosti do trestního řízení řešení otázky, která tam vlastně nepatřila. Když pak dvorský dekret ze dne 4. října 1833, čís. 2633 sb. z. s. a čl. V. uvoz. zák. k c. ř. s. byl zrušen zákonem ze dne 28. května 1919, čís. 306 sb. z. a n., bylo přirozeno, že se tak státi musilo i s §em 395, odstavec prvý až třetí, tr. ř., k čemuž též došlo novelou ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920.

Leč zrušený § 395 tr. ř. jednal v posledním svém odstavci o zcela jiné otázce. Šlo tam o to, jakým způsobem jest stanoviti útraty, jež jest povinna nahraditi druhá strana (obžalovaný, soukromý obžalobce, soukromý účastník (§ 48 tr. ř.) nebo ten, kdo vědomě učinil křivé udání). § 393, odstavec třetí, tr. ř., jenž stanoví, že, je-li obžalovaný atd. vůbec povinen nahraditi útraty trestního řízení, jest tím také povinen nahraditi veliké náklady obhajoby a zastupování, jest pouze důsledným provedením zásady o náhradě nákladů trestního řízení. Stanovení povinnosti obžalovaného k náhradě nákladů trestního řízení vyvěrá již z §u 389, odstavec prvý, tr. ř.; ohledně soukromého (podpůrného) obžalobce přichází tu v úvahu § 390, odstavec prvý, tr. ř. a závazek toho, jenž vědomě učinil křivé udání, jest pak založen v posledním odstavci §u 390 tr. ř. Kdežto však § 389 tr. ř. nařizuje jasně, že jest nutno rozhodnouti o útratách, ohledně soukromého a podpůrného obžalobce pak stanoví § 390, odstavec prvý: »..... má se jim usnesením soudu uložiti....«, jest ovšem, pokud jde o toho, jenž vědomě učinil křivé udání, znění posledního odstavce §u 390 tr. ř. odchylné, stanovíc prostě, že má útraty nahraditi. Zde není tedy věc tak jasně vyjádřena, jako v prvých dvou případech, udavač jest pak kromě toho osobou třetí, stojící mimo trestní řízení. Nicméně dlužno míti za to, že trestní soud má rozhodnouti i o povinnosti udavače k náhradě útrat; vždyť vstupuje vlastně závazek jeho k náhradě útrat trestného řízení na místo závazku obžalovaného.

Ježto tedy § 393 tr. ř. v odstavci třetím řadí útraty obhajoby a zastupování k nákladům trestního řízení a právě uvedenými ustanoveními zákona jest soudu uloženo, stanoviti povinnost osob tam uvedených k náhradě jich, jest tím rozřešena otázka, že trestní soudce jest povolán uložiti povinnost k náhradě útrat obhajoby a zastupování.

Jde však nyní o to, zda jest na soudci trestním, by rozhodoval i o výši útrat obhajoby a zastupování. Zrušený § 395 tr. ř. stanovil v posledním odstavci poukazem na odstavce předchozí postup soudu v tomto směru; vycházel při tom z toho, že strany se o útratách neshodly a ukládal soudci, by o návrhu vyslechl nejprve protivníka; další předpisy týkaly se pak hledisek směrodatných pro výši odměny a opravných prostředků. Z toho vidno, že tu šlo o předpisy rázu čistě formelního a že zrušením celého §u 395 tr. ř. odpadla pro soudce povinnost, jimi se říditi. Tím však nebylo nikterak pohnuto zásadou, kdo má vysloviti povinnost k náhradě útrat zastupování (obhajoby) a kdo má určiti jich výši. Nemělo by smyslu, příslušnost ohledně těchto dvou otázek snad děliti. Budiž tu poukázáno k předpisům §u 365 tr. ř. a násl. ohledně nároků soukromoprávních. Také tam stanoví trestní soudce povinnost k jich náhradě a stanoví při nárocích peněžitých jich výši (sr. zejména § 369 tr. ř., odstavec prvý ku konci). Není závady, by stejným způsobem bylo postupováno i pokud jde o stanovení náhrady útrat zastoupení a obhajoby. Také ony jsou újmou postiženého, jíž třeba napraviti a lze si těžko mysliti případ, že by výsledky trestního řízení nestačily, by o nich nemohlo býti rozhodnuto, zvláště když trestnímu soudci jest dána možnost (analog. § 369, odstavec druhý, tr. ř.) i po případě slyšeti znalce.

Též znění §u 389, odstavec druhý, tr. ř. svědčí pro to, že trestní soud má stanoviti i výši útrat. Lze si těžko představiti, kterak by bylo lze vyloučiti z náhrady náklady, které vzešly za příčinou činů, jimiž nebyl (zde obžalovaný) uznán vinným, kdyby trestní soud nezabýval se jich výší.

Pro názor tuto zastávaný mluví i ministerské nařízení ze dne 9. července 1878, čís. 7075 (otištěno v Manzově vydání z r. 1914 u §u 389 tr. ř. pod čís. 7).

Kromě toho bylo by nedůsledným, kdyby trestní soudce upravoval výši ostatních útrat a pouze úpravu útrat zastupování a obhajoby ponechal pořadu práva. Pro názor opačný nelze se dovolávati ani důvodů vhodnosti, jež svědčí spíše mínění tu zastávanému. Nebylo by zajisté znatelnou úlevou pro soudy trestní, kdyby určování výše útrat ponecháno bylo pořadu práva, naopak vzešlo by tím nepoměrné zatížení soudů občanských, jimž bylo by se zabývati začasté složitými spory útratovými. Takové zatížení soudů občanských nebylo by zdánlivou úlevou soudů trestních nijak vyváženo.

Pokud se týče formelního postupu trestního soudce, není sice nadále vázán předpisem §u 395 tr. ř., leč není mu bráněno, by zásad tam vyslovených, najmě odstavce druhého, i nadále nepoužíval. V tomto směru pak bude jistě spíše povolán hodnotiti úkony zástupcovy nežli soudce

civilní, jenž neměl osobní příležitosti je sledovati. Co se konečně týče opravných prostředků, lze tu zcela vystačiti s ustanovením §§ 15 a 481 tr. řádu.

Čís. 1224.

Opatřením Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. (zákonem ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.) dáno na jevo, že částky, stanovené zákonem ze dne 9. dubna 1910, čís. 73 ř. zák., jest čítati v Kč.

(Rozh. ze dne 1. června 1923, Kr II 233/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 28. března 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §u 171, 176 II. a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., snaží se dovoditi, že obžalovaný měl býti uznán vinným nikoliv zločinem krádeže dle §u 171, 176 II. a) tr. zák., nýbrž pouze přestupkem §u 460 tr. zák. Nalézací soud zjišťuje, že hodnota věcí, obžalovaným odcizených, činí celkem 140 K a že obžalovaný byl již vícekráte pro krádež potrestán. Přes to, že ke zločinné kvalifikaci krádeže dle §§ 171, 176 II. a) tr. zák. stačí, činí-li hodnota odcizených věcí více než 50 K, a zde je zjištěna hodnota 140 K, má zmateční stížnost za to, že zde není předpokladů pro použití §u 176 II. a) tr. zák., poněvadž prý zákon ze dne 9. dubna 1910, čís. 73 ř. zák. (lex Ofner), který naposled upravil částky rozhodné pro kvalifikaci krádeže zločinné, měl na mysli hodnocení v korunách zlaté měny rakouské, v té době platné, jež nelze zaměňovati za dnešní české koruny v měně papírové. Přepočítá-li se 140 Kč na koruny bývalé zlaté měny v poměru 6 : 1, dojde se k 25 K ve zlatě, které odpovídají skutečné hodnotě odcizených věcí a odůvodňují odsouzení obžalovaného pouze pro přestupek krádeže. Budiž ponechána stranou otázka, zda názor zmateční stížnosti jest správným pro dobu, než nabylo účinnosti opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle §u 54 úst. listiny ze dne 4. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n. Nelze však přisvědčiti názoru tomu, pokud běží o trestné činy spáchané po účinnosti onoho opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé, pokud se týče zákona ze dne 22. prosince 1922, čís. 471 sb. z. a n. Zákony těmito, přihlížejícími jiným způsobem ke znehodnocení měny, dal zákonodárce zřejmě na jevo, že částky, stanovené zákonem ze dne 9. dubna 1910, čís. 73 ř. zák. (lex Ofner), je čítati v korunách československých. Poněvadž pak trestný čin, o nějž zde běží, byl spáchán v roce 1922, není zmateční stížnost odůvodněnou. V §u 9 zákona z 22. prosince 1921, čís. 471 tr. zák., jehož se stížnost dovolává, se pouze stanoví, že, jde-li o krádež a majetkové delikty, tam uvedené, může veřejný obžalobce navrhnouti potrestání pro přestupek, nebyl-li by čin zločinem při nižší ceně předmětu. V tomto případě však veřejný obžalobce nepoužil svého práva a zmateční stížnost nemůže z nepoužití předpisu fakultativního odvozovati zmatečnost rozsudku ve směru nesprávného právního posouzení věci.

Čís. 1225.

Pod skutkovou podstatu zločinu podvodu dle §u 199 písm. c) tr. zák. nespadá používání zfalšované váhy prodatelem, by předstírán byl převažek.

(Rozh. ze dne 2. června 1923, Kr I 259/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 2. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199. lit. c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby (§ 259 čís. 3 tr. ř.) pro zločin dle §u 197, 199 písm. c) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného jest oprávněna, pokud z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. dovozuje, že nalézací soud použil nesprávně zákona co do úmyslu, tímto zločinem předpokládaného. Skutková podstata zmíněného zločinu předpokládá úmysl pachatelův, poškoditi někoho na jmění nebo na jiných právech. O právu nemůže býti řeči, je-li obsah plnění zcela neurčitý (§§ 869, 1054 obč. zák.). Odběratel kupuje v obchodě zboží v určité váze a za určitý peníz, má právo jen na tuto určitou váhu; obchodník má jen povinnost přenechati tuto určitou váhu (§ 1053 obč. zák., čl. 324 obch. zák.). Nelze, je-li určitá váha výslovně smluvena, míti za to, že byla současně mlčky ujednána neb i jen obchodníkem slíbena váha větší o neurčitý převažek. Vše, nač odběratel má právo, dostane se mu tedy, jakmile obdrží váhu žádanou a skutečně placenou. Předstírání převažku klame ho v neurčitém očekávání, nepoškozuje ho však na majetku nebo právech. Zfalšování váhy a použití jí stěžovatelem bylo — ježto dle zjištění nalézacího soudu směřovalo jen k tomu účelu, by byl zákazníkům předstírán převažek — sice jednáním nereelním a neslušným, bylo nekalou soutěží, která posud v našem státě trestána není, nenaplňuje však po subjektivní stránce skutkové podstaty zločinu dle §u 197, 199 lit. c) tr. zák., neboť konkurenti, jimž jednáním tím jsou zákazníci odlákáni, nemohou utrpěti škodu, nýbrž může jim toliko ujíti výdělek, s hlediska §u 197 tr. zák. jest však rozhodnou pouze škoda (§ 1323 obč. zák.). Poukazuje-li se pak ku poškození »všeobecného dohlédacího práva státu«, bylo by proti tomu uvésti, že »dohlédací právo státu« jako předmět podvodu v novější literatuře se právem odmítá, neníť provádění dohlédacího práva uskutečněním nějakého právního poměru, a objektivní právo nemá ustanovení, jimiž by byl upraven nějaký právní poměr mezi státem a jednotlivcem,

který by bylo lze označiti jako »dohlédací právo«. Poněvadž úmysl, ke skutkové podstatě shora uvedeného zločinu potřebný, jenž musí směřovati k tomu, by odběrateli dáno bylo zboží v menší váze, než jakou požaduje a skutečně platí a na jakou má právní nárok, jest zjištěním nalézacího soudu vyloučen, bylo jednání obžalovaného nesprávně podřaděno ustanovení §§ 197 a 199 tr. zák. a bylo proto napadený rozsudek již z důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 lit. a) tr. ř. zrušiti.

Čís. 1226.

Vzešly-ly podle výsledku hlavního přelíčení pochybnosti o správnosti posudku lékařské fakulty, dlužno je odstraniti v prvé řadě vyžádáním opětného posudku fakulty.

(Rozh. ze dne 2. června 1923, Kr II 11/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. listopadu 1922, jímž byl obžalovaný MUDr. Michael Sch. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §u 356 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství, která napadá rozsudek nalézacího soudu z důvodů §u 281 čís. 4, 5 a 9 a) tr. ř., jest již, pokud uplatňuje důvod dle §u 281 čís. 4 tr. ř., odůvodněna. Na návrh státního zastupitelství vyžádán byl vyšetřujícím soudcem posudek lékařské fakulty Karlovy university v Praze o tom, zda obžalovaný Dr. Michael Sch. dopustil se při léčení Františky S-ové takových chyb, že z nich nevědomost jeho je na bílednì, a zda nastalo z toho těžké poškození, případně smrt Františky S-ové. Po podání tohoto posudku bylo v trestním vyhledávání pokračováno a nelze upříti, že při hlavním líčení změnil se skutkový podklad posudku ve více podstatných bodech, jak také zmateční stížnost sama uznává. Tak zejména svědek Dr. Felix K. opravil svou výpověď před vyšetřujícím soudcem dle protokolu ze dne 18. října 1921 v ten rozum, že se obžalovaný pouze ptal, nemůže-li vniknouti hlouběji, avšak mu neřekl, že sám hlouběji přišel, a také svědek Dr. Emil S. udal, že zápis v jeho protokolu ze dne 15. října 1921, že smrt nastala perforací, jest nesprávným, jelikož nemluvil o perforaci, nýbrž o inforaci střevních vředů, poukazuje k tomu, že otvory střevní byly původu staršího, kdežto fakulta položila svému posudku za základ protokoly oněch svědků ze dne 18. října, pokud se týče 15. října 1921 a vycházela z toho, že obžalovaný nejen dělohu proděravěl, nýbrž zachytil a rozhmoždil také kličky tenkého střeva a stěny měchýře močového. Dále potvrdila svědkyně Antonie N-ová, že si S-ová již více neděl před 13. říjnem 1921 stěžovala na bolesti také v břiše, že u ní pozorovala velmi odporný zápach z úst a že také z ní celé šel nepříjemný zápach, že zejména dne 13. října 1921 ráno byla u ní, stěžovala si na bolesti v životě a byla celá vyměněná a že S-ovou proto, že ji dle jejího udání bylo velmi zle, sama k lékaři poslala. Julie L-ová pak dosvědčila, že si jí S-ová již na jaře 1921 stěžovala na velké bolesti v těle, a že krátce před smrtí naříkala zase. Ani to fakultě při podání posudku známo nebylo a naopak vycházela z toho, že S-ová byla až do osudného zákroku zdráva a bolestí neměla, alespoň si nikomu na ně nestěžovala. Nalézací soud vyžádal si na to posudek soudních znalců a nevyhověl návrhu veřejného obžalobce, by výsledek hlavního líčení byl sdělen lékařské fakultě Karlovy university v Praze a by od ní vyžádán byl nový posudek. V tom shledává veřejný obžalobce, jenž si zmateční stížnost dle §u 281 odstavec druhý tr. ř. vyhradil, zmatečnost dle §u 281 čís. 4 tr. ř. a to právem. Nalézací soud porušil napadeným mezitimním nálezem zákon, jehož zachování jest přikázáno podstatou řízení, zajišťujícího trestní stíhání a obhajobu. Předpisuje totiž § 126 odstavec prvý tr. ř., že, jsou-li ohledně posudku pochybnosti, dlužno je odstraniti opětným slyšením znalců, t. j. znalců právě slyšených, a že teprve kdyby se tyto pochybnosti uvedeným způsobem odstraniti nedaly, sluší vyžádati posudek jednoho nebo několika jiných znalců. Že nalézací soud dle tohoto jasného zákonného předpisu nepostupoval, jest zřejmo, neboť nelze o tom pochybovati, že znalce, jenž dle uvedeného zákona za účelem odstranění vyskytnuvších se pochybností opětně vyslechnut býti měl, jest fakulta, která posudek podala a která nyní bude míti příležitost, přihlížeti také k okolnostem, které jí při podání posudku známy nebyly a zejména také k dalšímu zodpovídání se obžalovaného a k tomu, co na jeho prospěch přinesla obhajoba a co bylo předmětem hlavního líčení vůbec.

Čís. 1227.

Není vykročením z mezí obžaloby (§ 267 tr. ř.), dána-li k obžalobě ze zločinu vraždy porotcům eventuální otázka na zločin zabití.

Není závady, by veřejný obžalobce neujal se slova, bylo-li znovu zahájeno veřejné líčení, ježto si porotci vyžádali změnu otázek.

(Rozh. ze dne 4. června 1923, Kr II 246/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 12. března 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zabití dle §u 140, 142 odstavec druhý tr. zák.

Důvody:

Spis obžalovací vinil stěžovatele, že jednal proti svému bratrovi Jiřímu K-ovi v úmyslu, by ho usmrtil, takovým potměšilým způsobem, že z toho vzešla jeho smrt. Po skončeném průvodním řízení byly porotcům dány hlavní otázka čís. I., znějící na zločin vraždy, a eventuelní otázka čís. III., znějící na zločin zabití. Za porady o otázkách žádali

porotci na předsedovi hlavního přelíčení, by III. eventuelní otázka byla změněna tím způsobem, že se slova »přece v jiném nepřátelském úmyslu« nahradí slovy »bez nějakého úmyslu nepřátelského«. Předseda zahájil znova veřejné sezení. Veřejný obžalobce ujal se slova a vylíčil porotcům pojem nepřátelského úmyslu. Obhájce vyhradil si zmateční stížnost z důvodu, že žalobce po resumé mluvil. Předseda vyložil pak porotcům zákonný pojem nepřátelského úmyslu, prohlásil usnesení soudního dvoru, že se porotci žádaná změna III. otázky nepřipouští, a odevzdal nezměněné otázky porotcům, kteří po tajné poradě odpověděli k otázce I. záporně, k otázce III. kladně. Rozsudku, jímž byl stěžovatel na základě tohoto výroku porotců uznán vinným zločinem zabití, vytýká zmateční stížnost obžalovaného zmatečnost z důvodů čís. 5, 7, 9, §u 344 tr. ř., než ve všech směrech neprávem. Obžalobci přísluší uplatňovati právo státu, by pachatel protizákonného činu byl soudem dle zákona potrestán. Na návrhu obžalobcově v obžalovacím spisu nebo při hlavním přelíčení závisí tudíž ovšem, zda může určitý skutek určitého pachatele býti soudem trestán. Než určiti právní význam obžalobcem stíhaného skutku a míru jeho trestnosti přísluší výhradně soudu. Předmětem obžaloby je tudíž protizákonný čin, spočívající v poškození neb ohrožení právního statku a jsoucí v příčinné souvislosti s jednáním, po případě opomenutím pachatele. Tyto objektivní složky změny, ve světě zevnějším nastavší, jsou skutkovým základem a vymezují rozsah obžaloby, z něhož vykročiti zakazuje soudu zásada vyslovená v prvém odstavci §u 2 a v §§ech 262, 267 tr. zák. Právní význam tohoto skutkového základu jest ovšem různý dle toho, bylo-li jednání (opomenutí) pachatelovo úmyslné či jen nedbalé, a směřoval-li v případě onom úmysl přímo k nastavšímu účinku, či nesl-li se za účelem jiným, obzvláště za účinkem méně vážným. Než tato subjektivní složka příčinného vývinu událostí neruší totožnost skutkového základu, objektivních složek a rozsahu obžaloby. Při usmrcení člověka jinou osobou jde, ať se o něm uvažuje s hlediska zločinu vraždy nebo s hlediska zločinu zabití, vždy o tutéž změnu v zevnějším světě, způsobenou týmž činem. Jde v obou případech o zničení právního statku lidského života i o jednání pachatelovo, spjaté příčinnou souvislostí s tímto protizákonným účinkem. Jde o tytéž objektivní složky, o tentýž skutek. Obě hlediska různí se jen subjektivní složkou, úmyslem pachatelovým, který směřuje při vraždě přímo k usmrcení člověka, kdežto při zabití stačí jakýkoliv jiný úmysl nepřátelský. Předmětem eventuelní otázky, znějící na zločin zabití je takto tentýž skutek, jaký je předmětem obžaloby pro zločin vraždy a hlavní otázky přimykající se k obžalobě. Dáním takovéto otázky eventuální nevykročuje tudíž porotní soudní dvůr z mezí obžaloby, podané pro vraždu, neporušuje ustanovení §u 267 tr. ř. a nedává důvod zmatečnosti dle čís. 7 §u 281 tr. ř. Nezáleží na tom, že jiný úmysl nepřátelský za současného nedostatku úmyslu vražedného nebyl výsledky hlavního přelíčení ani výslovně tvrzen, ani přímo napovězen, že tedy nebyly zde předpoklady §u 320 tr. ř. Třebaže tu nebylo povinnosti soudu, nedá se s hlediska §u 262 tr. ř. důvodně popříti oprávnění jeho, dáti eventuelní otázku, o kterou jde. Obžalovaný omezil se na naprosté popírání jakékoliv činnosti proti usmrcenému Jiřímu K-ovi, přímých důkazů pro vražedný úmysl tu nebylo, mimosoudní výpověď Františky H-ové poukázala ku předchozí hádce obžalovaného s usmrceným. Bylo proto na snadě, uvažovati, pokud se týče dáti porotcům uvažovati o činu s hlediska, zda obžalovaný jednal ne sice v úmyslu vražedném, avšak přece v jiném úmyslu nepřátelském, z hádky povstalém. K tomu, by porotcům byla dána i stížností postrádaná otázka eventuelní, znějící na přečin §u 335 tr. zák., nebylo nejmenší příčiny. Nebylo ani tvrzeno, ani napovězeno, ba nebylo tu ani vzdáleného průtahu, že smrt Jiřího K-a nastala pouhou nedbalostí stěžovatele. Ba předpokladu pouhé nedbalosti přičilo se přímo, co znalci shledali na mrtvole a udali o pravděpodobném způsobu usmrcení. Nemůže proto býti řeči ani o zmatku čís. 6 § 344 tr. ř., takto zřetelným poukazem uplatněném. S hlediska čís. 5 §u 344 tr. ř. vytýká stížnost, že bylo přes odpor stěžovatelova obhájce po skončeném přelíčení v obnoveném sezení znova jednáno, ačkoliv k tomu nebylo prý žádného důvodu. Výtka je pochybena již pro nedostatek formálního podkladu takové výtky; výhradně rozhodnými záznamy protokolu o hlavním přelíčení není osvědčeno, že obhájce odporoval opětnému zahájení sezení, že sobě, když předseda sezení znova zahajoval, vyžádal obhájce usnesení soudního dvoru, a že soudní dvůr odmítl obhájcův odpor, ač zmíněný zmatek předpokládá, že se nestalo usnesení soudního dvoru o návrhu, pokud se týče, že bylo vyneseno takové usnesení proti návrhu nebo přes odpor stěžovatele. Než i jinak jest výtka nesprávná i neodůvodněná hledíc k §u 327 tr. ř., předposlední odstavec. Není správným tvrzení stížnosti, že porotci žádali pouze o právní poučení v tom směru, co by se stalo, kdyby v odpovědi na III. eventuelní otázku zlý úmysl vyloučili. Porotci žádali naopak o změnu této otázky. Dle předposlední věty §u 327 tr. ř. bylo o žádané změně v sezení znova zahájeném jednati a usnesení učiniti. Bylo-li pak sezení předsedou znova zahájeno, nebylo závady, by se neujal slova veřejný obžalobce za účelem, aby naznačil, jaké stanovisko a z jakých důvodů zaujímá k takové změně otázky. Právo obhajoby tím zkráceno nebylo, jelikož i obhájce mohl ujati se slova a vylíčiti své stanovisko (§§ 324, 255 tr. ř.). Neučinil-li tak, ač mu v tom bráněno nebylo, nemůže si stěžovati do toho, že promluvil jen obžalobce. Postup předsedy, při jehož opatřeních zůstalo, jelikož jim obhájce neodporoval, nedovolávaje se rozhodnutí soudního dvoru (§ 238 tr. ř.), vyhovuje tedy zúplna zákonu.

Čís. 1228.

Krádeže dopouští se i vězeň, jenž uprchl z věznice v trestaneckých šatech a pak je zahodil anebo zcizil.

(Rozh. ze dne 7. června 1923, Kr I 198/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 26. ledna 1923, jímž obžalovaný uznán byl vinným zločinem krádeže dle §u 171, 173, 174 II. a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňujíc pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že obžalovaný byl neprávem uznán vinným zločinem krádeže, když prý se ve skutečnosti jedná pouze o přestupek disciplinární. Obžalovaný, který uprchl z věznice, kde si odpykával trest, maje při tom na sobě šaty erární, poněvadž jiných neměl, nemohl jednati v úmyslu zlodějském, »ve svůj prospěch«, poněvadž mu šlo pouze o obyčejný útěk. Není zde tudíž zákonného znaku skutkové podstaty krádeže odnětí věci ve prospěch zloděje. Stížnost jest na omylu. Přes to, že snad úmysl obžalovaného směřoval v prvé řadě k tomu, by uprchl z vězení a přes to, že provedení tohoto úmyslu nutně předpokládalo, že sebou vezme erární šatstvo a prádlo, jímž byl oděn — dlužno uvážiti, že šatstvo a prádlo bylo dáno obžalovanému vězeňskou správou pouze k užívání a že nikdy nenabyl jeho držení, poněvadž právě vězeňská správa nepozbyla disposiční moci nad ním. Ježto obžalovaný nabyl držení těchto věcí teprve útěkem z věznice, jímž znemožnil vězeňské správě další disposici jimi, plyne z toho, že do té doby šatstva a prádla vězeňského v držení neměl. Kdyby byl obžalovaný měl pouze úmysl útěkem ujíti trestní vazbě, bylo by mu bývalo možno šaty i prádlo vězeňské správě vrátiti a tím erární škodu nahraditi. Tím, že svršky ke škodě eráru, jak tvrdí, »někde zahodil« nebo snad spíše prodal, dal nepokrytě na jevo úmysl, odníti je trvale z držení eráru. Dopustil se tudíž krádeže, jak správně vyslovil první soud.

Čís. 1229.

V tom, že svědek po hlavním přelíčení v řízení přestupkovém udal u soudu, že výpověď jeho nebyla pravdivá, ač vskutku pravdivou byla, nelze po případě spatřovati zločin křivého svědectví, nýbrž přichází v úvahu skutková podstata podvodu vůbec.

(Rozh. ze dne 8. června 1923, Kr I 246/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 27. ledna 1922, jímž byl obžalovaný Josef S. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin podvodu dle §§ 197, 199 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc na příslušný okresní soud, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost odporuje rozsudku pouze potud, pokud nalézací soud neshledal skutkové podstaty činu trestného ani ve výpovědi obžalovaného, zaznamenané v protokole okresního soudu v Hořicích ze dne 12. července 1921. V rozhodovacích důvodech odůvodněn jest dotyčný výrok rozsudkový v ten smysl, že onu výpověď obžalovaného, učiněnou po hlavním přelíčení, tedy po ukončeném jeho výslechu svědeckém, soud

nemůže pokládati za svědectví, jelikož v celém protokolu o tomto udání není ani zmínky o tom, že obžalovaný po napomenutí jako svědek byl vyslýchán, naopak zřejmo je, že toto pozdější udání je trestním oznámením, které obžalovaný na sebe učinil, což patrno i z toho, že okresní soud postoupil ihned spisy státnímu zastupitelství, které navrhlo zavedení přípravného vyhledávání proti němu pro zločin podvodu. Stanovisko, zaujaté rozsudkem, dlužno prohlásiti za správné a zmateční stížnost je v neprávu, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že názor nalézacího soudu o podstatě a povaze oné výpovědi obžalovaného je právně mylným. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný při hlavním přelíčení, konaném dne 12. července 1921 u okresního soudu v H., v trestní věci proti Václavu Z-ovi pro přestupek §u 477 tr. zák. potvrdil jako svědek, že duši a plášť kola, odcizeného jím jeho zaměstnavatelce M-ové, prodal Z-ovi za 100 K, že prodej tento podrobně vylíčil i místnosti přesně popsal, že však po líčení vrátil se k soudu a udal, že jeho svědecká výpověď nebyla pravdivá, neboť plášť nikomu neprodal, nýbrž si jej ponechal a na kousky rozřezal. Dle dalšího zjištění rozsudkového obžalovaný v konaném na to přípravném vyhledávání doznával, že při onom přelíčení svědčil křivě, a předložil rozřezané kousky; bylo však prokázáno, že kousky ty nejsou z kola odcizeného M-ové, a obžalovaný, byv takto usvědčen a pro podvod žalován, tvrdil, že jeho svědecká výpověď při hlavním přelíčení je pravdivá, neboť duši a plášť S-ovi skutečně prodal. Na základě takto zjištěného stavu věci nabyl nalézací soud dle rozhodovacích důvodů rozsudkových přesvědčení, že obžalovaný jako svědek při hlavním přelíčení mluvil pravdu. Při hlavním přelíčení, proti obžalovanému pro zločin podvodu konaném, veřejný žalobce obžalobu podanou naň původně jen pro křivé svědectví, vydané při hlavním přelíčení ze dne 12. července 1921, rozšířil na onu výpověď, jím u okresního soudu v H. téhož dne po hlavním přelíčení složenou. Nalézací soud však, neshledav ve výpovědi té svědectví, dospěl k závěru, že obžalovaný před soudem vůbec křivého svědectví nevydal, a sprostil ho v obojím směru obžaloby. Zmateční stížnost zdůrazňuje především, že obžalovaný neměl, byla-li jeho svědecká výpověď při hlavním přelíčení ze dne 12. července 1921 pravdivá, důvodu, činiti na sebe udání pro čin, jehož nespáchal, a dovozuje, že obžalovaný onou pozdější svou výpovědí odvolával svou výpověď, vydanou při hlavním přelíčení, což prý mohl učiniti jedině jako svědek, jelikož mu v dotyčné trestní věci jiné postavení vůbec nepříslušelo a on v jiné vlastnosti než jako svědek nevypovídal ani vypovídati nemohl. Tyto úvahy zmateční stížnosti nelze uznati za případné. Zmateční stížnost přehlíží, že lze učiniti ať již na sebe sama ať proti jinému také udání bezdůvodné, oznámení křivé; neodnímá tudíž ani onomu udání obžalovaného této povahy skutečnost, že jeho svědecká výpověď při hlavním přelíčení byla pravdivá, že tedy činu, z něhož se obviňoval, ve skutečnosti nespáchal. Stejně není na místě důraz, s nímž zmateční stížnost vytýká, že obžalovanému nepříslušelo v dotyčné trestní věci jiné postavení, než postavení svědka. V řízení přestupkovém, o jaké šlo v tomto případě, nekoná se dle §u 451 tr. ř. přípravné vyšetřování tak, že nehledě k výjimečným případům, jaké mají na zře-

teli ustanovení §§ů 154 a 156, 157 a 161 tr. ř., děje se i výslech svědků v řízení tom jinak z pravidla pouze v rámci hlavního přelíčení. Obžalovaný neučinil ono své udání ani při hlavním přelíčení ani za okolností, uvedených ve shora naznačených předpisech trestního řádu, jeho opětný svědecký výslech nebyl nikým ani navržen, ani naň nebylo nalezeno rozhodujícím soudem. Již s tohoto hlediska nejeví se tudíž ono jeho udání výpovědí svědeckou. Protokol pak uvádí, že se »Josef S., čeledín v T., dostavil a u d a l,« načež následuje znění udání samotného. Jak se případně dovozuje již v rozsudkových důvodech, nenasvědčuje nic tomu, že by byl obžalovaný tehdy býval vyslýchán jako svědek, a stejně nelze ze žádné okolnosti usuzovati na jeho vědomí, že se k soudu dostavuje a své údaje činí jako svědek. Mimo momenty, zdůrazňované v tom směru v rozsudkových důvodech, není bez významu ani okolnost, že dotyčný protokol sepsán byl s obžalovaným v jiném oddělení soudním, než ve kterém konalo se hlavní přelíčení. Byť tedy obžalovaný svým údajem, že jeho výpověď při hlavním přelíčení není pravdivá, výpověď tu zároveň také odvolal, nelze důvodně říci, že by se tak bylo stalo ve formě svědecké výpovědi, to tím méně, že, jak se uvádí v rozsudkových důvodech a jak dokonce i zmateční stížnost zdůrazňuje, jeho výslech svědecký byl již ukončen. Pak ale nemá pro posouzení povahy onoho udání jako výpovědi svědecké význam ani zákonné poučení a napomenutí, jehož se dostalo obžalovanému před jeho svědeckým výslechem při hlavním přelíčení, a zmateční stížnost dovolává se ho neprávem. Nerozhodným je konečně i způsob, jakým naložil s udáním obžalovaného okresní soud, u něhož udání učiněno bylo, že je totiž jednak pojal ke spisům trestní záležitosti proti Václavu Z-ovi, jednak je se spisy těmi sdělil státnímu zastupitelství k návrhu, a zmateční stížnost nevhodně míní, že, kdyby byl okresní soud obsah dotyčného protokolu považoval za udání, byl by o něm sám bez zvláštního návrhu zavedl ve smyslu druhého odstavce §u 89 tr. ř. přípravné vyhledávání, a že právě proto, že v obou výpověděch obžalovaného spatřoval dvě různé, sobě odporující výpovědi svědecké, sdělil spisy k návrhu státnímu zastupitelství. Možno sice připustiti, že dle příslušných zákonných předpisů bylo by snad spíše na místě bývalo jednak nepřipojovati protokol o onom udání ke spisům trestní záležitosti proti Václavu Z-ovi, nýbrž učiniti jej základem nového trestního spisu proti obžalovanému pro zločin podvodu, zejména pak zachovati se ve věci samé dle předpisu druhého odstavce §u 89 tr. ř., zavésti totiž ihned, aniž by vyčkáno bylo návrhu státního zástupce, přípravné vyhledávání. Než odchylný způsob, jímž s protokolem naložil okresní soud v prvém směru, nemůže jakožto pouhý vnější úkon míti samozřejmě význam pro řešení otázky vnitřní povahy jeho obsahu, že pak v druhém směru je praxe u jednotlivých soudů různá, toho výmluvným dokladem je rozsudkový závěr, dle něhož nalézací soud právě v té okolnosti, že okresní soud spisy ihned postoupil k návrhu státnímu zastupitelství, spatřuje, ač ovšem ne zcela případně, moment, nasvědčující správnosti jeho názoru, dle něhož ono udání obžalovaného nelze pokládati za svědectví, nýbrž za trestní oznámení. V právu je naproti tomu zmateční stížnost, pokud spatřuje porušení zákona v tom, že v jednání obžalovaného nalézací soud neshledal ani skutkové podstaty přestupku podvodu dle §u 461 tr. zák. Rozsudek se touto otázkou vůbec nezabývá, zmateční stížnost pak případně uvádí, že závadné udání je dle zjištění samotného rozsudku nepravdivé a že jím soud uveden byl v omyl, následkem čehož proti obžalovanému zahájeno a provedeno bylo celé trestní řízení pro zločin podvodu, během něhož teprve, jak dodati dlužno, na jevo vyšla bezpodstatnost a nepravdivost onoho udání tak, že jednání obžalovaného mohlo směřovati a bylo také způsobilým, přivoditi státu v konkretním případě škodu na jeho právu, dověděti se cestou řízení trestního pravdu a hájiti spravedlnost. Bylo proto v naznačeném právě rozsahu odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek jako zmatečný dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zrušiti.

Čís. 1230.

»Zneužíváním« ve smyslu §u 128 tr. zák. jest nejen dotýkání se pohlavních údů, nýbrž i jiných částí těla dítěte, pakli směřovalo k ukojení chlípných chtíčů pachatelových.

(Rozh. ze dne 9. června 1923, Kr II 213/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 17. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zprznění dle §u 128 tr. zák.

D ů v o d y:

Zločinu zprznění se dopouští, kdo zneužívá dítěte pohlavně jiným způsobem než souloží k ukojení svých chtíčů. Zločin je tedy dokonán již ohmatáváním těla dítěte, směřujícím k ukojení pohlavních, chlípných žádostí pachatelových. Zjištěná nalézacím soudem činnost stěžovatelova, — ohmatávání děvčete mezi nohami, sahání a dotýkání se ho až k přirození, — zakládá skutkovou podstatu dokonaného zprznění, nikoli toliko pouhého pokusu tohoto zločinu. Je proto bez významu, zda jednání stěžovatelovo trvalo jen nějakou vteřinu a zda stěžovatel — vida rozpaky dítěte — od něho upustil, aniž mu dal hubičku a aniž je nějak nutil. Nezjištěním těchto skutečností bezvýznamných nestal se výrok nalézacího soudu — jak stížnost dále, ovšem nesprávně vytýká, — neúplným co do skutečností rozhodujících. Po stránce hmotněprávní (čís. 9 a) dovozuje stížnost, že ve zjištěné činnosti stěžovatelově není skutkové podstaty zprznění, jelikož stěžovatel neohmatával nahé přirození děvčete, nýbrž sahal a dotýkal se ho mezi nohami přes reformní kalhotky, jimiž přirození bylo zahaleno. Než stížnost jest na omylu. Zprznění jest ovšem dle marginální rubriky XIV. hlavy prvního dílu tr. zák. druhem těžkých případů smilstva; než tíha zločinu podává se při zprznění nikoliv snad ze závažnosti smilného útoku, nýbrž z předmětu smilstva, z povahy osoby; jednáť se — pokud jde o děti mladší 14 let — o osobu, jejíž mravní zásady dosud se neustálily, jež smilnými činy, na jejím těle nebo s použitím jejího těla spáchanými, může se dostati

na zcestí, jejíž mravní vývoj necudnými, smilnými činy může býti vážně ohrožen a rušen. Právním statkem, §em 128 tr. zák. chráněným, není v těchto případech toliko neporušenost a nedotknutelnost těla, zejména pohlavního údu dítěte, nýbrž i ryzost jeho mravního cítění a neporušitelnost mravního vývoje. Zákon nemluví proto o zneužití rodidel dítěte, ale o zneužívání dítěte, t. j. (celého) těla jeho. Nelze proto pojem (pohlavního) zneužívání omeziti na případy, ve kterých pachatel dotýkal se přímo rodidel dítěte. Stačí spíše dotýkání se i jiných částí těla (po případě nohou, zadnice a pod.), pakliže dotýkání se těla dětského směřovalo k ukojení chlípných chtíčů pachatelových, to tím spíše, pozná-li dítě účel necudných doteků. Zákonem potíraný účinek není ani podmíněn tím, že ta neb ona část těla pachatelova dotýká se bezprostředně té neb oné části dětského těla a nelze proto z pojmu zprznění vyloučiti ani případy, kdy část těla dětského, o kterou jde, je zahalena, to tím méně, je-li zahalení tak jemné, že jak pachatel, tak i zneužité dítě mají pocit bezprostředního doteku svých těl, jak lze předpokládati také v tomto případě.

Čís. 1231.

Byla-li vrácena zmateční stížnost k doplnění podpisem advokáta, nelze ve lhůtě, určené ku doplnění, podati zmateční stížnost o b s a h o v ě změněnou.

Stěžovatel jest povinen předložiti k vyzvání soudu původní zmateční stížnost.

(Rozh. ze dne 12. června 1923, Kr I 370/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání stížnost obžalovaného do usnesení zemského trestního jako nalézacího soudu v Praze ze dne 12. února 1923, kterým byla jeho zmateční stížnost do rozsudku téhož soudu ze dne 13. prosince 1922 odmítnuta.

D ů v o d y:

Obžalovaný Jaroslav R., byv rozsudkem zemského soudu trestního v Praze ze dne 13. prosince 1922 odsouzen pro zločin utrhání na cti dle §u 209 tr. zák. a pro přestupky proti bezpečnosti cti dle §§ 488 a 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863 do těžkého a zostřeného žaláře na 13 měsíců, opověděl zmateční stížnost s odvoláním a opověděný opravný prostředek sice včas, ale bez podpisu obhájcova provedl. Když pak mu toto podání bylo vráceno k podpisu obhájcem, předložil obžalovaný opět včas dvojmo nové podání, podpisem obhájcovým opatřené. Ježto však obžalovaný při tom nepředložil také původního svého podání, byl usnesením ze dne 1. února 1923 pokud se týče ze dne 6. února 1923 s poukazem na ustanovení odstavce čís. 3 §u 1 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z roku 1878 prvým soudem vyzván, aby ve třech dnech předložil ještě prvopis původního svého podání, zmateční stížnost obsahujícího, a když této

výzvě nevyhověl, byla pak jeho zmateční stížnost usnesením zemského soudu trestního v Praze ze dne 12. února 1923 odmítnuta s odůvodněním, že soud, nemoha bez původního provedení zmateční stížnosti posouditi, zda je nové podání opisem podání původního, musí nové podání považovati za nové provedení zmateční stížnosti a toto jest pak opožděno a jinak jest zmateční stížnost vůbec neprovedena. Než i stížnosti obžalovaného do tohoto usnesení musí býti úspěch odepřen. Obžalovaný odůvodňuje ji tím, že dle jeho názoru a rozhodnutí kasačního soudu vídeňského trestní novela z roku 1877 nenařizuje, že by musilo býti opět předloženo j e n ono podání, které k podpisu oprávněného obhájce bylo vráceno, a že původní i nové vyhotovení zmateční stížnosti, byť i doslovně nebyla stejná, obsahují jedny a tytéž důvody zmatečnosti a tudíž jsou obsahově totožná. Především budiž podotčeno, že může zůstati stranou (§ 12 obč. zák.), kterak rakouský zrušovací soud za jiných okolností a jiných předpokladů v případech snad podobných ještě v minulém století rozhodoval, a že v tomto případě, kde obžalovaný neuposlechl soudní výzvy a původní zmateční stížnost znova nepředložil, nemá významu otázka, je-li původní zmateční stížnost obsahově totožnou neb aspoň souhlasnou se zmateční stížností později podanou čili nic, a že rozhodnou jest jen otázka, zda byl obžalovaný dle zákona povinen, na vyzvání soudu původní zmateční stížnost t a k é předložiti. A v té příčině dlužno nalézacímu soudu dáti za pravdu. Nesmí se přehlédnouti, že druhá věta odstavce čís. 3 §u 1 trestní novely z roku 1877 má za předmět p o u z e odstranění formální vady, totiž nedostatku podpisu obhájcova, a že tedy jen za tímto účelem, nikoliv neomezeně, tohoto ustanovení zákonného použito býti smí. Tím však jsou zároveň vytýčeny hranice, uvnitř kterých se stěžovatel, jemuž podání bylo vráceno, volně může pohybovati. Důsledkem toho není přípustným, aby obžalovaný na místě zmateční stížnosti, pro nedostatek obhájcova podpisu k opravě vrácené, podával zmateční stížnost novou. Že pak jedině tento výklad zákona jest správným, plyne nejen ze znění jeho, nýbrž i z úvahy, že při opačném názoru bylo by stěžovateli vždy možno, propadnou lhůtu k provedení zmateční stížnosti si libovolně měniti a prodlužovati, čímž by se ustanovení zákona o lhůtách stalo illusorním a bezúčinným. Následkem toho byl nalézací soud oprávněn i povinen, vyžadovati — nikoliv j e n, nýbrž t a k é — původní podání, by se o totožnosti obsahu nového podání s původním podáním přesvědčiti a dle výsledku další své rozhodnutí zaříditi mohl, a když mu tato možnost neuposlechnutím obžalovaného byla odňata, nezbývalo ovšem nic jiného, nežli s novým podáním jako s novou zmateční stížností naložiti a dle toho rozhodnouti. Proto jest napadené rozhodnutí prvého soudu zákonem ospravedlněno a bylo stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 1232.

Předmětem křivého svědectví (§ 199, písm. a) tr. zák.) mohou býti pouze skutkové okolnosti, nikoliv úsudek o právní povaze činů.

(Rozh. ze dne 12. června 1923, Kr II 250/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Olomouci ze dne 17. ledna 1923, kterýmž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 lit. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle důvodů spatřuje napadený rozsudek zločin křivého svědectví, obžalovanému za vinu kladený, v tom, že obžalovaný dne 1. února 1921 před divisním soudem v B. v trestní věci proti majoru Zdeňku S-ovi pro zločin podvodu a zneužití moci úřední jako svědek křivě udal, že, jak myslí, T. 6.000 Kč dal S-ovi jako půjčku. Zmateční stížnost vytýká mimo jiné okolnosti napadenému rozsudku, uplatňujíc tak zmatek dle §u 281 čís. 5 tr. ř., neúplnost proto, že soud přehlíží, že obžalovaný při obojích svých výpovědích, totiž při výpovědi své dne 18. září 1920 v řízení přípravném a při shora uvedené výpovědi, netvrdil ničeho positivního, nýbrž že 18. září 1920 pouze řekl, že byl přesvědčen, že jde o kauci, a 1. února 1921, že, když si vzpomněl na jednání S-a s T-em o půjčku, řekl, že proto myslí, že 6.000 Kč T. dal S-ovi jako půjčku. Tím uplatňuje však zmateční stížnost vlastně zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýkajíc napadenému rozsudku, že nebyl odsouzen obžalovaný pro křivé svědectví, spáchané udáním nepravých skutkových okolností, nýbrž pro falešný a prý vědomě křivý úsudek o právní povaze jednání T-ova a S-ova, totiž o tom, zda šlo o půjčku neb kauci. Zmateční stížnost jest v právu. Dle §§ 167 a 248 tr. ř. i obdobných ustanovení §§ 196 a 284 tr. ř. vojenského má býti svědek slyšen pouze o skutkových okolnostech, nikoli o úsudcích, a přirozeně nemůže zakládati zločin dle §§ 197 a 199 lit. a) tr. zák. pouze projev subjektivního právního mínění obžalovaného, na který jako na výron vnitřního, nekontrolovaného pochodu ustanovení §u 199 lit. a) tr. zák. vztahovati nelze, aspoň potud, pokud by tento projev nebyl důsledkem nepravých, obžalovaným učiněných udání o skutkových okolnostech. Tyto skutkové okolnosti, které k odůvodnění svého dotyčného mínění obžalovaný učinil, jest soudu nalézacímu zjišťovati. Obžalovaný udal, že se major S. ještě před zapůjčením koní T-ovi obrátil na něho, zda by někoho neznal, kdo by mu půjčil nějaké peníze, a že ho na to on poukázal na T-a. Soud nalézací naprosto nezjišťuje, že S. obžalovaného nežádal, aby mu nějakou půjčku zaopatřil, ať už to bylo u T-a nebo někde jinde, a nemůže se proto tvrditi, že by obžalovaný vycházeje z tohoto předpokladu, neprávem byl projevil mínění vědomě nesprávné a nepravdivé. Předmětem křivého svědectví mohou býti jedině okolnosti skutkové a nepravdivosti těchto soud přesně nezjistil. Pro tento zmatek bylo rozsudek dle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z roku 1878 zrušiti hned v sezení neveřejném a, ježto se nelze obejíti bez opětovného hlavního přelíčení, slušelo dále uznati tak, jak shora uvedeno, aniž bylo potřebí obírati se dalšími výtkami zmateční stížnosti.

Čís. 1233.

Zásah lékaře na ženě těhotné, nikoliv nemocné, spadá za dalších podmínek pod ustanovení §u 335, nikoliv §u 356 a násl. tr. zák. Přitěžující okolnosti §u 263 písm. e) tr. zák. nelze tu použiti.

Podmíněného odkladu výkonu trestu nelze poskytnouti lékaři, jenž hrubě prohřešil se na svých povinnostech.

(Rozh. ze dne 14. června 1923, Kr I 191/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného MUDra Emila E-a do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 31. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti těla dle §u 335 tr. zák., vyhověl však v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství do výroku o trestu a do výroku, jímž byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, trest mu přiměřeně zvýšil a prohlásil odsouzení jeho za nepodmíněné.

Důvody:

Zmatečný důvod čís. 9 a) b) §u 281 tr. ř. spatřuje obžalovaný v tom, že ho rozsudek odsoudil pro přečin §u 335 tr. zák., ač toto ustanovení nelze na lékaře praxi lékařskou vykonávajícího užíti, takže čin obžalovaného není vůbec trestným, jednak že obžalovaný jednal ve skutkovém omylu. Stížnost snaží se v dalším dovoditi, že zodpovědnost lékařů jest upravena ustanoveními §§ 356, 357 a 358 tr. zák., že při léčení osob, k nim se uchýlivších, zodpovídají pouze za »nevědomost« a »zanedbání«. Jde prý tu o privilegium lucrativum pro lékaře, které zákonodárce mu přiznal, zrale uváživ potíže, se kterými se lékař při léčení potkává, jednak i hranice náhody, ba i přílišnou snadnost kritisovati jeho opatření léčebná po výsledku. Lékař prý může každý způsob léčení voliti, o němž za to má, že k účelu zvolenému se hodí. Jest oprávněn i takový způsob léčení voliti, který nevylučuje ohrožení pacientova, může-li předpokládati, že předsevzatý zásah nemůže tak snadno poškoditi zdraví a toto poškození přímo jest vzácností, byl-li zásah proveden asepticky. Má-li se lékař za oprávněna k určitému zásahu léčení, považuje-li toto léčení za ne nebezpečné, za takové, při němž poškození zdraví jest vzácností, nutno mu přiznati důvod trestnost vylučující po rozumu §u 2 e) tr. zák. a nelze v jeho jednání spatřovati skutkovou podstatu §u 335 tr. zák. se smrtelným výsledkem. Na to stěžovatel snaží se dovoditi, že nedá se zjistiti, zda u K-ové umělý potrat byl způsoben, ani že K-ová byla těhotnou. Nebylo prý vůbec zjištěno, jaký zásah obžalovaný u K-ové provedl a nad to prý z posudku fakulty lékařské jde na jevo, že zásah, ať se stal jakkoliv, sám o sobě nemohl přivoditi poškození zdraví, takže obžalovaný prý musel za to míti, že zásah není nebezpečným. Stížnost jest právně bezpodstatná, berouc pro své závěry nesprávné základy, takže tyto závěry musí býti rovněž nesprávnými. Jest sice stěžovateli potud přisvědčiti, že zákon poskytuje lékaři

v poměru jeho k pacientovi privilegované postavení, které jest odůvodněno jednak povahou lékařského povolání, jednak těžkostmi, s nimiž výkon povolání tohoto jest spojen. Pouze částečně jsou lidský organismus a biologické zákony prozkoumány. V neustálém snažení po pokroku ve vědě lékařské přináší tato změny v názorech na methody léčebné. Zavinění lékaře, jež provázeno bylo škodlivými následky pro pacienta, jest velice těžko zjistiti a tyto potíže vzrůstají, pakliže u nemocného škodlivý následek třeba z nevysvětlitelné příčiny ani nenastal. Jest přiznati proto stěžovateli, že zákonodárce rozhodl se omeziti zodpovědnost lékaře způsobem v §u 356—358 tr. zák. vytknutým. Přes to však v případě stěžovatele rozsudek právem odsoudil ho pro přečin podle §u 335 tr. zák., ježto, hledíc k zjištěním rozsudku, chybí tu základní podmínka privilegia, zákonodárcem lékaři daného, t. j. poměr obžalovaného jako lékaře k Marii K-ové jako nemocné. Obžalovaný sám doznal, že Marie K-ová nemocnou vlastně nebyla, že zásah, k němuž se doznal (proto také nelze tvrditi, že by zásah určitého způsobu nebyl zjištěn), provedl jen proto, by ji přesvědčil, že není těhotnou; otěhotnění ženy nelze přece pokládati za onemocnění. Tím ovšem padá veškeré jeho oprávnění k takovému zásahu, nehledíc ani k tomu, že rozsudek na základě materiálu průvodního zjistil, že úmyslem obžalovaného bylo zásahem plod z těla Marie K-ové vyhnati, takže nutno zásah jeho považovati nejen za nedovolený, nýbrž za všeobecně trestný. Nenastala-li trestnost zásahu s hlediska §u 5, 144 tr. zák., jedině proto, že rozsudek nemohl s plnou určitostí zjistiti, že Marie K-ová byla těhotnou, nemůže to obžalovanému nijak prospěti při úvaze, zda v jeho jednání není skutková podstata jiného trestného činu. Nalézací soud nejen na základě posudku lékařské fakulty nýbrž i na základě jiných prostředků průvodních zjistil, že obžalovaný nemohl vyloučiti, že Marie K-ová jest těhotnou, že podezření těhotenství tu bylo a že za těchto okolností mohl obžalovaný pokládati zásah svůj za nebezpečný. Jestliže pak zásah svůj neprovedl za tím účelem, aby plod vyhnal, což při zjištění soudu jest vyloučeno, za jakým účelem předsevzal zásah ten? Upokojení Marie K-ové válečnou amenorhöe, uznal posudek lékařské fakulty, na nějž K-ová byla hysterickou, nervosní, pro to neměl, jak rozsudek zjišťuje, žádného podkladu. Že by zásah byl provedl proto, že předpokládal u K-ové válečnou amenorrhöe, uznal posudek lékařské fakulty, na nějž se obžalovaný tolik odvolává, za stanovisko zcela neudržitelné. Rovněž hájení se jeho tvrzením, že příčinou vynechání menstruace byla chronická obstipace, postrádá podle téhož posudku každého odůvodnění. Z toho vychází bezesporně, že Dr. E. neléčil Marii K-ovou, že nebyl k ní v poměru lékaře k pacientovi, že nepředsevzal lékařského výkonu, nýbrž svévolný, ničím neodůvodněný čin, ba podle zjištění rozsudku čin přímo zakázaný a trestný, takže za tento čin jest zodpověděn s hlediska §u 335 tr. zák., ježto rozsudek správně zjistil, že si nebezpečnosti svého počínání byl vědom a jako specialista musel býti vědom. Ježto dle toho byla zjištěna rozsudkem příčinná souvislost mezi neoprávněným zásahem obžalovaného, onemocněním a smrtí Marie K-ové a tím skutková podstata přečinu §u 335 tr. zák. jak v objektivním tak i subjektivním směru jest splněna, jest odsouzení jeho plně odůvodněno.

Vyhověv odvolání státního zastupitelství do výše trestu, uvedl Nejvyšší soud v důvodech v otázce, o niž tu jde:

Co se výroku o trestu týče, má sice odvolání neprávem za to, že jako další přitěžující okolnost mělo býti uznáno, že obžalovaný jako ženský lékař provedl manipulaci na K-ové v úmyslu, by odehnal plod (§ 263 písm. e) tr. zák.), neboť nejde zde, jak výše dovoděno, o poměr lékaře k pacientovi a není tudíž opodstatněna okolnost přitěžující dle §u 263 písm. e) tr. zák.).

Pokud jde o odvolání do přiznání podmíněného odsouzení, bylo uváženo: Podmíněné odsouzení nutno obmeziti toliko na případy výjimečné, odůvodněné velmi závažnými a podstatnými důvody. Takovýchto okolností však u obžalovaného není, ježto svým zásahem, jejž podnikl v úmyslu, vyhnati plod ze života Marie K-ové, hrubým způsobem porušil své zákonem mu uložené povinnosti, jež slíbil zachovávati jako graduovaný lékař. Povaha obžalovaného, jenž jako lékař takto se prohřešil na povinnostech svého stavu, povolaného k tomu, aby byl dobrodincem trpícího lidstva, jeví se ve světle tak nepříznivém, že dle názoru zrušovacího soudu není zde podmínek pro použití předpisu § 1 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n., ačkoli obžalovaný dosud byl zachovalý.

Čís. 1234.

Železniční zřízenec požívá ochrany §u 68 tr. zák., třebas nebyl vzat do přísahy. Lhostejno, zda byl pověřen službou trvale či prozatimně a v jaké vlastnosti.

(Rozh. ze dne 15. června 1923, Kr I 307/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 6. února 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a mimo to též přestupkem §u 312 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V neprávu jest zmateční stížnost, upírajíc železničnímu zřízenci M-ovi ochranu §u 68, 81 tr. zák., poněvadž byl pouhým výpomocným sluhou, ani do přísahy nevzatým. Zákon v §u 101 tr. zák. výslovně označuje otázku, zda byl vzat zřízenec do přísahy čili nic, i pro pojem úředníka za nerozhodnou. V §u 68 tr. zák. činí pak jen při lesním dozorčím personálu v soukromé službě zaměstnaném ochranu zákonu závislou na vzetí do přísahy, označuje jinak každého úředníka, vyslance, zřízence neb sluhu a zejména též zřízence železniční bez takového obmezení za účastny ochrany §u 68 tr. zák. Jelikož pak s hlediska §u 68 tr. zák. nemůže též rozhodovati, v jaké vlastnosti a zda provisorně či definitivně ta která osoba byla konáním služby železniční povolanou instancí pověřena, když příkaz úřadu i zcela sou-

kromou osobu může učiniti vrchností ve smyslu §u 68 tr. zák., nelze shledati stanovisko rozsudku ve směru stížností naznačeném právně pochybeným.

Čís. 1235.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). K skutkové podstatě pletich stačí, je-li trestní jednání způsobilé zvýšiti cenu právě toho předmětu potřeby, který je předmětem konkretního pletichářského obchodování. Předmětem mohou býti i předměty státního monopolu.

(Rozh. ze dne 18. června 1923, Kr I 341/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 16. ledna 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem čís. 4 §u 11 zák. ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se pouze o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Namítá, že obžalovaná neměla býti uznána vinnou přečinem pletich, poněvadž její jednání — nedovolený nákup a prodej tabáku — prý nebylo způsobilé zvýšiti cenu tohoto předmětu potřeby, uváží-li se, že se ceny kuřiva jakožto předmětu státního monopolu určují dle okolností, rozhodných pro tabákovou režii, bez ohledu na zmenšenou poptávku vyvolanou nelegitimním obchodem. Monopolová vlastnost předmětu potřeby vylučuje prý předem, by věci toho druhu byly prostředkem k spáchání přečinu dle §u 11 čís. 4 lich. zák. Tento náhled potvrzuje prý také skutečnost, že každé porušení práva státního monopolu se tresce těžkými tresty důchodkovými, kteréž poskytují dostatečnou ochranu státním zájmům. Stížnost není odůvodněna. Přehlíží, že k skutkové podstatě pletich stačí, je-li trestní jednání způsobilé, zvýšiti cenu právě toho předmětu potřeby, který je předmětem konkretního pletichářského obchodování. Není tudíž třeba, by mělo nebo mohlo míti vliv také na zvýšení cen předmětů téhož druhu v legitimním obchodě, Kdyby bylo správným stanovisko zmateční stížnosti, byla by ochrana, kterou lichevní zákon poskytuje spotřebitelům v ustanovení §u 11 čís. 4 lich. zák. (chráníc jejich zásobování předměty potřeby vůbec) u předmětů státního monopolu úplně ilusorní. Proti takovému výkladu svědčí jak znění tak intence cit. §u. Správně uvádí stížnost, že důchodkové pokuty chrání zájem státu, ohrožený porušením státního monopolu; zájmy spotřebitelů vyžadovaly však ochrany a té se jim dostalo teprv ustanovením lichevního zákona. V tomto případě jest zjištěno, že obžalovaná koupila ve Wiesenthalu v Sasku od neznámého muže 2 kg cigaretového tabáku — 1 kg za 175 K — a že — dopravišši jej podloudně do Čech — chtěla jej prodati v Mnichovicích u Prahy 1 kg za 350 K. První soud správně vyslovil, že pletichářské jednání obžalované bylo

způsobilé zvýšiti cenu tabáku, o který jde. K úředním cenám, požadovaným za tuzemské výrobky tabákové, nelze při posuzování otázky způsobilosti přihlížeti již proto, že jakost německého tabáku cigaretového jest jiná než zdejšího.

Čís. 1236.

Všechny způsoby přečinu dle §u 305 tr. zák. předpokládají vědomé, buď přímé nebo nepřímé působení na názory a vůli osob třetích, od pachatele odlišných.

(Rozh. ze dne 21. června 1923, Kr I 828/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. května 1922, jímž byli obžalovaní dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěny z obžaloby pro přečin dle §u 305 tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že na veřejné schůzi příslušníků československé církve v K., konané dne 1. června 1921, přijata byla resoluce, ve které se nejprve poukazuje na to, že členové jmenované církve jsou rozhořčeni jednáním politického úřadu, — jenž nařídil zapečetění kostela sv. Ducha v K., — že stav zapečetění dále ponechává a tak jim odebírá možnost vykonávání náboženských obřadů; v resoluci žádá se dále za neodkladné odstranění pečetí se dveří chrámových do 11 hodin dopoledne, načež následuje stať, že jinak shromáždění »jest nuceno, samo k otevření kostela zasáhnouti třeba způsobem, jenž by byl snad protizákonný. Nenechá se ve svých náboženských citech obmezovati politickými činiteli.« Dále zjistil nalézací soud, že tuto resoluci podepsali všichni obžalovaní a že — až na obžalovaného Františka J-a — znali její obsah, poněvadž jim byl přečten, neshledal však v obsahu resoluce vybízení, podněcování nebo svádění k nemravným nebo v zákoně zapovězeným činům, po případě vychvalování neb omlouvání takových činů, ježto prý z resoluce nic takového nevyplývá a zmínka o protizákonném způsobu otevření kostela je pouze podmíněná. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, která uplatňuje jedině důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a domáhá se zrušení rozsudku nalézacího soudu a odsouzení obžalovaných pro přečin dle §u 305 tr. zák., nelze přisvědčiti. »Vybízení« a »podněcování« po rozumu §u 305 tr. zák. předpokládá působení na vůli, na mravní nebo právní názory t ř e t í o s o b y, a sice působení rázu všeobecného, abstraktního, jež nesměřuje k spáchání určitého trestného činu. Pro pojem »vychvalování« pak nestačí každý výrok, který by bylo lze pokládati za schvalování činu zákonem zapovězeného; předpokládá se, by výrokem, proneseným ve formě poněkud slavnostnější, nějaké osobě nebo věci nebo nějakému činu vzdávána byla pochvala. O »omlouvání« po rozumu §u 305 tr. zák. konečně bude lze mluviti tehdy, popírá-li někdo nemravnost nebo proti-

zákonnost činů nemravných a protizákonných a je-li si při tom vědom, že tím může vykonávati neblahý vliv na mravní a právní názory jiných osob. Všem těmto způsobům spáchání přečinů dle §u 305 tr. zák. jest tedy společným, že předpokládají vědomé, buď přímé nebo nepřímé působení na názory a vůli o s o b t ř e t í c h, o d p a c h a t e l e o d l i š n ý c h. V obsahu resoluce, obžalovanými podepsané a okresní politické správě v N. odevzdané, nelze však spatřovati takovéto působení na jiné osoby, a to ani ve formě vybízení, podněcování nebo svádění, ani ve formě vychvalování neb omlouvání. Obžalovaní projevují v oné resoluci vůči okresní politické správě pouze s v é o d h o d l á n í, že sáhnou, nebude-li jich přání do určité lhůty vyhověno, třeba i k nezákonným prostředkům, prohlašují, že po případě se dopustí i trestného činu, aniž by však při tom, i kdyby snad byli měli na mysli nejkrajnější případ, totiž případné spáchání zločinu veřejného násilí dle §u 83 tr. zák., sledovali účel shora jako podstatnou známku skutkové povahy přečinu dle §u 305 tr. zák. vytčený.

Čís. 1237.

Útraty trestního řízení dle §u 381, odstavec čtvrtý, tr. ř. jsou splatnými, jakmile rozsudek nabyl právní moci a nelze pro ně stanoviti zvláštní lhůtu splatnosti.

Třebas článkem I. čís. 13 zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920 byl zrušen celý § 395 tr. ř., jest trestní soudce i nadále povolán, stanoviti povinnost k náhradě útrat zastupování a obhajoby a určiti jich výši.

(Rozh. ze dne 21. června 1923, Kr I 120/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě ze dne 4. května 1921, a do usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 3. listopadu 1922 — takto právem: 1. Rozsudkem krajského jakožto porotního soudu v Mostě ze dne 4. května 1921, pokud jím bylo vysloveno, že obžalovaný Bedřich W. jest povinen nahraditi soukromému obžalobci Vilému T-ovi náklady právního zastoupení »do 14 dnů pod exekucí,« porušen byl zákon v ustanovení §u 389 tr. ř. 2. Usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 3. listopadu 1922, jímž nevyhověl stížnosti soukromého obžalobce Viléma T-a do usnesení krajského soudu v Mostě ze dne 28. června 1921, stanovícího útraty na 2292 Kč 35 h, porušen byl zákon v ustanovení §§ 390, 393 tr. ř.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského jakožto porotního soudu v Mostě ze dne 4. května 1921 uznán byl Bedřich W. na soukromou obžalobu Viléma T-a vinným přečinem proti bezpečnosti cti dle §§ 491, 493 tr. zák. a byl za to odsouzen k peněžité pokutě a podle §u 389 tr. ř. k náhradě nákladů řízení trestního; zároveň bylo vysloveno, že jest povinen »soukromému obžalobci podle §u 393 tr. ř. nahraditi do 14 dní pod exekucí náklady právního zastoupení k rukoum Dra Oskara B-a, advokáta v M., jak ustanoveny budou. Tyto náklady právního zastoupení byly usnesením krajského soudu v Mostu ze dne 28. června 1921 upraveny na 2292 Kč 35 h. Zmateční stížnost Bedřicha W-a zavrhl nejvyšší soud rozsudkem ze dne 24. června 1922 a uznal, že stěžovatel nahraditi má dle §u 390 odstavec druhý tr. ř. soukromému obžalobci Vilému T-ovi útraty řízení zrušovacího, jichž stanovení se ponechává soudu prvé stolice. Zároveň vyhověl nejvyšší soud jako soud zrušovací v zasedání neveřejném odvolání soukromého obžalobce proti témuž rozsudku co do výměry trestu v ten rozum, že obžalovaný Bedřich W. odsouzen byl podle druhé sazby §u 493 tr. zák. za použití ustanovení §u 260 lit. b) tr. zák. do vězení na 10 (deset) dnů, zostřeného a doplněného dvěma posty, kterýžto trest dle §u 261 tr. zák. přeměněn byl v peněžitou pokutu 1000 Kč; dále uznán obžalovaný povinným, aby nahradil soukromému obžalobci podle druhého odstavce §u 390 tr. ř. útraty vzešlé mu odvoláním, jichž stanovení ponecháno soudu první stolice. Konečně bylo vysloveno, že o stížnosti soukromého obžalobce co do výše útrat zastupováním vzešlých v prvé stolici rozhodne vrchní zemský soud.

Na základě příkazu nejvyšším soudem krajskému soudu v Mostě daného a právě citovaného předložil týž stížnost soukromého obžalobce co do výše útrat zastupováním v prvé stolici vzešlých vrchnímu soudu zemskému v Praze k rozhodnutí, jenž rozhodl o ní usnesením ze dne 3. listopadu 1922, m í s t a j í n e d a v s tím odůvodněním, že zákonem ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 byl zrušen § 395 tr. ř. v celém rozsahu a že trestní soudce není proto na dále povolán, by určoval výši útrat zastupování neb obhajoby. Ve vylíčeném rozhodování shledáno dvojí porušení zákona. Především v rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě, kterým uloženo bylo obžalovanému, by do 14 dnů pod exekucí soukromému obžalobci nahradil náklady právního zastoupení, jak ustanoveny budou. Takovou a vůbec nějakou lhůtu stanoviti nelze, poněvadž jde o útraty řízení dle §u 381 odstavec čtvrtý tr. ř., jichž splatnost nastává dle §u 389 tr. ř. ihned nabytím právní moci odsuzujícího rozsudku a netřeba pro útraty ty teprve tvořiti titul exekuční. Za druhé porušen byl zákon rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 3. listopadu 1922, kterým zamítnuta byla stížnost soukromého obžalobce co do výše útrat, poněvadž prý trestní soud po zrušení §u 395 tr. ř. není na dále povolán, aby určoval výši útrat zastupování nebo obhajoby. Jest ovšem pravda, že článkem I. čís. 13 zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z r. 1920 byl zrušen celý § 395 tr. ř., tedy i odstavec čtvrtý tohoto paragrafu, který jednal o útratách,jichž náhrada uložena dle §u 393 odstavec třetí tr. ř. obviněnému, soukromému obžalobci, soukromému účastníku anebo tomu, kdož učinil vědomě křivé udání. Přes to však jest trestní soudce i na dále povolán, stanoviti povinnost k náhradě útrat zastupování a obhajoby a určiti jich výši. V tomto smyslu vyslovil se také plenární senát nejvyššího soudu ve svém rozhodnutí ze dne 29. května 1923, čís. pres. 221/23, uveřejněné pod čís. 1223 této sbírky, na jehož důvody se poukazuje.

Čís. 1238.

Bylo-li vyhověno žádosti za obnovu trestního řízení, lze o útratách žádosti za obnovu rozhodnouti teprve při rozhodování konečném.

V řízení přestupkovém nelze si stěžovati do usnesení, povolujícího obnovu trestního řízení.

(Rozh. ze dne 21. června 1923, Kr I 417/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení okresního soudu v Klatovech ze dne 13. prosince 1922 a do usnesení krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 27. prosince 1922 takto právem: 1. Usnesením okresního soudu v Klatovech ze dne 13. prosince 1922, pokud jím byl P. Jan Š. odsouzen k náhradě nákladů obnovy trestního řízení, porušen byl zákon v ustanovení §u 390 čís. 2 tr. ř. 2. Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Plzni z 27. prosince 1922 porušen byl zákon v ustanovení §u 480 tr. ř., usnesení to se zrušuje a okresnímu soudu v Klatovech se ukládá, by dle předpisu §u 358, (447, 451) tr. ř. ve věci dále jednal.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Klatovech ze dne 18. května 1912 byl Karel V. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti dle §u 491 tr. zák. a odsouzen k peněžité pokutě. Rozsudek tento nabyl moci práva. Usnesením téhož soudu ze dne 13. prosince 1922 dáno místo návrhu Karla V-a na obnovu trestního řízení, rozsudek uvedený zrušen a soukromý obžalobce P. Jan Š. odsouzen nahraditi Karlu V-ovi dle §u 390 a 393 tr. ř. na nákladech obnovy trestního řízení za právní zastupování 1100 Kč a sice z toho důvodu, že navrhovatel přivedl takové nové okolnosti a průvody, jež se jeví způsobilými přivoditi jeho sproštění (§ 353 odstavec druhý tr. zák.). Do usnesení toho podal soukromý obžalobce stížnost, jíž bylo usnesením krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze 27. prosince 1922 vyhověno, napadené usnesení v celém obsahu změněno a návrh Karla V. na obnovu trestního řízení zamítnut. Aniž by se dotýkáno bylo věcné stránky této trestné věci, vytknouti dlužno dvoje pochybení, kterým byl zjevně zákon formálně porušen. Především jest to usnesení okresního soudu v Klatovech, které ukládá soukromému obžalobci náhradu nákladů povolené obnovy, a pak usnesení odvolacího soudu v Plzni, jež vyhovuje stížnosti soukromého obžalobce proti povolené obnově. V onom směru porušeno bylo ustanovení §u 390 čís. 2 tr. ř., dle něhož o útratách žádosti za obnovu trestního řízení rozhodovati jest ihned jen v případech, kdy žádost taková byla zamítnuta. Bylo-li jí však vyhověno, zrušen tím byl pouze původní rozsudek ve smyslu §u 357 tr. ř. a otázka útrat řešena býti musí dle všeobecných zásad §u 389 neb 390 tr. ř. teprve při rozhodování konečném. Usnesení odvolacího soudu se nesrovnává se zákonem, neboť dle výslovného ustanovení §u 480 prvý odstavec třetí věta tr. ř. v přestupcích lze stížnost vznésti jen do usnesení prvé stolice obnovu trestního řízení n e p o v o l u j í c í h o. Tímto ustanovením stanovena byla výjimka ze všeobecného pravidla §u 481 tr. ř., že na rozhodnutí soudů okresních, z nichž se nelze odvolati, mohou ti, kdož se jimi mají za stiženy, podati ve třech dnech stížnost ku sborovému soudu první stolice, a obsažena jest v tomto ustanovení zřejmá odchylka od pravidla §u 357 poslední odstavec tr. ř., dle něhož v řízení pro zločiny neb přečiny právo stížnosti proti povolujícímu usnesení jest přípustné.

Čís. 1239.

Vyměřuje trest dle §u 6 opatření ze dne 6. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n., jest nalézací soud oprávněn zostřiti trest dle §u 19 tr. zák. (§u 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák.).

(Rozh. ze dne 23. června 1923, Kr I 444/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 19. listopadu 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 85 lit. a), b) tr. zák. a přestupkem lehkého ublížení na těle dle §u 411 tr. zák. a odmítl jako nepřípustné odvolání obžalovaného z výroku o trestu, jímž byl odsouzen dle §u 86 tr. zák. a §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1922, čís. 471 sb. z. a n. se zřetelem na ustanovení §u 35 tr. zák. a s použitím §u 55 tr. zák. do těžkého žaláře na 6 měsíců, zostřeného a doplněného 6 posty a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Z důvodové zprávy vlády k opatření Stálého výboru N. S. ze dne 6. srpna 1920, čís. 480 sb. z. a n., vyplývá, že účelem ustanovení §u 6 tohoto opatření bylo výhradně ulehčiti přetíženým sborovým soudům trestním, nikoliv změniti hmotné právo trestní stanovením nové trestní sazby pro trestné činy, které, náležejíce k příslušnosti sborového soudu prvé stolice, se mají projednávati před samosoudcem. Na samosoudci je tedy, by v trestních věcech, jím projednaných, vyměřil trest dle zákonů jinak platných, zejména též při zostření jich, při nahražení dalšího trvání trestů a při vedlejších trestech; jediným jeho omezením je dle §u 7 čís. 2 zmíněného opatření, že nesmí jako hlavní trest uložiti ztrátu na svobodě vyšší 6 měsíců. Zostření nedotýká se výše, časové výměry, nýbrž jen způsobu výkonu trestu. To se podává zejména z ustanovení §u 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák., že se zrušuje držení osob k těžkému žaláři odsouzených v železech na nohou a že v náhradu má se uznati na zostření trestu způsobem dle zákona přípustným. Stížnost není tedy v právu, vytýkajíc nalézacímu soudu z důvodu č. 11 §u 281 tr. ř. vykročení z mezí trestní moci, ježto soud vyměřil trest dle správné sazby druhé věty prvního odstavce §u 86 tr. zák. dobou, nepřevyšující dobu §u 7 č. 2 (§u 6) zmíněného opatření a zostřil při tom těžký žalář tam stanovený dle §u 19 tr. zák., šetře ustanovení §u 3 zá-

kona ze dne 15. listopadu 1867 č. 131 ř. zák. a po případě též proto, že použil §u 55 tr. zák.

Čís. 1240.

Zákon o podmíněném odkladu výkonu trestu ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.

Podmíněný odklad výkonu trestu nelze obmeziti na trest na svobodě, vyloučiti jej však při trestu peněžitém.

(Rozh. ze dne 23. června 1923, Kr II 325/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 4. dubna 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem předražování dle §u 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však v neveřejném zasedání odvolání obžalovaných do výroku téhož rozsudku, jímž jim nebyl povolen podmíněný odklad peněžité pokuty a změnil napadený rozsudek ve výroku o podmíněném odkladu trestu v ten smysl, že se obžalovaným povoluje podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou 3 let nejen ohledně trestu tuhého vězení, nýbrž i ohledně trestu peněžitého a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Bylo vyhověti odvolání obžalovaných do výroku rozsudku, jímž se prohlašuje odsouzení za podmíněné jen pokud se týče trestu na svobodě, nikoliv však pokuty peněžité. Nalézací soud v uvážení, že obžalovaní jsou zachovalí a že se k činu doznali, dále vzhledem k tomu, že následkem úplného uvolnění kuřiva v trafikách není již půdy pro neoprávněné obchodování a zdražování kuřiva, vyslovil naději, že obžalovaní povedou nadále řádný život a že proto výkonu trestu není potřebí, a uznal na podmíněné odsouzení ve smyslu §u 1 zák. ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. z. a n. se zkušební dobou tří let. Podmíněný odklad trestu obmezil však první soud, aniž by to blíže odůvodnil, pouze na trest tuhého vězení, kdežto peněžitý trest vyslovil nepodmíněně. Výrok ten je právně mylným. Uznal-li napadený rozsudek, že zde jsou podmínky pro použití §u 1 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., měl tohoto dobrodiní použíti pro všechny tresty rozsudku. Uložení peněžité pokuty jest dle své povahy trestem vedlejším a ježto dle §u 5 cit. zákona s odkladem trestu hlavního odloženy jsou i tresty vedlejší, musil s povoleným odkladem trestu tuhého vězení povolen býti i odklad peněžité pokuty.

Čís. 1241.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

I orgánové spotřebního spolku mohou se dopustiti na členech spolku jednání, trestných dle zákona o válečné lichvě.

(Rozh. ze dne 25. června 1923, Kr I 345/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 17. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 a přestupkem dle §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že obžalovaný jako správce konsumního družstva nemůže býti v tomto případě vůbec podmětem trestných činů lichevních, protože se v této své funkci proti členům spolku vůbec nemohl dopustiti lichvy, která předpokládá dva hospodářské podměty s protichůdnými zájmy — (na př. obchodníka a spotřebitele) a vykořisťování stísněné situace jedné strany stranou druhou; konsumní spolky jako sdružení osob k společnému nákupu zboží a jeho rozdělení mezi členy tvoří prý se svými členy hospodářskou jednotu; členové sami jsou odběrateli a podnikateli zároveň; hospodaří pro sebe a rozdělují si přebytek dle výše nákupu a ručí za schodek svými podíly. Správce konsumu je pouhým jejich orgánem, který jich ve své funkci nikdy nemůže vykořisťovati. Stížnost není odůvodněna. Již první soud správně poukázal na to, že lichevní zákon má platnost všeobecnou, nečiní rozdílu mezi obyčejným obchodníkem a konsumním spolkem (jeho orgány). Proti poškozování se strany orgánu spolku musí býti člen konsumního spolku chráněn stejně jako jiný spotřebitel proti obyčejným obchodníkům nebo vyrabitelům. Nelze nahlédnouti, proč by členové konsumních spolků byli hůře postavení než ostatní neorganisovaní konsumenti a proč by byli vylučováni z ochrany lichevního zákona, který má za účel zabezpečiti předměty potřeby v š e m konsumentům bez ohledu na jich poměr k prodávajícímu. Nelze porozuměti, proč by jednotliví členové spolku, kteří jsou nuceni, zaplatiti za odebrané zboží přehnaně vysoké ceny (zvýšené na př. pletichářským pokoutním nákupem správce konsumu), přispívali placením vysoké nákupní ceny, která je v každém případě poškozuje, ke zvýšení zisku nebo zmenšení ztráty ostatních členů spolku. Správně poukázal první soud na to, že účastenství jednotlivých členů spolku při nákupu zboží je velmi nerovnoměrné (nejen proto, že počet členů domácnosti jednotlivých členů je nestejný, ale i proto, že nákup vůbec není pro členy obligatorní), takže o spravedlivém vyúčtování přebytků mezi členy, o němž se zmiňuje stížnost, v tom smyslu, že by odčinilo a vyrovnalo nestejnoměrnosti při nevýhodných nákupech, nemůže býti řeči. Již ztěchto úvah plyne, že je dobře možné a myslitelné vykořisťování členů spolku jeho orgány a že je odůvodněna ochrana, kterou lichevní zákon i v tomto směru poskytuje. Rozsudek prvního soudu, jemuž stížnost jinak žádných výtek nečiní, vykládá tedy správně zákon, vyslovuje, že i orgánové konsumního spolku jsou způsobilými subjekty trestních činů lichevních.

Čís. 1242.

Odpor proti rozsudku pro zmeškání (§ 427 tr. ř.) nemůže obžalovaný s úspěchem odůvodniti tím, že k hlavnímu přelíčení nedostavil se proto, ježto očekával vyřízení svých návrhů odročovacích.

Též k pouhému podpisu zmateční stížnosti jest obžalovanému ustanoviti zástupce chudých.

(Rozh. ze dne 26. června 1923, Kr I 391/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání námitky Valdemara H-a do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 17. března 1923, jímž byl jmenovaný uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák. a přestupkem dle §u 343 tr. zák., vyhověl však jeho stížnosti do usnesení krajského jakožto nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 21. dubna 1923, kterým zmateční stížnost Valdemara H-a do onoho rozsudku byla odmítnuta, napadené usnesení zrušil a vrátil spisy témuž soudu prvé stolice, by o zmateční stížnosti Valdemara H-a dále po zákonu jednal.

Důvody:

Proti Valdemaru H-ovi bylo u krajského soudu v Litoměřicích nařízeno hlavní přelíčení o obžalobě pro zločin zpronevěry a přestupek dle §u 343 tr. zák. ku dni 17. března 1923. Dne 15. března 1923 došlo ku krajskému soudu v Litoměřicích podání Valdemara H-a, ve kterém tento navrhoval odročení líčení za účelem provedení dalších průvodů a v němž žádal, by mu bylo sděleno vyřízení tohoto podání, ježto by jinak za to měl, že líčení bylo odročeno. Přes tento návrh obžalovaného konalo se proti němu 17. března 1923 hlavní přelíčení. U přelíčení byl sice návrh obžalovaného přečten, avšak nebylo mu vyhověno a byl vynesen proti obžalovanému rozsudek pro zmeškání. Námitky obžalovaného proti tomuto rozsudku bylo zamítnouti. V §u 427 tr. ř. je výslovně ustanoveno, že námitkám obžalovaného proti rozsudku, v jeho nepřítomnosti vynesenému, má býti vyhověno pouze tehdy, prokáže-li obžalovaný, že se nemohl ku hlavnímu přelíčení dostaviti pro nezvratnou překážku mimo jeho vůli ležící. Valdemar H. však ve svých námitkách takové překážky neprokázal, nýbrž uvedl pouze, že k hlavnímu přelíčení se nedostavil proto, poněvadž byl vzhledem k tomu, že vyřízení svého odročovacího návrhu neobdržel, toho mínění, že hlavní přelíčení bylo odročeno. Nedostavil se tudíž Valdemar H. ku hlavnímu přelíčení o své vůli, nikoli pro nějakou nezvratnou překážku, mimo jeho vůli ležící, a postrádají proto jeho námitky zákonitého předpokladu §u 427 tr. ř. Obžalovaný Valdemar H. provedl proti shora uvedenému rozsudku včas zmateční stížnost sám. Zároveň s provedením této stížnosti podal u krajského soudu v Litoměřicích žádost, by mu byl ku podepsání této stížnosti zřízen obhájce z moci úřední, ježto nemá prostředků, by obhájci zaplatil. Soud nalézací vrátil však, aniž by tuto žádost vyřídil, obžalovanému sepsanou zmateční stížnost dle §u 1 čís. 3 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 s poukazem, by zmateční stížnost, opatřenou podpisem obhájcovým, znovu do 3 dnů předložil. Když obžalovaný v uvedené lhůtě tak neučinil, byla zmateční stížnost obžalovaného napadeným usnesením dle §u 1 čís. 3 cit. zák. odmítnuta s odůvodněním, že dle §u 41 tr. ř. lze obžalovanému zříditi obhájce chudých pouze ku provedení, nikoliv ku podepsání opravných prostředků. Tento názor nalézacího soudu je však mylným. Původně dle tr. ř. nebylo třeba, by zmateční stížnosti byly obhájcem podepisovány; teprve §em 1 čís. 3 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z r. 1878 bylo nařízeno, že zmateční stížnost musí býti podepsána obhájcem. Ač cit. zák. ustanovení §u 41 tr. ř. změněno nebylo, leží na bíledni, že, pakl. zákon ustanovuje, by obžalovanému ku provedení zmateční stížnosti na jeho žádost byl z moci úřední ustanoven obhájce chudých, nastává tato povinnost pro soud též, jedná-li se o úkon menší, o pouhý podpis. Měl proto soud prvé stolice žádosti obžalovaného, prozkoumav, zda jsou tu i ostatní náležitosti pro zřízení obhájce chudých, vyhověti, tím spíše, že obžalovaný podal žádost za zřízení obhájce chudých současně s provedením zmateční stížnosti pátý den po doručení rozsudku, tedy ve lhůtě §u 284 tr. ř. a opakoval ji druhý den po doručení soudního usnesení ve lhůtě §u 1 čís. 3 nov. k tr. řádu, takže v obou případech mohla býti řádně podepsaná zmateční stížnost podána včas, kdyby byl první soud žádosti vyhověl, — neb měl ji aspoň vyříditi a pak buď zmateční stížnost přímo obhájci chudých zaslati neb obžalovanému sděliti, že mu právo na zřízení obhájce chudých následkem jeho majetkových poměrů nepřísluší, a současně mu stížnost ku doplnění podpisem obhájce vrátiti. Stížnost obžalovaného jest tudíž odůvodněnou.

Čís. 1243.

Svádění brance, by nenarukoval, spadá po případě pod ustanovení §u 305 tr. zák.

Přestupek dle §u 308 tr. zák. předpokládá takový způsob roztrušování nebo rozšiřování, jímž pověst (předpověď) rychle vniká do širších kruhů obyvatelstva, předem neomezených.

(Rozh. ze dne 28. června 1923, Kr II 383/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 11. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. a přestupkem dle §§ 308, 488, 496 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, pokud napadla výrok odsuzující stěžovatele pro § 305 tr. zák., vyhověl jí však, pokud odporovala odsouzení stěžovatelovu pro přestupek dle §u 308 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek prvé stolice jen, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 305 tr. zák. a přestupkem §u 308 tr. zák., takže odsuzující výrok ohledně přestupku §§ 488, 496 tr. zák. a čl. V. zák. č. 8 z roku 1863 vešel v moc práva. Stížnost dovolává se

číselně zmatku čís. 10; věcně uplatňuje — dokazujíc, že projevy stěžovatelovy, stížností dotčené, nezakládají skutkové podstaty žádného trestného činu — zmatek čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Ohledně přečinu §u 305 tr. zák. dovozuje stížnost, že výrok stěžovatelův byl pouze projevem soukromého mínění, jehož podřadění pod pojem svádění k činu protizákonnému nebo schvalování ho odporuje skutečnosti, že svědek P. byl již před projevem stěžovatelovým prohlásil, že bude rukovati; ostatně prý jednak ročník, jehož příslušníkem je svědek P., nebyl zmobilisován, jednak prý stěžovatel je superarbitrován a jakékoliv vojenské služby sproštěn. Než vývody stížnosti jsou pochybeny již proto, že nevycházejí výhradně ze skutkových zjištění nalézacího soudu v jejich celistvosti. Dle výpovědi svědka P-a, již napadený rozsudek béře za podklad svého skutkového zjištění, již tedy úplně uvěřil, neodvětil obžalovaný na prohlášení svědkovo pouze, že on rukovati nebude, nýbrž připojil k tomu ještě, že Němci nebudou rukovati a též ani Češi nebudou rukovati a že, když bude válka s Maďarskem, Československá republika přestane existovati. Takto zjištěný projev stěžovatelův poukazoval k tomu, že Němci po případě i Češi hromadně se zachovají tak, jak se zachová stěžovatel, a že neuposlechnutí povolacího rozkazu vojenských úřadů nezpůsobí neposlušným občanům žádné újmy, jelikož zanikne stát, jemuž neosvědčili věrnost. Poukazy na neposlušnost mnoha jiných osob a na neškodnost neposlušnosti uváděl stěžovatel v působivost na mysl svědkovu pohnutky, které mohly ve směru, stěžovatelem chtěném, účinkovati na rozhodnutí svědkovo, má-li plniti svou povinnost vojenskou, má-li se po případě zachovati jinak než jak se byl rozhodl před nátlakem stěžovatelovým, a na názory svědkovy o tom, čím je povinen státu, jehož jest občanem. Okolnost, stížností zdůrazňovaná, nalézacím soudem však nezjištěná, že stěžovatel nemůže pro zvláštní své poměry osobní dopustiti se činu protizákonného jako přímý pachatel, nevylučovala by nikterak, že k takovému činu sváděl anebo vybízel jiné osoby, jimž jest zákonem uložena povinnost, ani že čin vůči takovým osobám schvaloval. Že ročník svědka P-a nebyl zmobilisován, není rovněž nalézacím soudem zjištěno a činilo by svědka P-a sice nezpůsobilým předmětem svádění nebo vybízení k neposlušnosti vůči povolacímu rozkazu vojenskému, vyloučilo by tedy podřadění tohoto projevu pod ustanovení §§ů 56, 50 (po případě § 51) branného zákona, není ale nikterak na závadu závěru, že projev stěžovatelův byl způsobilý otřásati mravními a právními názory svědkovými o zavržitelnosti, bezprávnosti a protizákonnosti činu, o který v projevu stěžovatelově šlo. Zmateční stížnost je tudíž, pokud čelí výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 305 tr. zák. neodůvodněna, a bylo ji v tomto směru zavrhnouti.

Naproti tomu nelze stížnosti upříti oprávněnosti, pokud napadá výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 308 tr. zák. Pro skutkovou podstatu tohoto přestupku nestačí, že pověst, po případě předpověď byla vyslovena veřejně nebo před více lidmi. Ustanovení §u 308 tr. zák. uvádí veřejné řeči ne vedle, nýbrž jen jako prostředek veřejného ohlašování, kterýžto pojem předpokládá takový způsob roztrušování nebo rozšiřování, jakým pověst po případě předpověď vniká rychle do širších kruhů obyvatelstva, předem neomezených. Takové způsobilosti není tu v případě tomto, kde dle výpovědi svědka P-a pověst byla sdělena jedné osobě — svědku P-ovi — za rozhovoru vedeného stěžovatelem s tímto svědkem v přítomnosti jediného Josefa Z-a, třebas v pracovní síni tovární, většímu počtu dělníků přístupné, ale za okolností, za kterých jiní dělníci rozhovoru neslyšeli. Uznal-li nalézací soud přes to stěžovatele vinným přestupkem §u 308 tr. zák., spočívá tento výrok na nesprávném použití zákona co do pojmu veřejné řeči (veřejného ohlašování). Tato část odsuzujícího výroku je proto zmatečná dle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. a bylo ji zrušiti. Důsledkem toho bylo zrušiti též výrok o trestu a další výroky s ním související. Jelikož na rozšíření pověsti třebas rázu v §u 305 tr. zák. vytčeného jiným způsobem než veřejným ohlašováním není zákonem stanoven trest, byl stěžovatel v tomto směru z obžaloby propuštěn.

Čís. 1244.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Klavír jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 30. června 1923, Kr I 506/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 9. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V právním ohledu obmezuje se stížnost pouze na námitku, že prý piano není předmětem potřeby ve smyslu zákona lichevního, poněvadž prý tento zákon má na zřeteli jen předměty nezbytné potřeby životní a nikoli jakékoli potřeby. Jde prý pouze o předmět luxusní. Stížnost je bezdůvodna. Na rozdíl od cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 čís. 261 ř. zák. a předchozích předpisů byl rozšířen již §em 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., obor předmětů potřeby na všechny věci movité, které přímo nebo nepřímo slouží životním potřebám — nikoli nezbytným životním potřebám — lidí a zvířat domácích. Dle toho netřeba, jak tomu bylo dle dřívějších císařských nařízení, zkoumati, zda životní potřeba, která má býti dotyčným předmětem uspokojena, je nutnou a nezbytnou, nýbrž směrodatným je pouze, zda je tu životní potřeba vůbec a slouží-li jí ten který předmět. Neklade se proto důraz na náležitost nezbytnosti, větší neb menší potřeby, užitečnosti neb účelnosti toho kterého předmětu, nýbrž rozhodno je jen, slouží-li předmět ten vůbec životním potřebám lidí. Hudbu dlužno čítati zajisté ku krásným uměním; ona nejen poskytuje milou zábavu, nýbrž vzdělává též duši a zjemňuje srdce a slouží tudíž hudba životním potřebám lidí a zejména lidí naší doby a naší kultury. Nelze proto ani hudebním nástrojům odpírati

rázu předmětu potřeby, tím méně klavíru, o nějž jde, jehož cena nebyla ostatně ani takovou, aby jej činila i jen převážně přepychovým. Námitka stížnosti je proto bezpodstatná.

Čís. 1245.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Přečinu podle §u 13 může se dopustiti i pomocník v živnosti.

(Rozh. ze dne 2. července 1923, Kr I 167/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 27. prosince 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 13 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselné důvody zmatečnosti čís. 1 a 10 §u 281 tr. ř., provádí však pouze důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Má totiž za to, že podmětem přečinu dle §u 13 lich. zák. může býti pouze majitel obchodu a věcí, o jichž prodej se jedná; poněvadž obžalovaný pouze pomáhal prodávati v obchodě své manželky, neměl prý býti odsouzen za to, že odepřel prodati chléb, nebude-li odebrána také soda. Stížnost jest na omylu, proti jejímu náhledu mluví všeobecné znění §u 13 lich. zák., který nečiní rozdílu, zda donucuje kupujícího k odebrání zboží, jehož nepotřebuje, obchodník či neobchodník, majitel obchodní živnosti či jeho pomocník; odporuje mu však i intence zákona, jenž má za účel, zabezpečiti zásobování spotřebitelů předměty potřeby, jichž skutečně potřebuje, za všech okolností bez ohledu na osobu prodávajícího. Ochrana proti vázání prodeje zboží požadovaného s koupí věcí, jichž kupující nepotřebuje, byla by zcela ilusorním, kdyby trestní sankce §u 13 lich. zák. se omezovala na kontravence pouze některých kategorií prodávajících osob. Ustanovení druhé věty cit. §u 13, jehož se stížnost dovolává na podporu svého mínění, má zajisté ten smysl, že na vedlejší trest ztráty živnostenského oprávnění může soud uznati pouze v tom případě, odsoudí-li pro tento přečin majitele obchodní živnosti, nikoliv osobu třetí. Pro výklad první věty téhož §u, jejíž znění nepřipouští pochybností, nemá druhá věta významu. Pokud jest stížnost věcně provedena, jest tudíž neodůvodněna.

Čís. 1246.

Zločin veřejného násilí dle §u 90 tr. zák. jest dokonán již použitím lsti nebo moci, kterou má někdo býti vydán cizí moci, aniž by se vyhledávalo, by byl skutečně cizí moci podroben. Zločin lze spáchati proti tuzemci zdržujícímu se v cizině, jestliže byl odtud předán pachatelem v moc zahraniční (nikoliv tuzemskou).

(Rozh. ze dne 2. července 1923, Kr I 405/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu při krajském soudě v Mladé Boleslavi ze dne 11. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán spoluvinným na zločinu loupeže lidí dle §u 90 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 10 b) pokud se týče 11 §u 344 tr. ř., správně čís. 10 a), poněvadž domáhá se sproštění obžalovaného z obžaloby, namítá zmateční stížnost předně, že skutková podstata zločinu dle §u 90 tr. zák. není dána, poněvadž prý ustanovení toto předpokládá, by zmocnění se oběti lstí nebo násilím stalo se v tuzemsku, kteréžto předpoklad zde schází. Stížnost je na omylu jak v zásadě tak i s ohledem na konkretní případ. Právní náhled její nedá se dovoditi ani z doslovu zákona ani z povahy věci. Zločinu dle §u 90 tr. zák. dopouští se, kdo bez vědomí a přivolení řádné vrchnosti zmocní se lstí nebo mocí nějaké osoby, by ji proti vůli její vydal v moc zahraniční. Zločin spočívá proto v jakékoli lstivé nebo násilné činnosti, směřující k tomu, by napadená osoba byla vydána v cizí moc proti své vůli. Dle znění zákona je zločin již dokonán použitím lsti neb moci, kterou někdo v cizí moc má býti vydán, tudíž přiveden do stavu, omezujícího jeho svobodu. Faktické postavení pod cizí moc nenáleží k dokonání činu. Zákon neposkytuje opory pro předpoklad, že by zmocnění se osoby lstí nebo násilím musilo se státi jen v tuzemsku, naopak je myslitelný a možný případ, že i proti osobě, zdržující se v cizině, může tento zločin spáchán býti, byla-li odtud předána v moc zahraniční (nikoli tuzemskou). Pokud jde o projednávaný případ, je kladným zodpověděním první eventuální otázky porotci zjištěn takový skutkový děj, dle kterého zmocnění se Emila H-a lstí stalo se skutečně již v tuzemsku, jak to stížnost žádá. Ze spisů vychází a je zjištěno, že obžalovaný ve společnosti s Karlem M-ou sosnovali plán, přilákati Emila H-a do Německa v ten způsob, že obžalovaný předstíral Emilu H-ovi, že je ve spojení s jedním písařem od batailonu ve Zhořelci, který může prý Emilu H-ovi opatřiti důležité listiny, týkající se síly vojska německého, že Emil H. musí však sám do Zhořelce přijíti a s oním písařem osobně vyjednávati. Těmto lstivým údajům Emil H. uvěřil a jednal zcela dle návodu obžalovaného. Touto lstí dostal obžalovaný Emila H-a do své moci, neboť Emil H., uvěřiv nepravdě, podléhal již cele vlivu a vůli obžalovaného a postupoval tak, jak by jinak, kdyby lsti nebylo, dle své pravé vůle nebyl postupoval. Od toho okamžiku, kdy Emil H. počal se říditi dle lstivých pokynů obžalovaného, byl již v tenatech a tudíž v moci tohoto; to se událo již v tuzemsku, které Emil H. opustil jen proto, že byl právě vylákán nepravými údaji. Poněvadž pak obžalovaný lstivého jednání použil v úmyslu, aby dotyčný nepravý písař od batailonu ve Zhořelci (Karel M.) Emila H-a skutečně vydal v moc úřadů německých, tudíž v moc zahraniční, je tím naplněna skutková povaha zločinu dle §u 90 a 5 tr. zák., zvláště když, jak naznačeno, je zločin dle §u 90 tr. zák. dokonán již zmocněním se osoby napadené lstí neb násilím v úmyslu ji do cizí

moci vydati, takže faktického vydání v moc tuto k dokonání zločinu není ani zapotřebí.

Čís. 1247.

Byl-li rozsudek doručen obžalovanému již před ohlášením opravných prostředků, počítá se lhůta ku provedení jich ode dne ohlášení, třebas soud napotom doručil rozsudek též obhájci.

(Rozh. ze dne 3. července 1923, Kr I 426/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Mladé Boleslavi ze dne 14. února 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu, uvedeným v §§ 197, 200 tr. zák., a nevzal zřetele na jeho odvolání z tohoto rozsudku co do výroku o trestu.

Důvody:

Stěžovateli, jenž byl odsouzen ve své nepřítomnosti, byl po rozumu §§ 269, 427 tr. ř. doručen opis rozsudku a stalo se doručení toto dne 28. března 1923. Stěžovatel ohlásil z rozsudku zmateční stížnost a odvolání dne 29. března 1923, tedy včas, avšak provedení těchto opravných prostředků, jež byly podány k soudu dne 4. května 1923, stalo se opožděně. Podle §u 285 (§u 294) tr. ř. počíná osmidenní lhůta ku provedení zmateční stížnosti (odvolání) ode dne ohlášení těchto opravných prostředků, ač-li stěžovatel neb odvolatel nežádal již před jich ohlášením nebo při jich ohlášení za opis rozsudku, ve kterémžto případě počátek lhůty té odkládá se do doby doručení opisu rozsudku. V případech, jako je tento, kde se doručení opisu rozsudku stalo podle předpisů zákonných, shora uvedených, již p ř e d ohlášením opravných prostředků, jest počítati lhůtu k provedení jich ode dne jich ohlášení, ježto účelu zákona, by provedení jich mohlo býti odůvodněno na podkladě obsahu rozsudku, bylo již doručením jeho obžalovanému dosaženo. Na tom nemůže ničeho měniti okolnost, že soud prvé stolice z úřadu doručil opis rozsudku ustanovenému jím obhájci stěžovatelovu, ježto toho zákon nepředpisuje, což ostatně bylo v tomto případě tím méně na místě, protože obžalovaný při ohlášení opravných prostředků toho nežádal. Může tudíž jen protokol, obsahující ohlášení zmateční stížnosti a odvolání, býti podkladem o jich rozhodování. Poněvadž pak ohlášení zmateční stížnosti neobsahuje ani výslovného označení některého z důvodů zmatečnosti, uvedených v §u 281 čís. 1 až 11 tr. ř., ani okolností, jež by jej zakládaly, měla býti zmateční stížnost dle §u 1 čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. na rok 1878 zavržena již soudem prvé stolice a, poněvadž se tak nestalo, bylo tak učiniti dle §u 4 čís. 1 téhož zákona soudem zrušovacím. Ježto ani ohlášené odvolání neuvádí okolností, jež je mají odůvodňovati, nebylo lze dle §u 294 tr. ř. k němu přihlížeti.

Čís. 1248.

Jest na soudu nalézacím, by v každém případě, nebyl-li uložen trest na svobodě delší jednoho roku, pojal do výroku rozsudečného a odůvodnil v důvodech, zda přiznal podmínečný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) čili nic, či zda si ve smyslu §u 7 (2) zák. vyhradil o něm rozhodnouti zvláštním usnesením.

(Plenární usnesení ze dne 3. července 1923, čís. pres. 466/23.)

Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu docházely nezřídka z oblasti území celé republiky případy, kde nalézací soud ani ve výroku ani v důvodech rozsudku se nezmínil o tom, zda povolil obžalovanému podmínečný odklad výkonu trestu čili nic, obžalovaný pak se v opravném prostředku domáhal, by mu dobrodiní to bylo přiznáno. Vyřizuje opravný prostředek takový postupoval Nejvyšší soud různým způsobem, šlo-li o trestní případy, jež mu došly ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, či šlo-li o věci z Čech, Moravy a Slezska. Senáty, vyřizující trestní případy ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, zastávaly důsledně názor, že nalézací soud, nezmíniv se v rozsudku o podmínečném odkladu výkonu trestu, dal tím na jevo, že ho nepřiznává, pročež považovaly opravný prostředek za stížnost do nepřiznání podmínečného odkladu výkonu trestu a také jej věcně vyřizovaly. Naproti tomu senáty, rozhodující o trestních věcech z Čech, Moravy a Slezska, měly za to, že tím, že nalézací soud nezmínil se v rozsudku o podmínečném odkladu výkonu trestu, není tu výroku, jejž bylo by lze přezkoumávati, že proto stížnost obžalovaného dlužno považovati za návrh na udělení podmíněného odkladu výkonu trestu, jejž jest odkázati nalézacímu soudu ku příslušnému vyřízení. Generální prokuratura připojila se k názoru, zastávanému senáty pro Slovensko a Podkarpatskou Rus. Veden jsa snahou, by docíleno bylo rozhodování jednotného, přikázal první president Nejvyššího soudu spornou otázku plenárnímu senátu, jenž, zabývav se oběma protichůdnými stanovisky, dospěl ku řešení, jak jest uvedeno v záhlaví.

Důvody:

Zákonem o podmínečném odsouzení ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., vnesen byl do našeho trestního zákonodárství moderní ústav, jenž, byv již dříve v jiných státech zaveden, plně se tam osvědčil. (Na území Slovenska a Podkarpatské Rusi byl zaveden zákon čl. XXXVI. z r. 1908.) Trestnímu soudci uložen nový úkol, by správně rozpoznal, zda jsou tu »podstatné důvody, že odsouzený povede pořádný život a že tudíž výkonu trestu není zapotřebí« (§ 1 (1) zák.). Zákon praví sice, že v kladném případě soud »m ů ž e« odložiti výkon trestu, leč tím nechtěl nikterak říci, že by povolení dobrodiní toho bylo dáno do úplné libovůle soudu, že by, i kdyby tu podstatné důvody byly, soud podmínečný odklad povoliti nemusel. To příčilo by se stěžejním zásadám trestního práva. Jako jest trestní soudce přesně vázán zákonem, když jde o to, které skutkové podstatě jest trestný čin podřaditi a kterého trestu

(trestní sazby) použiti, pokud se týče, zda jest poskynouti obžalovanému mimořádného zmírnění neb přeměny trestu, tak také nalézací soud, jsou-li pro to podstatné důvody, podmínečný odklad výkonu trestu povoliti m u s í. Zákonem o podmínečném odsouzení byl dán tomu, »kdo opravňuje k naději, že bude poctivě žíti, že se příště vyvaruje všech zločinných jednání, nárok, by mu soud odložil trest« (těsnopisecká zpráva o 84. schůzi Národního shromáždění republiky Československé str. 2550, druhý odstavec). Zákon sám přiznává do výroku o podmínečném odkladu výkonu trestu opravné prostředky (§ 7 (3) zák.). Nikterak pak není stanoveno zákonem, že by výrok o tom, zda se podmíněný odklad výkonu trestu povoluje, vyžadoval předchozího návrhu. Naopak zákonem uloženo jest nalézacímu soudu, — jenž, maje před sebou celý obraz trestného činu, vidí do prostředí, z něhož čin se zrodil a poznal osobně pachatele, — by, má-li za to, že jsou tu podstatné důvody, výkon trestu odložil, pak-li tomu tak není, by podmíněného odkladu nepovolil. Jest tedy na soudci, by zásadně v k a ž d é m p ř í p a d ě, ať jest tu návrh čili nic, vyřkl ve výroku rozsudečném a v důvodech odůvodnil, zda podmínečný odklad trestu povoluje čili nic. Rozhodnutí jest pojati do v ý r o k u r o z s u d e č n é h o, ježto podléhá opravným prostředkům a nelze nikterak souhlasiti s míněním, že by stačila snad zmínka v důvodech, ježto předmětem opravného prostředku jest zásadně formální výrok soudní. Tomu nasvědčuje i znění zákona: . . . . »Výrok . . . . budiž pojat . . . . . do rozsudku« (§ 7 (1) zák.). Jedinou výjimku ovšem jest uznati, pokud soud vyřkl trest na svobodě delší jednoho roku. Tu jest samozřejmé, že soudce vzhledem ku přesnému znění zákona se otázkou podmínečného odkladu výkonu trestu zabývati nemusel a že tedy nemusí též v rozsudku uváděti, že a proč odkladu nepovolil. Ve všech ostatních případech však musí býti rozhodnutí o podmínečném odsouzení z výroku zjevno a v důvodech uvedeno, jakými úvahami se soudce řídil. Mohly to býti v případě nepovolení důvody, uvedené v §u 2, jež vylučují podmínečné odsouzení, mohlo to býti volné uvážení soudce, jenž neshledal zjištěné okolnosti tak podstatnými, by zaručovaly, že odsouzený povede pořádný život. Rozlišování toto jest důležité, neboť teprve na základě něho jest obžalovanému — jde-li o rozsudek sborového (porotního) soudu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku — jasno, jakým opravným prostředkem má výrok o nepovolení podmínečného odkladu výkonu trestu napadnouti, zda zmateční stížností či odvoláním. Zmateční stížností z důvodu §u 281 čís. 11 tr. ř. (§ 344 čís. 12 tr. ř.), pakli nalézací soud, porušiv zásady zákonem vyslovené, překročil svou moc trestní, odvoláním pak, má-li za to, že soudce, třebas se pohyboval v mezích zákona, nesprávně uvážil okolnosti, pro povolení podmínečného odkladu směrodatné. Tak stálá praxe Nejvyššího soudu, jak blíže odůvodněno najmě v rozhodnutí ze dne 4. září 1920, Kr II 114/20, uveřejněném pod čís. 249 sbírky rozhodnutí ve věcech trestních, pořádané z příkazu předsednictva nejvyššího soudu. Stejně jest tomu tak, pak-li jde o opravné prostředky obžalobce do povolení podmínečného odsouzení. Jinak jest tomu ovšem na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, kde do rozsudku sborového soudu I. stolice se připouští zásadně pouze odvolání, kromě případů uvedených v §u 381 uh. tr. ř. a kde tedy ve směru právě naznačeném se potřeba odůvodnění výroku o podmínečném odsouzení naléhavou nejeví. Avšak i tu bude uvedením důvodů poskytnut stěžovateli (odvolateli) základ, na němž by své vývody založil. Důvod tento přichází v úvahu též při rozsudcích okresních soudů. Mohou ovšem nastati i případy, že soudce, vynášeje rozsudek, nemá ještě přesný obraz o všech okolnostech, jež by přicházely v úvahu pro rozhodnutí o podmínečném odsouzení. Tu skýtá zákon odpomoc ustanovením §u 7 (2) zák., jímž uloženo soudu rozhodnouti v případech tam uvedených zvláštním usnesením, o němž pak platí ovšem totéž, co uvedeno o výroku pojatém do rozsudku. By předešlo se nedorozumění a podávání zbytečných opravných prostředků, jest na soudu nalézacím, by uvedl ve výroku rozsudečném a odůvodnil v důvodech, že a proč si rozhodnutí o podmínečném odsouzení vyhradil. Řešením, na němž se plenární senát ustálil, předejde se všem pochybnostem, jež vznikly tím, že v rozsudku soudu nalézacího nebylo zmínky o podmínečném odsouzení buď vůbec nebo pouze v důvodech a jež vedly pak k různým řešením. Pakli nalézací soud i napříště neuvede ve výroku rozsudečném, zda podmínečný odklad výkonu trestu povoluje čili nic anebo sice rozhodnutí do výroku pojme, ale neuvede proň důvodů, lze nápravu zjednati uplatněním obdoby zmatku dle §u 281 čís. 11 pokud se týče 5 tr. ř. Pro oblast Slovenska a Podkarpatské Rusi lze tu uplatniti obdobou zmatek dle §u 385 čís. 2 (po případě čís. 3) tr. ř. uh., k němuž dlužno přihlédnouti z úřední moci) poslední odstavec §u 385 tr. ř. uh.). Právo dané tu soudu jest daleko rozsáhlejší, nežli jaké poskytuje § 290 tr. ř. platného pro Čechy, Moravu a Slezsko v případě zmatku dle §u 281 čís. 11 tr. ř., ježto zrušovací soud může tam zasáhnouti ve prospěch obžalovaného i tehdy, jde-li o pouhé volné uvážení soudu. Nebyl-li pak rozsudek, v němž opomenuto vysloviti se o podmínečném odkladu výkonu trestu, v tomto směru napaden a vešel-li v moc práva, není pak ovšem přípustno, činiti p o právní moci rozsudku návrh na dodatné rozhodnutí o podmínečném odkladu výkonu trestu. Nejvyšší soud jest si vědom, že přijatým řešením ocitá se v odporu s ustanovením nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. listopadu 1919, čís. 598 sb. z. a n., jímž se provádí zákon o podmínečném odsouzení, a že nesouhlasí též se stanoviskem ministerstva obsaženým ve výnosu ze dne 6. září 1920, uveřejněným ve věstníku ministerstva spravedlnosti na rok 1920 pod čís. 37. Pro uvedené nařízení stanovení v §u 4, odstavec druhý, že »rozhodnutí o nepovolení podmínečného odsouzení jest pojati do rozsudku jedině, byl-li výslovně zamítnut návrh v té příčině podaný.« Nařízení čís. sb. z. a n. 598/1919 jest nařízením prováděcím (§ 24 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.), jež má provésti zákon a jež tedy může obsahovati ustanovení pouze v m e z í c h z á k o n a (§ 55 ústavní listiny Československé republiky ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.), nikoliv však mimo zákon. Judikatuře jest pak ponecháno, by výkladem zákona určila pravý jeho smysl. Dospěl-li nyní Nejvyšší soud ku výkladu zákona, jak shora jest uveden, nebránilo mu v tom prováděcí nařízení z 11. listopadu 1919, čís. sb. z. a n. 598/1919, jež zastává názor odchylný (§ 98, odstavec druhý ústavní listiny). Tím méně jsou soudy vázány pouhým výnosem ministerstva ze dne 6. září 1920, čís. 37 věstníku.

Čís. 1249.

Psychopatické poruchy a neuropatická konstituce pachatelova, jež nevykazují předpokladů §u 2 písm. a), b), c) tr. zák., nemohou ani s hlediska §u 2 písm. g) tr. zák. založiti neodolatelné donucení ku zločinu dle §u 129 I. písm. b) tr. zák.

Zločinem dle §u 129 I. písm. b) tr. zák. jest každý čin, kterým hledáno nebo nalezeno jest pohlavní ukojení na těle osoby téhož pohlaví. Náležejí sem i onanistické akty, vykonané na osobě téhož pohlaví.

Jde o přestupek dle §u 516 tr. zák., byly-li smilné činy předsevzaty za takových okolností, že jich vniknutí do širší veřejnosti nemohlo býti zabráněno.

(Rozh. ze dne 7. července 1923, Kr I 326/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zástupce do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 26. března 1923, pokud jím byl obžalovaný Rudolf G. sproštěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin smilstva proti přirozenosti dle §u 129 I. písm. b) tr. zák. a zločin svádění k smilstvu dle §u 132 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal Rudolfa G-a vinným zločinem smilstva proti přirozenosti dle §u 129 I. písm. b) tr. zák. a zločinem svádění ke smilstvu dle §u 132 tr. zák., jichž se dopustil tím, že v letech 1919 až 1922 s žáky státní průmyslové školy, tedy s osobami téhož pohlaví, konal smilstvo proti přirozenosti a jmenované žáky, svěřené jeho vychování a vyučování, k trpění smilných činů sváděl, zavrhl však zmateční stížnost obžalovaného Gustava L-a do téhož rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem smilstva proti přirozenosti dle §u 129 I. písm. b) tr. zák. a přestupkem §u 516 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), po případě 9 b) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již s hlediska posledněji šich dvou důvodů. Nalézací soud vzal po skutkové stránce za prokázáno, že obžalovaný více žáků státní průmyslové školy, svěřených jeho vyučování a výchově, zneužil v opětovných útocích k uspokojení svého pohlavního chtíče za vyučování matematice v kabinetě, při domácích lekcích a ve svém bytě tím způsobem, že svým tělem na dotyčných žácích prováděl houpavé pohyby ze zadu a že je k trpění takového smilného jednání sváděl mocí své autority jako učitel. Nalézací soud shledal v tomto jednání skutkovou podstatu jak zločinu smilstva proti přírodě dle §u 129 I. tr. zák., tak i zločinu svádění ku smilstvu dle §u 132 tr. zák. Na základě posudku soudních lékařů vzal soud za prokázáno, že obžalovaný nebyl v době spáchání trestných činů v žádném z duševních stavů, v §u 2 písm. a), b), c) tr. zák. uvedených, že si naopak byl nepřípustnosti svého jednání vždy vědom. Naproti tomu přiznal soud obžalovanému beztrestnost z důvodu neodolatelného donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák. Přesvědčení své

odůvodnil, opíraje se o posudek soudních znalců, tím, že obžalovaný spáchal činy, jemu za vinu kladené, vždy ve stavu svého vrozeného, zvráceného cítění pohlavního, že toto cítění při jeho neuro — pokud se týče psychopatické konstituci bylo tak mocným, že při tom podléhal nutkavým představám, které vedly k nutkavým činům. Zmateční stížnost je v právu, uplatňujíc, že v případě, o nějž tu jde, vzhledem k zjištěním rozsudku nemůže býti o neodolatelném donucení ve smyslu zákona řeči. Rozsudek spatřuje příčinu neodolatelného donucení dílem v neuropatické konstituci, dílem v psychopatických poruchách obžalovaného. Pokud jde o tyto poruchy, nelze je uznati tak vážnými a mocnými, že by byly znemožňovaly zcela svobodu vůle a rozhodování se obžalovaného. Vylučuje soud u obžalovaného výslovně jakékoli duševní poruchy rázu v §u 2 písm. a), b), c) tr. zák. míněného, takže pod psychopatickou konstitucí, k níž rozsudek poukazuje, rozuměti možno nanejvýše jen takový chorobný duševní stav, jenž nedosahuje stupně a intensity stavů, v citovaných místech zákona naznačených a nečiní nemožným svobodný projev vůle. Vyviňující důvod §u 2 písm. g) tr. zák. předpokládá také vždy duševně normální stav pachatele. Jestiť neodolatelné donucení buď absolutní fysickou mocí, která vylučuje jakékoliv uplatnění svobodné vůle, která však zde nepřichází v úvahu, nebo psychickým donucením. Toto předpokládá však kolisi dvou právních statků, — které jsouce oba v nebezpečí — nemohou dle stavu věci zůstati vedle sebe nedotčenými. Dle konstelace poměrů jeví se býti porušení jednoho z obou ohrožených právních statků neodvratitelným, má-li zachován býti statek druhý. Tohoto předpokladu však tu není. Nelze nahlédnouti, jaký právní statek obžalovaný svými trestnými činy před zánikem aneb aspoň jen před jeho porušením zachránil neb zachrániti chtěl. Ukojení pohlavního pudu není zajisté takovým právním statkem. Pohlavní pud může býti sice podnětem k trestně protiprávnímu činění, jej však měl obžalovaný ovládati. Aby svůj pohlavní pud ukojil, nesmí nikdo porušiti nějaký právní statek. To se stalo v tomto případě tím, že obžalovaný k ukojení osobní pohlavní vášně dopouštěl se na osobách mladistvých, zákonem zvláště chráněných a jemu nad to k vyučování a výchově svěřených, hrubých poklesků, jimiž osoby ty utrpěly těžkou mravní úhonu. Pohlavní pud nečiní také o sobě ještě nikoho nezpůsobilým k projevu svobodné vůle. Jen tenkráte mohlo by se u obžalovaného mluviti o nedostatku svobodné vůle, kdyby byl býval stižen duševní poruchou dle §u 2 písm. a) až c) tr. zák.; ji vylučuje však rozsudek výslovně. Omlouvá-li proto rozsudek počínání obžalovaného psychopatickou konstitucí jeho, může se tu jednati jen o sníženou morální vzdornost, tudíž duševní méněcennost, spočívající sice na chorobném duševním základě, ale nedosahující stupně §u 2 písm. a) až c) tr. zák., zvláště když rozsudek výslovně zjišťuje, že obžalovaný byl si nepřípustnosti svého jednání vždy vědom. Neodolatelné donucení dle §u 2 písm. g) tr. zák. nelze přijati však ani, pokud nalézací soud je odůvodňuje neuropatickou konstitucí obžalovaného. Neboť organické nutkání není neodolatelným; mohlo by míti nanejvýše vliv na směr pohlavního pudu vůči určitému pohlaví, nemůže však přijíti v úvahu jako neodolatelné donucení co se týče uspokojení pohlavního pudu vůbec. Volné uspokojení pohlavního pudu není

právě, jak již podotknuto, žádným právním statkem, jenž by se měl po případě chrániti i porušením právního statku jiného. Zákon ukládá naopak povinnost každému, by držel svůj pohlavní pud v určitých mezích (§§ 125 až 132, 501 až 505 tr. zák.) a počítá také s homosexuelním pohlavním pudem, zakazuje v §u 129 I. b) tr. zák. jeho uspokojení. Může tudíž také v tomto případě organické nutkání, ovládající obžalovaného, považováno býti jen jako — byť i těžko překonatelná — pohnutka k jeho trestným, zákonem zakázaným homosexuelním náklonnostem, nemůže však opodstatniti trestnost vylučující důvod §u 2 písm. g) tr. zák. Poukázáno budiž konečně také k tomu, že náhled soudu, že obžalovaný spáchal své činy v ž d y ve stavu svého vrozeného zvráceného pudu pohlavního a následkem toho ve stavu neodolatelného donucení, nemá opory ani v posudku soudních znalců; vysloviliť se v ten smysl, že abnormální cítění obžalovaného vystupuje při samé příležitosti s takovou naléhavostí, že obžalovaný n e d o v e d e s e v ž d y ovládati, ačkoliv se o to pokouší, a že stav takový má všechny známky stavu obsedantního (nuceného), ve kterém je svoboda vůle v určitém směru (sexuálním) úplně neb č á s t e č n ě vyloučena. Dle tohoto ani znalci sami nestojí na stanovisku, že u obžalovaného šlo o abnormální stav, jenž by za všech okolností a absolutně vylučoval u obžalovaného možnost ovládání se a možnost projevu svobodné vůle. Za těchto okolností nelze tvrditi, že obžalovaný v době spáchání činů, jemu za vinu kladených, byl pod neodolatelným tlakem. Vzhledem k tomu, že nalézací soud vzal skutkovou povahu jak zločinu §u 129 I. b), tak i zločinu §u 132 tr. zák. ze správných důvodů za splněnu a že při správném použití zákona nepřichází obžalovanému k dobru trestnost vylučující důvod neodolatelného donucení dle §u 2 písm. g) tr. zák., jejž mu nalézací soud přiznal, a že proto dlužno obžalovanému činy jím spáchané přičítati k vině i také s hlediska subjektivního, bylo odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti, rozsudek ohledně obžalovaného G-a zrušiti a, ježto skutková zjištění umožňují rozhodnutí ihned ve věci samé, obžalovaného uznati vinným ve smyslu obžaloby.

Zmateční stížnost obžalovaného Gustava L-a dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 5, 9 a), b) a 10 §u 281 tr. ř. S hlediska prvého důvodu vytýká, že prý rozsudek neuvádí dosti jasně, které skutečnosti zakládají zločin §u 129 I. b) tr. zák. a které přestupek §u 516 tr. zák. Stížnost jest bezpodstatna. Z důvodů rozsudku vychází s naprostou určitostí na jevo, v čem shledává nalézací soud oba trestné činy. Zločin dle §u 129 I. b) tr. zák. spatřuje ve vzájemných onanistických aktech a ve vyšetřování mužského semene, přestupek §u 516 tr. zák. pak v tom, že obžalovaný vykonal soulož s nevěstkou a předsevzal zmíněné onanistické akty v přítomnosti více osob. Dovolávajíc se dále důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., namítá stížnost, že prý vzájemná onanie nenaplňuje skutkové podstaty zločinu §u 129 I. b) tr. zák. I zde je bezdůvodna. Zločinem dle tohoto místa zákonného je každý čin, kterým hledáno neb nalezeno je pohlavní ukojení na těle osoby téhož pohlaví. Pojem »smilstva« zahrnuje proto každé, smyslnosti sloužící, meze mravů a slušnosti překročující pohlavní zneužití těla jiné osoby téhož pohlaví Tomuto pojmu odpovídají úplně onanistické akty, vykonané obžalovaným na dotyčných studentech a následující na to vyšetřování vyšlého semene, aniž je s hlediska zákona zapotřebí, by ony onanistické akty byly v rozsudku blíže vyličovány. Uplatňuje-li stížnost, že o skutkové podstatě uvedeného zločinu nemůže býti proto řeči, poněvadž prý si obžalovaný hrál jen na znalce v otázce pohlavní zralosti, ocitá se tvrzením tímto v rozporu se zjištěním nalézacího soudu, který vzal za prokázáno, že obžalovaný dopustil se činů těch proto, by upokojil svůj pohlavní pud. Skutek, že obžalovaný vyzýval žáky, by vzali do rukou jeho pohlavní úd, kteréžto výzvě bylo v jednom případě vyhověno, nepřičítá soud obžalovanému k vině jako zločin dle §u 129 b) tr. zák., i stávají se vývody stížnosti k tomuto bodu se odnášející bezpředmětnými. Nalézací soud odůvodnil své přesvědčení o tom, že obžalovaný jednal v úmyslu, ukojiti svůj pohlavní pud, formelně dostatečnými a věcně vyhovujícími důvody (§ 270 č. 5 tr. ř.) i dlužno odpor stížnosti v tomto směru odmítnouti jako nemístný. Nezdají-li se důvody ty stěžovateli dostatečnými neb přesvědčivými, neuplatňuje tím důvodu č. 5 §u 281 tr. ř., jenž by tu byl jen tenkráte, kdyby pro přesvědčení soudu nebyly uvedeny důvody vůbec, nebo jen takové důvody, které by postrádaly onoho logického pojítka a vztahu, jaké musí býti mezi průvody a skutečností, z nich dovozenou. Obžalovaného nemůže samozřejmě ospravedlniti, že dotyční studenti by byli beztak sami onanovali. Neboť, jakmile se obžalovaný sám propůjčil k tomu, by vášni jejich hověl a jakmile to dle výslovného zjištění rozsudku učinil v úmyslu, by ukájel s v ů j v l a s t n í pohlavní pud, prohřešil se na zákazu §u 129 I. b) tr. zák. Výrok, odsuzující obžalovaného pro uvedený zločin je proto odůvodněn jak ve stavu věci tak i v zákoně. Bezvadným je však i výrok ohledně přestupku §u 516 tr. zák. Nalézací soud shledává vinu obžalovaného ve směru tomto předně v tom, že smilných činů, zakládajících skutkovou povahu zločinu §u 129 I. b) tr. zák., dopustil se v přítomnosti více osob. Tím dán je stížností popíraný moment způsobilosti jednání obžalovaného, vzbuditi veřejné pohoršení, poněvadž v ohledu tomto dle zákona stačí, že závadné jednání bylo přípustno více (nejméně dvěma) určitým lidem, pokud se týče osobám, individuelně neurčitým. Byly-li pak smilným činům kromě obžalovaného a osoby, na činech těch přímo súčastněné, přítomny ještě osoby dvě, nelze popírati, že vejití činů těch ve známost bylo předem již pravděpodobným, zvláště když činy ty skutečně pak došly k vědomosti úřadům. Dlužno proto v tomto případě za to míti, že uvedené trestné činy obžalovaného bezprostředně zavdaly samy, pokud se týče byly způsobilými zavdati příčinu k veřejnému pohoršení, předsevzaty byvše za takových okolností, že jich vniknutí do širší veřejnosti nemohlo býti zabráněno. To nemohlo ujíti ani obžalovanému, člověku inteligentnímu, takže jsou splněny všechny náležitosti skutkové podstaty §u 516 tr. zák. jak v objektivním, tak i subjektivním směru. Avšak i ohledně provedení soulože obžalovaným v nevěstinci je splněn zákonný požadavek, aby čin byl předsevzat způsobem, budícím veřejné pohoršení. Z výpovědi svědka Antonína M-a, již učinil soud podkladem svého zjištění a již obžalovaný uznal správnou, vychází, že obžalovaný souložil s nevěstkou v přítomnosti tohoto svědka a pak jistého S-a. I zde byl proto smilný čin proveden před dvěma, tudíž více

lidmi, tedy za okolností, způsobilých uvésti čin ten v širší známost, a vzbuditi veřejné pohoršení. S názorem, že by poslednější požadavek byl v tomto případě vyloučen proto, že čin byl spáchán v nevěstinci, nelze souhlasiti, poněvadž zákon nepředpokládá, by v tom kterém určitém případě bylo veřejné pohoršení opravdu vzbuzeno, nýbrž stačí konkretní způsobilost, vzbuditi veřejné pohoršení. Neboť v opačném případě znamenalo by to, že by zůstalo i jednání sebe necudnější beztrestným jenom proto, že nevzbudilo pohoršení u lidí mravně zpustlých nebo mravně lhostejných, kteří náhodou samojediní byli svědky jednání toho.

Čís. 1250.

Lesní orgán, dohlížející na dělníky, pracující v lese, lze sice uraziti dle §u 312 tr. zák.; v tom však, že mu byla odňata zbraň, nelze spatřovati zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. července 1923, Kr II 361/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství a obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 17. března 1922, pokud jím byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem dle §u 312 tr. zák.

Důvody:

Bezdůvodna jest stížnost obžalovaných, pokud, uplatňujíc zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. tvrdí, že není tu skutkové podstaty přestupku dle §u 312 tr. zák., jelikož M. v okamžiku, když se setkal se stěžovateli, na dělníky nedohlížel, jsa od nich ve značné vzdálenosti. Neboť jest samozřejmo, že lesní orgán, pověřený dohledem na dělníky, na několika místech v lese pracujícími, jest i tehdy ve vykonávání služby, obchází-li k tomu účelu les. Bezpodstatnou jest konečně výtka, že rozsudek jest zmatečným podle §u 281 čís. 9 b) tr. ř., poněvadž prý stěžovatelé byli v omylu ve smyslu §u 2 lit. e) tr. zák., pokládajíce se za oprávněny, ručnici M-ovi odejmouti, jelikož ho zastihli s puškou ve svém revíru, kdež dle §u 58 honebního zákona ze dne 26. července 1912 čís. 4 zem. zák. pro Moravu z roku 1914 neměl prý práva s puškou choditi. Jest sice připustiti, že omyl týkající se ustanovení §u 58 tohoto zákona po případě §u 53 lesního zákona, opravňující přísežný personál lesní k nošení pušky ve službě, mohl by přivoditi beztrestnost nějakého činu jinak trestného jako omyl, týkající se okolností pro posouzení trestnosti činu rozhodné. Jsou také myslitelné případy, že i pán honitby sám, na příklad, zastihne-li lesního hajného při pytlačení nebo má-li v konkretním případě důvodné podezření, že pytlačí neb pytlačiti zamýšlí, byl by oprávněn pomocí svých hostů hajnému pušku odejmouti, ačkoliv by pán honitby nebyl vzat do přísahy ve smyslu §u 41 honebního zákona moravského. Ale takové okolnosti v tomto případě tvrzeny nebyly a za průvodního řízení též na jevo nevyšly a nemohou se stěžovatelé dovolávati domnělého omylu již proto, že, i kdyby byli k odnětí pušky oprávněni, nebyli

by již dle §u 312 tr. zák. oprávněni při tom hajného skutkem uraziti. Neznalostí tohoto ustanovení trestního zákona nemohou se však stěžovatelé dle §u 233 tr. zák. omlouvati. Zjišťuje-li tedy soud, že obžalovaní chtěli M-ovi pušku násilím odejmouti, že do něho strkali a ho za kabát tahali, ba i také poranili, a že věděti musili, že byl ve službě, stačí to pro opodstatnění subjektivní stránky skutkové podstaty přestupku §u 312 tr. zák., jenž nevyžaduje zvláštního zjištění urážlivého úmyslu. Tvrdí-li konečně stěžovatel ve svém spise vývodním, že hajný M. nebyl ve službě, ježto ke službě personálu pro lesní strážnou službu nepatří dohled nad dělníky, v lese pracujícími, dlužno poukázati k tomu, že lesní zákon ze dne 1. ledna 1853 č. 250 ř. z. mluví v §u 52 výslovně o strážném a dozorčím personálu, který jest vzíti do přísahy pro službu lesní ochrany a lesní správy. Než i zmateční stížnost státního zastupitelství jest pochybenou. Stížnost ta spatřuje zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. v tom, že nalézací soud mylným výkladem §u 53 (§u 57) lesního zákona dospěl k závěru, že lesní hajný M. nebyl mocí svého úředního postavení oprávněn choditi s puškou v revíru obžalovaného B-a, což mělo za následek, že soud nepovažoval skutkovou podstatu §u 81 tr. zák. za splněnu. Jest sice připustiti, že názor nalézacího soudu, že hajný M. jako lesní orgán k nošení pušky v revíru B-ově oprávněn nebyl, jest mylný. Než služba přísežného lesního personálu nespočívá v tom, aby konal svou službu ozbrojeně, nýbrž v tom (§ 52 les. zák.), aby podporoval personál lesní správy (§ 22 les. zák.) při správě a ochraně lesní. Dle §u 53 les. zák. jest přísežný lesní personál sice oprávněn nositi zbraně, nikoliv povinen nositi ji při konání služby. Správně tedy nalézací soud zjistil, že tehdejší služba M-ova v lese skládala se jedině z dohledu nad dělníky v lese pracujícími. Nemůže tedy býti řeči o tom, že jak stížnost tvrdí — nošení pušky náleželo ke konání jeho strážné služby vůbec a že obžalovaní násilným odnětím pušky, zmařili konání služby hajného M-a s puškou, tedy určitý způsob konání jeho strážné služby. Nehledě k tomu, že M. sám seznal, že tehdy pušku ke konání své služby vůbec nepotřeboval a že pušku jen nosil ze zvyku.

Čís. 1251.

Loupež ve smyslu §§ 192 a 194 tr. zák. jest dokonána již tím, že se pachatel věci skutečně zmocnil, třebas se mu nepodařilo držbu uloupené věci si zabezpečiti a věc si přivlastniti.

V tom, že předseda porotního dvoru soudního překročil dobu, nutnou dle okolností k přednesu právního poučení, nelze spatřovati zmatečnost.

(Rozh. ze dne 19. července 1923, Kr I 437/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako porotního soudu v Praze ze dne 22. května 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupeže dle §§ 190, 192, 194 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Opodstatněn není ani důvod čís. 8 §u 344 tr. ř. Lze jej uplatňovati jen tehdy, udělil-li předseda porotcům nesprávné právní poučení ve směru §§ 325 a 327 tr. ř. Přezkoumání tohoto poučení lze arci provésti jen v tom případě, když jeho obsah je obsažen v protokolu o hlavním přelíčení. Tomu zde tak není a nežádal ani obhájce, ač k tomu byl dle §u 325 tr. ř. oprávněn, aby právní poučení bylo v protokolu uvedeno v patrnost. Nemá proto zrušovací soud po ruce onoho podkladu, na základě něhož by mohl posouditi, zda bylo právní poučení porotců správným či nikoli. Nehledě k tomu bylo poučení předsedy, že loupež byla dokonána tím, že skutečný pachatel Sch. nabyl na chvilku držení tašky, úplně správným. Dle §u 192 tr. zák. opodstatňuje již odebrání, odnětí věci z držby dosavadního držitele přitěžující okolnost, že věc byla skutečně uloupená. Byla proto loupež ve smyslu §§ 192 a 194 tr. zák. dokonána již tím, že se obžalovaný Sch. tašky s obsahem skutečně zmocnil, takže na tom, že se mu nepodařilo držbu uloupené věci si zabezpečiti a věc si přivlastniti, s hlediska zákona nezáleží; nevyžadujeť přitěžující okolnost dokonané loupeže dle §u 192 tr. zák. momentu přivlastnění si uloupené věci. Uvedl-li proto předseda odchylné právní stanovisko obhajoby na pravou míru, odpovídalo to zákonu a byl k tomu nejen oprávněn, nýbrž i povinen. Přednes předsedův má býti sice vyčerpávající, ale též co nejstručnější, leč překročení doby, dle okolností případu k přednesu nutné, není pod sankcí zmatečnosti a nelze k výtce stížnosti, že přednes při tak jednoduchém případě trval neobyčejně dlouho, přihlížeti, i kdyby odpovídala skutečnosti.

Čís. 1252.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Byl-li podmíněně odsouzený napotom uznán vinným trestným činem, spáchaným před oním podmíněným odsouzením, nemůže soud, vynášející pozdější rozsudek, zrušiti původní výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 19. července 1923, Kr I 470/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 8. ledna 1923, takto právem: Rozsudkem krajského soudu v Plzni ze dne 8. ledna 1923, pokud jím odňat byl odsouzenému Josefu K-ovi podmíněný odklad trestu 6denního vězení, k němuž byl Josef K. rozsudkem okresního soudu v Klatovech ze dne 19. října 1922, pro přestupek krádeže podmíněně odsouzen, porušen byl zákon ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. v prvé a druhé větě č. 4 §u 6. Rozsudek ten v uvedeném výroku se jako zmatečný zrušuje a nařizuje se krajskému soudu v Plzni, by dle poukazu níže vysloveného dále po zákonu jednal.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Klatovech ze dne 19. října 1922, byl Josef K. uznán vinným přestupkem krádeže dle §§ 171 a 460 tr. zák. a odsouzen za to do vězení na 6 dnů. Odsouzenému byl povolen podmíněný odklad trestu na dobu jednoho roku. Rozsudkem krajského soudu v Plzni ze dne 8. ledna 1923, byl Josef K. uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 d) tr. zák. a přestupkem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171 a 460 tr. zák. a odsouzen byl za to dle § 202 tr. zák. vzhledem na § 35 tr. zák. a § 265 tr. ř. a za použití §§ 54 a 55 tr. zák. do žaláře na 1 měsíc, 1 postem zostřeného a doplněného. §u 265 tr. ř. použil krajský soud z toho důvodu, že Josef K. spáchal oba trestné činy dne 8. října 1922, tedy před vynesením rozsudku okresního soudu v Klatovech ze dne 19. října 1922 a vzal proto při výměře trestu zřetel na trest Josefu K-ovi rozsudkem okresního soudu v Klatovech přisouzený. Podmíněného odkladu trestu nepovolil krajský soud proto, poněvadž prý Josef K. spáchal trestné činy (zločin podvodu a přestupek nedokonané krádeže) ve zkušební době, jemu rozsudkem okresního soudu povolené, a vyslovil naopak dle §u 6 (4) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n., že se K-ovi podmíněný odklad trestu, rozsudkem okresního soudu povolený, odnímá. Rozsudkem krajského soudu byl však porušen zákon. Neboť předpoklad soudu, že K. spáchal zločin podvodu a přestupek nedokonané krádeže ve zkušební době, rozsudkem okresního soudu stanovené, je v odporu se spisy; bylyť, jak již uvedeno, oba dva trestné činy spáchány před vynesením rozsudku okresního soudu. Vyšed proto ze zmíněného mylného předpokladu a vysloviv z příčiny této zrušení podmíněného odkladu trestu, porušil krajský soud svým rozsudkem ustanovení prvé, pokud se týče druhé věty bodu 4 §u 6 zákona o podmíněném odsouzení, poněvadž hlavní podmínka těchto ustanovení, totiž spáchání nového trestného činu po vynesení rozsudku, jímž trest byl odložen, dána není. Dotyčný výrok soudu, jenž se stal na úkor obžalovaného, je proto zmatečný. V tomto případě přichází v úvahu druhá alternativa odstavce čís. 4 §u 6 zákona o podmíněném odsouzení, kde se praví, že, byl-li vinník odsouzen pro skutek spáchaný před rozsudkem, o jehož odklad jde, rozhodne soud, vynášející pozdější rozsudek, v mezích §§ 1 a 2 o tom, mají-li býti vykonány oba tresty či má-li býti podmíněně odložen také trest dodatečně přisouzený. Na krajském soudu bude proto, by, nehledě ku svému nynějšímu důvodu zamítavému, ve smyslu citovaného zákonného ustanovení dále postupoval.

Čís. 1253.

Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 185 tr. zák. se vyhledává po stránce subjektivní, by pachateli v době činu bylo bezpečně povědomo, že věci, jež ukryl, na sebe převedl aneb jichž odbyt opatřil, jsou kradené neb zpronevěřené, po objektivní stránce pak, by substancí odcizených neb zpronevěřených věcí samých uvedeným způsobem nakládal.

(Rozh. ze dne 14. srpna 1923, Kr II 335/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského soudu trestního v Brně ze dne 23. května 1923, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185 a 186 a) b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované, dovolávající se zmatku dle §u 281 čís. 5 tr. ř., jest odůvodněna. Rozsudek odsuzuje stěžovatelku pro zločin dle §§ 185, 186 a) b) tr. zák., shledav ji vinnou, že odcizené věci, a to různé šperky v ceně, 200 Kč převyšující, na sebe převedla, ač jí z příběhu a hodnoty věcí povědomo bylo, že krádež stala se způsobem, který ji činí zločinem. Soud nalézací pro okolnost, že stěžovatelce z příběhu a hodnoty věcí povědomo bylo, že krádež stala se způsobem, který ji činí zločinem, vůbec neuvádí důvodů, a jest rozsudek již proto v příčině zločinné kvalifikace dle §u 186 a) tr. zák. dle §u 281 čís. 5 tr. ř. zmatečným. Než zmatkem dle §u 281 čís. 5 tr. ř. trpí rozsudek, jak stížnost právem vytýká, v příčině odsouzení stěžovatelky pro zločin podílnictví na krádeži vůbec, poněvadž důvody pro vědomí stěžovatelky, že šperky jí na sebe převedené pocházely z krádeže, jsou po stránce rozhodující alespoň nejasné. Zákon předpokládá pro skutkovou podstatu dle §u 185 tr. zák. po stránce subjektivní, by pachateli v době činu bylo bezpečně povědomo, že věci zatajované, na se převedené, nebo sobě přivlastněné, a sice tyto samy, jsou ukradeny nebo zpronevěřeny, jelikož dle doslovu zákona, jenž nepřipouští dle čl. IV. uvoz. pat. rozšíření pořadem výkladu, i objektivní skutková podstata dána jest jen tehda, když podstatou odcizených nebo zpronevěřených věcí samých bylo způsobem uvedeným nakládáno. Proto vyloučiti sluší zásadně disposice jak ohledně peněz, za odcizenou věc stržených, tak i ohledně věcí, z odcizených peněz nebo z výtěžku za odcizené věci nakoupených. V tomto případě však rozsudek vyvrací hájení se stěžovatelky, že jí původ věcí, od Viléma N-a na se převedených, z krádeže nebyl znám, mezi jiným i poukazem na to, že věděla, že N., jsa delší čas bez zaměstnání, dárky v takovém množství, pokud se týče peníze na ně, nemohl poctivým způsobem nabýti. Odůvodnění toto činí nejasným, zda soud nalézací byl přesvědčen o tom, že stěžovatelka původ na se převedených šperků samých z krádeží N-em páchaných bezpečně znala, — ve kterémžto případě by ovšem šlo o podílnictví na krádeži, či zda nebyla snad jen mínění, že N. předměty ty z peněz stržených za věci ukradené nakoupil, kde by ovšem přišlo v úvahu jen odsouzení pro trestný čin, mírnějším trestem ohrožený. Nejasnost tato jest tím závažnější, an rozsudek, jak již uvedeno, svého tvrzení, že stěžovatelce byl příběh krádeží samých znám, vůbec neodůvodňuje.

Čís. 1254.

Za ztracené (§ 201 písm. c) tr. zák.) nelze pokládati věci toliko zapomenuté, vypadlé aneb založené.

(Rozh. ze dne 18. srpna 1923, Kr I 228/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. ledna 1923, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným pouze přestupkem podvodu dle §u 461, 197, 201 písm. c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. Dlužno jí přiznati oprávnění, neboť první soud vyložil zákon nesprávně, shledav ve zjištěném jednání obžalovaného přestupek podvodu zatajením nálezu dle §§ 461, 197, 201 c) tr. zák., kdežto ve skutečnosti jde o krádež a sice zločin krádeže dle §§ 171, 173, 176 II. c) tr. zák. Předmětem trestného činu dle §u 201 c) tr. zák. jsou věci ztracené, pokud se týče nalezené nebo někomu omylem došlé, tedy ve všech případech věci, jichž držení předcházející držitel pozbyl. Za ztracené věci však nelze pokládati věci toliko zapomenuté, vypadlé a založené, poněvadž v těchto případech jejich držení nebylo pozbyto. V tomto případě zjistil první soud, že obžalovaný, svým povoláním poštovní zřízenec, zaměstnaný roztřiďováním došlých dopisů mezi listonoše, nalezl v úřední místnosti poštovního úřadu, kde byl zaměstnán, v zásuvce velkého stolu, na němž se právě došlá pošta roztřiďuje a do kteréžto zásuvky se odkládají provázky, obaly a svazovky jako bezcenné věci, šek americké »Express-Company«, adresovaný na Živnostenskou banku v Praze a znějící na 1.000 Kč. Z tohoto zjištění je patrno, že šek nebyl pro poštovní úřad ztracen, nýbrž toliko založen (ať již se dostal do zásuvky jakýmkoliv způsobem), že tedy poštovní úřad nepozbyl možnosti, jím disponovati, naopak měl faktickou moc nad ním, dokud se šek nalézal v místnosti a schránce, jemu přístupné. Teprve tím, že obžalovaný vzal šek ze stolu a bezprávně si jej ponechal a odnesl, byla věc z držení poštovní správy bez jejího přivolení odňata. Nelze proto mluviti o věci ztracené a obžalovaným nalezené, nýbrž jde o krádež, spáchanou na zaměstnavateli osobou, která je ve služebním poměru na poště. Poněvadž soud zjišťuje, že šek byl v době »nálezu«, správně v době odnětí z držby poštovního úřadu, platný a že také ještě v době vynesení rozsudku nepropadl a měl majetkovou hodnotu 1.000 Kč, která jest zde způsobilým předmětem krádeže, šlo o věc cennou, majetkové hodnoty přes 200 Kč. Tím jsou dány objektivní náležitosti skutkové podstaty zločinu dle §§ 171, 173, 176 II c) tr. zák. Po stránce subjektivní vyloučil první soud, že obžalovaný v době činu věděl, že šek má hodnotu přes 200 Kč, nezjistil však, že mu bylo známo, že jde o hodnotu přes 50 Kč, ani, že by byl šek neodcizil, kdyby byl věděl, že má větší hodnotu než 50 Kč. Nelze proto vzhledem k neúplným zjištěním rozhodnutí ve věci samé, t. j. vysloviti, zda krádež obžalovaného jest také ve směru subjektivním kvalifikována jako zločin i dle §u 173 i 176 II c) tr. zák. Bylo proto rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Čís. 1255.

Dána-li, ježto obžalovaným pro zločin bylo tvrzeno opilství, porotcům otázka, zda jest tu přestupek dle §u 523 tr. zák., nejde o otázku dodatkovou, nýbrž o otázku viny.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1923, Kr II 353/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako porotního soudu v Brně ze dne 4. června 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy dle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák. a zločinem utrhání na cti dle §§ 209, 210 písm. b) tr. zák.

Důvody:

Porotcům dána byla I. hlavní otázka na zločin vraždy. Vzhledem k tomu, že obžalovaný jak v přípravném vyšetřování, tak i při hlavním přelíčení tvrdil, že byl »silně podnapilý«, že byl »hodně napilý«, a v úvaze, že nutno zůstaviti porotcům rozhodnutí o tom, by určili stupeň opilosti obžalovaného, připojil porotní soud k oné hlavní otázce dvě otázky dodatkové. První zněla v ten smysl, spáchal-li obžalovaný Jan S. čin v úplném opilství, ve kteréž se připravil, nemaje zločin v úmyslu. Druhá dána byla pro případ, bude-li I. dodatková otázka zodpověděna aspoň 6 hlasy »ano« a byla toho obsahu, zda obžalovaný je vinen, že dne 18. ledna 1923 v H., jsa opilým, proti vlastní matce své Terezii Š-ové, udeřiv ji opětně sekerou do hlavy, takovým způsobem jednal, že z toho nastala smrt její, tedy vykonal čin, který by se mu krom opilství přičítal za zločin. Porotcové odpověděli na I. hlavní otázku 12 hlasy kladně a první otázku dodatkovou 12 hlasy popřeli, takže odpověď na druhou otázku dodatkovou vůbec odpadla. Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř.; spatřuje jej v tom, že prý druhá dodatková otázka, znějící na přestupek dle §u 523 tr. zák., není vlastně otázkou dodatkovou, nýbrž eventuální a míní, že prý toto nesprávné označení nevylučuje, že by porotcové úplně jinak nepochopili a nerozhodli případ obžalovaného, kdyby otázka byla správně označena. Stížnosti dlužno přisvědčiti potud, že označení oné otázky neodpovídá zákonu. Správno je, že porotní soud vůči zodpovídání se obžalovaného, že v době činu byl ve stavu opilosti, dal ve smyslu §u 319 tr. ř. porotcům dodatkovou otázku na vyviňující důvod úplné opilosti ve smyslu §u 2 lit. c) tr. zák. Nesprávno je však, že označil následující na to otázku, znějící na přestupek §u 523 tr. zák. jako otázku dodatkovou. Neboť zákon trestá v §u 523 tr. zák. nikoli opilost jako takovou, tudíž stav, v kterém se pachatel v době činu nalézal a který právě tvoří ve smyslu §u 319 tr. ř. předmět otázky dodatkové, nýbrž vinu pachatele, že se do stavu opilosti uvedl. Je proto otázka znějící na přestupek §u 523 tr. zák. svou povahou otázkou viny, ohledně níž platí jiný poměr hlasů než ohledně otázky dodatkové (§ 329 tr. ř.) a byla také otázka jako otázka viny formulována, jak tomu nasvědčují slova »Jest obžalovaný Jan Š. vinen .....« Obžalovaný však nemá důvodu ke stížnosti, když vzhledem ku výsledku zodpovězení předchozích dvou otázek, první hlavní a první dodatkové, odpadlo jakékoli hlasování a odpovídání porotců na druhou otázku, nazvanou nesprávně jako dodatková, takže není vůbec oprávněn z formulace této, bezpředmětnou se stavší otázky dovozovati nějaký důvod zmatečnosti. I když se proto vychází z předpokladu, že pojmenování zmíněné otázky bylo nesprávným, nebylo toto porušení formy v daném případě způsobilým, aby jevilo škodlivý vliv na rozhodnutí ohledně obžalovaného (druhý odstavec §u 344 tr. ř.). Stížnost musí zůstati bez úspěchu tím spíše, an obhájce obžalovaného nevznesl při hlavním přelíčení námitek proti označení dotyčné otázky, naopak projevil s ní tak, jak byla navržena, svůj bezvýhradný souhlas.

Čís. 1256.

Reální souběh zločinu vraždy se zločinem vydírání a ideální souběh zločinu vraždy se zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák.

Hlavní otázka má se krýti s obžalobou jak co do předmětu tak i obsahu. Porotnímu soudu není zákonem přikázáno, by v otázkách vyznačil, zda jde o trestný čin jeden, podléhající několika skutkovým podstatám, či o trestných činů více.

Nejde o nepřípustné (§ 50 tr. zák.) zostření trestu smrti, vyslovil-li soud, že se obžalovaný zbavuje práva volebního. Zostřením ve smyslu §u 50 tr. zák. jest pouze zlo trestní, jež jest obsaženo v rozsudku, vyslovujícím trest smrti nebo v rozsudku, tvořícím s ním jeden celek (§ 265 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 25. srpna 1923, Kr I 428/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Ml. Boleslavi ze dne 18. května 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločiny jednak dokonané, jednak nedokonané vraždy prosté dle §ů 8, 134, 135 čís. 4, 138 tr. zák., veřejného násilí dle §u 98 lit. a), b) a §u 81 tr. zák., krádeže dle §ů 171, 173, 174 II. c), 176 II. a) a 179 tr. zák. a přestupky dle §u 36 čís. pat. ze dne 24. října 1852 čís. 223 ř. zák. a §u 1 zákona ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů čís. 4, 5, 6, 10 a 12 §u 344 tr. ř. Prvé čtyři důvody spatřuje v tom, že zamítnut byl návrh obhájcův, aby nebyly dány porotcům otázky a sice vedle 1. hlavní otázky také 2. a vedle 4. otázky 5. otázka hlavní, ježto prý těmito otázkami podřaďuje se totéž jednání obžalovaného pod dvě různá zákonná ustanovení. Můžeť prý jednání to zakládati skutkovou povahu jednoho nebo druhého činu a není prý zejména možno, by pachatel při téže činnosti měl úmysl dvojí. Stížnost jest bezdůvodna. První hlavní otázka byla dána na vraždu v tom smyslu, je-li obžalovaný vinen, že, vystřeliv dvě rány z vojenské pušky na hajného Václava K-a, jednal proti němu v úmyslu, by ho usmrtil. K otázce této připojeny byly pro případ, že

by byla zodpověděna záporně, dvě otázky eventuální, znějící jednak na zabití, jednak na přečin dle §u 335 tr. zák. Na to byla dána druhá hlavní otázka na zločin dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák. toho obsahu, zda obžalovaný je vinen, že před tím, než vystřelil na hajného Václava K-a, namířil proti němu z bezprostřední blízkosti pušku s vyzváním, by svou loveckou pušku položil, nebo že střelí. Pokud jde o čtvrtou a pátou otázku hlavní, zní ona na zločin nedokonané vraždy, jíž se obžalovaný dopustil prý tím, že, vystřeliv po stihajícím ho vrchním strážmistru Josefu D-ovi, jednal v úmyslu, by ho usmrtil. Pátá otázka má pak za předmět zločin dle §u 81 tr. zák., spáchaný tím, že obžalovaný, vystřeliv po stíhajícím ho vrchním strážmistru Josefu D-ovi, když tento službu konal, tedy proti osobě v §u 68 tr. zák. jmenované, v tom úmyslu, by zmařen byl výkon jeho služby, totiž zjištění osobnosti obžalovaného a dostižení jeho, zprotivil se skutečným násilným vztažením ruky a se zbraní. Dání zmíněných otázek bylo však již oprávněno s hlediska předpisů práva procesuálního. Z ustanovení §u 318 tr. zák., dle něhož hlavní otázka zníti má v ten smysl, je-li obžalovaný vinen, že spáchal čin, obžalobě za podklad sloužící, plyne, že hlavní otázka a obžaloba má se krýti jak co do předmětu tak i obsahu, to jest obojí má zníti nejen na týž čin, nýbrž také na týž delikt. Právní kvalifikace činu v obžalobě obsažená musí proto dojíti výrazu ve hlavní otázce, jinými slovy, hlavní otázka má býti formulována tak, aby odpovídala obžalobě nejen ohledně konkretního činu, nýbrž i co do zákonných znaků trestnosti. Toto formulování hlavní otázky není dle §u 318 tr. ř. ponecháno volnému uvážení soudu, nýbrž je závazné. Uvedené hledisko platí stejně při souběhu několika hlavních otázek. Proti náhledu obhajoby, uplatňovanému již při porotním líčení, že jde v obou případech o čin jednotný a že proto může býti dána pouze jedna z hlavních otázek a to v případě týkajícím se Václava K-a buď otázka na vraždu nebo zločin dle §u 98 a), b) tr. zák., v případě pak vrchního strážmistra četnického Josefa D-a buď otázka na vraždu nedokonanou nebo zločin dle §u 81 tr. zák., postavil se proto porotní soud na správné stanovisko, že dotazování se porotců je předně určeno obžalobou a že otázky musí obžalobu vyčerpávati. Avšak i s hlediska práva hmotného je stanovisko zmateční stížnosti neudržitelným. Pokud jde především o případ týkající se hajného Václava K-a, stížnost úplně přehlíží, že tu je dle děje žalobního i dle samého znění otázek nepochybný r e á l n í souběh zločinu dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák. a zločinu dle §u 134 tr. zák., takže o podřadění t é h o ž jednání obžalovaného pod dvě různá ustanovení zákonná nemůže býti řeči. Neboť, jak průvodními výsledky je zjištěno a stížnost také sama připouští, obžalovaný nejprve jenom na hajného K-a namířil s vyzváním, aby položil svoji loveckou pušku, jinak že střelí, a teprve, když tento neuposlechl a se vzdaloval, dvakráte po něm vystřelil a ho usmrtil. Již ono namíření na K-a a uvedená výzva, obojí v úmyslu, aby K. byl tím přinucen k položení pušky, zakládají o sobě skutkovou podstatu zločinu dle §u 98 lit. a) a b) tr. zák., následující výstřel po K-ovi, v úmyslu ho usmrtiti, skutkovou podstatu zločinu vraždy. Obojí děj, obojí činnost obžalovaného nejen jsou myslitelny jako samostatné, nýbrž nad to v případě

tomto vůbec časově ani nesplývaly v jedno. Že však při souběhu různých činů, tvořících nad to různé delikty, dání zvláštních otázek hlavních pro každý z těchto různých činů jest nutným, stížnost sama ani nepopírá. V případě vrchního četnického strážmistra Josefa D-a jde ovšem pouze o jediný čin, ohledně kterého porotcům dány byly dvě hlavní otázky. Avšak dle všeobecných zásad trestního práva o souběhu zločinů (§ 34 tr. zák.), může i jeden a týž čin podřaděn býti různým ustanovením zákona, docházejí-li v činu tom samostatného výrazu všechny jak objektivní tak i subjektivní znaky skutkové podstaty dotyčných ustanovení zákonných (ideální souběh zločinů). Že by v trestném činu, spáchaném na D-ovi, nebyly obsaženy o b j e k t i v n í předpoklady zločinů dle §§ 8, 134 tr. zák. a dle §u 81 tr. zák., stížnost ani nepopírá a nelze ve směru tomto postřehnouti také žádné nesprávnosti. Stížnost shledává jen nemožným, že obžalovaný při téže činnosti mohl míti dva různé úmysly, jednak úmysl, aby výstřelem vrchního četnického strážmistra života zbavil, jednak úmysl, aby oním výstřelem zmařil své zatčení. Leč jak již uvedeno, není dle zákona vyloučeno podřadění téhož činu pod dvě různá zákonná ustanovení. Jestiť myslitelna možnost, že obžalovaný do svého úmyslu, zmařiti služební výkon četníkův, směřující ku zjištění a dopadení svému, zahrnul zároveň dále jdoucí úmysl, zakročujícího četníka usmrtiti, aby takto zmaření výkonu služby si zcela zabezpečil, takže se provinil tímtéž činem proti dvěma samostatně chráněným právním statkům a nastal tu souběh dvou zločinů. Když proto porotcové v každém z uvedených případů na základě příslušejícího jim práva volného hodnocení průvodů (§§ 313 a 326 tr. ř.) vzali za prokázánu subjektivní vinu obžalovaného v obou jim naznačených směrech, odpovídá to stavu věci i zákonu. Připustiti sluší, že, ač to řádem trestním předepsáno není, bylo by se doporučovalo v zájmu správného pochopení otázek porotci vyznačiti při dotazování se porotců po vině obžalovaného v případě strážmistra D-a, že jde o čin jeden, a to buď shrnutím obou daných otázek, v jednu, obsahující nejprve společné údaje dějové a v dalším rozčleněnou dle skutkových známek obou deliktů obžalobou v jednání obžalovaného spatřovaných (neníť směrodatný tenor obžaloby, nýbrž čin v ní inkrimovaný; arg. § 318 tr. ř. 1. věta), nebo přiměřeným dodatkem, upozorňujícím na totožnost dějového základu, do dvou otázek rozloženého. Než zmatečnost se proto rozsudku vytýkati nedá, že porotní sbor soudní takto se nezachoval, poněvadž, jak řečeno, není tu předpisu, jenž by postup takový přikazoval a ovšem pak ani zákonné sankce zmatečnosti na zanedbání takového postupu; naopak přichází tu k platnosti zásada předposledního odstavce §u 344 tr. ř., dle níž ani skutečné porušení předpisů formálních, chráněných v uvedeném §u pod čís. 3—6 nemůže býti ve prospěch obžalovaného uplatňováno, je-li zřejmo, že nemohlo míti na rozhodnutí vlivu, obžalovanému nepříznivého. Poněvadž pak hmotný zákon trestní mezi souběhem reálním a ideálním nečiní rozdílu, nýbrž v §§ 34, 35 a 267 vyslovuje zásadu platnou pro obojí druh souběhu činů trestných, a, jak shora ukázáno, způsob, jímž porotní sbor soudní předložil závadné činění obžalovaného v případě strážmistra D-a porotcům k posouzení ve dvojím směru skutkovém, nejen po stránce formelní, byl

v souhlasu s předpisem §u 318 tr. ř., ale ani s hlediska práva hmotného nemůže býti uznán za vadný, je vskutku zřejmo, že obžalovaný nemohl utrpěti újmy porotním sborem soudním zvolenou formulací hlavních otázek IV. a V. Napadeným postupem porotního soudu nebyl proto obžalovaný ani zkrácen ve svých právech na zákonnou obhajobu (čís. 5 §u 344 tr. ř.), aniž byl porušen některý z předpisů v §§ 318 až 323 tr. ř. obsažených (čís. 6 §u 344 tr. ř.), ani tu není nejasnosti neb odporu ve výroku porotců dle §u 344 čís. 9 tr. ř., kdežto porušení neb nedbání některého z předpisů, v čís. 4 §u 344 tr. ř. výslovně vypočtených, nepřichází vůbec v úvahu. Je-li dle toho výrok porotců bezvadným, není tu podkladu pro dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 nebo snad i čís. 11 §u 344 tr. ř. Neboť důvody tyto jsou povahy hmotněprávní, předpokládají, by stěžovatel, trvaje při skutkovém ději porotci kladně zodpověděném, dokázal, že na děj ten použito bylo nesprávného zákona. Zmateční stížnost musila by proto uznati za splněný jak úmysl vražedný, tak i zlý úmysl dle §u 98 a), b) tr. zák. (§ 81 tr. zák.) požadovaný a musila by na tomto podkladě nastoupiti důkaz o nesprávném použití zákona. O to se však stížnost ani nepokouší. Popírá-li zejména, že v žádném z obou případů není prokázán vražedný úmysl obžalovaného, nedoličuje tím žádný z dovolávaných důvodů zmatečnosti aniž který jiný z důvodů v §u 344 tr. ř. výlučně uvedených, nýbrž brojí jen nepřípustně proti volnému přesvědčení porotců, kteří jedině ve smyslu §§ 313 a 326 tr. ř. jsou oprávněni, po pečlivém a svědomitém zkoumání a uvážení veškerých pro obžalovaného i proti němu svědčících důkazů rozhodnouti o tom, zda a pokud berou skutečnosti v otázkách obsažené, k nimž náleží i vražedný úmysl za prokázány či nikoli. Shora probírané důvody zmatečnosti nejsou proto splněny.

Není však opodstatněn ani důvod zmatečnosti čís. 12 §u 344 tr. ř. Stížnost shledává jej v tom, že obžalovaný byl rozsudkem divisního soudu v Praze ze dne 10. března 1921 odsouzen pro různé delikty do těžkého žaláře na 4 roky, kterýžto trest z větší části má již odpykán a odpykává si jej nyní vazbou u krajského soudu v Mladé Boleslavi. Byl-li nyní odsouzen k trestu smrti, je to prý nepřípustné, zákonem nedovolené zostření trestu smrti, takže prý neměl býti uložen trest smrti, nýbrž pouze trest žaláře. Stížnost je neoprávněna. Předpisem §u 50 tr. zák. vyloučeno je toliko zostření trestu smrti: tedy toliko zlo trestní, jež vysloveno je v tomtéž rozsudku nebo v rozsudku, jenž s rozsudkem smrti vedle §u 265 tr. ř. tvoří jediný celek. Zde však dopustil se obžalovaný vraždy dokonané a nedokonané teprve po vynesení shora zmíněného rozsudku, takže nelze tvrditi, že by byl utrpěl trest na svobodě pro nějaký čin souběžný se spáchanou vraždou. Bezpodstatnou je konečně i námitka stížnosti, že nepřípustným zostřením trestu smrti je také výrok soudu, jímž uznává se obžalovaný ve smyslu zákona ze dne 31. ledna 1919 čís. 75 sb. z. a n. za zbavena práva volebního. Co zákon trestní měl na mysli při zákazu zostření trestu smrti v §u 50, je patrno ze souvislosti tohoto ustanovení s ostatními §§ V. hlavy trestního zákoníka: jsou to v §u 19 tr. zák. vyjmenované zákonité způsoby zostření trestu žalářem. Naproti tomu uvádí trestní zákon v §u 26 mezi z á k o n n ý m i ú č i n k y odsouzení pro zločin následky, spojované na újmu odsouzeného s odsouzením pro zločin ustanoveními občanských předpisů politických. Nejde tu tedy o žádné zostření trestu smrti ve smyslu §u 50 tr. zák., nýbrž pouze o vyslovení účinku spojeného s odsouzením pro zločin, uložené soudům dle imperativního znění zákona čís. 75 sb. z. a n. z roku 1919 a zákonů jej doplňujících.

Čís. 1257.

Porotní soud jest povinen dáti otázky tak, jak toho vyžaduje obžaloba, není však vázán právním názorem státního zastupitelství, takže i v případě kladného zodpovědění hlavní otázky musí obžalovaného z obžaloby sprostiti, je-li toho názoru, že čin, jehož se obžalovaný dle výroku porotců dopustil, není v zákoně ohrožen trestem.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1923, Kr I 430/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 9. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem žhářství dle §§ů 166, 167 lit. b), c) tr. zák. a zločinem nedokonaného podvodu dle §u 8, 197, 200, 203 tr. zák., zrušil však dle §u 350 tr. ř. sám od sebe napadený rozsudek, pokud šlo o výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin nedokonaného podvodu dle §u 8, 197, 200 a 203 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 8. srpna 1922 v Š. zapáliv dům Ondřeje M-a v úmyslu, by pojišťovací společnosti »C.« v Praze a »Pojišťovnu rolnického svazu«, u nichž měl svou usedlost čís. p. 5 v Š. proti požáru pojištěnu, uvedl co do příčiny vzniku případného požáru vlastního domu v omyl, čímž uvedené pojišťovny měly utrpěti na svém majetku škodu 2000 Kč převyšující, předsevzal lstivé jednání ku skutečnému vykonání vedoucí, při čemž však zločin jen pro náhodu nebyl dokonán, a obžalovaného dle §u 259 čís. 3 tr. ř. pro tento čin trestný z obžaloby sprostil.

D ů v o d y:

Pochybenými jsou vývody zmateční stížnosti, zabývající se důvodem čís. 5 §u 344 tr. ř. Předem budiž podotknuto, že vývody tyto spadají věcně do oboru důvodu dle čís. 6, ježto jimi jest tvrzeno porušení předpisu §u 318 tr. ř. a na porušení takové vztahuje se zvláštní důvod čís. 6, kdežto důvod čís. 5 je rázu všeobecného, jenž vzhledem na zvláštní předpis čís. 6 zde v úvahu nepřichází. S hlediska tohoto důvodu (čís. 6) dlužno tudíž přezkoumati, zda porotní soud právem dal porotcům druhou a třetí hlavní otázku. Dle §u 318 tr. ř. směřuje hlavní otázka k tomu, zda obžalovaný jest vinen činem, obžalobou mu za vinu kladeným. Dávaje otázky, je porotní soud vázán stílisací obžaloby, ježto — jak dále z uvedeného §u vysvítá — veškeré zákonné známky činu musí býti v otázkách obsaženy. V tomto případě byl stěžovatel obžalobou obviňován, že, zapáliv dům Ondřeje M-a, spáchal zločin žhářství a zároveň zločin nedokonaného podvodu. Otázky musily tedy obsahovati zákonné známky obou zločinů, při čemž porotní soud měl

možnost tyto známky obou jmenovaných zločinů pojati buď do jedné otázky, buď je rozděliti a pojati do dvou otázek. Nezáleželo na tom, zda je právní názor státního zastupitelství, projevený v obžalobě, správným čili nic, nezáleží na tom, zda jde o souběh reální či ideální; vždy musil soud dáti otázky souhlasně s obžalobou a jedině porotcové měli možnost záporným zodpovědením té neb oné otázky vyloučiti ten neb onen děj. Právem tudíž dal soudní dvůr II. a III. hlavní otázku. Co se týče dodatku ku III. hlavní otázce »nur zu beantworten für den Fall der Bejahung der II. Hauptfrage«, budiž připuštěno, že tímto dodatkem byli porotcové obmezeni ve svém právu rozhodnouti se pro tu neb onu eventualitu. Hledíc však na předpis předposledního odstavce §u 344 tr. ř.. nemůže se stěžovatel s úspěchem dovolávati důvodu zmatečnosti dle čís. 6 §u 344 tr. ř., ježto toto omezení porotců mohlo míti pro obžalovaného účinek jen příznivý; vylučovaloť možnost, by obžalovaný byl v případě záporného zodpovědění druhé hlavní otázky uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu, aniž by mělo jiných pro obžalovaného nepříznivých účinků. I tento důvod zmatečnosti tedy neobstojí, ježto bylo zmateční stížnost částečně jako neprovedenou po zákonu, částečně jako neodůvodněnou zavrhnouti (§ 288 a 346 tr. ř.).

Než rozsudek jest stížen jinou, zmateční stížností neuplatňovanou vadou. Jak shora již bylo řečeno, jest soud povinen dáti otázky tak, jak toho vyžaduje obžaloba, není však vázán právním názorem státního zastupitelství, takže i v případě kladného zodpovědění hlavní otázky musí obžalovaného z obžaloby sprostiti, je-li toho názoru, že čin, jehož se obžalovaný dle výroku porotců dopustil, není zákonem ohrožen trestem. Zločin podvodu předpokládá mezi jiným, by byl někdo lstivým předstíráním nebo jednáním uveden v omyl, po případě — jedná-li se jen o pokus, by byl předsevzat nějaký čin zmíněného druhu, při čemž se sice nepodaří uvésti někoho v omyl, z něhož však zlý úmysl pachatelův dochází zjevného výrazu i pro třetí osoby (§ 8 tr. zák. ve spojení s §em 11 tr. zák.). Tím, co porotcové, zodpověděvše III. hlavní otázku, vyslovili, nedochází podvodný úmysl obžalovaného takovéhoto zjevného výrazu. Tímto výrokem porotců není zjištěn žádný zjevný čin, směřující k tomu, by shora uvedené pojišťovny byly uvedeny v omyl co do příčiny případného požáru vlastního domu obžalovaného, neboť jeho obsahem je jenom, že stěžovatel zapálil stavení M-ovo, nikoliv však, že chtěl zničiti požárem i vlastní dům. Ovšem, že k tomuto úmyslu poukazuje okolnost, že vlastní stavení měl pojištěné na sedmináSobnou skutečnou cenu, ale tato okolnost porotci zjištěna nebyla. Zodpovědění třetí hlavní otázky stačilo by snad po subjektivní stránce k odsuzujícímu výroku ve smyslu §u 170 tr. zák., o takovém činu však zde již z toho důvodu řeči býti nemůže, poněvadž obžalovaný vlastního domu nezapálil. Ve III. hlavní otázce je tudíž obsažena jen subjektivní stránka skutkové podstaty zločinu nedokonaného podvodu, nikoli však i stránka objektivní, takže zjištění dle odpovědi na III. hlavní otázku nenaplňuje skutkové podstaty pokusu dle §u 8 a §u 197 tr. zák. a možno tu mluviti jen o přípravném jednání, směřujícím k podvodu. Byl tudíž k újmě obžalovaného čin jeho nesprávně podřaděn trestnímu zákonu, jenž se naň nevztahuje, pročež bylo dle §u 350 tr. ř. na zrušovacím soudě, by postupoval tak, jako by v tomto směru byl uplatňován důvod zmatečnosti §u 344 čís. 11 tr. ř.

Čís. 1258.

Dotaz dle §u 306 tr. ř. lze učiniti i za menšího počtu porotců, nežli 30, jen, lze-li i přes to obsaditi lavici porotců se zachováním odmítacího práva stran.

(Rozh. ze dne 1. září 1923, Kr I 322/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 22. února 1923, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem násilného smilstva dle §u 127 tr. zák.

Důvody.

Neodůvodněna je stížnost, pokud uplatňuje zmatek §u 344 čís. 4 tr. ř. proto, že předseda učinil dotaz na porotce, v §u 306 tr. ř. předepsaný, jakkoli nebylo přítomno 30, nýbrž jen 28 porotců. Předpis §u 306 tr. ř. sluší vykládati ve spojení s předpisem §u 307 tr. ř., dle něhož se k obsazení lavice porotců vyžaduje přítomnosti 24 nevyloučených porotců. Žádáť zákon přítomnosti většího počtu přítomných porotců, nežli k obsazení lavice porotců je zapotřebí proto, by zabezpečeno bylo přes případné vyloučení jednotlivých porotců z příčin, v §u 306 tr. ř. uvedených, dosažení počtu, k obsazení lavice porotců vyžadovaného, aniž by bylo odmítací právo stran dle §u 309 tr. ř. obmezováno. Jelikož v případě, o nějž tu jde, vůbec u žádného z přítomných porotců nebylo podmínek §u 306 tr. ř. čís. 1—4, a při počtu 28 přítomných porotců odmítací právo stran zůstalo více než zachováno, jest zřejmo a nepochybno, že, byť i předpisu §u 306 tr. ř., zmatečnosti ohroženého jen, pokud jde o dotaz po důvodech vyloučení, nebylo přesně a doslova šetřeno, formální vada ta nemohla míti ani nepříznivého vlivu pro obžalovaného. Zmateční stížnost však také ani nenaznačuje, že by tu byla možnost takového škodlivého vlivu a nemůže proto zmatek dle §u 344 čís. 4 tr. ř. z uvedeného důvodu dle předposledního odstavce §u 344 tr. ř. ve prospěch obžalovaných býti uplatňován (viz též rozhodnutí sb. nejv. soudu čís. 292).

Čís. 1259.

Hlavní otázka porotcům musí se s obžalobou krýti jak co do činu, tak i co do právní kvalifikace. Ustanovení §u 262 tr. ř. nelze tu použiti.

Zločin dle §u 127 tr. zák. lze spáchati i na dítěti, jehož pohlavní ústrojí, nejsouc následkem útlého věku ještě vyvinuto, proveden i soulože vůbec vylučuje.

Zločin §u 127 tr. zák. jest spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 1. září 1923, Kr II 357/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Olomouci ze dne 20. června 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva dle §u 127 tr. zák. a zločinem veřejného násilí podle §u 99 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 6, 8, 4 a 9 §u 344 tr. ř. Důvod zmatku čís. 6, totiž porušení zákonných předpisů o dávání otázek porotcům, spatřuje stížnost především v tom, že byl usnesením porotního soudu zamítnut při hlavním přelíčení návrh obhájce obžalovaného, by porotcům dána byla první hlavní otázka nikoli ve smyslu §u 127, nýbrž §u 125 tr. zák., a aby třetí hlavní otázka, znějící na zločin dle §u 99 tr. zák., byla vyloučena. Námitka je neodůvodněna. Jak jest zřejmo z návrhu při hlavním přelíčení a z provedené zmateční stížnosti, měl obhájce obžalovaného neustále na mysli změnu v dání otázek hlavních a neučinil v tomto směru návrhu, by dána byla otázka eventuální. Takto pak zvolil naprosto pochybený postup, který nemohl porotní sbor soudní přijmouti za svůj. Naopak porotní sbor soudní postupoval docela správně, dav porotcům hlavní otázky jednak na zločin podle §u 127, jednak na zločin podle §u 99 tr. zák., neboť ustanovení §u 318 tr. ř., dle něhož hlavní otázka má zníti, je-li obžalovaný vinen, že spáchal čin, obžalobě za podklad sloužící, plyne, že hlavní otázka a obžaloba musí se krýti jak co do předmětu, tak i co do obsahu, t. j. obojí musí zníti nejen na týž čin, nýbrž i na týž delikt. Kvalifikace činu, v obžalobě obsažená, musí proto dojíti výrazu ve hlavní otázce. Toto formulování hlavní otázky není dle §u 318 tr. ř. přenecháno volnému uvážení soudu, nýbrž jest závazné. Kdyby mohl býti zvolen postup, navrhovaný obhajobou při hlavním přelíčení, znamenalo by to tolik, že ustanovení §u 318 tr. ř. jest vlastně totéž jako ustanovení §u 262 tr. ř. a že porotní soud při sestavování otázek má dbáti jedině toho, by skutečně bylo vystiženo vše to, co jest obsaženo v obžalovacím spise, že však po právní stránce může v hlavních otázkách, porotě daných, projeviti svůj vlastní právní názor. Nelze však přehlédnouti, že ustanovení §u 318 tr. ř. jest ustanovení zvláštní, platící pro řízení před soudy porotními, kdežto ustanovení §u 262 tr. ř. jest obsaženo v XVIII. hlavě tr. ř. a může podle §u 311 tr. ř. platiti jenom potud, pokud ve hlavě XIX. není ustanoveno něco zvláštního. Zvláštním ustanovením však jest právě v §u 318 tr. ř. Také ze stylisace §u 318 tr. ř. a §u 262 tr. ř., při čemž § 318 tr. ř. má v podstatě stejné znění s druhým odstavcem čís. 2 §u 207 tr. ř., který jedná o obsahu obžaloby, jde na jevo souvislost otázky hlavní s obsahem spisu obžalovacího. Podle těchto úvah postupoval tedy porotní soud soudní docela podle zákona, dav porotcům dvě svrchu zmíněné hlavní otázky, a právem zamítl obhájcův návrh, aby bylo při otázkách hlavních použito způsobu jím navrhovaného a dána otázka jenom na § 125 tr. zák., a nepotřeboval porotní sbor soudní nikterak při zamítnutí návrhu obhájcova obírati se tím, jak by ta která hlavní otázka vystihovala skutkovou i právní stránku okolností při porotním přelíčení na jevo vyšlých, nýbrž stačilo poukázati na to, že návrh obhajoby postrádá naprosto zákonného opodstatnění. Stačí proto i pro vyvrácení zmateční stížnosti, která jest na témž stanovisku, jako návrh při hlavním přelíčení, podotknouti, že důvod zmatečnosti čís. 6 nemůže býti dán, pokud jde o otázku na § 125 tr. zák., proto, poněvadž § 318 tr. ř. nepřipouštěl jiných hlavních otázek, nežli které byly dány porotcům soudním sborem porotním. Tyto dvě hlavní otázky vystihovaly úplně veškerá tvrzení, která se při porotním přelíčení vyskytla jak se strany obžalovaného, tak se strany svědkyně Žofie D-ové, a vyjadřovaly skutkovou podstatu dvou zločinů, jejichž reální souběh byl v tomto případě možným. Nebylo proto pro porotní sbor soudní nižádné povinnosti, by snad sám od sebe vyjadřoval jiný právní názor eventuální otázkou na zločin podle §u 125 tr. zák.

Neprávem spatřuje zmateční stížnost důvod zmatku čís. 6 §u 344 tr. ř. dále v tom, že usnesením porotního soudu byl zamítnut také obhájcův návrh, aby porotcům dána byla eventuální otázka na zločin zprznění ve smyslu §u 128 tr. zák. Dle protokolu o hlavním přelíčení ponechal obhájce porotnímu soudu na vůli, má-li porotcům řečená otázka dána býti, a uvedl na odůvodněnou svého námětu, že prý vzhledem ke zjištění, že obžalovaný do pochvy Josefy D-ové daleko nevnikl, není vyloučeno, že předsevzal čin k ukojení chlípných žádostí. Zmateční stížnost dovolává se v tom směru výpovědí obžalovaného a Žofie D-ové, kteří prý nebyli s to, aby udali, měl-li obžalovaný svůj úd v přirození D-ové. Také tato námitka je bezdůvodná. Zločin dle §u 127 tr. zák. je spáchán, dokonán, již předsevzetím mimomanželské soulože a způsobilým jeho předmětem je i dítě, jehož pohlavní ústrojí, nejsouc následkem útlého věku ještě vyvinuto, provedení soulože vůbec vylučuje. V tomto případě pak nejen Josefa D-ová udala zejména při hlavním přelíčení jako svědkyně, že měla pohlavní úd obžalovaného ve svém přirození a že obžalovaný se při tom pohyboval, nýbrž i sám obžalovaný prohlásil, že sice neví, zda se na dívce odpravil, že však soulož ukončil, že jí totiž svůj pohlavní úd vstrčil do jejího přirození a že s ní tělesné obcoval. Konečně i posudek soudních znalců lékařů vyzněl v ten smysl, že soulož byla předsevzata, ač ovšem do konce neprovedena. Dlužno připomenouti, že Josefa D-ová se narodila dne 1. září 1909, trestný čin pak že byl na ní spáchán dne 17. března 1923, tedy v době, kdy jí bylo již více než 13½ roku. Eventuální otázky na zločin dle §u 128 tr. zák. domáhal se tudíž obhájce obžalovaného naprosto neprávem, když dle řečeného nebylo tu zákonných předpokladů §u 320 tr. ř. pro předložení otázky eventuální.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 8 §u 344 tr. ř., shledává zmateční stížnost nesprávným právní poučení, které dle záznamu protokolu o hlavním přelíčení uděleno bylo porotcům předsedou porotního soudu v ten rozum, že, nabudou-li přesvědčení, že obžalovaný spáchal čin, uvedený v I. hlavní otázce, nemohou než odpověděti k otázce II. (»Spáchal obžalovaný čin, v hlavní otázce naznačený, z důvodů (pohnutek) nízkých a nečestných«) kladně, protože čin takový dle mrav-

nich zásad společnosti lidské je nízký a nečestný. Zmateční stížnost není v právu, uplatňuje-li i pro případ, o nějž tu jde, názor, že každý čin trestný může býti spáchán také z pohnutek jiných než z pohnutek nízkých a nečestných. Názor ten nemá místa v případě, v němž jde o čin, prohřešující se na nejprimitivnějších zásadách mravních, dotýkající se velmi povážlivě nejen tělesné integrity dítěte, na němž byl spáchán, nýbrž i způsobilý přivoditi nejtěžší poruchy v duševním žití a dalším mravním vývoji jeho. O pachateli, jenž všeho toho nedbá, lze tudíž zajisté plným právem říci, že nemohl jednati z pohnutek jiných než nízkých a nečestných, a zmateční stížnost nemístně dovolává se vrozené prý náruživosti obžalovaného, za kterou prý nemůže.

Čís. 1260.

Vznesena-li u soudu, projednávajícího trestní věc na základě příslušnosti dle §u 53 tr. ř., námitka místní nepříslušnosti, jest na soudu, by, vyhoví-li námitce, postoupil obžalobu soudu příslušnému, nemůže ji však odmítnouti a uložiti soukromému obžalobci náhradu útrat.

(Rozh. ze dne 6. září 1923, Kr I 412/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení okresního soudu v Novém Strašecí ze dne 20. října 1922, jímž byla obžaloba pro urážku na cti pro nepříslušnost soudu odmítnuta a soukromý obžalobce uznán povinným ku placení útrat, takto právem: Usnesením okresního soudu v Novém Strašecí ze dne 20. října 1922 porušen byl zákon v ustanovení §u 53 a 390 tr. ř.

Důvody:

Velitelstvím četnického oddělení čís. 9 na Kladně byla zaslána žaloba četnického strážmistra Karla V-a proti Ludvíku V-ovi, tehdy redakčnímu sluhovi na Kladně, pro urážku na cti okresnímu soudu v Novém Strašecí. Dle obžaloby a příloh k ní připojených obvinil Ludvík V. uvedeného strážmistra tím, že v době mezi 17. a 22. září 1922 v redakci časopisu S. na Kladně vypravoval, že byl dne 17. září 1922 nedaleko R. (okres Nové Strašecí) zbit strážmistrem V-em; byly prý mu dány dvě rány přes hlavu a jedna přes ruku. Dne 23. září 1922 Ludvík V. byv předvolán do kanceláře četnického oddělení na Kladně, opakoval, že strážmistr V. mu u R. dal dvě rány holí do zad, ale že pak rána proti němu holí zasazená do ruky ho nezasáhla. Oznámení prý neučinil, jen vypravoval příběh v závodě. Místo činu V-ova je tedy v obou směrech Kladno. Omylem však obžaloba byla zaslána okresnímu soudu v Novém Strašecí, ježto R. (místo tvrzeného ztýrání) jest v jeho obvodu. Okresní soud v Novém Strašecí nařídil dne 13. října 1922 hlavní přelíčení na den 20. října 1922. Dle protokolu o hlavním přelíčení namítl obhájce nepříslušnost okresního soudu v Novém Strašecí ve smyslu §u 51 tr. ř., poněvadž trestní čin nebyl spáchán v obvodu tohoto soudu, a navrhl odmítnutí žaloby a odsouzení soukromého obžalobce ku placení útrat. Soud na to prohlásil usnesení ze dne 20. října 1922, kterým se této námitce vyhovuje a žaloba se odmítá pro nepříslušnost soudu, jelikož trestní čin byl spáchán v obvodu okresního soudu na Kladně, a kterým byl uznán soukromý obžalobce povinným zaplatiti obžalovanému útraty za právní zastupování. Žaloba pak podána byla znovu dne 27. října 1922 u okresního soudu na Kladně, hlavní přelíčení bylo dne 23. listopadu 1922 ustanoveno na 7. prosince 1922, do dnes však se nekonalo, ježto obžalovaný jest nezvěstný. Uvedené usnesení nesrovnává se se zákonem. Dle §u 53 tr. ř. přísluší soudu, který nejprve zvěděl o nějakém trestném činu, trestní řízení po tak dlouho, dokud vyhledána nebyla okolnost, zakládající příslušnost soudu jiného dle ustanovení §u 51 a 52 tr. ř. Činí-li obžalovaný námitku nepříslušnosti soudu, plyne z toho dle §u 52 tr. ř. jedině povinnost soudu, postoupiti trestní věc příslušnému soudu spáchaného skutku, nikoliv však odmítnouti obžalobu. V důsledku neoprávněného tohoto odmítnutí pochybeným jeví se i odsouzení soukromého obžalobce ku placení útrat obžalovanému, neboť dle §u 390 tr. ř. lze pouze podlehnuvšímu soukromému obžalobci, bylo-li řízení trestní skončeno jinak než rozsudkem odsuzujícím, náhradu útrat obžalovaného uložiti. Skončeno-li však řízení neprávem, stalo se i přisouzení útrat proti zákonu. Teprve při řádném ukončení trestního řízení mohou býti zvítězivší straně útraty trestního řízení přisouzeny a zejména obviněný musí zvítězivšímu soukromému obžalobci nahraditi veškeré útraty, vyjma ony, jež ve smyslu §u 389 čís. 3 tr. ř. vzešly jeho zvláštním proviněním.

Čís. 1261.

Nejde o projev veřejný (§ 490 tr. zák.), byl-li dopis, projev obsahující, zaslán doporučeně, třebas pisatel věděl, že adresát není mocen jazyka, v němž byl dopis sepsán.

(Rozh. ze dne 6. září 1923, Kr II 287/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 15. února 1923, jímž byl obžalovaný Antonín F. uznán vinným přestupkem dle §u 487 tr. zák., takto právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 15. února 1923 porušen byl zákon v ustanovení §§ 489, 490 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 tr. ř., ve věci znovu rozhodl.

Důvody:

Ze spisů okresního soudu v Kroměříži a krajského soudu v Uh. Hradišti vyplývá tento skutkový děj: Obviněný Antonín F., tajemník zemědělského dělnictva, zaslal 3. ledna 1922 velkostatkáři W-ovi doporučený uzavřený dopis, v němž obvinil správce velkostatkáře W-ovo jménem Viléma K-a, že zpronevěřil peníze, které měl na ošacení děl-

nictva. Byv proto poslednějším pro urážku na cti žalován, hájil se Antonín F. tím, že jako sekretář zemědělských dělníků byl okolnostmi nucen věc tuto oznámiti, jelikož si mu dělníci stěžovali. Rozsudkem okresního soudu v Kroměříži ze dne 1. prosince 1922 byl obžalovaný Antonín F. z obžaloby dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn, ježto první soudce stál na stanovisku, že urážka nebyla spáchána veřejně a že tudíž stačil důkaz pravděpodobnosti, který se obžalovanému podařil. K odvolání soukromého obžalobce byl obžalovaný rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 15. února 1923 uznán vinným přestupkem dle §u 487 tr. zák. z následujících důvodů: Odvolací soud nesdílí názoru prvního soudce, že urážlivý výrok stal se neveřejně, neboť obžalovaný, napsav dopis česky, a při tom věda, že majitel panství W. českého jazyka není mocen, a také věda, že W., přejav do své správy nedávno statek, nezná ještě soukromého obžalobce, jehož do svých služeb současně s převzetím statku přijal, musil si býti toho vědom, že, když dopis takového obsahu obdrží, ukáže jej někomu ze svých úředníků, by se o osobě a vlastnostech soukromého obžalobce informoval. Mohl tedy obžalovaný předpokládati, že obsah jeho dopisu, třeba by byl adresován určité soukromé osobě, dostane se za daných poměrů k sluchu osob třetích. V důsledku toho jest urážlivý výrok v dopisu bráti tak, jakoby se stal veřejně; tento názor odvolacího soudu potvrzuje též rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 1882 čís. 9729. Dle §u 490 tr. zák. odstavec prvý musí, nebylo-li obvinění proneseno kvalifikovaným způsobem, vyznačeným v §u 489 tr. zák., aby byl beztrestným, provésti obviněný plný důkaz pravdy, a toliko tehdy, když byl zvláštními okolnostmi k obviňujícímu nařčení nucen, postačí důkaz pravděpodobnosti. Avšak k tomu, aby podezříval u W-a soukromého obžalobce ze zpronevěry, nebyl dle názoru odvolacího soudu obžalovaný žádnými okolnostmi nucen. Neboť, staly-li se již v úřadování soukromého obžalobce nějaké nesprávnosti stran výplaty ošacovacích příspěvků, měl se obžalovaný v prvé řadě obrátiti na soukromého obžalobce a v případě, že by jeho zákrok nesetkal se s kýženým výsledkem, měl ještě možnost uplatniti peněžní nároky domněle snad poškozeného dělnictva u stolice nadřízené soukromému obžalobci, t. j. u ředitelství cukrovaru, v jehož službách soukromý obžalobce ještě tenkrát byl. Obžalovaný také, jak ze spisů je patrno, této jedině správné cesty, totiž že se obrátil o odpomoc shledaných a zjištěných nedostatků na správu cukrovaru, použil a kromě toho vyžádal si přispění též u okresní správy politické v K. Těmito jeho intervencemi byly také zájmy svěřeného mu dělnictva plně uhájeny a zadržené příspěvky z ošacovací akce dělníkům dodatečně vyplaceny. Tím úloha jeho jako zástupce zemědělského dělnictva byla skončena. Pakliže tedy po úspěšném skoncování svého zákroku napsal obžalovaný v téže záležitosti ještě dopis majiteli panství W-ovi, jehož se tato věc vůbec netýkala, poněvadž v té době ještě správy svého panství ve vlastní režii nevedl, nebyl k tomu zvláštními okolnostmi nucen, nýbrž poslal dopis pouze za tím účelem, aby vylíčenými obviněními pohnul W-a k tomu, by soukromého obžalobce ze svých služeb propustil. Nebyl-li tedy obžalovaný zvláštními okolnostmi k napsání a zaslání závadného

dopisu nucen a, použil-li v něm výroku, jak ve výroku rozsudečném jest uvedeno, zakládá toto jeho úmyslné jednání přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 487 tr. zák. a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní a proto byl právem tímto přestupkem vinným uznán, neboť důkaz pravdy se obžalovanému nezdařil. Jest sice pravda, že soukromý obžalobce některé ošacovací přídavky ihned nevyplatil, avšak, jak sám udává, dílem proto, že se později přesvědčil, že některým dělníkům nepatří, a proto je vrátil ředitelství cukrovaru, jednak proto, by súčtoval protipohledávky, avšak nijak nebylo prokázáno, že by byl příspěvků těch chtěl pro sebe zneužíti a je zpronevěřiti, jak obžalovaný v závadném dopisu ho obvinil, a jest tudíž obvinění to považovati za křivé. Rozsudek odvolacího soudu se nesrovnává se zákonem. Odvolací soud vychází z právně mylného názoru, zabývaje se odůvodněním, proč považuje urážlivý projev, třeba že byl učiněn v doporučeném, uzavřeném dopisu, na osobu jednotlivcovu odeslaném, za projev veřejný. Proto prý, že, jak uvedeno, obžalovaný mohl předpokládati, že obsah dopisu dostane se za daných poměrů k sluchu osob třetích. Avšak takových předpokladů v tomto případě nebylo. Dopis byl adresován a doporučeně odeslán na určitou osobu a odesílatel mohl tedy za to míti, že dopis také dle platných poštovních předpisů bude k vlastním rukoum doručen. Byť i odesílatel skutečně věděl, že adresát není vůbec neb nedokonale mocen českého jazyka, jímž dopis byl psán, neplyne z toho, že by tím nutně musilo dojíti nebo pravidelně docházelo k takovému dotazování po obsahu dopisu, kterým by projev se stal veřejným ve smyslu zákona, t. j. že by se rozšířil v širších kruzích; naopak i příjemce dopisu za řečených kautel odeslaného, neb případný tlumočník jeho obsahu ve vlastním zájmu už proto nebude šířiti urážlivý obsah, poněvadž by se tím sám následkům v druhém odstavci §u 493 tr. zák. vytknutým vysazoval. O veřejnosti projevu, o nějž tu jde, nelze tedy mluviti a netřeba se tudíž zabývati otázkou, byl-li obžalovaný v důsledku důvěrnického svého postavení k písemnému svému projevu nucen, neboť, nebyl-li projev veřejný, nebylo obžalovanému vésti důkaz pravdy, nýbrž pouze důkaz pravděpodobnosti ve smyslu druhého odstavce §u 490, t. j. prokázati takové okolnosti, z nichž vyplývalo dostatečně příčin, aby obvinění pronesená mohla býti považována za pravdivá. Odvolací soud stoje na právně mylném svém stanovisku, že urážlivý projev stal se veřejně a že tudíž ve smyslu prvého odstavce §u 490 tr. zák. k beztrestnosti obžalovaného bylo třeba důkazu pravdy, otázkou, byl-li podán alespoň důkaz pravděpodobnosti vůbec se nezabýval a tím porušil řečené ustanovení zákona. Bylo proto ve smyslu §§ 33, 479 a 292 tr. ř. uznati právem, jak shora uvedeno.

Čís. 1262.

Jest na sborovém soudě druhé stolice, by o stížnosti v otázce útrat (§ 392 tr. ř.) věcně rozhodl a nemůže nařizovati prvému soudu, by sdělil spisy státnímu zastupitelství za účelem vyvolání zmateční stížnosti na záštitu zákona.

(Rozh. ze dne 13. září 1923, Kr I 513/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 21. listopadu 1922, takto právem: Usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 21. listopadu 1922, pokud jím poukázán byl krajský soud v Chrudimi, by spisy sdělil se státním zastupitelstvím k případnému podání zmateční stížnosti na záštitu zákona, porušen byl zákon v ustanovení §u 392 tr. ř.; usnesení to se zrušuje a vrchnímu zemskému soudu v Praze se ukládá, by sám o stížnosti Dra Eduarda S-a ve věci rozhodl

Důvody:

Rozsudkem krajského jako porotního soudu v Chrudimi ze dne 18. října 1922, odsouzen byl Jan N. pro zločin zprznění, uvedený v §u 128 tr. zák., mimo jiné též dle §u 393 odstavec třetí tr. ř. k náhradě nákladů 359 Kč za právní zastoupení soukromé účastnice Boženy M-ové. Právní zástupce soukromé účastnice, advokát Dr. Eduard S., stěžoval si včas na nízké přisouzení útrat, ale vrchní zemský soud v Praze nezabýval se vůbec věcně touto stížností, nýbrž usnesením ze dne 21. listopadu 1922 poukázal krajský soud v Chrudimi, by spisy sdělil se státním zastupitelstvím k případnému podání stížnosti na záštitu zákona dle §u 33 tr. ř., ježto nalézací soud nebyl vůbec povolán, by náklady ty upravoval a to dle čl. I. čís. 13 zákona ze dne 18. prosince 1919 čís. 1 sb. z. a n. a rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 17. května 1921, č. j. Kr I 360/21, čís. 445 sbírky. Krajský soud v Chrudimi intimoval toto usnesení stěžovateli Dru S-ovi. Uvedený postup vrchního zemského soudu v Praze neodpovídá zákonu. Dle §u 392 tr. ř. může každý, kdož se nějakým rozhodnutím nebo opatřením soudním v příčině nákladů pokládá za stížena, stěžovati si u sborového soudu druhé stolice, kterýž rozhoduje s konečnou platností. O stížnosti Dra S-a měl tedy vrchní zemský soud věcně rozhodnouti, nikoliv však poukazovati stolici nižší, by zařídila použití právního prostředku. Vzhledem k plenárnímu rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně ze dne 29. května 1923 čís. praes. 221/23, uveřejněnému pod čís. 262 Sb. min. spr., kterým bylo nalezeno, že soudce trestní jest i nadále povolán stanoviti povinnost k náhradě útrat zastupování a obhajoby (§ 293 odstavec třetí tr. ř.) a určiti jich výši, jeví se postup vrchního zemského soudu v Praze pochybeným též ve věci samé.

Čís. 1263.

Pod skutkovou podstatu §u 185 tr. zák. spadá též zpracování věci pro toho, kdo ji odcizil.

(Rozh. ze dne 13. září 1923, Kr II 341/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 6. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §§ 185, a) b) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá odsuzující výrok jako právně pochybený dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., ježto prý není tu činnosti, spadající pod pojem »ukrývání« dle §u 185 tr. zák., kdyžtě obžalovaný pouze ve své živnosti přízi, zákazníky mu k zpracování přinesenou, zpracoval. Než stížnosti přisvědčiti nelze. Pod pojem »ukrývání« spadají též různá pomocná jednání, jimiž se »ukrývání« osobou třetí podporuje. I kdyby proto z důvodu, stížností uvedeného, a vzhledem ku zjištěním rozsudku nemohlo býti právě tvrzeno, že obžalovanému šlo přímo a ve vlastním zájmu o to, by poškozenému znovunabytí příze, o níž věděl, že je kradená, ztížil a znemožnil, přece jenom nemůže býti pochyby, že při činnosti, zbavující kradenou přízi jejím zpracováním formy, v níž by jako kradená snadno mohla býti poznána, nemohl si býti nepovědom, že činností svou tento výsledek v zájmu vlastních pachatelů krádeže přivádí, a nelze proto uznati podřadění činnosti té pod pojem »ukrývání« právně pochybeným. Ostatně šlo by na každý způsob o »na se převedení« ve smyslu §u 185 tr. zák., které rozsudek ovšem výslovně, však po stránce právní mylně vylučuje, ježto »na se předevení« nelze vztahovati, jak to rozsudek patrně činí, na přivlastnění si věci ukradené, nýbrž znamená nabytí skutečné moci nad věcí odcizenou s úmyslem, aby s ní nakládáno bylo, jak by to jen vlastníku nebo jinak oprávněnému bylo dovoleno, čemuž jest tak nepochybně i při jejím zpracování pro osobu, jež ji odcizila.

Čís. 1264.

Popírání neposkvrněného početí Panny Marie jest rouháním se Bohu, pakli bylo učiněno způsobem, směřujícím a zároveň způsobilým k tomu, by jím byla Božská bytost Ježíše Krista snížena nebo dokonce potupena.

(Rozh. ze dne 14. září 1923, Kr I 186/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 3. února 1923, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin rušení náboženství dle §u 122 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Z obžaloby, vznesené na obžalovaného pro zločin rušení náboženství dle §u 122 a) tr. zák., spáchaný dle obžalovacího spisu tím, že se dne 8. ledna 1923 v K. hrubou, cynickou řečí dotkl Panny Marie a Sv. Josefa, sprostil ho nalézací soud dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku proto, že obžalovaným, který jest evangelíkem, byli sice Panna Marie i Sv. Josef uráženi, pokud se týče sesměšňováni, že však pojem Boha ve smyslu §u 122 a) tr. zák. nelze vykládati tak exten-

sivně, že by v pojem ten zahrnovány, s božstvím Ježíše Krista směsovány byly i osobnosti jeho matky a jeho pěstouna, o jichž lidském původu není sporu. Dle názoru nalézacího soudu obžalovaný výroky těmi pouze kritisoval a svým hrubým způsobem sesměšňoval učení katolické církve o Marii, jejím neposkvrněném početí a panenství a o jejím vztahu k pěstounu Páně Josefovi; jednal při tom dle přesvědčení soudu jaksi pod dojmem sporných názorů jednotlivých křesťanských církví a schismat, zejména církve evangelické, která se v nauce o Panně Marii odlišuje od stanoviska církve katolické, při čemž pouze svůj názor vyjádřil hrubou a cynickou formou. Z toho prý ale ještě neplyne, že by se byl rouhal Bohu nebo měl úmysl, Bohu se rouhati. Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., právem, že rozsudek zakládá se na názoru právně mylném. Církev římsko-katolická učí, že Ježíš Kristus, jehož Božství i rozsudek uznává, přijal na se člověčenství nikoli cestou lidského zplození, nýbrž že byl Pannou Marií počat z Ducha Svatého. Každý projev, kterým se popírá pravdivost tohoto učení jmenované církve o neposkvrněném početí Panny Marie, dotýká se tudíž přímo a bezprostředně také jejího dogmatu o Božství Ježíše Krista, které nepominulo ani jeho vtělením se v člověka, a stává se projev takový rouháním se Bohu, jakmile učiněn byl způsobem, směřujícím a zároveň způsobilým k tomu, aby jím Božská bytost Ježíše Krista byla snížena nebo dokonce potupena. Tohoto rázu jsou zcela nepochybně rozsudkem zjištěné výroky obžalovaného. Dovozuje-li se tedy v rozsudku, že výroky těmi uraženi, pokud se týče sesměšňováni byli pouze Panna Maria a Sv. Josef a mluví-li se v něm o nepřípustnosti toho, by obě tyto osobnosti byly zahrnovány v pojem Boha a směsovány s Božstvím Ježíše Krista, zakládá se názor ten na právně mylném výkladu skutkové podstaty zločinu dle §u 122 tr. zák., po stránce objektivní a uplatněný důvod zmatečnosti dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jest tedy opodstatněn. Skutková podstata uvedeného zločinu vyžaduje dále po stránce subjektivní, by si pachatel byl také toho vědom, že výroky jeho dotýkají se také Božské bytosti Ježíše Krista, že ji snižují, ba i potupují a že tedy pachatel měl úmysl, Bohu se rouhati. Dle důvodů soudu nalézacího není prý závadnými výroky nikterak zjištěno, že obžalovaný měl úmysl, Bohu se rouhati, nýbrž prý jimi pouze kritisoval a s e s m ě š ň o v a l hrubým způsobem a cynickou formou učení církve katolické o neposkvrněném početí Panny Marie, o jejím panenství a jejím vztahu k sv. Josefu, pěstounu Páně. Právem však poukazuje zmateční stížnost, uplatňujíc důvod zmatečnosti dle čís. 5 §u 281 tr. ř., na zjištění soudu nalézacího, že obžalovaný posmíval se učení církve katolické a je zlehčovati hleděl a že svůj názor vyjádřil formou tak hrubou a cynickou, že až smích přítomných trestanců vyvolal, a právem dovozuje z tohoto zjištění i rozpor jeho s výrokem, že obžalovaný neměl úmyslu rouhati se Bohu. Výrok, že obžalovaný neměl úmyslu rouhati se Bohu, je jen důsledkem nesprávného právního posouzení závadného výroku — nesprávnost tohoto právního posouzení byla již shora dovoděna — a není proto vyloučeno, že by soud nalézací, kdyby byl vycházel ze správného právního posouzení závadného výroku, byl dospěl k jinému posouzení úmyslu obžalovaného. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek jako zmatečný dle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. zrušiti. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacímu soudu možno vzhledem k tomu, že, jak patrno ze shora uvedeného, rozsudek nezjišťuje, zda jednal obžalovaný ve zlém úmyslu, vyžadovaném ke skutkové podstatě zločinu dle §u 122 a) tr. zák. Nezbylo tudíž než odkázati věc dle §u 288 čís. 3 tr. ř. na soud prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1265.

Automobil nelze počítati k předmětům v §u 85 písm. c) jmenovitě uvedeným. Pokud spadá zavinění řidiče pod § 337 tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. září 1923, Kr I 392/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §ů 335, 337 tr. zák., potud, že zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž vina stěžovatelova byla posouzena podle §u 337 tr. zák., dále ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost vytýká dle §u 281 čís. 10 tr. ř., že by nanejvýše jíti mohlo o přestupek §u 335, nikoli o přečin §u 337 tr. zák., ježto automobil není zařaděn mezi předměty, v §u 85 c) tr. zák. jmenovitě uvedené, jež vesměs jsou hromadnými dopravními prostředky, živelní silou hnanými a jichž poškození jest s to ohrožovati velký počet osob, čehož u automobilu není, a že i jinak nebylo tu následkem pomalé jízdy s osvětleným automobilem na přímé, v ranních hodinách neolidněné, dobře dlážděné ulici poměrů, jež mohly by označeny býti zvláště nebezpečnými. Ve spojení s tím vytýká se dotyčnému odůvodnění rozsudku nejasnost dle §u 281 čís. 5 tr. ř. Připustiti jest stížnosti, že automobil nelze přiřaditi k předmětům, v §u 85 c) tr. zák. jmenovitě uvedeným, avšak nelze popírati, že při automobilech již pro jich strojovou konstrukci, jakož i jich sílu hnací pravidelně značně se stupňuje ono nebezpečí, jež spojeno bývá všeobecně s užíváním povozů na veřejných ulicích a silnicích, takže bylo by, hledíc k okolnostem konkretního případu rozhodovati o tom, dostoupilo-li nebezpečí stupně v §u 85 c), 337 tr. zák. předpokládaného, poněvadž okolnosti tyto mohou v jednotlivém případě mírniti pravidelné ono nebezpečí, které jinak povahou uvedeného stroje bylo by odůvodněno. Budiž zde oproti vývodům stížnosti poukázáno na to, že tvrzení stížnosti, že jde v §u 85 c) tr. zák. výlučně o hromadné prostředky dopravní, jichž poškození jest s to ohrožovati velký počet osob, nemá dostatečné opory v zákoně, z něhož vyplývá spíše, že též intensita nebezpečí pro jednotlivé osoby posta-

čuje, by opodstatnila poměry zvláště nebezpečné. Napadený rozsudek omezuje se co do odůvodnění v tomto směru na pouhý obrat, že při provozování jízdy automobily jest následkem jejich silostroje a strojové konstrukce v ž d y zvýšenější nebezpečí, než při jiných vozidlech, taţených silou živočišnou, a nezabýval se vůbec okolnostmi konkretního případu. Jako takové přichází však krom místních poměrů, na něž poukazuje stížnost, zejména v úvahu nepatrná rychlost, s níž se automobil v době nehody pohyboval a která by byla asi připustila, by řidič automobil okamžitě zastavil, kdyby byl právě, používaje povinné opatrnosti, povoz před ním jedoucí vůbec postřehl. Za těchto okolností jest ovšem odůvodnění podřadění pod § 337 tr. zák. nejasné, a stanovisko rozsudku právně pochybené. Bylo proto vyhověti odůvodněné zmateční stížnosti, rozsudek co do kvalifikace dle §u 337 tr. zák. a výroku o trestu zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti do první stolice k opětnému projednání a rozsouzení.

Čís. 1266.

»Stranictvím« ve smyslu §u 104 tr. zák. jest každé poskytnutí výhod úředníkem osobě, na niž se vztahuje jeho úřední působnost, příčí-li se tyto výhody zákonným neb úředním předpisům a značí porušení služebních povinností, uložených mu těmito předpisy.

Neoprávněné výhody poskytované za dary věžňům dozorci.

(Rozh. ze dne 17. září 1923, Kr I 144/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Karla S-a, Rudolfa H-a a Františka B-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. října 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem §u 104 tr. zák., a uvedl po právní stránce v

d ů v o d e c h:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. odporují rozsudku zmateční stížnosti všech tří stěžovatelů způsobem v podstatě navzájem se shodujícím. Dovozují souhlasně, že se jednání stěžovatelů nedostává zákonného znaku skutkové podstaty zločinu dle §u 104 tr. zák., spočívajícího v tom, že se pachatel dal darem svésti ke stranictví. Ne každé nedovolené poskytnutí výhody úředníkem osobě, která je předmětem jeho úřední činnosti, sluší prý kvalifikovati jako uvedený zločin, nýbrž pouze takové, kterým je dotčen vážný veřejný zájem, na př. překažení účelu kolusní vazby, sprostředkování doručení dopisů obsahu závažného. V případě stěžovatelů jde prý jen o nešvar, podléhající pouhému stíhání disciplinárnímu. Tomuto právnímu názoru zmatečních stížností přisvědčiti nelze. Zmateční stížnosti vykládají pojem stranictví ve smyslu druhé věty §u 104 tr. zák. zřejmě příliš úzce. Správně odpovídá tomuto pojmu každé poskytnutí výhod úředníkem osobě, na niž se vztahuje jeho úřední působnost, příčí-li se tyto výhody zákonným neb úředním předpisům a značí porušení služebních povinností, uložených mu těmito předpisy. Pouhé vědomé porušení těchto povinností, cílící k poskytnutí shora zmíněných výhod stačí ke skutkové podstatě zločinu dle druhé věty §u 104 tr. zák. Úmysl někoho poškoditi se k ní nejen nevyžaduje, nýbrž je při ní naopak přímo vyloučen. Úředník, který jedná s úmyslem, aby někomu, ať státu, obci, nebo jiné osobě, způsobil škodu, dopouští se zločinu, přísněji trestného, zneužití úřední moci ve smyslu §§ 101, 102 a) tr. zák. Rozsudek zjišťuje tyto skutky jednotlivých stěžovatelů, v nichž nalézací soud shledal projevy stranictví ve prospěch Ervina R-a, jenž v kritické době byl v mužské trestnici v Praze-Pankráci ve vazbě: u obžalovaných S-a a H-a donášení dopisů mezi R-em na straně jedné a jeho matkou Marií R-ovou a Amalií G-ovou na straně druhé, přinášení jemu pokrmů a cigaret od R-ové a peněz od G-ové, u obžalovaného B-a déle trvající ponechávání R-a o samotě s jeho manželkou Františkou R-ovou ve strážní světnici nebo v hovorně. Jak zjišťuje rozsudek, dodán byl R. do vazby na Pankrác v srpnu 1921, vylíčená činnost obžalovaných S-a a H-a spadá dle rozsudku v dobu pozdější, tedy v dobu, kdy R. byl již trestancem, kdežto obžalovaný B. počínal si shora uvedeným způsobem v době od července 1921 až do vánoc 1921, tedy z části v době, kdy R. byl ještě ve vazbě vyšetřovací. O tom, že rozsudkem zjištěné počínání si jednotlivých stěžovatelů vůči R-ovi bez rozdílu, zda spadalo v dobu, kdy byl ve vazbě vyšetřovací, či v dobu, kdy byl již ve vazbě trestní, je velmi povážlivým porušením povinností, uložených jim dotyčnými zákonnými a úředními předpisy, nemůže býti zajisté sporu právě tak, jako že v sobě zahrnuje poskytování nedovolených výhod osobě, na niž se vztahovala jejich úřední činnost. Pokud jde o trpění návštěv obžalovaným B-em v ě z n i R-ovi, byla jím porušena ustanovení §u 186 (183) tr. ř. a §§ 75, 78 instrukce pro trestní soudy. Totéž jednání a poskytování dalších shora uvedených výhod t r e s t a n c i R-ovi pak příčí se předpisům, jimiž za účelem splnění samozřejmého požadavku, aby s osobami, odsouzenými k témuž druhu trestu, bylo zásadně stejně nakládáno, a k cíli udržení kázně a pořádku jest upraveno pro trestnice jednak postavení trestanců vůbec, jednak jich styk se zevnějším světem zvlášť. Nesejde na tom, zda byl počínáním stěžovatelů dotčen jakýsi jiný vážný zájem veřejný, je zejména lhostejným obsah doručovaných dopisů i účel, k němuž byly R-ovi donášeny peníze, a konečně i průběh návštěv, konaných u něho o samotě jeho manželkou. S hlediska hořejších právních úvah nemůže tudíž býti pochybností o tom, že rozsudkem zjištěné jednání všech stěžovatelů nebylo by naprosto vyčerpáno pouhým jich potrestáním disciplinárním, nýbrž že odpovídá plně pojmu stranictví ve smyslu druhé věty §u 104 tr. zák., takže, poněvadž se k němu dle případného závěru rozsudkového dali stěžovatelé svésti dary, jednání to nalézacím soudem jak ve směru objektivním tak po stránce subjektivní plným právem bylo podřaděno skutkové podstatě zločinu dle právě citovaného ustanovení zákonného. Netřebať blíže dolíčovati, že ze stavu věci, plynoucího z předchozích úvah, zmateční stížnosti neprávem snaží se majetkovým výhodám, jichž se všem stěžovatelům dostávalo dle rozsudkového zjištění na penězích, obžalovaným

S-ovi a H-ovi mimo to i pohostěním se strany Marie R-ové, dodatí rázu pouhého zpropitného, pouhé pozornosti dárcovy.

Čís. 1267.

Jest na odvolacím soudě, by rozhodl o tom, zda jest povoliti podmíněný odklad výkonu trestu, třebas nalézací soud o podmíněném odkladu nebyl rozhodl, jen když si bylo v tom směru v odvolání stěžováno, pokud se týče vznesen teprve u odvolacího líčení návrh na povolení podmíněného odkladu trestu.

(Rozh. ze dne 17. září 1923, Kr I 615/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 24. března 1923, jímž odvolací soud rozsudek okresního soudu v Lomnici n. P. ze dne 9. února 1923 potvrdil, nezmíniv se vůbec o tom, zdali a z jakých důvodů podmíněný odklad výkonu trestu obžalovanému Jaroslavu K-ovi nebyl povolen, a nevyřídiv tedy ani jeho odvolání do trestu v celém obsahu ani výslovného návrhu jeho na podmíněné odsouzení — takto právem: Rozsudkem odvolacího soudu byl zákon v ustanovení §§ 464 čís. 1, 468 čís. 3, 469, 474 a 477 tr. ř. porušen a odvolacímu soudu se nařizuje, by o odvolání v příčině podmíněného odkladu výkonu trestu Jaroslava K-a rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Lomnici n. P. ze dne 9. února 1923 byl Jaroslav K. uznán vinným přestupkem dle §u 460 tr. zák. a odsouzen ku zostřenému vězení na 3 dny, aniž by v rozsudku bylo uvedeno, zdali byl přiznán podmíněný odklad výkonu trestu čili nic. Obžalovaný Jaroslav K., který při hlavním přelíčení před nalézacím soudem neučinil návrhu, by mu byl přiznán podmíněný odklad výkonu trestu, odvolal se ihned po vynesení rozsudku do výroku o vině i trestu, žádaje za opis rozsudku. Ve spisu odvolacím, včas podaném, provádí jen odvolání co do viny. Při odvolacím líčení navrhl sproštění neb odsouzení podmíněné. Krajský jako odvolací soud v Jičíně rozsudkem ze dne 24. března 1923 rozsudek první stolice potvrdil, nevyřídiv ani odvolání do výroku o trestu v celém obsahu ani výslovného návrhu na podmíněné odsouzení, podaného obžalovaným při odvolacím líčení. Odvolací rozsudek příčí se zákonu. Na soudu nalézacím je, by v každém případě, nebyl-li uložen trest na svobodě delší jednoho roku, pojal do výroku rozsudečného a odůvodnil v rozhodovacích důvodech, zda přiznal podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n.) čili nic, či zda si ve smyslu §u 7 (2) zák. vyhradil o něm rozhodnouti zvláštním usnesením (plenární usnesení ze dne 3. července 1923, čís. pres. 466/23). Odvolání z výroku o trestu zahrnuje v sobě též odvolání do výroku o podmíněném odsouzení a v tomto případě jest vzhledem k tomu, že nalézací soud o podmíněném odsouzení nijak nerozhodl, shledávati v odvolání co do trestu též uplatňování obdoby zmatku dle §u 281 čís. 11 tr. ř. (§ 468 čís. 3 tr. ř.) pokud se týče dle §u 281 čís. 5 tr. ř. (§ 270 čís. 4 a § 260 čís. 3 tr. ř.). Odvolací soud nevyřídiv v tomto směru odvolání, porušil zákon v ustanovení §§ 464 čís. 1, 468 čís. 3, 469, 474 a 477 tr. ř. Odvolacímu soudu bylo by bývalo, i kdyby odvolání do trestu vůbec nebylo dáno, rozhodnouti o návrhu obžalovaného na podmíněné odsouzení, podaném při odvolacím líčení, ježto je obžalovanému, dokud rozsudek nevešel v moc práva, také volno, učiniti jen návrh na dodatné rozhodnutí o podmíněném odkladu výkonu trestu. Dle §§ 33, 292 a 479 tr. ř. bylo uznati právem jak shora uvedeno.

Čís. 1268.

Jde o pokus krádeže, uzmul-li pachatel v obchodě zboží, třebas byl zadržen ještě před odchodem z obchodu.

(Rozh. ze dne 24. září 1923, Kr I 374/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 10. ledna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 176 II. a), 179 tr. zák.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný, maje na sobě dlouhou pláštěnku, prohlížel si v obchodě Štěpána K-a různé látky, při čemž stal se jak majiteli obchodu tak i tamtéž zaměstnanému učni Antonínu S-ovi podezřelým tím, že oběma rukama činil pod pláštěnkou pohyby zdola nahoru, jakoby pod ní měl nějaké předměty ukryté, které mu padaly a které strkal do výše pod ramena. V jednu chvíli přiblížil se k němu učeň S. ze zadu, sevřel mu obě ruce, ve kterých tento ničeho nedržel a odváděl ho z krámu do kanceláře; po cestě vypustil obžalovaný stučku hedvábí v délce 10 m a 60 cm a když byl přiveden do kanceláře, vytáhnul mu týž učeň z podpláštěnky jiný kus hedvábí v délce 23 m, oba v nákupní ceně 3.398 Kč 50 h. V této činnosti shledal nalézací soud skutkovou povahu zločinu nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 179 a, poněvadž obžalovaný byl pro krádež již dvakráte trestán, i dle §u 176 II. a) tr. zák. Soud postavil se na stanovisko, že krádež nebyla ještě dokonána, poněvadž obžalovanému odcizené látky byly odejmuty ještě v obchodních místnostech, kdy mu nebyla ještě dána možnost s věcmi těmi volně nakládati. Toto podřadění neshledává zmateční stížnost správným a, domáhajíc se sproštění obžalovaného z obžaloby, uplatňuje takto ve skutečnosti důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a nikoli číselně dovolávaný důvod čís. 10 téhož §u. Stížnost míní, že, má-li čin býti podřaděn pod § 171 tr. zák., musí býti držba dosavadního majitele věci rušena; tomu prý by tak bylo tehdy, kdyby se byl obžalovaný odebíral z krámu, což se však nestalo, poněvadž prý neměl úmyslu látky z držení majitele závodu odejmouti a ani

prý nekonal přípravy, z krámu se vzdáliti. Těmito vývody chce stížnost dolíčiti, že v tomto případě nejde vůbec ještě ani o pokus krádeže. Stížnost je bezdůvodna. Podstatnou známkou pokusu zločinu je, zda přes to, že trestného cíle dosaženo nebylo, úmysl, k tomuto cíli směřující, nalezl ve vnějším ději zcela zřetelného výrazu, jinými slovy, projevil-li se úmysl, vykonati čin zákonem zakázaný již na venek činem, předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ke skutečnému vykonání vedoucím. O tom nemůže býti v tomto případě, hledíc k hořejším zjištěním, nejmenší pochybnosti. Neboť, vzav k sobě bez vědomí majitele závodu potajmu a uschovav pod pláštěnkou látky jemu ke koupi předložené, zahájil tím obžalovaný činnost, v níž úmysl, zmocniti se cizí látky bez přivolení majitele, došel na venek znatelného a nepochybného výrazu a podnikl tím vše, co by bylo bývalo s to, založiti skutkovou podstatu krádeže dokonané, kdyby byl obžalovaný nebyl při tom pozorován a zejména pozastaven učněm S. Činnost jeho vybočila proto již z mezí beztrestného jednání. V důsledku tohoto hlediska je okolnost, na niž klade stížnost důraz, že o pokusu krádeže nelze proto mluviti, poněvadž obžalovaný neodcházel ještě ze závodu, bez právního významu, ježto úmysl obžalovaného, odciziti látky, byl z ostatních jeho počinů nepochybně zřejmý. Lichou je též námitka stížnosti, že držba dosavadního majitele věci nebyla rušena. Pod držbou vyrozumívá se dle zákona faktický poměr, záležející v tom, že někdo má věc ve své moci, takže s ní může dle libosti nakládati a osoby třetí z toho vyloučiti. Snahou pak obžalovaného bylo, by bez přivolení dosavadního majitele převedl věci z jeho moci v moc svou. To dal na jevo tím, že potají uschoval 2 kusy látky pod svou pláštěnkou a chtěl takto dosavadnímu majiteli odníti možnost s věcmi nakládati. Uskutečnění tohoto jeho úmyslu postavila se však úspěšně v cestu vůle dosavadního majitele věcí, chtějícího nad věcmi dále disponovati, pročež se obžalovanému nepodařilo krádež dokonati, nýbrž byl nucen, ponechati věci nadále v držbě dosavadního majitele. Za těchto okolností nelze popírati, že by se se strany obžalovaného nebyl býval stal nedovolený zásah do držby dosavadního majitele věcí, jak to stížnost žádá.

Čís. 1269.

Zákon ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.
Nejvyšší šestiměsíční mez výměry trestu nevíže trestní senát, jenž nastoupil následkem odporu obžalovaného neb obhájce nebo z důvodů třetího a čtvrtého odstavce §u 7 na místě samosoudce.

(Rozh. ze dne 24. září 1923, Kr II 366/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. června 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého ublížení na těle dle §§ 152 a 155 a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje toliko zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř., protože soud nalézací překročil prý svou trestní oprávněnost, vyměřiv stěžovateli za zločin dle §§ 152 a 155 tr. zák. trest na svobodě 8 měsíci, jakkoli státní zástupce navrhl již ve spisu obžalovacím dle §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. trest na svobodě do 6 měsíců jako trest hlavní a provedení přelíčení před samosoudcem. Zmateční stížnost jest bezdůvodna. Dle §u 7 (2) citovaného zákona smí ovšem samosoudce, jemuž věc dle §u 6 zákona přikázána byla k rozsouzení, uložiti obviněnému jen trest v § 6 zmíněný (ztrátu svobody do 6 měsíců) a jest překročení tohoto ustanovení důvodem zmatečnosti podle §u 281 čís. 11 tr. ř. Než v tomto případě nebyla přes návrh ve spisu obžalovacím učiněný věc rozsouzena samosoudcem, nýbrž dostala se následkem odporu obžalovaného (jeho obhájce) ve smyslu odstavce prvého §u 6 zákona před tříčlenný senát, který též rozsudek vynesl a trest 8 měsíci vyslovil. Již slovný výklad předpisu §u 7 zákona (»Samosoudce projedná věc...« »Jako hlavní trest smí uložit...«) vede k výsledku, že nejvyšší 6 měsíční mez trestu níže (v případech, kde zákonná trestní sazba není sama sebou nižší než 6 měsíců) toliko samosoudce, a ne též senát, následkem odporu obžalovaného nebo obhájce, nebo z důvodů třetího a čtvrtého odstavce téhož §u na jeho místo nastupující. Nasvědčuje tomu též předpis §u 5, jehož se § 7 v odstavci čtvrtém dovolává, v jehož obdobném použití samosoudce, uzná-li, že navrhovaná sazba (do 6 měsíců) není dostatečnou pro čin, který je předmětem obžaloby, prohlásí se nepříslušným, poněvadž věc náleží před senát. Že v tomto případě odpadá 6měsíční nejvyšší mez trestní, nemůže býti dle smyslu těchto ustanovení pochybným. Sluší však míti za to, že tak se má věc v případech, kde věc přišla před senát následkem odporu obžalovaného nebo obhájce. Neboť jinak musil by zákon nezbytně učiniti též potřebné opatření pro případ, kde tento senát uzná, že navrhovaná sazba (do 6 měsíců) není dostatečnou pro čin, který je předmětem obžaloby, v kterémžto případě obdoba §u 5 zákona nemůže míti místa. Takovéto opatření však v zákoně není. Tendence ustanovení §u 6 a 7 zákona byla patrně, by pravomoc samosoudce byla alespoň co do výměry hlavního trestu na svobodě omezena, když tě přetížení soudu ukázalo nezbytnost zříci se alespoň při činech méně těžkých přikázáním jich samosoudci k rozsouzení dočasné zvýšené záruky správnosti, již poskytuje kolegiální souzení třemi soudci vůči souzení soudcem jediným. Ovšem má omezení nejvyšší hranice trestné jen na samosoudce, ne též na senát, před nějž se věc následkem odporu dostala, zákonem sotva zamýšlený účinek, že obžalovaný, jenž se pokládá za nevinna nebo méně vinna, jest nucen, zakoupiti si zvýšenou záruku správnosti rozsudku souzením v senátu vzdáním se jinak zákonitě zaručené jistoty, že nemůže naň uvalen býti vyšší trest na svobodě než 6 měsíců. Než dle dosavadního stavu zákona ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. nelze se tomuto konfliktu vyhnouti. I v případě, o nějž tu jde, dosáhl stěžovatel odporem svým, že věc jeho souzena byla senátem.

Mělo-li to proň za následek, že uvalen byl naň trest vyšší, než by se bylo mohlo státi — vyjímaje ovšem případ posledního odstavce §u 7 tehdy, kdyby nebyl odporu podal, nemůže se tím cítiti důvodně stížena.

Čís. 1270.

Jest podvodem, předstíral-li uchazeč do státní služby nepravdivé údaje za účelem zařazení do vyšší hodnostní třídy.
Skutková podstata zpronevěry nevyžaduje úmyslu ziskuchtivého.

(Rozh. ze dne 27. září 1923, Kr II 345/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. dubna 1923, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin podvodu dle §§ 197, 200 a 203 tr. zák. a pro přestupek zpronevěry dle §u 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Vývody zmateční stížnosti s hlediska zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř. vrcholí ve výtce, že soud, pokud jde o podvod spáchaný na ministerstvu sociální péče vylákáním platu X. hod. tř., zabýval se jen otázkou, zda stát utrpěl vůbec škodu tím, že obžalovaný vloudil se do jeho služeb, nikoliv otázkou, zda stát utrpěl škodu tím, že na základě falešných údajů obžalovaného zařadil ho do vyšší hodnostní třídy, než na jakou měl vlastně nárok, a že důvody, jež soud uvádí na doklad toho, že obžalovaný neměl podvodného úmyslu, zabývají se jen otázkou, zda obžalovaný byl způsobilým anebo mohl se považovati za způsobilého, zastávati úřad, o nějž žádal, nikoliv však i otázkou, zda obžalovaný měl nárok, anebo mohl důvodně za to míti, že má nárok na plat X. hod. tř. Tím stížnost ovšem neprovádí dovolávaného zmatku, vytýkajíc rozsudku neúplnost po stránce právní a nikoliv skutkové, jak toho vyžaduje ustanovení §u 281 čís. 5 tr. ř. Uplatňuje tím však zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., a to právem. Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný své předběžné školní vzdělání ve své žádosti za přijetí do služby uvedl nesprávně a že na základě tohoto nesprávného udání obdržel pak plat X. hod. tř., odůvodňuje napadený výrok tím, že uvěřil hájení se obžalovaného, že žádost s uvedením středoškolského vzdělání napsal v dobrém přesvědčení, že skutečné vzdělání jeho vzdělání takovému odpovídá, a že úřad, o který žádal, bude moci zastávati, a že neměl proto úmyslu podvodného, pokládaje údaje o absolvování za pouhou formalitu v uvážení, že rozhoduje v praktickém životě vzdělání skutečné spojené s náležitými praktickými zkušenostmi, kteréž jako předseda družiny válečných poškozenců měl. Při tom soud nalézací přehlíží, že podvod ve smyslu §u 197 tr. zák. není omezen na pouhé zúmyslné poškození majetku, nýbrž pojímá i činy, čelící ku poškození státu nebo kohokoliv na právech inmaterielních. V úmyslu, lstivým předstíráním příslušného vzdělání vymoci si udělení místa úředníka s platem X. hodn. tř., dlužno spatřovati poškození státu v jeho právu, udíleti místo takové osobám dle platných předpisů kvalifikovaným. Při tom pachatel zodpovídá dle §u 203 tr. zák. za účinek, který ze skutku dle jeho vědomí nevyhnutelně povstati musí, totiž v tomto případě za poškození státu na hmotném majetku vyplacením požitků X. místo XI. hodn. tř. Na tom nic nemění, že pachatel konal skutečně službu tak jako úředník s příslušným vzděláním. Neboť hmotněprávní nároky veřejného úředníka nezávisejí přímo na skutečném konání práce, nýbrž na postavení ve státní službě, založeném aktem jmenovacím, a nejsou proto pouhou odplatou za konanou práci ve smyslu soukromoprávním. Z těchto vývodů plyne, že výrok nalézacího soudu, že vzhledem k nedostatku zjištění podvodného úmyslu obžalovaného neshledává v jednání obžalovaného skutkové podstaty zločinu podvodu, spočívá na právně pochybeném názoru nalézacího soudu o pojmu podvodného úmyslu dle §u 197 tr. zák., že napadený výrok jest tudíž ve smyslu §u 281 čís. 9 a) tr. ř. zmatečným. Přisvědčiti dlužno konečně i vývodům stížnosti s hlediska téhož zmatku napadajícím výrok sprošťující obžalovaného obžaloby pro přestupek zpronevěry. Názor nalézacího soudu, že skutkové podstaty přestupku zpronevěry zde není, jelikož nepokládá za to, že obžalovaný jednal v úmyslu ziskuchtivém, jakého vyžaduje přestupek zpronevěry, jest mylným. Skutková podstata zpronevěry nevyhledává zvláštního úmyslu ziskuchtivého, stačí vědomé bezprávné přivlastnění si nebo zadržení věci svěřené. Výše škody (cena zpronevěřené věci) má jen význam pro vyměření trestu.

Čís. 1271.

V pouhém trpění uloupené věci ve stavení nelze ještě bez dalšího spatřovati úmyslnou činnost, směřující k tomu, by poškozenému znovunabytí uloupeného předmětu bylo stíženo (§ 196 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 28. září 1923, Kr II 404/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 8. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 196 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného Josefa S-a namítá, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř., jednak, že pro rozsudkový výrok, vztahující se na stěžovatele, nejsou v rozsudku uvedeny dostatečné, pokud se týče žádné důvody, jednak, že ohledně stěžovatele, o němž není zjištěno, že uloupenou věc na se převedl, není splněna skutková podstata zločinu podílnictví na loupeži dle §u 196 tr. zák. Zmateční stížnost jest v obojím směru odůvodněna. Obžalovací spis klade oběma obžalovaným za vinu zločin podílnictví na loupeži dle §u 196 tr. zák., spáchaný tím, že kus vepřového masa ve váze 6½ kg,

uloupený Josefem L-em, na se převedli. Výrok napadeného rozsudku zní naproti tomu ohledně obou obžalovaných v ten smysl, že onen uloupený kus masa na se převedli, pokud se týče ukrývali. Toto již samo sebou nepříliš jasné znění rozsudkového výroku nepřipouští bezpečného úsudku, zda mělo jím býti řečeno, že oba obžalovaní uloupené maso na se převedli i je ukrývali, či že, jak arci spíše za to míti jest, jeden z nich je na se převedl, druhý pak je ukrýval. Kdežto by však pořad, v němž jména obžalovaných uvedena jsou ve výroku rozsudkovém, nasvědčoval domněnce, že maso na se převedl napřed uvedený obžalovaný Josef S. a že je ukrývala v druhé řadě obžalovaná Emma S-ová, podrobná skutková zjištění rozhodovacích důvodů a z nich tamtéž čerpané závěry činí spíše pravděpodobným, že dle přesvědčení nalézacího soudu maso na se převedla, po případě je snad i ukrývala obžalovaná Emma S-ová, kdežto obžalovaný Josef S. že je pouze ukrýval. Za této nejasnosti nezbývá, než pojímati rozsudkový výrok dle jeho celkového znění v ten rozum, že se v obojím směru vztahuje na oba obžalované. Pak ale dlužno uznati, že výtka zmateční stížnosti, dle níž pro rozsudkový výrok ohledně obžalovaného Josefa S-a nejsou uvedeny žádné důvody, je plně oprávněna, pokud jím jmenovaný uznán byl vinným, že uloupený kus masa na se převedl. Ve skutkových zjištěních rozsudkových není uvedeno ani jediné faktum, které by přicházelo v úvahu jako zjištění, že obžalovaný Josef S. uloupený kus masa jakýmkoliv způsobem, ať již přímo od Josefa L-a ať od své manželky, obžalované Emmy S-ové, na se převedl, naopak konečný závěr rozsudkový, jeho se týkající, dle něhož obžalovaný, věda, že maso, koupené jeho manželkou, se nachází v jeho stavení, nepředsevzal ničeho, by maso bylo odstraněno neb aby věc oznámena byla úřadu, maso naopak ve svém stavení trpěl, je tudíž ukrýval, dovoluje souditi, že nalézací soud neshledává počínání, odpovídající pojmu podílnictví na loupeži, u obžalovaného v tom, že maso na se převedl, nýbrž jen v tom, že je ukrýval. Zmateční stížnost namítá dále, že ke skutkové podstatě naznačeného zločinu nestačí pachatelovo vědomí, že jde o věc uloupenou, nýbrž že vyžaduje se jistá positivní činnost jeho. Námitka směřuje slovným svým zněním arci pouze proti oné části rozsudkového výroku, jímž obžalovaný byl uznán vinným, že uloupený kus masa na se převedl. Zračí se v tom jen důsledek shora zmíněné nejasnosti výroku toho; než námitka, která v úvahu přichází jako uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jest odůvodněna také, pokud se týká druhé části rozsudkového výroku, dle něhož obžalovaný uloupený kus masa ukrýval. Dle shora citovaného závěru rozsudkového spatřuje totiž nalézací soud ukrývání uloupeného masa obžalovaným již v tom, že, nepředsevzav ničeho, by maso bylo odstraněno neb aby věc oznámena byla úřadu, maso ve svém stavení trpěl, tudíž v tom, že se ve věci zachoval čistě pasivně. Než v takovémto pouze pasivním chování se, v pouhém trpění uložené věci ve stavení nelze ještě bez dalšího zjištění shledávati úmyslnou činnost, směřující k tomu, by poškozenému znovunabytí uloupeného předmětu bylo stíženo, jak ji k pojmu ukrývání vyžaduje zákon; tím méně odpovídá pojmu takovéto činnosti pouhé opomenutí oznámení věci u úřadu,

uváží-li se zejména, že dle rozsudkového zjištění obžalovanému bylo v době, kdy maso ve svém stavení trpěl a ono oznámení učiniti opomenul, již známo, že maso, o němž dle dalšího zjištění rozsudkového věděl, že pochází z loupeže, jeho manželka Emma S-ová od L-a koupila, že tedy předsevzala čin, jímž za předpokladu, rozsudkem rovněž výslovně zjištěného, že totiž i jí původ masa toho byl znám, založena byla u ní skutková podstata zločinu podílnictví na loupeži, takže pro obžalovaného ani s hlediska ustanovení §u 216 tr. zák. nebylo povinnosti, věc úřadu oznámiti.

Čís. 1272.

Pouze ten vyhovuje výzvě k rozchodu (§ 283 tr. zák.), kdo se na výzvu od davu ihned oddělí a z místa shluknutí se bez váhání vzdálí. Přečin §u 283 tr. zák. nepředpokládá ani jednání vzpurné ani osobní výzvu k pachateli.

Ke skutkové podstatě přestupku dle §u 312 tr. zák. se nevyžaduje urážlivý úmysl, nýbrž stačí vědomí pachatelovo, že svým jednáním zlehčuje veřejnou autoritu, kterou představuje napadená osoba.

(Rozh. ze dne 28. září 1923, Kr II 754/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. června 1922, jímž byl obžalovaný Karel Sch. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro přečin podle §u 283 tr. zák. a přestupek podle §u 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že dne 28. října 1921 vyzvalo službu konající četnictvo větší dav lidí, který se byl shromáždil na náměstí v R. a v němž vrchní četnický strážmistr Jakub T. viděl také obžalovaného, by se rozešli, a že tomuto rozkazu na konec také bylo vyhověno. Nalézací soud neshledal v tom, že obžalovaný, jak se praví v rozhodovacích důvodech rozsudkových, s davem z náměstí do bočních ulic jen pozvolna ustupoval, skutkové podstaty přečinu shluknutí ve smyslu §u 283 tr. zák. dle rozhodovacích důvodů proto, že obžalovaný sám zodpovídal se v ten smysl, že se na ono vyzvání četnictva vzdálil úzkou boční ulicí do horní okružní ulice a dále proto, poněvadž ani svědek T. nebyl s to, by potvrdil, že obžalovaný onoho vyzvání neuposlechl. Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., právem, že tento výrok rozsudkový zakládá se na mylném právním posouzení věci. V rozsudku připomíná se opětně, že vyzvání četnictva k rozchodu bylo na konec vyhověno, o obžalovaném samotném pak se uvádí, že s davem z náměstí jen pozvolna ustupoval. Dlužno proto za to míti, že rozsudek také, pokud zdůrazňuje onen svědecký údaj Jakuba T-a, dle

něhož svědek není s to, by potvrdil, že obžalovaný vyzvání neuposlechl, vychází z názoru, že obžalovaný povinnosti, uložené mu předpisem §u 283 tr. zák., vyhověl již tím, že vyzvání v ů b e c uposlechl. V rozhodovacích důvodech se připouští, že obžalovaný na výzvu četnictva přímo z náměstí nespěchal. Zmateční stížnost označuje tento právní názor nalézacího soudu právem jako mylný vzhledem k tomu, že zákon vyžaduje okamžité, neprodlené uposlechnutí výzvy, jakmile k ní došlo, tak že uposlechnutí váhavé, nikoli okamžité, jest na rovni neuposlechnutí ve smyslu §u 283 tr. zák. Stížnost dovozuje případně, že by policejní opatření, o něž jde, a jeho ochraně sloužící trestní ustanovení §u 283 tr. zák. pozbylo vší účinnosti, kdyby počátečnou neposlušnost mělo omlouvati pozdější uposlechnutí výzvy, nebo kdyby mělo býti ponecháno libovůli toho, jemuž se výzvy dostalo, by si chvíli, ve kterou se chce vzdáliti, určoval sám dle svého vlastního dobrého zdání. Pouze ten vyhovuje výzvě k rozchodu, kdo se na výzvu od davu ihned oddělí a se z místa shromáždění bez váhání vzdálí. Nestačí proto ani v tomto případě, že dav, v němž byl obžalovaný, dle rozsudkového zjištění na konec výzvy uposlechl, to tím méně, když obžalovaný sám ustupoval z místa shromáždění jen pozvolna, tudíž zřejmě nikoli okamžitě, nýbrž jen váhavě. Zdůrazniti dlužno, že rozsudková zjištění nenasvědčují nikterak domněnce, že obžalovanému nebylo možno, výzvy uposlechnouti neprodleně; svědecký údaj Jakuba T-a, uvedený i v rozhodovacích důvodech, dle něhož obžalovaný by měl možnost, se ze shromáždění davu vzdáliti, kdyby byl měl dobrou vůli, nasvědčuje pravému opaku. Zmateční stížnost poukazuje dále případně ku zjištění samotného rozsudku, dle něhož lidé, a to, jak ze souvislosti patrno, zcela nepochybně lidé z onoho davu, jemuž platila výzva četnictva a v němž byl i obžalovaný, byli do různých ulic z a t l a č e n i, neboť z tohoto zjevu dlužno souditi, že výzvy k odchodu nebylo uposlechnuto za takových okolností, by skutková podstata přečinu shluknutí byla vyloučena. V rozhodovacích důvodech zdůrazňuje se dále svědecká výpověď Jakuba T-a, dle níž svědek neměl dojmu, že obžalovaný se chtěl chovati vzpurně proti onomu rozkazu četnictva, a dle níž obžalovaný nebyl mezi těmi, kdož se vzpírali, při čemž svědek nepotvrdil o obžalovaném ani, že rozkazu četnictva oponoval, ani, že čekal, až bude osobně vyzván, aby se vzdálil. Zmateční stížnost právem označuje také hledisko rozsudkem takto zaujaté, jako právně mylné. Uváží-li se, že již ten, kdo se při zdráhání, uposlechnouti výzvy k rozchodu dle §u 283 tr. zák., pustí s úředníkem nebo stráží do pouhé vády nebo hádky, trestá se dle přísnějšího ustanovení §u 284 tr. zák., dlužno označiti především jako nemyslitelné, by se ke skutkové podstatě přečinu dle §u 283 tr. zák. vyžadovalo počínání vzpurné. Stačí pouhé neuposlechnutí, nesejde tudíž na tom, zda pachatel výzvě k rozchodu ještě mimo to ať již slovy nebo jiným způsobem se vzpírá, jí oponuje. Dále mluví § 283 tr. zák. výslovně o výzvě d a v u k rozchodu, je tudíž pro posouzení otázky zavinění obžalovaného nerozhodnou i okolnost, že snad čekal, až bude osobně vyzván, aby se vzdálil.

Rozsudek zjišťuje o obžalovaném dále, že se později opět objevil na náměstí a že se rovněž tam přítomného vrchního strážmistra T-a tázal: »Kdo má právo mi zakazovati, abych přišel z Dolní M. do R.?«, a že se na odpověď T-ovu, že nikdo, tázal dále: »Kdo má právo mi zakazovati, bych se tu pohyboval?« Tyto výroky obžalovaného nepodřadil nalézací soud skutkové podstatě přestupku dle §u 312 tr. zák. dle rozhodovacích důvodů proto, že svědeckou výpovědí T-ovou není prokázán urážlivý úmysl obžalovaného. Zmateční stížnost také tomuto výroku rozsudkovému odporuje, vytýkajíc mu s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. opět mylné právní posouzení věci. Stížnost správně namítá, že se ke skutkové podstatě přestupku dle §u 312 tr. zák. urážlivý úmysl nevyžaduje, nýbrž že stačí pachatelovo vědomí, že svým jednáním zlehčuje veřejnou autoritu, kterou představuje napadená osoba. Tomuto právnímu hledisku zmateční stížnosti dlužno přisvědčiti, neboť předmětem ochrany dle §u 312 tr. zák. není soukromá čest napadeného, nýbrž veřejná autorita, jím representovaná. Nevyžaduje proto § 312 tr. zák. ani urážky, která by dosahovala právě intensity slovních urážek, uvedených v dvanácté hlavě druhého dílu trestního zákona, ani přímého úmyslu urážlivého. Neodnímá tudíž zjištěným výrokům obžalovaného povahy urážky vrchnostenské osoby a nevylučuje jeho vědomí, že výroky těmi zlehčuje veřejnou autoritu napadeného ani skutečnost, zdůrazňovaná v rozhodovacích důvodech, že totiž rozmluva měla ráz přátelský, a že obžalovaný žádal T-a jen o vysvětlení. Vůči tomu zmateční stížnost případně poukazuje jednak na zodpovídání se obžalovaného, zaznamenané i v rozsudkových důvodech, dle něhož obžalovaný vrátil se na náměstí proto, že se mezitím dověděl, že vrchní strážmistr se vyjádřil: »Co pak má Sch. (obžalovaný) sem tam co hledati« a že se nad tím rozhněval, jednak na skutečnost, zjištěnou i rozsudkem, že se T. obával, že by pro onu rozmluvu mohlo dojíti k novému shluku, že proto nechal obžalovaného státi a se vzdálil. Tyto skutečnosti nenasvědčují zajisté nikterak správnosti rozsudkového závěru, že šlo o pouhý přátelský rozhovor, a že obžalovaný jen žádal T-a o vysvětlení.

Čís. 1273.

Pojem smilstva proti přírodě (§ 129 I. písm. b) tr. zák.) není obmezen jen na úkony podobné souloži, nýbrž vztahuje se na každé zneužití těla jiné osoby téhož pohlaví, sloužící smyslnosti a překročující meze mravu a slušnosti.

Ke skutkové podstatě přestupku dle §u 516 tr. zák. se nevyžaduje, by veřejné pohoršení bylo skutečně vzbuzeno. Stačí způsobilost jednání ke vzbuzení veřejného pohoršení.

(Rozh. ze dne 28. září 1923, Kr II 778/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 129 I. b) tr. zák. a přestupkem podle §u 516 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje jediný důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Dovolávajíc se zodpovídání se obžalovaného a svědecké výpovědi Gustava K-a, stížnost namítá, že nehledíc k případu ze dne 22. dubna 1922, spočíval pohlavní styk mezi oběma pouze v tom, že obžalovaný ohmatával pohlavní úd K-ův, při čemž prý k výtoku semene nikdy nedošlo. Zmateční stížnost vyslovuje názor, že v takovémto pouhém ohmatávání mužského pohlavního údu jiným mužem nelze spatřovati skutkovou podstatu zločinu dle §u 129 I. b) tr. zák., kterou dle jejího mínění zakládají pouze úkony, podobné souloži. Námitka je neodůvodněna. Především prohřešuje se zmateční stížnost proti předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř., dle něhož dlužno při uplatňování hmotněprávních důvodů zmatečnosti vycházeti ze skutkových zjištění rozsudku, jemuž jest odporováno. Napadený rozsudek pak zjišťuje, že obžalovaný koncem roku 1921 a začátkem roku 1922, posledně dne 22. dubna 1922 Gustavu K-ovi pohlavní úd opětovně nejen ohmatával, nýbrž mu jej i mačkal a že byl při tom podrážděn, takže mu někdy i semeno vyšlo. Toto zjištění rozsudkové má ve všech jednotlivostech podklad jak ve vlastním zodpovídání se stěžovatelově, tak ve svědecké výpovědi K-ově. Rozsudek dospívá k závěru, že stěžovatel předsevzal takto činy, určené k ukojení chlípných žádostí i k jich povzbuzení, a shledává v jeho jednání právem skutkovou podstatu zločinu dle §u 129 I. b) tr. zák. jak po stránce subjektivní, tak ve směru objektivním. Názor uplatňovaný zmateční stížností, dlužno označiti jako právně mylný. Zákon neurčuje sice v §u 129 pojem smilstva, tento vychází však na jevo ze srovnání s předchozím §em 128 tr. zák., v němž se nemluví o uspokojení pohlavního pudu, nýbrž o ukojení chlípných žádostí, a stačí k založení skutkové podstaty zločinu zprznění pohlavní zneužití, jímž rozuměti dlužno každé bezprávné použití těla jiné osoby k předsevzetí úkonu pudu pohlavního. Poněvadž pak se v §u 128 tr. zák. poukazuje na § 129 I. b) tr. zák. takto: »Kdo zneužije (scil. některé z osob, uvedených v §u 128 tr. zák.) pohlavně k ukojení svých chlípných žádostí, dopouští se, nezakládá-li t o t o jednání zločin, označený v §u 129 písm. b), zločinu zprznění . . .«, dlužno i pojem smilstva dle §u 129 I. b) tr. zák. vykládati ve smyslu právě naznačeném. Tomu nasvědčuje i dějinný vývoj uvedeného pojmu. Ve dvorském dekretu ze dne 26. června 1844 čís. 4413 sb. z. s. čís. 816 se praví, že výraz »smilstvo« jest pojímati v jeho obyčejném významu. Dle tohoto významu zahrnuje však smilstvo v sobě každé pohlavní zneužití těla jiné osoby, sloužící smyslnosti a překročující meze mravu a slušnosti. Při tomto právním pojetí nemůže býti pochybnosti o tom, že pojem smilstva není omezen jen na úkony podobné souloži, že tedy napadeným rozsudkem byly i činy obžalovaného z doby před 22. dubnem 1922 správně podřaděny skutkové podstatě zločinu dle §u 129 I. b) tr. zák.

Rozsudek zjišťuje dále, že smilstvo bylo stěžovatelem tropeno z části na místech veřejných, z části na místech všeobecně přístupných (dle výsledků hlavního přelíčení, zejména dle vlastního zodpovídání se stěžovatelova a dle svědeckých údajů K-ových jednou na volně přístupném záchodě stěžovatelova hostince, po druhé u zdi při rameni Moravy za K-ovou pasáží, po třetí na chodbě u záchodu kasárny, po čtvrté v pokoji hotelu »Koruny«, kde však je klíčovou dírkou pozoroval svědek, civilní strážník František N.). Rozsudek dochází k závěru, že tímto jednáním byla mravnost a stydlivost porušena hrubě a způsobem, budícím veřejné pohoršení, a podřaďuje je také skutkové podstatě přestupku dle §u 516 tr. zák. Zmateční stížnost namítá, že se tak stalo neprávem vzhledem k tomu, že v žádném z případů, zjištěných rozsudkem, nebylo činem stěžovatelovým vzbuzeno veřejné pohoršení. Také tato námitka je bezpodstatna. Slova »způsobem, budícím veřejné pohoršení«, neznamenají, že by zákon ke skutkové podstatě přestupku dle §u 516 tr. zák. vyžadoval, by v tom kterém určitém případě veřejné pohoršení bylo skutečně vzbuzeno. Stejně jako výrazem »hrubě« v témž zákonném ustanovení mělo i citovaným rčením býti stanoveno pouze tolik, že smilné jednání, by odpovídalo skutkové podstatě přestupku dle §u 516 tr. zák., musí, urážejíc mravnost nebo stydlivost, býti prováženo dvěma vlastnostmi: hrubostí a způsobilostí, by jím vzbuzeno bylo veřejné pohoršení. Oběma těmito vlastnostmi vyznačovalo se však smilné jednání stěžovatelovo zcela nepochybně, nejen na volně přístupných místech, nýbrž i v hotelu »Koruna«, právem shledal v něm tudíž nalézací soud i skutkovou podstatu přestupku dle §u 516 tr. zák.

Čís. 1274.

Příčinná souvislost (§ 134 tr. zák.) přerušuje se jednáním poškozeného jen, je-li neseno úmyslem, by on sám svůj stav, pachatelem přivoděný zhoršil.

(Rozh. ze dne 29. září 1923, Kr I 855/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 11. května 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem §u 157 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Ohledně otázky příčinné souvislosti platí také pro obor těžkého poškození na těle zásada, již vyslovuje § 134 tr. zák., v §u 152 tr. zák. citovaný, že totiž ten, kdo jiného na těle poškodí, zodpovídá za přerušení zdraví a nezpůsobilost k práci, jež z poškození vzešly, třebas doba, po kterou tyto trvaly, byla prodloužena vedlejšími příčinami, náhodou se přihodivšími, ovšem za předpokladu, že příčiny ty způsobeny byly jednáním samým (»insoferne diese Letzteren durch die Handlung selbst veranlasst wurden«). Jednáním rozumí zákon — pokud jde o zločin (srovnej obzvláště různé používání slov jednání a skutek v §u 2 tr. zák.) čin úmyslný, tedy v případě §§ 152 až 157 tr. zák. skutek, předsevzatý v úmyslu nepřátelském. Slova v §u 134 tr. zák. uvedená »náhodou se přihodivšími« poukazují k nedostatku zlého úmyslu co do vědomí jednajícího ohledně vstupu vedlejší příčiny v průběh udá-

lostí, z jednání pachatelova se vyvíjejících, a znamenají, že jednající nevěděl o tom a nepočítal s tím, že působivosti na vývoj událostí, jeho jednáním vyvolaný, nabude též vedlejší příčina, o niž jde. Slovy »jednáním způsobený« (durch die Handlung veranlasst) ve spojitosti se slovy »náhodou se přihodivšími« (zufällig hinzugekommen) stanoví zákon v §u 134 tr. zák. citováním §u 152 tr. zák., že tu jest čin, směřující dle úmyslu pachatelova k určitému zlu (poškození právního statku) a že následkem toho činu nabyla působivosti na průběh událostí též skutečnost jiná (vedlejší příčina), z činu v příčinné souvislosti se vyvíjející, že však pachatel nepředvídal tuto skutečnost (zmíněnou působivost její). Připojuje-li zákon ke slovu »jednáním« (t. j. pachatelovým) slovo »samým«, vyznačuje tím, že tu nesmí býti j e d n á n í jiné osoby, t. j. činu, který předsevzala jiná, od pachatele rozličná osoba v úmyslu, by přivedla ve zmíněnou působivost některou skutečnost, jíž nevyvolalo jednání samotného pachatele. Pokud jde tudíž o otázku, zda příčinná působivost poranění, jednáním pachatelovým nastavšího, co do přerušení zdraví a nezpůsobilosti k povolání vyvíjela se chováním poraněného jinak, než by se byla vyvíjela bez takového chování, dlužno rozeznávati, zda bylo tu chování nedbalé či úmyslné. Neúčelné nebo nevhodné, nedbalé, třeba hrubě nedbalé chování poraněného nechává pouze působiti příčinnost jednání pachatelova; podstata takového chování spočívá v tom, že poškozený nečelí vhodným způsobem následkům jednání pachatelova, že nebrání tomu, by v tomtéž směru jako čin pachatelův neúčinkovaly též jiné skutečnosti, jichž si poškozený neuvědomil nebo řádně neuvědomil, doufaje, že přes to, jak se chová, nastanou jen následky, které jednáním pachatelovým jsou již dány. Působivost vedlejších příčin, jež poškozený nezamezil, je tudíž umožněna jednáním pachatelovým samým. Jinak tomu je, předsevezme-li poraněný u m y s l n ě něco, co sesílí příčinnou působivost jednání pachatelova. V takém případě nenachává poraněný pouze působiti jednání pachatelovo a skutečnosti jím vyvolané, ale sám uvádí v působivost úmyslně nové skutečnosti, působící v témže směru jako jednání pachatelovo. Působivost těchto skutečností, vedlejších příčin takto nastavších, nebyla umožněna již jednáním pachatelovým samým, ale byla umožněna teprve jednáním poškozeného. Pro obor práva trestního dlužno vždy rozeznávati mezi hrubou nedbalostí a zlým úmyslem a dlužno proto trvati na tom, že příčinná souvislost přerušuje se — pokud jde o výklad zásady §u 134 tr. zák., jednáním poškozeného jen, je-li neseno úmyslem, aby on sám svůj stav, pachatelem přivoděný, zhoršil. Není proto právně pochybeným stanovisko nalézacího soudu, činí-li stěžovatele odpovědnými za veškeré následky jednání jejich, třebaže není vyloučeno, že Václav U. sám neúmyslně z nedbalosti spoluzavinil infekci ran svým nedbalým chováním se po poranění.

Čís. 1275.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Souběh přímého předražování s trestným činem dle §u 11 čís. 4 zák.

(Rozh. ze dne 29. září 1923, Kr I 1241/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 9. října 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem, uvedeným v §u 11 poslední odstavec a v §u 7 (4) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Stížnost namítá, dovolávajíc se zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř., že ve zjištěné činnosti nelze spatřovati skutkovou podstatu zločinu §u 7 (4) a zároveň i zločin podle posledního (přesněji podle čís 4 prvního a posledního) odstavce §u 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Oba zločiny mají zcela samostatné a na sobě nezávislé skutkové podstaty. Ustanovení §u 7 předpokládá pouze, že pachatel požadoval anebo přijal anebo sobě dal slíbiti zřejmě přemrštěnou cenu, využívaje mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, a nerozeznává, obchoduje-li pachatel předměty potřeby, o které jde, či ne, nakládá-li zbožím po způsobu řádného obchodu či bezprávně, zejména, opatřil-li sobě a zcizuje-li zboží cestou řádného obchodu, najmě cestou, pro převod zboží platnými předpisy určenou, či v obchodě pokoutním za obcházení těchto předpisů. Skutková podstata §u 11 čís. 4 pak nerozeznává, zda bezprávný účinek zdražovací skutečně nastal, zda skutečně byla požadována cena zřejmě přemrštěná, pokud se týče byla slíbena nebo přijmuta a zda jí byly využitkovány mimořádné poměry poválečné či nikoliv. Předpokládá pouze, že bylo se zbožím nakládáno způsobem nekalým, řádnému obchodu cizím, obzvláště způsobem příčicím se platným předpisům, jimiž byl přechod některého druhu zboží z výroby do spotřeby upraven, a že nekalý způsob jednání pachatelova může účinkovati na cenu ve směru vzestupném. Podřaděním zjištěné činnosti jedině pod ustanovení §u 7 zůstal by proto nezastižen a netrestán nekalý způsob jednání, t. j. opatřování sobě zboží veřejně obhospodařovaného mimo cestu platnými předpisy určenou a zcizování ho touže cestou bezprávnou a okolnost, že již tento nekalý způsob jednání je sám o sobě způsobilý, stupňovati cenu předmětu, třebaže ku požadování zřejmě přemrštěné ceny, slibování či přijetí jejího nedošlo. Právem proto nalézací soud podřadil, by i tyto skutkové složky, skutkovou podstatu §u 7 převyšující, zastihl a vyčerpal, činnost obžalované současně §u 11 čís. 4.

Čís. 1276.

»Násilným vztažením ruky« (§ 81 tr. zák.) jest každý útok a každý odpor vynaložením tělesné síly, kterým má býti přivoděno zmaření úředního výkonu.

Hajný, ustanovený úředně pro určitý revír, nepožívá ochrany §u 68 tr. zák. v revíru jiném, třebas byl majitelem tohoto revíru zmocněn, by stihal pytláctví.

(Rozh. ze dne 1. října 1923, Kr I 584/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že prý nelze shledávati násilné vztažení ruky ve smyslu §u 81 tr. zák. v tom, když obžalovaný pušku, již mu hajný Josef T. uchopil, chtěje mu ji odejmouti, z ruky hajného vykroutil, vyškubl a s ní utekl. V tomto ohledu je stížnost bezdůvodna. Slovům zákona »násilné vztažení ruky« nelze rozuměti jinak, než že jimi míněny jsou jakékoli činy pachatelovy, které staví vrchnostenskou osobu před volbu, by buď od úředního výkonu upustila neb odpor přemohla přiměřeným násilím. Před tuto volbu staví odpor pachatelův vrchnostenskou osobu bez rozdílu, zdali se dotýká vrchnostenské osoby přímo a bezprostředně, či jen nepřímo tím způsobem, že činnost pachatelova zasahuje přímo osobu neb věc, kterou vrchnostenský orgán uchopil a drží a která se takto s tělem vrchnostenského orgánu octla v bezprostředním spojení; nelzeť činiti věcně ani rozdílu mezi tím, když pachatel uchopí a odtrhne ruku vrchnostenského orgánu od osoby neb věci, kterou tento rukou drží, a tím, když pachatel uchopí a z rukou vrchnostenského orgánu vytrhuje tuto věc neb osobu. Dle toho stačí k naplnění pojmu »násilného vztažení ruky« každý útok nebo každý odpor vynaložením tělesné síly, kterým přivoděno býti má zmaření úředního výkonu. Odůvodněna jest však stížnost, pokud tvrdí, že v tomto případě není bezpečně prokázána další pojmová náležitost skutkové povahy zločinu dle §u 81 tr. zák., totiž, že hajný Josef T. byl u výkonu služby. Rozsudek béře za prokázáno, že hajný T. přistihl obžalovaného, jak stál na hrázi rybníka, patřícího velkostatkáři Sch-ovi, s puškou v ruce, připravenou k výstřelu, a hleděl do vody a že měl za to, že se jedná o pytláka rybního a že proti němu jako hajný, mající chrániti majetek svého zaměstnavatele, zakročil; okolnost, že rybník není v honitbě Sch-ově, nýbrž v honitbě učitele B-a a že tudíž hajný T. zakročil v revíru, pro který nebyl vzat do přísahy, prohlásil nalézací soud pro přiznání ochrany dle §u 68 tr. zák. za nerozhodnou; byltě prý hajný T., jak soud vzal za prokázáno, jednak oprávněným a dožádaným dozorčím orgánem v revíru učitele B-a, jednak také sch-ským rybničným hajným a jako takový měl prý právo i povinnost proti obžalovanému služebně zakročiti a to jako úřední osoba v §u 68 tr. zák. chráněná. Naproti tomu uplatňuje stížnost právem, že obžalovaný byl v revíru z-ském a že v tomto revíru hajný T. vůbec hajným není. Řídící učitel Jakub B. splnomocnil ho sice, by každou z pytláctví podezřelou osobu v jeho honitbě stihal, avšak toto zmocnění osobou soukromou nepropůjčovalo o sobě ještě hajnému T-ovi ochranu dle §u 68 tr. zák. i pro honební revír B-ův; nebyltě pro tento revír příslušným veřejným úřadem jako hajný autorisován, totiž okresní politickou správou potvrzen a vzat do přísahy, jak to žádá zákon ze dne 16. června 1872 čís. 84 ř. zák. a nebyl tudíž, když zakročoval v revíru tomto, v mezích té působnosti, která mu jakožto příslušnému hajnému sch-skému byla přikázána. Co se týče druhého důvodu, o nějž nalézací soud opírá ochranu hajného T-a dle §u 68 tr. zák., nelze ani tento uznati toho času bezvadným. Nalézací soud béře za prokázáno, že hajný T. byl také sch-ským rybničním hajným a že jako takový měl právo a povinnost proti obžalovanému služebně zakročiti. Leč pro předpoklad soudu, že T. byl i rybničním hajným, nelze nalézti ve spisech dostatečného podkladu. Dle záznamů protokolu o hlavním přelíčení předložil hajný T. certifikát, vystavený okresní politickou správou v T. ze dne 20. června 1916, jímž jest ustanoven za zřízence honebního. Hajný T. udal dále, že jest hajným na statcích sch-ských již po 18 let, za kteréžto doby byl prý již několikráte do přísahy vzat a sice pravidelně při přechodu z jednoho revíru do jiného. Proti obžalovanému zakročil proto, poněvadž prý byl přesvědčen, že jde o pytláka rybního a že jako hajný sch-ský má hájiti majetek svého pána. Leč ani citovaným obsahem předloženého certifikátu ani výpovědí svědkovou není podán spolehlivý důkaz o tom, že svědek byl též hajným rybničním a že jako takový byl ve smyslu zákona ze dne 16. června 1872 čís. 84 ř. zák. okresní politickou správou potvrzen a vzat do přísahy. Správno je, že jako služebník svého pána měl právo a povinnost, chrániti majetek svého pána, avšak tato skutečnost jedině nemůže dle zákona tvořiti o sobě podklad pro přiznání zvláštní ochrany dle §u 68 tr. zák., která může býti propůjčena jen zmocněním příslušného úřadu. Za tohoto stavu věci vyžaduje otázka, zda byl hajný Tomáš též rybničným hajným, nového šetření a zkoumání, takže nelze rozhodnouti ihned ve věci samé, ale jest nezbytno, rozsudek ve výroku o vině ve směru §u 81 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu prvé stolice k opětnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1277.

Rozlišující znak pokusu a jednání přípravného nespočívá ve větším či menším přiblížení se k cíli zákonem trestním zakázanému, ani v tom, zda obsahuje čin pachatelův více či méně podmínek pro dosažení cíle, nýbrž jen v tom, projevil-li se k dosažení trestného cíle se nesoucí úmysl pachatelův zcela zřetelně v zevním ději pachatelem předsevzatém.

Železniční zřízenec, zabraňující přechod přes trať, požívá ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. října 1923, Kr I 591/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 15. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. a přestupkem nedokonané krádeže dle §§ 8 a 460 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. napadá zmateční stížnost předně výrok, odsuzující obžalovaného pro přestupek nedokonané krádeže dle §§ 8, 460 tr. zák., jsouc toho náhledu, že, neobstojí-li tento odsuzující výrok, padá tím i odsouzení obžalovaného pro zločin dle §u 81 tr. zák. Stížnost, snažící se prokázati, že šlo pouze o beztrestné jednání přípravné, je však bezdůvodna. O přípravném jednání může se mluviti jen, pokud zákonem zapovězený úmysl nedošel výrazu v nějaké konkretní činnosti (§ 11 tr. zák.); projevil-li se však úmysl, vykonati čin, zákonem zakázaný, již na venek činěním, předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ke skutečnému vykonání vedoucím, je tu již pokus. Charakteristická známka pokusu na rozdíl od pouhého jednání přípravného nespočívá ve větším či menším přiblížení se k cíli, trestním zákonem zakázaném, ani v tom, zda obsahuje čin pachatelův více či méně podmínek pro dosažení cíle, nýbrž jen v tom, zda projevil se k dosažení trestného cíle se nesoucí úmysl pachatelův zcela zřetelně v zevním ději pachatelem předsevzatém. O tom nemůže však býti v tomto případě pochybnosti, vychází-li se ze zjištění soudu, při nichž i stížnost při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. musí trvati. Neboť je-li zjištěno, že železniční zřízenec Jan H. přistihl obžalovaného již jednou při krádeži uhlí na nádraží v O. a že obžalovaný, pokud jde o tento případ, byl přistižen H-em v bezprostřední blízkosti vagonu, na němž se uhlí nalézalo a že měl při sobě pytel, dlužno v souhlasu s nalézacím soudem za to míti, že zahájil činnost, v níž úmysl, zmocniti se uhlí bez přivolení majitele, došel na venek znatelného a nepochybného výrazu a že podnikl tím vše, co by bývalo způsobilo, založiti skutkovou podstatu krádeže dokonané, kdyby nebyl býval překvapen svědkem Janem H-em. Obžalovaný ostatně úmysl, ukrásti uhlí, v přípravném vyhledávání sám doznal. Činnost jeho vybočila proto již z mezí beztrestného jednání přípravného. Vůči tomu nepadá na váhu, že není zcela přesně zjištěno, jak velkou byla ona bezprostřední blízkost obžalovaného k vozu, poněvadž stačí, že již z blízkosti, v níž obžalovaný se nalézal, byl pro svědka H-a patrným a seznatelným úmysl obžalovaného, odciziti uhlí z vagonu. Tvrzení stížnosti, že obžalovaný mohl si věc ještě rozmysliti a od provedení krádeže dobrovolně upustiti, nemá opory ve zjištěních rozsudku a není proto stížnost oprávněna, budovati na tomto podkladě při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Výrok soudu ohledně přestupku nedokonané krádeže je proto bezvadným.

Ve shodě se zákonem jest však i výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin dle §u 81 tr. zák. Dle výpovědi svědka Jana H-a zavdala svědkovi k zakročení proti společníku obžalovaného Oldřichu P-ovi podnět okolnost, že tento mísil se do toho, když svědek zakazoval společnici jejich Marii D-ové přecházeti trať. Ohledně železničních zřízení stanoví čís. nařízení ze dne 16. listopadu 1851 čís. 1 ř. zák. z roku 1852 v §u 93, že obecenstvo je povinno uposlechnouti služebním nařízením zřízenců, oděných v stejnokroj neb opatřených služebním odznakem neb legitimací. Spadalo proto do oboru působnosti svědka Jana H-a jako železničního

zřízence, by zakročil proti Oldřichu P-ovi, odporujícímu jeho služebnímu nařízení, že se nesmí přecházeti trať, a bylo zadržení P-ovo svědkem tím více na místě, když P. přišel dle zjištění soudu s obžalovaným na nádraží, aby kradli uhlí. Nelze tudíž popírati, že svědek H. nebyl ve výkonu služby, již obžalovaný snažil se svým jednáním zmařiti. Až na předpoklad výkonu služby svědkem H-em nebrojí stížnost proti správnosti náhledu soudu v ostatních pro podřadění i pod ustanovení §u 81 tr. zák. závažných směrech a doznává tím sama bezvadnost stanoviska soudu nalézacího. Nelze také postřehnouti žádné nesprávnosti po stránce právní.

Čís. 1278.

Ideální souběh spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu s přečinem dle §u 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 3. října 1923, Kr I 509/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. února 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem spoluviny na vyhnání plodu dle §u 5, 144 tr. zák. a přečinem proti bezpečnosti života dle §u 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že jest nepřípustno odsouditi obžalovanou za vyhnání plodu Josefy G-ové vedle zločinu dle §u 144 tr. zák. také pro souběžný s ním přečin dle §u 335 tr. zák. Stěžovatelka poukazuje na to, že prý skutková podstata zločinu dle §u 144 tr. zák. v sobě zahrnuje zároveň skutkovou podstatu přečinu dle §u 335 tr. zák. Odsouzením pro zločin jest prý postižen i další nastalý výsledek, smrt matčina, tím spíše, že úmysl i činnost pachatelky směřovaly jen proti plodu, nikoliv proti životu matky. K tomuto výsledku, stěžovatelkou nezamýšlenému, lze prý přihlížeti při výměře trestu za zločin dle všeobecného ustanovení §u 43 tr. zák. Stížnost není odůvodněna. Souběh zločinu dle §u 144 tr. zák. a přečinu dle §u 335 tr. zák. byl by vyloučen tenkráte, kdyby zákon prohlásil ohrožení života, zdraví a tělesné bezpečnosti matčiny při zločinu vyhnání plodu vlastního dle §u 144 tr. zák., jehož předmětem není matka, nýbrž plod a při němž zajisté vždy hrozí matce dítěte jisté nebezpečenství, za přitěžující okolnost, od níž by bylo závislým použití vyšší trestní sazby. Tak je tomu na příklad při zločinu vyhnání plodu cizího dle §u 147 tr. zák., jehož předmětem je vedle plodu i matka a při němž ohrožení života nebo poškození zdraví matčina tvoří přitěžující okolnost, odůvodňující použití vyšší trestní sazby §u 148 tr. zák. V případě vyhnání vlastního plodu, o něž se zde jedná, dochází však ve všech případech, jakmile se činu súčastní třetí osoba, od matky dítěte rozdílná, a svým jednáním ohrozí matku na životě a zdraví, k porušení

práva ve dvojím směru, k ohrožení neb usmrcení plodu a k ohrožení života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti matky, po případě k jejímu usmrcení nebo poškození jejího zdraví. Ono právní porušení postihuje předpis §u 144 tr. zák., toto by zůstalo bez trestu, kdyby bylo použito pouze ustanovení §u 144—146 tr. zák., poněvadž trestní sazby §u 145 a 146 tr. zák. k ohrožení matky vůbec nepřihlížejí. Obžalovaná se v tomto případě neomezila jen na úmyslný trestný čin spolupůsobení při vyhnání cizího plodu a ohrožení života matčina s tím nutně již spojeného. Zločinu dle §§ 5, 144 tr. zák. by se byla dopustila také v tom případě, kdyby byla s největší opatrností použila pouze gumové rourky. Poněvadž se však dopustila ještě zvláštní hrubé nedbalosti tím, že dala užívati matce dítěte jedovaté prášky sublimátu, o nichž musela věděti, že jsou lidskému životu nebezpečny, nutno ji pro tento nedostatek povinné pozornosti, z níž vzešla smrt matčina, činiti zvláště ještě zodpovědnou dle §u 335 tr. zák.

Čís. 1279.

Není třeba, by podílník na krádeži, převáděje na sebe ukradenou věc (§ 185 tr. zák.), jednal v dorozumění s pachatelem krádeže.

(Rozh. ze dne 3. října 1923, Kr II 533/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 10. prosince 1921, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podílnictví na krádeži dle §u 185, 186 a) tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že se obžalované nedostávalo zlého úmyslu, jehož vyžaduje skutková podstata zločinu podílnictví na krádeži, jelikož prý, našedši na ulici nepatrnou věc, která by beztak byla bývala rozšlapána, a sebravši je se země, byla toho názoru, že se nedopouští ničeho trestného; sběhl prý se tudíž u ní omyl, vylučující dle §u 2 lit. e) tr. zák. zlý úmysl. Námitka je právně bezpodstatna. Skutková podstata zločinu podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. zák. předpokládá po stránce subjektivní pouze pachatelovo vědomí, že jde o věc ukradenou a pocházející z krádeže, která byla spáchána způsobem zločinným. Rozsudkové zjištění, dle něhož obžalovaná převedla na se ukradený kus cukru, ač jí z příběhu bylo známo, že krádež byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem, totiž za tísně, přihodivší se okradenému, zahrnuje v sobě zároveň nezbytně i zjištění jejího vědomí, že jde o věc ukradenou. Tohoto vědomí nemohla u ní vyloučiti ani okolnost, že šlo o věc ceny poměrně arci nepatrné, o kus cukru v ceně několika korun; rozhodným je rozsudkem zjištěné vědomí obžalované, že cukr pocházel z krádeže, spáchané způsobem, který ji činí dle §u 174 I. c) tr. zák. zločinem bez ohledu na cenu. Beztrestným nečiní skutek obžalované dále ani zmateční stížností naznačovaná možnost, že by byl cukr, kdyby jej obžalovaná nebyla zvedla, býval rozšlapán, omyl pak, jímž se stížnost snaží ospravedlniti její počínání, není omylem skutkovým ve smyslu §u 2 lit. e) tr. zák., nýbrž zřejmě omylem právním, kterým stejně jako neznalostí trestního zákona se dle §u 3 tr. zák. nikdo omlouvati nemůže. Právně mylným je konečně i názor zmateční stížnosti, že se k pojmu »převedení na se« dle §u 185 tr. zák. vyhledává, by podílník jednal v dohodě s pachatelem krádeže. Také v případech, ve kterých se trestná činnost podílníkova uskutečňuje převedením na se věcí ukradených, stačí ke skutkové podstatě podílnictví na krádeži po stránce subjektivní pachatelovo vědomí, že na se převádí věc, pocházející z krádeže. Na tom, jakým způsobem a od koho nabyl této vědomosti, nesejde, tím méně se vyžaduje, by, převáděje na se ukradenou věc, jednal v dorozumění s pachatelem krádeže, by zejména jeho úmysl se nesl k tomu, by majiteli věci bylo stíženo opětné nabytí neb aby pachatel krádeže byl ve své činnosti podporován. Jeť podílnictví na krádeži zvláštním deliktem, povahy v poměru ke krádeži samostatné (§ 6 tr. zák.), jehož skutkovou podstatu naplňuje tudíž i takové jednání, které není výsledkem vzájemného dorozumění se podílníkova s hlavním pachatelem.

Čís. 1280.

Zločinu veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. dopouští se, kdo zlomyslně strhne kladku motorového vozu, jedoucího do svahu.
K pojmu »nebezpečí« ve smyslu §u 87 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. října 1923, Kr I 607/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 19. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V úvodu svých hmotněprávních vývodů uplatňuje zmateční stížnost, že předpis §u 87 tr. zák. předpokládá, že pachatel vykonal čin ze zlomyslnosti a byl si vědom, že z činu jeho vzniknouti může některé z nebezpečí §u 85 lit. b) tr. zák. Stížnost jest potud v právu a nalézací soud jest též na tomto stanovisku, neboť zjišťuje jednak, že stěžovatel strhl s přijíždějícího vozu pouliční dráhy kladku ze zlomyslnosti, totiž v úmyslu znemožniti provoz pouliční dráhy, jednak, že toto jednání mohlo míti v zápětí v míře velice značné nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí, a zjišťuje větou rozhodovacích důvodů o značné zlomyslnosti a surovosti obžalovaného, který si musel býti vědom nebezpečnosti svého počínání dále, že stěžovatel jednal u vědomí, že ze zlomyslného jeho činu nastane nebezpečí onoho rázu. Než v dalších svých vývodech nedrží se stížnost správného výkladu subjektivní stránky zločinu, o který jde, dovozujíc, že tu není skutkové

podstaty žádného činu, k pravomoci soudu příslušejícího, nýbrž pouhý policejní přestupek, jelikož jím žádné nebezpečí nenastalo, zejména však, že stěžovatel nedopustil se zločinu dle §u 87 tr. zák., jelikož úmysl jeho nenesl se k tomu, aby způsobil »podobné« nebezpečí. Vývody jsou pochybeny, vycházejí z nesprávného pojmu nebezpečí. Vyrozumívá se pod ním takový stav věcí, z něhož jest se obávati, že jeho působením bez činnosti jiných osob vzejde poškození některého statku právem chráněného. Na větším nebo menším stupni nebezpečí nezáleží, jako nezáleží na tom, zda bylo ohroženému statku právnímu skutečně ublíženo, čili nic; okolnosti tyto jsou závažnými jen pro výměru trestu (§§ 88, 86 tr. zák.). Nesejde tedy ani na tom, zda škodlivého účinku jest se obávati s větší nebo menší pravděpodobností, neboli zda jest se ho obávati jako bezprostředně neb jen jako teprve v dalším průběhu nastávajícího následku stavu věcí, o nějž jde. Pro pojem nebezpečí nezáleží ani na tom, zda vznik škodlivého účinku jest neodvratným, či zda nebezpečí, z něho vyplývajícímu, mohlo býti čeleno zakročením třetí osoby, ba ani, zda bylo mu v čas s úspěchem čeleno, takže nedošlo k poškození žádného právního statku. S hlediska zákonných ustanovení, čelících úmyslnému nebo nedbalému o h r o ž o v á n í statků právem chráněných, nastává zodpovědnost pachatelova již tím, že úmyslně nebo nedbale zavdal příčinu, z níž poškození statku vzejíti m ů ž e. Na této jeho zodpovědnosti nemůže proto ničeho měniti okolnost, že ke skutečnému p o š k o z e n í statku nedošlo, najmě, že k poškození nedošlo pro vhodný a včasný zákrok osoby, od pachatele různé. Stěžovatel způsobil strhnutím kladky nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí; neboť dle zjištění nalézacího soudu mohl jednak vůz na svahu stojící snadno, zbaven byv proudu, samočinně dáti se do pohybu a naraziti na vozy za ním stojící, které vesměs byly obsazeny obecenstvem, jednak mohla kladka (při zpátečném vzpřímení se) přeraziti drát hlavního vedení o napětí 600 volt, který, padnuv do obecenstva, mohl snadno někoho z přítomných těžce zraniti ba i usmrtiti.

Stržením kladky přerušil stěžovatel elektrický proud, uvolnil tedy a uvedl v působení přírodní sílu, jež na vůz při značné jeho tíze účinkovala rostoucí intensitou ve směru pohybu vozu na dosti příkrém svahu dolů. Dříve, než řídič vozu, směrem nahoru jedoucího, zpozoruje, že je bez proudu, může dle seznání svědka vůz couvnouti zpět a naraziti na jiné. I v tomto případě popojel dle seznání svědka vůz, ač řídič v čas zabrzdil, přece o něco zpět. Jest na bíledni, že takovýmto pohybem vozu na dosti příkrém svahu směrem dolů a na kolejích, na kterých se pohybují v opačném směru (nahoru) nebo stojí vozy jiné, při nejmenším mohly býti poškozeny život, zdraví nebo tělesná bezpečnost lidí, zejména osob, jimiž vozy byly obsazeny. Stržením kladky stěžovatelem nastal tudíž takový stav věci, z něhož se bylo obávati, že působením jeho bez činnosti jiných osob buď někdo bude usmrcen nebo poškozen na těle nebo zdraví. Jednáním stěžovatelovým bylo tedy způsobeno nebezpečí §u 85 lit. b) tr. zák. Stížností uplatňované okolnosti, že řídič vozu může při naprosté dokonalosti brzd vozů elektrické dráhy pražské i vůz, velkou rychlostí do vrchu jedoucí, okamžitě na krátkou vzdálenost zastaviti a že důsledkem toho přes časté vysunutí se kladky vozů do vrchu jedoucích není jediného případu, kdy by vůz nazpět byl sjel, srážku způsobil nebo dokonce elektrické vedení strhl a lidi poranil, neodnášejí se k otázce, zda bylo jednáním stěžovatelovým nebezpečí způsobeno, nýbrž k otázkám co do pojmu nebezpečí zcela bezvýznamným, zda poškození, jehož se bylo obávati, bylo neodvratným či odvratitelným, a zda poškozující účinek byl pravděpodobným, či nikoliv. Nelze ostatně s naprostou jistotou vyloučiti, že brzda přes pravidelnou svou dokonalost z té neb oné příčiny selže z nahodilých, výjimečných překážek nebo vad, nebo že řídič vozu v ojedinělých výjimečných případech neosvědčí nutné ostražitosti a duchapřítomnosti, jakými čelí pravidelně s úspěchem takovým nebezpečím. Bylo-li pak, jak stížnost dále uplatňuje, stěžovateli známo, že brzdy vozů jsou dokonalé a že řídič v případě vysunutí se kladky pomocí brzdy zpětnému pohybu vozu v čas úspěšně zabrání, předpokládal pouze, že přes nebezpečné jeho jednání včasným zákrokem jiné osoby k nějakému poškození nedojde; vědomí jeho, že svým činem způsobí nebezpečí, tímto předpokladem vyloučeno není. Vědomí toto je nalézacím soudem zjištěno. Předsevzal-li však stěžovatel přes toto vědomí čin, jímž toto nebezpečí bylo způsobeno, směřoval úmysl jeho též ke způsobení nebezpečí, §em 87 tr. zák. předpokládaného, třeba že se nenesl přímo k účinkům, které z nebezpečí mohly, ale nemusely nutně nastati. Stížnost dovozuje dále, že se stěžovatel nemohl, nenesl-li se jeho úmysl k tomu, by »podobné« nebezpečí způsobil, dopustiti zločinu dle §u 87 tr. zák., nýbrž nanejvýše přečinu dle §u 337 tr. zák. Než i tyto vývody jsou pochybeny. Skutkovou podstatu §u 87 tr. zák. a skutkové podstaty §§ 335, 337, 431, 432 tr. zák. nerozcházejí se po stránce subjektivní pouze co do nebezpečí, ve kterémžto směru vyhledává ona podstata skutková úmysl nebo při nejmenším vědomou nedbalost, kdežto pro tyto skutkové podstaty stačí též nedbalost vědomá, nýbrž rozlišuje je hlavně, že § 87 tr. zák. předpokládá, že pachatel způsobí nebezpečí činem, předsevzatým ze zlomyslnosti, která v případech §§ 335, 337, 431, 432 tr. zák. tu býti nesmí. Tento předpoklad jest nalézacím soudem zjištěn. Stížnost ho nedbá a neprovádí proto zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř. po zákoně. Ostatně by při nedostatku tohoto předpokladu nepřicházel v úvahu předpis §u 337 tr. zák., nýbrž ustanovení §u 431 tr. zák., jelikož činem stěžovatelovým žádná škoda skutečná nebyla způsobena.

Čís. 1281.

Branec odvedený, ale dosud nezařazený, není osobou k válečné službě přísežně zavázanou ve smyslu §u 222 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. října 1923, Kr II 263/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 24. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 222 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., jehož se dopustil tím,

že dne 4. září 1921 na táboře komunistické mládeže v P. brance vybízel, podněcoval a svésti hleděl k činům nemravným a v zákonech zapovězeným.

Důvody:

V právu jest zmateční stížnost, uplatňujíc s hlediska zmatku dle §u 281 čís. 10 tr. ř., že nalézací soud neprávem podřadil čin stěžovatelův pod skutkovou podstatu §u 222 tr. zák., ježto ustanovení to předpokládá, by někdo sváděl vojína, který má služební povinnost a který přísežně se zavázal tuto povinnost plniti, o čemž při branci, nepodléhajícím ani vojenskému trestnímu zákonníku, ani vojenským služebním řádům, nemůže býti řeči. Neboť služební povinnost, druhá to část branné povinnosti (§ 2 (3) branného zákona), počíná podle §u 14 (2) a §u 15 branného zákona teprve dnem zařazení. Nelze tedy brance, teprv odvedené, avšak dosud nezařaděné pokládati za osoby, k válečné službě přísežně zavázané ve smyslu §u 222 tr. zák. Nehledíc k tomu, bylo však nesprávně použito trestního zákona v neprospěch obžalovaného také v tom směru, ovšem stížností neuplatňovaném, že nalézací soud považoval jednání obžalovaného za intelektuální působení na brance, by se dopustili určitých konkretních činů trestných, jak toho vyžaduje § 222 tr. zák. Podle zjištění soudu nalézacího přečetl obžalovaný na schůzi komunistické mládeže jen citát z Maupasanta znějící: »osobují-li si vlády právo, posílat národy na smrt, není divu, že i národové přivlastňují si někdy právo, posílat na smrt své vlády. Proč by nebylo možno odsouditi též vládce po každé vypovězené válce. Kdyby to jen národové pochopili, kdyby soudili mocnosti, vedoucí je ku vraždění, kdyby zdráhali se jíti na smrt bez potřeby, kdyby užívali zbraně dávané jim, proti těm, kteří jim je dali . . . . .« a vyzýval přítomné brance, by, až narukují, kdyby jich mělo býti použito k vraždění, si to pamatovali. Z toho vidno, že obžalovaný nevybízel a nepodněcoval ani určitou osobu, ani k určitým konkretním trestným činům, nýbrž dal jen veřejně všeobecně theoretické a abstraktní podněty k činům nemravným a v zákonech zapovězeným, neboť snažil se svým projevem ony posluchače, kteří přicházeli v úvahu jako branci, zviklati ve správném pojímání a neochvějném plnění těch povinností, jež jsou základem a pilířem vojenské kázně. Jednání stěžovatelovo zakládalo by nyní skutkovou povahu přečinu §u 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky, kteréžto ustanovení nastoupilo na místo zrušené části §u 305 tr. zák. Ježto však citované ustanovení zákona na ochranu republiky, jenž v čas spáchání trestného činu ještě neplatil, jest přísnější než tehdy ještě platné ustanovení §u 305 tr. zák., zakládá jednání stěžovatelovo skutkovou povahu přečinu dle tohoto posléze uvedeného ustanovení (čl. IX úv. zákona k trestnímu zákonníku).

Bylo tedy zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek zrušiti a stěžovatele ve smyslu §§ů 288 čís. 3, 262 tr. ř. uznati vinným přečinem dle §u 305 tr. zák.

Čís. 1282.

Přečinu dle §u 1 zákona o maření exekuce lze se dopustiti i ohledně věci, o niž bylo prodejové řízení zastaveno (§ 200 ex ř.).

(Rozh. ze dne 5. října 1923, Kr I 617/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 27. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 1 zákona ze dne 25. května 1885 čís. 78 ř. zák.

Důvody:

Opírajíc se o důvody zmatečnosti čís. 9 a), b), §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá jednak, že jednání obžalovaného, jemuž bylo dne 1. května 1921 sděleno, že vymáhající strana upustila od pokračování v exekuci a že prodejové řízení ohledně mlátičky, jemu dne 23. března 1921 zabavené, bylo zrušeno, nedostává se skutkového znaku přečinu, jímž obžalovaný byl uznán vinným, totiž předpokladu, že jednal za exekuce jemu hrozící nebo za jejího provádění, jednak že mu dlužno přiznati beztrestnost ve smyslu §u 2 lit. e) tr. zák., poněvadž musil míti za to, že exekuce je zrušena. Obojí námitka je neodůvodněna. Oním sdělením míní zmateční stížnost, jak patrno z jejich předchozích vývodů, usnesení okresního soudu v J. ze dne 15. května 1921, kterým, když mlátička při dražbě dne 14. května 1921 pro nedostatek nabídek nebyla prodána, nařízen byl dle §u 280 čís. 2 ex. ř. z moci úřední její prodej z volné ruky. V usnesení tom se praví, že na vymáhající straně jest, by výkonnému orgánu jmenovala kupitele, a dodává, že, nepojmenuje-li vymáhající strana kupitele do 14 dnů po doručení usnesení a nebude-li prodej v téže době proveden ani jiným kupitelům, kteří se u výkonného orgánu přihlásí, bude se míti za to, že vymáhající strana upouští od pokračování v exekuci, — že tudíž řízení prodejové bude po marném uplynutí této lhůty dle §u 200 čís. 3 a §u 282 ex. ř. zrušeno. Neodpovídá tudíž skutečnosti tvrzení zmateční stížnosti, že bylo obžalovanému dne 15. května 1921 sděleno, že vymáhající strana od pokračování v exekuci upustila, a že prodejové řízení ohledně zabavené mlátičky bylo zrušeno; ono usnesení ze dne 15. května 1921 obsahuje naopak dodatek, že se po marném uplynutí lhůty a při zrušení prodejového řízení bude míti za to, že se strany vzdávají doručení zrušovacího usnesení i rekursu proti němu. Rozsudek arci zjišťuje, že prodej z volné ruky, nařízený tímto usnesením, rovněž vykonán nebyl, jelikož vymáhající věřitel kupitele nepojmenoval a u výkonného orgánu se žádný kupitel nepřihlásil, a že řízení prodejové bylo proto dle §§ů 200 čís. 3 a 282 ex. ř. zrušeno. Rozsudkový výrok zní v ten smysl, že obžalovaný jednal v úmyslu, by za exekuce proti němu vedené zcela zmařil uspokojení svého věřitele, rozhodovací důvody pak zabývají se obhajobou obžalovaného, jenž prý myslil, že zabavení mlátičky, když od něho uplynulo přes půl roku, již neplatí, a se prý proto domníval, že může mlátičkou volně nakládati, a odmítají ji jako neoprávněnou. Nelze říci, že byl rozsudkem ať v tom ať v onom směru zákon porušen nebo že bylo zákona použito nesprávně. V §u 200 ex. ř. jsou na rozdíl od oněch ustanovení exekučního řádu, která jednají o zastavení exekuce (§§y 35 odstavec čtvrtý, 36 odstavec třetí, 37 odstavec čtvrtý, 39, 40), uvedeny případy, v nichž se zastavuje pouze řízení prodejové, pod čís. 3 zejména případ, v němž vymáhající věřitel ustoupí od pokračování v exekuci (nikoli tedy od exekuce samotné); to patrno

i z dalšího ustanovení čís. 3, dle něhož pro vykonatelnou pohledávku vymáhajícího věřitele nemůže před uplynutím půl roku od zastavení navržena býti nová dražba. Také vzhledem k ustanovení druhého odstavce §u 256 ex. ř. nemůže býti vůbec pochybno, že v tomto případě, v němž mlátička dle rozsudkového zjištění zabavena byla dne 23. března 1921, jednoroční lhůta § 256 ex. ř. tudíž končila teprve dne 23. března 1922, kdežto závadný čin spáchán byl již koncem roku 1921, zrušením řízení prodejového nebyla zrušena exekuce zabavením započatá. Rozsudek mluví proto právem o exekuci proti obžalovanému vedené. Námitka, že obžalovaný musil vzhledem k usnesení ze dne 15. května 1921 a poněvadž vymáhající věřitel po dobu 6 měsíců od doručení tohoto usnesení ničeho nepodnikal, míti za to, že exekuce je zrušena a že mu tedy dlužno přiznati beztrestnost ve smyslu § 2 lit. a) tr. zák., nemůže dojíti povšimnutí, když rozsudek po stránce subjektivní předpokládá, že obžalovanému jakožto strojníku, tedy živnostníku, byly známy základní zásady exekučního řízení, a tudíž, byv poučen, že se zrušuje řízení prodejové, musil věděti, že se tím ničeho nemění na zabavení, že tedy zabavenou mlátičkou volně disponovati nemůže. Skutkový tento předpoklad soud nalézacího nebyl ve stížnosti zmateční napaden způsobem, formálně přípustným, a je proto dle zásady §u 288 čís. 3 ř. tr. i pro soud zrušovací závazným, pokud jde o prozkoumávání rozsudku s hlediska uplatňovaných důvodů zmatečnosti. Zmateční stížnost míní konečně, že by snad bylo lze spatřovati v jednání obžalovaného skutkovou podstatu přestupku dle §u 3 zákona o maření exekuce, kdyby se totiž zjistilo, že k odstranění mlátičky došlo v úmyslu, by s ní úřad nemohl nakládati. Stížnost sice v souvislosti s předchozí námitkou i tento úmysl vylučuje, než její úvahy stávají se bezpředmětnými vzhledem na rozsudkové zjištění, dle něhož obžalovaný jednal v úmyslu, dodávajícím jeho činu povahu přečinu dle §u 1 zákona o maření exekuce, totiž v úmyslu, by zmařil uspokojení svého věřitele. Tímto zjištěním rozsudkovým jakožto zjištěním skutkovým je vzhledem k ustanovení §u 288 čís. 3 tr. ř. vázán jak stěžovatel tak zrušovací soud.

Čís. 1283.

Pokud lze se dopustiti zločinu veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. na výkonném orgánu.

(Rozh. ze dne 5. října 1923, Kr I 656/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 30. března 1922, jímž byla obžalovaná Marie K-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, opírající se o důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., dlužno přiznati v obojím směru oprávnění. Nalézací soud vycházel z právního názoru, že právní ochrany dle §u 81 tr. zák. požívá osoba, jmenovaná v §u 68 tr. zák., vykonává-li svou službu (svůj úřad) řádně a zákonitě. Takto vyslovený právní názor dlužno označiti především za nejasný, poněvadž není zcela bezpečně patrno, co míní nalézací soud »řádným a zákonitým« konáním služby (úřadu). Osoby, jmenované v §u 68 tr. zák., požívají ochrany §u 81 tr. zák. tehdy, plní-li vrchnostenský příkaz nebo konají-li svůj úřad nebo svou službu. Vlastním předmětem zákonné ochrany je dle toho státní autorita, jejížto vnějšími představiteli jsou ony osoby, jakožto orgánové veřejné moci. Zákonným předpokladem této ochrany je pouze formální oprávnění oněch osob k výkonu úředního jednání, založené v jich úředním (služebním) postavení nebo ve vrchnostenském příkazu, nikoli také hmotná zákonnost jednání samotného. Je jí tudíž osoba jmenovaná v §u 68 tr. zák. účastna, předsebere-li jednání, spadající v obor oněch povinností a oprávnění, která jí přísluší mocí jejího úřadu nebo její služby, nebo kterých se jí dostalo zvláštním příkazem vrchnostenským; nesejde naproti tomu na tom, zda jsou dány hmotné předpoklady, na nichž je jednání závislo. Tím méně je přípustno, by ti, proti nimž jednání směřuje, činili podrobení se jemu závislým na podmínce, že ony předpoklady hmotné zákonnitosti jeho jsou splněny. Nalézací soud řeší otázku, o niž jde, způsobem zřejmě pochybeným. K závěru, že soudní vykonavatel František B. nebyl v úředním výkonu, že nekonal své služby, dospěl dle rozhodovacích důvodů úvahou, že zabavení svršků nestalo se řádně a zákonně. Tato úvaha opírá se především o zjištění, že dle exekučních spisů výkon zabavení svršků, patřících manželu obžalované Antonínu K-ovi, nebyl soudem povolen, nýbrž soudním vykonavatelem vykonán bez návrhu vymáhající strany a bez soudního rozhodnutí a nařízení, pročež také výkon jeho byl dodatečně zrušen jako zmatečný. Dá se tudíž souditi, že nalézací soud odpírá soudnímu vykonavateli pro konkretní případ ochranu dle §u 68 (81) tr. zák. nikoli pro nedostatek formálního oprávnění k úřednímu jednání, o něž šlo, nýbrž proto, že shledal jednání to hmotně nezákonným. V rozhodovacích důvodech se pravi arci také, že soudní vykonavatel provedl zabavení svršků bez vrchnostenského rozkazu, než ze souvislosti, v níž se tak děje, lze usuzovati, že rozsudek má i tu na zřeteli bezprostředně předcházející zjištění, dle něhož exekuce na svršky soudem povolena nebyla, a rovněž bezprostředně následující závěr, že zabavení svršků nestalo se řádně a zákonně, poněvadž nebylo soudem povoleno. V rozhodovacích důvodech zaznamenává se dále svědecký údaj ředitele kanceláře Karla M-a, dle něhož svědek výkon exekuce soudnímu vykonavateli nařídil, nepraví se však, považuje-li nalézací soud tuto skutečnost za prokázánu a zjištěnu čili nic. Zmateční stížnost namítá, že rozsudek odporuje sám sobě i protokolu o hlavním přelíčení, bera za zjištěno, že soudní vykonavatel provedl zabavení svršků bez vrchnostenského rozkazu. Výtka není ani v tom ani v onom směru odůvodněna. Rozsudek je sám se sebou v rozporu, zjišťuje-li současně skutečnosti, které, nemohouce logicky vedle sebe obstáti, se navzájem vylučují. Tomu není tak v tomto případě, ve kterém se rozsudek nevyslovuje o tom, zda pokládá nalézací soud sku-

tečnost, potvrzenou svědkem M-em, za zjištěnu čili nic. Že pak svědecký údaj svědka je v rozhodovacích důvodech uveden ve znění, které by se neshodovalo s protokolem, netvrdí ani zmateční stížnost. V tom však, že se v rozsudku nechává nezodpověděnou otázka, jaké stanovisko zaujal soud ke skutečnosti, potvrzené svědkem M-em, spočívá nejasnost a neúplnost rozsudku, jejíž oprávněná výtka zahrnuta je v povšechné námitce, uplatňované zmateční stížností rovněž právem v ten smysl, že se v rozsudku až na shora uvedená zjištění, čerpaná z exekučních spisů, jinak vůbec neuvádí, které skutečnosti považuje nalézací soud za prokázané a které nikoli. Vadami těmi stížen je rozsudek co do skutečností pro právní posouzení jednání obžalované jako činu trestného rozhodných, tomu je tak zejména, pokud jde o onu skutečnost, potvrzenou svědkem M-em, neboť lze za to míti, že, kdyby byl nalézací soud měl skutečnost tu na zřeteli při řešení otázky, zda požíval soudní vykonavatel B. ochrany ve smyslu §u 68 tr. zák., byl by sotva dospěl k závěru, že zabavení svršků provedl bez vrchnostenského rozkazu. Služební výkon soudního vykonavatele B-a záležel dle rozsudkového zjištění v zabavení svršků, tudíž v úkonu, který dle zákonných předpisů, zejména dle ustanovení §u 160 jednacího řádu přísluší výkonným orgánům bez formálního příkazu, příkaz ten spočívá již v tom, že soudcovské usnesení, které dává podnět k zakročení výkonného orgánu, bylo zasláno doručovacímu a exekučnímu oddělení. Než z celé řady jiných ustanovení jednacího řádu, jimiž upravena jest úřední působnost výkonných orgánů (a to i soudních zřízenců, jichž se používá pro službu exekuční (§ 331 jednacího řádu) a jich služební poměr vůči soudní kanceláři (exekučnímu oddělení) a jeho úředníkům, je zřejmo, že věcí těchto je, uděleti výkonným orgánům poučení, potřebná k provedení úkonů, na ně vznesených (§ 87 odstavec druhý, § 334 odstavec druhý jedn. řádu) a pokyny, jimiž jest se těmto při provádění exekučních příkazů, udělených jím doručovacím a exekučním oddělením exekučního soudu, říditi (§ 331 první odstavec jednacího řádu). Jeť dle §u 335 odstavec třetí jedn. řádu výkonným orgánem, kdo bezprostředně na nařízení soudcovo mocí zvláštního opatření vedoucího (dozorčího) kancelářského úředníka doručovacího a exekučního oddělení (exekučního oddělení) na základě služebního rozvrhu nebo následkem poukazu úředníka nebo kancelářského pomocníka doručovacího a exekučního oddělení, jemuž je exekuční věc přidělena, předsebéře úkony exekučního výkonu. Totéž plyne v podstatě též z ustanovení §§ 303, 329—334 j. n. Svědecký údaj ředitele M-a uveden je v rozhodovacích důvodech v ten smysl, že B. ho asi upozornil (svědek se na to nepamatuje), že exekuce na zabavení svršků u K-a povolena není, že však svědek potvrdil, že výkon exekuce B-ovi nařídil. K tomuto příkazu byl dle uvedených ustanovení jednacího řádu jmenovaný ředitel oprávněn, soudní vykonavatel pak povinen, příkazem tím se říditi, jeho uposlechnouti. Přichází tudíž příkaz ten v úvahu jako vrchnostenský rozkaz ve smyslu §u 81 tr. zák. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný dle čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř. zrušiti a jelikož ani jinak nejsou zjištěny objektivní

i subjektivní znaky skutkové podstaty činu obžalované za vinu kladeného, věc dle §u 288 čís. 1 tr. ř. vrátiti soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1284.

Dřívější amnestované trestné činy nejsou vůbec překážkou, by nebyl povolen podmínečný odklad výkonu trestu, bylo-li v amnestii vysloveno, že má býti pokládáno, že amnestovaný nebyl pro přečin odsouzen.

(Rozh. ze dne 5. října 1923, Kr II 429/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do usnesení zemského trestního soudu v Brně ze dne 5. května 1922, jímž byl obžalovanému povolen podmíněný odklad trestu, uloženého mu rozsudkem zemského trestního soudu v Brně ze dne 17. března 1922.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje proti usnesení ze dne 5. května 1922, jež sluší pokládati za dodatek k rozsudku, proti obžalovanému vynesenému a proto, jakož i vzhledem na předpis posledního odstavce §u 7 zákona čís. 562/19 o podmíněném odsouzení připustiti proti němu opravné prostředky jako proti rozsudku samému, zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř., protože soud povolil obžalovanému podmíněné odsouzení přes to, že obžalovaný odsouzen byl vojenskými soudy v roku 1919 pro zločin k 8měsíčnímu žaláři a v roce 1920 pro přečin k vězení na 6 týdnů, dovolávaje se amnestie, jíž obžalovanému v obou případech trest byl prominut, jakož i právní následky odsouzení, »takže jest pokládati za to, že nebyl odsouzen«. Zmateční stížnost poukazuje na předpis §u 2 zákona o podmíněném odsouzení, jenž v druhém odstavci čítá lhůtu 5 a 10letou ode dne, »kdy byl trest právoplatně prominut«, z čehož státní zastupitelství dovozuje, že prominutí trestu amnestií nemá účinku, že by povolení podmíněného odkladu trestu pro delikt ve lhůtě 5—10leté spáchaný nevylučovalo. Než nemůže býti pochyby, že president republiky, jenž dle §u 2 tr. ř. může nařídit, že trestní řízení nemá vůbec býti zahajováno, nebo, bylo-li zahájeno, má býti zastaveno, takže k odsouzení ani nedojde, může též účinky a rozsah amnestie právoplatných odsouzení dle volného uznání omeziti nebo rozšířiti, proto i vyloučiti následek odsouzení, jaký vysloven jest v §u 2 zákona o podmíněném odsouzení. Ježto v obou amnestiích, o něž tuto jde, výslovně bylo uvedeno, že president republiky, vysloviv abolici trestního řízení, dosud k rozsudku nedospěvšího, při dotyčných právoplatných odsouzeních nejen prominul trest i právní následky odsouzení vůbec, nýbrž i nařídil, že má býti pokládáno, že amnestovaní nebyli pro tyto činy odsouzeni, nelze z takového odsouzení odvozovati ani účinek dle §u 2 zákona o podmíněném odsouzení.

Není tedy právně pochybeno, že soud nalézací v těchto odsouzeních neshledal zákonné překážky proti povolení podmíněného odsouzení, i bylo proto zmateční stížnost veřejného obžalobce jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 1285.

K dokonání krádeže stačí, byla-li věc vzata z moci dosavadního majitele věci a ukryta na místě, o kterém vlastník věci nevěděl, třebas držba pachatelova nebyla dosud zabezpečena.

(Rozh. ze dne 6. října 1923, Kr I 265/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. prosince 1921, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 176 II. b) tr. zák.

Důvody:

Právní posouzení věci jest bezvadné. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaná teprve při domovní prohlídce, když pozorovala, že je prozrazena, vzala pokrývku z truhly a odevzdala ji poškozenému. K dokonání krádeže vyžaduje zákon v §u 171 tr. zák. odejmutí věci z cizí držby, pod níž v trestně právním smyslu vyrozumívá se fakticky poměr, záležející v tom, že někdo má věc ve své moci, takže s ní může dle libosti nakládati a osoby třetí z toho vyloučiti. Předpokladem dokonané krádeže je proto, by věc z moci dosavadního majitele přešla v moc zloděje. To se stalo v tomto případě tím, že obžalovaná vzala pokrývku ve zlodějském úmyslu z dosavadního místa jejího uschování a ukryla ji na místě, o kterém vlastník věci nevěděl. Takto zjednala si moc nad pokrývkou, tedy možnost, s ní nakládati, kterážto možnost byla odňata dosavadnímu vlastníku následkem jejího odejmutí a neznalosti místa, kde byla nyní schována. Držba ukradené věci nebyla sice v době odhalení činu ještě zabezpečena. Avšak odnětí držby bylo ukrytím věci uskutečněno a tím krádež dokonána. Dle zákona není zapotřebí, by zloděj odnesl věc z místnosti jejího majitele a zajistil si zcela moc nad věcí nabytou. Může tudíž zakládati dokonanou krádež i pouhé ukrytí věci na místě činu, jen když je tím majiteli věci odňata možnost, s ní vládnouti. Tomu tak bylo v tomto případě, kde obžalovaná schovala pokrývku na místě, jejímu zaměstnavateli neznámém, třeba se to stalo v jeho domě. Tytéž úvahy jsou směrodatnými i ohledně krádeže vajec, jež obžalovaná vzala na půdě a uschovala je dílem ve své posteli, dílem v ruční tašce, ukryté za truhlou, a nemůže býti řeči o pouhém beztrestném jednání přípravném.

Čís. 1286.

Zločin veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák.
Vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě jest právně přípustno, stává se bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by byl vynucen na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku. Nevyžaduje se, by pohrůžka vzbudila v ohroženém skutečně důvodné obavy, nýbrž stačí, že byla k tomu způsobilou. Otázka způsobilosti této náleží k t. zv. otázkám smíšené povahy (quaestiones mixtae).

(Rozh. ze dne 6. října 1923, Kr I 608/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 3. března 1922, jímž byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin §u 98 lit. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Po skutkové stránce zjistil nalézací soud, že obžalovaný zaslal dne 16. října 1921 advokátům Dru Hugonu L-ovi a Dru Hugonu K-ovi dopis a dne 23. října 1921 učinil proti nim u presidia krajského soudu v M. oznámení. V dopisu vytýká obžalovaný oběma advokátům, že si podrželi peníze, které u nich obžalovaný složil na zaplacení úroků, a hrozí jim, že, nezaplatí-li do 8 dnů úroky u čes. spořitelny a spořitelny v P. a nezastaví-li vnucenou správu a vnucený prodej pro čes. spořitelnu a firmu K., učiní oznámení u advokátní komory a státního zastupitelství. Při tom se v dopisu poznamenává, že oba advokáti zajisté asi myslí, že se ohledně nich použije místo zákonů trestních nějakých čestných vyznamenání. Dne 23. října 1921 učinil pak obžalovaný u presidia krajského soudu proti oběma advokátům oznámení, jehož obsah je v rozsudku blíže uveden. Zjištěno je konečně, že obžalovaný jak dopis tak i ono oznámení psal. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin §u 98 b) tr. zák., jehož se podle obžaloby dopustil tím, že v říjnu 1921 hrozil písemně shora jmenovaným adovkátům poškozením na svobodě, cti a vlastnictví v úmyslu, by na nich vymohl plnění, při čemž pohrůžka byla ve smyslu §u 98 b) tr. zák. kvalifikovanou. Nalézací soud odůvodňuje sprošťující výrok tím, že napadení advokáti, z nichž Dr. L. mezitím zemřel, vznesli ve svém trestním oznámení proti obžalovanému na okresní soud pouze soukromou obžalobu, že se tu jedná ve skutečnosti jen o utrhání na cti, pokud se týče o křivé obvinění, nikoli však o pohrůžky ve smyslu §u 98 b) tr. zák. Hrozil prý obžalovaný jednak prostředkem, kterého by byl oprávněn použíti, a ohrožení sami netvrdí, že by z pohrůžek obžalovaného měli nějaké důvodné obavy, jednak prý dlužno za to míti, že obžalovaný očekával, že oněmi dopisy dosáhne objasnění svých právních poměrů k oběma advokátům; konečně prý se ani netvrdí, že by býval chtěl použitím oněch hrozeb docíliti nějakých výhod, na které by neměl oprávněného nároku. Proti tomuto náhledu brojí zmateční stížnost státního zastupitelství právem dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jako právně mylnému. Nesprávným je předně náhled soudu, že pohrůžka ve smyslu §u 98 b) tr. zák. je vyloučena,

používá-li se prostředku, jehož použití jest dovoleno. Nejedná se o to, nýbrž rozhodnou jest okolnost, zda obžalovaný na plnění (placení úroků a zastavení exekuce), proti které užil pohrůžky, měl právo či nikoli. Stává se vyhrůžka jednáním, jež samo o sobě je právně přípustno, bezprávnou a trestnou, jakmile jí bylo použito, by byl vynucen na ohroženém výkon, na nějž hrozící nemá právního nároku. Proti údaji rozsudku, že nebylo ani tvrzeno, že obžalovaný činil nárok na nějaké právo jemu nepřináležející, poukazuje zmateční stížnost na to, že obžaloba to tvrdila a že při hlavním přelíčení byl zástupcem obžaloby vznesen návrh na opatření dotyčných exekučních a vyrovnávacích spisů, by se právě zjistilo, že obžalovaný oprávněného nároku na tvrzené plnění neměl. Tomuto návrhu nebylo vyhověno, ač měla jím býti prokázána okolnost, pro právní posouzení věci rozhodná, a uplatňuje stížnost pro zamítnutí tohoto návrhu právem důvod zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř. pro zkrácení obžaloby v jejich právu stihacím. Zákonu neodpovídá dále odůvodnění rozsudku, že ohrožení advokáti ani netvrdili, že by pohrůžky obžalovaného byly v nich vzbudily nějaké důvodné obavy. Nevyžadujeť se dle zákona, aby pohrůžka vzbudila v ohroženém skutečně důvodné obavy, ale stačí, že byla k tomu z p ů s o b i l á. Při posouzení této způsobilosti dlužno použíti objektivního měřítka; případná neohroženost napadeného nevylučuje této způsobilosti. Naopak dlužno jen zkoumati, zda při nepředpojatém uvážení všech okolností bylo uskutečnění pohrůžky očekávati a zda, bez ohledu na subjektivní pocit ohrožených, mohla pohrůžka — dle okolností — se zřetelem na důležitost zla, jímž hrozeno, vzbuditi v ohrožených důvodné obavy. Zmateční stížnost uplatňuje též případně, že otázka, zda je pohrůžka dle §u 98 b) tr. zák. způsobilou, vzbuditi důvodné obavy, náleží k t. zv. otázkám smíšené povahy (quaestiones mixtae), jež zahrnují v sobě jak momenty právní, tak i skutkové. Stížnost vytýká proto důvodně, že v rozsudku nejsou zjištěny skutečnosti a uvedeny úvahy, z kterých rozsudek vycházel při řešení otázky ohledně nezpůsobilosti pohrůžky, vzbuditi důvodné obavy, takže rozsudek trpí neúplností, pokud se týče nedostatkem důvodů ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř. stížností též uplatňovanými.

Čís. 1287.

Ke skutkové podstatě zpronevěry nevyžaduje se úmyslu způsobiti škodu. Zpronevěry dopouští se, kdo prodá věc, koupenou na splátky s výhradou prodatelova vlastnictví, dříve nežli zaplatil kupní cenu. Záruka třetí osoby prodateli, že bude kupní cena zaplacena, nemá významu a to ani s hlediska §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. října 1923, Kr II 537/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 19. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry, uvedeným v §u 183 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Dovozuje, že v jednání obžalovaného, o němž rozsudek zjišťuje, že prodal kolo, koupené na splátky s výhradou prodatelova vlastnictví, ještě před úplným zaplacením kupní ceny, nelze shledávati skutkovou podstatu zpronevěry dle §u 183 tr. zák., poněvadž obžalovaný zajistil vlastníku kola řádné zaplacení splátek zárukou Gustava F-a a později své matky Marie Z-ové. Tím byl prý soukromý účastník zabezpečen před jakoukoliv škodou a také skutečně žádné škody neutrpěl. Chybí prý zde tudíž podstatná známka zpronevěry — způsobení majetkové škody svěřiteli. Avšak stížnost není odůvodněna. Ke skutkové podstatě zločinu zpronevěry dle §u 183 tr. zák. se vyhledává ve směru objektivním, aby pachatel si přivlastnil nebo zadržel věc svěřenou, a po stránce subjektivní, by toto zadržení nebo přivlastnění bylo úmyslné, vědomé. Naproti tomu se nežádá (na rozdíl od zločinu podvodu dle §u 197 tr. zák.), aby pachatel měl úmysl způsobiti svěřiteli věci škodu nebo dokonce, by z jednání pachatelova škoda skutečně vzešla. V tomto případě jest zjištěno a stížnost sama nepopírá, že obžalovaný nakládal bezprávně a proti vůli oprávněného věcí svěřenou, t. j. kolem, jež mu bylo prodáno s výhradou vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny, tím, že kolo prodal dříve, než je úplně zaplatil a jeho vlastnictví nabyl. Zciziv takto vědomě věc cizí, jemu svěřenou, v hodnotě přes 200 Kč, naplnil obžalovaný objektivní i subjektivní skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. Záruka, kterou obžalovaný zjednal vlastníku kola, zabezpečovala svěřiteli pouze nárok na náhradu škody, kterou by byl utrpěl v případě nezaplacení kupní ceny, nevylučovala však nikterak trestné činnosti obžalovaného, záležející v přivlastnění si cizí věci svěřené. Ani pro otázku subjektivní viny a otázku beztrestnosti z důvodu účinné lítosti dle §u 187 tr. zák. nemohla míti záruka významu, protože ke skutkové podstatě zločinu dle §u 183 tr. zák. se nevyhledává, jak již bylo řečeno, úmysl, způsobiti škodu, nýbrž pouze úmyslné (vědomé) přivlastnění si věci svěřené, jež zde rozsudek zjišťuje. Pokud jde o § 187 tr. zák., dlužno zdůrazniti, že pouhé ručení třetí osoby za cizí dluh, zabezpečuje sice v příznivém případě — je-li rukojmí solventní — b u d o u c í náhradu škody, kdežto v tomto případě jest zjištěno, že škoda byla nahražena teprve p o p o d á n í trestního oznámení. Nelze také přehlédnouti, že dobrodiní beztrestnosti dle §u 17 tr. zák. předpokládá, že byla škoda nahrazena pachatelem a že tudíž nestačí náhrada se strany osoby třetí.

Čís. 1288.

Výtka úřednímu orgánu, že nezná svých povinností, spadá pod ustanovení §u 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. října 1923, Kr I 593/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České

Lípě ze dne 8. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 81 tr. zák. a přestupkem dle §u 312 tr. zák., a uznal v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přestupek §u 312 tr. zák., vytýká stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., že vyjádření se stěžovatelovo: »Ich kenne die Gesetze besser, wie die ganze Finanzwache, dass ich beim Zollamte halten muss, steht nirgends geschrieben« pokládal neprávem za urážku; jedná se prý pouze o neslušnost, která nespadá pod skutkovou podstatu §u 312 tr. zák. Lze sice přisvědčiti, že pro odsouzení dle §u 312 tr. zák. nestačí pouhé neslušné a nezdvořilé jednání vůči osobě veřejné služby, avšak o takovém jednání nemůže býti v tomto případě řeči. Projev stěžovatelův dosáhl již stupně ústní urážky, obsahujeť zřejmě výčitku, že finanční orgán nezná svých povinností, čímž vážnost jeho veřejné služby může býti snižována. Výčitku takovou právem tedy shledal soud urážlivou pro veřejnou funkci orgánů finančních a není proto výrok odsuzující pro přestupek §u 312 tr. zák. nezákonným.

Čís. 1289.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Řetězový obchod lze spáchati i ojedinělou činností nepatrného rozsahu.

(Rozh. ze dne 8. října 1923, Kr I 630/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 2. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Vývodům, jimiž zmateční stížnost, dovolávajíc se zmatečního důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dokazuje, že činností stěžovatelovou podstata řetězového obchodu opodstatněna není, nelze přisvědčiti. Zákon o válečné lichvě chrání netoliko veškeré spotřebitelstvo jako celek, nýbrž i jednotlivé spotřebitele. Dle smyslu a účelu zákona stačí proto, že zbytečné zdražení nebo zdržení zboží, kterému zákon čelí zákazem řetězového obchodu, poškozuje neb ohrožuje pouze zájmy jednotlivce, protože činnost pachatelova obmezuje se na ojedinělý případ obchodování a na množství zboží, nepřevyšující bezprostřední potřebu jednotlivého spotřebitele. Tomuto výkladu zákona není na závadu doslov §u 11 čís. 4; volba slov »s předměty potřeby« odpovídá pokračovacímu tvaru slovesa »provozuje«; pokračovacího tvaru slovesa pak užívá zákon i na jiných místech, kde nepochybně a nesporně skutková podstata činu trestného naplňuje se již ojedinělým činem (§ 2: zatajuje, § 6: požaduje, §§y 7, 8: žádá, dává ..... poskytovati nebo slibovati, § 9: přeplácí, § 10: smlouvá a tak dále). Nezáleží tedy na tom, že při stěžovateli jedná se jen o případ ojedinělý, malicherný. S hlediska ochrany i jednotlivce podává se dále, že zákonu příčí se činnost pachatelova již tehdy, mohl-li účinek, zákonem trestaný, nastati co do onoho množství zboží, s kterým pachatel bezprávně nakládal. Nezáleží proto na tom, že činnost stěžovatelova nebyla způsobilá stupňovati cenu předmětu, totiž cenu látek všeobecně. Poukazem na nezaměstnanost a nouzi stěžovatelovu uplatňuje stížnost pouze pohnutku, která nevylučuje vědomí, skutkovou podstatou řetězového obchodu předpokládaného a je proto bez významu pro otázku o vině.

Čís. 1290.

»Obviňování z nového skutku« po rozumu §u 263 tr. ř. může se státi způsobem jakýmkoliv.

(Rozh. ze dne 8. října 1923, Kr II 395/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti Matildy K-ové, matky a poručnice nezl. obžalovaného Maxe K-a do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. dubna 1922, pokud jím byl obžalovaný Max K. v odstavci druhém rozsudku uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v odstavci druhém a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro zločin podvodu podle §u 197, 200 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že v srpnu 1921 v Brně lstivým předstíráním, že jest v obchodním spojení s jeho bratrem, Roberta G-a v omyl uvedl, kterým tento na svém majetku škodu 200 Kč převyšující utrpěti měl a ve výši 1.000 Kč utrpěl.

Důvody:

Jak ze spisů vysvítá zmínil se svědek Otto G. dne 21. listopadu 1921 při hlavním přelíčení, konaném v trestní věci rozsudkem právoplatně již ukončené proti Maxu K-ovi pro různé podvody, že mu Robert G. (bratr svědkův) řekl, že si obžalovaný od něho na svědkovo jméno na nějaké auto vypůjčil 1.000 Kč, a že svědek nedostal zpět ničeho. Obžaloba tehdy na tento čin rozšířena nebyla a veřejný obžalobce si nevyhradil stíhání Maxe K-a pro tento skutek. Dle trestního oznámení městského policejního úřadu v Brně ze dne 28. prosince 1921 udal tam svědkův bratr Robert G., že obžalovaný na něm vylákal 1.000 Kč lstivým předstíráním, že obchoduje společně s jeho bratrem, proti němuž prý mu ze společných obchodů vzešla řada pohledávek, že bratr prý u sebe tolik peněz nemá, a že ho posílá, by mu peníze vyplatil. Po provedeném přípravném vyhledávání, za kteréhož Otto G., byv jako svědek znovu slyšen, udal, že se zmínil ohledně 1.000 Kč vylákaných na bratrovi již u hlavního přelíčení, státní zastupitelství podalo obžalobu na Maxe K-a pro tento podvod spáchaný na Robertu G-ovi. Přes ná-

mitku obhájcovu, že stíhání obžalovaného pro tento čin je vyloučeno dle §u 263 tr. ř., soud uznal obžalovaného vinným podvodem spáchaným na Robertu G-ovi. Právem vytýká stížnost tomuto výroku, že je zmatečným dle §u 281 čís. 9 b) tr. ř., ježto jsou tu okolnosti, jimiž stíhání bylo vyloučeno. K odůvodnění svého opačného názoru uvádí první soud, že svědek Otto G. tehdy činu blíže nepopsal, že tedy bližší okolnosti zjištěny nebyly, které by mohly dáti podnět k důvodnému trestnému stíhání, jak to prý vyžaduje § 263 tr. ř. Avšak názor ten nelze schváliti. »Obviňování z nového skutku« může se po rozumu §u 263 tr. ř. státi způsobem jakýmkoli, buďsi, že sám obžalovaný se k němu znal, nebo že ho svědek z něho viní; formálních podmínek §u 38 tr. ř. se k tomu nevyhledává. Nelze proto pochybovati o tom, že v tom, o čem se svědek Otto G. tehdy zmínil, dlužno shledati »obviňování« z nového trestného činu, totiž podvodu, zvláště když také tehdy obžaloba byla podána pro různé podvody, K. sám dle protokolu o hlavním přelíčení seznal, že se udání svědkovo zakládá na pravdě, a G. tehdy tvrdil, že zpět nedostal ničeho. Opomenul tedy veřejný obžalobce rozšířiti obžalobu, pokud se týče žádati za vyhrazení samostatného stíhání nového skutku, a proto nemohl skutek ten již trestně býti stihán (§ 263 odstavec druhý tr. z.), leč za podmínek obnovy.

Čís. 1291.

Ke skutkové podstatě přestupku dle §u 431 tr. zák. se po stránce objektivní nevyžaduje, by bylo způsobeno nebezpečí konkretní. Po stránce subjektivní se vyhledává, by pachatel mohl nebezpečnou povahu svého jednání nahlédnouti.

Při odsouzení pro přestupky dle §§ů 312, 431 a 468 tr. zák. nelze vyříknouti ztrátu práva volebního do obcí.

(Rozh. ze dne 8. října 1923, Kr II 614/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 3. června 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti tělesné bezpečnosti dle §u 431 tr. zák., a, ponechav rozsudek prvého soudu netknutým ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupky dle §§ů 468 a 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti tělesné dle §u 431 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tímto výrokem souvisejících, jako zmatečný, a vrátil věc nyní příslušnému okresnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek pouze potud, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným přestupkem proti tělesné bezpečnosti dle §u 431 tr. zák. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. a vycházejíc z právního názoru, že se ke skutkové podstatě přestupku dle §u 431 tr. zák. vyžaduje, by dotyčným jednáním bylo způsobeno konkretní nebezpečí pro tělesnou neporušenost lidí, zmateční stížnost vytýká, že rozsudek jest, pokud jde o zjištění skutkových okolností, rozhodných pro řešení otázky, zda mohla výstřelem stěžovatelovým býti ohrožena tělesná neporušenost lidí, nejasným, neúplným a že mezi údaji jeho rozhodovacích důvodů o obsahu spisů a mezi spisy samotnými jsou důležité rozpory, načež podrobnými vývody snaží se dovoditi, že se vůbec nedalo očekávati, že by výstřel stěžovatelův mohl někoho ohroziti, že tedy jeho jednání nebylo takové, by z jeho přirozených, pro každého snadno seznatelných následků bylo mohlo vzniknouti nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou neporušenost lidí. Zmateční stížnosti nelze po objektivní stránce přiznati oprávnění. Nalézací soud podřadil stěžovatelův čin skutkové podstatě přestupku dle §u 431 tr. zák. proto, že obžalovaný dle rozsudkového zjištění, střeliv po psu Antonína J-a, namířil proti domu J-ových a že střelil v blízkosti domu, tedy přímo ve vesnici tak, že mohl velice snadno někdo býti poraněn. Takto zjištěné stěžovatelovo jednání zakládá po objektivní stránce skutkovou podstatu přestupku §u 431 tr. zák., neboť se stanoviska kulposního ohrožování tělesné bezpečnosti lidí, jaké má na zřeteli také ustanovení §u 431 tr. zák., stačí, že střeleno bylo na místě, kudy chodívají lidé, takže stěžovateli, který dle rozsudkového zjištění střelil v blízkosti domu a přímo ve vesnici, bylo počítati s možností, že do ohroženého obvodu, t. j. do čáry, kterou sledoval výstřel, někdo vstoupí nebo se v ní dokonce, poněvadž střeleno bylo v době večerní, byť za svitu měsíce, někdo, ač stěžovatelem nepozorovaný, již naléžá. K rozeznávání mezi trestními ustanoveními §§ 335 a 337 a §u 431 tr. zák. na jedné straně a zvláštními předpisy §§ 338 až 399 a §§ 422 až 430 tr. zák. na straně druhé v tom směru, že ona skupina trestních ustanovení předpokládá konkretní nebezpečí, kdežto při posléz uvedených předpisech stačí nebezpečí abstraktní, není důvodu. Ustanovení §u 431 tr. zák. zařaděno je do desáté hlavy druhého dílu trestního zákona, nesoucí společný nadpis »O jiných přestupcích, porušujících neb ohrožujících tělesnou bezpečnost.« Po trestních ustanoveních §§ 422—430 tr. zák., která z největší části nezavdávají nejmenší příčiny k pochybnostem v tom ohledu, že ke skutkovým podstatám, jimi stanoveným, stačí již pouhé nebezpečí abstraktní, ohrožení tělesné bezpečnosti lidí vůbec, následuje § 431 tr. zák., jehož nadpis zní: »Jednání a opomenutí proti tělesné bezpečnosti vůbec« a v jehož úvodě se praví, že se všechny přestupky, jimiž tělesná bezpečnost poškozena býti může, vůbec vypočísti nedají, že je tudíž každé z jednání neb opomenutí, naznačených v §§ 335 až 337 tr. zák. trestati jako přestupek dle §u 431 tr. zák. také tehdy, nepřivodilo-li žádné skutečné škody. Přichází tedy jako přestupek dle §u 431 (432, 433) tr. zák. v úvahu každé jednání neb opomenutí, o němž jednající . . . . . předvídati může, že je způsobilým přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Nevyžaduje se, by jednáním nebo opomenutím nebezpečí skutečně přivoděno bylo, stačí naopak jeho způsobilost, nebezpečí přivoditi nebo je zvětšiti. Správnosti tohoto právního hlediska nasvědčují také trestní ustanovení §u 433 tr. zák., dle

nichž je podle §u 432 tr. zák. přiřaděného bezprostředně k §u 431 tr. zák. trestati řadu jednání neb opomenutí přes to, že se při nich vznik konkretního nebezpečí, zejména nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost určitých lidí zřejmě nepředpokládá (otevření dráhy před obdrženým povolením nebo před splněním k tomu předepsaných podmínek, zanedbané postavení neb udržování ohrad, předepsaných k zamezení škod, uzávěr, tabul se zákazy a jiných ochranných prostředků a výstražných znamení a j.). S hlediska zde právě rozvinutého právního názoru stačí tudíž k podřadění stěžovatelova činu skutkové podstatě přestupku dle §u 431 tr. zák. po stránce objektivní již rozsudkové zjištění, že stěžovatel střelil v obci a to v blízkosti domu, přímo ve vesnici, a ze zjištění toho čerpaný závěr, dle něhož mohl někdo velice snadno býti poraněn. Tento právní názor vysloven rovněž v rozhodnutí nejvyššího soudu z 9. června 1921, Kr II 301/20, uveřejněném v úřední sbírce pod čís. 475.

Ve směru subjektivním vyhledává se ke skutkové podstatě přestupku dle §u 431 tr. zák., by pachatel mohl nebezpečnou povahu svého jednání nahlédnouti. Touto subjektivní stránkou uvedeného trestného činu se však rozsudek vůbec nezabýval, žádného zjištění v tomto směru neučinil a jest proto zmateční stížnost, pokud proti rozsudkovému výroku ve směru subjektivním uplatňuje číselně zmatek dle čís. 5, ve skutečnosti však dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., odůvodněna.

Ohledně výroku o ztrátě práva volebního, jenž se jakožto výrok související s výrokem o trestu rovněž zrušuje, se podotýká toto: Trestné činy, z nichž jest obžalovaný vinen, byly spáchány dne 6. prosince 1919 a přichází tudíž při posuzování otázky ztráty práva volebního v úvahu ustanovení čís. 4 §u 3, zákona ze dne 31. ledna 1919 čís. 75 sb. z. a n., a nikoli zák. ze dne 18. března 1920 čís. 163 sb. z. a n., jak mylně má za to první soud. Tu pak dlužno uvážiti, že přestupky dle §§ 312, 431 a 468 tr. zák. nejsou takovými činy trestnými, pro něž by v případě odsouzení byla podle ustanovení v době, kdy zákon ze dne 31. ledna 1919 čís. 75 sb. z. a n. nabyl účinnosti, — dle §u 76 dnem vyhlášky, t. j. dnem 18. února 1919 — nastala ztráta práva volebního do obcí, a nebyla ztráta práva toho ani pozdějšími zákony na uvedené činy trestné rozšířena. (Viz výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 30. května 1919 čís. 10732, uveřejněný pod čís. 16 Věstníku min. spravedlnosti.) Přes to, že nalézací soud zabýval se vhodně řešením otázky, zda činy obžalovaného byly spáchány z pohnutky nízké a nečestné, což jest podle §u 2 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. důležito pro posouzení přípustnosti podmíněného odsouzení při případném budoucím odsouzení obžalovaného, nelze přece z pohnutky nízké a nečestné ničeho vyvozovati v tomto případě pro ztrátu práva volebního, jelikož při odsouzení pro přestupky dle §§ 312, 431 a 468 tr. zák. nemůže podle platného práva vůbec nastati ztráta práva volebního.

Čís. 1292.

Ideální souběh zločinu veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. se zločinem vraždy.

(Rozh. ze dne 8. října 1923, Kr II 415/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Olomouci ze dne 7. července 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané vraždy prosté dle §§ 8, 134 tr. zák., zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 174 II. a), c), 176 II. a) tr. zák., přestupkem tuláctví dle §u 1 zákona ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. zák., přestupkem dle §u 36 nař. ze dne 24. října 1852 č. 223 ř. zák. a přestupkem dle §u 312 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 9 §u 344 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že odpověď porotců k I. a III. hlavní otázce je nejasná a si odporuje. Námitka je neodůvodněna. Porotci zodpověděli I. hlavní otázku: »Jest obžalovaný vinen, že v noci na 31. prosince 1922 v H. v úmyslu, by civilního strážníka Františka N-a usmrtil, proti němu 5 ran z browningu vystřelil, tedy čin ku skutečnému vykonání vedoucí předsevzal, zločin však jen náhodou dokonán nebyl?«, 9 hlasy ano, 3 hlasy ne. III. hlavní otázku: »Jest obžalovaný vinen, že v noci na den 31. prosince 1922 v H. civilnímu strážníku Františku N-ovi, tedy osobě v §u 68 tr. zák. jmenované, ve výkonu služby v tom úmyslu, by výkon ten, totiž zatčení obžalovaného, byl zmařen, skutečným násilným vztažením ruky se zbraní se zprotivil?«, 12 hlasy ano. Zmateční stížnost míní, že oba trestné činy i otázky, k nim se vztahující, sobě navzájem konkurují a že čin stěžovateli za vinu kladený, při němž prý stěžovatel nemohl míti dvojí zlý úmysl, nýbrž pouze zlý úmysl jediný, může býti pouze jedním činem trestným, nikoli dvěma činy trestnými. Dle názoru zmateční stížnosti měli porotci, dospěli-li k přesvědčení, že stěžovatel střílel na Františka N. v úmyslu, by ho usmrtil, zodpověděti III. hlavní otázku záporně, a naopak, přisvědčili-li k III. hlavní otázce, odpověděti záporně k I. hlavní otázce. Toto právní hledisko zmateční stížnosti je zřejmě mylné. Obě hlavní otázky, proti nimž směřuje námitka, dány byly porotcům v souhlasu s obžalovacím spisem, vzneseným na stěžovatele v dotyčném směru jednak pro zločin nedokonané vraždy dle §§ 8, 134, tr. zák., jednak pro zločin veřejného násilí ve smyslu §u 81 tr. zák. Tento postup porotního soudu vyhovuje předpisu §u 318 tr. ř. a dle protokolu o hlavním přelíčení neučinil ani obžalovaný ani jeho obhájce návrhu na změnu otázek ve smyslu §u 316 tr. ř. Oba trestné činy, jichž skutkové podstaty došly výrazu jak v obžalovacím spise tak v obou hlavních otázkách, založeny byly arci jedním a týmž skutkem stěžovatelovým. Obžalovací spis i otázky jsou zřejmě na stanovisku, že se obžalovaný civilnímu strážníku Františku N-ovi ve výkonu služby v úmyslu, by výkon ten, totiž jeho zatčení, byl zmařen, zprotivil skutečným násilným vztažením ruky, které spočívalo v tom, že proti jmenovanému strážníku vystřelil z browningu 8 (5) ran v dalším úmyslu, by ho usmrtil. Toto stanovisko dlužno plně schváliti. Skutkem, z něhož byl obžalovaný obviněn, byly porušeny dva zcela různé právní statky, jednak osobní tělesná integrita Františka N-a, jednak veřejný zájem, vyžadující, by oso-

bám, konajícím úřad, službu nebo vrchnostenský příkaz, dostávalo se proti útokům na ně podnikaným zvýšené ochrany; skutek obžalovaného zahrnuje v sobě veškeré zákonné znaky samostatných, na sobě vzájemně naprosto nezávislých skutkových podstat obou trestných činů, pro něž na obžalovaného vznesena byla obžaloba a na něž znějí obě hlavní otázky, a to jak po stránce objektivní, tak zejména i ve směru subjektivním. Neprávem dovozuje tudíž zmateční stížnost, že stěžovatel mohl míti pouze jediný, nikoli dvojí zlý úmysl. Je pak na bíledni, že by pouhým stíháním a odsouzením obžalovaného pro zločin nedokonané vraždy nebyly došly výrazu ony složky jeho skutku, které současně zakládají skutkovou podstatu zločinu dle §u 81 tr. zák., a že by stejně nebyla jeho stíháním a odsouzením jen pro zločin posléz uvedený vyčerpána ona stránka jeho skutku, která jej zároveň kvalifikuje jako zločin nedokonané vraždy. Jde tu o přímo typický případ ideálního souběhu dvou činů trestných. Ony dvě hlavní otázky se s hlediska těchto úvah nikterak nevylučovaly, nýbrž byly naopak, vzájemně se doplňujíce, dle zákona vedle sebe úplně na místě, a byly též porotcům právem dány. Proto odpovídá zajisté i kladná odpověď porotců k oběma otázkám plně zákonu a o její nejasnosti nebo vnitřním rozporu nemůže býti řeči.

Čís. 1293.

Podmíněný odklad výkonu trestu (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Zapírání obžalovaného a nedostatek projevu lítosti nad činem nevylučuje, by mu nebyl poskytnut podmíněný odklad výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 9. října 1923, Kr I 597/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Táboře ze dne 7. července 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí, naznačeným v §u 93 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného z rozsudkového výroku, jímž mu byl odepřen podmíněný odklad výkonu trestu a změnil napadený výrok v ten smysl, že povolil obžalovanému na zkušební dobu tří let podmíněný odklad výkonu trestu. V tomto směru uvedl v

důvodech:

Odvolání obžalovaného bylo vyhověti, když rozsudek vyslovuje, že zachovalý dotud obžalovaný dopustil se činu jen následkem prudkého hnutí mysli, čímž vyjádřeno, že čin nevyplynul z povahové sklonnosti k jednání trestnému ani z uváženého rozhodnutí se pachatelova pro porušení statků, trestními zákazy chráněných. Soud nalézací nicméně neměl na to, že by se obžalovaný bez výkonu trestu polepšil, pokud se týče neshledal podmínek pro podmíněný odklad výkonu trestu, ježto žalovaný čin popíral a nijak neprojevil, že činu lituje. Okolnosti

tyto samy o sobě nestačí, by vyvážily význam shora vytčených okolností. Zákon o podmíněném odsouzení nečiní podmíněný odklad výkonu trestu odvislým od doznání se obžalovaného k činu a od projevů lítosti nad ním. Ani jinak není příčiny, předpokládati, že vydáním a ustanoveními jeho měl býti učiněn průlom do zásad, ovládajících předpisy XV. hlavy řádu trestního. Z toho plyne, že jednak nesmí ani zřetele na následky zapírání s hlediska použití zákona z 19. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. býti používáno za prostředek, §em 202 tr. ř. zakázaný, jednak že důsledně nedoznání se k činu a z něho plynoucí nedostatek projevů lítosti nad ním nemohou samy o sobě býti důvodem pro odepření odsouzení podmíněného, byť arci bylo uznati, že naopak doznání se pachatelovo a jeho lítost nad činem mohou dle okolností případu soudu nalézacímu posloužiti za oporu jeho přesvědčení, že obžalovaný i bez výkonu trestu se polepší a že tudíž výkonu trestu nebude zapotřebí. Pro úplnost není tu od místa podotknouti, že soudu, vyslovivšímu rozsudek odsuzující, vycházeti jest z předpisu §u 397 tr. ř., dle něhož v zásadě každý, rozsudkem uložený trest, má býti bez průtahu vykonán. Ustanovení §u 1 zák. o podm. odsouzení znamenají výjimku z této zásady. Nesluší proto v tomto případě zkoumati, zda jsou tu důvody pro odepření podmíněného odkladu výkonu trestu, nýbrž dlužno naopak předložiti si a řešiti otázku, zda jsou dány podstatné, duchu §u 1 zák. hovící důvody pro povolení podmíněného odsouzení. Poukazuje k tomu, co shora řečeno, a k vysvědčení obecního úřadu místa pobytu obžalovaného, dle něhož mravní chování se jeho nezavdávalo dosud příčin ku stížnosti, shledal soud odvolací, že dány jsou v tomto případě předpoklady §u 1 cit. zák. a vyhověl proto odvolání obžalovaného ve smyslu shora uvedeném, stanoviv zkušební dobu přiměřeně k účelu, jehož má býti povolením odkladu výkonu trestu dosaženo.

Čís. 1294.

Pro beztrestnost dle §u 187 tr. zák. stačí, přiměl-li pachatele k náhradě škody zaměstnanec poškozeného, jen když náhrada stala se dobrovolně.

(Rozh. ze dne 10. října 1923, Kr I 501/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 29. září 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 175 II. a) tr. zák.

Důvody:

Právnímu posouzení věci nalézacím soudem nelze činiti důvodné výtky. Po skutkové stránce zjišťuje soud, že obžalovaný přistižen byl polními hlídači panství C-ovo při krádeži řepných vršků (chrástu) na panském pozemku, že vyzván byl hlídači, by za účelem zjištění ceny

odcizených vršků jel s nimi k obecnímu úřadu nebo do panského dvora a že, jeda tam, složil náklad na cestě a odjel. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému trestnost vylučující důvod dle u 187 tr. zák. jednak proto, že nesložil vršky (chrást) na naléhání poškozeného, totiž majitele panství neb jeho správce, jednak z té příčiny, že se tak nestalo dobrovolně. Proti nepřiznání uvedeného omluvného důvodu brojí zmateční stížnost obžalovaného důvodem zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. Pravdu má, pokud neshledává prvý z oněch důvodů soudu správným. Byliť i dotyční polní hlídači ve službách poškozeného právě tak jako jeho správce a je proto lhostejno, zda přiměl obžalovaného ku složení odcizených vršků zaměstnanec poškozeného té či oné kategorie, poněvadž ten i onen vystupoval jménem poškozeného; nehledě k tomu, nenáleží okolnost, s čí strany bylo na pachatele naléháno, by škodu nahradil, k podstatným znakům účinné lítosti. V neprávu jest však stížnost, míníc, že obžalovaný jednal dobrovolně, poněvadž prý nebyl nikým ku složení vršků a tudíž k náhradě škody nucen. Neboť ze shora uvedených zjištění a ze spisů vyplývá, že obžalovanému bylo zakročením hlídačů jakožto zástupců poškozeného zabráněno, dostati ukradenou věc v bezpečí. Jeho situace rovnala se situaci zloděje, jenž, přistižen byv při krádeži, zhostí se odcizeného předmětu jen pro zřejmou pravděnepodobnost, že by se mu podařilo, pro sebe ho zachrániti (§ 188 a) tr. zák.). Nebylo to proto dobrovolné rozhodnutí obžalovaného, které ho ku navrácení ukradeného předmětu přimělo, nýbrž výlučně jen zasáhnutí zástupců poškozeného, které neposkytovalo obžalovanému jiného východiska, leč věc vrátiti. Za tohoto stavu věci nelze v navrácení řepných vršků spatřovati výron účinné lítosti ve smyslu §u 187 tr. zák., navrácení to bylo spíše jen nutným důsledkem přistižení obžalovaného při samém činu.

Čís. 1295.

Porušení dodávkové povinnosti.

Ke skutkové podstatě přečinu dle §u 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. se nevyžaduje, by bylo ohroženo zásobování obyvatelstva. Stačí úmyslné nesplnění povinnosti.

Podati vysvětlení o zásobách není podmíněno tím, že nastala již povinnost dodávací.

(Rozh. ze dne 10. října 1923, Kr II 208/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Jihlavě ze dne 23. listopadu 1921, jímž byli obžalovaní sproštěni dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle 3 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přečin dle §u 2 (2) téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Sprošťující výrok lichevního soudu spočívá na nesprávném výkladu zákona. Nesprávným je především názor lichevního soudu, že ukrytí zásob není ještě porušením dodávací povinnosti, poněvadž jest to činnost toliko trpná a ježto prý ke skutkové povaze přečinu porušení dodávkové povinnosti jest zapotřebí, by tu byla nějaká činnost positivní, jíž se zásoby veřejnému zásobování odváději tak, že uchopení úřadem jsou naprosto odňaty, na př. když je pachatel zničí, zkrmí, zcizí. Leč lichevní soud přehlíží, že se v prvém odstavci §u 3 lichevního zákont ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. mluví toliko o povinnosti, vyráběti nebo dodávati předměty potřeby, a prohlašuje se za trestný čin toliko úmyslné porušení této povinnosti. Že by skutková povaha tohoto přestupku vyžadovala též, aby skutečně ohroženo bylo zásobování obyvatelstva, to citované zákonné místo ani výslovně neustanovuje ani to nelze jinak ze zákona vyvoditi. Jinak tomu bylo arci za platnosti cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., kde § 12 výslovně ustanovoval, že přečinu úmyslného porušení dodávkové povinnosti, založené na úředním příkaze, dopustí se ten, kdo úmyslně poruší povinnost vyráběti nebo dodávati předměty potřeby ....., bylo-li tímto činem ohroženo zásobení většího počtu osob předměty potřeby. Při porušení dodávkové povinnosti založené na smlouvě však již tento předpkolad pro kvalifikaci jako přečin stanoven nebyl (viz § 13 cit. cís. nař. čís. 131/1917). Tím tedy, že v §u 3 (1) pokud se týče (2) nynějšího lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vynechán byl dodatek »Bylo-li tímto činem ohroženo zásobení většího počtu osob předměty potřeby«, obsažený v §u 12 cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., dal zákonodárce zřejmě na jevo, že ohrožení zásobení obyvatelstva není nutným zákonným znakem pro skutkovou povahu toho přečinu dle §u 3 (1) a (2) nyní platného lichevního zákona. Tato okolnost jest směrodatnou toliko pro kvalifikaci činu eventuelně jako zločinu ve smyslu §u 3 (3) lichevního zákona. Ostatně nelze o tom pochybovati, že tím, že někdo své zásoby, které má dodati, ukryje, by je nemusil dodati, a spoléhá se na to, že nalezeny nebudou, ohrožuje zajisté také dodávku a tím i zásobení osob na tuto dodávku po případě odkázaných. Mluví-li se pak v §u 3 (1) lichevního zákona o porušení povinnosti, znamená to tolik jako nedodržení, nesplnění povinnosti, založené na platném úředním příkazu a jest tu proto porušení této povinnosti také již tehdy, když se nedodá v čas množství předepsané. Pro trestnost nesplnění dodávkové povinnosti nevyžaduje tudíž zákon nějaké positivní činnosti (protivou nečinnosti), nýbrž vyžaduje jen úmyslné nesplnění povinnosti. Úmyslným nesplněním povinnosti jest však každé vědomé nesplnění povinnosti, totiž nesplnění povinnosti, ač se o dodávací povinnosti a obsahu jejím vědělo, oproti nesplnění toliko kulposnímu, a může proto přečin úmyslného porušení dodávací povinnosti býti spáchán i tehdy, když někdo ví, že má do určité lhůty určité množství obilnin dodati a

nepostará se o jich dodání, ač je má, a tím více úmyslným ukrytím zásob, kteryžto čin jest nejlepším důkazem zlého úmyslu pachatelova, totiž úmyslu, že nechce svou dodávkovou povinnost splniti. Lichevní soud vychází dále s mylného stanoviska, že, když pro obžalované dne 25. ledna 1921 ještě nenastala povinnost dodávati předměty potřeby, nelze mluviti ani o povinnosti, podati vysvětlení. Lichevní soud směšuje dvě zcela různé věci, totiž povinnost, dodati obilniny na kontingent, a povinnost, podati rekvisiční komisi vysvětlení o stavu zásob. Oprávnění úřední osoby, požadovati od někoho vysvětlení o stavu jeho zásob obilí a mlýnských výrobků a konati prohlídku, jest zcela samostatné a není některak závislé na tom, zda někdo má uloženou dodávkovou povinnost či nikoliv. Směrodatným jest tu doslov předpisu §u 21 (2) vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 423 sb. z. a n., který praví: »Zmocněnci ministerstva pro zásobování lidu neb okresního obilního ústavu jsou oprávněni v zemědělských a jiných podnicích, když se náležitě legitimují, vykonati prohlídky .... Těmto orgánům buď dovolen přístup do místností těch a buďtež jim, žádají-li o to, dána všechna vysvětlení, jichž žádají.« Ježto pak tento předpis zní zcela všeobecně, nelze o tom pochybovati, že obžalovaní byli povinni Janu D-ovi, zmocněnci okresního obilního úřadu, podati vysvětlení o stavu svých zásob, to tím více, ježto, jak ze spisů vysvitá, dodávkové své povinnosti ještě nevyhověli.

Čís. 1296.

»Svěřenou« ve smyslu §u 183 tr. zák. jest věc pouze tehdy, bylo-li nabyto její detence na základě smlouvy neb smlouvě podobného právního poměru se závazkem, věc tu svého času opět vrátiti.

(Rozh. ze dne 10. října 1923, Kr II 447/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Přisvědčiti jest zmateční stížnosti po stránce hmotněprávní, že nalézací soud neprávem uznal, že nábytek, o nějž jde, byl stěžovateli svěřen a tudíž jeho prodej zločinem zpronevěry. Za svěřenu pokládati lze věc jen tehdy, když nabyto bylo její detence na základě smlouvy nebo smlouvě podobného právního poměru se závazkem, věc svého času opět vrátiti. V tomto případě byl nábytek ovšem svěřen dceři obžalovaného až do úplného zapravení kupní ceny. Ohledně stěžovatele jest však toliko zjištěno, že když dcera jeho vzata byla do vazby, odvezl nábytek do bytu jejích rodičů. Ani jeho vědomí, že šlo o nábytek dceři jeho svěřený, ani okolnost, že nábytek o své újmě v její nepřítomnosti odvezl, nečiní dle shora uvedeného nábytek věcí jemu svěřenou. Okolnosti uvedené ve spojení s pozdějším prodejem nábytku mohou po případě opodstatniti v jeho jednání jiný delikt majetkový (krádež, podvod), pro odsouzení za zpronevěru však nepostačují. Bylo proto zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti, rozsudek zrušiti jako zmatečný, jelikož však nelze na zjištěném podkladě skutkovém vyloučiti, zda nejde o jiný delikt majetkový, vrátiti věc první stolici k opětnému projednání a rozsouzení.

Čís. 1297.

Předražování (čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.). Kdo v době vázaného hospodářství brambory, opatřil sobě neb jiné osobě dopravní osvědčení pro zásilku brambor, jež byla zamýšlena bez vědomí válečného obilního ústavu, dopustil se pletich.

(Rozh. ze dne 12. října 1923, Kr I 460/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 10. října 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. — a uvedl v otázce, o niž tu jde,

v důvodech:

Dle §u 23 čís. 4 čís. nařízení ze dne 24. března 1919 čís. 131 ř. zák. tresce se pro přečin, kdož se pouští do pletich, způsobilých, stupňovati cenu předmětu (potřeby). Zákon předpokládá tedy, že účinek jím trestaný (vzestup ceny předmětu potřeby) může pletichami býti přivoděn, nerozeznávaje, zda vzestup ceny je přímým či nepřímým výsledkem pletich, a nepožaduje, by zboží bylo přímým bezprostředním předmětem pletich. To se podává z doslovu zákona, který nemluví o pletichách s předměty potřeby, nýbrž všeobecně o pletichách, způsobilých stupňovati cenu, a i ze smyslu zákona. Neboť pletichami rozumíme jakékoliv jednání, které se vymyká z rámce řádného obchodování, tedy zejména jakékoliv nabývání nebo zcizování předmětů potřeby, jimiž za účelem stejnoměrného zásobování všeho obyvatelstva veřejně hospodaří stát a nebo z příkazu státu veřejný orgán, mimo cestu, platnými předpisy určenou, za obcházení činitelů, převáděním tohoto druhu zboží z výroby do spotřeby a rozdělováním ho pověřených, jinými neoprávněnými k tomu osobami. Zákon tresce již pouštění se do pletich, jímž postihuje jakékoliv jednání, směřující ku pletichářskému nakládání s předměty potřeby, t. j. jakékoliv vědomé spolupůsobení při pletichách zamýšlených, zahájených anebo prováděných pachatelem, jemuž jest se zodpovídati, nebo jinou osobou, jíž pachatel opatřuje prostředky, odvrací překážky neb jiným způsobem napomáhá nebo k bezpečnému vy-

konání pletich přispívá. Pojem pouštění se do pletich naplňuje tedy zejména již předchozí zjednávání věcných pomůcek, bez nichž pletichy buď vůbec nebo v rozsahu pletichářem zamýšleným prováděti nelze, nebo které usnadňují provádění pletich, zejména na příklad tím, že umožňují, by při bezprávném převádění předmětů potřeby z výroby do spotřeby používáno bylo hromadných prostředků dopravních. Veřejné hospodaření brambory bylo zavedeno ohledně sklizně roku 1917 nařízením úřadu pro vyživování obyvatelstva ze 26. července 1917, čís. 311 ř. zák. a ohledně sklizně r. 1918 nařízením téhož úřadu z 22. června 1918 čís. 231 ř. zák.; pozdní brambory byly zabaveny ve prospěch státu; výkup, příděl, doprava a rozdělování byly vyhraženy ustanoveným k tomu orgánům veřejným. Jakékoliv svémocné nakupování a zcizování brambor za obcházení zmíněných veřejných činitelů soukromými osobami dálo se bezprávně a pletichářsky. By alespoň rozsáhlejší, zásobovací plán rušící rejdy toho druhu byly zamezeny, nařídil § 41 (48) citovaných nařízení, že železnice a paroplavební podniky smějí zásilky brambor jen tehdy k dopravě přijímati, je-li jako zasílatel na nákladním listě uveden válečný obilní ústav neb odbočka jeho a je-li pro každou zásilku k nákladním listinám připojeno dopravní osvědčení; vyhotovovati dopravní osvědčení byl oprávněn jen válečný obilní ústav (odbočka); nevyhovovala-li doprava těmto požadavkům, bylo to železniční stanici místa určení oznámiti telefonicky nebo telegraficky příslušné odbočce válečného obilního ústavu. Kdo tedy opatřil sobě neb jiné osobě dopravní osvědčení pro zásilku brambor, jež byla zamýšlena bez vědomí válečného obilního ústavu a jeho odboček, zjednal tím věcnou pomůcku, bez níž byla by železniční stanice zadržela a oznámila bezprávnou zásilku válečnému obilnímu ústavu (odbočce), bez níž tedy pletichářské nabývání a po případě zcizování bramborů nemohlo se provésti, a pouštěl se takto do pletich, jichž předmětem byly brambory, tedy předměty potřeby. Právem proto nalézací soud shledal pletichy ve zjištěné činnosti stěžovatelů, totiž v tom, že si opatřili pokoutním způsobem neoprávněně za úplatu dopravní osvědčení za tím účelem, by umožněna byla podloudná (pokoutní) doprava brambor, pod rukou za účelem dalšího prodeje nakoupených.

Čís. 1298.

Jest útiskem ve smyslu §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., vyhrožováno-li újmou na výdělku. Otázka, zda projev jest opovědí zla, k čemu směřoval úmysl mluvčího a zda opověď zla účinkovala na vůli osoby, jíž projev svědčil, ve směru zamýšleném, jest otázkou skutkovou. Útisk předpokládá bezprávný nátlak na cizí vůli. Důvodnosti obav se nevyhledává.

(Rozh. ze dne 13. října 1923, Kr I 1065/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním jednání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 10. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., a přestupkem dle §u 496 tr. zák. a dle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. na rok 1863, — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost napadá rozsudek, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 1 zákona z 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., a přestupkem §u 496 tr. zák., článku V. zákona ze 17. prosince 1862, čís. 8 ř. z. na rok 1863, a dovolává se zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.; je však bezdůvodna. Ohledně přestupku útisku dovozuje stížnost, že projevy stěžovatelovy vůči manželům F-ovým nebyly vyhrožováním újmou na výdělku, že stěžovatel nebyl s to, by uskutečnil vyhrůžku ztrátou hostů, a že půjčování koně F-ovým bylo ochotou stěžovatelovou, k níž nebyl nikterak povinen. Než vyhrůžkou rozumí se opověď, že pachatel způsobí sám nebo prostřednictvím jiných určité osobě zlo, v opovědi naznačené. Otázky, zda ten který projev je takovou opovědí zla, k jakému účelu směřoval úmysl mluvčího a zda opověď účinkovala na vůli osoby, jíž projev svědčil, ve směru mluvčím chtěném, jest posuzovati dle okolností, projev podmiňujících a doprovázejících, jakož i dle znění a smyslu jeho. Zodpovědění těchto otázek spadá proto do oboru zjištění skutkových, které jsou, nedokáže-li se, že nalézací soud k nim dospěl způsobem vadným, závazna také pro soud zrušovací (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Nalézací soud zjistil, že stěžovatel řekl Marii F-ové, že nesmí dále vařiti pro četníka A., jinak že k ní již nepřijdou žádní hosté, jakož i Lorenzu F-ovi, že mu již nepůjčí svého koně, dostane-li A. dále stravu, a zjišťuje dále, že stěžovatel chtěl připojenými vyhrůžkami, z nichž hostinští (F-ovi) museli se obávati újmy na výdělku, přiměti hostinské, by A-ovi neposkytovali dále stravy. Stížnost nedokazuje, ba ani netvrdí, že tento výrok nalézacího soudu je stižen některou z vad, v čís. 5 §u 281 tr. ř. vypočtených. Dovozuje-li přes to, že projevy nebyly než jednak dobrou radou a upozorněním, že Marie F-ová vydá se dalším poskytováním stravy A-ovi v nebezpečí ztráty svých zákazníků, jednak upozorněním, že stěžovatel neučiní Lorenzu F-ovi dále, co dosud činil z pouhé blahovůle, brojí tím nepřípustně proti tomu, co soud zjistil po stránce skutkové, a neprovádí tím dovolávaného hmotněprávního zmatku po zákonu. Jelikož zákaz útisku čelí bezprávnému nátlaku na vůli jiné osoby, aniž — na rozdíl od §u 98 písm. b) tr. zák., — předpokládá důvodnost obav vyhrůžkou vyvolaných, nezáleží na tom, zda mohl stěžovatel vyhrůžku, shora na prvém místě zmíněnou, uskutečniti působením na hosty F-ovy. Rozhodným je pouze, že vyhrůžka mohla účinkovati na vůli manželů F-ových, protože jim bylo za to míti, že stěžovatel je s to, vyhrůžku uskutečniti, což nalézací soud zjišťuje, přihlížeje patrně k tomu, že stěžovatel jest obecním starostou v místě, kde F-ovi svou živnost provozují — výrokem, že hostinským bylo se z vyhrůžek stěžovatelových obávati újmy na výdělku, jehož docílí prodáváním nápojů a pokrmů hostům. Ujma na výdělku byla by F-ovým nastala také v případě, že stěžovatel nepůjčí jim dále, jak dosud (bez-

platně) svého koně; neboť byli by — jak stížnost sama uznává — bez této výhody nuceni, najmouti pro své práce jiného koně, a nájemné bylo by zmenšilo dosavadní výdělek jejich. Budiž připuštěno, že měl stěžovatel úplně na vůli, poskytovati Lorenzu F-ovi dosavadní ochotu na dále, nebo ji odepříti. Bezprávným však bylo, že další ochotu činil závislou na neposkytování stravy četníku A-ovi, kterého chtěl takto vyhostiti z hostince všeobecně přístupného, a že, vyhrožuje takto újmou na výdělku, činil Lorenzu F-ovi nátlak, pod nímž měla se dle úmyslu stěžovatelova vůle F-ova brátí směrem, příčícím se ustanovení §u 482 tr. zák.

Čís. 1299.

Náhrada škody jako podmínka promlčení (§ 531, odstavec druhý čís. 2 tr. zák.) musí býti úplná; vzdání se poškozeného (narovnání s ním) jest tu bez významu.

(Rozh. ze dne 13. října 1923, Kr II 310/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 18. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 468 tr. zák.

Důvody:

Odporujíc výroku nalézacího soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 468 tr. zák., vytýká zmateční stížnost dle čís. 4 §u 281 tr. ř., že nalézací soud neprávem zamítl obhájcův návrh, aby purkmistr E. a obecní tajemník V. byli slyšeni jako svědci o tom, že stěžovatel úplně se vyrovnal se soukromou účastnicí, že tato nežádala, než opravu předmětů, stěžovatelem poškozených, že tato oprava stala se již před více než dvěma lety a byla stěžovatelem zaplacena, a dále dle čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že okolnostmi, o nichž svědci měli býti slyšeni, nastalo promlčení zmíněného přestupku. Než k výtce formální lze přihlížeti pouze potud, pokud návrh a jeho obsah je osvědčen protokolem o hlavním přelíčení, v tomto směru jedině rozhodným. Dle tohoto protokolu navrhl stěžovatelův obhájce jen, aby jmenovaní svědci byli slyšeni o tom, že Alžběta Sch-ová při vyrovnání žádala jen opravu tabulí a okna, a nic více. Návrh byl zamítnut právem. Za ostatních předpokladů zákonem stanovených pomíjí promlčením vyšetřování a trest, nahradil-li pachatel škodu, pokud to povaha trestného činu připouští. Dle zjištění nalézacího soudu záležela činnost stěžovatelova, v níž shledána byla skutková podstata přestupku §u 468 tr. zák., v tom, že rozbil tabulku a poškodil rámek okna a že poškodil dvéře a zámek. Za veškeru tuto škodu musel by stěžovatel dáti náhradu, by se mohl dovolati promlčení. Toho však stěžovatel netvrdil, veda svědky pouze o tom, že dostál narovnání, jímž poškozená vzdala se prý opravy poškození, způsobeného mimo poškození okna a tabule; tudíž opravy poškozených dveří a zámku. Vzdání se poškozeného na náhradu jest však s hlediska čís. 2 druhého odstavce §u 531 tr. zák. bez významu, ježto pojem náhrady přímo vylučuje pojem vzdání se, a co do onoho ustanovení není tu obdobného výkladu, jaký se co do nápravy škody § 187 tr. zák. podává ze znění §u 188 tr. zák. Požadujeť ustanovení §u 531 tr. zák., aby pachatel aspoň podle svých sil snažil se odčiniti způsobené bezpráví tím, že, třeba bez žádosti poškozeného, zjedná co do jmění tohoto týž stav, jaký byl před činem trestným. I kdyby tedy navrženými průvody bylo zjištěno, co jimi mělo býti osvědčeno, nebyla by tím zjednána beztrestnost stěžovatelova z důvodů promlčení, jelikož — jak i poškozená seznala a stížnost ani nepopírá — za část způsobené škody, totiž za poškození dveří a zámku, náhrada dána nebyla, a stěžovatel ani netvrdil, že nebyl s to, dáti i tuto náhradu. Zamítací usnesení nalézacího soudu nemohlo proto míti na rozhodnutí účinek stěžovateli škodlivý a nalézací soud správně použil zákona, řídě se názorem, že náhradou, vyhovující sice tvrzenému narovnání pachatele s poškozenou, neobsahující však celé způsobené škody, předpoklad promlčení dle čís. 2 druhého odstavce §u 531 tr. zák. zjednán není.

Čís. 1300.

Vzetí do přísahy není zákonným předpokladem povahy osoby vrchnostenské, leč by to zákon výslovně nařizoval.

(Rozh. ze dne 13. října 1923, Kr II 554/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 312 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že H. nepožíval ochrany §u 68 tr. zák. vzhledem k tomu, že dle zjištění rozsudku nesložil ani slibu ani přísahy. Stížnost dovozuje, že každý orgán státní musí nezbytně vykonati slib nebo přísahu, jinak že ho nelze připustiti k úředním výkonům, a že výkony jím předsevzaté nesluší pokládati za výkony úřední. Námitka je právně bezpodstatnou. Ustanovení druhého odstavce §u 68 tr. zák., dle něhož pouze lesní úředníci a lesní dozorčí personál, ustanovení k dozoru nad lesy, požívají ochrany dle §u 68 tr. zák., i když jsou ve službách soukromých, ale jen tehdy, byly-li příslušným úřadem zeměpanským vzaty do přísahy, nasvědčuje zcela neklamně tomu, že se u ostatních osob, vypočtených tamtéž jako vrchnost, vzetí do přísahy jako zákonný předpoklad povahy osoby vrchnostenské nevyžaduje. To patrno i z ustanovení dru-

hého odstavce §u 101 tr. zák., dle něhož i za úředníka ve smyslu prvého odstavce téhož §u pokládati jest toho, kdož mocí přímého nebo nepřiměho veřejného příkazu, přísežně nebo nepřísežně povolán jest obstarávati záležitosti vládní. Právem přiznává proto rozsudek povahu osoby vrchnostenské a ochranu dle §u 68 tr. zák. Janu H-ovi, který dle rozsudkového zjištění u berního úřadu v K. jako trestní posel, byť jen na přechodnou dobu, ustanoven byl na základě schválení moravského zemského finančního ředitelství v Brně ze dne 14. října 1921, kterým obdržel od jmenovaného berního úřadu legitimaci, že dle citovaného výnosu ustanoven byl trestním poslem a že jest oprávněn prováděti nařízené zájmy.

Čís. 1301.

»Veřejným« ve smyslu §u 305 tr. zák. jest projev, jenž byl pronesen za okolností, že mohl býti zaslechnut více osobami, předem individuelně neurčitými. K výkladu pojmu »veřejně« v §u 39 zákona na ochranu republiky nelze tu přihlížeti.

(Rozh. ze dne 13. října 1923, Kr II 649/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 8. srpna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. a přestupkem dle §u 496 tr. zák. a dle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

Důvody:

Hmotněprávní zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že soud, prý neprávem, uznal, že závadný výrok pronesen byl veřejně, ač nestalo se tak na nějaké schůzi ani na místě, kde se lidé četně shromažďují, nýbrž pronesen byl vůči jednotlivci v nepatrné, zapadlé vesnici. Než tam, kde zákon vyžaduje veřejnosti kvalifikované, jako v §§ 308, 309, 310 tr. zák., nepomíjí též přiměřeným doslovem to zdůrazniti. V §u 305 tr. zák. používá zákon jen téhož zcela všeobecného obratu, jako na všech místech, kde nejde o řeč pouze soukromě, mezi čtyřma očima pronesenou. Znamenáť tu výraz veřejně, kladený na roveň obratu před více — tedy alespoň dvěma — lidmi, nastoupivší důsledně na místo obratu »na místě veřejném« v trestním zákoníku z roku 1803, jen tolik, že řeč pronesena býti musí za okolností, kde může zaslechnuta býti více osobami, předem individuelně neurčenými. Podotknuto budiž, že i vládnoucí teorie kvantitativní (již přijímá též osnova trestního zákona) rozumí pod pojmem veřejnosti jen možnost postřehnutí činu větším počtem osob, při čemž ani na tom nesejde, zda jsou to osoby, určené individuelně čili nic. Dle toho byla tu veřejnost též v tomto případě, neboť řeč pronesena byla dle zjištění rozsudku vůči Františku F-ovi na veřejné ulici, kde v tu dobu chodili lidé po práci, a mohli ji zaslechnouti. Může býti ovšem pochybným, zda závadnými slovy, pronesenými toliko vůči svědku F-ovi, stěžovatel vybízel k neuposlechnutí mobilisačního rozkazu, kdyžtě není zjištěno, že obžalovaný měl přímý úmysl, aby slova jeho slyšeli i jiní lidé. Nepochybně sluší však ve slovech těch shledati schvalování podobného, zákonu se příčícího jednání, pokud se týče pokus, je ospravedlniti, což oboje zákon klade na roveň vybízení k němu. Ustanovení zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923 čís. 50 sb. z. a n. nemohou — jak mylně za to má stěžovatel — přijíti v úvahu. Nejvyšší soud jako soud zrušovací přezkoumává, zdali čin, z něhož jest obžalovaný viněn, zakládá skutkovou podstatu určitého trestného činu podle trestních norem, platných v době vynesení rozsudku v první stolici, a zdali bylo nalézacím soudem na zjištěnou skutkovou podstatu správně použito tehdy platné trestní normy. Poněvadž v době, kdy byl vynesen napadený rozsudek, zákon na ochranu republiky ještě neplatil, jest pro zrušovací soud jedině směrodatno, zdali skutková podstata, zjištěná nalézacím soudem, vyčerpává všechny pojmové znaky přečinu dle §u 305 tr. zák., jenž v době vynesení rozsudku nalézacího soudu platil. Se stanoviska čl. IX. uvoz. zák. k trestn. zák. nemůže proto zákon na ochranu republiky přijíti pro Nejvyšší soud v úvahu. Poukaz stěžovatelův na výklad slůvka »veřejně«, jejž mu dává ustanovení druhého odstavce §u 39 zák. o ochraně republiky, jest bezpodstatný, poněvadž jak z marginální rubriky tohoto místa zákonného: »výklad jednotlivých výrazů tohoto zákona« vychází na jevo, vztahuje se tento zákonný předpis jen na trestné činy normované v tomto zákoně, t. j. v zákoně na ochranu republiky.

Čís. 1302.

Není-li jisto, která ze dvou odporujících si výpovědí svědka byla křivou (§ 199 písm. a) tr. zák.), jest rozsudek vyříknouti alternativně. Nejsou-li obě výpovědi stíhány týmž trestem, jest uložiti trest stanovený pro mírněji stíhaný trestní čin.

(Rozh. ze dne 15. října 1933, Kr II 452/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 9. května 1922, pokud jím byl obžalovaný dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin podvodu ve smyslu §§ů 197, 199 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal právem, že jest obžalovaný vinen zločinem podvodu dle §§ů 197, 199 a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že vydal křivé svědectví buď dne 4. března 1920 před okresním soudem ve V. nepřísežně, nebo dne 25. srpna 1920 před krajským soudem přísežně, i odsuzuje se za to dle §u 202 tr. z. za použití §u 54 tr. zák. do žaláře na jeden měsíc.

Důvody:

Na obžalovaného byla vznesena obžaloba pro zločin podvodu dle §§ů 197, 199 a) tr. zák., který spatřoval obžalovací spis v tom, že ob-

žalovaný dne 4. března 1920 u okresního soudu ve V. vydal vědomě křivé svědectví. Při hlavním přelíčení navrhl veřejný obžalobce dle §u 255 tr. ř., by obžalovaný byl odsouzen dle obžaloby, pro případ však, že by soud měl za to, že výpověď obžalovaného u okresního soudu byla správná, učinil návrh na eventuální potrestání jeho pro zločin podvodu spáchaného tím, že vědomě křivě svědčil u krajského soudu, po případě, že takto svědčil buď u okresního soudu neb u krajského soudu. Napadený rozsudek dospívá ohledně obžalovaného k závěru, dle něhož není pochybnosti o tom, že jedna ze svědeckých výpovědí jeho, buď ona, kterou učinil u okresního soudu dne 4. března 1920 bez přísahy, nebo ta, kterou učinil při hlavním přelíčení u krajského soudu dne 25. srpna 1920 pod přísahou, je křivá, a že obžalovaný buď v onom anebo v tomto případě udal u soudu vědomě nepravdu. Rozsudkový výrok, jímž obžalovaný byl z obžaloby sproštěn, odůvodněn je v rozhodovacích důvodech v ten rozum, že se nedá dokázati, k t e r á z jeho svědeckých výpovědí je křivá, pročež prý skutková povaha činu, který jest položiti za základ výroku o vině, nemůže býti ustrojena tak, jak je to dle §u 260 tr. ř. k výroku o vině nutným. Dále se uvádí, že v každém z obou případů jde o docela jiný trestný čin — v prvém případě o zločin podvodu, spáchaný křivým svědectvím ve smyslu §§ů 197, 199 a) tr. zák., ve druhém o zločin podvodu, spáchaný křivou přísahou ve smyslu §§ů 197, 199 a), 204 tr. zák., z nichž na každý je dle trestního zákona uložen docela jiný druh trestu tak, že by při odsuzujícím výroku alternativním musil důsledně zníti alternativně také výrok o trestu, což označeno jest v rozsudku jako protismyslné. Tyto úvahy se končí závěrem, že ježto není prokázáno, že se obžalovaný dopustil jednoho nebo druhého zločinu, nezbylo, než vynésti ohledně něho rozsudek osvobozující. Zmateční stížnost uplatňuje proti tomuto výroku rozsudkovému důvody zmatečnosti čís. 7, 9 a) §u 281 tr. ř. Důvodu zmatku čís. 7 dovolává se zřejmě neprávem, neboť o rozsudku, jímž byl obžalovaný sproštěn z obžaloby v obojí alternativě, nelze důvodně říci, že by nechával nepovšimnutým některý čin, na který obžaloba zněla, že by jím tedy obžaloba v té neb oné části nebyla došla vyřízení. Ostatně zmateční stížnost vůbec neobjasňuje hlediska, s něhož má za to, že napadeným rozsudkem obžaloba nebyla vyřízena. Naproti tomu jest oprávněna zmateční stížnost, pokud napadá rozsudkový výrok jako zmatečný dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Předeslati dlužno, že již obžaloba vyhovuje ve svém konečném alternativním pojetí předpisu §u 207 čís. 2 tr. ř., zahrnujíc v sobě zejména i zvláštní okolnosti skutkové, pokud toho k zřetelnému označení činu bylo potřebí. Tím dán byl zároveň předpoklad, aby mohl býti splněn i požadavek, vytčený v §u 260 čís. 1 tr. ř., aby totiž v odsuzujícím rozsudku bylo vysloveno, kterým činem obžalovaný byl uznán vinným. Tomuto požadavku vyhovuje i výrok alternativní, neboť také jím vylučuje se jak možnost záměny činů, na něž výrok zní, s činem jiným, tak i nebezpečí opětného stihání obžalovaného pro ten neb onen z činů, pojatých do rozsudkového výroku. Dle §u 260 čís. 1 tr. ř. dlužno sice v odsuzujícím rozsudku označiti výslovně i skutkové okolnosti, podmiňující určitou sazbu trestní a napadený rozsudek spatřuje hlavní závadu, bránící odsouzení obžalovaného, v tom, že v každém z obou případů jde o docela jiný trestný čin, z nichž na každý uložen je v trestním zákoně docela jiný druh trestu. Než v obojím případě jde o skutkovou podstatu stejného činu trestného, totiž zločinu podvodu ve smyslu §§ů 197, 199 a) tr. zák., kterou dle výslovného znění posléz uvedeného §u zakládá také vykonání křivé přísahy u soudu, pokud se týče vydání křivého svědectví soudního, i v tom případě, zahrnuje-li v sobě zároveň vykonání přísahy. Ustanovení §u 204 tr. zák. uvádí se proto v rozsudku nevhodně, neboť ono není než stanovením trestů pro případ, byl-li zločin podvodu spáchán křivou přísahou, a § 199 a) tr. zák. citován je v něm zřejmě právě proto, že jím již vystižena je i skutková podstata zločinu podvodu, spáchaného křivou přísahou ve všech svých pojmových náležitostech. Neprávem má tudíž nalézací soud za to, že v každém z obou případů šlo o docela jiný čin trestný. Jako neodůvodněné dlužno konečně označiti i rozpaky, v nichž se nalézací soud ocitl dle rozhodovacích důvodů rozsudkových v příčině odpovědi na otázku, dle kterého z obou trestních ustanovení, přicházejících tu v úvahu — §§y 202 a 204 tr. zák. — bylo obžalovanému v případě alternativně znějícího výroku odsuzujíuího uložiti trest. Přisvědčiti dlužno zmateční stížnosti, která správně má za to, že podle zásady, že v pochybnostech jest použiti zákona mírnějšího, bylo na místě vyměřiti trest dle mírnějšího ustanovení §u 202 tr. zák.

Čís. 1303.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Vodička na vlasy jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 17. října 1923, Kr I 562/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 11. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Důvod zmatečnosti čís. 9 a) provádí stížnost především námitkou, že vodu na vlasy jakožto předmět přepychu nelze považovati za předmět potřeby ve smyslu lichevního zákona, dle něhož prý stejně jako dle pojmu slov rozuměti je předmětem potřeby nikoli takovou věc, které se dá používati, nýbrž jen předmět, jehož se potřebuje, bez něhož se tudíž lidstvo neb aspoň jeho část nemůže obejíti. Námitka je bezpodstatna. Výklad, který dává zmateční stížnost pojmu předmětu potřeby, odpovídal by snad pojmu předmětu potřeby nezbytné ve smyslu dříve platných předpisů o stihání válečné lichvy, nikoli pojmu předmětu potřeby dle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., dle něhož roz-

umějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Že mytí hlavy a vlasů jest úkonem se stanoviska hygienického přímo nezbytným, je nepochybno. Je sice pravda, že většina lidstva spokojuje se při tom prostředky méně nákladnými, než jsou speciální vody na vlasy a jiné podobné prostředky, mající arci zároveň ráz přípravků více méně kosmetických. Tím nepozbývají však prostředky ty povahy předmětů potřeby, neboť rozhodným je fakt, že jich také jako pomůcky k účelům nesporně hygienickým a tedy k ukojení důležité potřeby kulturních lidí používá jistě nikoli nepatrná část obecenstva a nikoli právě jen osoby marnivé, jak míní zmateční stížnost. Není bez významu, že zmateční stížnost v oné části svých vývodů, jimiž uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř., zdůrazňuje, že voda, o kterou jde v tomto případě, měla jistý, ve stížnosti arci blíže nenaznačený účinek, čímž vlastně sama dovozuje, že šlo o prostředek, způsobilý sloužiti oněm potřebám lidským, o nichž bylo se zde zmíněno. Právem proto i rozsudek ve vodě té, poněvadž se jí dle přesvědčení nalézacího soudu dalo jako mycího prostředku používati, spatřuje předmět potřeby ve smyslu lichevního zákona, zdůrazňuje vzhledem k hořejším úvahám zajistě případně, že určité vrstvy lidí nespokojí se mytím hlavy pouhou vodou a mýdlem, majíce za to, že k řádnému vymytí vlasů a pokožky hlavy je třeba vody chemicky připravené, která je pro ně takto předmětem potřeby.

Čís. 1304.

Pro skutkovou podstatu zpronevěry jest bez významu, že zpronevěřiteli příslušela proti poškozenému vzájemná pohledávka. Okolnost tuto nelze po případě uplatňovati ani s hlediska §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 17. října 1923, Kr II 612/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 10. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 b) a v souvislosti s-ním důvod čís. 4 §u 281 tr. ř. Namítá, že při narovnání dne 3. listopadu 1920 mezi obžalovaným a svědkem Josefem R-ou bylo mimo k 21.000 Kč, za prodané koně strženým, přihlíženo také ještě k jiným položkám, které pocházely z poměru ryze soukromoprávního. Poněvadž prý v této trestní věci může jíti pouze o oněch 21.000 Kč, a ježto obžalovaný ihned při uzavření narovnání složil 5.000 Kč, zbylo prý k zapravení pouze 16.000 Kč. Naproti tomu má prý však obžalovaný proti Josefu R-ovi vzájemnou pohledávku na 19.450 Kč, kterou též obžalovaný zažaloval a projednává se prý dotyčná věc nyní u zemského soudu v Praze. Mělo prý se proto hlavní přelíčení v této trestní věci odročiti až do ukončení onoho civilního sporu, jak to obhájce při hlavním přelíčení navrhoval, čemuž však soud nevyhověl. Tím byl prý obžalovaný zkrácen na svých právech, poněvadž, kdyby civilní spor skončil úspěšně pro obžalovaného, bylo by prý pohledávání svědka R-a z narovnání vzájemnou pohledávkou obžalovaného 19.450 Kč zaplaceno, ba přeplaceno, a nastala by tímto způsobem, i kdyby prý se obžalovaný byl dopustil zpronevěry koní, beztrestnost zpronevěry pro účinnou lítost ve smyslu §u 187 tr. zák. Stížnost je bezdůvodna. Po skutkové stránce dlužno předně zdůrazniti, že dle zjištění nejsou nároky, uplatňované obžalovaným proti R-ovi civilní žalobou s tímto trestním případem v žádné souvislosti. Béřeť soud ohledně obou obžalovanému zapůjčených koní za prokázáno, že obžalovaný měl dle úmluvy koní těch pro svou potřebu užívati, že však byl naproti tomu povinen koně krmiti a že se k tomu také zavázal. Soud zjišťuje dále, že obžalovaný při smíru ze dne 3. listopadu 1920 s Josefem R-ou neuplatňoval proti němu žádných nároků. Okolnost, že nároky, vymáhané civilní žalobou, nejsou v souvislosti s případem, o nějž tu jde, nebyla by arci s hlediska soukromoprávního na závadu jejich započtení na nárok Josefa R. proti obžalovanému ze smíru, poněvadž podmínkou započtení vzájemných pohledávek není totožnost jejich právního důvodu. Leč pro obor práva trestního nevylučovala by pouhá okolnost, že obžalovanému příslušela proti druhé straně vzájemná pohledávka, protiprávnost jeho jednání, zvláště když jde o vzájemnou pohledávku, jež, jak o tom svědčí obsah spisu zemského soudu v Praze, nelze uznati ve smyslu §u 1438 obč. zák. za likvidní, to jest bez rozsáhlého provádění důkazů zjistitelnou. Neboť, měl-li obžalovaný skutečně za to, že má na R-ovi co k pohledávání, zavdávalo mu to podnět k tomu, by naléhal vůči R-ovi na súčtování, nebo v případu, že by se vzpěčoval, k vymáhání vzájemné pohledávky cestou soudní, neoprávňovalo ho však nikterak, by svémocně prodal koně svěřené mu druhou stranou a ponechal si peníze za ně stržené pro sebe. Protiprávnost jednání obžalovaného je tím patrnější, uváží-li se, že neuplatňoval vzájemné pohledávky ani při smíru ze dne 21. března 1921 před okresním soudem v N., kdy se zavázal zaplatiti R-ovi zažalovaných 19.859 Kč s přísl., ale že nastoupil proti R-ovi cestu soudní až teprve 4 měsíce po učiněném trestním oznámení. Za tohoto stavu věci nepřišla by obžalovanému k dobru beztrestnost z důvodu § 187 tr. zák. ani v tom případě, kdyby obžalovanému zažalovaná pohledávka byla skutečně snad přisouzena. Právní posouzení věci nalézacím soudem je proto bezvadné a není tu důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. Tím je odňata půda i pro dovolávání se důvodu zmatečnosti č. 4 §u 281 tr. ř. z té příčiny, že nebylo vyhověno návrhu obžalovaného, by trestní řízení přerušeno bylo až do právoplatného zakončení onoho sporu civilního.

Čís. 1305.

Prodej bezcenných věcí jako léčidel zakládá sice skutkovou podstatu podvodu, nikoliv však též přestupku dle §u 343 tr. zák.

(Rozh. ze dne 17. října 1923, Kr I 1175/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 30. srpna 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ů 197, 200, 201 d) tr. zák. a přestupkem §u 343 tr. zák., potud, že zrušil napadený rozsudek v odsuzujícím výroku pro přestupek §u 343 tr. zák. a sprostil obžalovanou z obžaloby pro tento trestný čin; jinak zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., shledává nesprávné použití zákona v tom, že soud uznal obžalovanou vinnou zločinem podvodu, ačkoliv podle rozsudečných zjištění prý obžalovaná jen zdůrazňovala účelnost koupě jalovcové šťávy vzhledem k udanlivým nemocem koupěchtivých, v čemž nelze spatřiti lstivé předstírání ve smyslu §u 197 tr. zák., nýbrž jen vychvalování zboží a jeho vhodnosti k hojení různých nemocí, tedy reklamu, v životě obchodnickém obvyklou, která, ač snad nezakládá se zcela na pravdě, nemůže osobu obyčejných schopností uvésti v omyl. Osoba taková prý ví a musí věděti, že jen lékař jest s to, by poznal nemoce. Kupitelé prý v tomto případě věděli, že obžalovaná je pouze podomní obchodnicí, která lékařských znalostí nemá, takže, i když jim prohlásila, že trpí nějakou nemocí, bez pochyby musili si býti vědomi, že se tu jedná pouze o ponoukání ke koupi. Tvrzení nepravdivé dlužno prý považovati za lstivé předstírání jen tehdy, když se děje způsobem takovým, že za normálních okolností a při obyčejné opatrnosti nelze snadno seznati omyl jím vyvolaný. Vychvalování zboží, jaké bylo v tomto případě soudem zjištěno, jest prý u podomních obchodníků zjevem obvyklým, který každý kupující může správně posuzovati, takže není s to, by oklamal a uvedl v omyl. Avšak stížnost není v právu. Vývody její uchylují se částečně od rozsudečných zjištění. Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaná předstírala, že byla několik let pomocnicí bylinářky, u níž prý nabyla znalostí léčitelství, dále, že soukromí účastníci nebo jejich příbuzní jsou nemocni, že šťáva jalovcová a ostatní nabízené prostředky jsou účelným léčidlem pro jejich nemoc, a že si byla vědoma bezúčelnosti vychvalovaných prostředků léčebních. Tato nepravdivá tvrzení však vybočují zřejmě z rámce obvyklého vychvalování zboží, neboť nepravdivost jich nelze bez důkladnějšího rozmyslu nebo pátrání ihned seznati, a jsou způsobilá vyvolati nesprávnou představu a vzbuditi víru v pravdivost tvrzení u osob oklamaných. Zvláštní námahy a dovednosti k dosažení oklamání zákon nevyhledává. Stačí, že obžalovaná podle skutkových zjištění mohla vyvolati, ba i vyvolala nepravdivým tvrzením mylné mínění o pravém stavu věci. Tvrdila-li tedy obžalovaná vědomě nepravdivě, že jest znalou léčitelství, že soukromí účastníci jsou nemocní a že nabízené zboží jest účelným léčidlem pro jejich nemoc, ukrývala se pod nepravou rouškou osoby znalé umění léčebného. Ježto pak nalézací soud po stránce subjektivní zjišťuje, že obžalovaná jednala v úmyslu, aby svedla tím soukromé účastníky ke školivým činům, ku kterýmž by se nebyli odhodlali, kdyby podvod nebyl býval na nich spáchán, ježto by nikdy nekupovali méně cennou, pro ně pak skoro bezcennou jalovcovou šťávu v takovém množství, a že oklamaní utrpěli tím škodu 200 Kč převyšující, jsou tu všechny náležitosti zločinu podvodu, zejména i lest a vyvolání omylu po rozumu §§ 197, 200, 201 d) tr. zák.

Pokud však stížnost týmž důvodem zmatečnosti napadá odsouzení obžalované pro přestupek §u 343 tr. zák., nelze jí upříti oprávnění. Skutková podstata tohoto přestupku vyžaduje, aby provozováno bylo hojičství. Než podle rozsudečných zjištění nelze mluviti v tomto případě o nějakém léčení nemocných. Soud zjišťuje, že obžalovaná jednala v úmyslu, by prodávala méněcenné zboží, že si byla vědoma bezúčelnosti nabízených jí léčidel, pokud se týče, že jen předstírala, že jest znalou hojičství a že poškození jsou nemocni. Tím jest však také zjištěno, že obžalovaná léčení soukromých účastníků vůbec nezamýšlela. Jedná se tedy jen o prodej méněcenných prostředků léčebních v úmyslu podvodném, nikoli však o provozování hojičství ve smyslu §u 343 tr. zák.

Čís. 1306.

Vynucení konání, k němuž osoba, na níž se požaduje, jest povinna, není vydíráním.

Jen pokud úmysl a činnost pachatele neb účinky jeho činnosti převyšují násilí §em 83 tr. zák. předpokládané, lze na činnost pachatele vedle ustanovení §u 83 tr. zák. použíti současně trestního ustanovení, které ohledně tohoto přebytku přichází v úvahu.

(Roz. ze dne 18. října 1923, Kr I 998/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 15. května 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem vydírání dle §u 98 lit. a), b) tr. zák., zločinem rušení míru domovního dle §u 83 tr. zák. a přestupkem §u 411 tr. zák., pokud napadla výrok prvé stolice, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem vydírání dle §u 98 písm. a) b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a sprostil stěžovatele z obžaloby pro zločin dle §u 98 lit. a), b) tr. zák., jehož se prý dopustili tím, že dne 24. března 1921 v N. řediteli továrny Adolfu N-ovi skutečné násilí učinili a mu bezprostředně ústně vyhrožovali ublížením na těle, by na něm vynutili vyplacení ošacovacího přídavku, při čemž vyhrůžka ta, hledíc k okolnostem, byla způsobilá vzbuditi v Adolfu N-ovi důvodnou obavu. Jinak zmateční stížnost obžalovaných zavrhl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

v důvodech:

Vývody zmateční stížnosti odnášejí se — třebaže se konečný její návrh domáhá povšechně sprostění stěžovatelů z obžaloby — jak po skutkové tak i po věcné stránce výhradně k výroku, jímž obžalovaní byli uznáni vinnými zločiny rušení míru domovního a vydírání, a ke skutkovým zjištěním, na kterých se tento výrok zakládá.

Stížnosti nelze, ovšem jen pokud jde o zločin vydírání, upříti důvodnosti, pokud napadá vývody, že stěžovatelé měli právní nárok na ošacovací přídavek, jehož vyplacení dle zjištění nalézacího soudu násilně vynucovali, názor nalézacího soudu, že nezáleží na tom, zda obžalovaní takový nárok měli, či zda ošacovací přídavek ručil za poskytnutou zápůjčku. Vynucení konání, k němuž osoba, na níž se činí nárok aneb osoba, která dlužníka zastupuje, jest povinna, není vydíráním. Konání, které se vynucuje, musí býti na osobě, jíž se činí násilí nebo vyhrožuje, požadováno bezprávně. Fysické nebo psychické násilí musí směřovati k újmě postižené osoby. Důsledkem právního názoru, s hlediska pojmu vydírání mylného, jímž se nalézací soud řídil, nebylo jím zjištěno, že stěžovatelé byli si vědomi bezprávnosti vynucovaného nároku, takže výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin vydírání, není zjištěnými skutečnostmi opodstatněn, spočívá na nesprávném použití zákona a je zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Než výrok ten je zmatečným i dle čís. 10 §u 281 tr. ř. Fysické a psychické násilí, které vykonali stěžovatelé na řediteli Adolfu N-ovi a ostatních, v kanceláři přítomných zaměstnancích podniku ve zjištěném úmyslu, by ředitele N-a donutili k vyplacení ošacovacího přídavku, bylo dle výslovného nařízení §u 98 tr. zák. pojmu zločinu vydírání, — jež bylo při nedostatku zvláštních okolností, v druhém odstavci §u 100 tr. zák. vytčených, trestati dle prvého odstavce tohoto §u těžkým žalářem od 6 měsíců do jednoho roku — podřaditi jen tehdy, nebylo-li násilí zločinem takovým, na nějž uložen je trest těžší. V tomto případě bylo však toto násilí součástkou celé činnosti stěžovatelů, skládající se z vniknutí do cizího domu a z vykonání násilí na lidech domácích (za účelem provedení práva, na které si stěžovatelé činili nárok), tedy součástkou skutkové podstaty rušení míru domovního, za které propadají stěžovatelé jako původci zločinu dle prvé věty §u 84 tr. zák. trestní sazbě těžkého žaláře od 1 roku do 5 let, jelikož byli všichni činnými v zájmu vlastním a za účelem vlastním, an se každý z nich domáhal přídavku ošacovacího i pro sebe. Jen pokud úmysl a činnost pachatele neb účinky jeho činnosti převyšují násilí, §em 83 tr. zák. předpokládané, pokud je tu tedy na př. současně úmysl, v §u 99 tr. zák. vyznačený — což nalézací soud nezjišťuje, — neb účinky v §u 411 tr. zák. vytčené — které jsou prvou stolicí zjištěny — lze na činnost pachatele vedle ustanovení §u 83 tr. zák. použíti současně trestního ustanovení, které ohledně tohoto přebytku přichází v úvahu. Jinak jest však násilí vyčerpáno podřaděním činu pod ustanovení §u 83 tr. zák. Uznal-li nalézací soud stěžovatele vinnými také zločinem dle §u 98 tr. zák., použil na skutek stěžovatelův zákona, který se při správném jeho výkladu k němu nevztahuje a přivodil zmatek dle čís. 10 §u 281 tr. ř. I bylo pro dolíčené zmatky napadený rozsudek ve zmíněném výroku o vině a v důsledcích toho i ve výroku o trestech a souvisejících s ním výrocích zrušiti. Tím se stalo bezpředmětným, co stížnost vytýká jinak rozsudku po stránce skutkové a věcné ohledně zločinu vydírání.

Čís. 1307.

Byla-li prodateli zaslána kupitelem kupní cena předem, jest s hlediska §u 183 tr. zák. lhostejno, jakým způsobem s ní příjemce naložil.

(Rozh. ze dne 18. října 1923, Kr I 1287/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 a), 200 tr. zák. a zločinem zpronevěry dle §§ 183 a 184 tr. zák. potud, že zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák. a sprostil stěžovatele dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle §§ 183, 184 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že v březnu 1920 4600 Kč Adolfem Sch-em mu zaslaných, pro sebe užil, tudíž cizí svěřený majetek v ceně, 200 Kč převyšující, za sebou zadržel a si přivlastnil. Naproti tomu zavrhl zmateční stížnost, pokud směřovala proti výroku prvé stolice, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §ů 197, 199 lit. a), 200 tr. zák. Sprošťující výrok odůvodnil

takto:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud směřuje proti výroku napadeného rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §ů 183, 184 tr. zák. Napadený rozsudek zjišťuje, že Adolf Sch. zaslal někdy v březnu 1920 stěžovateli 4600 Kč na objednávku gumových obručí a že stěžovatel objednávky dosud nevyřídil a zaslaných peněz pro sebe použil, a shledává v okolnosti, že stěžovatel zboží nedodal a peněz nevrátil, naopak jich pro sebe použil, skutkovou podstatu zpronevěry, pokládaje 4600 Kč za cizí, stěžovateli svěřený majetek. Právem napadá stížnost tento právní názor z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. jako mylný. Věc jest pokládati za svěřenou, byla-li držitelem odevzdána faktický v moc pachatelovu s příkazem, by, nebo v předpokladu, že s ní v odevzdatelově smyslu určitým způsobem naloží. V projednávaném případě takového příkazu (předpokladu) Sch-ova zde nebylo. Sch-ovi bylo zcela lhostejno, jak stěžovatel s penězi naloží; šlo mu výhradně o to, by mu stěžovatel, přijav peníze, zaslal zboží, které objednal a předem zaplatil. Sch. nepředpokládal, že stěžovatel použije peněz k nákupu objednaného zboží nebo jiným určitým způsobem, ale předpokládal jen, že i stěžovatel jako prodatel splní — po případě ze svých zásob — kupní smlouvu, která zasláním kupní ceny byla se strany Sch-ovy jako kupitele splněna. Zaslaná kupní cena nebyla odevzdána pouze do faktické moci, nýbrž i do neomezené právní dispose stěžovatele, který se takto stal majitelem zaslaných peněz, nejsa nikterak omezen co do způsobu nakládání s nimi. Tím, že stěžovatel pak ani objednaného a předem zaplaceného zboží nezaslal, ani kupní ceny nevrátil, ale použil jí pro sebe, neporušil stěžovatel důvěry, která byla Sch-em v něj vložena co do způsobu, jakým se zaslanými penězy naloží, nýbrž porušil důvěru, která byla v něj vložena v jiném směru, totiž že splní se své strany kupní smlouvu, Sch-em již splněnou. Bezprávím nebylo zadržení a přivlastnění si zaslaných peněz samo o sobě, nýbrž skutečnost, že přes to zboží, již předem zaplacené, dodáno nebylo. Sch. propůjčil sice víru nabídce stěžovatelově, že prodává a dodá zboží jím nabízené, nesvěřil však stěžovateli zasílané peníze za účelem určitého nakládání s nimi. Odsuzující výrok nalézacího soudu spočívá v této části na nesprávném výkladu zákona co do pojmu věci svěřené

a je zmatečným dle čís. 9 §u 281 tr. ř. Bylo tudíž tuto část výroku o vině a důsledkem toho též výrok o trestu a výroky s tím související jakož i výrok o soukromoprávních nárocích Adolfa Sch-a zrušiti. Nalézací soud vylučuje, že stěžovatel měl v této věci podvodný úmysl, t. j. úmysl uvésti lstivým předstíráním Adolfa Sch-a v omyl, čímž tento na své majetnosti škodu utrpěti měl. Není zde takto dle zjištění nalézacího soudu poukazu ani na jiný trestný čin; takové poukazy nejsou ani ze spisů, najmě z výpovědi Sch-ovy a stěžovatelovy patrny. Bylo proto stěžovatele v tomto směru propustiti z obžaloby, směřující ke zločinu podvodu a podřaděné prvou stolicí zločinu zpronevěry.

Čís. 1308.

Zmateční stížnost na záštitu zákona nemůže směřovati proti skutkovému základu rozhodnutí.

(Rozh. ze dne 18. října 1923, Kr I 551/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku okresního soudu v Dobříši ze dne 27. září 1922, jímž byla Marie F-ová uznána vinnou přestupkem cizoložství dle §u 502 tr. zák., a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího ze dne 28. listopadu 1922, pokud jím odvolání Marie F-ové nebylo vyhověno, právem v ten smysl, že zmateční stížnosti částečně vyhověl, částečně ji zavrhl a odůvodnil zavrhující výrok

takto:

Podle §u 33 tr. ř. může býti zmateční stížnost na záštitu zákona podána jen tehdy, když jde o porušení nebo nesprávné použití zákona. Stížnost podle §u 33 tr. ř. nemůže však směřovati proti skutkovému základu rozhodnutí. Zmateční stížnost vybočuje z těchto zákonem vytčených mezí. Vývody její nesou se nepokrytě za tím cílem, by bylo uznáno, že první soud, pokud se týče odvolací soud neřešily správně skutkovou otázku a neprovedly všechny důkazy, potřebné k bezpečnému jejímu řešení. Jest pouze věcí volné soudcovské úvahy, které důkazy pokládá soud za potřebné a které vzhledem k důkazům již provedeným nepokládá za nutné; jinými slovy, zda provedené důkazy jsou soudu postačitelny čili nic. Jest ovšem pravda, že nepřipuštění, pokud se týče neprovedení nabídnutých důkazů může po případě zakládati zmatečnost podle §u 281 čís. 4 tr. ř., avšak i tu jest to věcí volného uvažování stolice zrušovací, pokud se týče vzhledem k §u 468 čís. 2 tr. ř., stolice odvolací, zda ty neb ony důkazy pro nabytí přesvědčení soudu jsou nutny čili nic; v tomto směru tedy i soud zrušovací (odvolací) zkoumaje a uvažuje, zdali a jaký vliv by důkazy, prvou stolicí neprovedené, mohly míti na přesvědčení soudu, obírá se otázkou skutkovou a důkazní. Tyto otázky jsou však, jak shora řečeno, z okruhu úvah při rozhodování o zmateční stížnosti na záštitu zákona vyloučeny a neshledává proto soud zrušovací v naznačeném směru předpokladů, za nichž podle §u 33 tr. ř. může býti

podána stížnost na záštitu zákona. Totéž platí o vývodech stížnosti, pokud vytýkají, že nižší soudy nenařídily lékařského prozkoumání duševního stavu svědka L-a, ač by to bylo důležito pro posouzení otázky promlčení, neboť kdyby bylo zjištěno, že je skutečně sexuelně perversní a že jeho zápisky jsou pouhým výronem této jeho perversity, pak také data v zápiscích zanesená by byla bezvýznamná a byly by soudy nižší dospěly ohledně doby posledního závadného skutku k jinému přesvědčení. I tato výtka jeví se jako nepřípustné brojení proti skutkovému základu rozsudků nižších stolic a odkazuje se proto v tomto směru na to, co shora bylo řečeno. V bodech těchto bylo proto zmateční stížnost pro její nepřípustnost zavrhnouti.

Čís. 1309.

Ke skutkové podstatě přestupku dle §u 477 tr. zák. stačí, že kupovaná věc jest nejistého původu a že jest důvod k domněnce, že byla odcizena nebo zpronevěřena. Přichází tu v úvahu osoba prodávajícího a povaha věci kupované.

(Rozh. ze dne 18. října 1923, Kr II 635/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 21. srpna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 477 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvod zmatečnosti čís. 10, provádí však ve skutečnosti důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř., poněvadž netvrdí ani nenaznačuje, že měl býti obžalovaný uznán vinným jiným, méně trestným činem, než uvádí rozsudek, nýbrž domáhá se úplného sproštění stěžovatele z obžaloby. Stížnost namítá, že obžalovaný neměl býti uznán vinným přestupkem §u 477 tr. zák., protože při koupi svrchníku neměl podezření, že jde o věc kradenou, a z pouhé okolnosti, že jej koupil od neznámých osob, z nichž jedna měla na sobě více kalhot, nemohl za to míti, že byl svrchník odcizen. Ohledně šatů, jež koupil od G-a, nebylo vůbec zjištěno, že pocházely z krádeže, naopak jest jisto, že byly majetkem prodávajícího. K těmto vývodům zmateční stížnosti dlužno především uvésti, že obžalovaný byl uznán vinným přestupkem §u 477 tr. zák. pouze proto, že koupil svrchník od G-a a V-a, ačkoliv mohl míti podezření, že je kradený, nikoliv také proto, že koupil mimo to ještě staré šatstvo, o němž rozsudek výslovně zjišťuje, že patřilo prodávajícímu Janu G-ovi. Tím se stávají výtky, které činí stížnost domnělému odsuzujícímu výroku pro koupi šatstva, bezpředmětnými. Pokud jde o koupi svrchníku, jest stížnost neodůvodněna. Ke skutkové podstatě §u 477 tr. zák. se vyhledává koupě věci podezřelé. Podezřelou jest každá věc, jejíž původ jest nejistým, o níž se dá důvodně souditi, že byla nabyta nepoctivě, že pochází z krádeže nebo zpronevěry. Jeť právě účelem trestního ustanovení §u 477 tr. zák., aby se úřadům, pá-

trajícím po věcech odcizených a zpronevěřených, jejich činnost usnadnila a pachateli zpeněžení takových věcí stížilo. Nevyhledává se tedy, jak má mylně za to zmateční stížnost, aby již bylo zjištěno, že věc byla odcizena, nýbrž stačí, že věc jest nejistého původu a že jest zde důvod k domněnce, že byla odcizena nebo zpronevěřena. Takové okolnosti, které odůvodňovaly podezření obžalovaného v tomto případě, jsou v rozsudku zjištěny; koupilť svrchník, ještě zachovalý, od dvou neznámých tuláků G-a a V-a, podezřele oblečených, takže již povaha věci kupované a ještě více osobnost prodávajících měla ho vésti k úsudku, že jde o věci nejistého původu, tedy o věci podezřelé.

Čís. 1310.

Vláda Československé republiky jest úřadem ve smyslu trestního zákona.

(Rozh. ze dne 19. října 1923, Kr I 952/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku trestního soudu v Praze ze dne 26. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §ů 488, 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863 a přestupkem §u 312 tr. zák.

Důvody:

Proti odsouzení pro přestupek §§ů 488 a 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze 17. prosince 1862 č. 8 ř. zák. namítá stížnost dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že vládu v republice nelze pokládati za úřad, poněvadž jest ústavem politickým, jehož jednání (zde prohlášení války) podléhá veřejné kritice s hlediska politických stran a jejich názorů. Obžalovaný pronesl svůj výrok ve vědomí přípustnosti takové kritiky bez urážlivého úmyslu. Jeho slova jsou ostatně všeobecné fráze, v politickém životě obvykle používané. Proti tomuto provedení zmateční stížnosti dlužno především uvésti, že dle rozsudečných zjištění se neomezil obžalovaný na pouhou kritiku vládního nařízení o mobilisaci a se nespokojil s pouhými bezvýznamnými frázemi, při některých politických schůzích oposičních stran obvyklými, nýbrž přímo veřejně svaloval vinu na mobilisaci s přípravou k válce na vládu, líčí její rozhodnost jako neodůvodněnou svévolnost vypočítanou na škodu dělnictva, ačkoliv bylo všeobecně známo, že opatření mobilisační, k nimž došlo v říjnu 1921, byla nevyhnutelně nutná k zabezpečení řádného provádění mírové smlouvy Trianonské a zajištění integrity republiky proti přehmatům maďarské vlády. Poněvadž tedy obžalovaný, jak rozsudek zjišťuje, sděloval skutečnosti smyšlené a převrácené a křivě vinil vládu z jednání nečestného a nemravného, překročil tím daleko meze přípustné kritiky. Pokud jde o námitku, že vláda není úřadem, stačí poukázati na ustanovení §u 64 poslední odstavec a §§ 70—84 ústavní listiny z 29. února 1920 čís. 121 sb. z. a n., dle nichž vykonává vláda veškerou moc vládní a výkonnou (pokud není zákony přikázána presidentovi republiky) — § 64 poslední odstavec — a rozhoduje ve sboru (ve schůzích, při nichž má president republiky právo býti přítomen a předsedati) o záležitostech vypočtených příkladmo v §u 81 ústavní listiny, spadající do sboru zákonodárství i administrativy. Dle toho jest každá vláda čsl. republiky ať parlamentární ať úřednická jako sbor ministrů se zvláštní příslušností úředním místem neboli úřadem ve smyslu trestního zákona. Po stránce subjektivní stačí k trestnému činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, vědomí, že jeho projev se dotýká cti jiného způsobem, naznačeným v §u 487 a 491 tr. zák. třeba toho pachatel právě nezamýšlel, nevyžaduje se tedy zvláštní urážlivý úmysl, jak má mylně za to zmateční stížnost.

Čís. 1311.

K pojmu »škodlivého neb nebezpečného člověka« ve smyslu §u 93 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. října 1923, Kr I 1198/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 18. září 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §u 93 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovanou dle §u 259 čís 3 tr. ř. z obžaloby, že dne 8. června 1922 v Plzni Janu P-ovi, nad nímž jí podle zákona žádné moci nepříslušelo, a jehož neměla příčiny ani pokládati za zločince ani míti ho důvodně za škodlivého nebo nebezpečného člověka v užívání osobní svobody překážela, čímž prý spáchala zločin veřejného násilí dle §u 93 tr. zák.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že dne 8. června 1922 přišel Jan P. do bytu Karly H-ové jako zmocněnec užívatelky domu Anny F-ové, by podnájemnice Annu S-ovou a dceru její, obžalovanou Boženu S-ovou, obývající část bytu Karly H-ové, přiměl k vystěhování, poněvadž tvrdily, že jsou přímými nájemkyněmi onoho bytu. Jan P. zastihl v kuchyni obě S-ové a Anna S-ová prohlásila, že je nájemnicí bytu, že se stěhovati nebude, a předložila P-ovi jakési potvrzení, užívatelkou domu Annou F-ovou podepsané, o jehož existenci P. nevěděl, P., nahlédnuv do onoho potvrzení, pojal podezření o jeho pravosti a prohlásil, že ho předloží k soudu a vzal je k sobě. Obě S-ové snažily se P-ovi potvrzení z ruky vyrvati, tahaly se s ním o ně a když P. mířil ke dveřím, zastupovaly mu cestu, jedna z nich, neznámo která, zamkla dvéře, obě postavily se ke dveřím tak, že P. k uzavřeným dveřím, v nichž klíč trčel, nemohl se dostati a zabraňovaly mu tak v přístupu ke dveřím, takže P. po dobu 10 minut byl v kuchyni uzamčen a teprve, když Anna S-ová dostala záchvat a omdlela, odemkla obžalovaná a P. pak volně odešel. V této zjištěné činnosti obžalované Boženy S-ové shledal nalézací soud skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák. Zmateční stížnost brojí proti tomuto odsuzujícímu výroku důvodem zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 9 b) §u 281 tr. ř. S hlediska důvodu čís. 9 a) uplatňuje v podstatě, že obža-

lovaná měla příčinu, považovati P-a za člověka škodlivého nebo nebezpečného, poněvadž nebyl oprávněn listinu mu ukázanou proti vůli obžalované a matky její si podržeti a že, když navrácení její odpíral a tudíž je obě v držbě listiny této rušil, byly dle zásad občanského práva oprávněny, násilí násilím odvrátiti. Stížnosti nelze upříti oprávnění. Pro význam pojmu »škodlivého neb nebezpečného člověka« netvoří skutečnost, že i bezpečnostní stráž, kdyby byla přítomna, viděla by se nucena, podobně zakročiti, žádné podmínky ve smyslu §u 93 tr. zák. Výklad a určení tohoto pojmu vychází naopak na jevo ze zjevné vnitřní souvislosti s ustanovením §u 2 lit. g) tr. zák., jakož i s ustanoveními občanského zákona o přípustné svépomoci (§§ 19 a 344 obč. zák.). Kromě toho dlužno dle znění samotného § 93 tr. zák. otázku, zda zadrženého považovati bylo za člověka škodlivého nebo nebezpečného, posuzovati dle bezelstnosti osoby, svobodu omezující (srovnej slova zákona: »bei einer gegründet s c h e i n e n d e n Ursache der unternommenen Anhaltung«). Omezení osobní svobody jest považovati zajisté tehdy za beztrestné, jeví-li se pachateli býti dle okolností případu nutným obranným prostředkem, aby odvrátil od sebe nebo jiného bezprávný útok na život, svobodu nebo majetek. V tomto případě je oprávněn předpoklad, že útokem P-a mohly se napadené ženy cítiti ohroženy na svém majetku. Neboť v dobách všeobecně panující bytové nouze a při dosud trvajících drahotních poměrech má nutnost změny bytu zpravidla v zápětí značné výlohy a náklady, které postihují arci nejcitelněji chudší vrstvy obyvatelstva. Pakliže tedy obžalovaná snažila se P-ovi z ruky vyrvati listinu, o kterou se svojí matkou opírala své právo jako nájemkyně bytu a jednala tak, jak shora vylíčeno, dlužno v tom shledávati jen její obranu proti domněle bezprávnému útoku se strany P-a na její majetek, (její matky) a to ochranu za daných okolností nutné míry nepřesahující. Okolnost, že P. neměl úmyslu, listinu snad odcizíti, nýbrž chtěl ji předložiti soudu, nemění na věci ničeho; ani za tohoto předpokladu nebyl oprávněn proti vůli držitele listiny se zmocňovati, ježto pro případ sporu poskytovaly mu platné zákony (viz §§ 303 a násl. c. ř. s.) dostatečné prostředky a záruky, předložení listiny té dosíci. Ani domněnka, že listina je snad nepravá, nepropůjčovala P-ovi práva k volnému jím postupu a směla obžalovaná na násilí odvětiti přiměřeným násilím.

Čís. 1312.

Ke skutkové podstatě §u 32 zbrojního patentu se vyhledává držba z a k á z a n ý c h zbraní.

(Rozh. ze dne 22. října 1923, Kr I 1087/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 14. srpna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 32 čís. pat. ze dne 24. října 1852 čís. 223 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc příslušnému nyní okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přestupkem § 32 zbroj. pat., spáchaným tím, že v květnu a před tím 1922 měl v držení zbraně, a to loveckou pušku a revolver neoprávněně, nemaje k držení zbraní těch potřebného povolení. Zmateční stížnost dovolává se proti tomuto odsuzujícímu výroku důvodu zmatečnosti č. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňujíc, že toliko neoprávněná držba zbraní je dle §u 32 zbroj. patentu ohrožena trestem kromě propadnutí nalezených zbraní, v tomto případě že však držba obžalovaného nebyla neoprávněnou, poněvadž nejde o zapovězené zbraně ve smyslu §u 2 zbroj. patentu; z povahy věci prý vysvítá, že lovecká puška není zapovězenou zbraní, a revolver má prý větší délku, než jak je stanovena pro zbraně zapovězené. Jde prý o zbraně dovolené, jichž držba ani zákonem ani nařízením úřadu nebyla zakázána obžalovanému, jenž prý proto byl oprávněn, zbraně ty držeti (§ 12 zbroj. pat.), zvláště když nařízením presidenta zemské správy politické ze dne 8. července 1920, čís. 429 Sb. z. a n. odvoláno bylo nařízení bývalého místodržitele pro království České ze dne 20. července 1918 čís. 52 z. zák. a nařízení zemského politického správce v Praze ze dne 19. března 1919 čís. 162 Sb. z. a n., jimiž zastaveno v Čechách oprávnění, míti nebo nositi zbraně. Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění. Sankci dle §u 32 zbroj. patentu propadá neoprávněná držba zbraní, to jest držba z a k á z a n ý c h zbraní bez zvláštního písemného povolení úředního, jak to ze souvislosti s § 33 (»jestliže někdo sice d o v o l e n é zbraně«) a §u 8 zbroj. pat. na jevo vychází. Rozsudek zjišťuje sice, že obžalovaný neměl onoho zvláštního povolení k držení zbraní u něho zabavených, avšak to o sobě nestačí ještě k odsouzení dle §u 32, poněvadž ustanovení toto předpokládá mimo to držbu zbraní z a k á z a n ý c h. Otázkou však, zda jsou zbraně, o něž jde, zbraněmi ve smyslu zákona (§ 2 zbroj. patentu) zakázanými, nezabýval se nalézací soud vůbec. Vzhledem k tomu a k té okolnosti, že ani obsah rozsudku, ani obsah spisů neposkytují pro řešení této otázky potřebného podkladu, nelze zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé, nýbrž jeví se potřeba, zrušiti rozsudek a vrátiti věc k opětnému projednání a rozhodnutí, ovšem na příslušný nyní okresní soud (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 1313.

Posudku lékařské fakulty lze se domáhati pouze tehdy, jde-li o otázky zřídka se vyskytující neb o otázky, k jichž správnému řešení jest potřebí poznatků a vědomostí, jež nestaly se ještě částí vzdělání všech odborníků, neb o otázky, jež skytají podnět k dalšímu vývinu vědy a získání nových poznatků.

(Rozh. ze dne 22. října 1923, Kr I 543/23).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Chebu ze dne 22. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vin-

ným zločinem těžkého poškození na těle dle §§ 152, 155 b), 156 á) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká z důvodu čís. 5 §u 344 tr. ř., že byl porotním soudním dvorem zamítnut odhájcův návrh, aby byl vyžádán posudek lékařské fakulty o chorobném stavu obžalovaného. Výtka jest neodůvodněna, návrh byl zamítnut právem. Lze ponechati stranou, že navrhovatel dle záznamů protokolu o hlavním přelíčení neuvedl, z jakých důvodů a úvah domáhá se posudku fakulty, obmeziv se na pouhý poukaz k ustanovení §u 126 tr. ř., a že v první větě druhého odstavce §u 126 tr. ř. nejde o velící příkaz, nýbrž zákon zůstavuje volnému uvážení soudu, zda má pro vadnost posudku znalců již slyšených býti opatřen posudek fakulty na místě posudku jiných lékařů nebo chemiků. Stížnost nedokazuje ani, že posudek soudních lékařů, slyšených při hlavním přelíčení, je stižen některou z vad, v prvém odstavci §u 126 tr. ř. vypočtených, pro něž jest po případě opatřiti posudek jiných znalců nebo fakulty, ani že jde v této trestní věci o případ důležitý, nebo nesnadný po rozumu poslední věty §u 126 tr. ř. V onom směru uplatňuje stížnost pouze, že jest »jakýsi« rozpor mezi udáním soudních lékařů-znalců, — že při chorobě obžalovaného nevyskytuje se úplné zrušení vědomí — a seznáním svědka Dr. U-a, že zastihl obžalovaného při záchvatu v roce 1922 v bezvědomí. Avšak ustanovení prvého odstavce §u 126 tr. ř. předpokládá v n i t ř n í rozpor posudku, a nelze vadnost posudku odvoditi ze srovnání s jinými výsledky průvodního řízení, obzvláště ne ze srovnání jeho s výpovědí svědka, třebaže svědka znaleckého. Nehledě k tomu, seslabil svědek Dr. U. svůj výrok, že obžalovaný byl v bezvědomí, sám další větou, že nemá za to, že byl záchvat fingován, a soudní lékaři dovozují — opírajíce se o objektivní známky, zjištěné Drem U-em — zcela přiléhavě, že i při záchvatu, svědkem pozorovaném, nešlo o případ úplného zbavení vědomí, nýbrž že vědomí bylo pouze zakaleno. Ustanovení poslední věty §u 126 tr. ř. nese se k tomu, by při objasňování otázek, spadajících do oboru soudního lékařství nebo soudní chemie, bylo v případě potřeby použito zvýšených záruk, jaké poskytují vynikající vědomosti a zkušenosti členů lékařské fakulty a mimořádné pomůcky, jaké má fakulta po ruce. Taká potřeba nastává tedy, nelze-li u jiných lékařů nebo lučebníků předpokládati dostatečné vědomosti, zkušenosti, zdatnost a soudnost, jichž třeba ke správnému pozorování, pojímání a posuzování skutečností, přicházejících v úvahu pro otázku, o kterou jde. Slova »pro důležitost aneb nesnadnost případu« odnášejí se tedy ke stanovisku lékařské fakulty a lučebnické vědy, nikoli k osobě a k zájmům obžalovaného. Stížnost je na zcestí, odvozuje-li důležitost této trestní věci z výše trestu, jaký obžalovanému hrozí, a ze značnosti náhrady, jíž bude povinen v případě odsuzujícího výroku. Důležitým pro lékařskou nebo lučebnickou vědu je trestní případ — bez ohledu na následky jeho rozsouzení pro pachatele — tehdy, jde-li v něm o otázky zřídka se naskytující, neb o otázky, k jichž správnému řešení je potřebí poznatků a vědomostí, jaké nestaly se ještě části vzdělání všech odborníků, neb o otázky, jaké poskytují možnost k dalšímu vývinu vědy a získání nových poznatků. Že by v této trestní věci šlo o otázku takové povahy, stížnost netvrdí, a není ani jinak patrno. Nejde ani o případ nesnadný, t. j. o případ, v němž objevují se příznaky a poukazy tak jemné, rozmanité a skutečně nebo zdánlivě si odporující, že cílevědomé pozorování a pojímání jejich, srovnání jich v celek jednotný, a správné posuzování celkového stavu předpokládá, by osoba, posuzující případ, ovládala vědu ve všech jejích podrobnostech a methodách, osvojivši si usilovnou vědeckou prací zkušenosti, zdatnost a soudnost i pro odborníky neobvyklé. V této trestní věci poukazuje vše, co svědci udali o chování se a výrocích obžalovaných před činem, při spáchání činu a po činu, stejnoměrně, jasně a přesvědčivě k tomu, že obžalovaný — třebaže je těžkým neuropathem a osobou lehce popudlivou, na jejíž mysl účinkovaly také lihoviny, kuřivo a hádka — v době, o kterou jde, nebyl zbaven rozumu a vědomí, naopak byl si dobře vědom toho, co zamýšlel, co činí a co vykonal. Opačné poukazy — nehledě ke tvrzení, že si obžalovaný druhého dne na události nevzpoměl, — vůbec se neobjevily. Nebylo proto příčiny, odmítati úkol posuzování duševního stavu obžalovaného znalcům již slyšeným, jimž nelze upříti dostatek vědomostí a zkušeností též v oboru psychiatrie pro případy ne nesnadné, aniž dostatek svědomitosti, aby se nebyli spokojili s pozorováním obžalovaného při hlavním přelíčení, kdyby ke spolehlivému a správnému rozpoznání duševního stavu bylo bývalo potřebí pozorování obžalovaného po dobu delší.

Čís. 1314.

Byl-li člen závodní rady v zájmu dělnictva nucen uvésti v sezení závodní rady nepřístojnosti, stačí k beztrestnosti jeho v řízení o žalobě, podané naň proto pro urážku na cti, důkaz pravděpodobnosti. V pozdějším potvrzení urážlivého výroku dlužno spatřovati opakování jeho.

(Rozh. ze dne 22. října 1923, Kr I 630/23).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti gen. prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu ve Falknově ze dne 20. února 1923 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 28. dubna 1923, porušen byl zákon v ustanovení §u 490 tr. zák.; rozsudky ty se v odsuzující části zrušují a okresnímu soudu ve Falknově se ukládá, by, šetře zásady §u 293 tr. ř. v rozsahu zrušení ve věci znovu jednal.

Důvody:

Dle obsahu spisů konalo se dne 6. října 1922 sezení závodní rady těžířstva v V. u přítomnosti zástupce horního úřadu v K., kde jednáno bylo o vypovídání a propuštění jednotlivých zaměstnanců, při kteréžto příležitosti člen závodní rady horník Josef T. se vyjádřil, že při určování dotyčných, v úvahu přicházejících dělníků se strany jednotlivých závodních orgánů nepostupuje se vždy nestranně a že lidé, jichž ženy jsou povolny, výpověď nedostanou a naopak. K vyzvání horního ředitele G-a,

by uvedl jména, jmenoval T. naddůlního Františka K. Dne 17. října 1922 na to ředitel G. dotazoval se opětně v příčině té ve své kanceláři u přítomnosti Františka K-a a Josefa T-a, kterýž uvedl, že má na své tvrzení svědky a G. ho upozornil, že bude také propuštěn, pak-li to nebude moci prokázati. Byv Františkem K-em pro urážku na cti žalován, Josef T. nastoupil důkaz pravdy a vedl za svědky čtyři ženy, které skutečně potvrdily, že soukromý žalobce jim činil milostné návrhy. Za výhovění sliboval Františce F-ové zvláštní výhody osobní i rodinné v závodě, Anna K-ová vyvozovala ze svého odpírání ten následek, že její manžel marně se ucházel v závodě o práci, a dle výpovědi Antonie H-ové a Hedviky H-ové přičítaly navržené propuštění svých manželů z práce té okolnosti, že nebyly soukromému žalobci po vůli. Rozsudkem okresního soudu ve Falknově ze dne 20. února 1923 byl Josef T. pro přestupek proti bezpečnosti cti dle §§ 487 a 488 tr. zák. spáchaný dne 6. října 1922 svrchu uvedeným výrokem, proneseným v sezení závodní rady odsouzen podmínečně se zkušební dobou 1 roku do vězení v trvání 14 dnů. Pro týž přestupek spáchaný dne 17. října 1922 byl však dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby zprostěn. K odvolání obou stran byl tento rozsudek rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 28. dubna 1923 v plném znění z důvodů prvního soudce potvrzen. Odsuzující část rozsudku odůvodňuje okresní soud v podstatě tím, že vedený důkaz pravdy se obviněnému nezdařil, poněvadž první soudce nedal víry udáním uvedených svědkyň. Sprošťující část rozsudku pak odůvodňuje tím, že obviněný svou dřívější výpověď pouze potvrdil, když vyzván byl svým nadřízeným, aby se ospravedlnil, že mu tedy náleželo právo, se hájiti a že jedině ve výkonu tohoto práva potvrdil, jinou osobou opakovaný výrok jako správný. Rozsudky v obou směrech porušují zákon. Právně mylný jest především názor obou stolic, že v tomto případě bylo třeba důkazu pravdy, neboť stačil důkaz t. zv. pravděpodobnosti. Pochybností není, že urážlivý výrok ze dne 6. října 1922 v sezení závodní rady za přítomnosti zástupce revírního horního úřadu v K. pronešený, stal se veřejně a bylo by tedy potřeba důkazu pravdy dle u 490 odstavec prvý tr. zák. jen v tom případě, kdyby obviněný ve smyslu §u 489 tr. zák. nebyl býval zvláštními okolnostmi k veřejnému pronesení výroku svého donucen. Nebylo uvažováno, tím méně rozhodnuto, zdali takové okolnosti zde byly. Nesporno však jest, že obviněný byl v onom sezení jako člen závodní rady, jako členu závodní rady byla ona sdělení, o kterých svědkyně u soudu pak vypovídaly, učiněna a v zájmu dělnictva jím zastupovaného byl tudíž obviněný dle ustanovení §u 2. zákona ze dne 25. února 1920 čís. 143 sb. z. a n. a dle §u 2 (5.) a (6.) prováděcího nařízení k citovanému zákonu ze dne 13. července 1920 čís. 434 sb. z. a n. povinen v sezení uvésti případné nepřístojnosti, jež mu byly hlášeny a o jejichž pravdivosti neměl důvodu pochybovati. Byl-li však obviněný oprávněn neboli okolnostmi nucen, nepřístojnosti ony v sezení uvésti, stačilo k beztrestnosti obviněného ve smyslu druhého odstavce §u 490 tr. zák., aby prokázal takové okolnosti, z nichž vyplývalo z dostatek důvodů, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. Obviněnému bylo tedy jen prokázati, že se o tvrzených nepřístojnostech dozvěděl, a že i proč je mohl pokládati za pravdivé, neboli, že jednal bezelstně. O této otázce však obě stolice, stojíce na stanovisku o potřebě důkazu pravdy, vůbec neuvažovaly a tím porušen byl zákon v předpisu §u 490 tr. zák. Protizákonnou jeví se však i osvobozující část rozsudku, neboť závadný projev ze dne 17. října 1922 podléhá stejnému posouzení jako projev ze dne 6. října 1922 a nebylo lze hodnotiti jej jako pouhé ospravedlnění neb obranu. Buď provedl obviněný důkaz pravděpodobnosti ve směru výše naznačeném a bylo ho sprostiti z tohoto důvodu, nebo důkaz ten se nezdařil a obžalovaný měl býti stejně odsouzen jako pro projev ze dne 6. října 1922. Sprošťující tuto část rozsudku nelze ovšem již dle zásady §u 292 tr. ř. rušiti.

Čís. 1315.

Ke skutkové podstatě zločinu vyhnání plodu se vyžaduje, by plod byl v době zákroku živý, není však třeba, by byl života schopný.

(Rozh. ze dne 22. října 1923, Kr II 278/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 22. února 1922, pokud jím byla obžalovaná Ludvika T-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro zločin vyhnání vlastního plodu dle §u 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí proti rozsudku prvé stolice zmatečnými důvody §u 281 čís. 4, 5 a 9 a) tr. ř. Ve všech směrech, co do důvodu čís. 4 a 5 §u 281 tr. ř. zcela, ohledně §u 281 čís. 9 a) tr. ř. částečně nutno stížnosti státního zastupitelství přisvědčiti. Rozsudek prvé stolice vzal za prokázáno na základě průvodních prostředků, za hlavního přelíčení provedených: 1) že obžalovaná Ludmila T-ová měla v úmyslu, plod ve svém těle usmrtiti, 2) že za tím účelem provedla sama nebo dala provésti nějaké manipulace ve svých rodidlech. Zbývá — hledíc k tomu, že rozsudek sice mluví o nějakých manipulacích, než zajisté má na mysli zavedení kathedry do rodidel obžalované, tedy prostředek, způsobilý k vyhnání plodu, když před tím jednak zjistil, že manipulace byla provedena kathedrem a ze potrat skutečně nastal, — jen jediný požadavek ke splnění skutkové podstaty podle §u 144 tr. zák. totiž, aby plod před zavedením potratu byl živý. Nelze zmateční stížnosti potud přisvědčii, že i na plodu mrtvém možno spáchati pokus zločinu §u 144 tr. zák. Tomuto nesprávnému právnímu stanovisku odporuje doslov zákona, zvláště slova, »že dítě přijde na svět mrtvé«, tedy manipulace, které mají přivoditi umělý potrat, nemají přivoditi smrt dítěte, jinými slovy plod musí býti v životě matky v čase zavedení potratu živý. Než i rozsudek jest na mylném stanovisku, žádaje vedle této náležitosti ke skutkové podstatě i další, by plod v době zavedení potratu byl také dalšího života schopen. Normální těhotenství předpokládá vždy žijící plod. Opak mohl by brán býti za prokázaný jen tehdy, kdyby byly (na příklad ošetřujícím lékařem po potratu) zjištěny okolnosti tomu svědčící, že plod

v době zavedení potratu byl mrtev. Dle posudku znaleckého byl plod v životě T-ové před zavedením potratu živý. Pochybnosti ohledně normálního těhotenství znalci vysloveny nebyly. Měl-li tedy soud sám pochybnosti, zda plod v době rozhodné byl živý, snad hledíc k tomu, že znalci seznali, že plod po usmrcení během 48 hodin musí vyjíti z těla mateřského a že obžalovaná datum potratu spolehlivě nemohla udati, měl tyto pochybnosti, byly-li vůbec (aspoň jich rozsudek neuvádí a pouhá negace posudku znaleckého není odůvodněním pro zjištění) odstraniti připuštěním průvodních prostředků veřejným obžalobcem navrhovaných, totiž výslechem znaleckých svědků dra Miloše D-a a onoho lékaře, který obžalovanou T-ovou v Moravské zemské porodnici v Brně ošetřoval. Pak-li by se posudky těchto lékařů neshodovaly s posudkem znalců, kteří byli již slyšeni, bylo k návrhu státního zástupce postupovati podle §u 126 tr. ř. Ježto veřejný obžalobce po zamítnutí návrhu zmateční stížnosti si vyhradil a splnil tak formální předpoklad uplatňování zmatku podle §u 281 čís. 4 tr. ř. a důkaz jím navrhovaný byl pro posouzení věci rozhodným, jest zmatek §u 281 čís. 4 tr. ř. dán. Vedle toho jest tu, jak správně dovozuje zmateční stížnost i zmatečný důvod podle §u 281 čís. 5 tr. ř., ježto pro zjištění, že plod v životě T-ové byl mrtvý, nejsou rozsudkem udány důvody, když, jak shora uvedeno, pouhá negace znaleckého posudku není důvodem vůbec.

Čís. 1316.

Ke skutkové podstatě §u 487 tr. zák. stačí po objektivní stránce pouhé vědomí, že se projev dotýká cti jiného způsobem naznačeným v §u 487 tr. zák.

Pouze činnost, jež dle vůle pachatelovy porušuje hrubě mravnost a slušnost po stránce pohlavní, zakládá skutkovou podstatu §u 516 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. října 1923, Kr II 363/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 7. dubna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 487 tr. zák., vyhověl jí však, pokud byl obžalovaný týmž rozsudkem uznán vinným přestupkem §u 516 tr. zák., zrušil v tomto směru napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ústnímu jednání zrušovacímu bylo ponecháno rozhodnutí o zmateční stížnosti, pokud napadá odsouzení obžalovaného pro přestupky §u 516 a 487 tr. zák. Pokud jde o odsuzující výrok pro přestupek §u 487 tr. zák. namítá stížnost dle čís. 9 b) §u 281 tr. ř., že obžalovaný (obviňuje Oskara S-a z podvodu) jednal v omluvitelném omylu, že má pravdu on (obžalovaný) nikoli St., což prý jest zjevno z toho, že za celého trestního řízení proti N-ovi tvrdil jako svědek stále totéž, že totiž N. nadával bernímu úřadu a že S., jenž to jako svědek popíral, vypovídá křivě. Obžalovaný neměl prý ani úmyslu urážlivého ani vědomí, že se dopouští něčeho trestného. Avšak rozsudek nejen neobsahuje výroku ve směru §u 2 e) tr. zák. a také nezjišťuje tvrzeného omylu na straně obžalovaného (takže zde není ani formálního předokladu pro uplatňování zmatku čís. 9 b) §u 281 tr. ř.), nýbrž naopak dospívá k přesvědčení, že obžalovaný tvrdě jako svědek u okresního soudu v B. v trestním řízení proti Františku N-ovi pro přestupek dle §u 491 tr. zák., že N. pronesl urážlivý výrok proti berní správě v B. vypovídá nejen objektivně, nýbrž i subjektivně křivě, tedy nepravdivě, čímž jest i vysloveno, že také jeho další výrok, který jest předmětem tohoto odsuzujícího rozsudku, že totiž obžalovaný věděl již před týdny, že Oskar S. (který jako svědek v trestní věci proti N-ovi rozhodně popřel svědectví obžalovaného) bude proti němu svědčiti falešně, jest objektivně i subjektivně nepravdivý, a bezelstnost, tvrzená obžalovaným, vyvrácena. Po stránce subjektivní stačí pouhé vědomí, že projev se dotýká cti jiného způsobem, naznačeným v §u 487 tr. zák., není třeba, by to pachatel zamýšlel, a nežádá se tedy zvláštní úmysl urážlivý. Že by obžalovaného neomlouval právní omyl, na nějž se odvolává, jest samozřejmé (§ 3 tr. zák.). Důsledkem toho bylo zmateční stížnost obžalovaného v tomto směru jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Jinak je tomu, pokud jde o přestupek §u 516 tr. zák. Zmateční stížnost uplatňuje v tomto směru hmotněprávní důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř., a dovozuje, že o přestupku §u 516 tr. zák. lze jen tehdy mluviti, když necudné jednání, vyvolané pudem pohlavním neb určené k tomu, aby jej vzbudilo, porušuje hrubě mrav v pohlavním směru. Něco podobného prý se v tomto případě nestalo, jelikož obžalovaný pouze vykonal svou potřebu, ovšem neslušně, jsa napilým a rozjařeným, aniž by při tom myslil, jsa ženat, na pohlavní výstřednosti. Vývodům zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění. Z rozhodovacích důvodů nalézacího soudu je jasno, že nalézací soud spatřuje skutkovou podstatu §u 516 tr. zák. již v tom, že obžalovaný vytáhl na veřeném a osvětleném místě v přítomnosti mnoha lidí obojího pohlaví svůj úd a vykonal svou potřebu, otáčeje se při tom v kruhu, takže kolemstojící musili se vyhnouti. Právní závěr, jejž nalézací soud z takto zjištěného děje vyvodil, je však mylným. Neboť ne každé, slušným mravům příčící se jednání je podrobeno sankci §u 516 tr. zák. Skutková povaha tohoto zákonného ustanovení vyžaduje, by závadné jednání bylo »smilným«. Smilnou pak ve smyslu § 516 tr. zák. jest jen taková činnost, která dle vůle pachatelovy porušuje hrubě mravnost a slušnost po stránce pohlavní. Ve slově smilný zdůrazňuje se tedy pohlavní stránka činu, čemuž nasvědčuje i další doslov §u 516 tr. zák. a jeho nadpis, z nichž plyne, že vůle pachatelova musí se v tom směru projeviti. Zjištění těchto okolností náleží ke skutkové povaze §u 516 tr. zák. po stránce subjektivní. Nalézací soud se však nezabýval otázkou, zda jednání obžalovaného vzniklo ze smilného popudu, zda vůle obžalovaného směřovala ku vyvolání neb povzbuzení pohlavního pudu, dotyčných zjištění neučinil, a proto jest jeho právní posouzení věci vadné dle čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř. Jelikož pak zrušovací soud nemůže sám předsevzíti skutková zjištění ve směrech shora naznače-

ných, bylo zmateční stížnosti v tom směru vyhověti, rozsudek ve smyslu §u 288 čís. 3 tr. ř. zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu nalézacímu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 1317.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.)
Každý, kdo se pouští do jednání, způsobilého založiti skutkovou podstatu pletich, dopouští se tím již dokonaného činu trestného bez ohledu na to, zda k obchodu skutečně došlo, nebo k němu dojíti mohlo. Lhostejno, že obchodující neměl zboží, jímž obchodoval.

(Rozh. ze dne 25. října 1923, Kr I 535/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 6. března 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost namítá, že lichevní zákon nikde nestanoví, že trestné činy dle tohoto zákona jsou spáchány již pouhým pokusem nebo přípravným jednáním, neboli že již pokus trestného činu je dokonaným činem trestným. Námitka je z části bezpředmětna, neboť ani v rozsudku neprojevuje se právní názor, jakoby zmíněné činy trestné byly spáchány již i pouhým přípravným jednáním; v rozhodovacích důvodech se naopak zdůrazňuje, že jednání stěžovatelů meze přípravného jednání daleko překročilo. Naproti tomu možno právní názor, dle něhož trestné činy dle §u 11 čís. 4. lichevního zákona jsou dokonány, i když došlo jen k pokusu, označiti jako méně případný, pokud jej rozsudek vyslovuje také v příčině řetězového obchodu, při němž je pokus pojmově myslitelným. Než jednání stěžovatelů podřaděno bylo rozsudkovým výrokem výslovně pouze skutkové podstatě přečinu pletich, ohledně nichž dlužno právní hledisko, vyslovené v rozsudku, uznati správným potud, že každý, kdo se pouští do jednání, způsobilého založiti skutkovou podstatu pletich, dopouští se tím již (dokonaného) činu trestného bez ohledu na to, zda k obchodu skutečně došlo nebo k němu dojíti mohlo. V dalších vývodech vyslovuje zmateční stížnost pochybnosti o způsobilosti stěžovatelova jednání k provedení trestného činu, dovozujíc, že rozsudkem zjištěné jednání stěžovatelovo, i když bylo pokusem, nemohlo vésti ke spáchání trestného činu, jelikož cukr, o němž byla řeč, vůbec neexistoval a obžalovaný M. jej nabízel, ač věděl, že neexistuje, že tu tedy byla objektivní nemožnost plnění a trestný čin spáchán byl prostředky naprosto nezpůsobilými. Dle názoru zmateční stížnosti jde tu i z tohoto důvodu o pokus beztrestný. Obdobnou obhajobou obžalovaných obírají se již rozhodovací důvody rozsudkové, odmítají ji však úvahou v podstatě případnou, že se obžalovaní činu, jim za vinu kladeného, dopustili bez ohledu na to, zda ten který pachatel zbožím, které nabízel, mohl vůbec disponovati, jelikož stačí, mohlo-li jich jednání vyvolati vzestup cen zboží, o které šlo a poněvadž je nesporno, že obžalovaní, požadujíce za 1 kg cukru 12 Kč, sváděli i majitele skutečných zásob cukru k tomu, by jeho prodejní cenu také zvýšili. Hledisko, nalézacím soudem takto zaujaté, dlužno schváliti. Odpovídáť pojmu pletich každé úmyslné jednání, které, hledíc k mimořádným poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování a je způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby. Čin je, jak tomu nasvědčuje znění zákonné definice, slova »kdo se do pletich pouští«, spáchán a dokonán již předsevzetím jednání pletichářského bez ohledu na to, zda dojde k realisaci právního jednání, zejména ke splnění závazků, z jednání takového snad vzcházejících. Nesejde tudíž s hlediska skutkové podstaty přečinu pletich na tom, zda v případech, kde pletichářské jednání oděno je ve formu smlouvy trhové, nebo právního jednání, trhové smlouvě podobného, smluvní strana, která béře na se závazek, dodati zboží, má vůbec možnost, závazku tomu dostáti. Tomu je tak zejména tehdy, jsou-li předmětem jednání věci zastupitelné. V tomto případě šlo o cukr, tedy o věc, která in genere existuje a existovala nesporně i v době jednání obžalovaných. Neměl-li obžalovaný M., jak rozsudek výslovně zjišťuje, cukru, když jej stěžovateli nabídl, a neměl-li snad ani možnosti, nabídku jeho dodání uskutečniti, nemění to ničehe na existenci nabídky samotné a na povaze dalšího jednání stěžovatelova, založeného na nabídce té, jako jednání pletichářského. Naopak lze vším právem říci, že mezi výstřelky nekalého obchodování, zájmům spotřebitelstva nejnebezpečnější a zvláštního zavržení hodné formy machinací pletichářských řaditi jest právě počínání těch, kdož z pohnutek čistě spekulačních neostýchali se mimořádných poměrů vyvolaných válkou, zejména nedostatku toho kterého druhu předmětu potřeby zneužívati v ten způsob, že se pouštěli do nezřídka čistě fiktivních obchodů zbožím, kterého nejen pohotově neměli, nýbrž které sobě za účelem splnění převzatého závazku opatřiti začasté ani opravdového úmyslu neměli. Neodnímá tudíž jednání stěžovatelovu povahy trestných pletich skutečnost, že, obžalovaný M. cukru vůbec neměl a jej nedodal. Neměl-li snad M. možnosti, cukr si opatřiti a jej stěžovateli dodati, nelze proto ještě o stěžovateli říci, že čin spáchal prostředky naprosto nezpůsobilými, a nelze označiti jeho jednání jako pouhý beztrestný pokus. Stačí, že jednal stěžovatel v přesvědčení, že cukr, který dle rozsudkového zjištění dále nabízel, mu obžalovaným M-em skutečně dodán bude. Rozhodným je dále i skutkový závěr rozsudkový, dle něhož jednání obžalovaných bylo způsobilým stupňovati cenu předmětu potřeby, totiž vyvolati vzestup ceny cukru.

Čís. 1318.

Zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák.
Předmětem ochrany jest též držba nemovitostí veřejných. Osobou domácí jest i kostelník. Lhostejno, zda jest držba pořádná či nepořádná, pravá či nepravá, bezelstná či obmyslná.

(Rozh. ze dne 25. října 1923, Kr I 1169/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudi-

mi ze dne 17. srpna 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle §u 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Ustanovení §u 83 tr. zák. čelí proti svémocnému, s opomenutím vrchnosti podnikanému rušení cizí držby nemovitosti nebo práv na ni se vztahujících násilným vpádem, pokud se týče, jde-li o dům anebo příbytek, způsobem v druhé větě naznačeným. Po stránce subjektivní předpokládá tedy zločin §u 83 tr. zák. pouze vědomí pachatelovo, že nemovitost, do které se vpadá nebo vtrhne, je v klidné držbě jiné osoby, a úmysl, přes tuto klidnou držbu cizí osvojiti sobě výkon faktické moci, jejíž vykonávání držitel nemovitosti připustiti nechce (I. případ), pokud se týče vniknouti proti výslovné neb i jen předpokládané vůli držitele domu neb příbytku a nakládati po vniknutí s osobami nebo věcmi způsobem, s nímž držitel nesouhlasí (II. případ). Toto vědomí a tento úmysl jsou nalézacím soudem zjištěny, zejména výrokem o předchozí úmluvě a dohodě pachatelů, zabrati hřbitov, kostel a faru, o které jde. Ostatně nebylo stěžovateli před nalézacím soudem a není ani stížností popřeno, že hřbitov, kostel a fara byly až do vpádu obžalovaných ve výlučné držbě římsko-katolické církve, (jejího zástupce faráře O-a) a že se tento vůči stěžovatelům vpádu a ostatním činům stěžovatelů, jakož i zabírání nemovitostí opětně a rozhodně opřel. Z vědomí oné skutečnosti a z těchto projevů vůle držitelovy vyplývá úmyslnost vpádu obžalovaných a úmyslnost rušení držby. Popírá-li stížnost v předposledním odstavci úmyslné, násilné jednání obzvláště některých obžalovaných, odkazuje se toto tvrzení na to, co napadený rozsudek zjišťuje o činech jednotlivců, jakož i spolupachatelství všech pachatelů, a na zásadu, že každý z více spolupachatelů odpovídá za veškerý protizákonný výsledek bezprávné činnosti všech. Úmysl, zmocniti se násilným vpádem výlučné nebo společné držby nemovitostí, dosud výhradně římsko-katolickou církví držených, není vyloučen ani tím, co stížnost nazývá pravým a konečným úmyslem obžalovaných. Naopak účel, jejž sledovalo svémocné jednání obžalovaných, totiž aby vzhledem k sychravému a zdraví věřících ohrožujícímu počasí mohly bohoslužby československé býti konány v kostele a nemusely, jako dosud, býti konány pod širým nebem, předpokládá přímo úmysl, uvázati se v držbu nebo spoludržbu kostela proti vůli a přes odpor římsko-katolické církve, která svým zástupcem farářem Václavem O-ou, projevila rozhodnou vůli, že nepřipustí užívání nebo spoluužívání dosud jí klidně a výhradně drženého kostela, hřbitova a fary pro účely církve československé. Předmětem ochrany §u 83 tr. zák. je držba veškerých nemovitostí bez rozdílu, zda jsou veřejné či neveřejné. Skutečnost, že vstup na veřejné pozemky a do veřejných budov jest komukoliv volný, nezbavuje je ochrany proti svémocnému používání jich k účelům, které držitel jich připustitit nechce, (proti pokusům o takové užívání). Domy pak rozumí zde zákon jakákoliv stavení na rozdíl od pozemků nezastavených, a lidmi domácími všechny osoby, které se v domě zdržují s vědomím a svolením držitele domu, najmě osoby, které vykonávají v domě ty neb ony práce držitelem domu jim uložené. Jest tudíž v tomto smyslu domem i kostel a osobou domácí také kostelník, který

obstarává dle příkazu faráře, zástupce držitelky kostela i mimo dobu bohoslužeb různé úkony k zachování pořádku a čistoty v kostele nutné. Ostatně pořaďuje nalézací soud právem i svémocné vniknutí do kostela, násilně vymožené, pojmu rušení míru pozemkového. S hlediska prvé věty §u 83 tr. zák. nezáleží však na tom, zda bylo pachateli vykonáno násilí na lidech domácích, nýbrž jedině na tom, zda byly vykonány — lhostejno, zda na lidech domácích či jiných — v úmyslu, by se jimi pachatelé zmocnili držby pozemku nebo v ní se udrželi. Násilným jest jakékoliv násilí fysické nebo psychické, tudíž i pouhé zlé nakládání, třebaže nenastaly následky, jaké předpokládá přestupek proti bezpečnosti těla. Zákon chrání klidnou držbu, nerozeznávaje, jaké jest povahy. Dle §u 329 oč. zák. není nikomu dovoleno, by svémocně rušil držbu, nechť je jakékoliv povahy. Nezahnal-li osobu, která se do držby kostela dostala bezprávně a svémocně vetřela, přiměřeným násilím ihned, než se držby uchopila (§ 344 obč. zák.) smí se vrácení věci domáhati výhradně žalobou u příslušného soudu (§ 346 obč. zák.) V souhlasu s těmito předpisy občanského práva nerozeznává ustanovení §u 83 tr. zák. zda je držba pořádná či bezprávná, pravá či nepravá, bezelstná či nepoctivá (obmyslná). Zákon vyhledává pouze, by tu byla držba osoby od pachatele různé a by tato držby byla klidná, t. j. aby jiná osoba než pachatelé vykonávala faktickou moc nad pozemkem, do něhož bylo vpadeno nebo nad budovou nebo místností, do níž bylo vniknuto, a v této moci se udržovala, odmítajíc jakékoliv zasáhnutí jiných osob do této sféry své moci. Že nemovitosti, o které jde, byly až do doby trestných činů, tvořících základ rozsudku, v držení římsko-katolické církve, která v rozhodné době vykonávala držbu farářem O-ou, jest nalézacím soudem zjištěno, zejména výrokem, že kostel v R. vrátil se roku 1921 opět v držení církve římsko-katolické, v jejíž držbě jest doposud. Ostatně ani stížnost skutečnosti této cizí klidné držby nepopírá. Zákonné ochrany proti svémocnému rušení nepozbývá klidná držba ani v poměru k osobě, jež se opírá o právo silnější než jest držba. Výslovně prohlašuje poslední věta §u 83 tr. zák., že jest lhostejno, zda držba byla rušena, by se provedlo právo, na které si rušitelé činí nárok. Nezáleží na tom, zda vlastníkem kostela, farní budovy a hřbitova byla římsko-katolická církev, či zda jím byla farní osada, k níž obžalovaní příslušeli, a nezáleží rovněž na tom, zda římsko-katolická církev zmocnila se kostela a fary roku 1621 násilným způsobem, kterým činí její držbu nepoctivou a nepravou. Odčinění stavu, dle tvrzení stížnosti nezákonného, a restituce poměrů předbělohorských nemohly se státi svémocným vpádem příslušníků církve československé, nýbrž jedině vrchností, jejíž výroku bylo se této církvi dovolávati pořadem právním. Jelikož pak dosavadní výlučná držba církve římsko-katolické byla by rušena již pouhým spoluužíváním nemovitosti, o které jde, pro účely církve československé, nezáleží ani na tom, zda směřoval úmysl obžalovaných k tomu, by církev římsko-katolická byla úplně zbavena faktické možnosti užívání těchto nemovitostí, či zda chtěli se obžalovaní spokojiti s tím, aby těchto nemovitostí bylo oběma církvemi společně užíváno. Domnění obžalovaných, že mají jako příslušníci r-ské farnosti při nejmenším právo na spoluužívání fary i kostela jsou majetkem farní osady — která si faru před 25 lety na svůj náklad vystavěla, — protože se jich dále církev římsko-katolická zmoc-

nila násilně a drží jen nepoctivě a bezprávně, týká se otázky, zda smí klidnou cizí držbu rušiti svémocně osoba, jež si činí právní nárok na nemovitost. Správně shledal nalézací soud v tomto domnění obžalovaných, které není než pohnutkou činu, omyl ohledně trestnosti jednání, který dle §u 3 tr. zák. nesprošťuje zodpovědnosti, to tím méně, že poslední věta §u 83 tr. zák. označuje výslovně takovou pohnutkou svémocného jednání za bezvýznamnou.

Čís. 1319.

V tom, že na koleje dráhy byly sneseny klády, by zabráněno bylo odjezdu vlaku, dlužno spatřovati zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák.

(Rozh. ze dne 26. října 1923, Kr II 314/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. ledna 1922, jímž bylo 56 obžalovaných sproštěno dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák. potud, že ohledně 7 obžalovaných napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl; ohledně ostatních obžalovaných pak zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

Odůvodněna jest stížnost, pokud vytýká, že rozsudek nesprávně použil zákona při řešení otázky, zda v činu sedmi obžalovaných jest skutková podstata trestného činu soudem stihaného, totiž zločinu podle §u 83 první věta tr. zák. Rozsudek zjišťuje, že těchto sedm obžalovaných sneslo na koleje dráhy klády a na ně se posadili v úmyslu, znemožniti odjezd vlaku. Správně uvádí stížnost, že koleje dráhy nejsou místem, které by bylo obecenstvu všeobecně přístupno. Rozsudek shledává při řešení otázky viny dle §u 83 tr. zák. nedostatek objektivní i subjektivní skutkové podstaty tohoto zločinu. Ke sktukové podstatě zločinu dle §u 83 tr. zák. po stránce objektivní žádá rozsudek, by více osob vespolek zabralo nemovitost způsobem, který nedopouští žádné pochybnosti o tom, že osoby ty jsou odhodlány, použíti násilí proti tomu, kdo by se pokusil jejich svémocnosti odpor klásti. S důvody, kterými rozsudek objektivní skutkovou podstatu uvedeného zločinu vylučuje, nelze souhlasiti. Násilnost vpádu nevyžaduje vždy, by stal se za skutečného přemožení překážek fysickou námahou; vpád jest i tehdy násilným, stal-li se takovou přemocí, že napadený nemohl pomýšleti na úspěšný fysický odpor a nezbývá mu, než aby se podrobil vůli vpadnuvších a ustoupil přemoci. Nalézací soud zjistil, že nebyli to jen obžalovaní, po případě pouze 7 osob, s nimiž měl přednosta stanice co činiti, nýbrž že bylo přítomno asi 100 osob, o kterých nebylo jisto, jaké stanovisko zaujaly by k případnému užití násilí proti oněm sedmi dělníkům, zejména se zřetelem k jejich rozčilení nad tím, že nemohou pro změnu jízdního řádu použíti vlaku, který by je včas dovezl na místo jejich zaměstnání. To, co rozsudek pro splnění podmínek skutkové podstaty pohřešuje, nebylo

by násilným vpádem do cizí nemovitosti, nýbrž násilným udržením se v situaci, násilným vpádem způsobené. Nalézací soud pro skutkovou podstatu prvního případu §u 83 tr. zák. vyžaduje též konání násilí, tedy předpoklad, žádaný zákonem jen v druhém případě §u 83 tr. zák., kteréžto násilí by zde bylo, kdyby obžalovaní nezákonný stav, násilným vpádem přivoděný, chtěli násilím udržeti. Poukaz na přítomnost dvou četníků, pomocí kterých by bylo možno sáhnouti k případnému odporu proti jednání obžalovaných, není zde na místě, poněvadž pro otázku násilnosti vpádu nemůže přijíti tato okolnost vůbec v úvahu a kromě toho fysický odpor proti protiprávnímu jednání mohl by býti kladen jen s použitím nejkrajnějších prostředků (použití zbraně), k čemuž se ovšem napadený, byť i k tomu byl oprávněn, tak snadno neodhodlá. Rozsudek omezuje dále úzce pojem držení, o něž se v §u 83 tr. zák. jedná, když nebéře za prokázaný úmysl obžalovaných »brániti dráze ve výkonu jejího držení nebo práv jí příslušejících na dotyčné nemovitosti«, ale současně zjišťuje, že obžalovaným šlo o to, by vlak v 7 hodin 10 minut nebyl vypraven, že tento vlak také následkem zatarasení kolejí sedmi obžalovanými včas vypraven nebyl, a že k jeho vypravení došlo v ten den až odpoledne. Mezi práva, §em 83 tr. zák. chráněná, patří všechna práva z držení plynoucí a držbou podmíněná. Nebylo-li lze pro násilný čin obžalovaných vlak vypraviti, omezen byl držitel ve volnosti využití plně své držby a tím jest splněn i v tomto směru předpoklad §u 83 tr. zák. Subjektivní skutkovou podstatu vylučuje nalézací soud z úvahy, že obžalovaní nevkročili na pozemk dráhy v úmyslu, uvésti se násilím v držbu této nemovitosti dráhy, neb udržeti se v ní násilím. Soud nalézací zjistil, že sedm obžalovaných i s nezjistitelnými dalšími pachateli přes domlouvání staničního personálu obsadili a zatarasili koleje za účeem znemožnění železničního provozu. Tím samo sebou by bylo dáno pro pachatele po stránce subjektivní vědomí, požadované v prvním případě §u 83 tr. zák., že ruší pokojnou držbu správy dráhy, a vylučuje-li nalézací soud proto subjektivní skutkovou podstatu, že obžalovaní dle toho, co je prokázáno, nevkročili na pozemek dráhy v úmyslu, uvésti se násilím v držbu této nemovitosti dráhy neb udržeti se v ní násilím, nemůže býti pochyby, že požaduje po stránce subjektivní více, než zákon jako potřebné na mysli má. Tím odpadá i úvaha o tom, zda snad v činu obžalovaných jest skutková podstata §u 314 tr. zák.

Čís. 1320.

Duchovní požívá ochrany §u 303 tr. zák. i před výkonem i po výkonu obřadu, pokud jest místně a pro obecenstvo poznatelně v bezprostředním vztahu k obřadu bohoslužebním a na místě bohoslužbě, nebo náboženskému úkonu určeném.

(Rozh. ze dne 26. října 1923, Kr II 702/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu

v Mor. Ostravě ze dne 12. září 1922, pokud jím byla obžalovaná Hedvika Š-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro přečin dle §u 303 tr. zák. II. případ doslovu zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 Sb. z. a n.

Důvody:

Napadený rozsudek zjišťuje, že k pohřbu Emilie K-ové, který se konal v obci R. dle římsko-katolického obřadu, dojel farář J. z B. povozem a ubíral se po skončení pohřebních obřadů ku svému vozu, přehodiv přes svá obřadní roucha cestovní plášť; z lidí, u hřbitovních dveří čekajících a československého vyznání jsoucích, projádřila se vůči faráři J-ovi obžalovaná Hedvika Š-ová: »Na co tu potřebujeme cizího probošta, když tu máme svojeho, když ještě ráz přijde, to dostane«, »že mu nohy polámou, že neručí, co se stane.« Nalézací soud sprošťuje obžalovanou z obžaloby proto, že farář J. té chvíle ochrany §u 303 tr. zák. již nepožíval, jelikož onen výstup odehrál se po skončeném obřadě, mimo hřbitov a v době, kdy farář J. byl již na cestě ke svému povozu, oděn jsa cestovním pláštěm; měl sice část obřadního roucha pod pláštěm, ale jen proto, že v místě nebydlel. Zmateční stížnost státního zastupitelství, která uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř. a domáhá se zrušení napadeného rozsudku a odsouzení obžalované pro přečin dle §u 303 tr. zák., nelze přisvědčiti. Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) vytýká stížnost, že nalézací soud, sprostiv obžalovanou z obžaloby pro přečin dle §u 303 tr. zák. v doslovu zákona ze dne 20. února 1919 čís. 111 sb. z. a n., nesprávně vyložil toto zákonné ustanovení co do doby, po kterou duchovní používá zvláštní ochrany. Výtka tato není opodstatněna. Z té okolnosti, že zákon v druhé větě prvního odstavce §u 303 tr. zák. užívá předložky »při«, v třetí větě pak předložky »v čas«, jest sice zřejmo, že neomezuje zvláštní ochrany duchovních přesně na dobu, po kterou obřady bohoslužebné vykonávají, ale že poskytuje jim ochranu tuto i po nějakou dobu před a po samém výkonu obřadu. Z doslovu a z duchu zákona plyne však, že oné ochrany požívá duchovní jen tehdy, když projev nevážnosti stal se v době, po kterou byl duchovní místně a pro obecenstvo poznatelně v bezprostředním vztahu k obřadu bohoslužebnému a na místě bohoslužby, nebo náboženskému úkonu určeném, (v kostele, na hřbitově, a pod.), třeba že výkon obřadu sám ještě nepočal, anebo již skončil. Doba musí býti tedy ve spojitosti s místem, kde náboženské obřady se konají. Jak vysvítá ze zjištění nalézacího soudu, stal se výstup obžalované proti faráři J-ovi již po skončení pohřbu a to m i m o hřbitov, tedy na místě, vymykajícím se okruhu náboženského výkonu faráře. Při tom jest zcela nerozhodným, že měl farář pod cestovním pláštěm část obřadního roucha, ježto tím okamžikem, kdy skončiv pohřební obřady, opustil hřbitov, přestala veškerá spojitost jeho osoby jako duchovního s bohoslužebným obřadem, který před tím konal. Výroky obžalované neobsahují tudíž skutkové podstaty zažalovaného přečinu a mohl by přijíti v úvahu nanejvýše přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný na faráři J-ovi, ten však soukromé obžaloby v tomto směru nepodal.

Čís. 1321.

Ke skutkové podstatě přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. se vyžaduje, by pachatel jednal v úmyslu klamati. Ten, komu byly svěřeny prázdné formuláře dopravních osvědčení, by je sám vyplnil, nebyl ještě oprávněn, libovolně manipulovati i s osvědčeními již vyplněnými.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 245/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 30. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 320 lit. f) tr. zák., současně však nařídil v neveřejném zasedání mimořádnou obnovu trestního řízení dle čís. 1, prvého odstavce §u 362 tr. ř., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost zdůrazňuje především skutečnost, zjištěnou i rozsudkem, že stěžovatel dostával jako člen »Československé komise pro hospodaření kostmi v Praze« od komise větší počet formulářů dopravního osvědčení in bianco nebo částečně vyplněných, a namítá, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že formuláře těchto osvědčení nelze považovati za veřejné listiny ve smyslu §u 320 f) tr. zák., zejména vzhledem k tomu, že každý z velkoobchodníků kostmi, jimž se takovýchto in bianco formulářů dostávalo, měl na vůli vyplniti si je, jak chtěl. Nelze prý tudíž mluviti o nějakém dozorčím právu neb o kontrole státu, to prý tím méně, když k dopravě rohů s dušemi, o jakou se jednalo, dopravního osvědčení vůbec zapotřebí nebylo, jelikož obchod rohy s dušemi byl volným. Předpokladem skutkové podstaty §u 320 f) tr. zák. je úmysl klamati, byť i bez úmyslu škoditi, rozsudek prý však sám u stěžovatele tento úmysl vylučuje tím, že v rozhodovacích důvodech výslovně zjišťuje, že stěžovatel neměl úmyslu, nějaké předpisy obejíti a tím stát v jeho dozorčím právu na hospodaření rohy s dušemi zkrátiti (poškoditi). Nelze prý tudíž mluviti u stěžovatele o zlém úmyslu, nutném dle §u 1. tr. zák. při každém zločinu, a v jednání jeho spatřovati vůbec čin trestný. Námitka je právně bezpodstatna. Zcela nevhodně poukazuje zmateční stížnost na ustanovení §u 1. tr. zák., neboť dle něho vyžaduje se zlý úmysl pouze ke zločinu. Stěžovatelovo jednání podřaďuje rozsudek skutkové podstatě přestupku §u 320 f) tr. zák., dle §u 238 tr. zák. pak je přečinem nebo přestupkem již jednání, předsevzaté proti zákazu, neb opomenutí, k němuž došlo proti příkazu, pokud trestním zákonem je zaň prohlášeno, byť se ani při něm nesběhl zlý úmysl ani z něho nevzešla škoda neb újma. Stačí proto i ke skutkové podstatě přestupku §u 320 f) tr. zák., předsevezme-li kdo jednání, tamtéž blíže naznačené, bez zlého úmyslu, totiž bez zlého úmyslu, předpokládaného v §u 197 tr. zák., zejména bez úmyslu někoho poškoditi. Pouze tento zlý úmysl vylučuje rozsudek oním závěrem rozhodovacích důvodů, dle něhož nalézací soud nenabyl přesvědčení, že stěžovatel měl úmysl, obe-

jíti nějaké předpisy a stát v onom jeho právu zkrátiti, nevylučuje naproti tomu u něho úmyslu, klamati, jehož uskutečnění spatřuje rozsudek v tom, že stěžovatel, zaslav padělané dopravní osvědčení do V., docílil toho, že zásilka rohů a duší z rohů s dopravním osvědčením, jehož dodání úředník jmenované stanice, byť neprávem, za potřebné pokládal, železn. staničním úřadem převzata a dopravena byla. Okolnost, že se stěžovateli jednak dostávalo od komise in bianco formulářů dopravního osvědčení, jednak k zásilkám rohů s dušemi úředního dopravního osvědčení zapotřebí nebylo, vedla nalézací soud dle rozsudkových důvodů k tomu, že jednání stěžovatelovo nepodřadil skutkové podstatě zločinu podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. zák., kterou v něm spatřovala veřejná obžaloba, nýbrž pouze přestupku dle §u 320 f) tr. zák. Námitka zmateční stížnosti, dle níž formuláře dopravního osvědčení nelze považovati za veřejné listiny, je nepřípadnou, ba bezpředmětnou vzhledem k rozsudkovému zjištění, dle něhož předmětem trestného činu stěžovatelova nebyl pouhý formulář takovéhoto osvědčení, nýbrž dopravní osvědčení, vydané »Československou komisí pro hospodaření kostmi v Praze« a obsahující povolení k dopravě jednoho vagonu kostí ze stanice M. pro »Akciovou společnost pro průmysl chemický« v P., kterého však stěžovatel pro dotyčnou zásilku nepoužil, nýbrž, dav je ve své kanceláři přepsati, totiž vepsati do něho místo slov se nehodících slova, vhodná pro zásilku vagonů rohů a duší z rohů (t. zv. »šlauchů) z Libně do Vysočan, zaslal je, jak již uvedeno, do V. V rozhodovacích důvodech rozsudkových dovozuje se případně, že stěžovatel nebyl oprávněm ani k vystavení ani ke změně (komisí) vydaného osvědčení a že i, když mu v tom neb onom případě několik prázdných formulářů k vlastnímu vyplnění svěřeno bylo, neznamenalo to, než ulehčení pro případy b u d o u c í, neopravňovalo ho však k libovolné manipulaci s osvědčeními v y p l n ě n ý m i, která právě tímto vyplněním stala se listinami veřejnými. Okolnost, že k zásilkám rohů s dušemi, které byly v rozhodné době volnými, nebylo úředního osvědčení zapotřebí, neodnímá správnosti podřadění stěžovatelova činu skutkové podstatě přestupku dle §u 320 f) tr. zák., neboť nemění ničeho na skutečnosti, že stěžovatel padělal veřejnou listinu a že listiny té použil dle rozsudkových zjištění k oklamání staničního úřadu ve V., který na něm dopravní osvědčení pro dotyčnou zásilku požadoval. Pokud zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., spatřuje okolnost, vylučující trestnost stěžovatelova činu, v omylu, ve kterém prý stěžovatel byl vzhledem k tomu, že, maje k použití větší počet formulářů dopravních osvědčení, in bianco podepsaných, a zjistiv, když na něm neprávem bylo dopravní osvědčení žádáno, že jich u sebe nemá, jsa však zároveň přesvědčen, že může na pouhé požádání obdržeti libovolný počet těchto formulářů, mohl býti toho domnění, že si může in bianco formulář zhotoviti z formuláře již vyplněného způsobem, jak rozsudek zjistil, dlužno tedy podotknouti, že při dovolávání se tohoto důvodu zmatečnosti nelze nejvyššímu soudu zkoumati, zda jsou tu skutečně okolnosti, na základě jichž je trestnost činu vyloučena, poněvadž pouze zkoumá, zda výrok o tom odpovídá zákonu. Takového výroku však napadený rozsudek neobsahuje, důsledkem čehož jsou vývody zmateční stížnosti v tomto směru neopodstatněny. Zmateční stížnost byla proto zavržena.

Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, shledal však závažné pochybnosti o správnosti zjištění rozsudku, pokud se týkají subjektivní skutkové podstaty přestupku §u 320 lit. f) tr. zák., z něhož jest obžalovaný viněn. Obžalovaný hájil se, jak výše uvedeno, také tím, že pokládal se za oprávněna, opraviti dopravní osvědčení, ježto mohl na pouhé požádání obdržeti libovolný počet in bianco formulářů dopravních osvědčení, aniž se ho kdo tázal, k jakému účelu jich potřebuje, a že se mohl právem domnívati, že si může z vyplněného formuláře pořídíti in bianco formulář tím, že skutečnosti, jež se na tento případ nehodily, jednoduše škrtil a takto si opatřil in bianco formulář, který pak dodatečně řádně a dle předpisu vyplnil. Toto tvrzení má, přepokládajíc jeho pravdivost, rozhodný význam pro posouzení otázky trestnosti skutku obžalovaného, neboť by vylučovalo subjektivní skutkovou podstatu přestupku dle §u 320 lit. f) tr. zák. Toto ustanovení nevyžaduje sice úmyslu, někoho poškoditi, jak toho žádá § 197 tr. zák., ale pro skutkovou podstatu tohoto přestupku je zapotřebí, by pachatel jednal v úmyslu, klamati. V tomto případě by muselo pro odsuzující výrok po subjektivní stránce býti zjištěno, že obžalovaný padělal dopravní osvědčení, by ho použil k oklamání staničního úřadu ve V. Tvrzená obrana obžalovaného vylučovala by však onen úmysl, poněvadž by z ní vyplývalo, že nechtěl v dotyčném úředním orgánu vzbuditi domněnku, že jde o veřejnou listinu ú ř e d n ě opravenou, nýbrž že se domníval, že mu předložil formulář dopravního osvědčení, který mohl napřed upraviti na formulář nevyplněný a pak jej vyplniti tímže způsobem a s tímže účinkem, jako u ostatních jím samým vyplněných p ů v o d n í c h in bianco formulářů. Čin jeho posuzován s hlediska subjektivního zavinění nemohl by za tohoto předpokladu zakládati subjektivní podstatu přestupku §u 320 lit. f) tr. zák., zrovna tak, jako by jí nezakládal, kdyby obžalovaný byl vyplnil původní in bianco formulář, jejž obdržel od příslušného úřadu za tím účelem, aby si u železničních úřadů vymohl dopravu svého zboží. V tom i v onom případě scházel by podstatný pojmový znak tohoto přestupku po stránce subjektivní, t. j. úmysl klamati. Dle toho, co právě uvedeno, bylo povinností nalézacího soudu, zabývati se onou obranou obžalovaného při posuzování otázky jeho subjektivního zavinění (§ 270 tr. ř.). Nalézací soud toho neučinil, nýbrž měl úmysl, směřující ke klamání, za prokázaný pouze na základě zjištění, že si obžalovaný byl toho vědom, že jako člen odborové sekce komise pro hospodaření kostmi ani k vystavení (podpisu), ani ke změně vystaveného osvědčení oprávněn nebyl, nepřihlížel však k onomu tvrzení obžalovaného, což je zřejmo z toho, že rozsudek okolnost pro posouzení pravdivosti jeho obhajoby rozhodnou, totiž okolnost, zda obžalovaný dostal od komise in bianco formuláře k libovolnému použití, zda tyto formuláře na komisi zaslané již byly p o d e p s á n y a do jaké míry byly vyplněny, ani nezjišťuje a důsledkem toho vlivu této skutečnosti na otázku viny obžalovaného po stránce subjektivní neoceňuje. Svými vývody, že, dostal-li obžalovaný několik prázdných formulářů, by je sám vyplnil, neznamenalo to více, než ulehčení pro budoucí případy a že ho neopravňovalo k libovolné manipulaci s vyplněnými osvědčeními, která právě tímto vyplněním se stala veřejnými listinami, se nalézací soud oné otázky nedotýká, nýbrž dotvrzuje toliko svá zjištění v objektivním směru. Je na snadě, že by nalézací soud snad byl

dospěl k podstatně jinému zjištění ohledně subjektivní viny obžalovaného, kdyby otázku tu byl vzal v úvahu. Zjištění jeho v tomto směru dle názoru zrušovacího soudu nestačí a pokládá tedy zrušovací soud za nezbytné, aby věc po stránce té první stolicí znova byla přezkoumána a aby po zjištění skutečností rozhodných bylo vydáno nové rozhodnutí.

Čís. 1322.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 255/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 22. února 1922, jímž byl obžalovaný sproštěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich dle §u 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a pro přečin řetězového obchodu dle téhož ustanovení, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 9. a 12. června, v červenci a v srpnu 1920 provozoval s předměty potřeby, totiž s brambory řetězový obchod.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje o obžalovaném především, že, ač měl z roku 1912 živnostenský list na živnost hokynářskou, totiž na obchod zeleninou a ovocem, v roce 1920 této živnosti neprovozoval, nýbrž že se živil jen prací nádenickou. Jak rozsudek dále zjišťuje, koupil obžalovaný v červnu 1920 od rolníka a pěstitele brambor Jakuba Sch-a po třikráte vesměs v trhové dny vždy několik košů ranných brambor (dne 9. června 1920 bylo jich 40 košů) po 4 Kč za 1 kg a hned je na trhu nabízel a rozprodával za účelem dosažení přiměřeného zisku různým obchodnicím zeleninou po 4 Kč za 1 kg, při čemž se však, když ta která obchodnice s touto cenou nesouhlasila, dohodl také na ceně 3 Kč 60 h za 1 kg. Přiměřeného výdělku dosáhl obžalovaný při každém prodeji dle rozsudkového zjištění tím, že mu Sch. váhu košů, která ve skutečnosti činila 12—15 kg, počítal při konečném súčtování jen na 12 kg, takže ho brambory, koupené dne 19. června 1920, přišly na něco přes 3 Kč za 1 kg, že při druhém prodeji mu dal Sch. 2 koše brambor zadarmo a že konečně při jednom prodeji mu ještě vyplatil 70 Kč. Dle dalšího rozsudkového zjištění byla tehdejší běžná trhová cena ranných brambor na trzích v O. 3 Kč 20 h až 3 Kč 50 h za 1 kg a byla obžalovanému dle přesvědčení nalézacího soudu známa; předpisy tržního řádu, dle přesvědčení soudu obžalovanému rovněž známými, bylo zakázáno, brambory na trhu skupovati a hned je na místě dráže prodávati. Dle rozsudkového závěru obžalovaný, který ku skupování brambor od výrobců a k dalšímu prodávání jich obchodníkům (hokynářům) nebyl oprávněn, věděl, že svým počínáním jednak porušuje tržní předpisy, jednak že zvyšuje tehdejší

běžnou tržní cenu ranných brambor. Přes to neshledal nalézací soud v jednání obžalovaného skutkové podstaty přečinu pletich, pro který naň v tom směru vznesena byla obžaloba, dle rozhodovacích důvodů proto, že dle názoru soudu nákupy a prodeje brambor podobným způsobem děly se i v míru a obžalovaný pracoval jen se ziskem přiměřeným a dovoleným. Rozsudek zjišťuje o obžalovaném dále, že, ač k nakupování brambor oprávněn nebyl a ačkoliv znal ceny, stanovené pro prodej ranných brambor domácí sklizně roku 1920 nařízením vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920, čís. 371 sb. z. a n., nakupoval v červenci a srpnu 1920 v okolí O. od rolníků ve velkém množství ranné brambory za ceny sice neznámé, ale pohybující se kolem oněch nejvyšších cen 1 Kč 25 h za 1 kg, a že s přiměřeným ziskem prodával dále po 1 Kč 30 h za 1 kg obchodníkům, o nichž věděl, že je rovněž se ziskem dále prodávají. Dle rozsudkového závěru obžalovaný věděl, že svým jednáním stěžuje přechod zboží od výrobce ku spotřebiteli. Přes to nepodřadil nalézací soud zjištěné jednání obžalovaného skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu, na který zněla v tom směru obžaloba, dle rozsudkových důvodů opět v úvaze, že podobný způsob nákupu a prodeje brambor ve velkém děl se již v míru, kdy obchodníci ve velkém skupovali brambory nikoli přímo u výrobců, nýbrž pomocí podobných sprostředkovatelů, jakým byl v tomto případě obžalovaný. Názory, z nichž nalézací soud takto vychází při posuzování jednání obžalovaného v tom onom směru, jsou právně mylny a zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. nelze upříti oprávnění. Za pravidelných poměrů mírových stát neshledával až na ojedinělé výjimky vůbec potřebným, aby svými opatřeními zasahoval do hospodářských pochodů, jimiž ve skutek uváděno bylo zásobování obyvatelstva předměty potřeby, byť sebe důležitějšími, zejména do způsobu, jakým předměty těmi bylo obchodováno. Nabídka postačovala zpravidla poptávce a volnou soutěží postavena byla dostatečně pevná hráz proti snahám po nemírném obohacení se a tím zároveň i proti předražování. Válka a jí vyvolané mimořádné poměry, zejména nedostatek největší části předmětů potřeby a jím vznícená snaha mnohých, bez ohledu na zájmy celku využíti poměrů k ukojení vlastního sobeckého prospěchu, přivodila však nutnost, aby jednak vhodnými předpisy zabezpečeno bylo zásobování obyvatelstva, jednak učiněna byla přítrž onomu využitkování poměrů, by tudíž bráněno bylo předražování. Byly proto ony obory lidské činnosti, které za dob mírových celkem nerušeně se strany státní správy — až na některé výjimky — opatřovaly zásobování obyvatelstva, a to jak výroba tak i obchod, podrobeny dalekosáhlým úpravám, namnoze nemálo tíživému omezení volného druhdy hospodaření a obchodování největší částí předmětů potřeby, jevícímu se na venek ve velké řadě úřed. předpisů a zákazů. Jednání, příčící se těmto opatřením státní správy, podléhají i trestání soudnímu, pokud jimi úspěch snah, sledovaných v zájmu spotřebitelstva předpisy o trestání válečné lichvy mařen neb ohrožován je některým ze způsobů, vyznačených v jednotlivých trestních ustanoveních těchto předpisů, v poslední době zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Neprávem spatřuje proto nalézací soud okolnost, odnímající jednání obžalovaného rázu jednak pletich jednak řetězového obchodu, v tom, že počínání podobné

dělo se již v míru. Skutečnost, že obžalovaný pracoval, jak se praví v rozsudku, se ziskem přiměřeným a dovoleným, je pro posouzení jeho jednání jako pletich, zejména pro řešení otázky, zda šlo o pletichy, způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby, nerozhodnou, neboť jednak není snaha po zisku vůbec, tím méně snaha po zisku nepřiměřeném a nedovoleném pojmovým znakem tohoto přečinu, způsobilostí, stupňovati cenu předmětu potřeby, pak může býti prováženo také takové jednání, které přináší pachateli jen zisk, jinak přiměřený, ba dokonce za okolností mu zisku vůbec neskýtá. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek v obojím směru jako zmatečný dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. zrušiti. Shora nastíněná skutková zjištění rozsudková a zejména z nich rozsudkem čerpané závěry nasvědčují neklamně tomu, že nalézací soud, nehledě k oněm právně pochybeným názorům, o nichž právě bylo uvažováno, jednak shledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu jednak pletich, jednak řetězového obchodu. Pochybnost o správnosti tohoto postupu vzniká pouze potud, pokud nalézací soud bez zřetele na to, že obchod rannými brambory byl dle nařízení vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920 čís. 371 sb. z. a n. až do 1. září 1920 volným, v souhlasu s veřejnou obžalobou spatřuje v nejprve vylíčeném jednání obžalovaného pojmové znaky přečinu pletich proto, že jím vědomě porušoval ony předpisy tržního řádu, jimiž bylo zakázáno, brambory na trhu skupovati a je hned na místě prodávati dráže. Neznamenáť tento zákaz v podstatě nic jiného než zákaz, obchodovati brambory způsobem řetězovým, obsažený již v trestním ustanovení §u 11 čís. 4 lichevního zákona. Přichází tedy toto jednání obžalovaného v úvahu pouze s hlediska skutkové podstaty řetězového obchodu, který, jak tomu zřejmě nasvědčuje doslov §u 11 čís. 4 lichevního zákona (slova . . . . . do j i n ý c h pletich), dlužno pokládati jen za jednu z odrůd pletich a poněvadž jednání to, jak rozsudkem zjištěno bylo, vyplňuje jak ve směru objektivním tak i po stránce subjektivní skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu, bylo ve smyslu §u 288 čís. 3 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 1323.

Skutková podstata krádeže nevyhledává vždy ziskuchtivosti aniž vyžaduje, by pachatel nebo spoluvinníci měli na zřeteli svůj vlastní zisk.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 629/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 27. června 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a), 175 II a), 176 II a) tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) tr. ř., uvádí, že stěžovatel neodňal brambory pro svůj užitek t. j. v úmyslu, by si zjednal nezákonný přírůstek svého jmění, nýbrž jen z útrpnosti se spoluobžalovaným H-em, kterému daroval všechny odcizené zemáky, takže prý tu není skutkové podstaty krádeže ve smyslu §§ 171. 173, 174 II a), 175 II a) tr. zák. Stížnost jest neodůvodněna. Skutková podstata krádeže nevyhledává vždy ziskuchtivosti aniž, aby pachatel nebo spoluvinníci měli na zřeteli svůj vlastní zisk. Stačí, když odnětí věci z cizího držení stalo se v úmyslu, nakládati cizí věcí movitou jako svou vlastní ve prospěch vlastní nebo cizí. Jest tedy lhostejno, zda zamýšlel stěžovatel odciziti zemáky pro svou vlastní potřebu, zda jednal v úmyslu ziskuchtivém, čili nic. Užitek jeho spočívá v tom, že mohl odcizené zemáky darovati jako své vlastní obžalovanému H-ovi, by tím, jak tvrdí, ukojil svou zášť proti lichvářským rolníkům. Nehledíc k tomu, jest odpovědným za krádež již jako spolupachatel, zvláště když ani nepopírá, že věděl, že jeho společníci odcizili zemáky pro svou vlastní potřebu, tedy pro svůj užitek.

Čís. 1324.

Zákon o maření exekuce (ze dne 25. května 1883, čís 78 ř. zák.).
Exekuce »hrozí« každému, kdo ví, že jest mu platiti v určitou dobu nebo v případě určité události, a zamýšlí nezaplatiti, jsa si vědom, že věřitel bude své nároky uplatňovati a vymáhati pomocí úřadů.

(Rozh. ze dne 29. října 1923, Kr I 742/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. dubna 1922, jímž stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 1 zákona ze dne 25. května 1883 čís. 78 ř. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozujíc, že dítě nemá nároku na výživné, pokud se nenarodilo, a že nároky dítěte, o které jde, ani dnes ještě nejsou soudem zjištěny. Než vývody jsou pochybeny. Zákon ze dne 25. května 1883 čís. 78 ř. zák. nerozvádí pojmu hrozící exekuce ani poukazem na tu neb onu z událostí, v poměru věřitele a dlužníka co do vzniku pohledávky a jejího uplatňování významných, ani jinakým označením předpokladů, za nichž jest za to míti, že exekuce hrozí. Dlužno proto pojem ten odvoditi z účelu zákona. Zárukou, že věřitel dojde splnění svých nároků i v případě liknavosti dlužníkovy, jest jmění dlužníkovo v širším hospodářském slova smyslu. Na této záruce nemá býti věřitel zkrácen zlomyslností dlužníka, který, jsa odhodlán vymknouti se z přesného plnění svých závazků a očekávaje proto, že proti jeho liknavosti věřitel se dovolá pomoci úřadů, najmě prostředků exekučních, hledí činy rázu, v zákoně naznačeného, zameziti, by věřitel nedošel uspokojení svých nároků způsobem takovým a měrou takovou, jakým (jakou) mohly býti vymáhány, kdyby tu nebylo oněch činů zlomyslných. Ochrany proti takové zlovůli není zapotřebí toliko věřiteli, který, seznav již nedostatek dobré vůle dlužníkovy a liknavost jeho, exekuci již zavedl. Touž, ba stupňovanou měrou jest

ochrany věřiteli zapotřebí po dobu, kdy věřitel ještě nezavedl exekuce, po dobu, kdy věřitel nemá ještě exekučního titulu po ruce, a i po dobu, kdy z té neb oné příčiny nelze věřiteli ještě nárok uplatňovati žalobou. Můžeť dlužník různými vytáčkami a rejdy udržeti a utvrditi věřitele v důvěře, že splní sám včas, čím jest povinen; můžeť různými námitkami a opravnými prostředky protahovati právoplatné rozhodnutí rozepře, již zahájené, a může různým klamem a mamem, předstíráním dobré vůle nebo namlouváním překážek zdržeti věřitele, by nepodal žaloby nebo nepřikročil k exekuci. Po celou tuto dobu nedostalo by se věřiteli nutné ochrany proti zlomyslnosti dlužníkově, směřující k úplnému nebo částečnému zmaření uspokojení věřitelova, nepokládá-li se za dlužníka, jemuž hrozí exekuce po rozumu zmíněného zákona. Tato hrozí každému, kdo ví, že jest mu platiti v určitou dobu nebo v případě určité události, a zamýšlí, nezaplatiti, jsa sobě vědom, že věřitel pro jeho liknavost přikročí k tomu, by své nároky uplatňoval a vymáhal pomocí úřadů. Takovým dlužníkem byl v době, o kterou jde, t. j. v době, kdy prodal svou usedlost, stěžovatel, jenž ani nepopírá, že jest nemanželským otcem dítěte, které porodila dne 27. března 1921 Lina H-ová. Dle §§ 166, 167 obč. zák. byl stěžovatel povinen, by jednak poskytoval dítěti výživu, jednak nahradil matce útraty slehnutí, náklady její výživy po dobu 6 neděl po porodu a případné další výlohy, vzešlé porodem. Závazky ty vznikly již zplozením dítěte, třebaže závazek vyživování dítěte byl podmíněn tím, že se dítě narodí živé, a postupně dalším životem dítěte. Stěžovatel věděl při nejmenším už koncem ledna 1921 ze sdělení právního zástupce Liny H-ové, že se proti němu uplatňují ony nároky a že v případě zdráhání se proti němu zakročí soudně. Rozhodl se již tehdy, že svých závazků nesplní; to se podává ze zjištění nalézacího soudu, že není pravdivým, co udal stěžovatel o pohnutkách prodeje usedlosti, ale že ujednal kupní smlouvu, by se vymknul ze svých povinností vůči Lině H-ové a dítěti, pokud se týče, že jednal v úmyslu, že Lině H-ové, správně jí a jejímu dítěti, už ničeho, t. j. zřejmě mimo složených již 500 Kč, nedá. Není proto právně pochybeným právní stanovisko napadeného rozsudku, že stěžovateli v době, kdy se vzdal své usedlosti, hrozila exekuce pro nároky H-ové a očekávaného dítěte. Nezáleží na tom, že v době ujednání kupní smlouvy dítě ještě nebylo narozeno. Dle §u 22 obč. zák. mají též děti nenarozené nárok na ochranu zákona od doby svého početí a pokládají se za zrozené, pokud jde o práva jejich a ne o práva osoby třetí. Podle §u 168 obč zák. nařídí soud k návrhu matky za jistých předpokladů, již před narozením dítěte, by nemanželský otec složil u soudu částku, vypadající na výživu dítěte po první 3 měsíce. Nezáleží dále na tom, zda složených již 500 Kč a zbývající — po prodeji usedlosti — jmění stěžovatelovo (pohledávka 3279 K 72 h) kryjou zplna nároky Liny H-ové a zda zbyla by po jejím uspokojení ještě část pohledávky na uspokojení případných nároků nenarozeného ještě dítěte. Rozhodným jest, že dle zjištění nalézacího soudu peníz okrouhle 3.000 Kč při dnešních poměrech a při dnešním znehodnocení peněz nemůže stačiti pro výživné a ostatní nároky dítěte a matky, a že ani obžalovaný nemohl o tom ani okamžik býti v pochybnostech. Nezáleží konečně na tom, že dosud tu není výroku soudního, určujícího nároky dítěte. Rozhodným je, že tyto nároky, třebas soudem neupravené, tu byly a stěžovatel o nich věděl. Odvozuje-li však stížnost z nedostatku soudní úpravy nároků dítěte, že není jisto, že stěžovatel není svolný, uspokojiti tyto nároky bez exekuce, brojí tím nepřípustným způsobem proti zjištění nalézacího soudu, že se stěžovatel vzdal kupní smlouvou, o niž jde, prostředků, jež případnou exekucí mohly býti zasaženy, v úmyslu, by ušel svým povinnostem, čímž je zjištěno, že stěžovatel byl odhodlán, že nic nezaplatí. Mimochodem budiž podotčeno, že stěžovatel sám výslovně doznal, že po prodeji usedlosti sdělil zástupci matky dítěte, že nemůže nic dáti, jelikož je bez jmění, čímž rozhodným způsobem projevil, že nezaplatí ani v případě exekuce, ani bez exekuce.

Čís. 1325.

Majitel tiskárny není povinen, by za sebe zřídil zástupce.
Druhá skutková podstata §u 24 tisk. zák. předpokládá »vědomost« jen o okolnosti, že tiskopis byl zabaven, rozšiřování neb uveřejnění obsahu tiskem může se ovšem státi i jen kulposně.

(Rozh. ze dne 29. října 1923, Kr II 332/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 10. února 1922, jímž byli obžalovaní Richard P., František M., Raimund A., Josef J., František Sch. a Leopold H. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. spoštěni z obžaloby a to první čtyři obžalovaní z obžaloby pro přečin dle §u 8 tr. zák. a §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 6 ř. zák. z roku 1863 a dle §u 8 tr. zák. a čl. VII a VIII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, poslední dva pak z obžaloby pro přečin dle §u 8 tr. zák. a čl. VII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863, pokud směřovala proti výroku, jímž byl obžalovaný Richard P. sproštěn z obžaloby pro přečin dle §u 8 tr. zák. a §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 6 ř. zák. z roku 1863 a dle §u 8 tr. zák. a čl. VII a VIII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, jinak zmateční stížnosti vyhověl, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud shledal u všech obžalovaných objektivně skutkovou povahu přečinu dle čl. VII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, u obžalovaných Richarda P-a, Františka M-a, Raimunda A-a a Josefa J-a pak shledal v objektivním směru také skutkovou povahu přečinu dle §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1863 čís. 6 ř. zák. z roku 1863, sprostil však obžalované z obžaloby pro tyto přečiny, maje za to, že zavinění obžalovaných jest pouze kulposní a nikoliv dolosní, a že u kulposních činů obžalovaných, které nebyly dokonány, není možným pokus ve smyslu trestního zákona. Pokud jde o další přečin dle čl. VIII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, kladený za vinu zmíněným čtyřem obžalovaným, nenabyl nalézací soud

přesvědčení, kdo vlastně článek »Fromme Wünsche«, v němž byla rozebírána moc průvodů a pronášeny domněnky o tom, jak dopadne trestní řízení proti Josefu P-ovi a Raimundu A-ovi, dal do tisku, a sprostil proto tyto čtyři obžalované také z obžaloby pro tento přečin. Zmateční stížnost státního zastupitelství jest odůvodněna, pokud směřuje proti sproštění obžalovaných Františka M-a, Raimunda A-a, Josefa J-a, Františka Sch-a a Leopolda H-a, není však odůvodněna, pokud brojí proti sproštění obžalovaného Richarda P-a. O obžalovaném Richardu P-ovi má nalézací soud za prokázáno, že jako majitel tiskárny převzal na opětovný nátlak svého dělnictva tisk časopisu »Volkswille«, že neměl na obsahu tohoto časopisu zájmu a že se jeho činnost při vydávání časopisu omezovala na to, že, jakž bylo jeho povinností, dbal přesně toho, by byly státnímu zastupitelství předkládány k censuře t. zv. povinné výtisky a aby s vlastním tiskem časopisu bylo posečkáno, až dojde schválení censury. Vyhověl tedy formálním předpisům tiskového zákona, platícím pro tiskaře, a ježto nebylo zjištěno, že měl nějaký vliv neb účast na sestavování obsahu závadného čísla časopisu, nebo že se vědomě nebo kulposně súčastnil uveřejňování závadných článků, není tu nejmenšího podkladu pro jeho odsouzení pro činy jemu za vinu kladené. Uvádí-li rozsudek nalézacího soudu, že obžalovaného Richarda P-a stíhá přes to zavinění, spočívající prý v tom, že se hned při započetí tisku časopisu nepostaral o zřízení úředně schváleného správce, není ta argumentace dobře srozumitelná, neboť ani zákon o tisku, ani jiný zákon majiteli tiskárny takové p o v i n n o s t i neukládá; v §u 5 zákona o tisku se pouze praví, ž e, z ř í d í-l i majitel ku správě tiskárny správce úřadem schváleného, má tento povinnost a odpovědnost, uložené zákonem tiskaři. Nezřídil-li obžalovaný Richard P. jako majitel tiskárny takového správce, nese prostě odpovědnost a povinnosti zákonem tiskaři uložené dle §u 5 citovaného zákona sám. Byla tudíž zmateční stížnost v tomto směru jako neodůvodněná zavržena.

Jinak má se však věc, pokud jde o ostatní obžalované. Nalézací soud přehlíží, že pokus je možným, byla-li positivní, vědomá činnost obžalovaného nesena aspoň úmyslem, uskutečniti uveřejnění, tedy prostředek, jímž by byly, kdyby nebyl býval zmařen překážkou, odjinud v to přišlou, porušeny právní statky chráněné ustanoveními §u 24 zákona o tisku a článků VII a VIII zákona ze 17. prosince 1862 č. 8 ř. z. z roku 1863, třeba že se jeho úmysl vztahoval přímo ku porušení právních statků těch, avšak zaviněná nečinnost nebo nedbalost jeho porušení to umožňovala. O obžalovaném Františku M-ovi zjišťuje rozsudek, že převzal redakci časopisu »Volkswille« po Adolfu Ch-ovi, jenž ji dne 7. února 1921 složil, v posledním okamžiku, že podle bílých míst č. 5. časopisu poznal, že bylo několik míst zabaveno, že však neznal obsah čísla 6. ze dne 11. února 1921, jehož byl odpovědným redaktorem. Nalézací soud shledává kulposní zavinění tohoto obžalovaného v tom, že se v této své vlastnosti nestaral o obsah tohoto čísla, a odůvodňuje stejně jako u ostatních sprošťující výrok tím, že zůstalo při pokusu a že trestný pokus předpokládá podle §u 8 tr. zák. úmyslné jednání. Tímto výrokem byl však porušen zákon a jest tudíž zmatečný dle čís. 9 a) u 281 tr. ř. Jest sice pravda, že skutková povahu přečinů dle čl. VII. a VIII. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. z. z roku 1863 nevyžaduje zlého úmyslu

a že činy ty mohou býti spáchány také kulposně; jinak má se ovšem věc, pokud jde o přečin dle §u 24 zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 6 ř. zák. z roku 1863, a sice o druhou skutkovou podstatu tohoto přečinu, na kterou zní obžaloba; zde předpokládá zákon v ě d o m é rozšiřování zabaveného spisu neb uveřejňování jeho obsahu tiskem, tedy jednání dolosní, při čemž zákonný znak »vědomosti« vztahuje se jen na okolnost, že tiskopis je zabaven; rozšiřování neb uveřejňování obsahu tiskem státi se může i jen kulposně. U obžalovaného Františka M-a spočívá ovšem kulposní zavinění v tom, že se jako odpovědný redaktor časopisu »Volkswille« nestaral o obsah čísla 6 tohoto časopisu; ježto však obžaloba zněla vesměs na činy dolosní (»že . . . v ú m y s l u, aby . . . .«) bylo povinností nalézacího soudu, zabývati se celou činností obžalovaného jako odpovědného redaktora, která se přece nevyčerpává v tom, aby se staral pouze o obsah dotyčného čísla časopisu. Nalézacímu soudu bylo zejména uvažovati o tom, zda obžalovanému předložen byl ke korektuře kartáčový otisk závadných článků a zda tento otisk vrátil do tiskárny za tím účelem, aby se v tisku pokračovalo, pokud se týče, aby kartáčovj otisk předložen byl k censuře. Tím již byl by obžalovaný dal na jevo ú m y s l, články v kartáčovém otisku obsažené učiniti přístupnými veřejnosti. Nalézací soud neučinl tedy, vycházeje z nesprávného právního posouzení, zjištění, potřebná k rozhodnutí otázky, zda dopustil se obžalovaný dolosních činů, jemu za vinu kladených, neboť vůbec nezjistil a neuvažoval o tom, jakým způsobem obžalovaný M. přispěl ve své funkci jako odpovědný redaktor k uveřejnění závadných článků.

Podobně je tomu, pokud jde o obžalovaného Raimunda A-a a Josefa J-a. Nalézací soud o nich zjišťuje, že obžalovaný A. předal jako předseda politického sociálně-demokratického spolku obžalovanému J-ovi, který byl tehdy tajemníkem strany, obžalovací spis, jenž mu (A-ovi) jako obviněnému byl doručen, se žádostí, by mu pořídil opis, ježto musí prvopis zaslati svému obhájci do Brna. Obžalovaný J. obžalovací spis vlastnoručně opsal a nechal opis ležeti na svém psacím stole. Pokud jde o uveřejnění míst, zabavených již v čís. 5 časopisu »Volkswille«, zjišťuje nalézací soud o těchto dvou obžalovaných, že dne 7. února 1921 bylo v zasedání tiskového výboru, jenž rozhodoval o tisku jednotlivých článků pro příští číslo časopisu, vzhledem k zabavení posledního čísla časopisu uveřejnění závadných článků prozatím odloženo do té doby, až budou immunisovány interpelací v Národním shromáždění, a že následkem bouřlivé a pohnuté schůze výboru byly tyto články pouze nedopatřením dány do tisku. Články, tiskovým výborem schválené, byly za tím účelem, a b y b y l y d á n y d o t i s k u, položeny pod těžítko na psací stůl obžalovaného J-a, který je pak druhého dne, aniž je dále prohlížel, předal nebo nechal předati sazeči, obžalovanému Františku Sch-ovi, k vytisknutí, J. prý také v tomto případě poslal rukopisy pod těžítkem ležící, aniž je byl četl, do tiskárny, a nedopatřením dostal prý se mezi ně i opis uvedeného obžalovacího spisu. Soud spatřuje kulposní zavinění obou obžalovaných v tom, že jako důležití činitelé v redakci časopisu zavinili nedostatkem potřebné péče a zaviněnou neznalostí, že byly články dány do tisku. Rozsudek zjišťuje tedy u obžalovaného J-a positivní úmyslnou činnost, že totiž d á v a l č l á n k y d o t i s k u, bera tím tedy na sebe svémocně práva redaktora; důsledkem toho pak

ovšem jest, že musí nésti i odpovědnost za následky této své činnosti. Platí proto částečně i o něm to, co shora uvedeno o obžalovaném Františku M-ovi, neboť také u něho měl nalézací soud zkoumati a uvážiti celou jeho účast při uveřejňování závadných článků a pak teprve byl by se mohl bezpečně vysloviti o tom, zda spáchal obžalovaný dolosní činy, z nichž ho žaloba viní. Totéž lze říci o obžalovaném Raimundu A-ovi, neboť i když nalézací soud u něho nezjišťuje žádné přímé positivní činnosti, směřující k uveřejnění závadných článků, souvisí přece jeho ostatní předchozí jednání tak úzce s celou činností obžalovaného Josefa J-a, že nutno činnost obou těchto obžalovaných posuzovati ve vzájemné spojitosti a uvážiti pak, zda stíhá i obžalovaného A-a dolosní zavinění. O činnosti obžalovaných Františka Sch-a a Leopolda H-a, jímž obžaloba klade pouze za vinu přečin dle §u 8 tr. zák. a čl. VII zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, spáchaný prý tím, že v úmyslu, uveřejniti tiskem spis obžalovací v trestní věci proti Raimundovi A-ovi a Josefu P-ovi dříve, než obžaloba v hlavním přelíčení byla přednesena, v č. 6 časopisu »Volkswille« vytiskli článek »Anklageschrift«, při čemž však čin následkem konfiskace tohoto čísla dokonán nebyl — zmiňuje se rozsudek nalézacího soudu na dvou místech. Praví o nich nejprvé, že vysázeli jako sazeči každý jednu část uvedeného obžalovacího spisu, domnívajíce se, že přelíčení jest již nařízeno a sice dříve, než časopis má vyjíti, a shledává pak u nich kulposní zavinění, spočívající v tom, že sázeli obžalovací spis, ačkoliv věděli, že nebyl ještě při hlavním přelíčení přednesen. Soud zjišťuje tedy u těchto obžalovaných, přes zdánlivý odpor, který se mezi oběma těmito zjištěními jeví, po subjektivní stránce přímo vědomí jejich o tom, že obžalovací spis, jimi vysázený, nebyl ještě při hlavním přelíčení přednesen, zjišťuje tedy jednání dolosní. Soud porušil tedy výrokem, že shledává u těchto obžalovaných pouze opomenutí (culpu), totiž nedostatek potřebné pozornosti a péče, zřejmě zákon. Vzhledem k positivní dolosní činnosti obžalovaných, nesené úmyslem uskutečniti předčasné uveřejnění obžalovacího spisu, nemůže tedy býti sporu o tom, že jest tu pokus přečinu dle čl. VII citovaného zákona možný, třeba že se úmysl obžalovaných nevztahoval k porušení statků předpisem citovaného článku chráněných.

Čís. 1326.

Ten, kdo se zmocnil věci, neznámým zlodějem odňaté a jím při pronásledování odhozené, dopouští se podílnictví na krádeži nikoliv krádeže, pak-li věděl, že jde o věc kradenou.

(Rozh. ze dne 29. října 1923, Kr II 345/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Rudolfa N-a do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 26. ledna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na krádeži dle §§ 5, 171, 173, 179 tr. zák. potud, že zrušil rozsudek nalézacího soudu v napadené části a dle §u 290 tr. ř. i ve výroku, jímž byl obžalovaný Michal J. uznán vinným

zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 176 II a), 179 tr. zák. a uznal oba obžalované vinnými zločinem podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a), b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že v listopadu 1920 v B. věc kradenou, a to sedm stuček kretonu (plátna) na sebe převedli a prošantročili, při čemž jim z hodnoty věci a z příběhu bylo povědomo, že byla krádež spáchána způsobem takovým, který ji činí zločinem, a při čemž věci, jež na sebe převedli a prošantročili, převyšovaly hodnotu dvou set korun.

Důvody:

Odůvodněna jest stížnost Rudolfa N-a pokud uplatňuje zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř., poněvadž neprávem skutek stěžovatelův kvalifikován byl jako zločin krádeže, kdežto ve skutečnosti opodstatňuje trestný čin jiný, dle mínění stížnosti zatajení nálezu. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaní pustili se za neznámým zlodějem, jenž kreton z držení dráhy odcizil, v tom úmyslu, by mu onen kreton odňali a pro svůj užitek upotřebili. Neznámý tento zloděj, byv obžalovanými v polích dostižen, uprchl, zanechav na místě zboží, dráze odcizené. Zboží to nebylo již v držení dráhy, protože z něho neznámým zlodějem bylo odňato. Zboží to nebylo však v době, kdy obžalovaní se ho zmocnili, ani již v držení neznámého zloděje, jelikož tento, zanechav je na místě a uprchnuv, držení jeho se vzdal. Nebylo tu proto již v §u 171 tr. zák. předpokládaného odnětí cizí věci z držení a bez přivolení osoby jiné. Jelikož však obžalovaní dle zjištění rozsudku ovšem věděli, že věci, jež po útěku neznámého zloděje si přivlastnili a později prošantročili, jsou věci dráze ukradené, spočívá v jednání jejich podílnictví na krádeži dle §u 185 tr. zák., a to dle §u 186 a) i b) tr. zák. podílnictví zločinné. Při správném posouzení věci měli proto býti obžalovaní uznáni vinnými nikoli zločinem krádeže, nýbrž mírnějším trestem ohrozeným zločinem podílnictví na krádeži. V tomto rozsahu bylo zmateční stížnosti obžalovaného Rudolfa N-a vyhověti, a ježto jsou tu podmínky §u 290 tr. ř. i ohledně spoluobžalovaného Michala J-a, bylo rozsudek celý zrušiti jako zmatečný a ve věci nalézti jak se stalo.

Čís. 1327.

Pro rozlišení, zda jde o krádež dříví v lese či o pouhý lesní pych, nepřichází v úvahu pokleslá kupní síla peněz, nýbrž rozhoduje druh a jakost dřeva, jeho určení a způsob, jakým je lze zužitkovati.

(Rozh. ze dne 29. října 1923, Kr. II 349/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 17. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem nedokonané krádeže ve smyslu §§ 8 a 460 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že čin obžalovaného, který se dle rozsudku pokusil odci-

ziti tři smrčky v ceně 6 Kč, nezakládá skutkové podstaty přestupku nedokonané krádeže, kterou v něm shledal nalézací soud, nýbrž je pouhým lesním pychem vzhledem k tomu, že předválečné ceně 6 K odpovídá asi 50 h, před válkou však že byly lesní krádeže dříví v ceně pod 2 K stihány jako lesní pych úřadem politickým. Zmateční stížnost dovolává se toho, že řadou zákonů, tak jmenovitě ze dne 22. prosince 1921 čís 471 sb. z. a n., dostalo se výhod devalvace také těm, kdož odsouzeni byli pro činy trestné, a míní, že by bylo nespravedlivým, ba protimyslným, aby této výhody účastni byli zločinci, by však odpírána byla těm, kdož se, jako obžalovaný, provinili způsobem zcela nepatrným. Zmateční stížnost je neodůvodněna. Především má stížnost mylně za to, že v předválečné době byly jako lesní pych stíhány veškeré krádeže dříví v ceně pod 2 K. Je sice pravda, že zásadně byly krádeže na lesním majetku vůbec pojímány jako pouhý pych tehdy, byly-li spáchány na věcech ceny poměrně nepatrné. Určitá hranice cenová mezi krádeží a lesním pychem nebyla však stanovena ani zákonem ani jiným nějakým předpisem ani jí neustálila trestní praxe, nebyla jí zejména částka 2 K, uvedená ve zmateční stížnosti, a nezbylo než řešiti otázku, o níž jde, od případu k případu. Pro rozhodnutí, zda jde zejména při lesním dříví o krádež či o pouhý pych, není ostatně výhradně směrodatnou jen jeho cena, nýbrž také jeho druh a jakost, jeho určení a způsob, jakým je lze zužitkovati. Možno vším právem říci, že jako dříví, jehož bezprávné přivlastnění si jest pouhým pychem, přicházejí v úvahu po výtce jen ony druhy dříví, které jsou uvedeny pod čís. 1. §u 60 lesního zákona ze dne 3. prosince 1852 čís. 250 ř. z. (klestí, roští, suchary a pod.). Mezi ně zcela nepochybně nenáleží čerstvě rostoucí stromy a stromky, o jaké se jedná v tomto případě a jaké dle rozsudkového zjištění v počtu tří v úmyslu je odciziti uřezal obžalovaný. Stromky ty ocenil svědek lesní správce Josef J. na 6 Kč, teprve při hlavním přelíčení. Obžaloba kladla naproti tomu obžalovanému, jak se uvádí i v rozhodovacích důvodech rozsudkových, za vinu krádež dříví v ceně 30 Kč. Je patrno, že tímto dřívím míněny jsou rovněž jen ony tři stromky, které svědek v řízení přípravném odhadl na 30 Kč. Lze pak bezpečně za to míti, že, označil-li svědek, dle svého povolání zajisté odborný znalec dříví a jeho cen, při hlavním přelíčení cenu smrčků penízem, rovnajícím se pouhé pětině ceny, jím dříve uvedené, neučinil tak bez příčiny, je naopak na snadě závěr, že tak učinil právě se zřetelem na poměry, jichž se v dalším dovolává zmateční stížnost, a ve snaze, by svůj odhad uvedl v soulad se známým jemu poklesem vnitřní hodnoty peněz, přivoděným válečnými a poválečnými poměry. Tím stávají se však ony další úvahy zmateční stížnosti vlastně bezpředmětnými. Tomu je tak zejména, pokud se stížnost na oporu svého hlediska dovolává zákona ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n., správně Opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 4. srpna 1920 čís. 480 sb. z. a n., platného v době trestného činu obžalovaného, dne 1. června 1921; stačí tudíž pouze dodati, že, omezil-li zákonodárce své opatření pouze na zločiny a neučinil-li výhod jeho účastnými také pachatele přestupků, měl k tomu zajisté závažný důvod; úvahy zmateční stížnosti však nemění ničeho na skutečnosti, že pro obor trestního práva přestupkového zůstaly dotyčné zákonné předpisy v platnosti nezměněné, že tudíž i rozhodování o otázce, zda jde v konkretním případě o krádež, či o pych, řídí se i nadále směrnicemi v tom ohledu dříve zachovanými

Čís. 1328.

Vyskytly-li se za řízení přestupkového půtahy souběžného přečinu a okresní soud, nedbav předpisu §u 450 tr. ř., neučinil oznámení státnímu zástupci, nýbrž o přestupku jednal a rozhodl, není odňato státnímu zástupci právo, stihati samostatně přečin, jenž byl okresním soudem ponechán stranou. K působnosti funkcionáře státního zastupitelství nenáleží činiti výhradu ve smyslu §u 263 tr. ř.

(Rozh. ze dne 31. října 1923, Kr I 703/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 8. dubna 1922, pokud jím byli obžalovaní Karel W. a Albert S. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozsoudil. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Stihání a potrestání Karla W-a pro přečin § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě není, jak jeho odvod mylně uplatňuje, dle druhého odstavce §u 263 tr. ř. vyloučeno tím, že si veřejný obžalobce při hlavním přelíčení, konaném proti němu pro přestupek dle §u 7 čís. 1 zákona o válečné lichvě u okresního soudu v Mar. Lázních nevyhradil, správně že mu rozsudkem tohoto soudu ze dne 10. září 1921 nebylo vyhraženo samostatné stihání W-a pro přečin §u 11 čís. 4 lichevního zákona, ač v řízení před okresním soudem objevily se půtahy tohoto přečinu. Výhrada předpokládá návrh oprávněného obžalobce. Tím jest při trestných činech, jež se stihají obžalobou veřejnou, státní zástupce (viz první odstavec §u 263 tr. ř.). Působnost funkcionářů státního zastupitelství obmezuje se na přestupky (§ 448 tr. ř., §§y 87, 101 prováděcího nařízení k tr. ř., nařízení bývalého ministerstva spravedlnosti ve Vídni ze dne 8. listopadu 1878 čís. 15474). Funkcionáři nejsou tedy obžalobcem, pokud jde o zločiny a přečiny. Pro nedostatek návrhu ovšem ani soudem výhrada vyslovena býti nemohla. Než okresní soud nebyl k vyslovené výhradě ani oprávněn. Jak jest okresnímu soudu předejíti v případě, má-li za to, že není příslušným, protože tu je zločin anebo přečin, stanoví § 450 tr. ř. Nepříslušným byl okresní soud v Mar. Lázních netoliko pro řízení o přečinu dle §u 11 čís. 4, nýbrž po rozumu §u 56 tr. ř. též pro sbíhající se s tímto přečinem přestupek §u 7 čís. 1 lichevního zákona. Že okresní soud, nešetřiv předpisu §u 450 tr. ř., věc státnímu zástupci neoznámil, ale přes svou nepříslušnost o přestupku jednal a rozhodl, neubralo státnímu zástupci právo, stihati samostatně přečin, jenž okresním soudem byl ponechán stranou. Pro zvláštní předpis §u 450 tr. ř. nelze, pokud jde o zločin anebo přečin při hlavním přelíčení okresního

soudu přibylý, přes zásadu §u 447 tr. ř., jenž ostatně výslovně poukazuje ku zvláštním nařízením, použití předpisu §u 263 tr. ř., takže ani při obdobném použití §u 363 čís. 3 tr. ř. k takovým případům přihlížeti nelze.

Čís. 1329.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Pokud lze se dopustiti při prodeji živnosti (hostinské) pletich a přímého předražování.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1923, Kr I 464/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 20. února 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n. a přečinem dle čís. 3 §u 7 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného nelze upříti oprávnění, a to ani pokud směřuje proti rozsudkovému výroku, odsuzujícímu tohoto obžalovaného pro přečin pletich dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n., ani, pokud se obrací proti odsouzení obžalovaného pro přečin přímého předražování dle čís. 3 §u 7 téhož zákona. Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný koupil v říjnu 1920 od hostinského Václava B-a hostinskou živnost se zařízením za 32.500 Kč, že již dne 10. března 1921 inseroval v Národní Politice, že prodá tento hostinec, že na tento inserát dostavili se k němu Jindřich C., Vojtěch J., Alois B., Robert K. a Antonín S., že jim Václav K. sdělil, že chce za hostinec 64.000 Kč, že předá také zásoby a kuchyňské zařízení a že, když se zdálo uchazečům toto odstupné tuze velikým, s nimi další vyjednávání přerušil. Pletichy shledává nalézací soud v jednání obžalovaného v tom, že na hostinskou živnost, již koupil od B-a v říjnu 1920 za 32.000 Kč, již dne 10. března 1921 hledal kupitele, požaduje za tuto živnost 64.000 Kč a nechávaje uchazeče v pochybnosti, jaké zařízení a jaké zásoby spolu s touto živností chce prodati a že živnost tu koupil od Václava B-a jen za účelem spekulačním. Právní posouzení věci nalézacím soudem vychází, pokud se týče přečinu pletich, z nesprávného výkladu zákona, a jest proto zmatek, uplatňovaný stížností s hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř., opodstatněn. Dle celého odůvodnění rozsudku, jež tvoří s rozsudkovým výrokem jeden celek, — zejména z míst kde soud opětovně zdůrazňuje, že obžalovaný koupil od B-a živnost hostinskou, že na živnost tu hledal kupitele a že tuto živnost dále prodal a pod., nemůže býti pochyby, že lichevní soud soudil a odsoudil obžalovaného pro prodej celé hostinské živnosti, v její celistvosti, tedy pro prodej jak zařízení a zásob, tak i pro postoupení živnosti, po případě

i pro postoupení nájemních práv k hostinským místnostem. Než hodnota hostinské živnosti v její celistvosti záleží nejen ve hmotném obsahu inventáře hostince, tedy v zařízení a zásobách, nýbrž i v oněch immaterielních momentech, které tvoří jeho hodnotu jako prostředku výdělečného a záležejí v tom, že určitý hostinec důsledkem svého trvání, výhodné polohy, svého dobrého jména, dobré kuchyně, zavedeného piva a vín dobrých známek jest vyhledáván hosty. Souhrn zmíněných výdělkových možností, známostí, zavedení hostince na určitém místě, určitého kruhu stálého zákaznictva, jimiž hostinská živnost jako zdroj výdělku nabývá zvýšené hodnoty, nespadá pod pojem předmětů potřeby, jimiž jsou po rozumu §u 1 lichevního zákona věci movité, sloužící přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Již z toho důvodu nelze, pokud jde o prodej hostinské živnosti, po případě o prodej, pokud se týče postoupení nájemních práv k hostinským místnostem mluviti o pletichách. Jiná jest ovšem otázka, zda není dána skutková podstata přečinu pletich, pokud jde o zařízení a zásoby. Tu bude na nalézacím soudě, by učinil potřebná zjištění, přihlížeje k obraně obžalovaného. To, co bylo řečeno o právním výkladu živnosti hostinské u přečinu pletich, platí plnou měrou i ohledně přečinu přímého předražování. Bude věcí nového hlavního přelíčení, by soud zjistil, co připadá ze 64.000 Kč, jež obžalovaný požadoval, na prodej živnosti hostinské jako takové a po případě také na postoupení nájemních práv k hostinské místnosti, a co připadá na zařízení a zásoby, při čemž bude dále povinností nalézacího soudu, by na základě spolehlivého podkladu zjistil, které zařízení a zásoby obžalovaný chtěl prodati, a jakou skutečnou cenu tyto věci měly, a jen cena za toto zařízení a za tyto zásoby požadovaná přichází v úvahu při posuzování jednání obžalovaného s hlediska přečinu přímého předražování. Rozsudek zjišťuje, že tržba v uvedeném hostinci činila za dobu od 1. ledna 1921 do 1. října 1921 40.000 Kč, a zjištění toto opírá o platební rozkaz berní správy v Praze ze dne 2. prosince 1921. Ačkoliv v té době Václav B. již neprovozoval živnost v uvedeném hostinci a zmíněný platební rozkaz se nevztahuje na dobu, kdy byl B. hostinským a ani B. sám neuvedl výše tržby, zjistil nalézací soud, že také tržba B-ova činila 40.000 Kč, aniž proto uvedl jakékoli důvody a aniž uvedl, na základě kterých průvodních prostředků zjištění toto učinil. Právem vytýká stížnost v tomto směru rozsudku zmatek dle čís. 5 §u 281 tr. ř., jenž ovšem nezáleží v rozporu, jak stížnost za to má, nýbrž správně v nedostatku důvodů. Okolnost tato jest závažná, neboť, zjistiloli by se, že tržba za obžalovaného byla větší, pak přímo vnucuje se závěr, že živnost tu zvelebil, což ovšem bylo by nutno přiměřeně vyjádřiti a mu k dobru přičísti. Poněvadž rozsudek, jak již bylo řečeno, nemá potřebných zjištění, by bylo lze rozhodnouti ve věci samé, bylo nutno rozsudek ve výroku odsuzujícím jako zmatečný zrušiti a uznati, jak se stalo.

Čís. 1330.

Ke skutkové podstatě přečinu dle druhé věty §u 24 tisk. zák. stačí po stránce objektivní, že tiskem uveřejněn obsah zabaveného tiskopisu, po stránce subjektivní pak vědomí, že jde o obsah takového tisko-

pisu. Lhostejno, že došlo k uveřejnění tiskopisu před tím, než byl konfiskační nález vyhlášen a nezáleží na tom, jakým způsobem dostalo se pachateli vědomosti a zabavení.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1923, Kr I 537/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 2. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 24 tiskového zákona.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá především, že obžalovaný, jemuž se dostalo telefonické zprávy o provedeném zabavení letáku, jenž však nemohl míti ještě úřední vědomí o konfiskačním nálezu, uveřejněném (vyhlášeném) teprve později, chtěl pouze podati veřejnosti zprávu o zabavení. O obžalovaném nebylo prý dokázáno, že znal obsah konfiskačního nálezu, nelze prý proto ve sdělení, že závadným shledán byl nadpis letáku: »Do kasáren s komunistickými myšlenkami«, a že také obraz zaťaté pěsti, otištěné na letáku, byl censurou škrtnut, spatřovati rozšiřování obsahu zabaveného tiskopisu, o němž prý lze mluviti tím méně, když závadným shledán byl jen nadpis letáku a ono vyobrazení. Zmateční stížnost je veskrze v neprávu. Ke skutkové podstatě přečinu dle druhé věty §u 24 zákona o tisku stačí po stránce subjektivní, že tiskem uveřejněn byl obsah zabaveného tiskopisu, ve směru subjektivním pachatelovo vědomí, že jde o obsah takového tiskopisu. V onom směru stačí pro případ, o nějž jde, rozsudkové zjištění, dle něhož státní zastupitelství v Praze nařídilo výnosem ze dne 24. září 1921 zabavení letáku, o který se jedná; nesejde na tom, zda obsah letáku uveřejněn byl obžalovaným již před tím, než státní zastupitelství zakročilo ve smyslu §u 488 tr. ř. u příslušného soudu o potvrzení zabavení a než soud dle § 489 tr. ř. vyslovil, že se zabavení potvrzuje nebo zrušuje, neboť zabavení tiskopisu zůstává i s hlediska zodpovědnosti dle §u 24 zákona o tisku účinným až do zmíněného výroku soudního dokonce i v takovém případě, v němž zabavení bylo soudem zrušeno. Je tedy právně bezpodstatnou námitka zmateční stížnosti, dle níž k uveřejnění obsahu tiskopisu neboli, jak tvrdí stížnost, k podání zprávy o zabavení došlo před tím, než konfiskační nález byl uveřejněn, vyhlášen. Správnosti tohoto stanoviska nasvědčuje i zákonná definice přečinu dle prvé věty §u 24 zákona o tisku, v níž se na rozdíl od skutkové podstaty dle druhé věty téhož §u předpokládá, že soudcovský nález, přes který tiskopis byl dále rozšiřován nebo jeho obsah tiskem byl uveřejněn, byl náležitě vyhlášen. Této podmínky nestanoví skutková podstata dle druhé věty §u 24 zákona o tisku, a opačné stanovisko zmateční stížnosti lze vysvětliti tím, že se v ní mezi oběma od sebe rozdílnými skutkovými podstatami nerozeznává. Nerožhoduje proto ani po stránce subjektivní, z jakého pramene a jakým způsobem dostalo se obžalovanému vědomosti o zabavení; nevyžaduje se zejména, by se mu dostalo vyrozumění o něm cestou úřední. Stačí naopak plně rozsudkové zjištění, dle něhož obžalovaný rozšiřoval obsah zabaveného tiskopisu vědomě a to nejen u vědomí skutečnosti, že k zabavení letáku došlo,

nýbrž i míst, pro která leták ten zabaven byl. Obhajobou obžalovaného, shodnou v podstatě s další námitkou zmateční stížnosti, že se domnívá, že závadný článek je pouhou zprávou o vykonané konfiskaci, odpovídající stálému zvyku žurnalistickému, odmítají již rozhodovací důvody napadeného rozsudku případnou úvahou, že zpráva podobná nemůže jíti tak daleko, by jednotlivá místa zabaveného článku byla znovu uveřejňována. Rozsudek dospívá naopak k závěru, že z článku: »Není persekuce«, v němž obsah zabaveného letáku uveřejněn byl, je zřejmo, že účelem, o který se obžalovanému jednalo, nebylo podati pouze správu o konfiskaci, nýbrž učiniti tiskem známým jeho obsah. Rozsudek zjišťuje, že leták nadepsaný: »Do kasáren s komunistickými myšlenkami!« zabaven byl jednak pro tento nadpis, jednak pro vyobrazení zaťaté hrozící pěsti. Tato dvě místa letáku dlužno tudíž pokládati za obsah zabaveného tiskopisu ve smyslu §u 24 zákona o tisku, který obžalovaný tiskem uveřejnil tím, když dle rozsudkového zjištění otiskl v čísle 218 periodického časopisu »Rudé Právo, Večerník« ze dne 26. září 1921 článek »Není persekuce«, v němž po sdělení, že leták byl státním zastupitelstvím konfiskován, se jednak praví, že závadným shledán byl nadpis: »Do kasáren s komunistickými myšlenkami!«, jednak se uvádí, že rovněž obraz zaťaté pěsti na letáku otištěné, byl censurou škrtnut.

Čís. 1331.

Jde o svědeckou výpověď ve smyslu §u 199 písm. a) tr. zák., potvrdil-li svědek prostě obsah trestního oznámení, jež znal. Doslov a smysl svědecké výpovědi lze dokázati nejen zápisnicí o výpovědi, nýbrž i jinými průvody.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1923, Kr I 866/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 5. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §u 197, 199 a) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Stěžovatel jest na omylu, míně, že doslov a smysl svědecké výpovědi mohou býti dovozeny jen ze soudního protokolu o výpovědi té. Trestní řád vůbec průvodních prostředků zevrubně neuvádí, omezuje se jen na předpisy, jimiž výslovně zapovídá, kterých pramenů poznání soud nesmí používati. Mezi nimi však protokol o svědecké výpovědi, odporující předpisům v protokolování, uveden není. Volno tedy soudu ve smyslu §u 258 tr. ř. nejen z protokolů takových zjistiti doslov, a smysl výpovědi, nýbrž také z doznání obžalovaného nebo z obsahu listin, jež znal a uznal svědek za správné, nebo z průvodních prostředků jiných. Také o rozporu ve smyslu dovolávaného zmatku nemůže býti řeči. Doslovu závadné výpovědi nalézací soud vůbec nezjišťuje. Dovozuje jen smysl její z průvodů shora uvedených, jejichž obsah doslovně uvádí v souhlasu se spisy. Bezdůvodnou jest dále i výtka, uplatňovaná s hle-

diska zmatků dle §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., že dotyčný protokol neodpovídá předpisům §u 167 tr. ř., že výpověď jest proto zmatečnou a nelze ji pokládati za svědeckou výpověď ve smyslu §u 199 a) tr. zák. Není prý směrodatným, co si svědek myslil, rozhodným jest pouze co verbis expressis uváděl. Čiré potvrzení, že trestní oznámení je správným, nemůže prý nahraditi předpis zákona. Bylo by prý bývalo na soudě, by výslechem vyšetřujícího soudce zjistil, jakým způsobem svědecký výslech se prováděl. Stěžovatel přehlíží, že ono ustanovení obsahuje jen předpisy o postupu soudcově při výslechu svědků, nikoliv o protokolování svědeckých výpovědí v tom směru, že dlužno zapisovati je doslova. Dle §u 104 tr. ř. jest pouze na soudci, by odpovědi dal zapisovati dle podstatného jich obsahu a to zpravidla způsobem vypravovacím. Nezabraňuje se však soudu, odvolati se za tím účelem na spisy, jejichž obsah svědek zná a uznává za správný. Ale, i kdyby stěžovatel nebyl býval vyzván, aby vypravoval ve smyslu §u 167 tr. ř. celý děj, nýbrž výpověď jeho se jen omezila na potvrzení obsahu trestního oznámení, jež znal, nutno pokládati ji též za vydání svědectví ve smyslu §u 199 a) tr. zák. Neboť jednalo by se vzhledem k zjištění, že obžalovaný věděl, že jest vyslýchán jako svědek, o zprávu podanou na dotaz soudu o vlastních pozorováních svědkových, jejichž správnost možno přezkoumati.

Čís. 1332.

Ochrana osobní svobody (ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920, čís. 293 sb. z. a n.)

Obecní starosta není oprávněn dáti ukovati, zavříti a hlídati člověka, třebas ho pokládal za nebezpečného.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1923, Kr II 280/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Karla V-a, Františka K-a a Františka Š-a do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 10. března 1922, pokud jím byli stěžovatelé a to: Karel V. uznán vinným přestupkem dle §u 12 zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. a František K. a František Š. přestupky dle §u 5 tr. zák. a §u 12 právě zmíněného zákona.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Karel V. dal dne 19. listopadu 1921 jako starosta obce Františka B-a ukovati do řetězu a že ho zavřel do stáje, že obžalovaný František K. B-a na řetez ukoval, obžalovaný František Š. že dával ve stáji na B-a pozor a ho hlídal, aby neutekl. Skutkové podstaty zločinu veřejného násilí ve smyslu §u 93 tr. zák., pokud se týče spoluviny na tomto zločinu dle §§ 5 a 93 tr. zák., pro který na obžalované byla státním zastupitelstvím vznesena obžaloba, neshledal nalézací soud ve zjištěném jednání obžalovaných dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku proto, že obžalovaní, domnívajíce se, že starostovi přísluší (právo) ukovati B-a do řetězu, by neuprchl, neměli vědomí, že se jedná o člověka, nad nímž jim žádná moc nepříslušela. Naproti tomu

podřadil nalézací soud jednání obžalovaných skutkové podstatě přestupku dle §u 12 ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n., pokud se týče spoluviny na něm, vzhledem k tomu, že starostovi nelze přiznati právo, by směl, i když se jednalo o člověka určeného do polepšovny, ho věznit, přikovati ho na řetěz o omezovati takovým způsobem jeho osobní svobodu, obžalovaní K. a Š. tak že k jednání obžalovaného starosty V-a svou pomocí přispěli. Zmateční stížnost dovolává se proti tomuto rozsudkovému výroku důvodů zmatečnsti čís. 3 a 9 a) §u 281 tr. ř. S hlediska důvodů zmatku č. 3 §u 281 tr. ř. tvrdí stížnost, že § 12 ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. obsahuje pouze společná ustanovení, týkající se trestu, jehož skutková podstata prý tudíž není vyčerpána jednáním obžalovaných, jak je zjištěno rozsudkem, v němž prý trestný čin, pro který použito bylo trestní sankce §u 12 ústav. zák., vůbec uveden není. Námitka je neodůvodněna. Rozsudkový výrok zní ohledně obžalovaného V-a v ten smysl, že jako starosta, tedy veřejný činovník, dav ukovati do řetězu a uzavřev do stáje Františka B-a, porušil, nemaje zlého úmyslu, ustanovení ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n. Ustanovení ústavního zákona, které činem obžalovaného porušeno bylo, se v rozsudkovém výroku neuvádí. Jelikož však jde zřejmě o porušení některého ze zákonných ustanovení o ochraně svobody osobní, přicházejí v úvahu, jak případně připomíná i zmateční stížnost, jen ustanovení §§ 1 a 5 ústavního zákona. Rozsudkové zjištění, dle něhož šlo o ukování do řetězu a zavření, spojené s hlídáním zavřené osoby, jakož i rozsudkový závěr, dle něhož starostovi nelze přiznati právo, by směl člověka, určeného do polepšovny, v ě z n i t i, nepřipouštějí však nižádných pochybností o tom, že ustanovením, uvedeným v rozsudkovém výroku, míněn je předpis §u 3 ústavního zákona, dle něhož nikdo nesmí býti orgánem úředním vzat do vazby, leč v případech zákonem ustanovených. Lze sice připustiti, že by bylo bývalo na místě, by znění rozsudkového výroku bylo upraveno dle znění právě citovaného ustanovení zákonného, a aby v něm ustanovení samo bylo vedle §u 12 ústavního zákona citováno. Než proto, že se tak nestalo, nelze ještě rozsudek důvodně nazvati zmatečným dle čís. 3 §u 281 tr. ř., to tím méně, když jednak názor zmateční stížnosti, že § 12 ústavního zákona obsahuje pouze ustanovení o trestu, jest zřejmě nesprávný, jednak trestný čin, pro který použito bylo trestní sankce jeho, označen je v rozsudku způsobem, předpisu §u 260 čís. 1 a 2 potud vyhovujícím, že je v něm vysloveno jak, kterým činem obžalovaní vinnými shledáni byli, tak, které trestní jednání založeno jest skutečnostmi, které vzaty byly za prokázáné, a jimiž obžalovaní byli uznáni vinnými. Z těchto úvah je zároveň také již zřejmo, že zmateční stížnost má mylně za to, že rozsudkem zjištěné jednání obžalovaných přichází v úvahu jako porušení ustanovení §u 4 ústavního zákona. Skutková podstata ustanovení §u 3 tohoto zákona jest zřejmě užší než §u 4, mimo to i shora uvedená skutková zjištění rozsudku, jakož i jeho shora zmíněný závěr neodpovídající pojmu pouhého přidržování někoho, aby se z určitého místa, (neb území) nevzdaloval dle §u 4, nýbrž pojmu vzetí do vazby ve smyslu §u 3 ústavního zákona. Dlužno se proto námitkami uplatňovanými zmateční stížností zabývati jen potud, pokud směřují zároveň proti rozsudkovému výroku v hořejším správném jeho pojetí,

že totiž jde o porušení ustanovení §u 3 ústavního zákona. Zmateční stížnost snaží se dovoditi, že opatření, by odevzdání Františka V-a do polepšovny bylo skutečně provedeno, a by osoba jeho byla k tomu cíli zabezpečena, bylo věcí starosty jako bezpečnostního úřadu, a že k tomu měl dle zákona ze dne 24. května 1885 čís. 89 ř. zák. nejen právo, nýbrž i povinnost. Stížnost má za to, že jest zcela lhostejno, zda byl B. k tomu, by se nevzdaloval z Č., přidržován obecním starostou, či některou z polepšoven. I ta i ona námitka je nepřípustna již vzhledem k tomu, že jednání obžalovaného V-a i ostatních dvou spoluobžalovaných neodpovídá pojmu přidržování někoho, by se z určitého místa nevzdaloval, nýbrž vyplňuje pojem věznění, vzetí do vazby. Nehledě tudíž k tomu, že zákon ze dne 24. května 1885 čís. 90 ř. zák., který stížnost patině na zřeteli má, neobsahuje ustanovení, dle něhož by obce byly oprávněny bez příslušného soudního výroku § 6, 13, 16 (nebo bez vyššího příkazu) zadržovati tu kterou osobu, za účelem jejího dodání do polepšovny (robotárny), byl obžalovaný starosta V. tím méně oprávněn B-a za účelem dodání jeho do polepšovny a zajištění jeho osoby brátí do vazby, ho věznití a dokonce ukovati do řetězu, když tě nešlo o žádný z případů stanovených zákonem, v nichž vzetí do vazby je přípustno. Toto, dle zmateční stížnosti »ostřejší« zakročení nedá se opravedlniti ani tím, že B. dle zodpovídání se obžalovaného V-a utekl již třikráte ze zemské útulny a že obci Č. způsobil již na 2000 Kč výloh, a zmateční stížnost je v neprávu, dovozujíc, že v tom, že považoval obžalovaný V. za dané situace připoutání Františka B-a za jediný úspěšný prostředek, nelze spatřovati nic trestuhodného. Zcela neprávem dovolává se zmateční stížnost ustanovení zákona ze dne 15. listopadu 1867 čís. 131 ř. zák. (§ 4) správně s ním souvisejícího předpisu §u 188 tr. ř., jímž za jistých předpokladů prohlášeno bylo upoutání určité osoby za přípustno. Nehledě k tomu, že upoutání použiti dovoleno je dle posléz citovaného zákonného předpisu vůči soudním vyšetřovancům pouze tehdy, jde-li o vyšetřovance, chovající se způsobem zvláště spurným, násilnickým nebo jiné popuzujícím, nelze za žádných okolností vyjímečného, ba ojedinělého předpisu, platného pouze pro obor trestního soudnictví rozšiřovati na jiné odvětví veřejné správy, jak činí zmateční stížnost, dovozujíc, že starostovi V-ovi jako úřadu bezpečnostnímu příslušela vůči Františku B-ovi ohledně jeho osoby obdobně stejná práva, jaká má příslušný úřad oproti vyšetřovanci. Tím méně je na místě pokus zmateční stížnosti, vylíčiti poměr obžalovaného V-a jako starosty obce vůči B-ovi, který jako úplný sirotek a hoch zanedbaného vychování připadl obci Č. na starost, jako poměr osoby požívající práv otcovských po případě poručenských, zejména i moci kárné, oproti osobě, do obce příslušné a jemu svěřené a srovnání jednání obžalovaných s trestem uvázání dítěte jako prostředkem vyplývajícím z kárného oprávnění otcova a přinášejícím často žádaný účinek. Ani kárnou moc otcovu (poručníkovu), ani práva rodičů, upravená §em 145 obč. zák., jehož se stížnost v téže souvislosti rovněž dovolává, nelze vztahovati na tento případ, ve kterém o poměr otce (poručníka) k dítěti (poručenci) nešlo a ani takový to poměr by neopravňoval nikoho k činům, jaké o obžalovaných zjišťuje rozsudek a které se z pojmu výkonu moci kárné naprosto vymykají.

Čís. 1333.

Zločinu dle §u 132 tr. zák. dopouští se i souložník matky, jenž svedl dceru její, splozenou jiným a žijící se svůdcem ve společné domácnosti, ku smilstvu, získav si její náklonnost dary.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1923, Kr 427/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 23. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem svedení ke smilstvu dle § 132 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., její vývody však i, pokud jsou věnovány dolíčení formelně právního důvodu, dotýkají se právního posouzení skutkové podstaty. Stížnost popírá, že nezl. Františka K-ová byla svěřena dohledu a vychování obžalovaného a že ve zjištěné činnosti jest stělesněn znak svedení ve smyslu §u 132 tr. zák. Stížnost je bezdůvodná. Po skutkové stránce vzal soud za prokázáno, že obžalovaný žil asi od roku 1905 ve společné domácnosti s Marii K-ovou, která přivedla do této domácnosti 3 děti z prvého manželství, mezi nimi Františku K-ovou; že obžalovaný byl přednostou domácnosti, živil a šatil děti a to i děti, pocházející z manželství K-ové; že mezi obžalovaným a dětmi utvořil se takový poměr, že ho tyto nazývaly tatínkem; že asi v roce 1917 navázal obžalovaný milostný poměr s nezl. Františkou K-ovou, který udržoval po 3 leta, v kteréžto době obžalovaný se jmenovanou vícekráte tělesně obcoval, zjednav si dříve její náklonnost a povolnost různými dary; že následkem tohoto obcování Františka K-ová obtěžkala a dala život nemanželskému dítěti. Za těchto zjištěných okolností nelze důvodně popírati, že tu nebyl zákonný znak svěření k dohledu a výchově. Stížnost je na omylu, žádá-li, že ono svěření k dohledu neb výchově musilo by spočívati na nějakém právním poměru, jehož tu není, poněvadž děti a to i Františka K-ová měly mimo matku ještě poručníka a po jeho smrti matku jako poručnici. Neboť zákonnému pojmu svěření odpovídá i pouhé skutečné vykonávání práva dohledu a výchovy. Takovýto poměr byl tu založen tím, že matka, zároveň poručnice, přivedla svou nezletilou dceru do své nové s obžalovaným společné domácnosti a že obžalovaný staral se též o tuto nezletilou tak jako o své vlastní dítě. Obžalovaný byl hlavou všech ve společné domácnosti žijících osob; z tohoto jeho vůdčího postavení vyplývalo samo sebou právo k dohledu nad činností a chováním se všech těchto osob a v důsledku toho, pokud jde o nezletilé, právo k dohledu a výchově. Obžalovaný zaujímal proto vůči nezl. Františce K-ové postavení, které propůjčovalo nejen práva, nýbrž na druhé straně zavazovalo ho i ku zvláštním povinnostem oproti této nezletilé jakožto osobě jemu podřízené i znamená proto svedení této nezletilé ve společné domácnosti žijící osoby již samo sebou ono porušení povinnosti k pohlavní mravnosti, jež trestá se dle zvláštního před-

pisu §u 132 tr. zák., Námtika stížnosti, že v tomto případě není též opodstatněn znak svedení, poněvadž prý obžalovaný nepoužíval své udánlivé dohlédací a výchovné moci, by došel lásky Františky K-ové, nýbrž že jednal jen tak, jako každý úplně cizí ctitel, dávaje jí dary, že tedy používal těchže prostředků, jako každý jiný, jenž chce dosáhnouti náklonnost dívky, není opodstaněna. Účelem zákona je chrániti před svedením ke smilstvu vůbec osoby, které pro svůj věk nebo své postavení ke svůdci potřebují objektivně ochrany. Zákon pokládá proto za svůdce prostě toho, kdo osobu, v §u 132 tr. zák. blíže naznačenou, přiměje, by smilný čin spáchala nebo trpěla. Tento předpoklad je však splněn zjištěním rozsudku, že obžalovaný zjednal si náklonnost a povolnost dívky různými dary. Tím je prokázána iniciativnost jeho činění a více zapotřebí není. Nalézací soud posoudil proto věc právnicky správně a není tu vytýkané zmatečnosti.

Čís. 1334.

Výrok nalézacího soudu o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhované sazby (§§ 1, 5 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.) jest skutkovým zjištěním. Přezkoumati lze výrok ten jen v otázce, zda bylo zákona správně použito po té stránce, zda bylo nalézacím soudem v předpokladech závěru přihlíženo ke všem hlediskům dle zákona proň závažným.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1923, Kr I 664/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 14. září 1923, jímž se soud nalézací dle § 261. tr. ř. prohlásil nepříslušným k projednání a rozhodnutí trestní věci proti obžalovanému Václavu G-ovi pro zločiny podvodu dokonaného a nedokonaného dle §u 8, 197, 200, 203 tr. zák., zpronevěry dle §u 183. tr. zák. a pro přečin úpadku dle §u 486. tr. zák. a přikázal věc soudu porotnímu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

V trestních případech, jež se projednávají sborovým soudem prvé stolice následkem návrhu veřejného obžalobce, by bylo použito trestní sazby §u 1. zákona ze dne 22. prosince 1921. čís. 471 sb. z. a n., prohlásí se nalézací soud dle §u 5. téhož zákona nepříslušným, uzná-li, že navrhovaná sazba není dostatečnou pro čin, který je předmětem obžaloby. Výrok o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhované sazby není důsledkem zjištění, že tu nejsou nebo jsou určité zákonem přesně stanovené skutečnosti, na nichž použití sazby té nebo sazby vyšší závisí, nýbrž je výsledkem a výrazem volného uvažování soudcovského. Jako výraz volného uvažování vymyká se výrok z přezkoumání zrušovacím soudem v tom směru, zda předpoklady opravňují k takovému závěru. Než přes to sluší připustiti přezkoumání, zda bylo zák. správně použito po stránce té, zda bylo nalézacím soudem v předpokladech závěru přihlíženo ke všem hlediskům dle zákona závažným. Těmito hledisky jsou dle §u 1. onoho zákona povaha činu a znehodnocení peněz. Obě tyto stránky činu mohou na závěr o dostatečnosti nebo nedostatečnosti trestní sazby účinkovati v témže směru, mohou však naň účinkovati také ve směru opačném. Dle příznivější povahy činu bude lze pokládati sazbu za dostatečnou i v případech, ve kterých sazba nevyhovuje výši způsobené škody ani s hlediska znehodnocení peněz. Řádné posuzování povahy činu nebude pak možným již na základě pouhého spisu obžalovacího. Bude naopak nutno slyšeti obžalovaného a svědky, provésti jinaké průvody a obzvláště zjistiti, jaký byl život obžalovaného až do doby trestných činů, tvořících základ obžaloby, jaké pohnutky přiměly ho ku trestnímu jednání, k jaké mravní úrovni poukazují způsob provádění činů a chování se pachatelovo po nich, jakož i jaké následky nastaly pro poškozené. Právem proto vytýká zmateční stížnost veřejného obžalobce z důvodu čís. 6 §u 281 tr. ř., že napadený rozsudek byl vynesen předčasně hned po přečtení obžalovacího spisu, aniž byl skutkový základ obžalovaného rozebrán výslechem obžalovaného a provedením průvodního řízení a že důvody rozsudku vyčerpávají se dokazováním, že výše škody, jaká se obžalovanému dává za vinu, rovná se předválečné škodě 2.000 Kč převyšující, a dalším poukazem na souběžné jiné trestné činy, aniž se vůbec zabývají povahou činů. Vyslovil-li nalézací soud svoji nepříslušnost na podkladě tak neúplném a řídil-li se při tom jen jedním ze dvou hledisek, k nimž má dle zákona míti zřetel, spočívá výrok o nepříslušnosti na neúplném základě, tedy nesprávném použití zákona, stal se neprávem a jest zmatečným dle čís. 6 §u 281 tr. ř. Bylo proto rozsudek prvé stolice zrušiti a dále nalézti dle §u 288 čís. 2 tr. ř. Stalo se tak vedle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. na rok 1878 se souhlasem generálního prokurátora již v zasedání neveřejném, protože zmateční stížnost veřejného obžalobce, směřující k tomu, by obžalovaný nemohl býti trestán dle vyšší sazby §u 203 tr. zák. těžkým žalářem od 5 do 10 let, podána byla ve prospěch obžalovaného.

Čís. 1335.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pro skutkovou podstatu přestupku §u 7 (1) nevyžaduje se úmyslu ziskuchtivého.

K pojmu »zisku« ve smyslu §u 7 (3).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1923, Kr I 781/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 13. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Ustanovení §u 7 (1) zákona o válečné lichvě, jímž je upravena skutková podstata přestupku přímého předražování, o pachatelově zisku vůbec nemluví. Příčí se proto správnému výkladu zákona, požaduje-li se pro tuto skutkovou podstatu zištný (ziskuchtivý) úmysl pachatele, přestupek ten předpokládá naopak po subjektivní stránce jen vědomí pachatele, že cena jím požadovaná je zřejmě přemrštěna a že, požaduje ji, využívá mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Čin, naplňující tuto skutkovou podstatu, stává se ovšem dle třetího odstavce téhož §u přečinem, převyšuje-li neoprávněný zisk, jehož bylo nebo mělo býti trestným činem dosaženo, dva tisíce korun. Než při výkladu pojmu »zisk« dlužno přihlížeti k účelu zákona. Tento čelí k tomu, by spotřebitelům dostalo se předmětů potřeby za ceny, které nejsou vyšší než součet výrobních a režijních nákladů, jakož i mírného zisku řádného obchodu. Není-li tu, jako v tomto případě, předpokladů, že si pachatel opatřil předmět potřeby pod pravou cenou, t. j. pod cenou, rovnající se onomu součtu, nelze-li dále přihlížeti k osobnímu (mírnému) zisku pachatele proto, že není činitelem při převodu tohoto předmětu potřeby z výroby do spotřeby hospodářsky nutným aneb účelným, je pachatelovým ziskem ve smyslu zákona celé rozpjetí mezi jeho náklady nabývacími a cenou jím požadovanou. Správnosti tohoto výkladu zákona nasvědčuje též ustanovení §u 18 zákona o lichevních soudech. Když jest přihlížeti při posuzování otázky, zda cena jest zřejmě přemrštěnou, ke všem majetkovým prospěchům, které kromě ceny byly poskytnuty nebo požadovány, vyhovuje zajisté smyslu a účelu zákona názor, že výše pachatelova »zisku« rovná se majetkovému prospěchu, kterého pachatel docílil anebo domáhal se přímo v ceně požadovanou částkou, o kterou tato cena převyšuje jeho nabývací náklady. Majetkovým prospěchem není však jen přírůstek na jmění, nýbrž i odčinění újmy, jíž pachatel utrpěl na jmění jinou transakcí co do svého majetku předsevzatou. Dle zjištění nalézacího soudu koupil stěžovatel zařízení místností úhrnem za 4.334 Kč 50 h a požadoval za ně — v sumě 14.000 (13.000 Kč) po strážce náhrady za náklady úpravy místnosti 3.576 Kč 60 h — 10.423 Kč 40 h (9423 Kč 40 h). Rozpjetí 6.088 Kč 90 h (5.088 Kč 90 h) jest majetkovým prospěchem, tedy ziskem stěžovatele, třebaže jím byla pouze nahražena škoda, kterou prý utrpěl ve stejné asi výši při koupi a prodeji domu, o který jde. Nezáleží proto na tom, zda stěžovateli vznikly koupí domu — včetně jím za dřívější majitelku zaplacenou dávku z přírůstku na hodnotě — celkem náklady 52.847 Kč 77 h, zda prodal dům za 48.000 Kč, a zda utrpěl takto na domě ztrátu 4847 Kč 77 h. Nehledě k tomu, že cena, o kterou jde, byla požadována v květnu 1921, dům však byl prodán stěžovatelem teprve 9. listopadu 1921, není zde právního důvodu, by se stěžovatel mohl při příležitosti prodeje části svého jmění movitého hojiti — a to ještě předem — na Rosalii R-ové za škodu, jíž utrpěl koupí nemovitosti od Františky Š-ové a prodejem jí Miladě M-ové, pokud se týče tím, že koupil dům, by své ženě v něm zřídil krám a pak pronajal místnosti a prodal dům, ježto žena jeho do domu přistěhovati se nechtěla.

Čís. 1336.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Odstupné, požadované postupitelem bytu, jakož i úplata za postoupení příležitosti ku provozování výdělečné činnosti v postupovaných místnostech, nespadá pod ustanovení §u 8 lich. zák.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1923, Kr I 793/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa T-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 20. dubna 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán viným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by znova jednal a rozhodl o obžalobě, že Josef T. na podzim roku 1920, prodávaje zařízení krámu a bytu, prostřednictvím svého švakra Josefa S-a za 80.000 Kč (70.000), požadoval, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou za předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu, při čemž neoprávněný zisk, jehož mělo býti trestným činem dosaženo, převyšoval 2000 Kč.

Důvody:

Napadený rozsudek skutkovou podstatou přečinu dle §u 7 čís. 3 zákona o válečné lichvě, jímž uznal stěžovatele vinným, shledává v tom, že stěžovatel požadoval za předměty potřeby zřejmě přemrštěné ceny, prodávaje zařízení krámu a bytu 1) prostřednictvím svého švakra Josefa S-a za 80.000 Kč, (70.000 Kč), a pak 2) sám osobně (na Františku K-ovi) za 42.500 Kč. Právem napadá zmateční stížnost rozsudek co do výroku k čís. 2 z důvodů zmatečnosti čís. 8 §u 281 tr. ř. Předmětem obžaloby bylo výhradně súčastnění se stěžovatele (splnomocněním Josefa S-a k takovému jednání) na tom, že Josef S. vyjednával s Antonínem J-em o postoupení krámu a bytu stěžovatelova, požaduje za zařízení obou 70.000 Kč. Od tohoto intelektuelního původcovství stěžovatelova na činnosti S-ově, od nepřímého vyjednávání z J-ou prostřednictvím S-ovým, liší se podstatně — časově, osobou kupitele a výší požadované ceny — přímé, bezprostřední jednání stěžovatelovo vůči Františku K-ovi, na němž požadoval sám stěžovatel 42.500 Kč. K tomuto činu stěžovatelovu, vypadajícímu z rámce spisu obžalovacího, obžaloba ani původně nesměřovala, aniž byla za hlavního přel.čení naň rozšířena. Uznal-li rozsudek přes to stěžovatele vinným také, že požadoval sám za zařízení krámu a bytu 42.500 Kč, překročil tím proti předpisům §§ 262, 263, 267 tr. ř. obžalobu a jest ve výroku čís. 2 zmatečným dle č. 8 §u 281 tr. ř. Než napadený rozsudek jest zmatečností stižen i v ostatním výroku o stěžovatelově vině. Stížnost namítá právem z důvodu čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že stěžovatel neprodával jen zařízení, nýbrž že postupoval také obchodní a bytové místnosti. Námitka odnáší se zřejmě též k výroku čís. 1., třebaže jí stížnost — příkaz stěžovatele S-ovi vůbec popírajíc — napadá výslovně jen výrok čís. 2. Sám obžalovací spis poukazuje k tomu, že stěžovatel splnomocnil S-a, by postoupil j e h o

krámisbytem tomu, kdo koupí celé zařízení krámu a bytu za 80.000 Kč, nejméně však za 70.000 Kč. I napadený rozsudek zjišťuje, že stěžovatel chtěl se svého obchodu vzdáti, že zmocnil S-a, by za zmíněného předpokladu postoupil jeho krámisbytem a že využíval nouze obyty a krámy. Nalézací soud zjišťuje dále, že K. kupoval od stěžovatele obchod i sbytem a celým zařízením a příslušenstvím, a podotýká, že K. hledal krám a byl by rád i přemrštěné ceny dal za zařízení bytu a krámu, jen aby dostal krám. Jest na snadě, že jednal za stejných úvah i J., který udal, že si chtěl zříditi krejčovskou dílnu, že S. nestanovil zvláštní cenu za zařízení bytu a zvláštní cenu za postoupení bytu a krámu, nýbrž požadoval 70.000 Kč za všechno, jak to stojí a leží, a že veškeré zařízení s postupem místností nemělo větší ceny, než 10.000 Kč. Vše to poukazuje k tomu, že při převodu, o který se opírá obžaloba, nešlo pouze o prodej zařízení krámu a bytu, nýbrž současně o postup nájmu místností k provozování obchodní živnosti a výdělečné příležitosti, a poukazuje v důsledku toho dále k tomu, že požadovaných 80.000 (70.000 Kč) nebylo výhradně cenou za zařízení krámu a bytu, nýbrž též úplatou za postup místností a možnosti výdělku. Řešení otázky, pokud je tato úplata, pokud se týče takové odškodnění vedle oné ceny v požadovaných obnosech obsažena, není však bez významu pro posouzení, zda bylo požadování jich trestným činem, před soud příslušejícím. Postupují-li se — jak se pravidelně děje — najaté místnosti dosavadním nájemníkem jiné osobě za souhlasu projímatelova tím způsobem, že pronajímatel propouští dosavadního nájemce ze smlouvy a přijímá do smlouvy jako nájemce osobu, v jejíž prospěch dosavadní nájemce zříká se svých nájemních práv, a jež naopak vstupuje do závazků dosavadního nájemce vůči pronajímateli, vzchází sice nájemní smlouva mezi nabývatelem a pronajímatelem, ale mezi osobou postupující nájem místností a osobou, jíž místnosti byly postoupeny, není smlouvy nájemní ani podnájemní. Odstupné není nájemným. Požadování přílišného odstupného není požadováním zřejmě přemrštěné částky, jako nájemného z nemovitostí a nespadá proto pod ustanovení §u 8 zákona o válečné lichvě. Správnosti tohoto výkladu §u 8 lich. zák. nasvědčují ustanovení §u 14, 29 zákona z 8. dubna 1920 čís. 275 sb. z. a n., dle nichž dosavadní nájemník, který dává sobě nebo někomu jinému něco poskytovati nebo slibovati za postoupení bytu — a byty rozumějí se dle §u 31 jakékoliv místnosti, které jsou předmětem nájemní nebo podnájemní smlouvy — nebo v souvislosti s tím, tresce se politickou správou okresní, po případě státním policejním úřadem. Práva nájemní a příležitost k výdělkové činnosti jsou sice z větší části jmění osoby, jež tam bydlí a místností užívá k výdělečné činnosti; příležitost ku provozování takové činnosti v místnostech, o které jde, jest sice zdrojem příjmů, předmětem majícím hodnotu zcizitelnou, není však věcí movitou, sloužící k ukojení potřeb lidských nebo potřeb domácích zvířat a není proto předmětem potřeby, chráněným zákonem o válečné lichvě. Slušelo tudíž nalézacímu soudu vyšeřiti, uvážiti a zjistiti, zda a pokud bylo v požadovaných obnosech uplatňováno též odstupné v naznačeném smyslu za krám a byt, jakož i odškodnění za příležitost k výdělku, zda a pokud byla částkou požadovaných obnosů — zbývající po případné srážce těchto úplat — požadována zřejmě přemrštěná cena za krámské a bytové zařízení a zda stěžovatel byl sobě vědom, že v požadovaných obnosech žádá za tyto předmětyty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu. Toho však nalézací soud neučinil; srovnával požadované obnosy výhradně s hodnotou krámského a bytového zařízení, ponechav úplně stranou, zda a pokud byly či nebyly požadovány též za postoupení obchodních a bytových místností a možnosti výdělku, a použil takto zákona nesprávně co do pojmu požadování ceny za předměty potřeby.

Čís. 1337.

Třetí případ §u 214 tr. zák. předpokládá přechovávání zločinců osobou, jíž jest známo, že poskytuje pobyt zločinci a tak vědomě podporuje budoucí jeho činnost trestnou, kdežto trestná činnost dle §u 217, druhý případ, tr. zák. záleží v tom, že někdo překáží vrchnosti pátrající po uprchlém, pro zločin již zatčeném zločinci, při čemž jest lhostejno, zda uprchlík byl ve vazbě vyšetřovací či trestní, aniž sejde na tom, zda tuzemská vrchnost již skutečně zahájila pátrání; stačí, byl-li k zakročení jejímu dán podnět tím, že cizozemská vrchnost vydala zatýkač na uprchlíka a tento vkročil do tuzemska.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1923, Kr I 441/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 17. února 1922, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §u 214 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovanou vinnou zločinem nadržování zločinci pomáháním k útěku pro zločin zatčenému dle §u 217 tr. zák., jehož se dopustila tím, že, skrývajíc v Čechách v době od konce května do začátku listopadu 1920 Michala B-a, jenž byl pro zločin zatčen a uprchl, překážela vrchnosti po něm pátrající v tom, by zase nebyl dopaden — mimo jiné z těchto

důvodů:

Oprávněna jest námitka zmateční stížnosti uplatňovaná s hlediska čís. 10 §u 281 tr. ř., že jednání stěžovatelky mělo býti při správném výkladu zákona podřaděno pod ustanovení §u 217 tr. zák., nikoliv 214 tr. zák. Třetí případ §u 214 tr. zák. předpokládá přechovávání zločinců osobou, jíž jest známo, že poskytuje pobyt (třeba jen jedinému) zločinci a tak vědomě podporuje budoucí jeho činnost trestnou. Tento předpoklad v tomto případě zjištěn nebyl. V §u 217 tr. zák. druhé větě záleží naproti tomu trestná činnost v tom, že někdo překáží vrchnosti, po uprchlém pátrající, na př. tím, že ho skrývá nebo poskytuje mu u sebe pobyt. Tento případ souhlasí sice s prvními dvěma — ne však třetím a čtvrtým případem nadržování ukrýváním, uvedenými v §u 214 tr. zák., liší se však od nich tím, že jde v §u 217 tr. zák. o ukrývání člověka, který byl pro zločin již uvězněn — lhostejno, zda byl ve vazbě vyšetřovací či trestní, a z vazby uprchl. O takový případ jde právě v této věci. Neboť rozsudek zjišťuje, že Michal B. byl uvězněn pro zločin v trestnici Laufen v Bavořích, že z vazby uprchl a že mu obžalovaná poskytla

u sebe pobyt od konce května do začátku listopadu 1920. Zjišťuje, že obžalovaná věděla koho skrývá, ježto jí bylo známo, že byl B. ve vazbě pro zločin a že z ní uprchl, čímž jest splněno vše, co žádá zákon po stránce subjektivní. Zjišťuje konečně, že na B-a byl vydán zatykač bavorskými úřady 10. května 1920 (československými teprve 21. listopadu 1920), takže v době, kdy obžalovaná B-a skrývala, pátrala po něm již vrchnost bavorská. Stížnost je sice v právu, tvrdíc, že zákon rozumí v §u 217 (a též v §u 214) tr. zák. pátrající vrchností úřady tuzemské. Avšak moderní rozvoj komunikačních prostředků (umožňujících zločinci snadný útěk přes hranice) vyvolal v zájmu bezpečnosti státu a nerušeného konání trestního soudnictví státu mezinárodní ujednání o vzájemném poskytování právní pomoci, takže možno v nové době mluviti přímo o mezinárodním stíhání zločinců, a povinné zakročení tuzemské vrchnosti závisí pouze na vyrozumění příslušných orgánů cizího státu. Nesejde ani na tom, zda tuzemská vrchnost skutečně zahájila pátrání po Michalu B-ovi v době, kdy obžalovaná ho skrývala, neboť slovo pátrající vrchnost znamená nejen vrchnost skutečně již po obžalovaném slídící, nýbrž prostě vrchnost, povinnou a povolanou k pátrání, a tato abstraktní povinnost tuzemské vrchnosti, stíhati zločince, nastala v tomto případě již okamžikem, kdy na B-a byl bavorskými úřady vydán zatykač a kdy B. přešel na zdejší stání území. Tyto doby spadají do času, kdy obžalovaná B-a ukrývala; jest proto lhostejno, že zdejší státní úřady začaly pátrati po B-ovi teprve kolem 3.—6. listopadu, kdy vyšetřovaly krádež koní, spáchanou 21. října 1920, z které B. byl podezřelý, pokud se týče, že byl zdejší zatykač vydán teprve dne 21. listopadu 1920, v době, kdy B. již svůj pobyt u obžalované opustil.

Čís. 1338.

Poskytnutí nebo slíbení daru úředníku, by konal úřad dle své povinnosti, jest na straně dárce beztrestným.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1923, Kr I 527/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 9. července 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem dle §§ 9 a 104 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalované z obžaloby pro zločin svádění ke zneužití moci úřední dle §u 105 tr. zák., jehož se prý dopustili tím, že dne 24. listopadu 1920 peněžitým darem smluvního úředníka kovodělného odboru pro zahraniční obchod inženýra Richarda L-a v případě rozhodování veřejných záležitostí ke stranictví a k porušení povinnosti úřední svésti hleděli.

Důvody:

Zmateční stížnost, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jest odůvodněna. Nalézací soud, neshledav v jednání obžalovaných skutkové povahy zločinu dle §u 105 tr. zák., ve kterémžto směru výrok

rozsudku nebyl napaden, uznal obžalované vinnými zločinem nedokonaného svádění ku přijetí darů ve věcech úředních dle §§ 9, 104 tr. zák., vzav za prokázáno, že nabídli peněžitý dar inž. Richardu L-ovi, smluvnímu úředníku ministerstva pro zahraniční obchod, (který byl vyslán, aby vyšetřil v rafinerii v K., zda je odůvodněna žádost obžalovaných za povolení dovozu součástek transmise z Německa) — nikoliv, aby ho tím svedli ke stranictví při podávání posudku, který měl býti podkladem pro konečné rozhodnutí, nýbrž aby vykonával svůj úřad dle své povinnosti. Rozhodnutí nalézacího soudu spočívá na nesprávném výkladu zákona. Tak zvané aktivní podplácení úředníka jest trestným dle §§ 105 a 311 tr. zák. tenkráte, když ho někdo hledí svésti darem ke stranictví nebo ku porušení úřední povinnosti. Takový skutek jest zásadně přestupkem §u 311 tr. zák., zločinem se stává za předpokladů §u 105 tr. zák., když byli takto sváděni buď úředníci, vykonávající spravedlnost, neb úředníci, rozhodující o propůjčování služeb neb o veřejných záležitostech. Poskytnutí nebo slíbení daru k tomu konci, by úředníci — kteříkoliv, ať jde o jakékoliv záležitosti — konali svůj úřad dle své povinnosti, jest na straně toho, kdo dar poskytuje, beztrestno. Dospěl-li tudíž první soud k přesvědčení, že obžalovaní nabídli inženýru L-ovi dar pouze za tím účelem, aby konal svůj úřad dle své povinnosti, měl vynésti rozsudek osvobozující.

Čís. 1339.

Zločin veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák.
Stávkou nelze hrozili za účelem, by vynuceno bylo přistoupení neorganisovaných dělníků k odborové organisaci.
Ideální souběh se zločinem veřejného násilí dle §u 99 tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1923, Kr II 370/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Jana N-a, Karla P-a, Jana N-a, Anny B-ové a Antonína V-a, do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 18. listopadu 1921, pokud jím stěžovatelé byli uznáni vinnými a to: Jan N., Anna B-ová a Antonín V. zločinem dle §u 98 písm. b) tr. zák., Jan N. zločinem dle §u 98 písm. a) tr. zák. a přestupkem dle §u 411 tr. zák. a Karel P. zločiny dle §§ 98 písm. b), 99 a 122 lit. a) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost tvrdí, že rozsudek jest na nesprávném právním stanovisku, odsoudiv obžalované proto, že hrozili zastavením práce. Vždyť prý stávka, jež jest větším zlem než pouhé zastavení práce, jest zlem právně dovoleným, ježto každý dělník má právo na stávku. Není třeba pouštěti se do podrobností, stačí prostě poukázati k tomu, že právo na stávku má dělník jen tehdy, chce-li jí upraviti svůj pracovní poměr k svému zaměstnavateli, nikoli však k tomu cíli, by upravoval pracovní poměr jiných dělníků k sobě samému, po případě k organisaci, jejímž

jest členem. Dále zmateční stížnost přehlíží, že i použití prostředku právně dovoleného na př. stávky k cíli bezprávnému, spadá pod trestní sankci §u 98 b) tr. zák. Že obžalovaní neměli práva k tomu, by nutili dosud neorganisované dělníky ke vstupu do určité organisace, o tom nemůže býti pochybností, ježto žádný dělník nemůže býti k tomu nucen, aby do nějaké určité korporace jako člen vstoupil. Nemá-li této právní povinnosti ke vstupu, jest každé donucování ke vstupu považovati za bezprávné. Než v případě stěžovatelů nebylo ani morální povinnosti, by neorganisovaní dělníci vstoupili do odborové organisace. Nelze totiž zapomínati, že odborové organisace dělnické, jak se u nás vyvinuly, jsou z části i organisacemi politickými. Většina členů určitého odborového sdružení, hlásící se k určitému politickému programu, určuje i směr činnosti politické. Z odborových organisací čerpá politická strana dělnická své síly, podle nich měří svou početnost, neb dobře jest si toho vědoma, že assimilace politického přesvědčení provádí se nejlépe na podkladě hospodářském. Již z toho plyne, že nemůže býti ani morální povinností těch, kdož nejsou téhož politického přesvědčení, by vstupovali do odborových organisací, kterým valná většina členů určité politické strany vtiskuje směr, který přesvědčení dosud neorganisovaných se příčí. Tvrdí-li zmateční stížnost, že nemohla nastati újma zaměstnavatelce, ježto jí hrozeno nebylo, dále, že by továrna dělníky neorganisované nepropustila, ani kdyby většina dělníků zastavila práci, nanejvýše že by je dala do jiného oddělení, přehlíží, že hrozbou nemělo se působiti na vedení továrny, na majitele, nýbrž na neorganisované dělníky, že tito měli hrozbou býti přinuceni k určitému podrobení se vůli ohrožovatelů, dále, že i přeložení do jiného oddělení může míti pro dělníka v zápětí citelnou majetkovou škodu, jak rozsudek ostatně zjistil a jak se právě v téže továrně již stalo. Právem proto také rozsudek k výpovědi ředitele J-a nepřihlížel, když vedení továrny v době, kdy vyhrůžky (násilí) vůči dělníkům neorganisovaným se staly, tyto dělníky neujistilo, že z práce propuštěni, pokud se týče do jiného oddělení přesazeni nebudou. Že však vyhrůžkami (skutečným násilím) byla vzbuzena v neorganisovaných dělnících důvodná obava, rozsudek zjistil, dále vyplývá to i z dalšího jeho zjištění, že určití dělníci pod dojmem vyhrůžek a násilí skutečně do organisace vstoupili. Tvrdí-li dále zmateční stížnost ohledně stěžovatelů N-a a V-a, že tito neučinili ničeho jiného, než že tlumočili vůli dělnictva, by dosud neorganisovaní dělníci do organisace vstoupili, nelze jim přisvědčiti. Ze zjištění rozsudku jde nesporně na jevo, že obžalovaní činili více. Tak obžalovaný N. neomezil se na pouhé »tlumočení«, nýbrž pracoval svými výhrůžkami i proti jednotlivým dělnicím, aby je donutil k přístupu. Obžalovaný V. svým výrokem o býkovci, zbití, ohýbání hřbetů atd. rovněž překročil meze onoho »tlumočení«. A právě z tohoto jednání obou obžalovaných jest zřejmo, že sami se o to přičinili vlastní positivní činností, by dělníci neorganisovaní byli zastrašeni a tím přinuceni ke vstupu do organisace. Při způsobu činnosti obžalovaných nemůže býti ani řeči o tom, že jednali bezelstně jen za tím účelem, aby zachován byl klid v továrně; vždyť zachování klidu bylo možno také tím, že obžalovaní, kteří měli rozhodný vliv na dělníky organisované, téhož by mohli docíliti, kdyby je upozornili, že každé donucování rovnocenného občana ve státě k jednání, k němuž není povinen a podrobení se cizí vůli jest již proto nepřípustno, že příčí se základním pojmům o svobodě. Marně snaží se zmateční stížnost dovoditi, že rozsudek co do subjektivní stránky jest na chybném právním stanovisku. Již ze zjištění rozsudku, jaký význam obžalovaní výrokům (jednáním) svým přikládali, plyne co do subjektivní stránky, že všichni musili si býti toho vědomi, že užívají nebezpečných výhrůžek (skutečného násilí) k tomu, by působili na cizí vůli a že chtěli tomu, by neorganisovaní dělníci donuceni byli k určitému jednání, t. j. ke vstupu do odborové organisace, v čemž záleží subjektivní podstata §u 98 b) tr. zák. Zbývá tudíž jediná námitka proti rozsudku, jež uplatňuje zmateční stížnost zmatkem §u 281 čís. 9 a) tr. ř. ohledně obžalovaného Karla P-a, že výrokem rozsudku, kterým tento stěžovatel odsouzen byl i pro zločin §u 99 tr. zák. pro týž čin vedle §u 98 b) tr. zák. nesprávně použito bylo zákona při řešení otázky, zda jednání obžalovaného zakládá trestný čin soudem stíhaný. Stížnosti nelze však ani v tomto směru přisvědčiti. Účelem vyhrůžky §u 98 lit. b) tr. zák. jest, přinutiti někoho k nějakému konání, účelem vyhrůžky §u 99 tr. zák. jest pak, uvésti někoho ve strach a nepokoj. Předpokládá se tudíž u každého z těchto zákonných ustanovení různý úmysl. Tu zjišťuje napadený rozsudek, že obžalovaný P. pronesl vyhrůžky v úmyslu, aby Anežku B-ovou uvedl ve strach a nepokoj a zároveň, aby na ní vynutil přistoupení k jednotné organisaci, zjistil tedy obojí úmysl, jak §u 98 b), tak i §u 99 tr. zák. Ježto dle zjištěného stavu obžalovaný sledoval nejen účel v §u 99 tr. zák. vytčený, nýbrž i ten, vymoci na B-ové to, by přestoupila k jednotné organisaci, tedy účel §u 98 b) tr. zák., je ideální souběh těchto zločinů možným a právem podřadil nalézací soud dotčené trestní jednání stěžovatelovo skutkové podstatě nejen zločinu dle §u 98 lit. b), nýbrž i zločinu dle §u 99 tr. zák.

Čís. 1340.

Ke skutkové podstatě zločinu veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. stačí jakékoliv úmyslné jednání pachatelovo, dotýkající se neporušenosti těla vrchnostenské osoby a nesoucí se za účelem zmaření výkonu služby, třebas nebylo takové síly, že by vrchnostenská osoba nebyla s to, je zdolati.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1923, Kr I 80/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 7. prosince 1922, jímž byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupky dle §§ 312 a 314 tr. zák. a nikoli zločinem dle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný postavil se z rozpřaženýma rukama proti nadporučíkovi P-ovi, vedoucímu vojenské oddělení z nádraží na náměstí, strkal rukama a pěstmi do prsou P-ových a volal při

tom: »Stůj, zpátky, už ne dále«, a že šlo obžalovanému o to, by překážel nadporučíku P-ovi ve vykonávání jeho služby, směřující k tomu, že povede podřízené mu vojenské oddělení až k náměstí. Dle rozhodovacích důvodů nedospěl však nalézací soud ku přesvědčení, že chtěl obžalovaný tento zjištěný úmysl provésti n á s i l n ý m vztažením ruky, jaké předpokládá § 81 tr. zák.; údery (Stösse) obžalovaného do prsou svědkových nebyly prý takovým odporem, nebyly takovým násilným zprotivením se, by mohlo svědkovi vůbec býti překáženo v dalším vykonávání služby, a strkání nebylo prudkým (fest), tak že lze sice mluviti o vztažení ruky, nikoli o »násilném« vztažení ruky. Tato věta rozhodovacích důvodů poukazuje zřejmě k tomu, že nalézací soud řídil se při posuzování skutkového děje, názorem, že pojem skutečného násilného vztažení ruky dle §u 81 tr. zák. předpokládá fysické násilí způsobilé překaziti výkon služební nebo úřední, t. j. fysické násilí takového stupně, že vrchnostenská osoba není s to, by je zdolala, takže se jím pokračování ve vykonávání služby znemožňuje. Názor ten jest, jak zmateční stížnost právem dovozuje, nesprávným. — Ustanovení §u 81 tr. zák. zakazuje jakékoli násilí, vykonané na vrchnostenské osobě, službu neb úřad vykonávající, za účelem zmaření výkonu. Jako na jiných místech (obzvláště v §§ 98, 190 tr. zák.) rozeznává zákon i zde mezi násilím fysickým a násilím psychickým. Rovněž jako zdůrazňuje zákon povahu vyhrůžky jako psychického nátlaku, účinkujícího na volné rozhodování osoby, vyhrůžkou dotčené, přídavným slovem »nebezpečná«, označuje povahu vztažení ruky jako fysického nátlaku, ve stejně bezprávném směru účinkujícího, přídavným slovem »skutečně násilného«. Předpokládá se tedy jen způsobilost obou druhů násilí, působiti na volné rozhodování vrchnostenské osoby. Uváží-li se dále, že pro fysické násilí dle §u 190 tr. zák. stačí již ublížení skutkem, nebude nesprávným náhled, že pojem násilného vztažení ruky dle §u 81 tr. zák. naplňuje vynaložení jakéhokoliv úsilí, směřujícího proti tělu vrchnostenské osoby a nutícího ji, by buď zdolala pachatelův odpor svými tělesnými silami, neb od výkonu služby upustila. Stačí proto jakékoliv úmyslné jednání pachatelelovo, dotýkající se těla vrchnostenské osoby a nesoucí se za účelem zmaření výkonu služby. Co do působnosti takového jednání, účinkovati na vůli osoby, jím dotčené, jest obzvláště přihlížeti i ke zvláštním okolnostem případu, jak je vyličuje v této trestní věci svědek P. Nesprávný výklad zákona nalézacím soudem účinkoval zřejmě na další jeho skutková zjištění. Rozhodovací důvody vyslovují totiž dále, že opětovné strkání obžalovaného rukama i pěstmi do prsou svědka P-a nemělo býti prostředkem, aby provedl svůj úmysl, směřující ku překážení svědkovi ve vykonávání jeho služby, nýbrž že toto strkání byly pohyby, které doprovázely výkřiky současně pronesené a měly výkřiky učiniti zřetelnějšími, které však byly učiněny bez úmyslu na vykonání násilí. Předpoklady této věty uvádějí jednak, že se vzhledem k tehdejšímu všeobecnému vzrušení, jaké bylo u obžalovaného nad to stupňováno opilostí, nedává o obžalovaném očekávati, že jednal po náležitém uvážení, jednak že svědek P. dle své výpovědi nemá za to, že obžalovaný zamýšlel násilnosti proti němu. Zmíněná věta rozhodovacích důvodů poukazuje k tomu, že nalézací soud má za to, že strkání obžalovaného do prsou svědkových bylo bezděčné, neúmyslné. V dalším postupu vyslovují však rozhodovací důvody, že obžalovaný svědka P-a, strkaje ho do prsou, současně skutkem urazil. Pojem urážky předpokládá však, že pachatel porušil vážnost vůči vrchnostenské osobě činy, které předsevzal v úmyslu, by, neb alespoň u vědomí, že jimi porušuje nedotknutelnost těla osoby vrchnostenské. Mezi zmíněnými částmi rozhodovacích důvodů jest tudíž rozpor, který nedá se vysvětliti jinak, než že závěr nalézacího soudu, druhé shora zmíněné větě předeslaný: »Nedostává se v jednání obžalovaného známky n á s i l n é h o vztažení ruky, pročež čin předsevzatý v úmyslu, překaziti nadporučíku P-ovi výkon služby, nezakládá zločinu §u 81 tr. z., nýbrž přestupek §u 314 tr. zák.,« vychází z nesprávného názoru nalézacího soudu, shora vyvráceného, že pro pojem skutečně násilného vztažení ruky nestačí jakékoliv úsilí, směřující proti tělu vrchnostenské osoby a všeobecně způsobilé, účinkovati na volné její rozhodování, nýbrž že je zapotřebí úsilí takové síly, že jí mohlo vrchnostenské osobě býti skutečně v daném případě znemožněno další vykonávání služby. Výrok nalézacího soudu spočívá takto na nesprávném použití zákona co do pojmu skutečného násilného vztažení ruky a bylo jej z důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. zrušiti, aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody stížnosti.

Čís. 1341.

Křivě obviniti (§ 209 tr. zák.) lze i ze zločinu skutečně spáchaného. Zločinu dle §u 209 tr. zák. může se dopustiti i obviněný při svém výslechu před vrchností. Lhostejno, u koho »udání« bylo učiněno, jen když mohlo sloužiti za podklad vrchnostenského šetření neb aspoň pátrání po osobě obviňované.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1923, Kr II 638/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského tresního soudu v Brně ze dne 6. července 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle §u 209 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost s hlediska zmatku dle §u 281 čís. 4 tr. ř. vytýká, že nalézací soud při hlavním přelíčení zavrhl návrh, aby byli slyšeni jako svědci manžel a dcera obžalované o tom, že dcera ještě, než se dostavili do bytu policejní agenti, hodinky, při prohlídce prý ukradené, ještě natahovala, že hodinky ty na stěně skutečně visely a druhý den ráno již na stěně nebyly. Důkazy těmito bylo by prý bývalo zjištěno, že se skutečně hodinky ztratily v době mezi onou prohlídkou, takže nalézací soud by nemohl dojíti k závěru, že obžalovaná si vymysila, že ony hodinky zmizely, a že si byla vědoma toho, že mluví zjevnou nepravdu, mluvíc o ztrátě hodinek. Stížnost jest bezpodstatnou. Nehledíc k tomu, že podle protokolu o hlavním přelíčení nebylo navrženo, by svědci ti byli též slyšeni o tom, že hodinky druhý den ráno již na stěně nebyly, byly okolnosti, o nichž svědci podle tohoto protokolu měli býti

slyšeni, úplně bezvýznamné a nemohly by míti na rozhodnutí příznivého účinku pro obžalovanou. Pojem obviňování ve smyslu §u 209 tr. zák. nevyžaduje, by obžalovaná agenty obviňovala z vymyšleného zločinu, stačí také, že obviňovala je křivě z krádeže, skutečně spáchané. V tom však nalézací soud zjišťuje, že pachatel domnělé krádeže nebyl obžalované znám, že si tedy byla dobře vědoma nepravdivosti obviňování obou policejních agentů z krádeže hodinek. Právem tedy nalézací soud považoval shora uvedené okolnosti za nerozhodné. Tvrdí-li stížnost dále, že oni svědci měli býti slyšeni též o tom, že obžalovaná chtěla hned na druhý den ráno jíti ohlásiti na policii ztrátu hodinek a jen na domluvu svého manžela nešla na policii, nelze k tomu přihlížeti, poněvadž dle protokolu o hlavním přelíčení návrh v tomto směru učiněn nebyl. Ani druhá výtka, uplatňovaná s hlediska téhož zmatku není důvodnou. Neboť nebylo třeba výslechem úředníka, který přijímal hlášení agenta Ž-a, a vyžádáním si disciplinárních spisů zjistiti, zdali vůbec nějaké udání agentem Ž-em bylo učiněno a v jakém smyslu a zdali toto udání mělo skutečně v zápětí provedení disciplinárního řízení proti agentu V-ovi. Stížnost přehlíží, že soud měl za prokázáno, že obžalovaná udala agenty na policejní exposituře, tedy u vrchnosti, a že v tomto případě § 209 tr. zák. nevyžaduje, by obvinění mohlo sloužiti za podklad vrchnostenského šetření neb aspoň k pátrání proti osobě obviňované. Stížnost brojí ovšem též proti tomuto výroku soudu nalézacího, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle §u 281 čís. 5, 9 a) a 10 tr. ř., ale — jak bude dolíčeno — neprávem. Nelze prý podle stížnosti považovati za udání u vrchnosti ve smyslu §u 209 tr. zák., že obžalovaná na policejní exposituře svůj výrok, před pol. agentem Ž-em pronesený, jako obviněná ospravedlňovala, poněvadž obžalovaná tam nešla sama, nýbrž byla přivedena a zatčena a neučinila tedy ze své vůle a dobrovolně udání na úřadě, jak toho jest třeba ke skutkové podstatě zločinu dle §u 209 tr. zák. Názor, jejž stížnost zastává, jest mylným. I obviněný může se dopustiti zločinu dle §u 209 tr. zák., označuje-li při svém výslechu před vrchností křivě nějakou osobu jako pachatele určitého zločinu. Neboť výraz »udati« neznamená, že utrhač musí učiniti u vrchnosti trestní oznámení, stačí, označuje-li u vrchnosti obviněného jako pachatele určitého zločinu, při čemž je lhostejno, zda činí tak ze své vůle a dobrovolně, či jen k dotazu vrchnosti. Ostatně stěžovatelka nebyla nijak nucena, aby opakovala své nařčení u policejní expositury, na kterou byla volána k výslechu. Obžalovaná toho také nikdy netvrdila. Nemůže tedy býti řeči o tom, že jest, jak to stížnost tvrdí, rozpor mezi slovy výroku, že obžalovaná udala agenty u policejní expositury, a zjištěním v důvodech rozsudečných, že udala agenta V-a a policejního agenta Ž-a, poněvadž nalézací soud nespatřuje »udání« v tom, že obžalovaná policejnímu agentu Ž-ovi na ulici řekla, že ten černý policejní agent (V.), co s ním byl, ukradl její dceři hodinky, nýbrž v tom, že u policejní expositury pronesla své nařčení znovu, což se úplně kryje se zněním výroku. Ale ani názor stížnosti, že jde o obvinění, pronesené pouze před policejním agentem Ž-em, a nikoliv o udání u vrchnosti, nemůže obžalovanou vyviňovati. Neboť skutková podstata zločinu dle §u 209 tr. zák. jest dána i tehdy, když obvinění mohlo sloužiti za podklad vrchnostenského šetření neb aspoň pátrání po osobě obviňované, při čemž jest lhostejno, u koho bylo »udání« učiněno. Policejní agent Ž., byl dle svého služebního postavení povinen, oznámiti sdělení mu učiněné u svého úřadu. To také učinil, následkem čehož, jak nalézací soud zjišťuje, oba agenti byli na policejní exposituře zodpovědně slyšeni, takže nelze pochybovati o tom, že obvinění nejen mohlo sloužiti, nýbrž také sloužilo za podklad šetření správce policejní expositury, tedy vrchnosti ve smyslu §u 209 tr. zák.

Čís. 1342.

Skutkové podstatě zločinu veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák. nelze podřaditi jednání, jímž má býti vynuceno konání, k němuž má nutitel právo, byť se co do oprávnění svého mýlil v předpisech soukromého práva. Činnost toho, jenž za účelem vynucení jednání vzal na sebe tvářnost vrchnostenské osoby, nelze současně podřaditi zločinu veřejného násilí dle §u 98 písm. b) tr. zák. a zločinu podvodu dle §u 199 písm. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1923, Kr I 1157/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí vydíráním dle §u 98 písm. b) a zločinem podvodu dle §§ 197, 199 písm. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí proti rozsudku nalézacího soudu zmatečními důvody §u 281 čís. 9 a) a b) tr. ř. Dovozuje, že stěžovatel nebyl na věci vůbec súčastněn, že se dostavil k Leoně Š-ové pouze jako svědek, který plným právem požadoval vrácení závdavku od Š-ové, jelikož Š-ová neměla povolení majitele domu k předání obchodu, takže přijatý závdavek držela neprávem. V ústním obhájcově přednesu při zrušovacím roku dovozováno na podkladě těchto okolností, že odsuzující výrok nalézacího soudu není opodstatněn zjištěnými skutečnostmi, jelikož nalézací soud nezjišťuje, že stěžovatel byl si vědom, že nárok na vrácení závdavku, vymáhaný stěžovatelem pro spoluobžalovaného Karla P-a na Š-ové, jest neodůvodněným a že také co do výroku o vině obžalovaného na zločinu podvodu jest rozsudek pochybeným, nezjistiv na straně obžalovaného úmyslu, způsobiti někomu škodu, jakž vyžaduje všeobecná skutková podstata podvodu dle §u 197 tr. zák. V těch směrech jest zmateční stížnost odůvodněna. Dle zjištěného skutkového děje jednal stěžovatel zřejmě v zájmu vymáhání P-ova nároku. Vynucení konání, k němuž osoba, na niž se činí nátlak, je povinna, není vydíráním; konání, které se vynucuje, musí býti na osobě, jíž se vyhrožuje, požadováno bezprávně; vyhrůžky musí směřovati k újmě této osoby. I skutková podstata podvodu — a to ve všech formách, tudíž i v případě §u 199 b) tr. zák., kde pouze obecná náležitost oklamání lstivým jednáním nebo předstíráním nahrazena zvláštním jednáním, tam označeným, — před-

pokládá úmysl, by někdo utrpěl škodu na svém majetku nebo jiných právech. Účelem lstivého jednání stěžovatele a jeho vyhrůžek bylo vrácení závdavku, kterým Leona Š-ová, pokud se týče manželé Š-ovi byli by poškozeni jen tehdy, kdyby k vrácení závdavku nebyli povinni. Omyl stěžovatelův, že Karel P. je dle obsahu smlouvy mezi ním a manžely Š-ovými, a dle případných skutečností pozdějších oprávněn, žádati na jmenovaných manželích vrácení závdavku, odnášel by se k neznalosti předpisů, spadajících do oboru práva soukromého, a byl by tudíž omylem skutkovým ve smyslu §u 2 lit. e) tr. zák. Nalézací soud vzal sice za prokázáno, že uzavřena byla hned při koupi smlouva konečná, nevázaná na podmínku svolení domácího, z čehož arci plyne, že nárok na vrácení závdavku byl bezprávným (§ 908 obč. zák.). Než nalézací soud neuvažoval o tom a nezjistil, zda stěžovatel byl si vědom bezprávnosti nároku, neboli, zda zlý úmysl, předpokládaný trestnými činy, není vyloučen jeho omylem. Podrobného uvažování v tomto směru bylo třeba tím více, když skutečnosti, z nichž Leona Š-ová a nalézací soud odvozují bezprávnost nároku, neudály se v osobě stěžovatelově a není zjištěno ani, že smlouva byla ujednána v jeho přítomnosti, ani, co mu o ní sdělil P. Pro nedostatek zjištění stěžovatelova vědomí o bezprávnosti nároku, jím vymáhaného, a úmyslu poškozovacího není odsuzující výrok po subjektivní stránce opodstatněn skutkovými zjištěními nalézacího soudu, spočívá na nesprávném výkladu zákona co do subjektivních předpokladů zločinů, o které jde, a je zmatečným dle čís. 9 pís. a) §u 281 tr. ř. Zmateční stížnost pokud dovolává se důvodů dle čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř., zůstala neprovedena a není v rozsudku ani podkladu pro tento důvod zmatečnosti. Nelze dále souhlasiti s názorem nalézacího soudu, který činnost stěžovatelovu podřadil pod dvojí zákonné ustanovení. Činnost stěžovatelova byla jednotná, nesoucí se za účelem, přiměti Leonu Š-ovou k vrácení závdavku. Účinkovala na vůli Š-ové prostředky vyvolávání obav a vzbuzení omylu. Osobování si povahy veřejného úředníka nebo předstírání zvláštního práva úřední intervence sesílilo jen účinnost vyhrůžek. Vyhrůžky byly výronem a projevem vrchnostenské povahy, za níž stěžovatel se ukryl. Právní význam činnosti byl by tudíž vyčerpán již podřaděním jejím pod skutkovou podstatu vydírání nebo pod skutkovou podstatu podvodu. V této věci přichází z obou v úvahu skutková podstata vydírání, jež dle §u 98 tr. zák. ustupuje jen takovému zločinů, o které jde, a je zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. převyšujícího 600 Kč, vyhrožováním újmou, převyšující 2.000 Kč, stanovena je trestní sazba těžkého žaláře od jednoho roku do 5 let, kdežto podvod, směřující ke škodě 1.500 Kč, trestce se dle §u 202 tr. zák. jen žalářem od 6 měsíců do 5 let.

Čís. 1343.

Ke skutkové podstatě §u 209 tr. zák. stačí udání u četnictva, třebas je udavač později u soudu odvolal. Lhostejno, že udavač, jsa sám obviněným, neměl povinnost, mluviti pravdu.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1923, Kr II 582/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 22. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem §u 209 tr. zák. a přestupkem §u 477 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a), 10 §u 281 tr. ř., správně jen čís. 9 a), namítá především, že zodpovídání se obžalovaného, vyšetřovaného pro podezření, že nesprávným způsobem přišel do držení 7 balíčků umělých copů, neslo se tím směrem, že copů nabyl cestou poctivou, totiž koupí, a že, poněvadž jeho tvrzení, že koupil je od neznámého cestujícího, úřady nevěřily a naň stále naléháno bylo, by jmenoval osobu, od níž copy koupil, řekl bez jakéhokoliv zlého úmyslu, že je koupil od Cyrila D-a. Tím prý D-a vůbec nijakým způsobem neobvinil, zejména ne z nějakého vymyšleného činu trestného, a neudal prý ničeho, co by bylo směřovalo k tomu, že D. nabyl copů způsobem nepoctivým. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Rozsudek zjišťuje, že z vlakové pošty ztratila se zásilka 7 balíčků s umělými copy ve váze 5 kg v ceně 250 švýc. franků a 3.278 Kč 75 h a že podezření z této krádeže padlo na poštovního zřízence Františka K-a, který zásilku z vlakové pošty Praha—Přerov do vlakové pošty Přerov—Bohumín překládal a který také pro krádež tu byl obžalován. O obžalovaném Metoději P-ovi zjišťuje rozsudek, že nabízel holiči Josefu N-ovi k prodeji 24 copy udávaje, že mu je dal do prodeje jeho bratr, holič z P., a že také holiči Antonínu R-ovi nabízel k prodeji 24 úplných ženských copů, které R. konečně za 240 Kč koupil. Obžalovaný, byv dle dalšího zjištění rozsudkového četnictvem ve věci tázán, udal, že mu dva tucty copů dal do prodeje za 200 Kč Cyril D. s podotknutím (poukazem), že mají skutečně cenu asi 800 Kč, 240 Kč, stržených prodejem copů, prý D-ovi, který mu přikázal, aby o věci pomlčel, posud neodevzdal, a, byv dne 17. května 1921 u okresního soudu v P. slyšen ve věci jako obviněný, udal, že jeho udání u četnictva, že mu D. dal do prodeje nějaké copy, nezakládá se na pravdě. Rozsudek dospívá k závěru, že obžalovaný, udav D-a u četnictva, tedy u vrchnosti, jako onoho člověka, který mu dal do prodeje dva tucty copů za 200 Kč s oním »poukazem«, ačkoliv si byl toho vědom, že to pravda není, nejen tvrdil okolnosti, způsobilé, by proti D-ovi odůvodnily podezření zločinu krádeže, nýbrž že jeho udání sloužilo skutečně k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro tento zločin. Zmateční stížnost snaží se neprávem dovoditi, že zodpovídání se obžalovaného (správně: ono jeho udání u četnictva) neslo se jen k tomu, že copů nabyl cestou poctivou a že bez jakéhokoliv zlého úmyslu řekl, že je koupil od D-a. Již sama skutečnost, že byl ve věci tázán četnictvem, musila v něm nezbytně vzbuditi vědomí, že jde o šetření ve věci nějakého činu trestného, při čemž ve spojení se skutečnostmi, jemu v té době známými a rozsudkem zjištěnými, nemohl býti v pochybnostech o tom, že jest podezření, že copy pocházejí z krádeže a to vzhledem k ceně jich z krádeže zločinné. Obžalovanému nemohlo konečně býti ani tajno, že označení domnělého prodatele copů vyvolá proti němu zároveň podezření pachatelství krádeže, o jejíž šetření šlo. Označil-li tudíž obžalovaný jako člověka, který mu dal copy do prodeje,

Cyrila D-a, vzbudil ono podezření proti němu a, poněvadž tak učinil u četnictva, tedy u vrchnosti, nelze porušení zákona nebo jeho nesprávné použití spatřovati v tom, že dospívá rozsudek k závěru, že tu šlo o udání z vymyšleného zločinu dle §u 209 tr. zák. Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě tohoto zločinu pouze pachatelovo vědomí, že jeho udání u vrchnosti (neb obvinění) odporuje pravdě, stačí proto i v tomto případě rozsudkové zjištění, dle něhož si obžalovaný byl toho vědom, že to, co četnictvu na D-a udává, není pravda. Že tak obžalovaný jednal nejen v tomto vědomí, nýbrž přímo s úmyslem vzbuditi v četnictvu přesvědčení, že se D. dopustil činu trestného, tomu nasvědčuje skutečnost, zjištěná rozsudkem, že u četnictva uvedl, že mu D. přikázal, aby o věci pomlčel. V tomto směru není ostatně bez významu ani zodpovídání se obžalovaného při té příležitosti, kdy u soudu prohlásil, že jeho udání u četnictva nezakládá se na pravdě, které sice později opět odvolal, ale které znělo v ten smysl, že K-a, jenž prý mu dal copy do prodeje, nechtěl prozraditi, a že proto ani četnictvu nechtěl říci pravdu, nýbrž uvedl, že má vlasy od D-a. S rozsudkovým závěrem, dle něhož obžalovaný nejen tvrdil okolnosti způsobilé, by proti D-ovi odůvodnily podezření zločinu krádeže, nýbrž dle něhož jeho udání sloužilo skutečně k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro tento zločin, nelze v soulad uvésti tvrzení zmateční stížnosti, že obžalovaný neudal ničeho, co by bylo směřovalo k obvinění, že D. nabyl copů způsobem nepoctivým. Trestný čin byl obžalovaným spáchán, dokonán, tím, že ono udání na D-a u četnictva byl učinil. Tím, že obžalovaný později u soudu prohlásil, že se udání to nezakládá na pravdě, nemohl zjednati si beztrestnost, to tím méně, když dle rozsudkového zjištění D. za tím byl již ve věci nejen policií vyšetřován, nýbrž dne 10. května 1921 u okresního soudu v P. vyslechnut jako obviněný, kdežto obžalovaný učinil své prohlášení teprve dne 17. května 1921. Na věci vůbec a na skutečnosti, že obžalovaný udal D. ze zločinu vymyšleného, zvláště nemění ničeho ani skutečnost, že K. byl z obžaloby pro krádež oněch copů sproštěn a že obžalovaný Metoděj P. nebyl uznán vinným ve smyslu obžaloby zločinem podílnictví na krádeži, nýbrž jen přestupem dle §u 477 tr. zák. Že krádež copů spáchana byla, rozsudek zjišťuje a v onom období šetření, ze něhož obžalovaný učinil udání na D-a, nebyla vyloučena možnost vzniku podezření, že D. krádež spáchal, pokud se týče na jejím provedení účast bral; shora zmíněné skutečnosti, zjištěné rozsudkem, nasvědčují tomu, že proti němu podezření vzbuzeno byvši udáním obžalovaného, také opravdu vzešlo a po jistou dobu trvalo, zavdavši dokonce podnět k zavedení trestního vyšetřování proti D-ovi pro zločin krádeže. Že konečně právo osoby, obviňované z činu trestného, na obhajobu a skutečnost, že osoba taková nemá povinnosti, mluviti pravdu, nesmí se zvrhnouti ve výhodu, směti beztrestně páchati činy trestné, je na bíledni; zmateční stížnost snaží se proto zcela neprávem dovoditi, že udání obžalovaného dlužno označiti jako výmluvu a nikoliv jako obviňování (udání) třetí osoby z vymyšleného zločinu.

Čís. 1344.

Pojem trestné pomoci (§ 5 tr. zák.) nevyžaduje ani předchozí úmluvy s přímým pachatelem, ani zištného úmyslu pomocníkova. Jde-li při trestném činu o ujednávání smlouvy a zákonem jest stanoven trest pouze na činnost jedné ze smluvních stran, lze činnost třetí osoby, která mezi smluvními stranami sprostředkuje, podřaditi pojmu trestné pomoci jen tehdy, pak-li napomáhá osobě, jejíž činnost jest dle zákona trestnou.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr I 1366/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 31. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 5 tr. zák. a §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti, pokud namítá, že stěžovatelova činnost nebyla s pachatelem smluvena a nebyla ziskuchtivá. Neboť pojem trestné pomoci nevyžaduje ani předchozí úmluvy s přímým pachatelem, ani zištného úmyslu pomocníkova. Stačí, že pomocník napomáhá úmyslně trestnému jednání jiné osoby, byť se k tomu rozhodl bez úmluvy s pachatelem a byť tak činil z pohnutek jiných, než pro vlastní zisk.

Tvrdí-li stížnost dále, že činnost stěžovatelova nebyla úmyslnou, popírá tím opačné zjištění nalézacího soudu, ač je stížnosti při provádění hmotněprávního zmatku vycházeti ze skutkových zjištění nalézacího soudu. Avšak stížnost dovozuje dále, že stěžovatel nepomáhal spoluobžalovanému M-ovi, nýbrž jak z výpovědí svědků najevo jde, jen kupitelům mouky a obilí při všeobecné nouzi o tyto předměty nutné potřeby. Tyto výhody poukazují zřetelně k výtce, že nalézací soud opomíjí v předpokladech výroku o úmyslu stěžovatelově výpovědi svědků Rosalie P-ové, Františka Č-a, Vojtěcha Z-a a Františka H-a, pokud seznali, že požádali stěžovatele, by jim opatřil pšenici (mouku), že je stěžovatel k této jejich žádosti — částečně po zdráhání — dovedl k M-ovi a že peníze tamtéž svědky mu odevzdané ihned odevzdal M-ovi. Výtka, uplatňující věcně zmatek č. 5 §u 281 tr. ř., jest oprávněna. Rozhodovací důvody prvé stolice zjišťují, že M. prodal prostřednictvím stěžovatele svědkům shora jmenovaným v rozsudku uvedená množství pšenice a mouky, že st-l neměl ani od M-a, ani od osob, jímž sprostředkoval, žádné odměny, a že stěžovatel přes vědomí o zřejmé přemrštěnosti cen a o využitkování mimořádných poměrů prodej sprostředkoval. Závěrem nalézacího soudu z těchto zjištění jest věta rozsudkového výroku, že stěžovatel úmyslně napomáhal k vykonání zlého skutku M-ova. Rozhodovací důvody neuvádějí však úvahy, z nichž soud dospěl k tomuto závěru, a opomíjejí zejména zmíněná udání svědků, ač tato mohou vésti k závěru opačnému. Tato neúplnost dotýká se skutečnosti rozhodující.

Trestnou pomocí dle §u 5 tr. zák. jest úmyslné podporování trestného jednání druhé osoby jiným způsobem než spolučinností při samotném uskutečňování protizákonného účinku. Jde-li tedy při

trestném činu o ujednávání smlouvy a je-li zákonem stanoven trest jen na činnost jedné ze smlouvajících stran, kdežto činnost druhé smluvní strany je trestním zákonem nedotčena, lze činnost třetí osoby, která mezi smluvními stranami sprostředkuje, podřaditi pojmu trestné pomoci jen tehdy, pakliže vůle a činnost sprostředkovatele směřují k tomu, by ona smluvní strana, jejíž jednání prohlašuje zákon trestným, dospěla k účinku, k němuž bezprávný úmysl této strany se nese. Obsahem smluv stěžovatelem P. sprostředkovaných byl prodej předmětů potřeby Karlem M-em jmenovaným svědkům pro vlastní jejich potřebu za ceny zřejmě přemrštěné. Trestným činem byla při těchto smlouvách jedině činnost prodatele M-a, totiž požadování (přijímání) přemrštěných cen. Činnost svědků, totiž placení zřejmě přemrštěných cen za účelem nabývání předmětů potřeby pro vlastní potřebu, bylo jednáním s hlediska trestního zákona bezvýznamným. Nesly-li se úmysl a činnost stěžovatele k tomu, by napomáhal svědkům při nabývání věcí, kterých při bezprávném směru vůle M-ovy jinak než za ceny zřejmě přemrštěné nabýti nemohli, podporoval stěžovatel svou činností úmyslně jen beztrestné jednání svědků a nebylo by proto lze ve sprostředkovatelské činnosti jeho shledati trestnou pomoc po rozumu §u 5 tr. zák. Pojem trestné pomoci byl by tudíž sprostředkovatelskou činností stěžovatelovou naplněn jen, pakliže podporoval bezprávné jednání Karla M-a, t. j. jestliže úmysl a činnost stěžovatele směřovaly k tomu, aby M. přemrštěný požadavek cenový vůči svědkům uplatnil a ve skutek uvedl. Pro závěr, k čemu se nesl úmysl stěžovatelův, mají shora zmíněné nalézacím soudem opomenuté výpovědi svědků značný význam. Neboť mohou nasvědčovati tomu, že úmysl a činnost stěžovatele směřovaly výhradně k tomu, by svědci opatřili si pšenici (mouku) pro vlastní potřebu, a že stěžovatel uvolil se v činy, podporující a uskutečňující bezprávnou, trestnímu zákona se příčící vůli M-ovou — zejména ve sdělení cen M-em požadovaných svědkům a v přijímání jich od svědků — jen proto, že jinak nemohl napomáhati svědkům při nabývání s hlediska §u 7 zákona o válečné lichvě bezzávadném.

Čís. 1345.

Padělání dobytčího pasu jest zločinem podvodu dle §u 199 písm. d) tr. zák., jednalo-li se pachateli o to, by se vyhnul zvěrolékařské prohlídce dobytčete.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr II 496/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 12. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle § 197, 199 písm. d) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., snažíc se dovoditi, že obžalovaný měl býti odsouzen pouze

pro přestupek §u 320 f) tr. zák., ježto prý neměl úmyslu, svým jednáním (padělánim dobytčího pasu) způsobiti škodu. Dokonce prý zde nebyla ani možnost takové škody, ježto obě zvířata, pro něž bylo pasu použito, byla zdravá a pouhé poškození práva státního dohledu, o něž se zde jedná, spáchané z lehkomyslnosti, bez úmyslu poškoditi, jest trestno pouze dle §u 320 tr. zák., nikoliv dle §§ 197, 199 a) tr. zák. Stížnost není odůvodněna. Padělání dobytčího pasu zakládá podvod dle §u 199 d) tr. zák., jakmile se pachateli při něm jednalo o to, aby se vyhnul lékařské prohlídce dobytka. Tato rozhodná okolnost jest v napadeném rozsudku bezvadně zjištěna. Dospěl první soud z výsledků provedeného řízení k přesvědčení, že obžalovaný vymazal z prošlého již dobytčího pasu, znějícího »na prase k porážce« tato tři slova a nahradil je vypsaným novým nápisem »kráva s teletem červená a bílá« jen za tím účelem, aby zamezil lékařskou prohlídku prodaných 2 dobytčat a tak při další jich dopravě zmařil účel, jejž stát sleduje prováděním veterinářské policie. Tímto zjištěním jest však naplněna subjektivní skutková podstata §§ů 197, 199 d) tr. zák. Vyplývať jasně ze zákona o zamezení dobytčího moru (ze dne 29. února 1880 čís. 35. ř. zák.), i z prováděcích předpisů k němu, že zákonodárce klade hlavní váhu na prohlídku zvířat, která musí předcházeti vydání pasu, by se autoritativním způsobem zjistil zdravotní stav, jakož i nepodezřelý původ zvířat, poněvadž jen přesným dodržením těchto předpisů lze dosáhnouti účelu, zákonem zamýšleného. Zmaří-li se však padělánim dobytčího pasu provedení prohlídky, jest jasno, že se tím poškozuje nejen státní právo dohlédací, nýbrž přímo právo státu na nerušené provedení prohlídky, nutné k dosažení účelu, státním dohledem zamýšleného. Úmysl, k takovému poškození směřující a v tomto případě zjištěný, odpovídá tudíž zcela podvodnému úmyslu §u 197 tr. zák. O použití §u 320 f) tr. zák. bylo by lze mluviti jen tenkráte, kdyby pachatel svémocně padělal pas (a to ztracený nebo poškozený pravý pas) o zvířatech, jež byla úředně prohlédnuta a shledána zdravými, a nezamýšlel tudíž nikoho klamati o provedené prohlídce. V tomto případě však, kde byla prohlídka zvířat zmařena, dlužno pokládati podvodný úmysl za splněný a nemůže na něm ničeho měniti okolnost, že byla snad p o z d ě j i dobytčata prohlédnuta a shledána zdravými, což ostatně rozsudek ani nezjišťuje.

Čís. 1346.

I ku škodné zvěři náleží (na Moravě) přivlastňovací právo toliko pánu honitby.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr II 556/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 6. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané krádeže dle §§ 8, 171, 173, 174 II a) tr. zák.

Důvody:

I když přisvědčiti jest zmateční stížnosti, že nyní platný honební zákon pro Moravu ze dne 26. července 1912 čís. 4 zem. zák. z roku 1914

neřeší přímo otázku okupačního práva k zvěři dravé, mohou dle ustanovení § 64, odstavec druhý cit. zák. lišky, kuny lesní a skalní atd. v území honitby osobami třetími býti chytány, usmrcovány a přivlastňovány jen na základě písemného povolení pána honitby; i při naháňkách politickým úřadem na vyhubení škodné zvěře dle §u 65 odstavec pátý nařízených připadne skolená zvěř osobě k honu oprávněné onoho obvodu, v němž byla skolena (§ 65 poslední odstavec). Z toho plyne, že zákon přiznává toto právo přivlastňovací toliko p á n u h o n i t b y samému. Veškeré pochybnosti odstraňuje však porovnání se staršími předpisy, totiž předpisy honebního řádu ze dne 28. února 1786, jenž v §u 1. vyhražuje právo okupační ohledně veškeré zvěře, ať užitečné ať škodlivé, v území honitby se nacházející, majiteli honitby. Byť i honební zákon pro Moravu vykonávání honebního práva definoval jako výlučné právo, l o v n á zvířata v honebním jejich revíru se vyskytující hájiti, stíhati, zabíjeti atd. . . . . sobě přivlastňovati, kuny mezi lovnými zvířaty však neuvádí, přece vysvítá již z toho, že zákon činí právo cizí osoby, taková zvířata si přivlastňovati, závislým na písemném povolení pána honitby, že ani ohledně těchto zvířat neuvolnil výhradné právo okupační majitele honitby ve prospěch osob cizích. Dle toho dopouštějí se tyto osoby neoprávněným přivlastněním si takovéhoto zvířete v cizí honitbě ne toliko deliktu policejně trestného, nýbrž i krádeže ve smyslu §u 171, po případě §§ 174 II f) tr. zák.

Čís. 1347.

Služebná jest svěřena dohledu zaměstnavatele (§ 132 tr. zák.), třebas ji do služeb přijela jeho manželka.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1923, Kr II 586/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. července 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem svedení ke smilstvu dle § 132 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti dle §u 281 čís. 4 tr. ř. ve spojení s důvodem čís. 9 a) tr. ř., poněvadž soud nalézací odsoudil obžalovaného pro zločin §u 132 tr. zák., nepřihlížeje k návrhu obžalovaného na výslech jeho manželky jako svědkyně o tom, že Marie M. byla jen chůvou u jeho manželky a jen jí služebně podléhala. Z protokolu o hlavním přelíčení nevychází na jevo, že soud nalézací o dotyčném návrhu obhajoby vůbec učinil usnesení anebo že usnesení to bylo alespoň před prohlášením rozsudku nebo při něm vyhlášeno. V rozsudku poukazuje však soud na to, že osmnáctiletá služka je zásadně svěřena dohledu zaměstnavatele, aniž je rozhodno, zda najata byla služebná právě jím samým či jeho manželkou a jaké práce byly jí svěřeny, neboť přednosta domácnosti, i když službu přijala jeho manželka, vždy musí býti jako hlava rodiny též považován za zaměstnavatele. Tento názor

sluší označiti za správný. Neboť pro otázku, rozhodnou s hlediska §u 132 tr. zák. »svěření pod dohled« nejsou ani tak rozhodnými předpisy služebního řádu, jež ovšem zaměstnavateli ukládají, by bděl nad mravní neporušeností osoby služebné, jako životní poměry, dle nichž sluší pokládati onu osobu za svěřenu dohledu svůdcovu. Netřeba, by svěření pod dozor stalo se nějakým výslovným zákonem, nýbrž stačí, že svůdce měl podle všeobecných pravidel a názorů životních povinnost, bdíti nad mravním chováním a neporušeností osoby jemu svěřené. Proto nerozhoduje, kým právě formálně, zda hospodářem či hospodyní a k jakým službám byla osoba služebná do domácnosti přijata. Dle pravidel životních zůstává vždy hlava domácnosti vůči osobě služebné do jeho domácnosti přijaté v tomto směru povinnou, a sluší pokládati ji za dohledu jeho svěřenou, jakmile osoba ta byla v takovém věku nebo stavu duševního vývoje, že se dohled hospodářův jevil potřebným. Proto však, ať již soud nalézací o návrhu obhajoby vůbec zvláštního usnesení neučinil, ať návrh ten zamítl, jest jasno, že nešlo o objasnění skutečnosti, významu rozhodujícího, a žádným způsobem nemůže býti řeči o porušení předpisu nebo zásad, do práv obhajoby zasahujících, pokud se týče bránil by unplatňování dotyčného postupu jako zmatku dle §u 281 čís. 4. tr. ř. předpis posledního odstavce tohoto §u.

Čís. 1348.

Nejde o zločin veřejného násilí dle §u 85 písm. b) tr. zák., směřoval-li úmysl pachatele, hodivšího po druhém sklenicí, pouze k poškození osoby, nikoliv však k poškození majetku.

Výší škody ve smyslu §u 85 písm. a) tr. zák. jest rozdíl mezi cenou, jakou měla poškozená věc před činem a cenou, jakou měla po činu.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1923, Kr I 1032/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 13. července 1922, pokud jím obžalovaný František B. nebyl uznán vinným zločinem, uvedeným v §u 85 písm. b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 16. října 1921 v L., hodiv sklenicí a rozbiv ji, poškodil zlomyslně cizí majetek, z čehož mohlo lidem vzejíti nebezpečí pro život, zdraví nebo bezpečnost těla, nýbrž pouze přestupkem, uvedeným v §§ 8, 411 tr. zák., vyhověl jí však, pokud napadla výrok téhož rozsudku, jímž byl jím Bedřich G. uznán vinným přestupkem, uvedeným v §u 468 tr. zák., nikoli zločinem, uvedeným v §u 85 písm. a) tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce napadá rozsudek prvé stolice jen, pokud jím František B. byl uznán vinným přestupky §§ 8, 411 tr. zák. a Bedřich G. přestupkem §u 468 tr. zák., ač jim obžaloba dávala za vinu, jednak že B., hodiv sklenicí (po F-ovi) a rozbiv ji, poškodil zlo-

myslně cizí majetek Václava S-a, z čehož mohlo lidem vzejíti nebezpečí pro život, zdraví nebo bezpečnost těla, jednak že G. poškodil rozbitím domovních dveří majetek Albína H-a v ceně 200 Kč převyšující. Dovolávajíc se důvodu čís. 9 písm. a), správně čís. 10 § 281 tr. ř., dovozuje stížnost, že skutek obžalovaného B-a, v němž nalézací soud shledal přestupek §§ 8 a 411 tr. zák., zakládá skutkovou podstatu zločinu §u 85 písm. b) tr. zák., a uvádí, že pro tuto skutkovou podstatu stačí, že úmyslný čin byl doprovázen vědomím bezprávnosti, což v tomto případě je prý nepochybno, a že skutková podstata §u 85 písm. b) tr. zák. jest úplně vyčerpána vědomím, že z předsevzatého činu může nastati poškození cizího majetku a nebezpečí pro lidi (dolus eventualis), což prý u B-a plyne z činu samotného a z okolností jej doprovázejících. Vývody stížnosti jsou pochybeny. Úmysl pachatele, jenž si ovšem musí býti vědom bezprávnosti činu, musí v případě §u 85 tr. zák. směřovati k poškození cizího majetku. Ovšem stačil by již úmysl eventuální, tento jest však stížností pojímán nepřesně. Vyžadujeť nejen úmysl eventuální, nýbrž i vědomá nedbalost, že pachatel předsevezme čin, ač skutečně předvídá, že z něho může nastati protizákonný výsledek; dolus eventualis předpokládá dále, že pachatele nebyla by od činu zdržela ani jistota, že výsledek nutně nastati musí, kdežto o vědomé nedbalosti se mluví, počítá-li pachatel sice s možností tohoto výsledku, ale přece doufá, že přes tuto možnost výsledek nenastane. Než možno tyto právní úvahy ponechati stranou. Neboť stížnost přehlíží, že nalézací soud nevylučuje pouze přímého úmyslu B-ova, §em 85 tr. zák. předpokládaného, slovy, že úmysl jeho nesměřoval nikterak k poškození sklenice, nýbrž nesl se jedině k tomu, by F-a udeřil. Ale rozsudek vylučuje i eventuelní jeho úmysl; neboť, uváží-li se připojené k této větě rozhodovacích důvodů odůvodnění, že sklenice nebyla by se žádným způsobem roztříštila, kdyby byla F-a zasáhla, jakož i obžalovaný B., jehož obhajobě soud patrně uvěřil, výslovně udal, že neměl úmyslu, sklenici rozbíti, nelze větě rozhodovacích důvodů, že obžalovaný nikterak nemusel předvídati, že hozená sklenice nezasáhne cíle a rozbije se, rozuměti jinak, než že nalézací soud dospěl k přesvědčení, že obžalovaný nepředvídal, že sklenice, v jiném úmyslu po Albertu F-ovi hozená, může se rozbíti. Nedbajíc těchto skutkových zjištění nalézacího soudu, ale dokazujíc, že tu bylo vědomí obžalovaného, nalézacím soudem popřené, neprovádí stížnost dovolávaného zmatku hmotněprávního po zákoně a sluší ji proto v tomto směru pokládati za neprovedenou, pročež byla zavržena, pokud odporuje výroku, odsuzujícímu obžalovaného B-a pro přestupek §§ 8 a 411 tr. zák.

O výši škody, již obžalovaný G. způsobil Albínu H-ovi rozbitím domovních dveří, uvádějí rozhodovací důvody pouze, že svědek H. uvedl, že musel za opravu poškozených dveří zaplatiti 50 Kč, že nalézací soud měl proto za to, že dalšího šetření o výši škody není zapotřebí, a považoval těchto 50 Kč za způsobenou škodu. Právem vytýká stížnost jednak dle čís. 5 §u 281 tr. ř., že nalézací soud opomíjí další seznání svědka H-a, že dveře jsou (totiž po opravě) jen hřeby stlučeny a musí býti nahrazeny novými dveřmi, které přijdou svědkovi asi na 1000 Kč, jednak dle čís. 4 §u 281 tr. ř., že nalézací soud neprávem zamítl návrh veřejného obžalobce, by škoda rozbitím dveří způsobená, byla

zjištěna znalci. Vytýkaná neúplnost dotýká se podkladu, na kterém bylo výši škody zjistiti, tedy skutečnosti rozhodné. V případě, že pachatel cizí věci nezničil, nýbrž jen poškodil, nerovná se ovšem způsobená jím škoda ceně (hodnotě), jakou měla věc před poškozením, nerovná se však ani pouze výši nákladů, jichž bylo zapotřebí, by věc byla uvedena v takový stav, při němž se jí jakž takž mohlo zase používati k účelu, jemuž slouží. Vždyť zjedná se dle §u 1323 obč. zák. náhrada způsobené škody jen tím, že se vše vrátí ve stav dřívější, nebo, není-li to možno, zapraví se odhadní cena. Výše škody, obžalovaným na dveřích způsobené, rovná se proto rozdílu mezi cenou, jakou měly dvéře před činem obžalovaného, a cenou, jakou měly pro poškození, neboli výši nákladů, jichž jest zapotřebí k takové opravě, jíž zjedná se co do pevnosti a trvanlivosti a ve všech jiných směrech tentýž stav, v jakém byly dvéře před poškozením. Pro výpočet výše škody v tomto správném smyslu neposkytovala výpověď poškozeného Albína H-a, přihlíží-li se k celé výpovědi, nikoliv, jak nalézací soud neprávem činí, jen k části její, ze souvislosti celé výpovědi vytržené, spolehlivého podkladu, takže bylo výši škody dle §u 99 tr. ř. zjistitit slyšením svědků nebo znalci. Zamítnuv přes to návrh veřejného žalobce na zjištění škody znalci, porušil nalézací soud zásadu §u 3 tr. ř., dle něhož jest mu se stejnou bedlivostí přihlížeti také k okolnostem, sloužícím k usvědčení obžalovaného. Dle četnického oznámení byly dvéře značně poškozeny; dle výpovědi Albína H-a byly obě výplně dveří prolomeny; nelze proto předem vyloučiti, že slyšením znalců bude zjištěna škoda, 2000 Kč převyšující; tím méně, že na poškození dveří vypadne patrně dosti značná část ze 700 Kč, jež udal svědek H. jako nejnižší hranici celkové škody, způsobené mu poškozením dveří, rozbitím lampy, asi 12 sklenic a 12 lahví a rozvikláním skoro všech židlí, které byly v nálevně. Zamítací usnesení mohlo tudíž míti na rozhodnutí účinku, který jest obžalobě na újmu co do zjištění výše škody, na níž závisí posouzení poškození dveří buď jako zločinu nebo jako přestupku.

Čís. 1349.

Stvrzenka vydaná odběrateli správou dolu na základě §u 46 zákona ze dne 19. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n., není listinou veřejnou ve smyslu §u 199 písm. d) tr. zák. Padělání soukromé listiny zakládá skutkovou podstatu zločinu neb přestupku podvodu, třebas bylo trestno též dle trestního zákona důchodkového, pak-li jsou splněny předpoklady uvedené v §§ 197, 200, 201 písm. a) neb 461 tr. zák.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1923, Kr I 1233/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 10. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud s hlediska zmatku dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. napadá výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin dle §§ 197, 199 písm. d) tr. zák., uvádějíc, že stvrzenka, kterou stěžovatel padělal a finančním orgánům předložil, není listinou veřejnou, nýbrž soukromou. Nalézací soud považoval ji podle rozhodovacích důvodů za veřejnou listinu proto, že ony stvrzenky jsou zákonem o dávce uhelné předepsány a slouží za průkaz zaplacení dávky. Soud nalézací je na omylu. Dle §u 292 c. ř. s. dlužno pokládati za veřejné listiny takové listiny, které byly zřízeny veřejným úřadem v mezích jeho úředních oprávnění neb osobou věrou veř. nadanou, v oboru působnosti jí přikázaném, v předepsané formě. O takové listině však nemůže býti zde řeči. Jak z dotyčné stvrzenky vidno, jedná se o stvrzenku vydanou správou dolu »Anna« na základě §u 46 zákona ze dne 19. dubna 1920 o úpravě uhelného hospodářství čís. 260 sb. z. a n. a §u 30 nařízení ze dne 26. dubna 1920 čís. 261 sb. z. a n., jímž se zákon ten provádí. Dle §u 46 cit. zák. jsou povinni podnikatelé vydati odběratelům o uhlí, které jim odevzdávají jinak, nežli prostřednictvím veřejných podniků dopravních, zvláštní stvrzenku podle ustanovení prováděcích nařízení, a ti, kdož uhlí takové dopravují, jsou povinni, vykázati se finančním orgánům na požádání při dopravě těmito stvrzenkami. Dle §u 30 cit. nařízení je povinen podnikatel dolu o uhlí takto vydaném vésti zvláštní rejstřík, obsahující juxtu a stvrzenku stejného znění. Stvrzenka se vydá současně s uhlím odběrateli, jenž je povinen po dobu dopravy ji chovati při sobě a dozorčím orgánům na požádání ukázati neb na potvrzení vydati. Z těchto ustanovení plyne, že dotyčná stvrzenka jest listinou vydanou osobou soukromou k usnadnění důchodkového dozoru. Ani zákon ani nařízení neprohlašují průkazy ty za listiny veřejné ani nemluví o tom, že úředníky správy dolů v tomto směru jejich působnosti dlužno pokládati za osoby nadané veřejnou věrou. Jedná se tedy o listinu soukromou, jejíž padělání nelze podřaditi pod skutkovou podstatu dle §§ 197 a 199 d) tr. zák. Nelze však přisvědčiti dalšímu názoru stížnosti, že dlužno proto pokládati čin stěžovatelův nanejvýše za důchodkový přestupek. Okolnost, že nějaký čin podléhá trestní sankci dle důchodkového zákona trestního, nemůže vyloučiti použití obecného trestního zákona. Podle všeobecných zásad právních, jež uznává též důchodkový zákon trestní (§ 103) nemohou ustanovení tohoto zákona zrušiti ustanovení všeobecného trestního zákona, nýbrž dlužno uložiti oba tresty vedle sebe. Jen v případech výjimečných (§ 250 důch. tr. zák.) soud důchodkový může přihlížeti k trestu, soudem uloženému. Lze tedy padělání a předložení i soukromé listiny podřaditi pod skutkovou podstatu zločinu nebo přestupku podvodu za předpokladů, uvedených v §§ 197, 200, 201 a) tr. zák. nebo §u 461 tr. zák. Předpokladů těch však nalézací soud nezjistil. Zjišťuje sice, že stěžovatel padělal stvrzenku proto, by nemusil zdaniti fůru uhlí, kterou koupil a prodal, a že zamýšlel tím kontrolní orgány uvésti v omyl. Nezjišťuje však, aspoň ne dosti zřetelně, že padělanou stvrzenku předložil skutečně nějakým orgánům dozorčím, a by je uvedl v omyl. Neboť zjišťuje též, že stěžovatel tehdy předložil orgánům nejprve padělanou stvrzenku a teprve

po upozornění, že je na uhlí »mittel« a ne na kovářské, které měl na voze, že ukázal správnou stvrzenku, nepřihlíží však k dalšímu doznání stěžovatele, že se tehdy přehmátl a že padělal onu stvrzenku, by nemusil zdaniti jinou fůru uhlí deputátního, kterou koupil a prodal 2 dny před pozastavením svému otci. Okolnosti ty by však poukazovaly k tomu, že padělanou stvrzenku orgánům dozorčím nepředložil v úmyslu, by je uvedl v omyl, když tě pozastavená fůra byla kryta správnou stvrzenkou. Že však padělanou stvrzenku již dříve byl předložil, zjištěno není. Schází také další rozhodující zjištění, zda jednalo se skutečně o uhlí deputátní (o uhlí dávce nepodléhající) čili nic, a zda utrpěl neb měl tím utrpěti stát škodu na majetku, jmění nebo právech a jakou. Nelze tedy rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1350.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.).

Padělané peníze udává za pravé (§ 4, odstavec třetí, zák.) nejen ten, kdo je s á m posunuje vědomě za pravé v jich oběhu, nýbrž i ten, kdo se domáhá tohoto cíle buď poslem anebo spoluvinníkem.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1923, Kr I 1335/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 4. (3) zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatku dle §u 281. č. 9 a) tr. ř. stížnost uplatňuje, že skutková podstata přečinu dle §u 4. (3.) zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269. sb. z. a n. vyžaduje, by pachatel uváděl přímo v oběh peníze padělané vědomě za pravé, a že nelze tedy činiti stěžovatele zodpovědným za budoucí nezjistitelné jednání (úmysl) osoby, která by byla bankovky padělané od stěžovatele převzala jako nepravé a tak mu přičítati t. zv. dolus eventualis. Stěžovatel jest na omylu, neboť nalézací soud po stránce subjektivní zjišťuje, že stěžovatel počítá s tím, že číšník v obecním domě nebo jiná osoba bankovky koupí a pak nepozorovaně prodá za pravé. Tím zjišťuje, že stěžovatel zamýšlel použíti číšníka neb jiné osoby za nástroje k udání dotyčných bankovek za pravé. Může tedy býti řeč jen o t. zv. dolus direktus; nikoliv eventualis. Že by však bylo při přečinu dle §u 4. (3.) cit. zák. vyloučeno, dopustiti se ho pomocí třetí osoby jako nástroje ničím odůvodněno není. Dle §u 239. tr. zák. platí předpis §u 5. tr. zák. také pro přečiny, pokud zákon sám v jednotlivých případech nenařizuje odchylky nebo pokud výjimky takové ze zvláštní povahy přečinu neplynou. V §u 4. (3.) cit. zák. taková výjimka nařízena není a nelze seznati, proč by měl býti beztrestným ten, kdo udává peníze padělané za peníze pravé spoluvinníkem. Podstata

činu v §u 4 cit. zák. naznačeného je posunutím padělku v jeho oběhu a tím ohrožení zájmů veřejných. Udává proto padělané peníze za pravé ve smyslu zákona nejen ten, kdo posunuje je vědomě za pravé v jich oběhu sám, nýbrž i ten, kdo se domáhá toho cíle buď poslem, buď spoluvinníkem. Při tom jest lhostejno, z jakých pohnutek tak jedná.

Čís. 1351.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.) V tom, že velkorestauratér přesídluje do menší restaurace, prodal přebytečné zásoby vína velkobchodníku, nelze spatřovati řetězový obchod.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr I 340/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Emanuela O. do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 8. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný Kamil F. dle § 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro týž trestný čin, zavrhl však zmateční stížnost státního zastupitelství pro přečin dle § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., spáchaný prý tím, že na podzim 1919 až do konce října, prodávaje velkoobchodníku Kamilu F-ovi víno rýnské, sestávající z 10% vína rýnského a 90% vína rakouského a uherského, koupeného od velkoobchodnické firmy T., provozoval předměty potřeby řetězový obchod.

Důvody:

Co se týče hmotněprávního důvodu č. 9 a) § 284 tr. ř. jest uvésti toto: Obžalovaný Emanuel O. hájil se tím, že prodal víno F-ovi v době, kdy se stěhoval z hotelu z R. do hotelu P., a že prodej byl proto nutným, že měl v hotelu R. velké zásoby vína, které v hotelu P. potřebovati nemohl. Nalézací soud tuto nutnost, jak bude níže uvedeno, výslovně uznává, nedal však této omluvě místa z právních příčin, shledávaje i při tomto skutkovém stavu v závadném prodeji skutkovou povahu řetězového obchodu. To však neprávem. Hospodářský řád t. j. soustava zákonů, ovládajících hospodářský život, spočívá na tisíci a tisíciletém vývoji tak jako hospodářský život sám. Součástí tohoto hospodářského řádu jest i obchod t. j. činnost sprostředkující oběh statků, tedy, pokud jde o předměty potřeby, přechod jich z rukou prvovýrobce až do rukou spotřebilete. Zákony, jimiž se hospodářská činnost řídí, nejsou zákony positivními, nýbrž přirozenými, nebyly dány žádnou vládní mocí, nýbrž vyvinuly se samy z povahy věci; nelze se jich dočísti v žádném psaném zákonníku, nýbrž dobíráme se jich zpytováním hospodářských jevů, hospodářských činností lidských, jež vystupují v jistých ustálených, stereotypních formách, zpytba to, kterou

obstarává t. zv. věda národohospodářská. Jsou-li však zákony ty přirozené a nikoli dané, podává se z toho, že není v lidské moci a tudíž ani v moci zákonodárce, v moci státu, volně je měniti, nýbrž změna hospodářských zákonů dá se mysliti jen tak, že se změní hospodářský život, hospodářská činnost sama, tak tedy na př. že místo soustavy národohospodářské dosazena by byla soustava státohospodářská t. j. že by podnikání hospodářské (výroba, obchod) přešlo na stát a vyhraženo bylo pouze jemu, jako na př., kdyby všecek obchod byl zmonopolisován. Za platnosti řádu národohospodářského (soukromohospodářského) může býti tedy snahou zákonodárce (státu) toliko napomáhati činnosti hospodářské v mezích přirozených zákonů hospodářských a zabraňovati škodlivým výstřelkům, snahám, jež z pohnutek zištných hledí se ustálenému řádu hospodářskému vymknouti, z kolejí jeho vyšinouti, a které tedy takto z důvodů sobeckých a tudíž zároveň s urážkou řádu mravního scházejí na zcestí, kde osobní prospěch spojen je s úkorem celku. Ani lichevní zákonodárství válečné a poválečné nechtělo a nemohlo rušiti přirozených zákonů národohospodářských, nýbrž hledělo zabrániti jen zmíněným škodlivým výstřelkům hospodářské činnosti, scestným způsobům jejího provozování, k čemuž podnět a příležitost zavdávala nouze o předměty potřeby; musí tedy také rozuměno a vykládáno býti pod tímto zorným úhlem, a proto se praví, že řetězový obchod zákonodárstvím tím zakázaný jest tu, když kdo vsunul se ve sprostředkování předmětů potřeby od výrobce ku spotřebiteli jako článek zbytečný, a při posuzování otázky této zbytečnosti vyslovil proto Nejvyšší soud již v rozhodnutí ze dne 19. června 1920 Kr II 86/20 zásadu, že není tu skutkové povahy řetězového obchodu, když obžalovaný jednal způsobem, v dobách normálních obvyklým, neboť pak že nelze o něm důvodně říci, že by byl takto přechod zboží od výrobce k spotřebiteli zbytečně stížil nebo zdržel. Nejvyšší soud nemá příčiny, by se od této zásady uchýlil, nýbrž všecek důvod, aby při ní setrval, neboť onen způsob, v dobách normálních obvyklý t. j. způsob za časů mírových se vyvinuvší, od staletí trvající a pravidelný (»obvyklý«) značí právě shodu se shora zmíněnými zákony národohospodářskými, neboť každý zákon nese v sobě známku pravidelnosti t. j. že se ho užívá v případech toho rázu, ať už případy ty jsou časté anebo řídké, naskytujíce se toliko tu a tam, výjimkou. Zkoumá-li se případ obžalovaného O-a, tu jest hned na první pohled na jevě, že tak, jak on učinil, zachovávali se živnostníci zcela pravidelně i v dobách mírových, že tedy ani on nedopustil se nepravidelnosti, kterou jedině zákon lichevní jako činnost scestnou, vyšinutou z kolejí ustálených pravidel národohospodářských, stíhati chce. I v dobách normálních je obvyklé, nastala-li zvláštní příčina, nutící ku vzdání se té které živnosti, jako na př. úmrtí, invalidita, stáří a pod., že se celý živnostenský podnik se vším zbožím prodá, jak to zákon sám předvídá, stanově pro ten případ potřebné normy (§ 1409 obč. zák., čl. 22, 23 obch. zák.). Jest to případ prodeje en bloc, jednomu jedinému nabyvateli, případ, jejž zákon výslovně upravuje a tedy výslovně za legální uznává. Ovšem podle rozličnosti případu stává se také, že místo prodeje volí se rozprodej (výprodej), což závisí od toho, co se za dané situace majiteli závodu jeví příhodnějším nebo výhodněi-

ším. Jednodušším je zajisté prodej en bloc a může majitel býti v takovém postavení, že je mu rozprodej en detail nesnadným a nepříležitým nebo někdy dokonce nemožným, tak na př. nemá-li k disposici věci znalou osobu své důvěry, jíž by rozprodej svěřiti mohl, a sám na př. pro chorobu se úkolu toho podjati nemůže, nebo zabral se podnikem jiným nebo se chce vystěhovati a pod. Tak se ale věc také má, když se živnostenský podnik podstatně omezuje, jako právě v tomto případě, kde obžalovaný z hotelového a restauračního podniku prvního řádu uchyloval se do podniku mnohem a daleko skromnějšího, kde vše to zboží, od let pro onen velký podnik nahromaděné potřebovati a spotřebovati (možná ani uschovati) nemohl. Zajisté byl oprávněn prodati nadbytek v jednom, en bloc, jak i v dobách mírových obvyklé bylo. Neboť šlo o 8500 lahví vína a tu žádati na obžalovaném, jak činí nalézací soud, že měl se postarati o rozprodej v malém vinárníkům a hostinským, t. j. živnostníkům, kteří přímo čepují spotřebitelům, znamená zneuznávati jeho hospodářskou potřebu a tudíž ustálené hospodářské zákony. Podle obecných zkušeností bylo by v kraji více pivním než vinném na rozprodej 8500 lahví počítati s 30 až 50 neb ještě více hostinskými a restauratéry, neboť lze za jisté míti, že by neodebral žádný více, než po několika desítkách neb stech lahví, podle rozsahu své živnosti a potřeby, a tu jest otázkou, zdali vůbec obžalovaný byl by takový počet odběratelů sehnal a v prodlení jaké doby, zdali by mu větší menší část pořád nebyla zůstala na skladě. Avšak nehledě k tomu, žalovaný, maje práci s přesídlením svého podniku a vedením podniku na místě novém nemohl se takovéto rozprodávající činnosti dobře věnovati, a ve svém postavení nebyl také povinen, jeho hospodářská potřeba vyžadovala, by se nadbytku zbavil, čím dříve tím lépe, jak — jednostejno. Sám nalézací soud tuto hospodářskou potřebu uznal, řka při výměře trestu, že mu polehčuje stav nouze, poněvadž byl, maje velké zásoby, nucen k rozprodeji (správně prodeji) ve velkém, přehlédl však, že tím upadá v rozpor se svými důvody pro výrok o vině, kde mu předpisoval rozprodej v drobném. Při názoru nalézacího soudu propadali by všichni, kdo se vzdávají živnosti a přenechají všecko své zboží jinému en bloc, trestu, což se příčí jak právnímu cítění, tak §u 1409 obč. zák. a čl. 22, 23 obch. zák. Když obžalovaný víno nakoupil, nespadalo to pod řetězový obchod, neboť nakupoval pro spotřebu ve své živnosti hotelierské a restauraterské; pak ale nastala zvláštní příčina, která mu zabránila, by se tento úmysl, spotřebovati zboží v živnosti, ohledně všeho zboží uskutečnil, a to mělo za následek, že se musil tohoto přebytečného zboží zbaviti a tudíž je prodati, a tak ani tento prodej nespadá pod řetězový obchod, protože byl vynucen hospodářskou potřebou a proveden byl způsobem normálním, obvyklým i za časů mírových, tedy národohospodářsky úplně legálním. Zbyla by jen otázka, zda neprodal za ceny přemrštěné a zda nebyla v tom tedy aspoň skutková povaha trestného činu předražování. Avšak tu již nalézací soud sám konstatuje, že cena, za kterou prodal, přemrštěnou nebyla. Uváží-li se však, že obžalovaný víno, které mu přišlo na 11 Kč 30 h láhev, prodal po 14 Kč láhev, v čemž dle jeho výpočtu nejsou zahrnuty daně, obchodní personál a reklama, není vůbec na jevě, že by byl měl nějaký čistý zisk, nehledě ani k tomu, že víno, jak ze zjištění nalézacího soudu plyne, podstatně zlepšil, že tedy bylo cennějším, když je prodával, než když je koupil. Pakli však O. oprávněn byl i pod zorným úhlem lichevního zákona prodati en bloc, velkoobchodníku, musil býti i tento velkoobchodník oprávněn en bloc koupiti, sice jinak bylo by právo O-ovo, en bloc prodati, úplně bezúčelné: důsledně nemohl se ani F-er dopustiti koupí tou řetězového obchodu. Zkrátka okolnosti případu jsou takové, že tu nelze mluviti ani při jednom ani při druhém o zbytečném t. j. hospodářským zákonům odporujícím (nepravidelném) vsunutí se v činnost, sprostředkující statky mezi výrobcem a spotřebitelem. Jest tudíž důvod dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. plně odůvodněn, bylo proto rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby sprostiti (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 1352.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
V tom, že z mouky, opatřené ze zásob, jež rolníkům zbývaly po odvedení předepsaného kontingentu, bylo vyráběno bílé pečivo, jest spatřovati přečin pletich.
Pro posuzování přiměřenosti ceny tuzemské mouky není směrodatnou cena mouky cizozemské.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr I 925/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 27. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Vývodům, kterými zmateční stížnost odporuje z důvodů čís. 5 a čís. 9, písm. a) §u 281 tr. ř. výroku prvého soudu, jímž obžalovaný byl uznán vinným přečinem pletich, dlužno předem vytknouti dvojí základní omyl. Stížnost je v neprávu, dovozujíc, že mouka, stěžovatelem od baťochářů koupená, nepatřila k zásobám, státem zabraným, protože byla ze zásob, jež rolníkům zbývaly po odvedení předepsaného kontingentu. Vládní nařízení z 11. června 1920 čís. 390 sb. z. a n. zabavilo ve prospěch státu veškeré obilí v oblasti čsl. republiky. Držitelům zemědělských podniků bylo sice dovoleno, spotřebovati obilí své sklizně pro vlastní domácnost a vlastní hospodářství dle podrobnějších předpisů, vydaných v tomto směru. Než zemědělec byl dle třetího odstavce §u 16 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 423 sb. z. a n. i po dodání předepsaného kontingentu povinen, nabídnouti státnímu obilnímu ústavu všecky další přebytky, jež přesahují onu vlastní jeho potřebu, tedy také přebytky, které po případě v těchto směrech uspořil. Jakýkoliv prodej obilí (nebo mouky) zemědělcem byl nesprávným, nehledíc ani k výslovnému zákazu §u 4 vládního nařízení čís. 390/1920, a byl tím bezprávnějším, prodáváno-li za

ceny vyšší, než byly ceny stanovené pro řádný výkup (ceny přejímací). Stížnost je dále na omylu, domnívajíc se, že otázku, zda ceny mouky tuzemského původu a ceny pečiva vyráběného z takové mouky jsou na úkor spotřebitelstva zvýšeny, lze řešiti srovnáním těchto cen s cenami, které byly později stanoveny pro mouku cizozemského (amerického) původu a pro pečivo vyráběné z této mouky. Zákon o válečné lichvě směřuje k tomu, by spotřebitelstvu dostalo se předmětů potřeby za ceny přiměřené, t. j. ceny, jejichž výše je podmíněna výhradně součtem výrobních nákladů, jakož i režijních (zejména dopravních) nákladů a mírnými zisky, řádného obchodu. Jelikož tyto, zákonem výhradně uznávané složky, jsou jiné u obilí a mouky tuzemské a jiné u obilí a mouky cizozemské výroby, dlužno zjistiti přiměřenou cenu zvláště pro tuzemskou a zvláště pro cizozemskou mouku, pokud se týče pro pečivo z té a oné vyrobené, nelze některou cenu oné mouky nebo výrobků z ní pokládati za přiměřenou, protože nepřevyšuje ceny, která je přiměřenou pro mouku cizozemskou a pro výrobky z ní. Pokud jde o zboží, jímž hospodaří stát, jsou výrazem oněch složek, tedy přiměřenou, skutečnou, normální cenou zboží ceny úředně stanovené. Tyto činily dle opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 25. srpna 1920 čís. 494 sb. z. a n. s příplatkem, zavedeným tímto opatřením, přesně, pokud se týče, přibližně 5 Kč za 1 kg mouky. Lze připustiti, že státu vzešly zásobováním obyvatelstva moukou a chlebem veliké schodky. Než ze srovnání zmíněné ceny prodejní (5 Kč) s přejímacími cenami obilí při chlebovinách dle vládního nařízení z 25. června 1920 čís. 404 sb. z. a n. 135 až 140 Kč — mimo příplatky 30 až 50 Kč — pokud se týče později dle vládního nařízení ze dne 3. prosince 1920 čís. 632 sb. z. a n. 50 Kč až 90 Kč — tedy celkem nejvýše 230 Kč — za 100 kg obilí — plyne jasně, že schodky nevznikly tím, že stát prodával tuzemskou mouku pod svéstojnými náklady, nýbrž spíše tím, že za cenu, pro tuzemskou mouku přiměřenou, prodával i mouku cizozemského původu přes větší nákupní cenu a nákladnější dopravu a přes neblahé poměry valutární. Stát tedy na mouku t u z e m s k o u nedoplácel; byla by se tudíž i ona množství obilí a mouky tuzemské výroby, která zpracoval bezprávně stěžovatel, dostala spotřebitelstvu — při řádném výkupu a rozdělování státním obilním ústavem — za ony úředně stanovené ceny, aniž stát pak vymáhal stížností tvrzený, v pravdě však tu nejsoucí rozdíl mezi cenami, jím na chléb a mouku stanovenými a náklady svéstojnými, na obyvatelstvu ve formě jiných daní a dávek. Ovšem by se tak nebylo stalo ve formě bílého pečiva, nýbrž ve formě chleba a mouky, protože stát používal nedostatečných zásob obilí ku krytí naléhavější poptávky a potřeby po chlebě a mouce, což ostatně umožňovalo zároveň vydatnější vymílání obilnin, a na méně naléhavou výrobu bílého pečiva nepřiděloval mouky, ač i takové příděly byly pro případ dostatečných zásob předvídány §em 16 vládního nařízení ze 2. září 1920 čís. 499 sb. z. a n. Tím, že stěžovatel za spolusoučinnosti rolníků a baťochářů odváděl část obilí (mouky), podléhajícího státnímu hospodaření s cesty, kterou se mělo dle platných předpisů bráti za účelem krytí nejnutnějších potřeb, a že takto umožňoval osobám lépe situovaným, které mohly platiti ceny, jím požadované za bílé pečivo, vydatnější zásobování moučnými výrobky na úkor vrstev chudých, nucených

k tomu, by se spokojovaly s úředními příděly, rušil stěžovatel zásobovací akci, směřující k tomu, by veškeré obilí, zemědělci nespotřebované, bylo zachyceno a stejnoměrně rozděleno, a prohřešoval se zároveň proti tendenci zákona, který směřuje třebas ne výhradně, tož přece v prvé řadě k ochraně spotřebitelstva nezámožného, chudého na majetku a na příjmech. Posuzuje-li se s těchto hledisek skutkový děj, zjištěný nálezacím soudem, je nesprávnost formálních výtek a mylnost hmotněprávních námitek stížnosti jasná. Zřejmě nesprávným je předem, vytýká-li stížnost z důvodu čís. 5. §u 281 tr. ř. nálézacímu soudu, že nezjistil, zač stěžovatel prodával v roce 1920 bílé pečivo, dále, že nemá důkazu o tom, že byla zvýšená cena, kterou stěžovatel musel za mouku platiti, vyjádřila v cenách jeho výrobků, a že není skutkových podkladů (skutkových zjištění) pro výrok o vědomí stěžovatele, že jeho jednáním jsou zvyšovány ceny pečiva, jím vyráběného. Rozhodovací důvody soudu prvé stolice uvádějí v prvém odstavci z obsahu obžaloby, že stěžovatel prodával až do 31. ledna 1920, správně 1921 po 50 až 70 h bílé pečivo z mouky domácí, za kterou platil po 6 Kč 50 h a 13 Kč, a v druhém odstavci, že jest zjištěno, že tyto nákupy a prodeje dály se s vědomím stěžovatelovým. V pátém odstavci zjišťují pak rozhodovací důvody, že stěžovatel byl si vědom, že jeho jednáním jsou zvyšovány ceny jím vyráběného pečiva, a odůvodňuje tento výrok poukazy, že stěžovatel je živnostníkem, že tedy vyráběl pečivo, by si opatřil zisk, a že povoloval vyšší ceny za zpracovanou mouku. Jest na bíledni, že při výdělečné povaze stěžovatelovy živnosti došly zvýšené ceny surovin výrazu v prodejních cenách výrobků, jimiž se vedle výdělku domáhal náhrady všech nákladů pořizovacích. Ovšem nalézací soud tyto prodejní ceny nesrovnával s cenami, stanovenými později pro bílé pečivo (50 až 70 h); než právem tak neučinil; neboť tyto ceny byly stanoveny teprve pro dobu od 6. ledna 1921 a výhradně pro pečivo z mouky cizozemské, nevztahují se tudíž přirozeně nikterak k bílému pečivu z mouky tuzemské, pro které platily naopak i v době, o kterou jde, ještě ceny, stanovené nařízením z 24. listopadu 1919 čís. 622 sb. z. a n. (20 a 30 h). Srovnání těchto cen s prodejními cenami stěžovatelovými a úvaha, že v cenách stěžovatelových uplatňovala se i přílišná cena suroviny, vylučující jakoukoliv pochybnost o objektivní přemrštěnosti cen, požadovaných stěžovatelem za pečivo, třebaže nalézací soud v osvobozující části rozsudku popírá tuto přemrštěnost, posuzuje cenu nesprávným způsobem výhradně s hlediska svéstojných nákladů stěžovatelových. Než nehledě ani k této, přečinem §u 11. č. 4 zákona o válečné lichvě nepředpokládané objektivní přemrštěnosti cen jest na bíledni, že moučné výrobky byly by mohly býti prodávány mnohem lačněji, kdyby mouka byla bývala nakupována za ceny nezvýšené, rovnající se ceně úředně stanovené za mouku tuzemskou. Nemůže býti proto pochybnosti o tom, že ceny bílého pečiva byly stěžovatelem bezprávně zvýšeny již tím, že mouku nakupoval za ceny zvýšené. Jelikož sprošťující část rozsudku prvého soudu vešla v moc práva, nemá zrušovací soud možnosti, by zkoumal, zda jsou důvody sprošťujícího výroku správny, čili nic, a nezáleží na tom, zda nalézací soud postupoval nelogicky, odsoudiv stěžovatele pro činnost jeho před 6. lednem 1921, a sprostiv ho z obžaloby ohledně činnosti po 6.

lednu 1921, ačkoliv stěžovatel prodával po celou dobu pečivo z domácí mouky za tytéž ceny. Mylnost hmotněprávních vývodů stížnosti plyne z toho, co bylo uvedeno v prvém odstavci a ohledně bezvýznamnosti cen, stanovených později výhradně pro pečivo z cizozemské mouky, v druhém odstavci. Jen pro stupeň trestnosti, nikoliv pro posouzení trestné povahy pletich má význam otázka, zda bylo obchodováno v rozsahu značném, větším, či menším. Stačí, což prvá stolice zjistila, že pletichy mohly účinkovati, ba skutečně účinkovaly ve směru vzestupném na cenu onoho, třebas nepatrného, množství zboží, jež stěžovatelova činnost zasáhla. Nezáleží na tom, zda zjištěná činnost stěžovatelova mohla zvyšovati cenu mouky, ač k této způsobilosti — aspoň co do mouky, jíž se obchodovalo pokoutně — poukazuje sesílení pokoutní poptávky, jaká patrně nastala mezi dosti značnými nákupy stěžovatele, jenž v krátkých dobách od 12. do 19. července 1920 a od 17. do 29. ledna 1921 opatřil si pod rukou skoro 50 q mouky. Zřejmě nesprávným je konečně náhled stížnosti, že v roce 1920 bylo bílé pečivo výrobkem přepychovým. Nelze otázku, zda je výrobek předmětem potřeby, či předmětem přepychovým, posuzovati dle toho, zda je výroba dovolena, či zakázána, nýbrž jen dle toho, zda ukájí se výrobkem potřeba, či vyhoví-li pouhé libůstce, takže předměty přepychovými jsou jen věci, sloužící zvláště zjemnělému způsobu života, po nichž tedy není poptávky v širších kruzích obyvatelstva, jimž ostatně takové výrobky jsou zpravidla nedosažitelny již pro své vysoké ceny.

Čís. 1353.

Nejde o rušení míru domovního, byl-li úmysl, předpokládaný §em 83 tr. zák., zjištěn pouze u jedné z více vtrhnuvších osob.

O několika sebraných lidech lze mluviti jen tehdy, jsou-li tu aspoň tři pachatelé.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr I 1057/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa N-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 83 tr. zák., zrušil však dle §u 290 tr. ř. sám od sebe napadený rozsudek a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro zločin podle §u 83 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 1. února 1922 v P. opomenuv vrchnost, s několika lidmi sebranými násilným vpádem vtrhl do příbytku manželů Adolfa a Barbory B-ových a tam vykonal násilí na osobě Barbory B-ové a na jmění těchto manželů — a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Nejvyší soud jako zrušovací soud přezkoumávaje rozsudek, shledal, že v neprospěch obžalovaného bylo nesprávně použito zákona při výkladu pojmu několika sebraných lidí, který náleží ke skutkové podstatě §u 83 tr. zák. Skutková podstata zločinu rušení míru domovního, jímž byl stěžovatel uznán vinným, předpokládá dle §u 83 tr. zák. mezi jiným, že do cizího domu nebo příbytku vrthl buď jednotlivý pachatel se zbraní nebo vtrhlo několik sebraných lidí, třeba neozbrojených. Jen druhá eventualita přichází v tomto případě v úvahu. O několika sebraných lidech lze však mluviti jen tehdy, jsou-li tu alespoň pachatelé tři, jednající s úmyslem (vědomím) §u 83 tr. zák. Neboť jen za předpokladu, že činnost každé z několika osob zároveň činných nese se za protizákonným účelem u vědomí jeho bezprávnosti, může ten který pachatel počítati s tím, že mu budou ostatní nápomocni v bezprávném jeho jednání; jen za tohoto předpokladu utvrzuje každého jednotlivce přítomnost a spolučinnost ostatních ve zločinném jeho úmyslu, jakož i v jeho provádění; jen za tohoto předpokladu je zde onen vyšší stupeň nebezpečí pro mír domovní, jenž je příčinou zločinné povahy vtrhnutí do cizího domu (příbytku) a jejž zákon vytkl požadavkem buď ozbrojenosti jednotlivého pachatele nebo většího počtu neozbrojených pachatelů. Nalézací soud uznává však jediného stěžovatele vinným zločinem §u 83 tr. zák. a to patrně jako původce vtrhnutí. Spoluobžalované Š-a, L-a a K-a, zjednané stěžovatelem dle rozhodovacích důvodů prvého soudu k svépomocnému vystěhování manželů B-ových, sprošťuje nalézací soud z obžaloby pro týž zločin z důvodu, že nemohli tušiti, že konají něco nezákonného, nevědouce, za jakým účelem se vystěhování děje, a jaký je poměr mezi stěžovatelem a B-em, tedy z důvodu nedostatku zlého úmyslu §u 83 tr. zák. Se zlým úmyslem i vědomím bezprávnosti jednal tudíž dle zjištění nalézacího soudu jediný stěžovatel. Není tu skutkové známky několika sebraných lidí a skutková podstata zločinu §u 83 tr. zák. není zjištěným dějem naplněna. Odsuzující výrok prvého soudu spočívá na nesprávném použití zákona a je zmatečným dle č. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. K této zmatečnosti bylo podle §u 290 tr. ř. přihlížeti z moci úřední, a jelikož ani skutková zjištění nalézacího soudu, ani skutkový podklad obžaloby nepoukazují k jinému trestnému činu, jejž je stíhati z povinosti úřadu, uznati, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 1354.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.) Úřední (přejímací) ceny obilí. Jest je v zásadě vziti za základ i při výměně obilí za uhlí.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr II 494/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě ve Znojmě ze dne 23. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 7 (1.) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní namítá stížnost, že nalézací soud neprávem vzal úředně stanovené ceny obilí za podklad posouzení otázky,

Knihovna Masarykovy univerzity Seminární knihovna

zda jsou zřejmě přemrštěnými jednak úplata, kterou požadoval stěžovatel v obilí za smněné uhlí, jednak ceny, které požadoval za prodané jím obilí; správně měl prý soud přihlížeti v onom směru k tomu, že výrobní náklady zemědělců, kteří směňovali obilí za uhlí, byly patrně nižší, než úředně stanovené ceny, a v druhém směru měl prý soud přihlížeti k tomu, že výrobní náklady zemědělců, kteří dali stěžovateli obilí jako odměnu za mlácení, byly mnohem vyšší, než úředně stanovené ceny; neboť obilí, jež mu zemědělci dali, bylo prý přiměřenou odměnou za náklady provozu mlátičky jen tehdy, bylo-li hodnotěno dle cen, obvyklých na podzim 1920, které však byly mnohem vyšší, než ceny přejímací, což vše prý bylo důležito i pro zjištění subjektivní stránky trestného jednání dle tvrzení obhájcova při roku. K vývodům těmto nelze přisvědčiti. Dlužno předem vytknouti, že tvrzení stížnosti, že v roce 1921 byly požadovány a povoleny mnohem vyšší ceny za obilí, na př. prý za 1 q žita 350 Kč — není — alespoň pro státní výkup obilí správným. Vládní nařízení z 30. srpna 1921 čís. 224 sb. z. a n. stanovilo pro sklizeň roku 1921 přejímací ceny 190 Kč za 100 kg pšenice nebo žita a 185 Kč za 100 kg ječmene, tedy ceny po případě jen o 5 Kč při 100 kg vyšší, než byl součet přejímacích cen a rychlostních příplatků — po 50 Kč — za 100 kg do 31. srpna 1920, jež stanoveny pro sklizeň roku 1920 vládním nařízením z25. června 1920 čís. 404 sb. z. a n. Tyto ceny přejímací byly stanoveny po slyšení odborných znalců, kteří v předpokladech posudku o cenách přihlíželi k povšechné výši výrobních nákladů zemědělců a k přiměřenému zisku výrobců. Od zásady, že ceny, takto stanovené, jsou spolehlivým a spravedlivým výrazem nákladů a zisků výrobce, tedy výrazem ceny přiměřené po rozumu zákona, možno a dlužno odchýliti se pouze za předpokladů, že ten neb onen zemědělec měl při své sklizni nižší nebo vyšší, než obyčejné, povšechné náklady výrobní. Poukazy k takovému předpokladu nevyšly v tomto případě při hlavním přelíčení na jevo. Žádný ze zemědělců, kteří vyměňovali se stěžovatelem obilí za uhlí, nezmínil se ani slovem o tom, že měl nižší, a žádný ze zemědělců, kteří stěžovateli platili za výmlat obilím, nezmínil se ani slovem o tom, že měl vyšší, než obyčejné, povšechné náklady výrobní. Též jinak nebylo poukazováno ani k té, ani k oné okolnosti. Stěžovatel sám v průvodním návrhu — kde oceňuje obilí, vyměňované za uhlí — patrně dle přejímacích cen, stupňovaných o rychlostní příplatky po 40 Kč za 100 kg, tvrdil ovšem, že náklady provozu mlátičky byly vyšší, než peníz, který vypadal na obilí, dané odměnou za mlácení dle nejvyšších cen. Při hlavním přelíčení však stěžovatel této obhajoby neopakoval a ani jinak neuplatňoval, že ceny obilí jsou nižší nebo vyšší, než přiměřené ceny obilnin; ba udal přímo, že si (v roce 1919) dal částečně na místě obilí, které mu příslušelo jako odměna za výmlat, vyplatiti cenu maximální. Při nedostatku poukazů, že výrobní náklady, pokud se týče přiměřená cena toho neb onoho množství obilí, o které jde, byly nižší nebo vyšší, než povšechné náklady výrobní, po případě úředně stanovené ceny přejímací, nelze shledati právně pochybeným stanovisko nalézacího soudu, že při posuzování otázky, zda požadoval stěžovatel zřejmě přemrštěnou úplatu v obilí za uhlí a zřejmě přemrštěné ceny za obilí, jest vycházeti z cen, které byly v době, o kterou jde, za obilí placeny státním obil-

ním ústavem. Toto stanovisko je tím méně na úkor stěžovatele, když ceny, které nalézací soud vzal takto za podklad, jsou součtem přejímacích cen a rychlostních příplatků (viz vládní nařízení z 25. června 1920 čís. 404 sb. z. a n.), tudíž výrobních nákladů a odměn za urychlení dodávek, a není správným povšechné tvrzení stížnosti, že obilí, stěžovatelem prodávané, bylo mu dáno jako odměna za výmlat. Naopak pocházelo, jak stěžovatel sám udal, 100 kg pšenice, které prodal B-ovi za 245 Kč, z pšenice, kterou vyměnil za uhlí, a která ho — vzhledem k nabývacím nákladům 33 Kč 80 h za 1 q uhlí, — stála po 113 Kč a 169 Kč a 110 Kč 72 h za 100 kg. O ječmenném šrotu pak, stěžovatelem po 230 Kč nebo 235 Kč a 250 Kč za 1 q prodávaném, zjišťuje rozsudek dle zodpovídání se stěžovatelova a výpovědi svědka V-a, že ječmen pocházel z rozprášku, který si stěžovatel, obcházeje zákaz §u 17 nařízení z22. září 1920 čís. 555 sb. z. a n. přivlastnil neprávem, jsa beztak za šrotování odměňován 12 Kč za 1 q, kterážto odměna převyšuje odměnu tamtéž stanovenou. — Tím padá i výtka, učiněná při veřejném roku, jež by jinak byla i opožděná, neboť, brojíc proti zjištění trestného činu po subjektivní stránce, byla by musila býti obsažena již v písemném provedení zmateční stížnosti.

Čís. 1355.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Ani od příslušníků cizího státu, zde se zdržujících, nelze požadovati přemrštěnou cenu za předměty potřeby. Lhostejno, že kupitel považoval požadovanou cenu za nízkou.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1923, Kr I 560/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 16. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1.) téhož zákona.

Důvody:

Zmateční stížnost opírá se pouze o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Dovozuje, že lichevní zákon nechrání při nabývání předmětů potřeby cizozemce a cizozemské podniky, jichž prostředky plynou výlučně z ciziny, byť i jejich sídlo bylo na území Čs. republiky. Ohled na domácí spotřebitele prý vyžaduje, aby se cizincům, opatřeným hodnější valutou, stížila nadbytečná spotřeba zboží, nutného pro spotřebitele domácí, tím, že je dovoleno požadovati na nich vyšší ceny, které by asi odpovídaly běžným cenám dotyčného předmětu v jejich vlasti. V tomto případě dodal obžalovaný mouku pro příslušníky Armády Spásy, instituce anglické, za cenu (8 Kč za 1 kg), která, přepočítána na anglickou valutu v době činu (v květnu 1920), je prý ještě nižší, než byla v té době běžná cena mouky v Anglii. Stížnosti nelze dáti za pravdu. Účelem lichevního zákonodárství a soudnictví jest zabezpečiti

předměty potřeby pro všecky obyvatele státu bez ohledu na jejich státní příslušnost. Proto také lichevní zákon v žádném svém ustanovení nečiní rozdílu mezi tuzemci a cizozemci a nelze z jeho znění dovozovati, že ze své ochrany snad vylučuje cizince, zdržující se na zdejším státním území. Poukazuje-li stížnost na to, že obchodování zbožím exportním určeným k vývozu do ciziny, nepodléhá lichevnímu zákonu, přehlíží, že v tomto případě nešlo o zboží expotrní, nýbrž o předmět potřeby určený ke spotřebě domácí. Nelze ostatně přehlédnouti, že rozsudek nezjišťuje, že mouka, o kterou jde, měla býti spotřebována anglickými příslušníky Armády Spásy, tedy cizozemci, nýbrž praví, že byla určena pro potřeby Armády Spásy v K. Poněvadž pak jest všeobecně známo, že ve službách jmenované organisace jsou z velké části i zdejší státní příslušníci, a že sociální instituce, které Armáda Spásy ve zdejším státním území zřizuje (domovy vojenské a dětské útulky pro zanedbané, opuštěné a padlé dívky a t. d.) slouží výhradně zdejším státním příslušníkům, nelze pochybovati o tom, že mouka byla určena v prvé řadě pro domácí spotřebitele. Leč i kdyby tomu tak nebylo, nutno míti zřetel na to, že každé požadování a placení takovéto ceny na území našeho státu musí míti reflex ve tvoření se cen v obchodě vůbec, které pak těžce postihuje i příslušníky zdejší. Okolnost, že funkcionářka Armády Spásy pokládala cenu mouky, požadovanou od obžalovaného za nízkou, jest pro otázku viny lhostejna, poněvadž zákon tresce pachatele i tam, kde se poškozený jeho ochrany nedovolává. Stěžovatele nemůže (ve směru přestupku §u 7 lich. zákona) viniti ani okolnost, že bylo dočasně dovoleno požadovati od příslušníků cizích států, v cizině bydlících. kteří sem dojížděli nakupovati předměty potřeby, i ceny zřejmě přemrštěné, poněvadž toto opatření vyplývalo z důvodů retorse a týkalo se jen příslušníků určitých sousedních států (Rakouska a Německa).

Čís. 1356.

Podmíněný odklad výkonu trestu lze povoliti i osobám starším 18 let (§ 9 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n.), byl-li trestný čin spáchán před 19. dubnem 1921.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1923, Kr I 712/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Mostě ze dne 11. ledna 1922, pokud jím byla Anna M-ová podmíněně odsouzena pro přečin dle §u 11, čís. 4 a přestupek §u 7. (1.) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zavrhnouti bylo zmateční stížnost státního zastupitelství, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř. Stížnost tvrdí, že přiznáním podmíněného odkladu trestu obžalované porušen byl § 9. zákona ze dne 18. března 1921 čís. 129. sb. z. a n., jenž vylučuje podmíněný odklad trestu, jde-li o osoby, starší 18 let. Tímto výrokem vybočil prý proto nalézací soud z mezí svého práva trestního a dopustil se zmatečnosti dle čís. 11 §u 281 tr. ř. Stížnost je bezdůvodná. Zák. o podmíněném odsouzení ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. bylo stanoveno, kdy a za jakých podmínek pokládá se za to, že vinník odsouzen nebyl. Tím stal se zákon ten částí hmotného zákona trestního a platí proň také čl. IX uvozovacího zákona k zákonu trestnímu, dle něhož činy trestné, jichž se někdo dopustil přede dnem platnosti nového zákona, posuzovati dlužno podle tohoto zákona jen potud, pokud není přísnějším než právo předešlé. Zákon ze dne 18. března 1921 čís. 129 sb. z. a n., jenž nabyl účinnosti dne 19. dubna 1921, vylučuje v §u 9 podmíněný odklad trestu při osobách starších 18 let, jde-li o odsouzení pro trestný čin podle zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. Jeví se proto přísnějším, než zákon čís. 562/19, jenž do platnosti zákona č. 129/21 podmíněné odsouzení i ohledně těchto osob připouštěl. Pro použití ustanovení §u 9 zák. čís. 129 sb. z. a n. jest v důsledku toho rozhodnou doba spáchání trestného činu a nikoliv doba vynesení rozsudku. V rozsudku uvádí se sice, že obžalovaná dopustila se trestných činů v roce 1920 i 1921, výslovně není zde však zjištěno, že se to stalo po 19. dubnu 1921. Tato neurčitost a nejasnost rozsudku, pokud se týče doby, kdy byl čin spáchán, státním zástupcem napadána není. Nehledě však k tomu, vychází ze spisů se vší určitostí na jevo, že činy byly spáchány před 19. dubnem 1921, kdy zákon čís. 129 sb. z. a n. vešel v platnost. Nalézací soud posuzoval proto otázku, zda má obžalované býti přiznán neb oduznán podmíněný odklad trestu, právem dle zákona čís. 562 z r. 1919 a neporušil proto zákon čís. 129/21 sb. z. a n. v ustanovení §u 9. Zmateční stížnost státního zastupitelství bylo proto zavrhnouti.

Čís. 1357.

Zločin veřejného násilí dle §u 85 tr. zák. »Zlomyslné jest každé poškození, jež bylo spácháno u vědomí jeho protiprávnosti a u vědomí, že čin obsahuje poškození majetku, byť i pohnutka nebo konečný úmysl směřovaly k jinému účelu, ono poškození přesahujícímu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1923, Kr I 888/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 29. května 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem dle §u 85 a) tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že nalézací soud vychází z nesprávného právního názoru, že zločin dle §u 85 a) tr. zák. zakládá každé úmyslné poškození cizího majetku, ačkoliv prý dle §u 85 a 468 tr. zák. je trestným jen zlomyslné poškození cizího majetku. Že znak »zlomyslný« není totožným s

»úmyslný«, vyplývá prý nepochybně ze srovnání §u 85 tr. zák. s §em 318 odstavec druhý tr. zák., který jedná o poškození předmětů v §u 85 tr. zák. zmíněných, spáchaném ze svévole, lehkomyslnosti nebo zaviněné nedbalosti. Kdo poškozuje věc svévolně, jedná prý také úmyslně a přece není trestným dle §u 85 c) tr. zák., poněvadž čin nebyl spáchán ze zlomyslnosti. Co prý platí o případech §u 85 c) tr. zák. má prý tím více místo v případech §u 85 a) tr. zák. Aby obžalovaná mohla býti zodpovědna dle §u 85 tr. zák. musila by prý jednati ze zlomyslnosti, pro kterýžto předpoklad není prý v rozsudku opory. Obžalovaná jednala prý spíše z lehkomyslnosti neb zaviněné nedbalosti a neznalosti možných následků, nikoli však ze zlomyslnosti. V tomto směru je prý rozsudek zmatečným i dle čís. 5 §u 281 tr. ř. Tím, že zákon klade proti poškození zlomyslnému poškození svévolné, dává prý na jevo, že chtěl dle §u 85 tr. zák. trestati jen činy, poškozující věc ze zášti a hněvu proti věci nebo jejímu vlastníku. Stížnost je bezdůvodná. Za zlomyslná poškození dlužno na rozdíl od poškození, spáchaných z nedbalosti nebo ze svévole, považovati všechna poškození úmyslná, to jest taková, jež spáchána byla u vědomí jejich protiprávnosti a u vědomí, že čin obsahuje poškození majetku, byť i pohnutka neb konečný úmysl směřoval k jinému účelu, ono poškození přesahujícímu. Tomu, že výraz »zlomyslně« dlužno vykládati jen v tomto smyslu, nasvědčují následující, s §em 85 tr. z. v těsné souvislosti jsoucí §§ 87 a 89 tr. zák., dle nichž výrazy »zlomyslně« (boshaft), schválně (geflisentlich) »úmyslně« (absichtlich, vorsätzlich) jsou jen obměny pro jeden a týž pojem. Zcela jasně vychází to na jevo z ustanovení §u 318 tr. zák., které tvoří doplněk k §§ 85 a 89 tr. zák. a dle jehož druhého odstavce poškození zlomyslná jsou pouze protivou poškození, spáchaných ze svévole, lehkomyslnosti nebo zaviněné nedbalosti, to jest takových poškození, při nichž pachateli nejde ani tak o újmu, způsobenou jím cizímu majetku a tělesné bezpečnosti. Z toho plyne, že výraz »zlomyslné poškození« hodí se na každé poškození, spáchané se zlým úmyslem. Tento zlý úmysl zjišťuje však nalézací soud u obžalované na základě výsledků řízení průvodního výslovně a béře též za prokázáno, že si obžalovaná byla toho vědoma, že je to jednání protiprávní, které musí míti v zápětí způsobení škody na majetku. Tím jsou zjištěny skutkové náležitosti zločinu dle §u 85 a) tr. zák., po subjektivní stránce. Uuplatňuje-li stížnost, že u obžalované nešlo o úmyslnost, nýbrž jen o svévoli nebo nedbalost a tomu podobné, brojí tím jen nepřípustně proti přesvědčení soudcovskému získanému na základě volného hodnocení průvodů (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) a nedoličuje tím po zákonu dovolávaného důvodu zmatečnosti čís. 5. §u 281 tr. ř.

Čís. 1358.

Není ideálního souběhu zločinu dle §u 153 tr. zák. s přestupkem urážky skutkem dle §u 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1923, Kr I 1147/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 21. srpna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem §u 153 tr. zák. a přestupkem §u 312 tr. zák., zrušil však dle §u 290 tr. ř. napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným pouze zločinem dle §u 153 tr. zák. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Z podnětu zmateční stížnosti shledal zrušovací soud, že použito bylo zákona v neprospěch obžalovaného. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem dle §u 153 tr. zák., jehož se dopustil tím, že průvodčímu vlaku Antonínu K-ovi, když službu svou konal, tedy veřejnému úředníku, na těle ublížil, udeřiv ho prudce do hlavy a poškodiv ho na těle lehce, odsoudil ho však kromě toho pro totéž jednání také pro přestupek §u 312 tr. zák. Leč předpoklad ideálního souběhu v tomto případě není správný. V §u 312 tr. zák. je urážka skutkem osob v §u 68 tr. zák. vyjmenovaných, tudíž i veřejných úředníků při výkonu jich úřadu nebo služby, prohlášena za přestupek, není-li v urážce takové opodstatněn jiný příspějším trestem ohrožený čin trestný. V tomto případě zvrhla se pouhá urážka veřejného úředníka službu konajícího, způsobená skutkem, v lehké ublížení na těle, následkem čehož vybočilo již jednání obžalovaného z mezí pouhého přestupku §u 312 tr. zák. a založilo skutkovou povahu zločinu dle §u 153 tr. zák., jenž předpokládá rovněž útok na veřejného úředníka za výkonu jeho služby, avšak útok takový, jenž má v zápětí poškození úředníka na těle. V sankci §u 153 tr. zák. dochází svého potrestání nejen poškození tělesné, nýbrž i urážka úřední osoby, to jest ona stránka jednání pachatelova, pokud ji zakročujícímu veřejnému orgánu projevena byla nevážnost. Za tohoto stavu věci není přípustno přijati souběh zločinu dle §u 153 tr. zák. s přestupkem dle §u 312 tr. zák., poněvadž reální injurie, nižšího stupně dle §u 312 tr. zák. je obsažena již v těžším trestném činu, totiž zločinu dle §u 153 tr. zák.

Čís. 1359.

Není třeba, by udání ve smyslu §u 209 tr. zák. obsahovalo konkretní okolnosti, stačí již taková tvrzení, jež jsou způsobilá odůvodniti proti nařknutému i jen podezření ze zločinu, třebas napotom ku stíhání ani nedošlo.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1923, Kr II 369/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 20. dubna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhání na cti dle §u 209 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stěžovatel, že obvinění v jeho dopisu jsou příliš všeobecná, neuvádějíce žádného kon-

kretního případu, takže dopis nemohl sloužiti za podklad vyšetřování proti obviněným zřízencům pily a také ve skutečnosti četnictvo nezavedlo proti nim pátrání pro domnělé majetkové delikty. Skutková podstata zločinu dle §u 209 tr. zák. prý však předpokládá, by pachatel v křivém obvinění uvedl takové okolnosti, na jichž základě by mohla býti zbudována obžaloba. Avšak stížnost jest na omylu. Křivé obviňování jiného ze zločinu, které se nestalo u vrchnosti, spadá pod trestní sankci §u 209 tr. zák. (II věty) tenkráte, stalo-li se takovým způsobem, že by mohlo zavdati vrchnosti příčinu k vyšetřování neb aspoň k pátrání, tedy třeba jen k trestnímu vyhledávání proti obviněnému. Jest proto úplně lhostejno, zda bylo proti nařknutým zaměstnancům velkostatku také skutečně zavedeno trestní vyhledávání čili nic. Obvinění samo se může státi nejen výslovně, nýbrž i uvedením takových okolností, které dle úmyslu pachatele vrhají na jiného podezření z určitého trestného činu. Není proto třeba, by obvinění obsahovalo konkretní okolnosti a dokonce pak podrobné a přesné, by na jich základě mohla býti podána obžaloba jak za to má stížnost, nýbrž stačí již pouhé tvrzení okolností, jež jsou způsobilé odůvodniti proti někomu pouhé podezření ze zločinu. V tomto případě bylo ostatně obvinění zcela určité a bylo také způsobilé, dáti trestním úřadům příčinu k zavedení vyhledávání proti nařknutým osobám, poněvadž — jak rozsudek zjišťuje — ředitelství velkostatku nařídilo, by obvinění zřízenci pisatele žalovali a takto ho přiměli k případnému důkazu pravdy o tvrzeních dopisu. Jest samozřejmo, že by se trestní řízení obrátilo ihned proti nařknutým jako obviněným, jakmile by se tvrzení anonymního dopisu ukázala pravdivými.

Čís. 1360.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Glauberova sůl jest předmětem potřeby.

Předměty potřeby jsou všechny věci movité, jež skutečně slouží životním potřebám lidí a domácích zvířat, i když to nejsou věci nepostrádatelné a i když je lze nahraditi jinými.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1923, Kr I 754/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Litoměřicích ze dne 23. března 1922, jímž byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek sprostil obžalované z obžaloby s odůvodněním, že Glauberovu sůl nelze pokládati za předmět potřeby. O subjektivní vině obžalovaných se rozsudek nevyslovil. Zmateční stížnost právem

namítá proti sprošťujícímu rozsudku, že je právně mylným a zmateč-ným dle č. 9 a) §u 281 tr. ř., poněvadž vykládá nesprávně pojem předmětu potřeby (§ 1 lichevního zákona). Glauberova sůl — síran sodnatý — je chemická sloučenina, která nepochybně slouží k přímému i nepřímému ukojení potřeb lidí a domácích zvířat. Napadený rozsudek sám zjišťuje, že ji zverolékaři předpisují jako projímací prostředek pro domácí zvířata, a sám připouští, že se jí užívá v továrním průmyslu k barvení. Ve skutečnosti jest používání Glauberovy soli velmi rozsáhlé v průmyslu sklářském, textilním i chemickém. Slouží-li takto zmíněná sůl potřebám lidí i domácích zvířat, nemůže ji zbaviti vlastnosti předmětu potřeby okolnost, uvedená v rozsudku, že totiž lze místo ní použíti jako projímacího prostředku jiného, lepšího a neškodného prostředku, a že také k barvení látek jí n e n í n u t n o používati, poněvadž zákon rozumí předměty potřeby všecky věci movité, které skutečně slouží životním potřebám lidí a zvířat domácích, i když to nejsou věci nepostrádatelné a i když je lze nahraditi jinými.

Čís. 1361.

S hlediska §u 36 tr. zák. požívají zvýšené ochrany §u 68 tr. zák. i vrchnostenské osoby cizozemské, třebas tu nebylo státní smlouvy o vzájemném stihání aniž se vyžaduje reciprocity.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1923, Kr I 1048/22).

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 7. července 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle §§ 81 a 82 tr. zák. — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Uplatňuje-li stížnost hmotněprávní zmatky čís. 9 písm. a), čís. 10 §u 281 tr. ř. jest jí vycházeti ze skutkových zjištění nalézacího soudu, jelikož jen srovnáním těchto se zákonem lze přezkoumati, zda nalézací soud porušil zákon nebo nesprávně ho použil při podřadění skutku, obžalovanému za vinu kladeného, pod dotčené pojmy hmotného práva. Rozsudkovým výrokem prvé stolice ve spojení s rozhodovacími důvody je zjištěno, že příběh, o který jde, udal se v U., tedy na území říšskoněmeckém, nikoli teprve na tuzemském území, když byli prý obžalovaní cizozemskými vrchnostenskými osobami neoprávněně stihání přes hranice. Při právním posuzování děje sluší proto vycházeti ze zjištění, že násilný odpor obžalovaných dál se na území, na kterém svědek N. vykonával jako hlavní strážmistr saského četnictva svoji službu, pozůstávající ve střežení hranic; k zatýkání a předvádění obžalovaných byl svědek na tomto území jako zřízenec bezpečnostní služby dle §u 127 tr. ř. pro německou říši formálně oprávněn. Stížnost namítá ovšem,

že též s hlediska §u 36 tr. zák. jest za vrchnostenské osoby, požívající ochrany §u 68 tr. zák. považovati výhradně osoby, které byly nějakým úřadem pověřeny (beamtet wurden) od tuzemské vlády neb od tuzemských úřadů. Stížnost jest na omylu. Opory pro svůj názor nemá stížnost ani v doslovu ani ve smyslu dovolávaného jí §u 68 tr. zák.; mluvíť toto místo zákona všeobecně o soudcích (einem Richter), o vrchnostenských osobách (eine obrigkeitliche Person) . . . . . o četnících (einem Gendarmen) atd. V §u 36 tr. zák. pak se nerozeznává, zda směřuje bezprávný čin tuzemcem v cizozemsku spáchaný a tuzemským soudem souzený proti právným statkům tuzemským či cizozemským. Že tak nečiní, ačkoliv jest na snadě úvaha, že právní statky jsou pravidelně na onom místě (území), na kterém se páše čin, směřující proti nim, nasvědčuje tomu, že zákon chrání proti činům rázu, v trestním zákoně naznačeného — pakliže se páchají tuzemci v cizozemsku — všechny právní statky, které chrání proti komukoli, ač není-li ochranu omeziti na právní statek tuzemský dle doslovu a smyslu nebo dle účelu dotčené normy trestní (srovnej zejména §§ 58 až 61 tr. zák.) Ochrana §u 36 tr. zák. čelí proto též proti činům, které poškozují neb ohrožují právní statky ideální, třebaže jimi nebyla způsobena žádná hmotná škoda. Požadavek, aby služebním (úředním) úkonům vrchnosti a jejich činitelů nekladl se násilný odpor, je požadavkem, který je v zájmu všech států a uznán jest zákony všech států. Nelze proto §u 36 tr. zák. nepoužíti k tomu účelu, by se zjednala u tuzemců v cizozemsku se nalézajících vůči úkonům osob, které jimi v dotyčném území cizozemském vykonávají svůj úřad anebo svou veřejnou službu dle platných pro toto území zákonů, táž vážnost, a táž poslušnost, k jaké zavazuje tuzemce a kohokoli jiného v tuzemsku proti tuzemským orgánům vrchností předpis §u 81 tr. zák. Trestní zákon nečiní potrestání tuzemců pro trestné činy v cizozemsku spáchané závislým ani na tom, že i cizí stát nakládá stejně se svými příslušníky, pakliže se dopouštějí trestného činu v tuzemsku. Nezáleží proto na tom, zda tu jest anebo není státní smlouva, která zaručuje vzájemné stihání takových deliktů, spáchaných proti cizozemské vrchnosti, ani na tom, zda se cizím státem, o který jde, zachovává reciprocita. Nebylo proto na nalézacím soudě, by zjistil, jak saské (německé) úřady nakládají s obdobnými činy, dotýkajícími se tuzemských osob úředních.

Čís. 1362.

§em 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. nebyla stanovena nová trestní sazba. Samosoudce nesmí sejíti pod nejnižší zákonnou sazbu trestní, leč za podmínek §§ 54, 55 tr. zák. nebo §u 265 tr. ř. Opačný postupu zakládá zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1923, Kr II 817/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. září 1922, pokud jím byl obžalovaný odsouzen dle §u 202 tr. zák. první sazby na základě §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. do žaláře na jeden měsíc, zrušil rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovaného dle první sazby §u 202 tr. zák. do žaláře na šest měsíců.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř., jejž spatřuje v tom, že samosoudce, jakkoliv neshledal podmínek §§u 54, 55 tr. zák. nevyměřil obžalovanému trest 6 měsíců — nejnižší to meze zákonité sazby — nýbrž trest nižší, čímž porušil meze příslušejícího mu práva zmírňovacího a přeměňovacího. Stížnost je odůvodněna. Již z doslovu §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. u porovnání s §em 1—2 téhož zákona, vyplývá zřejmě, že zákonem tím nebyla stanovena žádná nová sazba, jako v §ech posléze uvedených. Zůstává tudíž zákonitá trestní sazba dotyčného zločinu i na dále v platnosti a, je-li nejmenší její mez v tomto případě 6 měsíců, nesmí sejíti soudce dle zásad §§ů 32, 33 tr. zák. pod tuto nejnižší míru, neshledá-li tu podmínek §u 54, 55 tr. zák. nebo není-li tu jiné skutečnosti, která mu dle zákona (na př. § 265 tr. ř., odchylku dovolovala. Neprávem shledává soudce v okolnosti, že mu v případě takovém zbývá jen pevný trest 6 měsíců, omezení svého práva, (povinnosti), aby šetřil dle §u 48 tr. zák. poměru okolností přitěžujících a polehčujících, dle poměrů jednotlivého případu. I dle dřívějšího stavu zákona byla tato volnost ponechána soudci jen v rámci zákonné trestní sazby, neshledal-li tu podmínek §§ů 54, 55 tr. zák. Tatáž možnost zůstává však soudci v témže rozsahu za nynějšího stavu, když samosoudce, neshledal-li trest 6 měsíců, vině obžalovaného přiměřeným, dle předpisů §u 7, čís. 4 §u 5 citovaného zákona, prohlásí se nepříslušným. Neměně ničeho na trestním právu hmotném, má předpis §u 6 zákona jen význam procesuální, by veřejnému obžalobci v případech, kde shledává jako hlavní trest ztrátu svobody až do 6 měsíců přiměřeným — bude se tu jednati pravidelně o případy s nižší spodní mezí zákonné trestní sazby (přečiny) — nebo kde veřejný obžalobce pokládá podmínky mimořádného zmírnění nebo záměny trestu za splněné — z důvodů procesní ekonomie umožnil jich rozsouzení samosoudcem. Proto ale nemůže se samosudce též v případech, takto jemu přikázaných, zachovati jinak, než jak připouštějí to §§y 32, 33, 259 násl. tr. zák., šetře při tom předpisu §u 7 (2) cit. zákona, zakazujícího, by překročil hranici 6 měsíců pod zmatečností. Tyto zásady vedou v případech, jako tento k tomu, že samosoudce neodmítl-li svou příslušnost z důvodu §u 7 (4) cit. zák. a neshledal-li tu podmínek §§ů 54, 55 tr. zák., nesměl vyměřiti trest jinak než ztrátou svobody 6 měsíců a, neučinil-li tak, vyměřiv jej pod touto výměrou, překročil meze svého práva zmírňovacího (§ 281 čís. 11 tr. ř.).

Čís. 1363.

Pro skutkovou podstatu zpronevěry jest lhostejno, že ten, komu byly peníze svěřeny, je svémocně spotřeboval proto, že mu příslušela proti svěřiteli vzájemná pohledávka.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1923, Kr 790/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183. tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) 10 §u tr. ř., provádí však ve skutečnosti pouze důvod čís. 9 a), ježto netvrdí, ani nenaznačuje, že obžalovaný měl býti uznán vinným jiným méně trestným činem, než uvádí rozsudek, nýbrž domáhá se úplného sproštění stěžovatele z obžaloby, dovozujíc, že se nedopustil ničeho trestného. Stížnost má za to, že zde není především věci svěřené, že firma Č. svěřila uhlí dělníkům, nikoliv obžalovanému, on že uhlí rozdělil dle daného příkazu a ničeho z něho nezadržel pro sebe. Vybrané peníze za uhlí sice neodvedl firmě, ale jen proto, že jich nežádala; později pak, když o ně požádala, měl proti ní vzájemnou pohledávku mezdní z důvodu neoprávněného propuštění z práce. Stěžovatel pokládá proto věc za pouhé civilní bezpráví, tím spíše, že neměl úmyslu vybrané peníze si podržeti a přivlastniti, 1000 Kč na svůj dluh již složil a ohledně zbytku jest ochoten se vyrovnati. Avšak stížnost není odůvodněna, její provedení se z části nedrží rozsudečných zjištění (§ 288 čís. 3. tr. ř.). První soud zjistil, že obžalovanému byl odevzdán firmou vagon uhlí v ceně 2500 K se závazkem, aby uhlí rozdělil mezi dělníky, peníze za uhlí od nich vybral a firmě je odvedl. Z toho vyplývá, že mu bylo svěřeno jak uhlí (od firmy) tak i peníze za ně zaplacené (od dělníků), a že měl povinnost peníze firmě odvésti. Toho však obžalovaný neučinil, nýbrž, jak dále zjišťuje rozsudek, z vybraných peněz použil 1000 Kč pro sebe k nákupu zboží, čímž si svěřené peníze bezprávně přivlastnil, a další částky, která v rozsudku není číselně zjištěna,, avšak je dle přesvědčení prvého soudu menší než 1000 Kč, neodvedl dosud a zdržuje ji bezprávně, přes to, že mu nastala povinnost plnění bez ohledu na to, zda žádala firma za odvedení peněz čili nic. Poněvadž se zpronevěry dopouští, kdo statek sobě svěřený zadržuje, nebo si přivlastňuje a po stránce subjektivní stačí pouhé vědomí pachatele, že zadržuje nebo sobě přivlastňuje věc, sobě svěřenou materielně bezprávně, a všecky tyto náležitosti jsou v napadeném rozsudku zjištěny, odpovídá odsuzující výrok zákonu. Bezprávného jednání obžalovaného a jeho vědomí o této protiprávnosti nevylučuje okolnost, stěžovatelem sice tvrzená, avšak v rozsudku nezjištěná, že mu příslušela proti firmě vzájemná pohledávka z důvodu neoprávněného propuštění z práce. Neboť, nehledě k tomu, že tato pohledávka vznikla v době, kdy již stěžovatel bezprávně naložil vybranými (svěřenými) penězi, zuživ 1000 Kč pro sebe, a že tudíž později vzniklá vzájemná pohledávka nemohla zhojiti bezprávný stav, který v té době tu již byl, šéf firmy Vladislav Č. jako svědek popřel, že obžalovaný vůbec mohl činiti nárok na náhradu mzdy, poněvadž byl propuštěn z práce z důvodů zákonných a firma mu dobrovolně zaplatila mzdu za 14 denní lhůtu výpovědní, takže paritní komise, na jejíž výrok se obžalovaný odvolává, vůbec neměla příčiny se touto věcí obírati. Započtení vzájemných pohledávek a tedy vzájemné pominutí jich, pokud jsou stejně vysoké, dle §ů 1441 a 1442 obč. zák. nastává teprve uplatňováním započtení totiž prohlášením té neb oné strany vůči odpůrci, že sráží pohledávku vlastní z pohledávky odpůrcovy. Pouhým sejitím se pohledávky vlastní s pohledávkou odpůrcovou nenastává započtení a nepomíjí pohledávka ta ani ona úplně ani částečně, nýbrž obě trvají vedle sebe dále. Obžalovaný neprovedl vůči firmě Vladislav Č. započtení své tvrzené pohledávky, pročež peníze, jemu svěřené, byly proň penězi cizími. Měl-li skutečně proti firmě Vladislav Č. pohledávku, mohla mu zavdati podnět, aby naléhal vůči druhé straně na súčtování, by si po případě vymohl zajištění nebo zaplacení své vzájemné pohledávky cestou soudní, neoprávňovalo ho však, by svémocně spotřeboval pro sebe peníze jemu svěřené. Okolnost, že obžalovaný odvedl firmě část vybraných peněz (1000 Kč), na její naléhání před podáním trestního oznámení, nemůže ho učiniti beztrestným, poněvadž nebyla nahražena včas škoda veškerá a ani k částečné náhradě nedošlo dobrovolně z účinné lítosti obžalovaného.

Čís. 1364.

Polní pych jest tu jen tehdy, stalo-li se odcizení polních plodin v nepatrném množství z nouze, nerozvážnosti nebo jiné pohnutky, nikoliv z přímého úmyslu ziskuchtivého.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1923, Kr II 476/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 24. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 98 lit. b) tr. zák. a přestupkem dle §§ů 8, 460 tr. zák. — a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Proti odsuzujícímu výroku pro přestupek nedokonané krádeže dle §§ů 8, 460 tr. zák. uplatňuje zmateční stížnost dle čís. 10 (správně dle 9 a) §u 281 tr. ř., že jednání obžalovaného zakládá vzhledem k nepatrné ceně jetele, obžalovaným natrhaného a připraveného k odnesení, pouze polní pych, nikoliv čin soudně trestný. Avšak stížnost přehlíží, že obžalovaný se pokusil odciziti nejen natrhaný jetel, jehož hodnotu zjišťuje soud částkou nejméně 5 Kč (kdežto poškozený jej ocenil na 5—8 Kč), nýbrž že měl v úmyslu odciziti ještě další jetel, v čemž mu však bylo zabráněno nepředvídaným příchodem poškozeného na pole, takže hodnota všeho jetele, jejž obžalovaný chtěl odciziti, byla vyšší než 5 Kč. Za polní pych lze však pokládati odcizení polních plodin jen tenkráte, bylo-li odcizeno jen nepatrné množství z nouze, nerozvážnosti neb z jiné pohnutky, nikoliv z přímého úmyslu se obohatiti. Určitou hranici co do ceny odcizených předmětů nelze stanoviti pro všechny případy stejně; odpovídal-li v době předválečné praktické potřebě obnos 1 K pro hranici mezi politickým a soudním přestupkem, nelze nyní

vzhledem k dnešní kupní hodnotě Kč počítati s obnosem vyšším než nejvýše 5 Kč.

Čís. 1365.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Jednorázová úplata ujednaná vedle nájemného za svolení pronajemcovo k uzavření nájemní smlouvy, není »nájemným« ve smyslu §u 8 lichev. zák., leda že by takto měl býti obcházen zákon §u lichev. zák. Přichází tu v úvahu pouze správní přestupek dle zákonů o ochraně nájemců.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr I 650/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 28. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 8 (1) a (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudeř, sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro přečin podle §u 8 (1) a (3) zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n., spáchaný prý tím, že v srpnu 1921 v K., dav si poskytnouti úplatu za to, že svolil jako spolumajitel domu k tomu, by se František K. stal podnájemníkem, po případě nájemníkem, požadoval a dal si poskytnuoti, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, částky zřejmě přemrštěné jako nájemné z nemovitosti, sloužící přímo neb nepřímo k ukojení životních potřeb lidí, při čemž neoprávněný zisk, jehož trestným činem bylo dosaženo, převyšoval 2.000 Kč — a uložil soudu prvé stolice, by postoupil věc příslušnému úřadu správnímu.

Důvody:

Zmateční stížnost jest odůvodněna. Soud nalézací uznal stěžovatele vinným, že dal si poskytnouti úplatu za to, že svolil jako spolumajitel domu k tomu, by František K. stal se podnájemníkem, po případě nájemníkem. Neprávem spatřuje v tomto jednání nalézací soud vzhledem k neoprávněnému zisku, převyšujícímu 2000 Kč, přečin dle §u 8 lich. zákona. Předpis ten ohrožuje trestem mimo jiné toho, kdo využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádá částky zřejmě přemrštěné neb dává ji sobě, nebo jinému poskytnouti nebo slibovati jako nájemné z nemovitostí tamže blíže naznačených. Vedle toho předpisu platí předpis §u 14 zák. o ochraně nájemníků ze dne 8. dubna 1923 čís. 275 sb. z. a n., nyní §u 20 zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 85 sb. z. a n., jenž zapovídá veškeré právní jednání, kterým pronajímatel dává poskytovati nebo slibovati mimo nájemné sobě nebo někomu jinému něco za to, že pronajímá byt, nebo kterým si někdo dává poskytovati nebo slibovati nepřiměřenou odměnu za sprostředkování nájmu. Jednání takové ohrožuje § 29 uv. zák. (nyní § 28) trestem policejním. Již z pojmu nájemného (§ 1100 obč. zák.) vyplývá, že nelze pouhým přirozeným výkladem bez umělé konstrukce podraditi jen jednou splatnou úplatu, ujednanou vedle nájemného za svolení k tomu, by se někdo stal nájemníkem nebo podnájemníkem, pod pojem zvýšeného nájemného, není-li tu zvláštních okolností, jež nasvědčují tomu, že ujednáním jednotné úplaty měl zákaz §u 8 býti obcházen. V tomto případě jest však opak tím více na snadě, když stěžovatel, jenž dal si poskytnouti celý zmíněný peníz jako úplatu za to, že přijal Františka K-a za nájemníka do společného domu, jím spravovaného, jest jen spolumajitelem domu co do jedné čtvrtiny. Jen zjištěním, že celých 5.000 Kč připadlo stěžovateli, dospěl rozsudek k závěru, že nedovolený zisk obžalovaného převyšuje 2.000 Kč. Jelikož i o předpisech lichevního zákona platí všeobecný předpis čl. IV. uvoz. pat. k trestnímu zákoníku, jenž nepřipouští, by bylo použito předpisu toho na případy, jen ve svém výsledku do jisté míry obdobné, naproti tomu zjištěný stav skutkový zřejmě odpovídá stavu, jejž § 14 (nyní § 20) zákona na ochranu nájemníků ohrožuje policejním trestem, bylo rozsudek, odsuzující stěžovatele pro přečin dle §u 8 lich. zák. zrušiti jako zmatečný, stěžovatele z obžaloby sprostiti a dále nařídíti, jak se stalo.

Čís. 1366.

Zrušen-li, byť i u příležitosti odvolání obžalovaného, podle §u 475, odstavec druhý tr. ř. rozsudek přestupkového soudu, není sborový soud, vyměřuje-li pak trest pro zločin (přečin), obmezen zákazem reformatio in peius.
Odcizení kolů plotu, chránícího těleso dráhy před sněhovými závějemi, spadá pod ustanovení §u 175 I b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr I 747/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 11. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ů 171, 175-I b) a přestupkem podle §u 311 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, napadající rozsudek nalézacího soudu, jímž obžalovaný byl uznán vinným zločinem krádeže dle §§ů 171, 175-I b) tr. zák. a přestupkem §u 311 tr. zák., není co do odsouzení pro tento přestupek provedena. Proti odsouzení pro zločin krádeže uplatňuje zmateční stížnost především zmatky dle §u 281 čís. 9 a), b) a 11 tr. ř., dovozujíc, že, když rozsudek okresního soudu, odsuzující obžalovaného pro týž čin jen jako přestupek nedokonané krádeže byl napaden toliko obžalovaným a pouze podle druhého odstavce §u 475 tr. ř. dostal se před soud sborový, neměl tento pro zločin krádeže, ve skutku shledaný, vysloviti těžší trest, než jaký na obžalovaného uvalen byl soudem okresním. Ve skutečnosti jde jen o zmatek §u 281 čís. 11 tr. ř., spočívající dle názoru stížnosti v porušení zásady vyslovené zákonem v §§ech

293 odstavec třetí a 359 odstavec čtvrtý tr. ř. Předesláno budiž, že rozsudek nezjišťuje stavu, o nějž stížnost opírá své vývody, ale ježto jde o skutečnosti procesní, jež soud zrušovací bezpečně může zjistiti na základě spisů, není okolnost ta uplatňování zmíněného zmatku přes zásadu §u 288 čís. 3 tr. ř. na závadu. Ve věci samé jest však výtka stížnosti bezdůvodna. Nehledě k tomu, že šlo o rozsudek soudu, k rozhodování naprosto nepříslušného, který mohl býti prostě odstraněn postupem §u 363 čís. 4 tr. ř., a že § 475 odstavec druhý tr. ř. nařizuje pro případy, jako jest tento, zrušení rozsudku bez jakéhokoli omezení, nechť jde o odvolání kterékoli strany, nelze se zákazu reformace in pejus dovolávati s úspěchem již proto, že zrušení rozsudku stalo se jen za příležitosti odvolání obžalovaného, nekjeho odvolání, nýbrž na návrh veřejného obžalobce. Nemůže proto již z toho důvodu býti řeči o porušení trestní oprávněnosti soudu sborového v uvedeném směru, když soud zcela dle zákona vyměřil trest dle trestní sazby pro zločin. Bezdůvodnou jest však i další výtka obžalovaného, dovolávající se zmatku dle §u 281 čís. 10 tr. ř., protože prý neprávem použito bylo zločinné kvalifikace §u 175-I b) tr. zák. Neboť tento předpis prohlašuje za zločin krádež spáchanou na předmětech, sloužících k provozu železnic. A byť i kvalifikace ta předpokládala, že krádež může míti vliv na bezpečnost provozu železnic, nelze ani toto důvodně v tomto případě vyloučiti, ježto odcizení kolů, držících plot, jenž má chrániti dráhu před sněhovými závějemi, může míti nepochybně vliv na bezpečnost provozu, uváží-li se, že sněhovými závějemi může dráha co nejcitelněji býti ohrožena. Budiž poukázáno na to, že krádež provedena byla v měsíci lednu, tedy uprostřed zimy. Okolnost, že v příslušných místech jest úplná rovina a proto ohrada a-koly naprosto bezúčelné, není rozsudkem zjištěna a nelze tedy k ní hleděti.

Čís. 1367.

Byla-li urážka dle §u 491 tr. zák. pronesena původně všeobecně, později pak byla co do napadených osob vyhraněna, počíná promlčecí lhůta od tohoto projevu.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr I 665/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Rychnově n/Kn. ze dne 23. října 1922, a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 19. května 1923 porušen byl zákon v ustanovení §u 530 tr. zák.

Důvody:

Ze spisů vyplývá tento skutkový děj: Dne 10. dubna 1922 prohlásil Václav H. ve schůzi obecního zastupitelství v S., aniž by jmenoval určité osoby, že se na obci žije z prebend a sinekur. V příští schůzi dne 13. června 1922 na vyzvání radního Antonína S-a, by jmenoval osoby, které tím míní, odpověděl, aniž by shora uvedený výrok opakoval, že výrok jeho týká se členů městské rady. Na základě tohoto prohlášení podali proto určití členové městské rady v S. na obžalovaného obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti dle §u 491 tr. zák. Rozsudkem okresního soudu v Rychnově n/Kn. ze dne 23. října 1922 byl Václav H. sproštěn z obžaloby dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z důvodu promlčení soukromé obžaloby dle §u 530 tr. zák., poněvadž urážlivý výrok byl pronesen 10. dubna 1922 a obžaloba byla podána 25. července 1922. Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu ze dne 19. května 1923 byl rozsudek prvé stolice potvrzen s poukazem na správné rozhodovací důvody prvého soudu. Soud se v tomto případu nepouštěl do provádění důkazů, jež oběma stranami byly nabídnuty, nýbrž obmezil se pouze na otázku, zda trestní oznámení (obžaloba) podáno bylo v zákonné lhůtě. V příčině té zjišťuje nalézací soud, že pronesen byl závadný výrok ve schůzi obecního zastupitelstva dne 10. dubna 1922. Ježto výslovně obžalovaný užil výroku, že se na obci žije z prebend a sinekur, musil prý se tento výrok vztahovati jen na členy obecního zastupitelstva (členy městské rady). Měl proto právo každý člen obecního zastupitelstva (městské rady), bylo-li mu tímto výrokem na cti ublíženo, domáhati se zadostiučinění cestou soudní v pravý čas. To se však nestalo, neboť členové městské rady podali trestní oznámení až 21. července 1922, jež došlo na soud dne 25. července 1922 po lhůtě. Jsou prý proto v tomto případě splněny všechny podmínky promlčení dle ustanovení §u 530 tr. zák. Rozsudky obou stolic porušují zákon. V tomto případě jde o urážku, která především teprve dne 13. června 1922 byla jasně a nepochybně proti určitým osobám pronesena a tím opakována ve formě, nepřipouštějící pochybností, koho se týká. Byla-li tedy urážka, dne 10. dubna 1922 pronesena snad jen znameními naň připadajícími, vyrčena byla dne 13. června 1922 »zejména« totiž že závadný výrok, dle něhož žije se na obci z prebend a sinekur, se vztahoval na členy městské rady a, ježto tento výrok obsahem svým nebyl v nejmenším pochybeným, ježto o něm bylo jednáno a jen na něj v témže prostředí reagováno, nemůže býti nejmenší pochybnosti, že dle smyslu svých slov obviňoval Václav H. nejen dne 10. dubna 1922, nýbrž i dne 13. června 1922 městskou radu, že žije z prebend a sinekur. Šlo tedy o opakování urážky, kterouž posuzovati bylo samostatně a jen co se smyslu jejího týče se zřením na výrok ze dne 10. dubna 1922, kterýž arciť již byl promlčen. Nebylo proto postupováno správně, když výrok ze dne 13. června 1922 vůbec nebyl předmětem jednání a když věcně nebylo o něm rozhodováno (§ 281 čís. 7 tr. ř.), neboť obžaloba došla na soud dne 25. července 1922 tedy ve lhůtě §em 530 tr. zák. stanovené.

Čís. 1368.

Ke skutkové podstatě přestupku dle §u 506 tr. zák. se nevyžaduje, by slib manželství byl učiněn bezprostředně před souloží, stačí, byl-li dán již dříve způsobem výslovným a vážným a došlo-li následkem jeho k souloži.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr I 688/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Karlíně ze dne 14. listopadu 1922 a potvrzujícím jej rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 10. ledna 1923 porušen byl zákon v ustanovení §u 506 tr. zák.

Důvody:

Lilli W-ová podala u okresního soudu v Karlíně proti Arnoštu H-ovi trestní oznámení pro přestupek §u 506 tr. zák. a obvinila ho v tomto oznámení, že ji v Karlíně v bytě jejích rodičů v měsíci červenci 1921 svedl pod slibem manželství, že se mu ona jen pod dojmem onoho slibu poddala a že slibu bezdůvodně nedodržel. Rozsudkem okresního soudu v Karlíně ze dne 14. listopadu 1922 sproštěn byl Arnošt H. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby v podstatě proto, že Lilli W-ové před souloží sňatek nesliboval a že ji také podobným slibem k souloži nepřiměl. Rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 10. ledna 1923 byl rozsudek soudu nalézacího ze správných jeho důvodů v celém obsahu potvrzen. Odvolací soud, doplniv řízení opětným výslechem soukromé účastnice Lilli W-ové a její matky a výslechem její sestry dospěl k přesvědčení, že obžalovaný Arnošt H. docházel do bytu Lilly W-ové a že říkal, že si ji vezme za manželku, takže celým počínáním mohla býti posilována v domnění, že obžalovaný zamýšlí, jednou za manželku ji pojmouti. Nicméně neshledává skutkové podstaty §u 506 tr. zák., poněvadž nebylo ani tvrzeno, že obžalovaný bezprostředně před souloží, neb aspoň téhož dne Lilli W-ové manželství sliboval, a poněvadž zákon výslovně vyžaduje, by svedení se stalo pod slibem manželství. Sproštění obžalovaného porušuje zákon v ustanovení §u 506 tr. zák., jenž pouze žádá, by svedení a zmrhání se stalo za nesplněného slibu manželství. Z ustanovení tohoto nelze dovozovati, že slib manželství státi se musí bezprostředně před aneb aspoň v týž den před souloží, nýbrž nutno jest jedině, by slib manželství souloži předcházel a aby jen následkem tohoto slibu, kdykoli daného, soulože bylo dosaženo. Vyžaduje se zejména, by slib manželství výslovně byl učiněn, t. j. slovy vyjádřen a nikoliv snad jen konkludentními činy naznačen a aby dán byl způsobem takovým, který by vážně a opravdově mohl býti pojímán. Zjišťuje-li odvolací soud, že obžalovaný, docházeje do bytu k Lilli W-ové skutečně říkal, že si ji za manželku vezme, a, zjišťuje-li vedle toho, že celým počínáním Arnošta H-a Lilli W-ová mohla býti posilována v domnění o vážnosti úmyslu obžalovaného, jeví se slib manželský za takových okolností a též u přítomnosti jiných pronesený daleko opravdovější, přesvědčivější a působivější i podmanivější, než slib manželský daný ve smyslném rozdráždění bezprostředně před souloží. Takové prohlášení v klidné rozvaze a bez zevního nátlaku učiněné a pronesené i k osobám nepochybně interesovaným (zde matka a sestra svedené Lilli W-ové) významem svým fakticky se blíží formálnímu zasnoubení a jest samo o sobě nejpůsobivějším prostředkem svůdnickým, poněvadž uklidňuje pro budoucnost, tlumí ohledy mravní i panenský

stud a zejména zaplašuje obavy před následky předčasného tělesného obcování, neboť za hanbu pravidelně bývá považováno těhotenství jen v případech, kdy milostný poměr sňatkem nedochází svého zakončení. Tím stává se také bezpředmětným poukaz rozsudku odvolacího soudu, že zákon ke skutkové povaze §u 506 tr. zák. výslovně vyhledává, by osoba byla svedena jedině pod slibem manželství.

Čís. 1369.

Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Obžalovaný nemůže si stěžovati do toho, že byly jeho trestné činy, spáchané před účinností lichevního zákona, podřaděny skutkovým podstatám lichevního zákona, ač spadaly pod stejné skutkové podstaty císařského nařízení, jen když byl trest vyměřen dle mírnějších sazeb císařského nařízení.

Z toho, že císařské nařízení bylo zrušeno lichevním zákonem, nelze dovozovati, že trestné činy proti onomu, o nichž nebylo dosud pravoplatně rozhodnuto, staly se beztrestnými.

Ideální souběh přestupku dle §u 464 tr. zák. s přečinem pletich.

Uvedl-li okresní soud, rozhoduje o přestupku, v důvodech, že není splněna skutková podstata souběžného přečinu, nelze pro tento přečin po lhůtě §u 363 čís. 4 tr. ř. zahájiti trestní řízení nebo pokračovati v něm.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr II 329/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaného Antonína K-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 31. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. zák. a nař. a přestupkem podle §u 7 (1) téhož zákona, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině potud, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem řetězového obchodu a jiných pletich podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., spáchaným ohledně 14 kg tabáku a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby, že v roce 1919 před 7. listopadem v Břeclavě provozoval řetězový obchod, pokud se týče i jiné pletichy se 14 kg tabáku jakožto s předmětem potřeby a že se tím dopustil přečinu podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., jinak zmateční stížnost zavrhl.

Důvody:

To, co stěžovatel uvádí s hlediska čís. 10 §u 281 tr. ř., mohlo by přijíti v úvahu jen jako uplatňování zmatku čís. 9 a), b) §u 281 tr. ř., poněvadž stěžovatel nepřipouští, že jeho jednání jest tresným a že bylo

pouze podřaděno pod nesprávné ustanovení trestní, nýbrž, domáhaje se úplného sproštění, doličuje, že jeho jednání vůbec trestným není. Především vytýká stěžovatel s hlediska čís. 10 §u 281 tr. ř., že byl uznán vinným přečinem řetězového obchodu a přestupkem předražování dle §u 11 čís. 4 a §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., ač činy, pro které byl odsouzen, byly spáchány vesměs před 7. listopadem 1919, tedy přede dnem, kdy onen zákon nabyl účinnosti, a v době, kdy platilo ještě cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák. — a nebylo tu podmínek §u 25 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., za kterých lze použíti přísnějších ustanovení tohoto zákona též na činy, dříve spáchané, totiž dalšího páchání neb opakování činu od začátku působnosti onoho zákona. Poněvadž skutkové podstaty předražování (přemršťování cen) a řetězového obchodu byly z §u 20 čís. 1 a 23 čís. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák. nezměněně převzaty do §u 7 (1) a §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., skutkové podstaty těchto trestných činů v cís. nař. a v pozdějším zákoně jsou tedy totožny a trest byl obžalovanému vyměřen dle mírnějšího ustanovení §u 23 čís. 4 cís. nař., nemůže okolnost, že nalézací soud označil trestné činy, jimiž uznal obžalovaného vinným, dle pozdějšího zákona, nikoli dle cís. nař., obžalovanému zavdati důvodné příčiny ke stížnosti, ježto se mu nestala žádná křivda.

Dovolávaje se téhož důvodu zmatečnosti, v pravdě zmatku čís. 9 a), stěžovatel dále uplatňuje, že, poněvadž článkem I. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. bylo cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák. zrušeno, nemůže nikdo, kdo se neprovinil dle §u 25 onoho zákona i po jeho působnosti, za činy trestné dle císařského nařízení a spáchané před 7. listopadem 1919 po tomto dni více býti stíhán, takže tyto staré činy, pokud tu není podmínek §u 25 byly novým zákonem amnestovány, a že to platí o nákupu 14 kg tabáku a nákupu a prodeji 1.200 cigaret, kteréžto činy, jemu za vinu kladené, padaly by do doby před 7. listopadem 1919. Tento názor jest neudržitelným. Všeobecnou zásadou trestního práva, která došla výrazu též v čl. IX. vyhlašovacího patentu k trestnímu zákonu ze dne 27. května 1852 čís. 117 ř. zák., jest, že, vydán-li nový trestní zákon, lze ho sice užíti také na vyšetřování již započaté a na trestné činy, které před působností nového zákona byly spáchány, ale jen potud, pokud nový zákon neobsahuje předpisů přísnějších, než právo dosud platící. Z toho však zároveň plyne, že, obsahuje-li nový zákon přísnější ustanovení než zákon dřívější, platí pro trestné činy, spáchané před působností nového zákona předpisy zákona starého. Bylo-li tedy článkem I. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. o trestání válečné lichvy vysloveno, že ustanovení cís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., jakož i všechna jiná pravidla se zrušují, pokud odporují ustanovením tohoto zákona, a na jejich místo nastupují v platnost ustanovení, uvedená v §§ 1—26 zákona, nemá a nemůže to rozumně míti významu, že trestné činy, které byly spáchány za platnosti cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., pro které však do dne 7. listopadu 1919, jakožto dne, kdy nový zákon nabyl působnosti, nenastalo právoplatné odsouzení, staly se beztrestnými, nýbrž znamená to jen tolik, že takové činy budou nyní souzeny dle nového zákona, pokud jeho ustanovení nejsou přísnější, jinak ale dle předpisů dosud platných. Z této zásady obsahuje pak § 25 nového zákona výjimku potud, že ustanovení tohoto zákona jest použíti též na činy dříve spáchané, i když právo jest přísnější, páchá-li se i na dále neb opakuje-li se po začátku působnosti tohoto zákona činnost nebo čin, jenž byl trestným podle ustanovení dříve platných. Není-li tu předpokladu §u 25, nemá to tedy, jak stěžovatel se domnívá, za důsledek, že činy, spáchané před působností nového zákona, na něž tento zákon stanoví přísnější trest, než císařské nařízení, stávají se beztrestnými, nýbrž má to pouze ten význam, že zůstává při pravidlu, že takové činy trestati jest ještě dle ustanovení — jinak zrušeného — císařského nařízení.

Zmateční stížnost má pravdu potud, že rozsudkem okresního soudu v Břeclavě ze dne 10. září 1919 byla vyčerpána obžaloba, pokud jde o 14 kg tabáku. Nelze ovšem přisvědčiti tvrzení zmateční stížnosti, že není možným odsouzení obžalovaného proto, poněvadž odsouzení pro přestupek podílnictví na krádeži podle §u 464 tr. zák. vylučuje další odsouzení podle zákona lichevního. Skutková podstata podílnictví na krádeži podle §§ 185 a 464 tr. zák. jest od přečinu pletich podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. rozdílnou, takže souběh trestných činů jest možným. Společným znakem skutkových podstat obou trestných činů jest jedině, že pachatel převádí na sebe předmět trestného činu. Ostatní znaky skutkové podstaty jsou různé. Při podílnictví na krádeži jde o věc, pocházející z krádeže nebo zpronevěry, která nemusí býti ani předmětem potřeby ve smyslu lichevního zákona, jak toho zase vyžaduje přečin §u 11 čís. 4 lichevního zákona. Při podílnictví na krádeži nezáleží na pohnutce činu, zvláště, zda pachatel zamýšlel docíliti prospěchu, při pletichách zase vyžaduje se, by čin pachatelův byl způsobilým stupňovati cenu předmětu, takže, když stěžovatelovo jednání naplnilo obě skutkové podstaty jak podílnictví na krádeži, tak i přečinu pletich, není příčiny, proč by nemohl pachatel pro oba činy býti zodpověděn a pro ně také odsouzen.

Jest však uvážiti, zda bylo rozsudkem okresního soudu v Břeclavě právo obžaloby vyčerpáno či nikoliv, a zda tedy jde o věc rozsouzenou, jež by vylučovala opětné zahájení trestního řízení proti obžalovanému podle zásady, že nikdo nesmí pro týž čin býti dvakráte trestně stíhán a souzen (ne bis in idem). Úvaha tato vyznívá ve prospěch stěžovatelův. Stěžovatel byl oznámen okresnímu soudu v Břeclavě dne 11. srpna 1919 a trestní oznámení bylo hned v nadpisu označeno slovy »K. Antonín a spol., lichva« a ke konci oznámení se praví, že K. se vymlouvá, že tabák nakoupil od neznámých mu osob, aby si jej příležitostně odprodal, a že není vyloučeno, že osoby, v trestním oznámení uvedené, zabývají se vesměs lichvou tabákem. Okresní soud v Břeclavě jednal o tomto trestním oznámení a rozhodl rozsudkem ze dne 10. září 1919, kterým uznal stěžovatele vinným přestupkem §u 464 tr. zák., uváděje v důvodech rozsudku, že trestním řízením nebylo zjištěno, že obviněný s tabákem obchodoval nebo podobně, a že proto se soud touto

možnosti ani nezabýval. Jest jisto, že tento postup okresního soudu v Břeclavě nehověl zákonu. Podle udání šlo o přečin lichvy a o přestupek podílnictví na krádeži, a pro oba tyto trestné činy byl příslušným zemský trestní soud v Brně, jsa podle §u 13 čís. 1 tr. ř. příslušným pro hlavní přelíčení o přečinu lichvy a podle §u 56 tr. ř. i pro přestupek podílnictví na krádeži. Jde o to, zda stěžovatel z tohoto nesprávného postupu okresního soudu v Břeclavě, jenž by byl správně měl zaříditi další jednání podle §u 450 tr. ř., nabyl nějakých práv. Úvaha, opřená o § 57 a 267 tr. ř. mluví pro obžalovanuého. Jest zásadou trestního řízení, by veškeré trestné činy téhož obžalovaného byly vyřízeny jedním rozsudkem. V tomto případě se tak stalo rozsudkem okresního soudu v Břeclavě, který jednak výslovně rozhodl v rozsudkovém nálezu o přestupku podle §u 464 tr. zák. a v důvodech rozsudku, aniž by vyslovil něco v rozsudkovém nálezu, uvažoval o tom, zda jest odůvodněno podezření, že stěžovatel obchodoval tabákem, a dospěl k úsudku, že to průvodním řízením nebylo zjištěno. Rozhodoval tedy okresní soud i v této příčině o stěžovatelově vině a usoudil, že pro jeho vinu při obchodu tabákem není důkazu. I toto rozhodnutí nepříslušného soudu vyčerpávalo úplně obžalobu a mělo právní účinky ve prospěch obviněného, jak tomu nasvědčuje i ustanovení §u 363 čís. 4 tr. ř., které propůjčuje právní moc i rozsudkům okresního soudu, jimiž tento rozhodoval o zločinu, neučinil-li veřejný obžalobce ve lhůtě v tomto §u uvedené opatření, by takový rozsudek zbaven byl účinnosti. Nelze-li tedy napravovati rozsudek okresního soudu, který rozhodoval o zločinu, po určité době, lze tak tím méně činiti, rozhodoval-li okresní soud o přečinu. Je-li tomu tak, nemohla býti znova podána obžaloba státního zastupitelství ze dne 17. ledna 1921, pokud se týká 14 kg tabáku bez porušení zásady již uvedené, a zmateční stížnost právem proto vytýká tento postup. Pokud tedy byl stěžovatel uznán vinným, že provozoval řetězový obchod, pokud se týče jiné pletichy i co do 14 kg tabáku, nastal u něho důvod, vylučující trestnost, rozsudek, k tomu nepřihlížející, jest zmatečným podle §u 281 čís. 9 b) tr. ř., i bylo proto zmateční stížnosti v tomto bodě vyhověti.

Čís. 1370.

Ideální souběh přečinu dle §u 279 tr. zák. s přestupkem dle §u 314 tr. zák. jest vyloučen.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1923, Kr II 510/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení částečně zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 24. května 1922, jímž stěžovatelé uznáni byli vinnými přečinem shluknutí dle §u 279 tr. zák. a přestupkem §u 314 tr. zák., zrušil napadený rozsudek pokud stěžovatelé jím uznáni byli vinnými i přestupkem §u 314 tr. zák. a uznal obžalované vinnými pouze přečinem shluknutí dle §u 279 tr. zák.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu v Olomouci uznáni byli obžalovaní vinnými jednak přečinem podle §u 279 tr. zák., jednak přestupkem podle §u 314 tr. zák., jehož se dopustili tím, že dne 28. srpna 1920 v U. výrokem: U. dürfe nicht abgeführt werden, eher lassen wir uns alle erschiessen, bevor wir ihn einsperren lassen« proti četnickým strážmistrům Ulrichu P-ovi a Rudolfu Ž-ovi, když konali svou službu, více lidí ku zprotivení se vybízeli a zároveň, že, nedopustivše se urážky §u 312 tr. zák., jiným způsobem v jich službu se míchali, by výkonu této služby, t. j. odvedení zatčeného U-a překáželi.

Přisvědčiti jest zmateční stížnosti, že rozsudek neprávem ve výroku stěžovatelů spatřuje jak skutkovou podstatu §u 279 tr. zák., tak i §u 314 tr. zák. Jednočinný sběh těchto dvou trestných činů není myslitelným, vždyť ve výzvě k odporu dle §u 279 tr. zák. spočívá i vměšování se do úředního jednání a jest proto skutková povaha tohoto menšího deliktu vyčerpána odsouzením pro přečin §u 279 tr. zák.

Čís. 1371.

Zavinění výpravčího úředníka na srážce, ježto nevyrozuměl mužstvu nákladního vlaku, že bude ve stanici předjížděti osobní vlak.

Zavinění vlakvedoucího, opustil-li stanici, nemaje k tomu svolení dopravního úředníka.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr I 931/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 20. března 1922, pokud jím byli obžalovaní Václav R. a Josef V. sproštěni dle §u 258 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 335 a 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost jest odůvodněnou, pokud, dovolávajíc se zmatku dle §u 281 čís. 9 a), b) tr. ř., napadá výrok, osvobozující Václava R-a a Josefa V-a od obžaloby pro přečin dle §§ 335 a 337 tr. zák., vytýkajíc, že výrokem tím byl porušen (nesprávně užit) zákon trestní v tom směru, zda opomenutí, kladené za vinu obžalovaným R-ovi a V-ovi, zakládá skutkovou povahu přečinu dle §§ 335 a 337 tr. zák. Nalézací soud ohledně obžalovaného R-a zjišťuje, že jako službu konající dopravní úředník jednal proti předpisům instrukce XIX. čl. 129 (5) posl. odst. čl. 144 (7) a čl. 150 (8) tím, že nevyrozuměl o změně koleje výhybkáře v stavidle (bradle) na straně výjezdu proti Přelouči, dále ihned po příjezdu nákladního vlaku č. 388 ústně ani vlakvedoucího ani strojvůdce tohoto vlaku ani oba výhybkáře a staničního dělníka o tom, že bude

v Kladrubech předjížděti osobní vlak č. 314. V tom nespatřuje soud opomenutí ve smyslu §§ 335, 337 tr. zák. proto, že mezičasí mezi příjezdem vlaku č. 388 a okamžikem srážky obou vlaků bylo tak malým, že obžalovaný R. měl k udělení rozkazu pro volnou cestu vlaku č. 314 času nejvýše 4—5 minut, že rozkazy ty zabraly mu skutečně tuto zmíněnou dobu, takže nezbývalo mu naprosto času ještě k tomu, by mohl vyrozuměti mužstvo vlaku č. 388 o tom, že nesmí stanici opustiti, že, kdyby s těmito přípravami pro příjezd osobního vlaku č. 314 posečkal až do doby, kdy vyrozumí mužstvo vlaku č. 388 o příjezdu vlaku č. 314 a ostatní staniční zřízence, byl by musil osobní vlak č. 314 zastaviti a tím by byl jednal zase proti předpisům čl. 145, 147 XIX. instr., které praví, že každý zřízenec jest povinen podle možnosti všeliké zpoždění vlaků jakožto dopravě nebezpečné zabraňovati a zameziti, že tedy, konaje jednu povinnost, nemohl konati druhou a že konečně nemohl nikterak tušiti, že personál vlaku č. 388 jest tak špatný a nevycvičený, by odejel ze stanice bez svolení výpravčího úředníka. Soud prvé stolice není v právu. Předpisy pro dopravní službu čelí k tomu, by nebezpečí, spojené s provozem železnic, bylo zamezeno neb alespoň na nejmenší míru sníženo. Žádají proto poslušnost a přesné zachovávání na onom zřízenci, jehož činnosti se ten který bod jejich dotýká; nelze ponechati na vůli tomu kterému zřízenci, by předpis, jeho se dotýkající a proň závazný, zachoval anebo nezachoval, dle toho, zda nemá či má za to, že nebezpečí pro lidskou bezpečnost nenastane pro bdělost a opatrnost jiných zřízenců. Že nebezpečí jest zvlášť velikým při abnormální situaci dopravní, jaká byla v tomto případě, jest na bíledni. Obsahuje proto instrukce XIX. pro službu dopravní pro případ ten celou řadu předpisů ve článcích 119, 129, 120 (1), 131, 136, 147 (7), 145 (1), 150 (8), jež ve výpisu jsou uvedeny také v instrukci pro vlakové mužstvo. Jest samozřejmo, že instrukce předpokládá, že veškerý personál je zkoušeným a vycvičeným. Přes to instrukce nepovoluje, by výpravčí úředník se spoléhal v případech těch na obezřelost a opatrnost druhého zřízence, nařizujíc právě ve snaze, čeliti každému nedorozumění, nedbalosti nebo liknavosti a nebezpečí z toho vznikajícímu, by byli vyrozuměni všichni zřízenci o dopravní situaci zvlášť. Obžalovaný podle svého doznání věděl, co mu v tomto směru podle předpisu náleželo, a nemůže se tedy hájiti tím, že nemohl tušiti, že personál nákladního vlaku jest tak nevycvičeným, že odjede bez jeho svolení. Jednal proto, spoléhaje se na personál nákladního vlaku, proti předpisům shora naznačeným, ač z nich věděl a mohl věděti, že jsou vydány ku zamezení nebezpečí pro lidskou bezpečnost, neosvědčil obezřelosti a opatrnosti, k níž dle služby své a platných pro něho předpisů byl osobně zavázán, a jednal tím, pokud se objektivní stránky týče, nedbale. Neprávem dovolává se nalézací soud k omluvě nedbalostí té předpisů čl. 145, 147 instr. XIX. Předpisy ty žádají na zřízenci, by podle možnosti každé zpoždění vlaků zabraňoval a zamezil. Jest samozřejmo a vysvítá jasně ze slov: »podle možnosti«, že se to nesmí státi na újmu právního statku, jakým jest bezpečnost lidská, chráněného i trestným zákonem i předpisy instrukce samé. Přednější musí býti povinnost zajistiti bezpečnost dopravovaných osob než urychlení dopravního provozu. Nezbývalo-li tedy obžalovanému R-ovi času, by mohl vyrozuměti alespoň mužstvo nákladního vlaku ihned po příjezdu buď ústně nebo prostřednictvím staničního sluhy nebo jiného zřízence o nařízeném předjetí osobního vlaku, bylo jeho povinností, by osobní vlak zastavil ještě před vjezdem do stanice Kladrubské a tím srážce zabránil. Neučiniv tak, jednal objektivně nedbale a jest zodpovědným za následky, z nedbalosti nastalé, ve smyslu §§ 335, 337 tr. zák. Na tom ničeho nemůže změniti okolnost, soudem zjištěná, že obžalovaný konal v osudné noci již druhou službu noční. Neboť ani obžalovaný netvrdí, ani soud první stolice nezjišťuje, že byl tělesně a duševně vyčerpán tak, že by službu nemohl řádně vykonávati, nehledě k tomu, že dle spisů disciplinárních, jež byly při hlavním přelíčení přečteny, druhou noční službu jen na své výslovné přání konal, aby měl po službě déle prázdno, a tedy vyčerpání sám zavinil. Nemůže tedy z této příčiny býti řeči o nějakém důvodu, trestnost jeho vylučujícím. Co se týče obžalovaného V-a, soud nalézací sice zjišťuje, že obžalovaný jednal proti předpisům č. 120 bod 1 instr. XIX., ježto nebyl oprávněn, nastoupiti další cestu, když k tomu nedostal svolení výpravčího úředníka, nečiní ho však zodpovědným za to a to proto, že mohl se prý důvodně domnívati, že návěstí, označující volný odjezd ze stanice, patří nákladnímu vlaku č. 388 a, jelikož jel ve služební hodnosti jako vlakvedoucí na trati poprve, že neměl vlakvůdcovské zkoušky a tudíž potřebných vědomostí a zkušeností pro tuto službu, a dále, že dle posudku soudních znalců zkušenost učí, že úředníci výpravčí u nákladních vlaků ať z pohodlnosti, ať pro nedostatek času tímto způsobem svolení k odjezdu dávají. Těmto vývodům nelze přisvědčiti. Neboť ani neznalost předpisů čl. 120 bod 1 instr. XIX. ani mylný výklad jejich by obžalovaného V-a neomlouvaly, jelikož byl povinen, opatřiti si vědomost o všem, co věděti bylo zapotřebí k řádnému a bezpečnému konání služby vlakvedoucího, nebo službu vlakvedoucího vůbec nepřijímati. Převzal-li tuto službu bez příslušných znalostí, dlužno mu nedbalost přičítati. Na tom nemůže ničeho měniti případné zavinění úředníka, jenž ho prý ustanovil vlakvedoucím, ač neměl příslušných zkoušek a se proti ustanovení ohražoval. Jest také lhostejno, zda doznal, že dotyčný předpis znal. Nehledě k tomu, mohl též dle přirozených následků a dle svých znalostí jako brzdař seznati, že jednáním svým může zvětšiti nebo způsobiti nebezpečí v §u 335 tr. zák. naznačené. Jak soudem zjištěno, věděl, že vlak je velmi zpožděný a že vjel do Kladrub na jinou kolej, že nastala tedy dopravní situace abnormální. Jako brzdař musel věděti, že návěstí, označující volný výjezd, může patřiti pro jiný vlak. Všechny tyto okolnosti požadovaly na něm tím větší obezřelost a opatrnost. Bylo tedy jeho povinností, by se nespoléhal na pouhou domněnku, nýbrž, aby se šel do staniční kanceláře zeptati, zda může odjeti, jak to dle svého doznání při hlavním přelíčení činil v Českém Brodě, když nepřicházel výpravčí úředník jejich vlak dlouho vypraviti. Opomenul-li to v Kladrubech, jednal objektivně nedbale a jest zodpovědným za všechny následky z toho povstávající, to tím spíše, když dle svého doznání se ohražoval proti tomu, že byl ustanoven vlakvedoucím, ačkoliv přísluš-

ných zkoušek neměl, tedy si asi byl vědom nebezpečí, jež z jeho neúplné znalosti předpisů může nastati, a když sám netvrdí, že byl nucen službu tu převzíti. Nalézací soud měl za prokázáno, že obžalovaný V. dal znamení k odjezdu vlaku č. 388 sám od sebe bez poukazu R-a proto, že jednak dle jízdního řádu vlak č. 388 měl se v Kladrubech zdržeti pouze jednu minutu, neměl tam prováděti posunování ani jinou manipulaci, že ve stanici nebylo kromě jeho vlaku žádného jiného vlaku, že nebyl vyrozuměn nějak a nikým o tom, že v Kladrubech bude jejich vlak předjížděti některý jiný vlak, a domníval se následkem toho, že, když i před tím v jiných stanicích se mu přihodilo, že z nich vyjeli bez poukazu výpravčího úředníka a nemělo jeho jednání škodlivých následků, může i z Kladrub vyjeti bez svolení, obzvláště, když ve změně červeného světla na výjezdním terči ve světlo bílé spatřoval pokyn k výjezdu vlaku č. 388. Soud zjišťuje dále, že obžalovaný R., zaslechnuv, že vlak ten dává se do pohybu, dával osvětlenou svítilnou signál »stůj«, který opakován byl hlídačem F-em a posledními dvěma brzdaři vlaku č. 388, avšak bezvýsledně, že pak R. nařídil telefonicky výhybkáři ve věži I., aby zastavil vlak č. 388, obdržev však odpověď nesrozumitelnou, vyběhl z kanceláře ven, aby zastavil vlak čís. 314, přijíždějící plnou parou do stanice, svítilnou návěstí »stůj«, že strojvůdce tohoto vlaku počal skutečně brzditi, protože však vlak projížděl stanicí rychlostí 50 km za hodinu, nemohl již brzděním zabrániti srážce, která stala se tak, že vjela lokomotiva osobního vlaku, jedoucí po rovné koleji č. 1, do vlaku nákladního, vyjíždějícího ze stanice z koleje č. 3. Tím zjištěna jest i příčinná souvislost nastalého účinku s opomenutím, pokud se týče jednáním obžalovaných R-a a V-a, která obě byla — byť ne jedinými, tož vedle ostatních okolností působivými příčinami srážky vlaku. Neboť, kdyby R. si počínal, jak to na něm předpisy žádaly, nedal by V. ze stanice před předjetím osobního vlaku znamení k odjezdu, k srážce by nedošlo. Totéž platí i o jednání V-a. Soud nalézací konečně také zjišťuje, že následkem srážky bylo zraněno 16—17 osob, z nichž 2 osoby, dopravované osobním vlakem, utrpěly těžké poškození na těle, jsou zjištěny tedy i tyto náležitosti přečinu §§ů 335, 337 tr. zák. Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověti, rozsudek zrušiti, avšak věc v objemu zrušení vrátiti soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, neboť jest ve věci samé nemožno Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu ihned rozhodnouti, ježto nalézací soud, neshledav, že by v činu obžalovaných po objektivní stránce byla uskutečněna skutková povaha přečinu dle §u 335 a 337 tr. zák., neučinil ve směru subjektivním dostatečných zjištění. Bude nyní na nalézacím soudu, by se ještě zabýval subjektivní stránkou případu. Ježto o zavinění, v §§ 335 a 337 tr. zák. předpokládaném mluviti lze jen tehdy, když si byl pachatel nebezpečí, spojeného s jeho jednáním, pokud se týče opomenutím vědom, nýbrž i tehdy, když si tohoto nebezpečí neuvědomil jen následkem nedostatku povinné pozornosti, a ježto opatření pachatele, kterým chtěl při nezachování daných předpisů předejíti nebezpečí, nezbavuje ho ručení, dlužno zabývati se otázkou, zda zejména obžalovaný R. se zřetelem k mimořádné situaci, jež nenadále nastala a R-a k okamžitému rozhodnutí bez dalšího klidného uvažování přímo nutkala, v okamžiku tom jednal ve stavu

normálního nazírání a volného přemýšlení, po případě zda přes nastalé rozčilení a rozrušení si při svém rozhodnutí uvědomil a ujasnil dosah, význam a následky svého jednání a neúplnosti svého opatření, či zda při tom povinnou mu pozornost a rozvahu, jakou u železničního úředníka obyčejně očekávati jest, zanedbal, a zda mu tudíž lze nedostatek pozornosti přičítati. Podobně též zjistiti jest, zda i obžalovaný V. za daných okolností a přihlížejíc k daným předpisům si byl vědom důsledků svého jednání se zřetelem na objektivně zjištěnou nedbalost.

Čís. 1372.

V neoprávněném přisvojení si zboží v krámě dlužno spatřovati zločin krádeže, třebas při něm spolupůsobil majitelův zřízenec. Dokonanou stává se krádež teprve vynesením zboží z krámu.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr I 1187/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Antonína W-a do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 11. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným spoluvinou na zločinu krádeže dle §§ 5, 171, 173 a na přestupku podvodu dle §§ 5, 197, 461 tr. zák.

Důvody:

Částí vývodů, jichž vyřízení bylo vyhraženo veřejnému roku, dovolává se zmateční stížnost číselně zmatečních důvodů čís. 10 a 11 §u 281 tr. ř., správně jen zmatku prv uvedeného, jelikož netvrdí, že napadeným rozsudkem porušen byl zákon v některém směru, v čís. 11 §u 281 tr. ř. vytčeném, dovozujíc pouze, že při posuzování případu dle §u 185, správně asi 183 tr. zák. byl vzhledem na převyšující okolnosti polehčující a za použití §u 6 zákona z 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. na místě jiný druh trestu a jiná jeho výměra. Budiž předem podotknuto, že se stěžovateli nestala žádná ujma a že tudíž nemá příčiny sobě stěžovati, ani kdyby byl správným náhled stížnosti, že ve zjištěném jednání Kurta O-a, na kterém se stal stěžovatel spoluvinným dle §u 5 tr. zák., nejde o krádež, nýbrž o zpronevěru. Propadáť stěžovatel za tohoto předpokladu první trestní sazbě §u 184 tr. zák. ve znění zákona ze dne 9. dubna 1910 čís. 73 ř. zák., která stanoví týž druh a tutéž dobu trestu, jako § 178 tr. zák., k němuž přihlíží napadený rozsudek, a trest byl beztoho již prvou stolicí vyměřen dle §u 6 zákona čís. 471/21. Než náhled stížností hájený jest i nesprávným. Otázku, zda je v obchodním domě, kde jsou různé druhy zboží uloženy v různých odděleních, zboží v tom kterém oddělení uložené svěřeno zřízenci tamtéž zaměstnanému tím, že jest zmocněn k prodávání určité části zboží, možno ponechati stranou. I přes takové zmocnění a případné svěření je zboží v držení majitele obchodního domu. Vykonává svou držbu netoliko v každém oddělení tím kterým zřízencem, nýbrž i všeobecně vzá-

jemným dohledem zřízenců těch a zpravidla také zvláštními dozorčími orgány. Držbu svou může až do doby, kdy se zboží z obchodního domu vynese, sám anebo zmíněnými zřízenci uplatniti a znova se jí uchopiti proti každému, kdo zboží vynáší a nezjednal si právní důvod vlastnictví tím, že zboží řádným způsobem od zřízenců koupil. Takového právního důvodu si stěžovatel dle zjištění nalézacího soudu nezjednal. Ujednání, k němuž mezi ním a B-em došlo, nebylo kupní smlouvou, k jakým se výhradně odnášelo zmocnění B-ovo, totiž smlouvou, že zákazník zboží od zřízence přejme a vypadající částku pokladně zaplatí. Předmětem ujednání bylo, že B. zboží na úkor své firmy ukradne tím, že vydá zboží stěžovateli bez vyhotovení poukázky na pokladnu a nezabrání stěžovateli, by se zbožím pod plášť ukrytým z obchodního domu neodešel. Částka 300 Mk, kterou stěžovatel B-ovi za to zaplatil, nebyla kupní cenou, nýbrž úplatkem za bezprávné zachování se B-ovo. Úmysl a jednání tohoto zřízence nesměřovaly k tomu, by zboží, o které jde, za sebou zadržel anebo sobě přivlastnil. Nesly se naopak za účelem, aby si je přivlastnil stěžovatel vynesením z budovy. Jednání B-ovo samo o sobě omezilo se místně na vnitřek obchodního domu a nezpůsobilo samo o sobě stav, který předpokládal pojem zadržení a přivlastnění, t. j., že se oprávněnému — u srovnání se stavem, jaký tu byl před zadržením anebo přivlastněním — znemožňuje neb alespoň stěžuje, by se uvaroval ztráty věci svěřené. Přes jednání B-ovo zůstalo zboží v právní moci a v dosahu faktické moci majitele, který se mohl zboží uchopiti kdykoli až do doby, kdy bylo vyneseno z budovy. Tato možnost právní a faktické disposice majitelovy přestala jednáním stěžovatele, který schoval zboží pod pláštěm před zrakem ostatních zřízenců a odnesl je, nezaplativ u pokladny, z budovy, aniž mohl předpokládati a aniž předpokládal svolení držitele — vlastníka. Bezprávný účinek, o který jde, nastal tudíž teprve porušením držby vlastníkovy stěžovatelem, třebaže toto porušení držby umožnil B. tím, že porušil důvěru vlastníkem v něho vloženou. Zboží, o které jde, nebylo B-em zadrženo a přivlastněno, nýbrž stěžovatel je pro svůj užitek z držení vlastníka bez jeho svolení odňal. B. spolupůsobil vědomě při tomto odnětí tím, že dle zjištění nalézacího soudu — porušiv své povinnosti — k jednání stěžovatelovu svolil a nebránil mu, nýbrž vydal mu zboží, věda, že stěžovatel je odnese bez zaplacení u pokladny, tudíž bez svolení majitele. Zjištěné jednání stěžovatelovo zakládá proto při správném výkladu zákona zločin krádeže ve formě přímého pachatelství dle §§ 171, 173, 174 II. lit. a) tr. zák. Náhled stížnosti, že jde o spoluvinu na zločinu zpronevěry, jest mylným, a obžalovaný nemůže si stěžovati do toho, že nalézací soud v jeho jednání shledal pouze spoluvinu na — »prý B-em spáchaném« — zločinu krádeže dle §§ 171, 173 tr. zák., kdyžtě dle §u 5 tr. zák. dopouští se téhož zločinu netoliko přímý pachatel, nýbrž spoluvinník a když nalézací soud nepřivádí k platnosti kvalifikace dle §u 174 písm. a) odstavec druhý tr. zák.

Čís. 1373.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Ke skutkové podstatě přečinu dle §u 11 čís. 4 lich. zák. se nevyhledává, by závadným jednáním bylo využíváno mimořádných, válkou vyvolaných poměrů.

Závadná činnost ve smyslu §u 11 čís. 4 lich. zák. může spočívati též v tom, že pouze doprava děla se způsobem nekalým.

Při posuzování otázky, zda nastalo nebo mohlo v konkretním případě nastati činností pachatelovou bezprávné zdražování zboží, dlužno bez výjimky vycházeti z výrobních nákladů právě onoho zboží, jímž pachatel pletichářsky nakládal, a zkoumati, zda na tvoření konečné, vůči tuzemským spotřebitelům uplatňované ceny zboží účinkoval nekalý způsob obchodování pachatelova ve směru vzestupném.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr II 659/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 22. srpna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich dle čís. 4 §u 11 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem předražování dle §u 7 (1) téhož zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin pletich dle §u 11 čís. 4 namítá stížnost dle čís. 9 lit. a) §u 281 tr. ř., že nekalým nebyl ani způsob nákupu, ani způsob stěžovatelova prodeje, nýbrž jen způsob dopravy zboží, a že stěžovatel svým jednáním nevyužitkoval mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, jelikož jeho prodejní ceny byly u srovnání s cenami, v tuzemsku obvyklými, nejen přiměřeny, nýbrž namnoze nižší, než tuzemské ceny tržní. Nelze k vývodům přisvědčiti. Zákon o válečné lichvě vyžaduje využitkování mimořádných poměrů válkou vyvolaných jen v §§ 7, 8, 10 jako skutkovou známku deliktů tamtéž normovaných. Z toho, že na jiných místech tak nečiní, dlužno odvoditi, že ostatní skutkové podstaty v zákoně stanovené nevyžadují zvláštního zjištění takového využitkování poměrů, nýbrž že je toto po rozumu zákona již pojmově spojeno s jednáním rázu zákonem potíraného. Tak tomu jest i v ustanovení §u 11 čís. 4. Pokud jde o manipulaci obžalovaného s tabákem dlužno přisvědčiti nalézacímu soudu, který správně kvalifikoval toto jednání jako přečin pletich dle §u 11 čís. 4 zákona o lichvě. Za pletichy dlužno považovati jakékoliv jednání, které při převodu zboží z výroby do spotřeby dostává se do rozporu s požadavky hospodářské nutnosti a účelnosti a touto nekalostí účinkuje na ceny zboží ve směru vzestupném. Při posouzení, zda tu je taková nekalost, nezáleží jedině na okolnosti, zda je pachatel k obchodování živnostensky oprávněn; s hlediska spotřebitelstva může býti prospěšnou činností, t. j. takovou, která zboží zdražuje jen o tolik, kolik je nutno neb alespoň účelno, by zboží bylo přivedeno k spotřebitelům, i činnost osoby, k obchodování živnostensky neoprávněné. Zdali je prospěšnou a proto bezzávadnou v tomto smyslu, dlužno posuzovati dle toho, zda je činnost pachatelova k převodu zboží vůbec nutna neb účelná a zda nakládal v případě kladném pachatel se

zbožím způsobem, jakým jím nakládá obchod řádný, dbalý oněch požadavků. Podstatnou částí převodu zboží z výroby do spotřeby, tedy obchodu, tento převod obstarávajícího, je doprava zboží z místa výroby, po případě velkoobchodu, na místo spotřeby, při zboží cizozemské výroby pak též dovoz z ciziny do tuzemska. Třebaže způsob nabývání a způsob odbytu zboží jsou bezvadnými, může nekalá, bezprávná, pletichářská a proto s hlediska §u 11 čís. 4 trestná povaha činnosti pachatelovy v tom spočívati a příčinou zdražovacího účinku zákonem potíraného to býti, že d o p r a v a zboží děje se způsobem nekalým. Po této stránce nemůže býti pochybnosti o tom, že řádný, požadavků hospodářské nutnosti a účelnosti dbající obchod dopravuje zboží dopravními prostředky hromadnými ve množstvích větších jako náklad, nikoli jako cestovní zavazadlo, by takto dopravní náklady poměrně snížil, a že zboží dováží z ciziny cestami k tomu určenými, nikoli cestou tajnou a podloudně. Jest na bílední, že tato nekalost dopravy (dovozu) účinkuje na ceny zboží ve směru vzestupném, jelikož doprava osob a osobních zavazadel jest poměrně dražší, než doprava nákladů, a podloudný dovozce domáhá se nejen náhrady za zmeškaný čas, nýbrž i většího zisku již pro nebezpečí trestu a ztrátu zboží v případě přistižení. Nelze proto shledati pochybeným právní názor nalézacího soudu, že zjištěná činnost stěžovatele — který jel za účelem nákupu poměrně malých množství osobně do Vídně a dopravil zboží tam nakoupené do tuzemska podloudně — vybočuje — pokud jde o tabák, z rámce řádného obchodování a bylo způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby a zakládá tudíž přečin trestných pletich dle §u 11 čís. 4 bez ohledu na to, že ceny kuřiva tuzemského jsou autoritativně stanoveny. Pokud jde o ostatní předměty potřeby, stěžovatelem z Rakouska do tuzemska dopravené a zde dále zcizené, nelze sice souhlasiti s náhledem prvního soudu, že jednání obžalovaného tvoří skutkovou podstatu trestních pletich v technickém smyslu, jak zákon má je na mysli, nicméně jednání toto nutno kvalifikovati jako přečin řetězového obchodu, poněvadž obžalovaný jest na cestě přechodu věcí, o které se jedná, od výrobce k spotřebiteli článkem zbytečným, a včlenil se do věci zcela neužitečně a neprospěšně. Za tohoto stavu věci nebylo při obchodování těmito předměty potřeby třeba zvláště ještě zjišťovati, že činnost obžalovaného byla způsobilá stupňovati jich ceny, neboť řetězový obchod tuto způsobilost již pojmově předpokládá. Vzhledem k tomu, že každý řetězový obchod jest dle doslovu zákona zároveň druhem pletich, není třeba rozsudečný výrok v tomto směru opravovati. Pod cenami přiměřenými, za jaké se mají předměty potřeby dle účelu zákona dostati do rukou spotřebitelů, rozumí zákon o válečné lichvě ceny, které převyšují výrobní náklady jen o režijní náklady řádného obchodu a o mírné zisky výrobce a řádných obchodníků. Zákon nerozeznává v tomto směru, zda jde o zboží tuzemské či cizozemské výroby. Při posuzování otázky, zda nastalo nebo mohlo v tomto případě nastati činností pachatelovou bezprávné zdražování zboží, dlužno proto bez výjimky vycházeti z výrobních nákladů právě onoho zboží, jímž pachatel pletichářsky nakládal, a zkoumati, zda na tvoření konečné, vůči tuzemským spotřebitelům uplatňované ceny zboží účinkoval nekalý způsob obchodování pachatelova ve směru vzestupném. I nezáleží pak na tom, že za jiné zboží — lhostejno, zda tuzemské či cizozemské výroby — platívaly se, třebas i v řádném obchodě tuzemském, stejné nebo ještě vyšší ceny, než jaké požadoval pachatel. Není tu ani právního, ani hospodářského důvodu, by jako odměna za bezprávnou činnost, skládající se z podloudného dovozu a nekalého obchodování, připadlo pachateli rozpětí v cenách, které je výsledkem různosti poměrů výrobních v tuzemsku a v cizozemsku. Nelze proto pokládati za právně pochybené stanovisko nalézacího soudu, který přihlížel výhradně k tomu, že nekalou činností stěžovatelovou byly ceny zboží, podloudně jím dovezeného, jeho překupnickým ziskem bezprávně stupňovány, ponechávaje právem stranou výši cen, za jiné zboží téhož druhu v tuzemsku placené.

Čís. 1374.

Lesní hajní, ustanovení soukromým majitelem lesů, třebas byli k žádosti jeho vzati politickou správou do přísahy, nejsou bezpečnostními orgány, míněnými v §u 141 tr. ř. a nepožívají při domovní prohlídce, od lesní krádeže časově a místně oddělené, ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr II 746/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného ro rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 7. července 1922, jímž byl uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. a přestupkem §u 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, sprostil obžalovaného dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek §u 312 tr. zák., v ostatním pak odkázal věc místně příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného H. sluší pokládati za opodstatněnu, pokud — dovolávajíc se zmatečního důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. — dovozuje, že hajní G. a B. nevykonávali domovní prohlídkou, jejíž provedení stěžovatel zmařil, veřejnou službu. Stížnost nepostřehuje ovšem přesně podstaty otázky, o kterou jde, dokazujíc, že tu nebylo podmínek, za kterých lze dle §u 139 až 142 tr. ř. vykonati domovní prohlídku. Rozhodným jest jedině, zda byla osoba, v §u 68 tr. zák. jmenovaná, k úkonu, jejž pachatel mařil, formálně oprávněna, t. j. zda spadá tento úkon v obor povinností a práv, která přísluší oné osobě dle služby, k níž byla ustanovena. Nezáleží však na tom, zda jsou konkretní podmínky úkonu, o který jde, t. j. zda bylo předsevzetí jeho v případě, o nějž šlo, materielně zákonným. Služebním úkonům formálně oprávněných činitelů dlužno se bez odporu podrobiti, ovšem bez újmy práva, stěžovati si na příslušném místě do materielní bezprávnosti úkonu. Jde tudíž o rozhodnutí otázky, zda spadá provádění domovní prohlídky u stěžovatelů v obor oprávnění (povinností) svědků G-a a

B-a, jakožto přísežných lesních hajných panství P. ve V. Druhý odstavec §u 141 tr. ř. a doslovně s ním souhlasící § 2 zákona ze 27. října 1862 čís. 88 ř. zák., platný až do počátku účinnosti zákona z 9. dubna 1920 čís. 293 sb. z. a n., připouštějí za předpokladů tam stanovených, aby bezpečnostní orgány vykonávaly za účelem trestního soudnictví domovní prohlídky ze své moci. Než slova »bezpečnostní orgány« odnášejí se ke slovům »úřady bezpečnostní« v prvém odstavci §u 141 tr. ř. použitým a znamenají zřejmě zřízence bezpečnostních úřadů. To plyne z předcházejícího §u 140 tr. ř. a předpisu druhé věty §u 24 tr. ř., že bezpečnostní úřady a jejich zřízenci smějí domovní prohlídky vykonávati jen v případech, v trestním řádu předvídaných. Ke zřízencům bezpečnostních úřadů, t. j. úřadů veřejných, nelze však počítati lesní hajné, kteří byli ustanoveni soukromým majitelem lesů, třebaže byli k jeho žádosti politickou správou vzati do přísahy. Dle §u 53 lesního zákona pokládají se zřízenci, kteří byli dle §u 52 pro službu ochrany lesů vzati do přísahy, v lesní službě za veřejnou hlídku a mají v této příčině veškerá zákony stanovená práva, která příslušejí vrchnostenským osobám a civilním strážím. Pojem lesní služby vymezují následující §§ 55 až 58. Předpis § 55 mluví o osobách přistižených v lese mimo veřejné cesty, § 57 o osobách při samém pychu (t. j. lesním) postižených a nebo z pychu podezřelých, § 58 o osobách, které se daly — byvše přistiženy při samém činu, t. j. lesním pychu — na útěk. Lesní služba je tudíž místně omezena na obvod lesů, dohledu dotyčného zřízence svěřených. Jedinou výjimkou, při níž však jsou úkony mimo lesy předsevzaté jen pokračováním služebního úkonu, v lese započatého, a proto částí vykonávání lesní služby, jsou případy, jež předvídá předpis §u 58, že totiž lesní hlídač může osobu při samém činu přistiženou, dá-li se na útěk, stíhati též mimo les a zabaviti lesní produkt, jí odcizený. Obdobné jsou předpisy zákona ze 16. června 1872 čís. 84 ř. zák. Budiž ponechána stranou otázka, zdali lesní hlídač smí při takovém stíhání pachatele bezprostředně po činu vniknouti do cizího obydlí, ač § 16 služební instrukce pro bývalé c. k. lesní odkázal bezvýjimečně lesního na intervenci obecního starosty, nastane-li při pátrání po pachatelích objeveného pychu a stíhání jejich stop nutnost vkročiti do cizího domu neb ohraženého místa. Jest jednáním, časově od doby, kdy čin byl spáchán, místně od obvodu, v němž lesní hajný koná svou službu, dohlížeje nad lesem, chráně ho proti škůdcům a odbíraje odcizený lesní produkt postiženému škůdci podstatně odlišným, když hajný — zjistiv ve svém služebním obvodě stopy spáchaného pychu, jehož pachatelé dávno zmizeli, pátrá v té neb oné osadě po neznámých mu pachatelích a za účelem vypátrání a usvědčení jich vniká do cizího obydlí, najmě, děje-li se tak po uplynutí doby, ve které hajný mohl sobě zajistiti lehce pomocnou činnost bezpečnostních úřadů, k takovému pátrání, zejména též §em 24 tr. ř. povolaných, oznámením trestného činu četnické stanici neb obecnímu úřadu. Svou službu, směřující k ochraně lesů, konal by hajný ovšem, jsa přítomen při pátrání a domovní prohlídce, prováděné následkem takového oznámení zřízencem bezpečnostního úřadu (četníkem, obecním starostou, strážníkem), který ho z příčiny jeho služby k těmto svým úkonům na pomoc přibral. Samostatné pátrání v osadách a domovní prohlídky průběhem jeho vykonané nespadají však v obor lesní služby. Hajný není k nim ani formálně oprávněn a nepožívá při nich zvláštní ochrany §§ 68, 81, 312, 314 tr. zák. Dle zjištění nalézacího soudu vykonávali hajní G. a B. domovní prohlídky, o které jde, dne 26. února 1920 v obci V. za účelem zjištění, kdo se krádeže dříví, předešlého dne v lese »Hůrka« u V. spáchané, súčastnil; tedy nikoliv u stíhání určitého pachatele při činu samém přistiženého, za účelem zabavení věcí, s nimiž se dal na útěk, nýbrž od činu časově a místně zcela odděleně za účelem vypátrání a usvědčení neznámých pachatelů. Nebyli dle toho, jak dovoděno, k nim ani formálně oprávněni. Rozkaz nadřízeného jim lesního úřadu, t. j. soukromé správy soukromých lesů nemohl jim zjednati oprávnění, dle zákona se jim nedostávajícího. Opačný náhled nalézacího soudu, že vykonávali, plníce tento rozkaz, svou službu jako přísežní hajní, tedy jako osoby v §u 68 tr. zák. jmenované, příčí se správnému výkladu zákona. Výrok prvé stolice na tomto nesprávném použití zákona spočívající, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem §u 81 a přestupkem §u 312 tr. zák. — je zmatečným dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. — Bylo jej zrušiti a s ním i výrok o trestu a výroky s tím související. Z obžaloby pro přestupek §u 312 tr. zák. bylo stěžovatele dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostiti, jelikož této skutkové podstaty z uvedených důvodů tu není a soukromá obžaloba osobami, jichž se urážky týkají, podána nebyla. Ze skutkového podkladu obžaloby zbývá ublížení na těle Josefu B-ovi. Ježto však skutková zjištění nalézacího soudu nestačí k posouzení, jakého rázu bylo toto ublížení, bylo věc vrátiti k novému projednání a rozhodnutí v tomto směru a přikázati ji okresnímu soudu místně příslušnému, jelikož přichází v úvahu již jen skutková podstata §u 411, nebo §§ 8, 411, či § 431 tr. zák.

Čís. 1375.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Způsobilost stupňovati cenu předmětu potřeby jest s řetězovým obchodem již pojmově spojena a netřeba ji zjišťovati, ani jde-li o věci kradené.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1923, Kr II 797/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Novém Jičíně ze dne 13. září 1922, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem řetězového obchodu dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se zmatku č. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozujíc, že tu není skutkové podstaty řetězového obchodu, jelikož jde o tabák ukradený, na převodu jeho súčastnili se pouze činitelé dva, totiž zloděj, který stěžovatelce tabák prodal a stěžovatelka,

a jelikož ceny kuřiva, státem upravené, nebyly zvýšeny. K vývodům těm nelze přisvědčiti. Nezáleží na tom, že i při řádném převodu kuřiva z továrny na spotřebitele jsou činnými mezičlánky dva, totiž hlavní sklad a trafika. Budiž připuštěno, ač to rozsudek prvé stolice nezjišťuje, vzhledem ku zprávě továrny na tabák, že tabák, z něhož stěžovatelka zhotovila cigarety V-em prodávané, byl z některé tuzemské továrny ukraden, nebylo však stěžovatelkou při hlavním přelíčení tvrzeno a není tu ani ničeho, co by poukazovalo na to, že tabák odcizil sám onen muž, jenž jej stěžovatelce prodal; není proto vyloučeno, že byl zbytečným mezičlánkem již dodatel stěžovatelčin. Není sporu, že dodatel stěžovatelčin mohl prodati tabák přímo samospotřebitelům a, koupila-li stěžovatelka tabák od onoho muže za účelem dalšího zcizování se ziskem, vsunula se tím zcela zbytečně do přechodu zboží a spolupůsobila nad to, neprodavši cigarety sama, vědomě k tomu, že se do přechodu tabáku (cigaret) vsunul další mezičlánek v osobě V-a, jehož činnost byla zbytečná a jehož odměna stupňovala cenu cigaret bezprávně. Právem proto pokládá soud nalézací stěžovatelku za překupnici přebytečnou a zboží zbytečně zdražující. Že zdražující účinek nemohl nastati co do všeho zboží druhu, jakým se bezprávně pachatelem obchoduje, jest s hlediska zákona nezávažno. Stačí, mohl-li nastati, nebo nastal-li skutečně zákonem stihaný účinek co do ceny onoho třebas omezeného a nepatrného množství zboží, které činnost pachatelova zasáhla. Nezáleží tudíž na tom, že ceny kuřiva, řádným obchodem spotřebitelům dodávaného, nebyly a nemohly činností stěžovatelčinou býti zvýšeny, jelikož jsou státem stanoveny a pro řádný obchod závazny. Způsobilost, stupňovati cenu předmětu je s řetězovým obchodem již pojmově spojena, netřeba ji zvláště zjistiti a způsobilost tato není vyloučena ani v případě, když jde o zboží kradené. I cena takového zboží může býti postupnými, zbytečnými meziprodeji zvýšena nad úroveň cen přiměřených, t. j. nad ceny, za které zboží se dodává spotřebitelům obchodem řádným, který uplatňuje nad náklady výrobní jen mírný zisk a režijní náklady, pro převod zboží nutné neb alespoň účelné. Že se tak stalo, pokud se týče mělo státi i v tomto případě činností stěžovatelčinou, vyplývá z toho, že dle posudku činí cena tabáku, o který jde, 117 Kč a cena jedné cigarety 13 h, kdežto cigarety byly by se V-em se svolením stěžovatelčiným prodávaly po 25 h, takže by byla stěžovatelka za 800 cigaret utržila 200 Kč — mimo to ještě V. získal 100 cigaret v ceně nejméně 13 Kč. Jelikož pak stěžovatelka měla mimo nákupní cenu 40 Kč za tabák jen nepatrné výlohy (na dutinky) a nepatrnou námahu (cpaním cigaret), jest zřejmo, že byla by aspoň převalná část rozdílu mezi výtěžkem 200 Kč a cenou, jinak přiměřenou, 117 Kč — zdražovala cigarety bezprávně na úkor odběratelů V-ových.

Čís. 1376.

K pojmu příčinnosti mezi zaviněním (§ 335 tr. zák.) a úrazem. Zavinění brzdařů na železničním neštěstí, ježto neutáhli včas brzdy.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1923, Kr I 1035/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zrvrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Josefa J-a, Čeňka K-a a Antonína Z-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. května 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života dle §§ů 335 a 337 tr. zák. — a uvedl po právní stránce v

důvodech:

Dovolávajíce se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýkají všichni stěžovatelé především, že nalézací soud uznal na příčinnou souvislost mezi zjištěným opomenutím obžalovaných a železniční nehodou, ač jí tu nebylo. Pravou příčinu neštěstí jest prý hledati jinde, a to dle stížnosti všech obžalovaných v tom, že strojvůdce H. jel nepřípustnou rychlostí 40 km, že nepůsobily řádně ani automatická brzda, ani brzda na služebním voze, podle stížnosti Josefa J-a mimo to i v tom, že brzdy u nákladního vlaku čís. 380 byly nesprávně rozděleny, že rychloměr na stroji byl porouchán, že obžalovaný Antonín Z., jenž jel poprvé jako brzdař, nebyl vyškolen a začal pozdě brzditi, že špalky u signálního vozu a snad také u ostatních vozů nepůsobily řádně, konečně, že hradla byla u Roztoklat na »zakázanou jízdu«, pročež brzdaři utahovali brzdy, pak ale ukázala hradla na »volno«, pročež brzdaři brzdy opět uvolnili, takže se vlak se spádu rozejel a dostal smyk. Při tom snaží se zmateční stížnosti dokázati, že vinu na nehodě nese hlavně strojvůdce H. a napadají za tím účelem zjištění soudu nalézacího, že H., jenž vůbec obžalován nebyl, na srážce viny nemá. Pokud ony okolnosti nemohou přicházeti v úvahu již při přezkoumávání napadeného rozsudku s hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř. bude o nich pojednáno při rozboru výtek stěžovatelů po stránce formelní. Většina námitek těch vychází z nesprávného právního názoru o pojmu příčinné souvislosti. Přečinem, uvedeným v §§ech 335 a 337 tr. zák., je každý čin a každé opomenutí, o němž pachatel z důvodů, v §u 335 tr. zák. uvedených, mohl seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečenství života, zdraví nebo bezpečnosti těla lidského, nastane-li z toho těžké poškození na těle nebo smrt člověka. Ke skutkové podstatě tohoto deliktu po stránce objektivní se tudíž vyhledává příčinná souvislost činu neb opomenutí s nebezpečím, z něhož povstaly uvedené následky. Příčinnou jest však každá okolnost, jež buď sama o sobě nebo společně s jinými okolnostmi shora uvedené nebezpečí a následky jeho přivodila a bez něhož by uvedené následky buď vůbec nebyly nastaly nebo ne v takovém stupni. Určitý výsledek může míti a má pravidelně více příčin a pachatel zapříčiní nebezpečí i tehdy, když jeho zavinění je v řetězu různých příčin takovou složkou, že jeho odpadnutím odpadlo by ono nebezpečí buď vůbec nebo by se aspoň zmenšilo. Správnost a nutnost tohoto názoru o příčinné souvislosti ukazuje se obzvláště zřetelně při železniční dopravě. Zde zasahují do sebe jednotlivé úkony všech zřízenců tak úzce, že bezpečnost provozu závisí na tom, aby všichni orgánové konali svou povinnost. Opomenutí jednoho může býti včas napraveno správným

úkonem druhého. Nebezpečí, jež povstalo zanedbáním povinnosti nebo náhodou, může býti stupňováno značnou měrou současným zaviněním jiného zřízence. Je tudíž možno, že železniční neštěstí jest způsobeno současným zaviněním více osob, nebo spoluzpůsobeno náhodou a něčím zaviněním. Pak ale jest za subjektivních, shora uvedených předpokladů, týkajících se možnosti postřehu zla trestně, zodpověden každý, kdo činem neb opomenutím nebezpečí samo nebo určitý jeho stupeň umožnil. V tomto případě jest zjištěno, že srážku vlaků zavinili stěžovatelé tím, že, ač dostávali jako brzdiči při vlaku čís. 380 od strojvůdce tohoto vlaku H-a u Roztoklat návěstí parní píšťalou, by brzdili, tak neučinili a tím zavinili, že vlak nedostatečně brzděný sjel rychle dolů, že nemohl býti již zastaven v posledním okamžiku a že narazil ve stanici Český Brod na vlak čís. 267. Pokud ono zjištění není vyvráceno, nemohou míti úspěchu vývody stěžovatelů, kteří se snaží dokázati nedostatek příčinné souvislosti svého zavinění se srážkou vlaků poukazem na zavinění strojvůdce H-a a jiných osob a na jiné nahodilé okolnosti. Zda srážka byla způsobena také zaviněním jiných osob nebo náhodou, není zde rozhodným, rozhodným je jedině, zda také stěžovatelům jest zavinění na srážce přičísti. Ze shora uvedeného zjištění soudu vyplývá, že takové zavinění (spoluzavinění) obžalovaných tu je a nesou proto tito zodpovědnost za nehodu proto, že opomenuli dle daného návěstí včas a řádně brzditi. Že výsledek — srážka vlaků a smrt a poranění četných osob — byl snad zaviněn též nedbalostí jiných činitelů, nemůže je nijakž ospravedlniti. Než ani druhá hmotněprávní výtka stěžovatelů (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.), že napadený rozsudek neobsahuje zjištění skutkové podstaty ve směru subjektivním, není odůvodněnou. V tomto směru poukazují se stěžovatelé na výrok soudu, že obžalovaní již dle přirozených následků opomenutí zvláště pak podle svých povolání a zaměstnání jako železniční zřízenci (brzdiči) mohli postříci, že se jich opomenutím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí života, zdraví nebo bezpečnosti těla lidského, a na důvody rozsudku, dle kterých všichni obžalovaní jako železniční zřízenci s předpisy o brzdění byli obeznámeni a opětovně o nich poučováni. Ostatně obžalovaní ani se nehájili tím, že si nebyli vědomi následků nebrzdění, a za řízení nepřišlo též nic na jevo, z čehož by mohla vzejíti pochybnost o onom vědomí obžalovaných, to tím méně, ježto je v rozsudku na jiných místech zjištěno, že jde vesměs o železniční zřízence. Obžalovaní hájili se pouze tím, že tvrdili, že brzdili, pokud pak Antonín Z. hájil se tím, že neznal předpisů železničního provozu, zabýval se rozsudek tím podrobně a dospěl k opačnému přesvědčení na základě zjištění, že všichni železniční zřízenci jsou dle výnosu ministerstva železnic ze dne 6. srpna 1920 čís. 30.602 aspoň jednou měsíčně zaučováni ve službě dopravní a komerční a jsou aspoň jednou za rok zkoušeni o předpisech, platících nejen pro posunování, nýbrž i pro vlakovou jízdu. Uvedené zjištění platí nejen ohledně obžalovaného Antonína Z-a, nýbrž následkem totožnosti věci zajisté i ohledně ostatních stěžovatelů. Nevychází tudíž Antonín Z. s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) ze skutkového stavu věci, zjištěného nalézacím soudem, jenž výslovně zjišťuje, že předpisy mu byly známy.

Čís. 1377.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Řetězový obchod cizím deputátním uhlím.
Výhodu, již nabyl levným nákupem, není prodatel povinen poskytnouti dalšímu nabyvateli.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 877/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a staršího do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 5. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem, uvedeným v §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však zmateční stížnosti Josefa B-a staršího a Josefa B-a mladšího, pokud byli stěžovatelé týmž rozsudkem uznáni vinnými přestupkem dle §u 7 (1) lich. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Co se týče obžalovaného Josefa B-a staršího, shledal nalézací soud skutkovou povahu přečinu pletich dle §u 11 č. 4 zákona o lichvě pouze v tom, že jako zřízenec Buštěhradské dráhy koupil od Josefa D-a, rovněž u této dráhy zaměstnaného, dvě poukázky na uhlí deputátní, znějící celkem na 44 q uhlí po 7 Kč za 1 q a že uhlí takto získaného prodal prostřednictvím svého syna Josefa B-a ml. kavárníku Josefu P-ovi 30 q po 20 Kč za 1 q. V prodeji deputátního uhlí, obžalovanému samému přiděleného, neshledal soud pletich a to z toho důvodu, že obžalovaný nabyl tohoto uhlí řádným a dovoleným způsobem a byl oprávněn volně jím nakládati a po případě je prodati. Pokud tudíž zmateční stížnost označuje soudcovský výrok nesprávným proto, že spatřuje pletichy i v prodeji vlastního deputátního uhlí, jsou její vývody bezpředmětnými. Naproti tomu podřadil však nalézací soud shora uvedenou a zjištěnou činnost obžalovaného bezvadně pod § 11 čís. 4 zákona o lichvě a není dán stížností dovolávaný důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Jak ze zjištění rozsudkového vyplývá, byly poukázky na uhlí u spotřebitele uhlí, za kterého dlužno pokládati Josefa D-a. Nebylo proto třeba se stanoviska hospodářského, by poukázky na uhlí byly ještě na někoho jiného převáděny za tím účelem, aby některý jiný spotřebitel obdržel uhlí. Kupoval-li stěžovatel tyto poukázky na uhlí od Josefa D-a za tím účelem, aby uhlí, které na ně obdržel, dále prodával, třebas i spotřebitelům uhlí, vsunul se jako hospodářsky zbytečný a naprosto neužitečný článek do obchodu s uhlím a jeho činnost obsahuje všecky znaky řetězového obchodu podle §u 11 čís. 4 zákona o lichvě. Stěžovatel byl si této neprospěšnosti svého jednání také vědom, jak vyplývá ze zjištění rozsudku nalézacího soudu, že neoprávněně učinil poukázky na uhlí předmětem obchodu za úplatu. Jak objektivně, tak i subjektivně zjistil proto nalézací soud skutkovou podstatu řetězového obchodu, který jest jenom jedním druhem pletich, a nebylo proto potřebí zabývati se otázkou, zda nalézací soud správně podřadil zjištěnou

činnost obžalovaného Josefa B-a staršího jiným pletichám, jichž skutková podstata jest rovněž v §u 11 čís. 4 zákona lichevního obsažena. Poněvadž nebezpečí, stupňovati cenu uhlí, jest spojeno již s tím, že se stěžovatel zbytečně v obchod uhlím vsunul a takto uhlí od spotřeby oddaloval, s čímž pravidelně bývá spojeno již nebezpečí stoupnutí ceny předmětu, jímž se řetězový obchod provozuje, nebylo potřebí, by ještě zvláště byla tato způsobilost jednání obžalovaného zjišťována. Bezpodpodstatna jest dále námitka obžalovaného Josefa B-a st., že nemohl s uhlím, kterého sám nepotřeboval, jiného nic činiti, než je prodati. Toto tvrzení mohlo by platiti nanejvýše jen o uhlí, které bylo stěžovateli samému jako železničnímu zřízenci přiděleno, — ač i toto uhlí byl by mohl železniční správě vrátiti a nebyl by musil je prodávati, — jest však naprosto bezvýznamno pro prodej uhlí, kterého stěžovatel nabyl na poukázky, koupené od Josefa D-a, ve kterézto příčině zmateční stížnost patrně rovněž chce se této okolnosti dovolávati, neuvádějíc nic jiného, než že nebylo pletich ani v tom, když Josef B. starší prodával uhlí, na něž získal poukázku od Josefa D-a, majíc patrně na mysli důvody, které uvedla před tím a ve kterých právě jest uvedeno, že sám uhlí nepotřeboval. Tímto tvrzením poráží se stěžovatel sám, neboť dokazuje takto docela nepochybně, že u něho šlo jen o zbytečnou obchodní činnost s uhlím. Že by uhlí, získané na poukázku koupenou od Josefa D-a, bylo součástkou platu stěžovatele Josefa B-a staršího, nelze tvrditi a nemůže se proto stěžovatel touto okolností ani v této příčině omlouvati. Z veškerých svrchu uvedených úvah jest zřejmo, že zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a jest neodůvodněna, pokud směřuje proti odsouzení pro přečin podle §u 11 čís. 4 zákona o lichvě; byla proto v této části zavržena.

Jinak jest zmateční stížnost Josefa B-a st. a dále i zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a ml. oprávněna, tvrdíc, že nalézací soud vychází při posuzování pojmu zřejmě přemrštěné ceny z nesprávného právního stanoviska (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.). Nalézací soud posuzoval zřejmou přemrštěnost ceny uhlí, oběma obžalovanými požadované, s hlediska zřejmě přemrštěného zisku, ale toto stanovisko nenalézá v §u 7 zákona o lichvě opory. Výše zisku jest podle tohoto zákonného ustanovení důležita jen pro posouzení, zda jde o přečin předražování. Zásadně však závisí vina pachatelova jenom na tom, zda požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, která zde může býti již tenkráte, nabyl-li poslední článek, který dodával předmět potřeby spotřebiteli. zboží již za ceny příliš vysoké, utvořené souhrnem neoprávněných zisků a nákladů před dobou, než se zboží dostalo k poslednímu dodavateli. Lichevní zákon má zde patrně na zřeteli, že spotřebitele, který za poměrů vyvolaných válkou jest ochoten platiti i vysoké ceny za předměty potřeby, jest zapotřebí chrániti proti těmto vysokým cenám i tehdy, když poslední dodavatel jeho neměl třeba žádného zisku. Jest proto uvažovati pro posouzení viny obou stěžovatelů, zda požadovali zřejmě přemrštěnou cenu. V této příčině jest přihlížeti k tomu, že obžalovaný Josef B. st. obdržel svou vlastní poukázku na uhlí za cenu 1 Kč 36 h za 1 q uhlí, že platil Josefu D-ovi za poukázku po 7 Kč za 1 q uhlí a že tento nákup znamenal pro něho osobní výhody a rovněž osobní výhodu pro obžalovaného Josefa B. ml., který podle zjištění nalézacího soudu nevěděl vůbec, že jde o jiné uhlí, než které obžalovaný Josef B st. obdržel na vlastní poukázku. Tato osobní výhoda v ceně uhlí nemůže však přijíti k dobru osobám jiným. Přenesení této výhody na další nabyvatele uhlí nebylo by ani hospodářsky ani s hlediska zákona lichevního odůvodněno; jestiť účelem jeho jen, by spotřebitelům dostalo se zboží za ceny, jejichž výše je podmíněna výhradně poměry výroby a řádného obchodu. Nelze proto mluviti o zřejmé přemrštěnosti ceny nějakou osobou požadované, když přes její zisk cena ii požadovaná nepřekročuje výši ceny výrobní, pokud se týče ceny v řádném obchodě vyvinuté. Jest proto třeba vyšetřiti, zda jak Josef B. st., tak i Josef B. ml., si osvojili jen tuto výhodu v ceně uhlí, či zda ještě uhlí předražovali nad jeho ceny, v řádném obchodě plativší. V této příčině neposkytuje však rozsudek dostatečného základu, poněvadž, mluvě o běžné ceně uhlí v Praze mezi 18—20 Kč za 1 q, neuvádí, zda tu jde o běžnou cenu v řádném obchodě, či zda je to běžná cena, která se vyvinula v obchodě podloudném. Pro posouzení věci ze správného, svrchu uvedeného právního stanoviska jest však nutno, přesně zjistiti ceny uhlí v řádném obchodě a, byly-li ceny úředně stanovené, tyto ceny, by pak mohlo býti bezpečně posouzeno, zda stěžovatelé, — z nichž obžalovaný Josef B. st. částečně, pokud jde o uhlí, s nímž provozoval řetězový obchod, neměl jako řetězový obchodník vůbec nároku na zisk, — požadujíce více než cenu pro řádný obchod platnou, požadovali za 1 q uhlí cenu zřejmě přemrštěnou. Podle §u 288 čís. 3 tr. ř. bylo proto zmateční stížnost obou obžalovaných v této části vyhověno.

Čís. 1378.

Zrušovací soud jest příslušným, rozhodovati i o odvolání do usnesení nalézacího soudu, jímž bylo zvláště rozhodnuto o podmíněném odkladu výkonu trestu, byla-li proti rozsudku podána zmateční stížnost, třebas nikoliv právě tím, jehož se týkalo rozhodnutí o podmínečném odkladu výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr 881/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 22. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a nevyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství z nálezu (usnesení) téhož soudu ze dne 31. května 1922, jímž spoluobžalovanému Josefu M-ovi byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dlužno zabývati se odvoláním státního zastupitelství z nálezu (usnesení) soudu ze dne 31. května 1922, jímž spoluobžalovanému Josefu

M-ovi byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu. Zrušovací soud uvažoval především o otázce, zda je k rozhodování o tomto odvolání příslušným sám, či sborový soud druhé stolice. O zmateční stížnosti rozhoduje dle druhého odstavce §u 285 tr. ř. zásadně soud zrušovací, o odvolání dle třetího odstavce §u 294 tr. ř. zásadně sborový soud druhé stolice. Toliko v případě, že kromě odvolání podána byla i zmateční stížnost, rozhoduje zrušovací soud dle §u 296 tr. ř. též o odvolání, a to bez rozdílu, zda vychází obojí opravný prostředek od téže strany či od stran různých. Účelem tohoto zákonného ustanovení jest jednak urychlení opravného řízení, jednak má tím býti zabráněno, by se prozkoumáním téže trestní věci nezabývaly — zcela nehospodárně — jak zrušovací soud, tak i sborový soud druhé stolice, když-že zrušovací soud beztak, rozhoduje o zmateční stížnosti, zároveň nabyl pro rozhodování o odvolání nutné znalosti obsahu spisů. V případě, o který jde, směřovalo odvolání státního zastupitelství, týkající se obžalovaného Josefa M-a, ohledně něhož zmateční stížnost podána nebyla, proti usnesení (nálezu), vydanému ve smyslu §u 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. teprve po vynesení rozsudku, jímž byli odsouzeni jak Rudolf R., který zmateční stížnost podal, tak i Josef M. Neodpírá tedy odvolání tak, jako zmateční stížnost Rudolfa R-a, přímo rozsudku a mohla by tu proto vzniknouti pochybnost, zda i pro tento případ platí ustanovení §u 296 tr. ř., jež předpokládá, že zmateční stížnost a odvolání čelí proti t é m u ž r o z s u d k u. Pochybnost ta jest však bezdůvodna. Jak z ustanovení §u 7 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 562 sb. z. a n. plyne, má soud prvé stolice konati šetření, potřebné pro rozhodnutí o podmíněném odsouzení spolu se šetřením ohledně viny a trestu (arg. § 1 vlád. nař. ze dne 11. listopadu 1919, čís. 598 sb. z. a n.) a má dotyčný výrok zpravidla býti pojat do rozsudku. Toliko v případě, že by to nebylo možno, rozhoduje o tom soud po konaném šetření usnesením. Již z toho vysvítá, že pozdější takové rozhodnutí jest jen formálně samostatným usnesením, věcně však doplňkem, částí rozsudku samého, čemuž nasvědčuje i ta okolnost, že usnesení to vynáší se ve veřejném zasedání, řízeném podle zásad, platných pro hlavní líčení, z čehož patrno, že i zasedání to jest toliko doplněním hlavního líčení, které se ukončuje usnesením, rozsudek doplňujícím. Jde-li však o pouhý doplněk rozsudku, platí pro toto usnesení i ustanovení §u 296 tr. ř., pro což ostatně mluví také uvedené důvody, tvořící podklad ustanovení §u 296 tr. ř. K témuž výsledku dojde se, uváží-li se procesuální důsledky ustanovení posledního odstavce §u 7 zmíněného zákona, dle něhož výrok o podmíněném odkladu trestu je podroben týmž opravným prostředkům, jako výrok o trestu. Poněvadž opravné prostředky proti výroku o trestu jakož i řízení o nich upraveny jsou řádem trestním, znamená toto ustanovení, že o b ě alternativy druhého odstavce §u 7 jsou procesuálně včleněny ve všechna příslušná ustanovení řádu trestního (tedy i §u 296 ř. tr.), zároveň je i obsahově rozšiřujíce) tak zejména v použitelnosti §u 281 čís. 11 ř. tr.). Nad to dlužno v počet vzíti také okolnost, že dle §u 290 tr. ř., pokud se týče dle §u 295 tr. ř. jest povinností zrušovacího soudu, by sám od sebe zkoumal, zda důvody, o něž

opírá se jeho opatření, učiněné na základě zmateční stížnosti ve prospěch některého obžalovaného (§ 290 tr. ř.), pokud se týče důvody, z nichž snížil trest ve prospěch některého obžalovaného (§ 295 tr. ř.), prospívají též jinému spoluobžalovanému, který nepodal zmateční stížnosti, pokud se týče odvolání a aby v kladném případě sám od sebe postupoval tak, jako kdyby i tímto obžalovaným podána byla zmateční stížnost, pokud se týče odvolání. Je zřejmo, že by bylo zrušovacímu soudu znemožněno, plniti tuto zákonnou povinnost, kdyby ohledně usnesení ve smyslu druhého odstavce §u 7 zákona o p. o. zůstávala příslušnost k vyřizování odvolání vyhrazena sborovým soudům stolice druhé. Ze všech těchto důvodů je zrušovací soud toho náhledu, že jeho příslušnost jako soudu odvolacího (§ 296 ř. tr.) vztahuje se také na spolu se zmateční stížností předložená odvolání — čímkoliv — z u s n e s e n í učiněných soudem prvé stolice ve smyslu druhého odstavce §u 7 zákona o podmíněném odsouzení.

Čís. 1379.

Ke skutkové podstatě §u 132 tr. zák. se nevyhledává, by svěření pod dozor stalo se výslovně, jen když svůdce měl povinnost bdíti nad mravným chováním osoby jím svedené, aniž se vyžaduje, by svedená osoba byla mravně bezúhonnou neb aby překonán byl zvláštním násilím její mravní odpor.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 941/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dokonaného i nedokonaného svedení ke smilstvu dle §§ů 8, 132, III. tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti dle §u 281, čís. 9 a) a 10 tr. ř., věcně však jen čís. 9 a), uplatňuje proti výroku, jímž obžalovaný byl odsouzen pro zločin dokonaného a nedokonaného svedení ke smilstvu dle §§ 8, 132, III. tr. zák., že tu není skutkové povahy tohoto zločinu, jelikož Marie K-ová a Marta Š-ová nebyly vůči obžalovanému v poměru dozorném ve smyslu ustanovení §u 132 III. tr. zák., mimo to že není tu náležitosti svedení. V onom směru uvádí, že obžalovaný jest mrzákem, oloupeným o zrak a neschopným ku svedení a provozování své živnosti i k vedení domácnosti, že se tedy nemohl starati a nesta ral ani o živnost a obchod, tím méně o domácnost, že všechny služebné najímala a přijímala jeho manželka vlastním jménem, která také měla dohled na děvčata, takže tyto dívky byly svěřeny dozoru manželky obžalovaného, nikoliv však jeho samotného, jenž sám dohledu a dozoru potřebuje. Ale již napadený rozsudek správně dovodil

bezdůvodnost této námitky. Nezáleží na tom, by svěření pod dozor stalo se výslovně, nýbrž stačí, že svůdce měl, na př. jako hlava domácnosti, povinnost, bdíti nad mravným chováním osoby jím svedené. Soud nalézací sice zjišťuje, že obžalovaný provozuje pod svou vlastní firmou kožešnictví, ale, ježto trpí rozsáhlými zákaly obou rohovek a tudíž k vykonávání své živnosti není úplně způsobilým, zastupuje ho v závodě jeho manželka, která pro závod svého manžela přijala děvčata k výpomoci v obchodě jako zástupkyně svého manžela. Přes to však zůstal obžalovaný hlavou domácnosti a nebyl svou chorobou zbaven povinnosti a také ne úplně způsobilosti, bdíti nad mravním chováním osob služebných, které pro své osobní poměry, zejména pro svůj nedozralý věk dozoru ještě potřebují, jak tomu bylo při prodavačce 17leté Marii K-ové a 18leté služebné Martě Š-ové, dívkách mladých, nezkušených a mravně úplně nezkažených. Právě okolnost, ve stížnosti uvedená, že tyto mladé dívky samy odešly z domova, vydaly se na cestu do Prahy a zde samy vyhledaly si služebná místa, poukazuje k tomu, že byly vydány zvýšenému nebezpečí mravnímu a proto dohledu potřebovaly. Bylo tedy přirozenou povinností obžalovaného, by, pokud byl k tomu schopným, jako hlava domácnosti, bděl nad jejich mravním chováním a nesváděl jich sám k nemravnostem. Právem nalézací soud měl za to, že Marie K-ová a Marta Š-ová byly dozoru obžalovaného svěřeny. V druhém směru zmateční stížnost uplatňuje, že způsob, jakým si dívky počínaly po stránce mravní, nasvědčuje tomu, že nějakého svádění se strany obžalovaného k nemravným činům nebylo třeba, by se mohlo říci, že obžalovaný využitkoval poměru dozorného. Nehledě k tomu, že tyto vývody nevycházejí ze zjištění soudu nalézacího, že dívky byly mravně nezkaženy, dlužno poukázati k tomu, že § 132 tr. zák. nevyhledává, by osoba sváděná byla mravně bezúhonnou neb aby překonán byl zvláštním násilím mravní odpor. Stačí, přiměje-li ji svůdce, by smilný čin spáchala nebo trpěla, což soud prvé stolice správně zjišťuje, a obžalovaný ohledně Š-ové také doznal, tvrdě, že sama na jeho vyzvání po prvé za ním přišla do skladiště a tam s ním tělesně obcovala. Jest tedy i druhá výtka bezpodstatna, a bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 1380.

V tom, že podnikatel nadále pracoval v provozovně neschválené příslušným úřadem, a že kupitelům provozovny zamlčel její neschválení, jest spatřovati zavinění jeho na úrazu, jenž vzešel z vadného zařízení dílny.

Příčinná souvislost mezi zaviněním (§ 335 tr. zák.) a smrtelným výsledkem není přerušena tím, že působili také jiní činitelé, již měli v zápětí smrtelný výsledek.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 1239/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. října 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 335 tr. zák.

Důvody:

Nalézací soud vzal na základě obhajoby obžalovaného o výpovědi spolužalovaných za prokázáno, že stěžovatel chtěl svým výrokem, že dílna je schválena a není schválena, spoluobžalované jako kupitele dílny uvésti v omyl a chtěl je utvrditi v domněnce, že dílna je schválena a že se jedná snad jen o nějakou maličkost, stran které jest podán rekurs. Dále vzal soud na základě spisů okresní politické správy za jisto, že dílna příslušným předpisům neodpovídala, že výměrem okresní politické správy ze dne 18. února 1921 byl obžalovaný vyrozuměn, že schválení uzenářské dílny se odpírá, poněvadž v žádném směru neodpovídá příslušným předpisům, že však obžalovaný přes to v ní svou živnost dále provozoval, žádných ochranných opatření neprovedl a spokojil se tím, že podal do výměru okresní politické správy odvolání k zemské politické správě, pracoval však v dílně dál a dokonce postavil do ní, ač byla přeplněna, ještě jeden stroj, který tam vůbec nepatřil. Když za těchto okolností obžalovaný dle vlastního udání kupujícím sdělil pouze, že dílna je schválena a není schválena, a když jim zejména zamlčel existenci a obsah hořejšího zamítavého výměru okresní politické správy, je plně oprávněn závěr soudu, že v tom spatřovati dlužno zavinění obžalovaného a dlužno odpor stížnosti proti tomu odmítnouti jako nepřípustné brojení proti přesvědčení soudcovskému. Oznámil-li obžalovaný kupujícím jen, že podal proti zamítavému usnesení rekurs, nestačilo to, poněvadž povinností jeho bylo, by kupující nepokrytě a dle pravdy o všem informoval a zejména jim sdělil, na kterých podmínkách bylo schválení dílny učiněno závislým. Neučinil-li tak, padá mu k vině opomenutí, o němž nejen již dle jeho přirozených, pro každého snadno poznatelných následků a podle svého povolání, ale jmenovitě dle pokynů, administrativním úřadem mu daným, nejen mohl, nýbrž musil nahlédnouti, že je způsobilé přivoditi nebezpečí, v §u 335 tr. zák. uvedená. Za tohoto stavu věci nemůže obžalovaného ospravedlniti, že se kupující sami nepřesvědčili u politické správy, jaké má námitky proti dílně, zvláště když dle zjištění rozsudku obžalovaný utvrdil je v domněnce, že dílna je schválena a že se jedná jen o nějakou maličkost, stran které jest podán rekurs, a když kupující v této domněnce mohli býti tím více upevněni okolností, že obžalovaný v dílně živnost provozoval. Není proto opodstatněn ani důvod zmatečnosti čís. 5 ani 9 a) §u 281 tr. ř. Důvod zmatečnosti č. 4 §u 281 tr. ř. spatřuje stížnost v zamítnutí obhájcova návrhu, by opatřen byl chorobopis o poranění učně Eduarda Ř-a a slyšen byl jako svědek ošetřující ho lékař Dr. H. o okolnosti, že Ř. nebyl by zemřel, kdyby si byl dal nohu amputovati. Právem však zamítl soud důkaz tento pro nerozhodnost. V příčinné souvislosti s určitým výsledkem jest činění neb opomenutí tehdy, když vyvolalo i jen tu neb onu z podmínek výsledku. V tomto případě spočívá příčinná souvislost v tom, že by výsledek, t. j. poranění a následující na to smrt u hocha nebyla nastala, kdyby se nebylo sběhlo ono zavinění obžalovaného. On to byl, jenž přivodil jednu a to hlavní z podmínek smrtelného výsledku. Jestli spolupůsobili také ještě jiní činitelé, kteří v zápětí měli, že pora-

nění skončilo smrtí, nepřerušuje to příčinné souvislosti mezi zaviněním obžalovaného a tímto výsledkem. Stížnost přehlíží, že § 134 tr. zák., pokud jde o otázku příčinnosti stanoví pro celý obor trestního práva platnou zásadu, že příčiny mezitím se sběhnuvší, dlužno přičítati pachateli k tíži i tehdy, nebyly-li jím chtěny, a dlužno-li na ně vůči němu pohlížeti jen jako na náhodu. I kdyby proto správným bylo tvrzení stížnosti, že smrtelnému výsledku by se bylo předešlo amputací nohy, nemohlo by to přece obžalovaného vzhledem k tomu, co řečeno, ospravedlniti, poněvadž i za tohoto předpokladu byla zaviněním jeho vyvolána jedna z příčin smrtelného výsledku.

Čís. 1381.

Správce výkupní skupiny při okresním obilním úřadě jest účasten při rozhodování o veřejných záležitostech ve smyslu §u 104 tr. zák.

Skutková podstata §u 104 tr. zák. jest splněna již tehdy, dal-li si úředník z důvodu své úřední činnosti a se zřetelem na ni za úřední výkon, ku kterému byl dle svého úřadu povinen, dříve než k němu přikročil, poskytnouti nebo slíbiti výhody.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 1245/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 13. října 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem, uvedeným v §u 104 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., domáhajíc se však sproštění obžalovaného z obžaloby, uplatňuje ve skutečnosti důvod čís. 9 a) cit. §u. Stížnost namítá předně, že obžalovanému jako správci výkupní skupiny při okresním obilním úřadě v M. nepřislušelo nižádné rozhodování, poněvadž rozhodovací moc ve vlastním slova smyslu vykonával představený obžalovaného, okresní hejtman Dr. J., jako přednosta okresního obilního ústavu. Schází prý proto zákonitá náležitost §u 104 tr. zák., že obžalovaný při rozhodování o veřejných záležitostech konal svůj úřad. Stížnost je bezdůvodna. Zákon nevyžaduje v §u 104 tr. zák., by úředník musil o dotyčné veřejné záležitosti rozhodovati přímo sám, neboli, jak stížnost se vyjadřuje, by rozhodování se musilo díti výrokem obžalovaného samého. Neboť tím, že v §u 104 tr. zák. je před slovy »rozhodování o veřejných záležitostech« použito předložky »při«, dává se na jevo, že zločinu přijímání darů ve věcech úředních může se dopustiti nejen úředník, který o veřejných záležitostech bezprostředně rozhoduje, nýbrž také ten, kdo rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí, byť i jen vyšetřováním a připravováním podkladů, potřebných k rozhodnutí. Podstatnou známkou je vždy, by tu byla účast při vyřizování nebo výkonu vyřízení. Vyslovuje pak nalézací soud správně, že obžalovanému jakožto

správci výkupní skupiny, hledě k povinnostem uloženým mu dle §u 4 nařízení ze dne 6. července 1920 čís. 443 sb. z. a n., zejména šetření osevných ploch, případné soupisy zásob, zjištění stavu sklizně a odhad sklizně, náleželo obstarávati přípravné práce pro rozhodování přednosty obilního ústavu, a zjišťuje také pro projednávaný případ na základě výpovědi svědka Dra J-a, že, byť i obžalovaný sám o stanovení nebo snižování kontingentu nerozhodoval, přece rozhodnutí to svou činností ve smyslu §u 4 cit. nař. připravoval a spolupůsobil při něm. Uvedl-li tedy svědek Dr. J., že by se nebyl spokojil s informací, podanou mu obžalovaným ohledně velkostatkáře Josefa M-a, nýbrž že by se byl ještě jinak informoval, zejména posudkem místního znalce, nemůže to na věci ničeho měniti, naopak dlužno plně souhlasiti s náhledem soudu nalézacího, že, i když by Dru J-ovi nebyl referát obžalovaného postačoval, přece jím vykonával směrodatný vliv na rozhodnutí Dra J-a, ježto tento nemohl míti za to, že výsledky šetření obžalovaného neodpovídají skutečnostem, a mohl na ně při svém rozhodnutí bráti zření. Stížnost namítá dále, že prý v tomto případě šlo zřejmě o čistě soukromou informaci obžalovaného u přednosty okresního obilního ústavu Dra J-a a že prý obžalovaný i při jednání s velkostatkářem M-em měl dojista na mysli takovou soukromou přímluvu, která prý s »rozhodováním« obžalovaného v jeho funkci úřední neměla nic společného. Leč tato obrana nemá opory ve zjištěném ději skutkovém. Nalézací soud zjišťuje na základě doznání obžalovaného, že tento dne 22. prosince 1921 jel se přesvědčiti o náladě pro odvádění kontingentu a jaká jest úroda, za tím účelem, aby mohl referovati svému představenému Dru J-ovi, který podle jeho referátu mohl povolovati případnou slevu. a že intervence tato spadala do oboru jeho služby. O toto zjištění jakož i o další tvrzení obžalovaného samého, že byl dne 22. prosince 1921 u M. proto, by vyšetřil, zda bude moci dodati na loňský kontingent, ztroskotává námitka stížnosti. Neboť ze skutečností těchto vychází s plnou určitostí, že obžalovaný, byť i ku svědkovi M-ovi nebyl svým přednostou výslovně poslán, přece se k němu dostavil ve své funkci úřední a v této funkci s ním také jednal, a byla též činnost obžalovaného, záležející ve vyšetření nálady pro odvádění kontingentu a ve zjištění úrody, v souhlase s oprávněními, jemu dle citovaného nařízení příslušejícími. Ani ony okolnosti, ani ostatní zjištěný děj skutkový neopravňují dále k závěru, že intervence u Dra J-a měla ráz soukromé přímluvy, zvláště když obžalovaný sám tvrdil, že podnikl onen zájezd proto, by mohl referovati svému přednostovi Dr. J-ovi. Dále nelze sdíleti náhled stížnosti, že skutková povaha §u 104 tr. zák. předpokládá, že úředník musí od daru nebo daného přislíbení výhody učiniti vykonávání svého úřadu dle své povinnosti závislým, tudíž dáti oné straně na srozuměnou, že by jinak podle zákona vůbec neúřadoval. Neboť dle znění a vnitřního smyslu zákona se nevyžaduje, by pachatel vůbec nechtěl úřední povinnost konati, leda za dar nebo za slíbenou výhodu, naopak je skutková povaha dle prvé věty §u 104 tr. zák. dána již tehdy, dá-li si úředník z důvodu své úřední činnosti a se zřetelem na ni za úřední úkon, ku kterému byl dle svého úřadu povinen, dříve než k němu přikročil, poskytnouti vý-

hody, poněvadž již tím splnil vše, co se v objektivním ohledu předpokládá ke skutkové povaze zmíněného zločinu. Právní posouzení věci nalézacím soudem, je proto v každém směru bezvadným a není proto splněn stížnosti dovolávaný důvod čís. 10, správně čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1382.

Otcovský opatrovník jest oprávněn podati opravný prostředek ve prospěch svého nezletilého dítěte, třebas se byl obžalovaný opravných prostředků vzdal.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 691/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 3. července 1923 porušen byl zákon v ustanovení §u 465 tr. ř.; usnesení to se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu v Plzni se ukládá, by o odvolání Jana N-a staršího dle zákona dále jednal.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Domažlicích ze dne 9. června 1923 odsouzen byl 19letý Jan N. pro přestupek §u 431 tr. zák. podmínečně do vězení na 8 dnů, zostřeného postem. Po poučení o opravných prostředcích proti rozsudku vzdal se jich obžalovaný a potvrdil to svým podpisem. Dne 12. června 1923 ohlásil Jan N. jako otcovský opatrovník nezletilého syna Jana N-a odvolání z rozsudku co do viny a trestu a žádal o opis rozsudku do rukou advokáta. Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 3. července 1923 bylo odvolání obžalovaného Jana N-a jako nepřípustné zamítnuto, poněvadž se obžalovaný vzdal opravných prostředků, podepsal záznam o rozsudku a správnost toho též vyžádanou zprávou okresního soudu v Domažlicích ze dne 29. června 1923 byla potvrzena. Usnesení to porušuje zákon. Odvolání z odsuzujícího rozsudku nepodal obžalovaný, nýbrž jeho otec Jan N., jenž dle §u 465 tr. ř. k podání odvolání za svého, dle křestního listu dne 29. dubna 1904 narozeného, tedy ještě nezletilého syna byl oprávněn, a to i proti synově vůli.

Čís. 1383.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Bylo-li požadování přemrštěné ceny jen lstivým předstíráním (§ 197 tr. zák.), nelze čin podřaditi též skutkové podstatě §u 7 lich. zák.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1923, Kr II 475/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 25. dubna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Aby mohlo býti řeči o předražování dle §u 7 lichevního zákona, musilo by býti zjištěno, že pachatel cenu zřejmě přemrštěnou vážně požadoval jako úplatu za předmět potřeby, po případě si ji jako úplatu za předmět potřeby dal slíbiti nebo poskytnouti. V tomto případě vychází ze skutkového děje, rozsudkovými důvody zjištěného, a z poukazu na to, že týmže trestným činem zapříčiněno bylo odsouzení stěžovatelovo pro zločin podvodu, zřejmě na jevo, že, byť i toho rozsudek výslovně nezjistil, mezi požadováním zřejmě přemrštěné ceny za oves a podvodným jednáním obžalovaného jest spojitost, která nutí k úvaze, zda 250 Kč požadováno bylo stěžovatelem vážně jako úplata za oves Rudolfu K-ovi nabídnutý, či, zda celá nabídka ovsa za cenu přemrštěnou nebyla spíše jen lstivým předstíráním, aby na K-ovi tím více peněz bylo vylákáno, aniž vůbec obžalovaný od počátku na nějakou dodávku ovsa vážně pomýšlel. Na tom nemění ničeho okolnost, že nepatrná část ovsa později skutečně byla dodána, poněvadž i to mohlo býti jen prostředkem, aby K. ve svém omylu tím více byl utvrzen, takže vylákané peníze ani z části neměly býti úplatou za tento oves. Jelikož rozsudek touto vnitřní souvislostí mezi požadováním zřejmě přemrštěné ceny a podvodným jednáním, za které byl stěžovatel již odsouzen, se vůbec nezabývá a souvislost ta může býti rozhodující pro zodpovědění otázky, zda možno tu při správném právním posouzení shledati předražování dle §u 7 lichevního zákona, bylo zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující vadu dle §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., vyhověti, v odpor vzatý rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Čís. 1384.

Pokud požívá starosta (orgán obecní), jsa činný při ubytování vojska, zvýšené ochrany zákona.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1923, Kr II 697/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 28. září 1922, jímž byli obžalovaní Rudolf E. a Markéta W-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěni z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Třebaže zmateční stížnost veřejného žalobce neoznačuje výslovně a přesně, které části napadeného rozsudku béře v odpor, je z jejích vý-

vodů zřejmo, že odporuje rozsudku prvé stolice jen, pokud jím byli obžalovaní Rudolf E. a Markéta W-ová sproštěni z obžaloby pro zločin §u 81 tr. zák. Stížnost dovolává se zmatků čís. 9 a) a čís. 5 §u 281 tr. ř. Nelze jí upříti důvodnosti. Obžaloba dává obžalovaným za vinu, že se způsobem, v §u 81 tr. zák. naznačeným, zprotivili předsedovi ubytovacího úřadu (správně vojenskému ubytovateli, touto funkcí usnesením obecního zastupitelstva pověřenému) Otakaru K-ovi a městskému strážníku Janu Ž-ovi v úmyslu, by přikázání a odevzdání bytu podporučíku Antonínu P-ovi bylo zmařeno. Nezáleží sice s hlediska §u 81 tr. zák. na tom, zda byly či nebyly zde dle zvláštních okolností případu zákonné podmínky ku předsevzetí úředního nebo služebního úkonu, jenž byl pachatelem zmařen, ale skutková podstata §u 81 tr. zák. předpokládá přece, že vrchnostenská osoba jest formálně oprávněna k úkonům toho druhu, o jichž maření jde, t. j., že takové úkony spadají v obor oprávnění a povinností, vrchnostenské osobě úřadem nebo službou nebo zvláštním příkazem vrchnosti uložených, po případě příslušejících. Pro posouzení, po kterou dobu a kterým jednáním vykonávali K. jako vojenský ubytovatel a strážník Ž. jako jeho asistence veřejný úřad (veřejnou službu), dlužno proto předem vymeziti rozsah oprávnění a povinností, jaké přísluší při ubytování vojenských osob obecnímu starostovi a obci, v jichž zastoupení a zmocnění K. zařídil vše, oč v tomto případě jde. A tu stanoví zákon z 11. června 1879, čís. 93 ř. zák., že vojsko má za opatření bytů ... žádati politický úřad okresní nebo .... starostu obecního. § 12, že obec má požadování bytů ..... ve skutek uvésti, místnosti vyhledati ... a vojákům do příbytků ukázati, přidadouc jim, je-li toho třeba, průvodčí (§ 13) a že odvolání z opatření, které v příčině vyhledávání bytů učinil obecní starosta, nemá odkládacího účinku (§ 14). Zejména z citované první věty §u 13, jakož i z úvahy, že zákonem má, jak dokazuje najmě § 9, býti umožněno vojákovi přebývání, obzvláště noclehování v prostoře k obývání příhodné, plyne, že úkol, obci zákonem uložený, nevyčerpává se pouhým vyhledáváním a přikazováním bytů a ukazováním vojákům do nich, nýbrž že jest na obci, by uskutečnila, by voják mohl v přikázané mu místnosti pobývati, zejména noclehovati. Pakliže tedy klíč k pokoji, Antonínu P-ovi přikázanému, byl v přítomnosti K-ově, obžalovanou W-ovou P-ovi z rukou vydřen, bylo nepopíratelně právem a povinností K-a zaříditi, čeho třeba, by se P. v držení přikázané mu místnosti uvázal a v této držbě udržel, t. j. by se klíč dostal opět do rukou P-ových. Vymáhal-li tedy K. na W-ové vydání klíče prohlášením, že by po případě byl nucen dáti dvéře vysaditi, jednal tím v mezích svého úřadu jako vojenský ubytovatel, a jakékoliv jednání, směřující k tomu, by vymáhání klíče bylo zamezeno, tedy též — ovšem jen za předpokladu tohoto účelu — projev E-a »Marie, hole mir die Pistole« byl mařením úředního úkonu vrchnostenské osoby. Tento projev E-a poukázal k tomu, že si zamýšlí opatřiti střelnou zbraň, by vyhrožováním jí nebo skutečným použitím jí zmařil vymáhání klíče K-ou na W-ové. Opatřování sobě střelné zbraně E-em zamezoval strážník Ž. tím, že — z vlastního popudu nebo k upozornění K-ovu — zakročil a přistupoval ku dveřím, pokud se týče

k E-ovi, by ani E. sám nemohl si pro zbraň dojíti ani mu nemohla býti podána služebnou. Nalézací soud jest — jak stížnost právem uplatňuje dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. — na omylu, maje za to, že nelze spatřovati služební úkon, jaký má § 81 tr. zák. na mysli, v tom, že strážník Ž. chtěl jíti snad z vlastní opatrnosti ku dveřím, poněvadž všichni byli rozčileni. Strážník Ž. byl naopak již dle všeobecné povahy své služby jakožto zřízenec civilní policejní stráže povinen i oprávněn, zameziti, by z rozčilení súčastněných osob nevytvořila se nebezpečná situace, hrozící tím, že střelné zbraně bude osobou, jež o ni volala, úmyslně použito, nebo že neopatrným nakládáním s ní neb jinou náhodou dojde k neštěstí. Zakročení strážníkovo bylo však i částí ubytování podporučíka P-a, jelikož směřovalo k tomu, by si E. neopatřil zbraně, v jejímž držení a po případě jejímž použitím mohl tím důrazněji pokračovati ve svém zprotivení se tomu, by podporučíku P-ovi byla — odebráním klíče W-ové nebo jiným vhodným způsobem (vysazením dveří) — zjednána volnost disposice přikázaným příbytkem, t. j. byt a nocleh v místnosti obcí mu přikázané. Za předpokladu, že W-ová měla úmysl zmařiti ono zakročení strážníkovo, zakládá tudíž i její jednání, obžalobou uplatňované, — totiž že chytla strážníka za ruku a nechtěla ho k bratrovi E-ovi pustiti — násilné zprotivení se služebnímu výkonu vrchnostenské osoby. V dalším shledal zrušovací soud opodstatněným i důvod zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř.

Čís. 1385.

Pro stíhání zločinu padělání čs. peněz a cenných papírů, spáchaného cizincem v cizozemsku, lze vzhledem k §u 38 tr. zák. určiti místně příslušný tuzemský soud dle §u 54 tr. ř.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1923, Nd I 464/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v neveřejném zasedání určil dle §u 54 tr. ř. za příslušný soud ku projednání trestní věci proti Michalu Gabrielu St-ovi pro zločin §u 1 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. o padělání peněz a cenných papírů, zemský soud trestní v Praze,

neboť,

jak z připojených spisů na jevo jde, jest sice obviněný Michal Gabriel St. příslušníkem maďarským a spáchal čin mu přičítaný patrně ve Vídni, tudíž rovněž v cizozemsku a nalézá se dosud taktéž v cizině, ale jde o zločin padělání československých peněz a cenných papírů, tedy o trestný čin podle §u 38 tr. zák. a v takovém případě nutno stíhati obviněného jako tuzemce dle zdejšího trestního zákona. Bude ho proto i zde stíhati a po případě zahájiti řízení o jeho vydání. Ježto pak příslušnost tuzemského soudu dosud dána není, jest ve smyslu §u 54 odstavec druhý tr. ř. zapotřebí, by byl některý tuzemský soud k provedení této trestní věci určen, a proto bylo ku návrhu generální prokuratury rozhodnuto, jak výše uvedeno.

Čís. 1386.

Okolnost, že sborový soud dle §u 261 tr. ř. neprávem n e v y s l o v i l svou nepříslušnost, nezakládá ještě důvodu zmatečnosti.

Zmatku dle §u 281 čís. 10 tr. ř. nemůže se obžalovaný dovolávati v tom směru, že měla býti věc projednána porotou jako zločin §u 101 tr. zák., nikoliv před sborovým soudem jako zločin podvodu trestný mírněji dle §u 1 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1923, Kr II 428/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného Viktora K-a do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Brně ze dne 22. června 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 8, 197, 199 d) a 203 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného Viktora K-a dovolává se číselně zmatků §u 281 čís. 10 a 9 a) tr. ř. a snaží se dovoditi, že zjištěné jednání stěžovatelovo nenáleželo podřaditi trestnímu předpisu o podvodu, nýbrž bylo je správně kvalifikovati jako zločin zneužití moci úřední, ježto šlo prý vesměs o výkony za služby a o činy, jež byly podmíněny tím, že stěžovatel byl v úřadě (jako oficiál státních drah v Brně) a úředníkem (§ 281 čís. 10 tr. ř.). Je-li pak čin, stěžovatelem spáchaný, zločinem posléze naznačeným, pak vzhledem k přitěžujícím okolnostem, v rozsudku uvedeným, bylo naň užíti trestní sazby od 5 do 10 roků a spadalo tudíž rozhodnutí o něm ku příslušnosti nikoliv soudu sborového, nýbrž porotního (§ 281, čís. 9 a) tr. ř.). Stěžovatel navrhuje, by po zrušení rozsudku věc přikázána byla k rozhodnutí soudu porotnímu, po případě by čin stěžovatelův kvalifikován byl za zločin zneužití moci úřední, pokud se týče jeho pokus. Především budiž vytknuto, že, ježto stěžovatel ani nenaznačuje, že by skutek, jím dle rozsudku spáchaný, byl vůbec soudně beztrestným, nepřichází číselně stížností citovaný zmatek dle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. vůbec v úvahu. V tom, co stížnost uvádí, nelze, zejména vzhledem ke konečnému návrhu stížnosti, shledati nic jiného, než tvrzení, že soud nalézací měl se vysloviti dle §u 261 tr. ř. nepříslušným. Než § 281, čís. 6 tr. ř. omezuje zmateční stížnost jen na případ, že soud sborový neprávem v y s l o v i l dle §u 261 tr. ř. svou nepříslušnost, z čehož ve spojení s předpisem §u 219 tr. ř. vyplývá, že okolnost, že soud sborový nezachoval se dle §u 261 tr. ř., nemůže býti sama o sobě podkladem zmateční stížnosti, neopodstatňujíc žádného ze zmatků zákonem vypočtených. Téhož výsledku domáhá se stížnost, ovšem nepřímo, též uplatňováním zmatku dle §u 281 čís. 10 tr. ř. Než ani tu nelze uznati stížnost přípustnou. Neboť, třebaže nesprávným jest mínění stížnosti, že by příslušnost poroty pro zločin zneužití moci úřední nastala jen za předpokladů, podmiňujících vyměření trestu mezi 5 a 10 lety těžkého žaláře, ježto zločin dle §u 101 tr. zák. náleží k těm, jež bezvýhradně podmiňují příslušnost poroty (čl. VI., B 5) uvoz. zák. k tr. řádu), připouští § 103 tr. zák. při zločinu zneužití moci úřední vyměření trestu těžkého žaláře dle sazby od 1 až do 10 let. Ježto pak trestní sazba na zločin podvodu dle §u 1 zák. ze dne 22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n., jehož bylo zde použito, omezena jest jen na těžký žalář od 1 do 5 let, měla by kvalifikace skutku jako zločin dle §u 101 tr. zák. za následek, že by stěžovatel, jsa postaven před porotu, vydán byl nebezpečí těžšího odsouzení, než jaké nastati mohlo a nastalo při kvalifikaci jako podvod, o němž souditi jest soudu sborovému. Zmatku dle §u 281 čís. 10 tr. ř. nemůže se však obžalovaný, jak vyplývá již z prvého odstavce §u 281 tr. ř. a povahy opravného prostředku zmateční stížnosti, dovolávati, není-li trestní zákon, jemuž byl jeho čin podřaděn, přísnější, než trestní zákon, jehož použití se domáhá zmateční stížnost (sb. č. 49). Jelikož zločin podvodu, trestný dle §u 1 cit. zák. čís. 471 sb. z. a n. z roku 1921, jemuž byl rozsudkem čin stěžovatelův podřaděn, není vůči zločinu zneužití moci úřední, vzhledem k trestní sazbě §u 103 tr. zák. až do 10 let těžkého žaláře, jistě trestním zákonem přísnějším, spíše naopak, nelze uznati stížnost obžalovaného ve směru tom přípustnou, to tím méně, poněvadž možnost, že by snad skutek stěžovatelův před porotou došel p r o t i z á k o n u stěžovateli příznivějšího posouzení s hlediska přípustnosti zmateční stížnosti, nelze vzíti v úvahu. Jen mimochodem budiž proto na to poukázáno, že, byť i skutek stěžovatelův, jak zjištěn jest v rozsudku, nesl na sobě ovšem i známky skutkové podstaty zneužití moci úřední, přece zneužito bylo úřední moci stěžovatelem jen proto, by umožněno bylo podvodné jednání, jímž vlastní škoda bezprostředně byla přivoděna, což by vedlo po stránce právní jen k tomu, že by stěžovateli zodpovídati se bylo po případě v e d l e spolupachatelství na podvodu i ze zločinu zneužití moci úřední; úvaha ta svědčí jen ještě důrazněji proti přípustnosti zmateční stížnosti. Tuto bylo vedle §u 1, čís. 1—2, § 4 čís. 1 nov. k tr. ř. z r. 1877/78 zavrhnouti již v sezení neveřejném.

Čís. 1387.

Pro skutkovou podstatu §u 24 tisk. zák. stačí, že jsou myšlenky, v nichž při prvém uveřejňování shledal tiskový úřad (soud) skutkovou podstatu trestního činu, i v druhém tiskopisu opětně projeveny, aniž přicházejí znovu v úvahu tendence těchto myšlenek.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1923, Kr I 264/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 15. února 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 24 zákona o tisku ze dne 17. prosince 1862 čís. 6 z roku 1863.

Důvody:

Dovolávajíc se zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. dovozuje zmateční stížnost, že přes stejné znění vět, o které jde, není obsah stěžovatelem uveřejněného spisu totožným s obsahem spisu zabaveného, protože článek, v němž se věty při opětném otisku objevily, jest různým od článku, který dal příčinu k zabavení, a, že stěžovatel neuveřejnil obsahu zabaveného spisu vědomě, jelikož nepostřehl a postřehnouti nemohl, že jsou v článku, jejž dal z jiného nezabaveného tiskopisu otisknouti, obsaženy věty v jiném článku kdysi zabavené. Stížnost jest v obou směrech v neprávu. Objektivním základem přečinu §u 24 zákona o tisku není protizákonný význam obsahu tiskopisu, jenž byl zabaven (jehož další rozšiřování bylo soudem zakázáno), nýbrž skutečnost, že se uveřejňování tohoto obsahu příčí opatření tiskového úřadu, jenž hleděl zabavením zameziti rozšiřování tiskopisu, jenž shledán byl závadným. Soudci, jemuž náleží nález dle §u 24 zmíněného zákona, není tudíž zkoumati a posuzovati, zda zakládá obsah bezprávně reprodukovaného tiskopisu skutkovou podstatu některého trestného činu s připojenými ku reprodukci dalšími vývody, či zda je této bezprávné povahy zbaven tím, že byl uveden v souvislost s jinými myšlénkami, které původní bezprávnou tendenci jeho seslabují (ruší). Soudci je tu zkoumati a posuzovati jen, zda jsou ony myšlenky, v nichž při prvém uveřejňování shledal tiskový úřad (soud) skutkovou podstatu trestného činu, i v druhém tiskopisu opětně projeveny aniž přicházejí znova v úvahu tendence těchto myšlénkových projevů a nezáleží proto nikterak na tom, v jaké souvislosti byl zabavený (zákazem stižený) projev myšlének opětně uveřejňován. Rozhodným je pouze, že byla tiskem opětně uveřejněna podstata oněch myšlének, v jejichž projevu tiskový úřad (soud) shledaly trestný čin. Prvé místo, o které jde, t. j. věty »tímto orgánem ..... komunistické výstavby« bylo tiskem znova uveřejněno úplně a doslovně. Nelze zajisté pochybovati o tom, že by úplné a doslovné zopakování některého tiskového projevu nezopakovalo veškeré myšlenky jím projevené, tudíž obsah jeho i pokud jej shledaly úřad i soud — v tomto případě s hlediska §u 305 tr. zák. — závadným. Druhé místo, o které jde, bylo zabaveno (soudcovskou zápovědí stiženo), protože byly v něm shledány skutkové podstaty zločinu §u 65 a) i přečinu §u 305 tr. zák. Z tohoto místa byla ovšem opětně uveřejněna jen část. Než v této části nachází se věta, že ona (dělnická vláda) jediná jest způsobilou, uvažovati o částečném alespoň rozřešení národnostních poměrů státu obývaného několika národy. Přiznávajíc výlučně vládě dělnické, po níž článek touží, schopnost k uspořádání palčivé otázky vnitřně státního života, označuje věta, třebaže skrytě, nynější vládu za nezpůsobilou k onomu naléhavému úkolu. Slouží proto v této větě shledati jeden z myšlénkových projevů, z nichž tiskový úřad a tiskový soud odvodily tendenci původního článku, popuzovati k nenávisti proti státní správě a k opovrhování jí a jež přiměly úřad (soud), by stať tiskopisu, o který jde, oněm skutkovým podstatám podřadily a zabavily, a bylo proto reprodukování třebaže jen části druhého místa »v Československu .... k sovětovému Rusku« uveřejňováním obsahu zabaveného a soudní zápovědí stiženého tiskopisu. Co stížnost dovozuje ve druhém směru, není než úsilím, přivésti ku platnosti obhajobu stěžovatelovu, již prvou stolici odmítnutou. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku vyslovují, že nalézací soud nevěří, že obžalovaný přehlédl, že obsah článku, jehož uveřejnění bylo důvodem k zavedení tohoto trestního řízení, je totožným s obsahem zabaveného článku, a odvozuje z tohoto předpokladu v rozsudkovém výroku závěr, že obžalovaný uveřejnil obsah zabavených míst vědomě. Závěr je přesvědčivě odůvodněn dalším předpokladem, že nález, jímž bylo zabavení potvrzeno a další rozšiřování tiskopisu zapovězeno, byl obžalovanému doručen právě den před tím, než dal článek, o který jde, do tisku, takže obžalovaný musel míti zákaz v dobré paměti. V této souvislosti má další poukaz rozhodovacích důvodů na povinnosti zodpovědného redaktora, zejména na povinnost, obeznámiti se též s obsahem zabavených míst, zřejmě ten smysl, že soud předpokládá, že stěžovatel těmto povinnostem dostál, tudíž znal obsah jak zabavených, tak i znova uveřejněných vět. Dokazuje-li stížnost, že stěžovatel o totožnosti jich nevěděl, brojí tím nepřípustně proti tomu, co nalézací soud po této stránce formálně bezvadně zjistil, neprovádí však dovolávaného hmotněprávního zmatku po zákoně.

Čís. 1388.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Tabákové výrobky jsou předměty potřeby, třebas odběratelé jich byli mladíci.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1923, Kr II 705/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 21. září 1922, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 11 č. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1) téhož zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovozuje především, že tabák není živinou, nýbrž značně prý škodlivou požívatinou, způsobující různé nemoci tak, že se kouření i lékařsky zavrhuje. Než stížnost přehlíží, že lichevní zákon ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. na rozdíl od dřívějších předpisů o stihání válečné lichvy neomezuje pojem předmětů potřeby na předměty životní potřeby, jmenovitě snad jen na potraviny, nýbrž že dle §u 1 zákona toho rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích. Odpovídají tudíž pojmu tomu veškeré věci, kterých jistá značná část obyvatelstva k ukojení svých potřeb skutečně používá ne-

boli, jak se případně praví v rozhodovacích důvodech rozsudku, o kuřivu, takové věci, jichž potřebu valná část obecenstva pociťuje. Děje se tak proto, že kouření, neholduje-li se mu měrou nezřízenou, lidskému zdraví pro své fysiologicky nesporně příznivé účinky namnoze prospívá, majíc mimo to značný význam také jako prostředek ke vzpružení ochablé činnosti duševní a ke zvýšení síly odporu proti tělesným námahám i duševním strádáním. Tyto blahodárné účinky kouření došly poznání a ocenění zejména ve strastných dobách válečných a poválečných tak, že zvyk kouření ujal se od té doby i u mnohých, kdož potřeby jeho dříve neznaly, pro četné kuřáky pak stal se tabák s výrobky z něho předmětem potřeby přímo nepostrádatelným. Zdraví lidskému škodlivými mohou se však za okolností státi i mnohé jiné produkty původu živočišného, rostlinného i nerostného, o jichž způsobilosti, ukájeti lidské potřeby, není a nemůže býti jinak pochybnosti a které k ukojení potřeb těch skutečně také slouží; tomu je tak na příklad i při kávě a čaji. Lidskému zdraví škodlivé účinky dostavují se také při kouření tabáku, jak i lékařská věda uznává a skutečné poměry dokazují, pouze tehdy, oddává-li se mu kdo měrou přespřílišnou, nesrovnávající se ať již pro mladistvý věk nebo pro jinak již otřesené zdraví s jeho tělesnou konstrukcí. Zmateční stížnost poukazuje sice na mladistvý věk 17—18 let osob, jimž obžalovaní dle rozsudkového zjištění kuřivo prodávali, než, nehledě k poměrně nepatrnému množství kuřiva, jednotlivcům v tom kterém případě prodaného, stanoví § 2 nařízení ministerstva financí ze dne 15. dubna 1918 čís. 145 ř. zák., že jako kmenoví zákazníci smějí do listiny zákazníků býti pojaty mužské osoby, které počátkem kalendářního roku, v němž se přihlašují, již překročili 17. rok věku svého, dle §u 8 pak jsou z nákupu tabáku i jako krámoví zákazníci vyloučeni vedle dětí mladiství ve smyslu předpisů vydaných k ochraně dorůstající mládeže. Lze zcela bezpečně za to míti, že i § 8, v němž určitá hranice věková arci vytčena není, má na zřeteli nanejvýše věk 17 let jako onu hranici věkovou, při níž dosahuje nároku na nákup tabáku aspoň zákazník krámový, nebo věk ještě nižší, neboť sotva lze si představiti, že by u srovnání s nároky kmenového zákazníka podstatně omezené oprávnění zákazníka jen krámového bylo vázáno na dosažení vyšší hranice věkové, než kteráž je předepsána pro zákazníka kmenového. S tohoto správného hlediska, nacházejícího oporu v citovaných předpisech finanční správy státní, dlužno tudíž za oprávněné k nákupu tabáku a tabákových výrobků, tudíž i za spotřebitele, chráněné lichevním zákonem, pokládati již mužské osoby 17leté, jakými byli ti, jimž obžalovaní prodávali kuřivo dle rozsudkového zjištění.

Čís. 1389.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
I příležitostní hračky jsou předměty potřeby.
I cena kalkulovaná jest cenou požadovanou ve smyslu §u 7 lich. zák.
Využívání mimořádných, válkou přivoděných poměrů za Sokolského sletu.

Pod skutkovou podstatu §u 7 lich. zák. nespadá využívání naléhavé potřeby jednotlivcovy.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1923, Kr I 705/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 3. října 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozsoudil.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř., provádí však jen první z nich, dovozujíc, že skutkový stav, zjištěný rozsudkem, nezakládá vůbec žádného skutku soudně trestného. Než stížnost neprávem shledává zmatečnost především v tom, že soud lichevní spatřuje v podstavečkách, určených pro papírové figurky Sokolů, předmět potřeby ve smyslu §u 1 lichevního zákona a nikoli předmět přepychový, z rámce ochrany lichevního zákona se vymykající, poukazujíc zejména k tomu, že šlo o zboží čistě příležitostné, jehož potřeba byla vyvolána nahodilou událostí sletu sokolského, tedy o článek čistě spekulační. Na okolnosti této nesejde. I tento, zvláštní příležitostí vyvolaný článek byl součástí h r a č k y pro děti, a byť i byla hračka ta hračkou příležitostnou, zájmu snad brzo pomíjejícího, přece vyhovovala pro děti nepopiratelné potřebě hraček vůbec. Proto mohla by býti řeč o předmětu přepychovém, z rámce §u 1 lichevního zákona se vymykajícím, jen tenkráte, kdyby bylo šlo buď o předmět, o sobě naprosto zbytečný, nebo o hračku výroby obzvláště skvostné a nákladné, jež by předmět, služící jinak potřebě širokých vrstev, učinila přístupným jen spotřebitelům zvláště zámožným. Přepychovým předmětem není hračka vůbec, ani hračka příležitostního zájmu, nýbrž jen hračka nadprůměrně skvostná, o jakou však v tomto případě ani dle tvrzení zmateční stížnosti nejde. Bezdůvodna jest také druhá výtka stížnosti, že cena kalkulovaná není ještě cenou požadovanou, poněvadž prý každý, kdo činí nabídku, musí čítati s nepředvídatelnými položkami, jež výrobní cenu zvyšují, a proto při nabídce poněkud nadsazuje. Teprve cena, po dodání zboží konečně v souhlasu obou stran stanovená jest prý skutečnou cenou tržní, cenou požadovanou. Než, nehledě k tomu, že tento názor nemá opory v doslovu zákona již vzhledem k pojmu »požadování«, a to tím méně, když již přijetí nabídky jest pro druhou stranu závazným a činí snížení ceny závislým na dobré vůli nabízeče, ostatně může míti i vliv na tvoření cen u konkurence, nemůže námitka ta v tomto případě míti místa, poněvadž nabídka obžalovaného byla v takovém nepoměru ke skutečné výrobní ceně zboží a to nehledě ani k nabídce jiné firmy konkurenční, jíž dle vlastní jeho pozdější kalkulace, že tu o pouhém nadsazování vzhledem k případnému omylu v kalkulaci nemůže býti více řeči. Proto nelze shledati právně pochybeným, když soud lichevní

uznal požadovanou cenu zřejmě přemrštěnou, a zjistil při obžalovaném vědomí této zřejmé přemrštěnosti. Nemusí ovšem, jak zmateční stížnost tvrdí, každá cena vyšší, než cena znalcem vypočtená, býti zřejmě přemrštěnou. Jest jí však cena, která jest k nákladům výrobním v takovém nepoměru, jako cena obžalovaným v původní nabídce požadovaná a objednatelem přijatá. Zmateční stížnost jest však oprávněna, pokud vytýká napadenému rozsudku nesprávný právní názor v otázce, zda zřejmě přemrštěná cena byla požadována u využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Nelze sice přisvědčiti k oněm vývodům stížnosti, jež popírají tuto náležitost skutkové podstaty přečinu předražování proto, poněvadž poptávka po podstavcích vznikla následkem příležitostné události poválečné a poněvadž mohla by býti řeč nanejvýše jen o využívání mimořádné události — sletu sokolského — nastalé po skončené válce. Jak již bylo uvedeno, jde o uspokojení potřeby dětí po hračkách vůbec a nepadá proto zvláštní povaha jednotlivé hračky na váhu. Že i této potřebě lépe vyhovují hračky, jež mají vztah k události jsoucí právě v popředí zájmu, jest na snadě. Avšak i kdyby nebylo této zvláštní události, jsoucí v popředí dočasného zájmu, byla tu vždy potřeba dětí po hračkách vůbec, a nedostatečná možnost, uspokojiti tuto potřebu, mohla býti vyvolána přece jen nedostatkem, nepostačitelnou výrobou, následkem poměrů přivoděných válkou. Byť i ovšem spekulační snaha vyhověti potřebě té co nejvýnosněji vedla k tomu, že výroba navazuje právě na zájmové události dne, přece jen požadování přemrštěné ceny i za hračky příležitostné může míti důvod svůj hlavně v poměrech, bránících tomu, by se nabídka nedostala do přiměřeného poměru k poptávce. Okolnost tedy, že šlo o součást hračky, o níž snad zájem spotřebitelů na dlouho nepotrval, vyvolán byv ojedinělou událostí pomíjivou, neznamená, než že nahodila se výrobci zvláštní příležitost k využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných, ale nikterak nevylučuje možnosti, že skutečně těchto poměrů bylo využito. Po této stránce nebyl by tedy pochybeným výrok nalézacího soudu, že zřejmě přemrštěná cena byla požadována u využívání mimořádných poměrů, vyvolaných válkou. Když zrušovací soud přes to vidí v tomto výroku nesprávný právní názor, jest toho příčinou ta okolnost, že nalézací soud založil uvedený výrok pouze na zjištění, že obžalovaný věděl, že firma »K.« podstavečků nutně potřebuje, ale nezjistil, že činnost obžalovaného měla vztah k všeobecným poválečným poměrům, jakými jsou nedostatek zboží, stálé kolísání cen, nedostatky v obchodní organisaci, nedostatek peněžních prostředků a úvěrů atd. Takové okolnosti má ustanovení §u 7 zákona o válečné lichvě na mysli, trestajíc využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou, kdežto využívání tísně jednotlivcovy, pokud by nepřicházelo v úvahu s hlediska §u 4 čís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., spadá jen tehdy pod ustanovení zákona, je-li následkem oněch všeobecných poměrů a je-li pachatel si toho vědom. Ježto napadený rozsudek určitého vztahu činu a úmyslu obžalovaného k naznačeným obecným poměrům, válkou vyvolaným, ani existence takových poměrů v rozhodné době nezjistil, jest zmatečným a to podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., poněvadž vada se týká právního posouzení skutkového děje, jenž byl následkem toho neúplně

zjištěn. Byl proto napadený rozsudek zrušen. Jelikož však zrušovací soud nemůže podle §u 288 čís. 3 tr. ř. učiniti ona zjištění, která, kdyby se zákona náležitě užilo, měla by býti základem nálezu, odkazuje věc na nalézací soud, by ji znova projednal a po náležitém doplnění zjištění znova rozhodl, při čemž bude ovšem vázán právním názorem, kterým se při svém rozhodování řídil soud zrušovací (§ 293 odst. 2 tr. ř.).

Čís. 1390.

Zločinu křivého svědectví (§ 199 písm. a) tr. zák.) nedopouští se ten, kdo se při výslechu pokládal subjektivně za obviněného a křivým seznáním sobě chtěl pomoci.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1923, Kr I 1183/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Václava T-a do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. září 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §u 197, 199 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňujíc důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že obžalovaný neměl býti v trestní věci proti Antonii S-ové (projednávané dne 21. března 1921 u krajského soudu v Hradci Králové) vyslýchán jako svědek, nýbrž jako spoluobviněný, takže na jeho výpověď nelze pohlížeti jako na výpověď svědeckou, nýbrž jako na zodpovídání se obviněného, které, i kdyby bylo křivé, nelze podřaditi pod trestní ustanovení o zločinu podvodu, spáchaného křivým svědectvím. Okolnost, že byl obžalovaný formálně vyslýchán jako svědek, nemění ničeho na okolnosti, že šlo ve skutečnosti o výslech podezřelého. Stížnosti nelze v tomto případě odepříti oprávnění. Nalézacímu soudu dlužno sice přisvědčiti v tom, že jsou zde formální předpoklady pro stíhání a odsouzení obžalovaného pro křivé svědectví, ježto jest zjištěno, že věděl, že jest vyslýchán jako svědek, svědectví se nevzdal — ačkoliv mohl tak učiniti vzhledem k ustanovení §u 153 tr. ř. (přes to, že o něm nebyl poučen, poněvadž zákon neukládá soudu za povinnost, aby svědka na dobrodiní tohoto §u upozorňoval) a že vypovídal vědomě nesprávně. Pokud však jde o hmotný předpoklad křivého svědectví dlužno vycházeti ze zásady, ovládající ducha řádu trestního a vyslovené zejména v §u 202 tr. ř., že vinník není povinen k vině své se doznati a nesmí býti k doznání nijakým způsobem donucován a že ani sankce §u 199 a) tr. zák. nesmí býti použito jako prostředku k obejití zákazu §u 202 tr. ř. Zásada vyslovená v §u 202 tr. ř. ovšem předpokládá, že se vyslýchaná osoba cítí subjektivně skutečně obviněnou a pro posouzení, zda je tomu tak v daném případě, bude zajisté rozhod-

ným úmysl, v jakém výpověď učinila, zda chtěla jí pomoci sobě či někomu jinému. V tomto případě se hájil obžalovaný od počátku tím, že vypovídal křivě jen z obavy a rozrušení, aby se pravdivou svědeckou výpovědí nevydal v nebezpečí trestního stíhání pro nedovolený prodej mouky Antonii S-ové za zřejmě přemrštěné ceny (k němuž skutečně také došlo u lichevního soudu v Hradci Králové). Tato okolnost odůvodňuje zajisté předpoklad, že se obžalovaný subjektivně pokládal za obviněného a lze proto důvodně tvrditi, že jeho výpověď byla v podstatě zodpovídáním se obžalovaného a nikoliv seznáním svědeckým. Jde zde o případ, v němž byla na obžalovaném svědecká výpověď vynucena, poněvadž byl slyšen jako svědek přes to, že byl zřejmě podezřelým z trestuhodného účastenství na lichevní trestní věci Antonie S-ové, tvořící předmět výslechu, a tak byl donucen říci nepravdu, nechtěl-li sebe prozraditi a tím svůj vlastní trestný čin doznati. Přes to, že soudu nalézacímu muselo býti podezření proti T-ovi zjevno, nařídil výslech T-a jako svědka a přivedl ho ve skutečnosti, podezřelého a obviněného z trestného činu v předopkladu, že si stěžovatel při tomto výslechu byl toho vědom, že, vypoví-li pravdu, přivede sama sebe v nebezpečí trestního stíhání, a že se tedy při tom cítil obviněným, do situace, v níž mu nezbylo, než udati vědomě nepravdu, nechtěl-li sebe sama obviniti. Zda se ovšem stěžovatel při tomto výslechu skutečně mněl býti obviněným a zda proto udáním nepravdy chtěl pomoci jen sobě a nikoliv tehdejší obžalované Antonii S-ové, nalézací soud vůbec nezjistil vycházeje z názoru nabytého nesprávným výkladem zákona, že vědomé udání nepravdy osobou formálně jako svědek slyšenou vždy naplňuje již skutkovou podstatu zločinu dle §u 197, 199 a) tr. zák. Tím však jest rozsudek stížen zmatkem dle č. 9 a) §u 281 tr. ř. a bylo proto rozsudek, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným uvedeným trestným činem, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících zrušiti a, ježto z nedostatku potřebných zjištění nelze ihned ve věci samé rozhodnout dle §u 288 čís. 3 tr. ř. věc vrátiti soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1391.

Sprošťující výrok dle §u 259 čís. 3 tr. ř. nelze vynésti ohledně jednotlivých okolností, trestný čin kvalifikujících.

»Škodou«, opodstatňující vyšší trestní sazbu §u 94 tr. zák., jest i škoda na majetku.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1923, Kr II 558/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 29. dubna 1922, pokud jím byl obžalovaný Cyril H. uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 93 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 11. října 1921 v O., spolu s obžalovaným Josefem K-em a se zástupem více

dělníků, obstoupivším Františka K-a a tlačivším ho ven ze dvora, kde byl zaměstnán, chytiv ho pod krk a roztrhnuv mu vestu a košili, při čemž spoluobžalovaný Josef K. Františka K-a bil po hlavě a pěstí do obličeje a kopnul ho do zad, překážel takto Františkovi K-ovi v užívání osobní svobody, ač mu nad ním podle zákona žádné moci nepříslušelo a neměl příčiny ho pokládati ani za zločince, ani míti ho důvodně za škodlivého a nebezpečného člověka, při kterémžto překážení v užívání osobní svobody utrpěl František K. kromě odňaté svobody jinaké zlo a škodu, a že tím spáchal zločin veřejného násilí ve smyslu §u 93 tr. zák. a odsoudil ho za to dle vyšší sazby §u 94 tr. zák. za použití §§ 54 a 55 tr. zák. do těžkého žaláře na 10 týdnů, zostřeného a doplněného jedním postem každých 14 dní.

Důvody:

Zmateční stížnost státního zastupitelství ani netvrdí, že výpověď svědka Františka K-a při hlavním přelíčení nesprávně byla v důvodech rozsudku reprodukována. To, co vytýká rozsudku, jest jen, že ji po stránce právní nesprávně hodnotil, čímž však neuplatňuje stížnost čistě formálního zmatku dle §u 281 čís. 5 tr. ř. Rovněž nesprávně dovolává se stížnost číselně zmatku dle §u 281 č. 9 a) tr. ř., což ovšem zapříčiněno jest nesprávnou úpravou rozsudku. Tento totiž zneuznává úplně zásady §§ 262, 267 tr. ř., pokud se týče předpis §u 259, čís. 3 tr. ř. tím, že ve zvláštním výroku osvobozuje obžalovaného Cyrilla H-a od okolností, podmiňujících pro tohoto stěžovatele po případě vyšší trestní sazbu §u 94 tr. zák. Osvobozující výrok může býti vynesen jen v příčině skutku, předmět obžaloby tvořícího, nikoli však ohledně jednotlivých jeho okolností, skutek ten po stránce právní kvalifikujících. Pokud však stížnost veřejného obžalobce vytýká materielní nesprávnost tohoto zevního stanoviska rozsudku, uplatňuje ve věci zmatek §u 281 čís. 11 tr. ř., protože soud nalézací meze zákonné trestní sazby, pokud odůvodněny jsou zejména v zákoně uvedenými okolnostmi přitěžujícími, překročil, a jest po stránce té odůvodněna. Zákon v §u 94 tr. zák. nerozlišuje mezi druhem škody utrpěné, není tedy oprávněno stanovisko rozsudku, omezujícího vyšší trestnost jen na případy poškození na těle (vid. sb. 2892). Škodou ve smyslu tohoto §u nutno proto uznati i poškození oděvu, když se stalo za násilného nakládání osobou Františka K-a při činnosti osobní jeho svobodu omezující. Bylo-li již z toho důvodu užití vyšší trestní sazby §u 94 tr. zák. i na obžalovaného H-a odůvodněno, bylo tak učiniti tím spíše, jelikož rozsudek zjišťuje solidárnost a jednomyslnost dělnictva omezujícího Františka K-a v jeho osobní svobodě. I týrání Josefem K-em při té příležitosti předsevzaté bylo tedy přičisti na vrub spoluobžalovaného H-a, ježto přehmaty takového druhu proti osobě v její svobodě omezované rozčileným davem nejsou neobyčejné, ostatně předpoklady §u 94 tr. zák. jsou již dle znění zákona zřejmě rázu objektivního, přitěžující takto každému účastníku na zločinu.

Čís. 1392.

K pojmu »tvrzení skutečnosti« po rozumu §u 209 tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1923, Kr I 966/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 19. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhání na cti dle §u 209 tr. zák.

Důvody:

Rozhodovací důvody rozsudku prvé stolice citují přesně a doslova celý obsah listiny, jíž dle výroku nalézacího soudu nařkl stěžovatel soudce L-a ze zločinu zneužití úřední moci. V následujících úvahách o smyslu a významu této listiny uvádějí pak rozhodavací důvody mezi jiným, že stěžovatel vytýká soudci L-ovi, že horuje pro stěžovatelova odpůrce, že jest odpůrci nakloněn, protože je to osoba bohatá a zámožná. Ze srovnání této věty s obsahem listiny nelze — jak nesprávně činí zmateční stížnost — odvoditi zmatek rozporu soudního výroku se spisy ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř., kterýžto zmatek předpokládá nesprávné reprodukování obsahu listiny, kdežto ona věta je částí právního posuzování správně reprodukovaného obsahu listiny a závěrem. Po stránce hmotněprávní dovozuje stížnost z důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že stěžovatel v podání, o které jde, neuvedl nižádné skutečnosti neb okolnosti, kterou by soudci L-ovi vytýkal, nýbrž že líčí pouze svůj dojem, jehož nabyl při hlavním líčení, nebyv si vědom toho, že dojem jest nesprávným. Stížnost jest ovšem v právu, uplatňuje-li, že udáním aneb obviněním rozumí trestní zákon v §u 209 tr. zák. určité tvrzení, že se nařknutá osoba dopustila trestného činu. Tvrzení musí býti určité co do konkretisování činu; nestačí zlomyslný posudek, ani pouhé všeobecné, t. j. konkretně nedoložené pojmenování trestného činu dle právnického označení mu vlastního; předpokládá se naopak tvrzení skutečností (událostí), které samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi již známými, poukazují k tomu, že nařknutá osoba spáchala konkretní čin trestný. Než tvrzením skutečnosti jest jakýkoli projev, že skutečnost se udála, po případě, že skutečnost tu jest. Nikoli pro posouzení, zda je projev tvrzením, či ne, nýbrž jen pro míru víry, jakou propůjčuje tvrzení osoba, které projev svědčí, může míti význam okolnost, uvádí-li projev pramen poznání, o nějž se opírá, a v případě kladném větší, nebo menší spolehlivost a přesvědčivost tohoto pramene. Skutečnost je proto tvrzena jak v případě, kdy projev líčí skutečnost jako něco, co postřehla osoba, od níž projev pochází, vlastními smysly, tak i v případě, kdy se dovolává sdělení jiných osob, i v případě, kdy označuje skutečnost jako poznatek, jejž odvozuje z poznatků jiných. Projevem rázu posléze uvedeného je skutečnost tvrzená tím spíše, uvádí-li projev předpoklady, z nichž se skutečnost odvozuje a jsou-li předpoklady takové, z jakých

se dá logicky odvoditi, že skutečnost nastala. Tomu bylo tak i v podání stěžovatelově, o které jde. Jeho obsah sděluje, že při líčení, které se konalo 18. srpna 1921 u okresního soudu proti stěžovateli pro urážku na cti, soudce L. horoval více pro protistranu, že byl mnohem více nakloněn této straně, že měl přímo spadeno na stěžovatele a že vynesl rozsudek tak nespravedlivý, jakoby líčení toto bylo bývalo mezi soudcem a žalující stranou ujednáno již předem. Tímto sdělením bylo projeveno, že se udála skutečnost, že soudce choval se a rozhodl stranicky v trestní věci proti stěžovateli pro přestupek proti bezpečnosti cti. Ovšem označuje se v podání toto sdělení, tento projev jako plný, určitý dojem, tedy jako závěr stěžovatelův; než uvádějí se zároveň předpoklady, — prameny, z kterých stěžovatel ke svému dojmu, — závěru, — dospěl; a sice skutečnost, že soudce L. měřil měrou nanejvýše nestejnou co do volnosti slova stěžovateli a jeho odpůrci, dále skutečnost, že soudce L. stýká se ponejvíce s lidmi bohatými, k nimž přináleží také odpůrce stěžovatele, který je chuďasem, a konečně skutečnost prý v celém městě známá, že soudce L. skoro všechno sprošťuje, kdežto stěžovatele odsoudil krátkou cestou pro skutek, který urážkou na cti vůbec není. Zda projev stěžovatelův, závěr jeho a předpoklady proň uvedené jsou spolehlivé a věrohodné, a zda tvrzení stěžovatelovu bylo, či mohlo býti přisouzeno více nebo méně víry, je v této trestní věci bezvýznamno, jelikož jde o udání u vrchnosti, které nepředpokládá způsobilosti, dáti vrchnosti příčinu k vyšetřování nebo k pátrání. Není tudíž mylným stanovisko nalézacího soudu, že v podání, o které jde, nečiní se pouze všeobecné výtky, nýbrž vyslovují se konkretní tvrzení zneužití moci úřední. Nalézací soud vyslovuje jednak v rozhodovacích důvodech, že pachatel byl si i subjektivně vědom svého činu, zjistiv v předchozích větách, že obsahem podání stěžovatelova byl soudce L. nařknut ze zneužití mocí úřední; jednak v rozsudkovém výroku, že stěžovatel je vinen, že ... udal soudce L-a z výmyšleného zločinu .... Tím jest nepochybným způsobem zjištěno, že si stěžovatel byl v době činu vědom nepravdivosti svého udání. Dovozuje-li stížnost, že stěžovatel v době, kdy udání psal a odeslal, pro rozčilení z domnělé křivdy, jím utrpěné, nebyl sobě vědom, že dojem jeho je nepravdivým, brojí tím pouze nepřípustně proti skutkovému zjištění nalézacího soudu, před nímž se stěžovatel v podstatě týmž způsobem hájil, jenž ale této obhajově neuvěřil z důvodů v rozsudku uvedených.

Čís. 1393.

Při souběhu kvalifikace zločinu krádeže dle §u 173 tr. zák. s §em 174 II až 176 II tr. zák. není třeba takové ceny ukradených věcí, v níž by byl obsažen nejmenší peníz požadovaný jak §em 173, tak i §em 174 II až 176 II tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1923, Kr I 1204/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu

v Praze ze dne 16. září 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže, uvedeným v §§ech 171, 173, 175 II a) tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nesprávnost právního posouzení shledává stížnost v tom, že nalézací soud vzal vedle kvalifikace činu dle §u 175 II a) tr. zák. za splněnu též kvalifikaci dle §u 173 tr. zák. Vzhledem k tomu prý, že skutková povaha §u 175 II a) tr. zák. vyžaduje krádež věcí v ceně 50 Kč převyšující, nemůže prý býti řeči o nějakém ideálním souběhu a není prý tudíž kvalifikace činu dle §u 173 tr. zák. odůvodněná. Stížnost je na omylu. Kvalifikace dle §u 175 II a) tr. zák. je závislou jednak na vlastnosti odcizené věci a jednak na tom, by cena plodů, tam uvedených, převyšovala aspoň 50 Kč. Dle §u 173 tr. zák. je pak prohlášena za zločin každá krádež, při níž odcizené peníze nebo hodnota věci odcizené převyšují 200 Kč, bez ohledu na to, zdali je krádež při tom kvalifikována snad ještě dle §u 174 II až 176 II tr. zák. čili nikoli. V zákoně nenalézá opory názor, že při souběhu kvalifikace dle §u 173 s některou z kvalifikací, v §§ 174 II až 176 II tr. zák. vyznačených, musil by tu býti takový obnos, v němž by docházel svého úplného krytí nejen nejmenší obnos v §u 173, nýbrž též v §§ 174 II až 176 II požadovaný. Obžalovaná má ostatně tím méně důvodu ku stížnosti, když při zjištěné ceně jetele 629 Kč jsou obě nejmenší částky, ku kvalifikaci dle §§ 173 a 175 II a) tr. zák. potřebné, v obnose 629 Kč více než kryty. K tomu přistupuje, že, i kdyby se vycházelo z názoru, stěžovatelkou zastávaného, nebyl by tím dán ještě důvod ku vznesení opravného prostředku zmateční stížnosti. Neboť, i kdyby se vyloučila kvalifikace dle §u 173 tr. zák., zůstalo by trestné jednání obžalované co do způsobu a stupně týmž a i trestní sazba, jíž by použíti bylo a jež dle §u 178 tr. zák. jest jednotnou, zůstala by touž. I neoprávněné uznání kvalifikace dle §u 173 tr. zák. nepodléhalo by proto odporu opravným prostředkem zmateční stížnosti, nýbrž slušelo by proti němu brojiti jen odvoláním.

Čís. 1394.

Pro skutkovou podstatu přečinu dle prvé věty §u 303 tr. zák. jest lhostejno, že závadný výrok týkal se učení (obyčeje, zřízení) společného více vyznáním, jen když směřoval proti určité církvi.

Význam slova »pop (Pfaffe)«.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1923, Kr I 1350/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 13. listopadu 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem dle §u 303 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně zmatků čís. 4, čís. 5, čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Budiž předem podotknuto, že stížnost výtek neúplnosti a nejasnosti soudního výroku vůbec nedoličuje. Neboť uplatňuje s hlediska nejasnosti jen nedostatek důvodů a s hlediska neúplnosti výroku jen neúplnost řízení. Než i jinak musí se stížnost minouti s úspěchem. Zákon neposkytuje opory pro názor, že sluší ochrany první věty §u 303 tr. zák. omeziti na učení, obyčeje a zřízení, které jsou vlastní výhradně jedné z církví a náboženských společností v zákoně uznaných. Naopak jest náboženský mír ve státě ohrožen tím větší měrou a jednání rázu v první větě §u 303 tr. zák. vytčeného tím bezprávnější, jsou-li jím dotčeny učení, obyčeje a zřízení několika náboženských vyznání a důsledkem toho i náboženské city příslušníků různých církví a náboženských společností. Než skutečnost, že některý obyčej (zařízení) jest společným všem nebo více konfesím, které přicházejí pro výklad projevu pachatelova v úvahu, jelikož příslušníci všech těchto konfesí bydlí v místě,kde se projev stal, nevylučuje nikterak, že projev směřoval proti obyčeji, zařízení výhradně, pokud jest obyčejem (zařízením) jedné určité z těchto konfesí, t. j. že vědomí (úmysl) pachatele nesly se k posmívání se obyčeji (zařízení), případně ku zlehčování ho jen proto, že je právě obyčejem (zařízením) určité konfese. Závěru takovému nebude na závadu ani skutečnost, že pachatel jest osobou bez vyznání, jelikož nevraživost jeho může vůči různým vyznáním býti různá. Nalézací soud odvozuje závěr, že stěžovatelka mířila p ř e d e v š í m na církev římskokatolickou v úmyslu, by ji (scilicet její obyčej a zařízení) zlehčovala a ji (jemu) se posmívala, z předpokladů: 1. že obětování a modlení se jsou obyčejem i římskokatolické církve, 2. že slovo »Pfaffe« je přezdívkou pro katolické duchovní, 3. že v B. v a l n á č á s t obyvatelstva přináleží římskokatolické církvi, 4. že stěžovatelka není příslušnicí církve té, 5. že nápisem, o který jde, nemělo se býti posmíváno též evangelické církvi, jak vyplývá z toho, že nápis jest umístěn právě nad všeobecně známým výrokem Lutherovým »Eine feste Burg ist unser Gott«. První předpoklad poukazuje k tomu, že nápisem, o který jde, může m i m o jiná vyzvání býti dotčena t a k é římsko-katolická církev. Předpoklady čís. 3—5 poukazují k tomu, že byla jím dle úmyslu stěžovatelčina dotčena v ý h r a d n ě církev římsko-katolická. Předpokladům čís. 3—5 neubírá na závěrečnosti a přesvědčivosti okolnost, že označení »Pfaffe« používá se, nikoliv jak nalézací soud za to má, jen pro římsko-katolické duchovní, nýbrž pro duchovní všech konfesí. Způsobilost jednání pro všeobecný útok na více předmětů nevylučuje, že útočník zamýšlel a řídil útok výhradně proti jednomu z těchto možných předmětů útoku. Není proto zde vytýkaného rozporu mezi předpoklady nalézacího soudu, že obětování a modlení se jsou obyčejem a zařízením i jiných konfesí a mezi zmíněným závěrem nalézacího soudu. Závěr na bezprávný úmysl stěžovatelčin je soudem opřen zřejmě o výsměšný, hanlivý význam slova »Pfaffe«. Stěžovatelka neučinila při hlavním přelíčení průvodních návrhů, jimiž byla by bránila výkladu slova ve směru jí nepříznivém,

nemůže si proto stěžovati do toho, že dle jejího mínění zůstalo řízení prvé stolice v tomto směru neúplným. Průvodů takových nebylo však ani třeba. Nalézací soud dovolává se vlastní znalosti o významu slova a to správně. Adelung (gramatisch-kritisches Wörterbuch der hochdeutschen Mundart Wien 1808) uvádí, že slovo »Pfaffe« znamenalo původně osobu samou bohoslužbou se zaměstnávající v dobrém a uctivém smyslu a pokračuje: »in dieser anständigen Bedeutung ist es längst veraltet und wird nur noch im verächtlichen und hartem Verstande..... gebraucht«. Nalézací soud předpokládá, jak podotčeno, že v B. valná část obyvatelstva jest vyznání římsko-katolického. Bylo proto zcela zbytečné zjistiti dle návrhu stěžovatelčina dotazem na purkmistrovský úřad okolnost beztak předpokládanou, že v B. jsou též osoby, které přináležejí k jinému, než katolickému vyznání, totiž i evangelíci, židé a osoby bez vyznání. Zamítnutí tohoto návrhu nemohlo proto na rozhodnutí účinkovati ve směru stěžovatelce nepříznivém. Z právě zmíněného předpokladu prvé stolice plyne, že i valná část školních dětí v B. přináleží k církvi římsko-katolické, výrok, že nápis vzhledem k místu, kde se nalézal, mohl snadno účinkovati škodlivě na mravní, náboženskou výchovu dětí, t. j. zřejmě římsko-katolických školáků, není tudíž v rozporu, nýbrž je naopak logicky správně spjat se zjišťovacím výrokem, že nápis směřoval proti římsko-katolické církvi. Logická spjatost výroků je tím nepochybnější, že dle dalšího zjištění nalézacího soudu katolické měšťanstvo v B. shledalo v nápisu zlehčování a sesměšňování katolické církve. Toto zjištění opírá nalézací soud poukazem na podání, které řídil veliký počet katolických obyvatelů města B. na okresní správu politickou. Měla-li stěžovatelka i obhájce za to, že k tomuto podání nedošlo způsobem bezzávadným, bylo na nich, aby učinili při hlavním přelíčení případné návrhy. Neučinili-li jich, nemůže stížnost vytýkati, že nalézací soud nevyšetřil způsobu, jakým k podání došlo, nemaje příčiny pochybovati o tom, že k němu došlo cestou bezzávadnou. Rozhodovací důvody prvé stolice dovozují, že byla by k účelu stěžovatelkou namítanému, t. j., že chtěla nápisem projeviti čest práci, stačila zúplna prvá část nápisu: »Práce je bohoslužbou«; jelikož ale stěžovatelka přidala ještě další slova »Obětování a modlení rtoma (Lippengebet) je službou popů (Pfaffendienst)«, — kterážto slova mají dáti na jevo protikladnost práce a určitých bohoslužebních úkonů, — obsahují tato poslednější slova právě u spojitosti se slovy »Práce je bohoslužbou« zřejmě zlehčování a posmívání se církvi ve státě uznané (viz rozsudkový výrok: obyčejům a zařízením církve). Výtka stížnosti, že nalézací soud nahražoval vsunutím slova »zřejmě« nedostávající se důvody, že pro závěr není tu objektivní známky a že výrok jest nejasný, je zřejmě nesprávnou; odůvodněním výroku jsou poukazy na význam jak částí, tak celku nápisu, o který jde, a na vzájemný poměr částí. Skutečnost, že pachatel cítí a smýšlí nábožně, třebaže nepřísluší k určitému vyznání, vylučovala by snad, že pachatel je s to, rozšiřovati nevěru, nevylučuje však, že pachatel nevraží na určitou církev, anebo náboženskou společnost, že uplatňuje vůči obecenstvu svůj názor, jakoby pravé náboženství a pravá bohoslužba nespočívaly

v tom, co jest obyčejem anebo zařízením tohoto vyznání a že hledí svému názoru zjednati u jiných osob průchod tím, že se obyčeji nebo zařízení posmívá, nebo je zlehčuje. Nelze proto — jak stížnost neprávem činí, dovolávajíc se zmatku čís. 9 písm. a) — shledati právně pochybeným stanovisko nalézacího soudu, že stěžovatelka jednala přes tvrzenou jí nábožnost v úmyslu, aby obyčeje a zařízení římsko-katolické církve zlehčovala a jim se posmívala. Poukazy stížnosti na nábožné cítění a smýšlení stěžovatelčino, dokazování správnosti jejího náhledu, že v práci spočívá pravá nábožnost a jí se koná pravá bohoslužba v nejvyšším a nejušlechtilejším smyslu slova, a citování různých míst Nového Zákona, z nichž odvozuje správnost toho náhledu, nejsou v pravdě než nepřípustným brojením proti skutkovému zjištění — o úmyslu stěžovatelčině, — jehož formální vadnosti stížnost neprokázala a jenž proto jest závazným i pro soud zrušovací.

Čís. 1395.

U provádění důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. nelze přesvědčení soudcovské jakožto výsledek uvažování průvodů formelně porovnávati s jednotlivými průvody, jemu za podklad sloužícími.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr I 836/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 18. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle §u 7 (1) téhož zákona — mimo jiné z těchto

důvodů:

Právo, hodnotiti průvody co do jich věrohodnosti a síly důkazní jak o sobě tak i v jich vnitřní souvislosti a tudíž právo posuzovati, zda jest v určitém případě ten který důkazní prostředek způsobilým, zjednati jistotu o skutkové okolnosti, jakož i právo tvořiti si na základě celkového po ruce jsoucího průvodního materiálu úsudky a závěry o skutečnostech, je dle §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. vyhraženo posouzení nalézacího soudu, jenž při tom postupuje dle volného přesvědčení. S hlediska tohoto spadá výhradně do oboru působnosti soudu nalézacího posuzovati též odpory, nesrovnalosti a nesouhlasy, jevící se v jednotlivých průvodech o osobě nebo navzájem. Hodnocení důkazů nalézacím soudem podléhá odporu jen potud, pokud je stížnost s to, by dokázala, že hodnocení to spočívá na podkladech, stížených některou z formálních vad, v čís. 5 §u 281 tr. ř. výlučně uvedených. Stížnost tvrdí sice, že výrok soudu odporuje spisům, ale nedoličuje výtky této po zákonu. Neboť o rozporu se spisy ve smyslu citovaného místa zákona mohlo by se mluviti jen tenkráte, kdyby v rozsudku byl obsah spisů v některé závažné a pro

rozhodnutí příčinné části citován nesprávně. Takovéhoto rozporu stížnost nedoličuje; tvrdí ve skutečnosti, že přesvědčení soudcovské o tom, že obžalovaný ve své kavárně cigarety prodával sám, pokud se týče svými číšnicemi prodávati dával, je v rozporu se spisy a průvody, z nichž prý nevyplývá závěr soudu, nýbrž závěr opačný, stížností chtěný. Leč takovýto rozpor není zákonu znám. Dle zákona jest nepřípustno, přesvědčení soudcovské, jakožto výsledek uvažování průvodů, porovnávati formálně s jednotlivými průvody jemu za podklad sloužícími, a nelze v tom spatřovati než zastřené a oklikou podniknuté brojení proti přesvědčení soudcovskému. I když početně více svědků potvrzovalo hájení se obžalovaného, nevadilo to, by soud, hodnotě volně průvody, nepřiklonil se k výpovědem svědků usvědčujících, byť i jich bylo méně. Nezáležíť na počtu svědků, nýbrž na průvodní síle jejich výpovědí. Aby soud výslovně se zmiňoval v rozsudku o výpovědi svědkyně G-ové nebylo zapotřebí, poněvadž se soud okolností, svědkyní touto i jinými vývodními svědky potvrzenou, že totiž obžalovaný číšnicím prodej cigaret zakazoval, v důvodech rozsudku výslovně zabývá, neuznává ji však správnou. Důvod zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. není proto dán, pokud se týče dolíčen po zákonu.

Čís. 1396.

I vykročení z mezí příkazu spadá pod skutkovou podstatu zpronevěry.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr I 1096/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §u 183 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní dovozuje stížnost, dovolávajíc se zmatku čís. 9 písm. a), nesprávně též čís. 10 §u 281 tr. ř., že stěžovatel byl oprávněn statkem mu svěřeným nakládati, že překročení příkazu, t. j. prodej pušky pod určenou cenou nezakládá zpronevěry, nýbrž jen zodpovědnost dle předpisů civilního práva a že ostatně svěřitel sám doznává, že stěžovatel měl proti němu vzájemnou pohledávku. Vývody neprovádějí dovolávaného zmatku po zákonu, odchylujíce se od skutkových zjištění nalézacího soudu. Neníť napadeným rozsudkem zjištěno všeobecné zmocnění stěžovatele k volnému nakládání s puškou, odevzdanou mu do prodeje; prvá stolice zjišťuje naopak, že stěžovatel obdržel pušku s tím, by ji prodal nejméně za 1200 Kč, a v případě, že by se mu to nepodařilo, by ji vrátil. Oprávnění stěžovatele, nakládati s puškou, bylo vymezeno obsahem daného mu příkazu; jen pokud se řídil příkazem, bylo nakládání s puškou oprávněno; vybočil-li z mezí příkazu, prodav pušku za cenu nižší než mu bylo uloženo, vykročil z mezí svého oprávnění a jednal svémocně a bezprávně. Pro vykročení z mezí příkazu jest ovšem zmocniteli práv ze škody dle předpisů soukromého práva, propadá však kromě toho trestnímu ustanovení §u 183 tr. zák., jelikož porušil vědomě bezprávně důvěru, v něho vkládanou. Není tudíž právně mylným stanovisko nalézacího soudu, shledává-li v rozhodnutí stěžovatele, že prodá pušku pod cenou, kterou svěřitel určil s výhradou, že stěžovatel pušku vrátí, nedocílí-li této ceny, úmysl stěžovatele, svěřenou pušku za sebou zadržeti a si přivlastniti, a, shledává-li dále v uskutečnění tohoto úmyslu, v prodeji za cenu mnohem nižší, vědomě bezprávné nakládání s puškou, vyčerpávající skutkovou podstatu zpronevěry. Ostatně zmocnil příkaz k prodeji pušky stěžovatele také k přijetí prodejní ceny. I tuto cenu přijal a držel stěžovatel jen na základě zmocnění a důvěry Karla Z-a. Peníze při prodeji utržené vstoupily v místo svěřené pušky a byly tudíž věcí stěžovateli svěřenou, takže se jejich použitím pro sebe, to jest zadržením a přivlastněním, dopustil zpronevěry i v případě, kdyby správným byl náhled stížnosti, že prodej pušky za cenu nižší než byla určena, zpronevěrou nebyl.

Čís. 1397.

Rozhoduje o příslušnosti (§ 261 tr. ř.), jest nalézací soud vázán předchozím názorem, který v téže věci byl projeven již zrušovacím soudem o otázce příslušnosti.

Správce obecního lesa nedopouští se, prodávaje z lesa neoprávněně dříví, ani zneužití moci úřední ani zpronevěry v úřadě.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr I 1131/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečním stížnostem státního zastupitelství a obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 31. srpna 1922, jímž se krajský soud v trestní věci proti obžalovanému pro zločin krádeže a zpronevěry prohlásil nepříslušným, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud prohlásil se napadeným rozsudkem dle §u 261 tr. ř. nepříslušným, maje za to, že skutkový podklad obžaloby — dle níž obžalovaný jako lesní obce Ž. bez vědomí a beze svolení obce prodával dříví z lesa, jeho dozoru svěřeného a použil výtěžků, těmito prodeji docílených pro sebe — zakládá skutkovou podstatu zločinu zneužití moci úřední dle §u 101 tr. zák., po případě zločinu zpronevěry v úřadě dle §u 181 tr. zák., kteréžto zločiny příslušejí před porotu. Právem napadají obě zmateční stížnosti rozsudek prvé stolice z důvodu čís. 6 §u 281 tr. ř. jako právně mylný. K vývodům rozsudku budiž předem podotknuto, že jest ovšem věcí poroty, rozhodovati o otázce v i n y obžalo-

vaného ve směru zločinu dle §u 101 tr. zák., pokud se týče o otázce, zda dopustil se obžalovaný zneužití úřední moci. Než předpokladem, aby tato otázka byla odkázána na porotu, je dle jasného znění první věty §u 261 tr. ř., že skutky, na nichž obžaloba se zakládá, samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi, které při hlavním přelíčení na jevo vyšly, tvoří zločin anebo přečin, před porotu příslušející. Je tudíž na nalézacím soudě, by, třebaže o otázce viny nerozhoduje a proto se zdržuje věcného rozhodnutí o obžalobě, rozebral a rozhodl otázku, zda poukazuje skutkový základ obžaloby k trestnému činu, o němž konečné, věcné rozhodnutí přísluší porotě, a by se jen po kladné odpovědi k této otázce prohlásil nepříslušným. Nalézací soud k této otázce přisvědčil. Mohl tak arciť, jelikož jest mu v každém období řízení prvé stolice dbáti z úřední povinnosti věcné příslušnosti, učiniti, třebaže již jednou v této záležitosti věcně rozhodl, prohlásiv se tím tehdy příslušným. Než v této trestní věci bránil výroku o příslušnosti nález zrušovacího soudu ze dne 24. října 1921 Kr I 257/21, čís. sb. 583, jímž byla věc vrácena krajskému soudu v Chebu k novému projednání a rozhodnutí. Nálezem tím vyslovil zrušovací soud — třebaže jen implicite — názor, že pro tuto trestní věc je příslušným sborový soud prvé stolice (nikoli soud porotní). I tento názor byl — třebaže jest jen ráze procesuálního — pro soud prvé stolice závazným (§ 293 tr. ř.). Skutkový základ při novém hlavním přelíčení se nezměnil. Krajský soud nemohl proto rozhodnutí v této trestní věci odmítnouti prohlášením, že jest nepříslušným.

Než ani jinak nemůže napadený rozsudek obstáti. Stanovisko nalézacího soudu, že jde při penězích, které stěžovatel přijal za dříví od jiných osob, než od Antonína H-a, o zpronevěru, příčí se ustanovení druhého odstavce §u 293 tr. ř. Zrušovací soud vyslovil ve zmíněném již rozhodnutí, že jde v těchto případech (totiž vyjma případ Antonína H-a) o krádeže dříví, nikoli o zpronevěření peněz za dříví utržených. Tímto právním náhledem byl nalézací soud vázán (§ 293 tr. ř.). Než ani ku přijetí peněz od Antonína H-a (2.400 Kč) nebyl obžalovaný obcí zmocněn. Sám tvrdí jen, že mu nikdo nezakázal, inkasovati peníze za dříví jím prodané, pokud se týče, že mu bylo dovoleno m e n š í množství dříví prodávati, za které mu kupitelé odevzdávali peníze, které pak odvedl, pokud se týče že kupitelům dříví bylo odvésti kupní ceny obecnímu úřadu a že j e n z o c h o t y přijímal častěji platy. Svědek Jiří B. (tajemník města Ž.) pak udává, že se nemůže upamatovati, že byl obžalovaný oprávněn, sám inkasovati peníze. Ve zprávě uvádí se, že obžalovaný byl povinen, zasílati poukazy na dříví městskému tajemníku, který je po zápise ve hlavní knize dal doručiti stranám, kterým se ponechávalo na vůli, by ihned anebo po delší době zaplatiti u m ě s t s k é p o k l a d n y. Svědek Antonín H. seznal, že zaplatil obžalovanému 2.400 Kč, očekávaje, že tyto peníze jako dříve včas obci odvede; z dalšího udání svědka, že při bezprostředně předchozí koupi dříví zaplatil kupní cenu 6.440 Kč v obecní kanceláři, dlužno odvoditi, že svědek věděl, že obžalovaný není zmocněn a oprávněn k inkasu. Neměl-li však obžalovaný takového oprávnění a zmocnění a nepředpokládal-li ho ani H., který mu zpronevěřené jím pak peníze svěřil, nejde o zpronevěru

spáchanou z příčiny veřejného úřadu nebo zvláštního příkazu vrchnostenského ani za předpokladu, že obžalovaný jako lesní města Ž. vykonával veřejný úřad. Veřejným úředníkem byl obžalovaný ovšem, pokud jeho služba a činnost vztahovaly se k ochraně lesa jeho dohledu svěřeného ve smyslu §§ 52 až 58 lesního zákona. Než tato část působnosti obžalovaného nepřichází v této trestní věci vůbec v úvahu. Skutkový podklad obžaloby souvisí výhradně s onou částí služební činnosti obžalovaného, jejímž předmětem a účelem bylo obhospodařování lesa, jeho dohledu svěřeného. Co do této části své působnosti však stěžovatel úředníkem ve smyslu §u 101 tr. zák. nebyl. Lze připustiti, že takovými úředníky jsou obecní starosta i obecní tajemník též co do správy jmění své obce, neb činnost jejich vztahuje se k celku této správy. V jejich působnost nespadá toliko správa obecního majetku, t. j. věcí, které vlastní obec z důvodů soukromoprávních, jakož i příjmů, z tohoto majetku plynoucích, a výdajů, jichž je zapotřebí při správě tohoto majetku, nýbrž i správa příjmů a výdajů, které plynou do obecní pokladny (vyplácejí se jí) z důvodů veřejnoprávních. Řídí-li se ona správa v podstatě dle těchže zásad, dle jakých hospodaří jiný, soukromý majitel takových věcí, vymáhají se tyto příjmy a konají se tyto výdaje na základě předpisů práva veřejného, směřujících ku veřejným zájmům a k úkolům, jejichž plnění jest účelem vlády. Hospodaření v obecní pokladně jest však jednotné, aniž lze rozeznávati, z jakého pramene prýštil peníz, jehož použije se na ten neb onen výdaj. I pokud spravují obecní jmění, vykonávají tudíž obecní starosta i obecní tajemník úkoly vlády, a to starosta z přímého příkazu zákona, tajemník z příkazu starosty. Takových složek veřejnoprávních v činnosti obžalovaného, o kterou jde, zde není. Činnost jeho vztahovala se výhradně k lesu, t. j. k části obecního majetku. Nebyla mu svěřena ani neomezená správa této nemovitosti, v soukromém vlastnictví obce se nacházející. Byly mu svěřeny a uloženy pouze péče o les a dohled nad ním a různé úkony, které byly dle zásad soukromohospodářského provozu nutny a účelny, by les jako kmenové jmění byl co nejvíce zachován a by z něho — za šetření kmenového jmění — bylo docíleno co největších výtěžků. Postavení obžalovaného k obci a obecenstvu, zejména ke kupitelům dříví, nelišilo se nikterak od postavení zřízence, při správě soukromého lesa zaměstnaného, k jeho zaměstnavateli, k obecenstvu a k odběratelům dříví. Obhospodařování lesa obžalovaným nedotýkalo se zájmů veřejných, nýbrž zájmů, které měla obec stejně jako jakýkoliv jiný majitel lesů co do zachování jich a docílení příznivého výtěžku. Obžalovaný neobstarával úkoly vlády, nýbrž plnil úkoly stejné, jaké náležejí zřízencům soukromých vlastníků lesů. Prodávaje svémocně a bezprávně dříví z těchto lesů nezneužíval úřední moci jemu svěřené, nýbrž porušil držbu obce u příležitosti soukromohospodářského obhospodařování lesa jeho dozoru svěřeného. Ve skutkovém podkladě obžaloby není tedy poukazů ani na zločin §u 101 tr. zák., ani na zločin zpronevěry v úřadě. Důsledkem toho nebylo tu předpokladů prvního odstavce §u 261 tr. ř. pro výrok nalézacího soudu, že není příslušným. Bylo proto výrok ten z důvodu zmatečnosti čís. 6 §u 281 tr. ř. zrušiti a dále uznati dle §u 288 čís. 2 tr. ř.

Čís. 1398.

Zavinění obecního starosty na úrazu při stavbě, ježto ji zadal neodborníku způsobem formálně vadným. Po stránce subjektivní stačí ke skutkové podstatě §u 335 tr. zák., že pachatel mohl věděti, že počínání jeho může přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí naznačené v §u 335 tr. zák. Neznalost předpisů stavebního řádu omlouvá pachatele.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr I 1189/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa L-a a Josefa M-a do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 13. září 1923, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti života dle §u 335 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatek §u 281 čís. 9 a) tr. ř. není opodstatněn. Vývody stížnosti brojí v tomto směru proti rozsudkovému výroku, jímž vysloveno zavinění obžalovaného po stránce subjektivní. Pojmové znaky přečinu dle §u 335 tr. zák. nebyly prý v tomto směru zjištěnou činností obžalovaného vyčerpány a tato byla prý proto nesprávně podřaděna ustanovení §u 335 tr. zák.; jelikož prý nezakládá vůbec žádného soudně trestného činu. Tak uplatňuje stížnost především, že obžalovaný nemohl předvídati, že provedení oprav na obecní pastoušce neoprávněným a nekvalifikovaným zedníkem bez dozoru oprávněného stavitele může míti v zápětí nebezpečí uvedené v §u 335 tr. zák. Vždyť prý není zjištěno, že obžalovaný znal dotyčné předpisy stavebního řádu (§ 50 a 122), jež ono vědomí sprostředkují. Stížnosti jest sice přisvědčiti v tom, že rozsudek neobsahuje zjištění, že stěžovatel tyto předpisy znal, a že neuvádí důvodů pro přesvědčení, že je znáti musil. Náhled nalézacího soudu, že nelze se omlouvati jejich neznalostí, nemůže obstáti, neboť odporuje jasnému znění §§ 3 a 233 tr. zák., podle nichž pouze neznalostí zákona o zločinech, jakož i neznalostí trestního zákona, pokud se týče obsažených v něm ustanovení o přečinech a přestupcích nikdo v otázce trestní viny omlouvati se nemůže. Ale tato vada napadeného rozsudku nemůže přivoditi účinek pro stěžovatele příznivý. Stížnost přehlíží, že trestní zavinění obžalovaného dlužno posuzovati nejen podle znalosti dotyčného ustanovení stavebního řádu, nýbrž že se dle §u 335 tr. zák. dopouští kulposního jednání a opomenutí také a především ten, kdo již dle přirozených následků svého počínání, které může každý snadno poznati, postříci může, že z opomenutí nebo jednání může vzejíti nebezpečenství pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí, nastane-li výsledek v tomto zákoně předpokládaný. Teprve na druhém místě jsou uvedeny jako zdroje vědomí, tvořícího pojmový znak přestupku nebo přečinu proti bezpečnosti života, předpisy zvláště vyhlášené, povolání a živnost pachatele atd. Je pravda, že napadený rozsudek při posouzení viny stěžovatelovy klade zvláštní váhu na znalost předpisů stavebního řádu, jež dle toho, co shora bylo uvedeno, nemůže zde přicházeti v úvahu, ale při tom nespouští s očí hlavní moment pro subjektivní zavinění stěžovatelovo, vyslovený jasně nejen ve výroku rozsudečném, že Josef L., svěřiv provedení opravy pastoušky Josefu M-ovi, dopustil se opomenutí, jež dle svých přirozených následků, které každý snadno poznati může, jest takové, že se může jím způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí zdraví, života a bezpečnosti těla lidského, nýbrž i v důvodech rozsudku, kde soud nalézací výslovně zjišťuje, že možnost úrazu obžalovaní zajisté mohli předvídati nejen dle svého postavení a povolání, nýbrž i se zřetelem na platné předpisy, jichž nedbali. Pro onen výrok obsahuje napadený rozsudek potřebné zjištění, ovšem ne vždy výslovně, avšak vždy aspoň jako předpoklady jiných zjištění, takže o přesvědčení nalézacího soudu, odpovídajícím tomuto výroku, nemůže býti pochybnosti. Tak praví rozsudek, že se v tomto případě dle úsudku znalců jednalo o t. zv. adaptaci, t. j. změnu a opravu, vztahující se na podstatné části stavebního objektu (postavení příčky, výměna zárubní, klenby nade dveřmi a pod.). Z počátku další věty »bylo tedy povinností obecního zastupitelstva (starosty) svěřiti tyto práce oprávněné osobě . . .«, jest zřejmo, že rozsudek předpokládá, že starostovi bylo známo, o jaké opravy jde. Ostatně obžalovaný při hlavním přelíčení netvrdil, že mu to známo nebylo, naopak vylíčil, jaké opravy se měly provésti, a dodal, že nevěděl, že je k tomu zapotřebí stavitele, čímž implicite doznal, že mu bylo známo, o jaké opravy šlo. Je-li tomu tak, nemůže se však omlouvati tím, že nemohl předvídati nebezpečí, jež může vzejíti vadným provedením opravy. Každý dospělý člověk, obzvláště majitel usedlosti, jakým jest stěžovatel, musí věděti, že opravy, vztahující se na podstatné části stavebního objektu, vyžadují zvláštní opatrnosti, a nesmí býti svěřeny nekvalifikovanému zedníku, jenž může bezpečně provésti jen opravy nepatrného významu. Že k tomu přesvědčení dospěl také nalézací soud, o tom svědčí jeho úvaha, že obžalovaní zajisté mohli předvídati možnost úrazu nejen dle svého postavení a povolání, nýbrž i se zřetelem na platné předpisy. Přesvědčení soudu je tím spíše ospravedlněno, ježto obžalovaný L. sám doznal, že mu bylo známo, že spoluobžalovaný M. opatřil si svého času při opravě obecní kapličky stavitele sám. To vše vyčerpává úplně skutkovou podstatu přečinu dle §u 335 tr. zák. po stránce subjektivní a vývody stížnosti, zabývající se hlavně vlivem neznalosti stavebních předpisů na posouzení činu stěžovatelova, jsou bezpodstatnými. Snaží-li se stěžovatel dokázati, že ho vyviňuje právě ta okolnost, že spoluobžalovaný M. sám se podjal při opravě kapličky dozoru stavitele, poněvadž mohl prý předpokládati, že M. tak učiní i při opravě pastušky, jest na omylu. Rozsudek uvádí sice v důvodech obranu obžalovaného a též výpověď spoluobžalovaného M-a, že starostu L-a předem na to upozornil, že práce tyto mají se provésti pod dohledem nějakého stavitele nebo zednického mistra, a že obžalovaný L. to popíral. Ale nalézací soud neučinil v tomto směru žádného zjištění, a stížnost nevytýká rozsudku neúplnost proto, že se soud

touto obranou nezabýval. Nelze proto již z formálních důvodů na tuto námitku stížnosti při přezkoumávání rozsudku s hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř. bráti zřetel. Ostatně bylo povinností starosty, by se osobně přesvědčil, zda se práce dějí pod dohledem stavitele, to tím spíše, ježto věděl, o jaké opravy jde. Že jeho neopatrnost v jednom případě zůstala bez následků, nemůže ho v jiném případě vyviniti. Je-li zjištěno, že obžalovaný mohl věděti, že provedení práce bez dozoru stavitele jest nebezpečné, nesměl se spokojiti pouhým udělením příkazu spoluobžalovanému M-ovi, rovněž jako nesměl se M. spokojiti pouze mechanickým splněním příkazu. Zjištěním napadeného rozsudku, že si obžalovaný byl nebezpečí opravy beze stavitelova dozoru vědom, je vyvrácena další námitka stížnosti, jež popírá subjektivní zavinění obžalovaného L-a proto, že dle §u 56 obec. zříz. nemusí obecní starosta usnesení obecního zastupitelstva prováděti, měl-li by starosta obecní za to, že zastupitelstvo v učiněném usnesení vystoupilo z mezí své působnosti, anebo že usnesení zastupitelstva odporuje platným zákonům. Subjektivní přesvědčení stěžovatelovo, že usnesení obecního zastupitelstva, jež dalo podnět k úrazu, odporuje platným zákonům, není ovšem zjištěno. Ale toho zde není zapotřebí, neboť stačí, když stěžovatel m o h l věděti, že výkon usnesení může přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí naznačené v §u 335 tr. zák., a že se proto tomuto ustanovení příčí. To jest v tomto případě ohledně stěžovatele zjištěno a týž nese proto zodpovědnost ve smyslu §u 335 tr. zák., jenž nevyžaduje dolosního, nýbrž pouze kulposního jednání neb opomenutí, jehož pachatel nemusí si býti vědom, možno-li mu jen přičítati k vině, že nedostatkem bedlivosti neuvědomil si nebezpečnosti svého jednání nebo opomenutí pro cizí lidskou integritu tělesnou.

Čís. 1399.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Ke skutkové podstatě pletich stačí všeobecná jich způsobilost stupňovati cenu předmětu potřeby, třebaže nemohlo býti a nebylo zjištěno, že jimi ke stupňování ceny skutečně dojde.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr I 1258/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 6. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Způsobilost pletich, stupňovati cenu předmětu, je pojmem, v zákoně stanoveným. Výroky, že tu jsou tato způsobilost a vědomí pachatelovo o ní, obsahují tudíž i právní hodnocení skutečností a mohou býti s hlediska zmatku čís. 9 lit. a) napadeny dokazováním, že nalézací soud posuzuje skutkový základ se stanoviska nesprávného výkladu onoho pojmu, obzvláště že pokládá v důsledku nesprávného výkladu

zákonného pojmu některou skutečnost za bezvýznamnou. Zákonné provádění dovolávaného zmatku dlužno proto shledati ve vývodech stížnosti, pokud namítá, že nalézací soud nesprávně měl za to, že je lhostejno, zda stěžovatel (jeho manželka) nezamýšleli ceny lihovin s použitím cukru, o který jde, vyráběných zvýšiti o to, oč nákupní cena cukru převýšila cenu cukru úředně stanovenou, nýbrž chtěli toto rozpětí sleviti ze svého zisku. Nelze však námitce přiznati oprávněnost, neboť namítaná okolnost není právně závažnou. Zákon o válečné lichvě směřuje k tomu, by spotřebitelstvu dostalo se předmětů potřeby za ceny přiměřené, t. j. za ceny, které převyšují výrobní náklady jen o tolik, kolik jest na režijních nákladech a mírném zisku překupníků zapotřebí, děje-li se převod zboží z výroby do spotřeby způsobem hospodářsky nutným aneb alespoň účelným. Přímému uplatňování cen takto nepřiměřených vůči spotřebitelstvu čelí ustanovení §§ 6, 7, 8, 9 a 10 lich. zákona. Jiná ustanovení zákona čelí proti nebezpečí, že by mohlo k takovému (přímému) uplatňování cen nepřiměřených dojíti, zákazem jednání různého druhu, která, jak zákon předpokládá, způsobují, umožňují neb usnadňují, že v konečných, na spotřebitelstvu požadovaných cenách budou uplatňovány ještě jiné než zmíněné, zákonem výhradně respektované složky. Nebezpečí takového bezprávného zvyšování cen jest zejména spojeno s tím, že se se zbožím nakládá způsobem nekalým, řádnému obchodu cizím, který dává těžiti osobám při řádném přechodu z výroby do spotřeby zbytečným. Výsledkem a výrazem této úvahy jest ustanovení §u 11 čís. 4 zmíněného zákona. Jelikož důvodem jeho je takto pouhé nebezpečí, že cena předmětu potřeby neutvoří se způsobem, jejž v zájmu spotřebitelstva zákon požaduje, je s hlediska §u 11 čís. 4 lhostejno, zda účinek z pletichářského jednání hrozící, jež zákon hledí zameziti, skutečně nastal čili nic, ba je lhostejno, je-li uskutečnění zákonem obávaného a potíraného bezprávného zdražování více méně pravděpodobno dle zvláštních okolností případu. Rozhodným jest jen, zda jsou pletichy takové povahy, že jest se obávati, že mohou účinkovati na cenu předmětu ve směru vzestupném. Stačí proto, že pletichy jsou dle všeobecné své povahy způsobilé, stupňovati cenu předmětu potřeby, třebaže ve skutečnosti ke stupňování pro zvláštní okolnosti případu nedojde. Po této stránce nemůže však býti pochybnosti o tom, že nákup suroviny v pokoutním obchodě živnostníkem, ji zpracujícím, za ceny vyšší než jsou pro tuto surovinu stanoveny v řádném obchodě, jest všeobecně způsobilým působiti na cenu výrobků živnostníkových ve směru bezprávného zvýšení. Vždyť z povahy živnosti a obchodu plyne, že živnostník i obchodník domáhají se v cenách výrobků (zboží) při nejmenším vedle obvyklého zisku též náhrady všech svých pořizovacích a režijních nákladů, tudíž i celé nákupní ceny používaných surovin. Na této všeobecné způsobilosti pletichářského opatření surovin nemění ničeho případná ochota pachatelova, prodati výrobky beze zhoršení kvality jejich za tytéž ceny, za které se prodávají výrobky, při jejichž výrobě použito suroviny řádnou cestou za nižší cenu opatřené, a spokojiti se s menším než obvyklým ziskem. Není tu záruky, že pachatel tuto ochotu osvědčí po celou dobu, po kterou k výrobě používá

suroviny pokoutně opatřené a tyto výrobky prodává. Trvá naopak i na dále nebezpečí zákonem potírané, že pachatel dříve nebo později uplatní ve svých prodejních cenách vedle celého, jinak obvyklého (mírného) zisku také zvýšenou cenu suroviny buď přímým zvýšením prodejních cen samotných anebo — ku kterézto eventualitě vhodně poukazuje napadený rozsudek, — částečným snižováním alkoholických stupňů lihoviny na úkor kvality výrobků. Nelze proto shledati právně pochybeným stanovisko nalézacího soudu, že stačí všeobecná způsobilost pletich stěžovatelových, stupňovati cenu předmětu potřeby, třebaže nemohlo býti zjištěno a nebylo zjištěno, že jimi ke stupňování ceny stěžovatelem skutečně dojde.

Čís. 1400.

Pachatel zodpovídá i za opilství (§ 523 tr. zák.), do něhož se připravil pouhou lehkomyslností.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1922, Kr I 1290/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 6. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 523 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že obžalovaný byl neprávem uznán vinným přestupkem §u 523 tr. zák., poněvadž prý tento přestupek předpokládá opilství zaviněné, totiž takové, ve které pachatel připravil se hrubým kulposním zaviněním a ne pouhou lehkomyslností, a neznaje až dosud účinků požívání alkoholových nápojů na svou vlastní fysickou a nervovou soustavu. Stížnost je na omylu. Dle §u 2 písm. c) tr. zák. nepřičítá se jednání neb opomenutí jako zločin, byl-li čin spáchán v úplné opilosti, která byla přivoděna bez zločinného záměru. Než již v tomto zákonném ustanovení jsou citovány §§ 236 a 523 tr. zák., z nichž ono stanoví, že, ač na jednání, která jsou jinak zločinem,, nelze, byla-li provedena v nahodilé opilosti, přihlížeti jako na zločin, přece se v tomto případě opilost tresce jako přestupek (§ 523 tr. zák.). Definice tohoto přestupku dovolává se pak v §u 523 tr. zák. výslovně opět ustanovení §u 236 tr. zák. Dle toho je nepochybno, že skutková podstata přestupku dle §u 523 tr. zák. jest splněna i tehdy, byl-li čin, který je jinak zločinem, spáchán v opilosti nahodilé, vyjímajíc arci takovou nahodilost, následkem které se pachatel dostal do stavu opilosti vůbec a bez vlastního zavinění (na př. nahodilým vypitím jistého množství alkoholického nápoje v mylném přesvědčení, že jest to nápoj prostý alkoholu). Z toho plyne, že pachatel zodpovídá i za opilství, ve které se připravil nejen hrubým kulposním zaviněním, ale i následkem pouhé lehkomyslnosti, poněvadž i tuto dlužno považovati za zavinění, byť i rázu lehčího.

Čís. 1401.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Při posouzení přiměřenosti požadované ceny (§ 7 lich. zák.) dlužno zpravidla vycházeti z nabývacích nákladů pachatelových, leč že by byl pachatel nabyl věci nad anebo pod pravou skutečnou cenou předmětu potřeby, o nějž jde.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1923, Kr II 775/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Novém Jičíně ze dne 6. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem dle §u 7 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro onen přestupek.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá výrok prvé stolice, odsuzující stěžovatele pro přestupek §u 7 zákona o válečné lichvě, z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozujíc, že tu není skutkové podstaty tohoto přestupku po stránce subjektivní, jelikož stěžovatel nebyl si toho vědom, že cena, jím požadovaná, jest zřejmě přemrštěnou. Stížnosti nelze upříti důvodnosti. Cenou zřejmě přemrštěnou rozumí § 7 zákona o válečné lichvě cenu, která převyšuje součet nákladů výroby, režijních nákladů řádného obchodu a mírných zisků výrobce a legitimních obchodníků. Výrazem tohoto součtu jsou zpravidla — pokud jde o úkon řádného obchodu neb o prodej osobou, jež si zboží opatřila bez úmyslu dalšího zcizení — nabývací náklady pachatelovy a sluší tudíž otázku přiměřenosti nebo přemrštěnosti ceny posuzovati z pravidla a v prvé řadě dle těchto nákladů pachatelových. Než od této zásady možno a dlužno se odchýliti a vrátiti se k měřítku onoho součtu, kdykoliv jsou tu poukazy, že pachatel nabyl věci nad anebo pod touto pravou skutečnou cenou předmětu potřeby, o který jde. Důsledkem toho sluší vyloučiti pachatelovo vědomí o zřejmé přemrštěnosti ceny, jím požadované, měl-li za to, že jeho cena nabývací je nižší, než pravá cena zboží, a cena jím požadovaná rovná se onomu součtu. Rozhodovací důvody prvé stolice zjišťují, že stěžovatel — odevzdávaje tabák H-ové k rozprodání po 1 Kč 60 h za balíček — učinil tak, by se ho zbavil, za přiměřenou podle jeho názoru cenu, že obžalovaný slýchal a vídával v trafikách, že takový balíček byl čítán odběratelům i po dvou korunách, že jako nekuřák nevěděl o úředně stanovené a nepřekročitelné ceně 40 h a že se domníval, že mu jako vojákovi je čítán balíček levněji, t. j. po 40 h jen proto, že je považován za součástku žoldu. Takto zjištěným omylem obžalovaného, že jeho nabývací náklady (40 h za balíček) jsou menší než cena, za kterou se toto zboží prodává v obchodě legitimním (po 2 K), jest vyloučeno vědomí jeho, že cena jím požadovaná převyšuje součet

nákladů výroby, režijních nákladů řádného obchodu a mírných zisků výrobce a legitimních obchodníků a tím též vědomí, že jeho prodejní cena je zřejmě přemrštěna. Pro nedostatek této subjektivní složky nenaplňuje zjištěné jednání stěžovatelovo skutkové podstaty přestupku §u 7 čís. 1 zákona o válečné lichvě.

Čís. 1402.

V hlavní otázce porotcům na zločin zneužití moci úřední ve smyslu §u 101 tr. zák. netřeba vymeziti pojem úředníka ve smyslu druhého odstavce téhož §u.

Otázku kontrolní nemůže dáti soud sám od sebe a nespadá pod ni rozvedení otázky právní.

Poštovní úředník jest veřejným úředníkem ve smyslu §u 101, odstavec druhý, tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1923, Kr I 514/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Chrudimi ze dne 28. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě dle §u 181 tr. zák. a zločinem zneužití moci úřední dle §u 101 tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř., dovozujíc, že porotní soud porušil ustanovení §u 318 tr. ř. tím, že do II. hlavní otázky nepojal všech známek činu trestního, v zákoně uvedených, to jest, že neuvedl v ní známky pojmu státního úředníka, obsažené v druhém odst. §u 101 tr. zák., aniž dal porotcům příslušné otázky kontrolní a tím zavinil, že porotci, odpovídajíce na hlavní otázku, byli ohledně pojmu státního úředníka ve smyslu citovaného §u ve zřejmém právním omylu. Leč neprávem. Otázka hlavní dána byla na trestný čin, naznačený v obžalobě v odst. II., a odpovídá zcela tomuto odstavci obžaloby jak ohledně skutkového děje, tak ohledně zákonných známek trestného činu. Obsahujíc vedle úvodní formule jak skutkové okolnosti, pokud jich je třeba k individualisování skutku (»jako administrátor poštovního úřadu v M., tím, že vyhotovil, vypravil, zaslal a t. d.«), tak také všecky zákonné známky trestného činu žalobního, jak je uvádí zákon v §u 101 tr. zák. (»tedy jako úředník státní v úřadě, v němž měl povinnosti, v úmyslu, aby .... zneužil moci mu svěřené, a t. d.«), odpovídá svým zněním i obsahem zcela předpisu §u 318 tr. ř. Výtka zmateční stížnosti, že porotní soud tento předpis porušil, jest zcela lichou. Znaky pojmu státního úředníka v druhém odstavci §u 101 tr. zák. nebylo třeba do otázky pojímati, poněvadž § 318 tr. ř. nařizuje toliko, by hlavní otázka obsahovala všecky zákonné známky trestného činu a ty jsou uvedeny v odstavci prvém. Pro kontrolní otázku dle třetího odstavce §u 323 tr. ř. nebylo zde místa, poněvadž tyto otázky jsou přípustny jen v případech, kde jde o to, by se určitý zákonný znak, obsažený v některé předcházející otázce, rozvedl na příslušné okolnosti skutkové, by bylo možno kontrolovati, zda porotci, po případě i soud porotní si onen zákonný znak správně vykládali, kdežto v tomto případě jde o posouzení právní otázky, zda administrátor poštovního úřadu jest státním úředníkem ve smyslu §u 101 tr. zák. Kdyby tuto otázku posoudil soud právně mylně, bylo by lze zjednati nápravu buď uplatňováním důvodu zmatečnosti čís. 10 a) §u 344 tr. ř., nebo použitím §u 290 tr. ř. O tom bude řeč ještě dále. Dáti dodatkovou otázku kontrolní, bylo v tomto případě vyloučeno i proto, že jí obžalovaný nenavrhl, a § 323 tr. ř. třetí odstavec nenařizuje, by byla dána z moci úřední, i kdyby pro ni byly zákonné předpoklady.

Pokud zmateční stížnost uplatňuje ne sice číselně, ale věcně také důvod zmatečnosti čís. 10 a) §u 344 tr. ř., tvrdíc, že úředníci pošty jakožto ústavu, sloužícího pouhé dopravě, nejsou státními úředníky ve smyslu §u 101 odstavec druhý tr. zák., poněvadž při něm stát jako podnikatel nevystupuje ve funkci nadřízeného činitele proti podřízeným státním občanům, a že zde tedy není podstatné zákonné známky deliktu dle §u 101 tr. zák., není odůvodněna. Úředníkem dle cit. §u jest každý, kdo mocí veřejného příkazu, přímo nebo nepřímo daného, jest povinen opatřovati práce vlády, ať jest pod přísahou nebo ne, a náleží do kterékoliv skupiny zaměstnanecké. A za práce vlády dlužno považovati všecky obory činnosti, jež se podnikají subjektem veřejnoprávním v zájmu veřejném. Poněvadž pošta není výdělečným podnikem státním, nýbrž slouží účelům povahy veřejné, totiž výhradně dopravě poštovních zásilek na území státním, dlužno pokládati úředníky i zřízence poštovních úřadů za úředníky ve smyslu §u 101 tr. zák. Porotní soud posoudil tudíž věc správně, uznav, že obžalovaný jako administrátor poštovního úřadu jest způsobilým subjektem trestného činu, jímž byl v druhém odstavci uznán vinným.

Čís. 1403.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Ke skutkové podstatě §u 1 zákona se nevyžaduje, by již byla exekuce navržena, stačí, že ten, kdo v určitý čas má platiti, buď platiti nechce nebo jest si vědom, že platiti nemůže.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1923, Kr I 674/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. září 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem nedokonaného maření exekuce dle §u 8 tr. zák. a §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

Důvody:

Proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem nedokonaného mařeni exekuce, namítá stížnost dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že i pokus předpokládá, by tu byl předmět, jenž může zlomyslným jednáním býti poškozen anebo ohrožen; takového předmětu prý zde nebylo, jelikož v době skutku, z něhož jest stěžovatel viněn, nebylo ještě nikým zakročeno o povolení exekuce. Než stížnost přehlíží, že ustanovení §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. nevymezuje pojem hrozící exekuce časově na dobu po žádosti o povolení exekuce, nýbrž že při správném výkladu zákona hrozí exekuce každému, kdož ví, že má v určitý čas platiti a buď platiti nechce nebo jest sobě vědom, že platiti nemůže. Stěžovatel udal, že se obával, že jeho věřitelé, najmě W., povedou na něho exekuci, že pro tuto obavu psal psaní, o které jde, a že mu šlo hlavně o obrazy, prádlo, šaty, knihy a jiné věci, které mu patří. Byly tedy zde dle samého seznání stěžovatelova pohledávky, pro něž hroziła stěžovateli exekuce a jejichž uspokojení hleděl stěžovatel zmařiti vyzváním jiné osoby, jež, nejsouc dlužnicí, nemůže se dopustiti mařeni exekuce jako přímá pachatelka a proto jednala by jako pouhý nástroj stěžovatelův, k odstranění předmětů majetkových, na něž byla by jinak bývala exekuce vedena.

Čís. 1404.

Pachateli, jenž dobrovolně ustoupil od dokonání zločinu násilného smilstva, lze přes to po případě přičítati zločin podle §u 93 tr. zák.

Poškrábání jest »škodou« a škrcení »příkořím« ve smyslu §u 94 tr. zák. Tím, že pachatel škodu nahradil, není zabráněno použití vyšší sazby §u 94 tr. zák.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1923, Kr II 742/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 6. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 93 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle čís. 10 §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že nelze v tomto případě posuzovati jednání obžalovaného dle §u 93 tr. zák., poněvadž prý vlastně B-ové v užívání osobní svobody neobmezoval, nýbrž prý, že se mu jednalo výhradně jen o pokus násilné soulože, takže zde není ani objektivní, ani subjektivní skutkové podstaty zločinu dle §u 93 tr. zák. Avšak stížnost přehlíží, že dobrovolným ustoupením od zamýšleného zločinu násilného smilstva (§ 125 tr. zák.) obžalovaný se nestal beztrestným, jakmile jeho jednání má veškeré zákonné známky jiného dokonaného trestního činu. Pokud omezení osobní svobody jest pravidelným prostředkem ku spáchání jiného trestného činu, zde násilného smilstva, nelze je zvláště přičítati, leč právě v případě dobrovolného ustoupení, o jaký se zde jedná. Jako nejbliže příbuzný trestný čin přichází v úvahu právě zločin dle §u 93 tr. zák., k jehož skutkové podstatě se vyhledává bezprávné omezení osobní svobody, t. j. překážení v užívání volnosti pohybu, ať již se to stane násilím fysickým, nebo psychickým, stane-li se ovšem v úmyslu k tomu směřujícím, pokud se týče s vědomím bezprávnosti tohoto násilného jednání. Konečný cíl použití násilí, totiž pohlavní zneužití osoby třetí, nepřichází při tom již v úvahu. V tomto případě zjistil nalézací soud, že obžalovaný dvakráte po sobě uchopil Vilemínu B-ovou oběma rukama za krk a ji škrtil a, když se mu po dvakráte vytrhla, že ji uchopil po třetí, vrhl ji do silničního příkopu, lehl na ni, znovu ji škrtil, pokoušeje se při tom rozepnouti její reformní kalhoty, a když se mu B-ová znovu vytrhla, že ji opět uvrhl do sněhu a utekl teprve, když slyšel cizí kroky. V tomto jednání obžalovaného jsou předpoklady objektivní skutkové podstaty zločinu dle §u 93 tr. zák., totiž bezprávné a násilné překážení osobě třetí v užívání osobní svobody. Poněvadž rozsudek dále výslovně zjišťuje, že si byl obžalovaný tohoto násilného omezování osobní svobody i jeho bezprávnosti vědom, jest zjištěna bezvadně i subjektivní stránka skutkové podstaty trestního činu a odsuzující výrok odpovídá zákonu i zjištěnému stavu věci.

Stížnost není odůvodněna ani v tom směru, pokud se snaží dovoditi s hlediska důvodu čís. 11 §u 281 tr. ř., že prvý soud překročil meze trestní sazby, uloživ obžalovanému trest dle §u 94 tr. zák., druhé věty, ačkoliv prý zde není předpokladů pro použití této vyšší trestní sazby. Avšak první soud použil správně vyšší sazby, zjistiv, že B-ová utrpěla mimo omezení osobní svobody ještě další příkoří (škodu) tím, že ji obžalovaný škrtil a poškrábal, způsobiv jí tak lehké ublížení na těle s viditelnými stopami na krku a tváři. Takovéto poškození na těle jest »škodou« ve smyslu §u 94 tr. zák. bez ohledu na způsob a stupeň poranění. Škrcení samo o sobě jest »příkořím« ve smyslu téhož §u. Okolnost, že se obžalovaný zavázal smírem nahraditi poškozené škodu za utrpěné příkoří a útraty léčení může míti význam při výměře trestu jako okolnost polehčující, nemůže však odčiniti skutečnost, že škoda a příkoří byly způsobeny. Jest tudíž použití vyšší trestní sazby §u 94 tr. zák. dle zákona odůvodněno.

Čís. 1405.

Veřejnou schůzi spolkovou ve smyslu §u 14 spolkového zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák. možno konati kdekoliv a kdykoliv, jen když bylo nejméně 24 hodin předem učiněno oznámení předepsané §em 15 zákona.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1923, Kr II 517/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v H. ze dne 28. března 1923, a rozsudkem zemského jako odvolacího soudu v O. ze dne 24. května 1923, porušen byl zákon v ustanovení §§ 14 a 15 zákona spolkového ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.; rozsudky ty se zrušují a Karel H. sprošťuje se dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek §u 2 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák., jehož se podle obžaloby dopustil tím, že včas neoznámil příslušnému úřadu konání všeobecně přístupné přednášky kočující učitelky Emy A-ové, v hotelu N. v H. dne 5. března 1923 pořádané.

Důvody:

Karel H., předseda místní skupiny spolku »Deutscher Kulturverband« v H., oznámil dne 3. března 1923 okresní politické správě v H., že se dne 5. března 1923 bude konati v hostinci »Hotel N.« veřejná přednáška slečny Emy A-ové, kočující učitelky spolku »Dentscher Kulturverband« v Praze, o účelu a cíli tohoto spolku. Okresní politická správa v H. vzala toto oznámení dne 3. března 1923 na vědomí a vyrozuměla téhož dne o tom Karla H-a, davši zároveň povolení ku plakátování. Rozsudkem okresního soudu v H. ze dne 28. března 1923 uznán byl obžalovaný Karel H. vinným přestupkem §u 2 zákona shromažťovacího ze dne 15. listopadu 1867 čís. 135 ř. zák., spáchaným tím, že shromáždění, všeobecně přístupné, dne 5. března 1923 v H. pořádané, neoznámil příslušnému úřadu. Okresní soud vychází se stanoviska, že se tu jednalo o veřejné,, všeobecně přístupné shromáždění ve smyslu §u 2 shromažďovacího zákona, jež mělo 3 dny před schůzí býti politickému úřadu oznámeno; povinné hlášení stalo se však teprve dne 3. března 1923, tudíž dva dny před schůzí a tedy opozděně. Rozsudkem zemského jako odvolacího soudu v O. ze dne 24. května 1923 byl odsuzující rozsudek okresního soudu co do viny z důvodů prvním soudem uvedených potvrzen. Oběma rozsudky byl porušen zákon v ustanoveních §§ 14, 15 spolkového zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák. Ze spisů okresní politické správy v H. lze seznati, že Karel H. jako předseda (Vorstand) místní skupiny německého osvětového svazu (Kulturverband) v H. učinil dne 3. března 1923 u příslušné okresní politické správy oznámení o konání veřejné přednášky kočovní učitelky sl. Emy A-ové v hotelu N. v H. Oznámení to bylo vyřízeno téhož dne tím způsobem, že přednáška i její plakátování bylo povoleno a osvědčení (Bescheinigung) o tom dáno bylo místní skupině německého osvětového svazu v H. Dle přípisu okresní správy politické v H. ze dne 18. května 1923 jest tato skupina odbočkou spolku »Deutscher Kulturverband« v Praze, má své vlastní stanovy a Karel H. jest jejím předsedou, který spolek zastupuje. Dle §u 14 spolkového zákona může každý spolek schůze své konati veřejně, ale osoby, které nejsou ani členy spolku ani zvanými hosty, nemohou se jednání súčastniti. Konání veřejné schůze spolkové stačí dle §u 15 téhož zákona oznámiti úřadu nejméně 24 hodin napřed s udáním místa a času jejího konání. Z těchto ustanovení plyne, že se veřejná schůze spolková může konati kdekoliv (viz min. nařízení ze dne 7. listopadu 1897 č. 20531, Manz II., str. 159) a kdykoliv, jen když včas učiněno bylo o tom předepsané oznámení. Z uvedeného plyne, že všechny předpoklady veřejné schůze spolkové jsou v přítomném případě splněny. Za veřejnou schůzi spolkovou považovala ohlášenou přednášku kočovní učitelky A-ové, také okresní správa politická a proto ji také, neshledavši závady dle §u 21 spolkového zákona, povolila. Za veřejnou schůzi ve smyslu §u 2 shromažďovacího zákona ona přednáška vůbec nemohla býti úřadem pokládána, ježto dle §u 13 shromažďovacího zákona, nejsouc včas, totiž 3 dny napřed, ohlášena, byla by musila býti zakázána. Bylo proto ve smyslu §§ů 33, 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 1406.

Kdo chová v místnosti, přístupné třetím osobám, dynamit, nedopouští se sice přečinu dle §u 3 zákona o třaskavinách ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák., ovšem ale přestupku dle §u 431 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr I 823/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 20. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 3 zákona ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem dle §u 431 tr. zák., jehož se dopustil tím, že chovaje v roku 1921 v L. ve svém příbytku 2½ patron dynamitu (a to: dvě patrony na almaře v komůrce a ½ patrony na okně komůrky), dopustil se jednání, o němž již dle přirozených jeho následků, jež každý snadno poznati může, mohl postříci, že se jím může způsobiti nebezpečí života nebo bezpečnosti těla lidského, byť i žádná škoda skutečně jím nebyla způsobena.

Důvody:

Dle čtvrtého odstavce §u 1 zákona o třaskavinách ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák. nemá předpis prvního odstavce místa při třaskavinách, jsoucích předmětem státního monopolu. František M. mohl by tedy přečinem dle §u 2—3 dotčeného zák., spáchaným tím, že třaskaviny za okolností, označených v §u 3 dotč. zák., bez úředního povolení u sebe choval, býti uznán vinným jen tehda, nešlo-li o třaskaviny, jsoucí předmětem státního monopolu. Zákonem ze dne 15. července 1919, čís. 414 a prováděcím nařízením ze dne 8. listopadu 1920, čís. 615 sb. z. a n. prohlášen byl dynamit, o nějž jde, za předmět státního monopolu (§ 1 č. 3 nař.). Právně pochybeným jest tudíž rozsudek, jenž stěžovatele uznal vinným přečinem §u 3 dotčeného zákona proto, že nedovoleně u sebe choval dynamit. Byly-li tu okolnosti, vytčené v §u 3 zák.

o třask., mohl býti odsouzen jen podle všeobecných předpisů §u 431 tr. zák., jelikož nenastaly následky uvedené v §u 336 f) tr. zák. Marně popírá ovšem stížnost vůbec i ohrožení tělesné bezpečnosti lidí, jak ji předpokládá § 431 tr. zák. právě jako § 3 zák. o třask. poukazujíc na to, že dynamit byl v uzamčené komoře, kam ani osoby cizí ani děti nemají přístupu. Ze zjištění rozsudkových plyne, že komora, v níž byly patrony, byla alespoň manželce stěžovatelově přístupna a nevylučuje též přístupnost pro děti, kdyby byla z jakéhokoli důvodu komora zůstala neuzamčena. To stačí s hlediska §u 431 tr. zák., aniž třeba, jak míní stížnost, zjistiti případ konkretní, kde komora nedopatřením zůstala nezamčena. Neboť při nebezpečné povaze třaskaviny, jako jest dynamit, jest tělesná bezpečnost osob v domě neustále ohrožena, jakmile dynamit v obydleném domě vůbec jest. Nasvědčují tomu přísné předpisy o vyrábění, prodeji a uschování třaskavin tohoto rázu vůbec.

Čís. 1407.

Zkrácení eráru na poplatku z převodu nemovitosti udáním nižší kupní ceny nespadá pod skutkovou podstatu podvodu ve smyslu §u 197 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr I 1003/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 23. června 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu dle §§ů 197, 200 tr. zák., jehož prý se dopustil tím, že dne 21. dubna 1921 v K. lstivým předstíráním, že cena domku č. p. 46 v P. byla smluvena na 10.000 Kč místo 20.000 Kč, uvedl berní úřad v K. v omyl, jímž stát na své majetnosti škodu 200 Kč převyšující utrpěti měl a částkou 500 Kč skutečně utrpěl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného napadá odsouzení pro zločin podvodu z důvodů §u 281 čís. 9 písm. a) a 10 tr. ř., dovozujíc, že jde o zatajení pravé kupní ceny před poplatkovým úřadem, jež nespadá pod předpisy o podvodu, nýbrž zakládá jen administrativně trestný přestupek důchodkový. Zmateční stížnosti, jež dle toho provádí toliko prvý z obou zmíněných důvodů zmatečnosti rozsudku, nelze nepřisvědčiti. Nemůže ovšem býti pochybno, že zjištěné jednání obžalovaného zahrnuje v sobě jak po stránce objektivní tak ve směru subjektivním veškeré zákonné známky skutkové podstaty podvodu, a to vzhledem k výši zamýšlené škody podvodu zločinného. Obžalovaný, ujednav s Kateřinou R-ovou ústně koupi domku za 20.000 Kč, dal napsati do písemní smlouvy, dané v K. dne 21. dubna 1921, že domek koupil za

10.000 Kč, a to za tím účelem, aby se svou manželkou jako kupující a zaplacení převodních poplatků smlouvou převzavší nemusil platiti převodní poplatky z částky 20.000 Kč, nýbrž aby mu poplatky ty vyměřeny byly toliko z částky 10.000 Kč jakožto z přiznání kupní ceny, a v doznaném úmyslu zkrátiti berní (správně poplatkový) erár. Správně soud nalézací v tomto jednání obžalovaného shledal jednání lstivé a způsobilé, uvésti úřad, vyměřující poplatky převodní, v omyl o výši kupní ceny. Vzešelť ústním ujednáním smlouvy kupní fisku zákonný nárok na poplatek (§u 44 zákona popl.), jejž, poněvadž zaplacen měl býti bezprostředně (§§y 42 a 5 odst. C čís. 1 téhož zákona), slušelo vyměřiti na podkladě hodnoty nemovitosti (§ 48), za niž dle §u 50 zák. popl. pokládati je při koupi zpravidla ujednanou cenu kupní. Je proto i způsobilost jednání obžalovaného, zkrátiti stát na jeho majetkových právech, nepochybna. Přes to, že takto vzešly v osobě obžalovaného s hlediska zákoníka trestního veškeré zákonné předpoklady přičitatelnosti zločinného podvodu, má zrušovací soud za to, že použití ustanovení dvacáté třetí hlavy prvního dílu trestního zákoníka na čin obžalovaného není na místě. Vede jej k tomuto závěru znění samotného čís. patentu ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. z. (zákona o poplatcích), jakožto zákonný podklad pro vznik i výši fiskálního nároku na poplatek převodní, o jakýž jde právě v tomto případě. Zákon poplatkový upravuje v třetí hlavě sám následky přestoupení jeho ustanovení, a to jak po stránce hmotné, tak i po stránce formální a jurisdikční. Stanoviv již v §u 82 zásadu, že na poplatková zkrácení jiného druhu, než uvedena jsou v §§ech 79—81 (a zde v počet nepřicházejí), použiti sluší trestního zákona o přestupcích důchodkových, a uváděje v dalším §u 83 výslovně zvláštní případy, ve kterých má býti postupováno dle právě zmíněného zákona, prohlašuje v §u 84, že dle trestního zákona o přestupcích důchodkových dlužno také postupovati ..... 2. jestliže v listině ....., jejíž obsah má býti směrodatným pro vyměření poplatku, uvedena je bezprostředně nesprávnost, pro kterou dávka vypadne pod výměrou předpisům odpovídající, zejména byla-li cena kupní ..... uvedena jen částečně. V §u 85 konečně prohlašují se důchodková zkrácení na poplatcích přímo splatných, pokud spadají pod trestní zákon o přestupcích důchodkových, za těžké přestupky důchodkové a stanoví se míra trestu. Těmito předpisy, jimiž zároveň rozšířen byl původní obor použitelnosti trestního zákona o přestupcích důchodkových (cís. pat. ze dne 11. července 1835), (srov. § 6) přikázáno bylo tedy jurisdikčně, procesně i hmotně stíhání a trestání finančního bezpráví, záležejícího ve zkrácení fisku o přímé poplatky z převodu nemovitosti zatajením nebo zkreslením podkladu pro vyměření poplatku, pokud jej má povinník sám poskytnouti úřadu (příslušnému k vyměření poplatku, trestním soudům důchodkovým, a vysloveno přímo, že takové bezpráví finanční je (těžkým) přestupkem důchodkovým. Zbývá ovšem otázka, zda měla těmito zákonnými ustanoveními i v těch případech, kde čin, naplňující skutkovou podstatu přestupku důchodkového, vykazuje také znaky skutkové podstaty deliktu obecněprávního, býti vyslovena kumulace trestnosti nejen dle trestního zákona důchodkového, nýbrž i dle obec-

ného zákoníka trestního, či zda jsou zmíněné normy zákona poplatkového o trestnosti dle trestního zákona důchodkového povahy výlučné. Zákon trestní o přestupcích důchodkových sám stanoví v §u 103, zařaděném do hlavy III. (o vyměřování trestů), jež dle systematiky zákona náležejí k všeobecné jeho části, že, podléhají-li jednání neb opomenutí, jež dle tohoto zákona zajisté i dle dalších zákonných předpisů, jimiž za důchodkové přestupky prohlášena byla finanční bezpráví, na něž se trestní zákoník důchodkový sám původně nevztahoval, pokládati dlužno za přestupek důchodkový ..... trestu, stanovenému obecnými zákony trestními nebo předpisy policejními, má vedle trestu tohoto dojíti i k trestu, předepsanému zákonem o přestupku důchodkovém, p o k u d t r e s t n í z á k o n o p ř e s t u c í c h d ů c h o d k o v ý c h j i n a k n e u s t a n o v u j e. Dle toho a hledě zároveň k ustanovením §§ů 199, 225, 227, 232, 237—239, 264, 272, 273, 452, 456, 462, 464, pak §u 104 důchod. zák. tr. třeba tedy ovšem uznati, že trestní zákon důchodkový předpokládá vždy primerní trestnost činu dle obecného zákoníka trestního, a že vlastní předpisy jeho vycházejí ze zásady kumulace obojí trestnosti, oslabené jen v jednotlivých případech k pouhé podpůrnosti ustanovení trestního zákona důchodkového. Než pro případy, podřaděné trestnímu zákonu o přestupcích důchodkových teprve zákonem poplatkovým, nesmí býti se zřetele puštěna již zdůrazněná okolnost, že by o vzniklé nebo zamýšlené škodě (zde nesporně majetkové), jakožto náležitosti, vyžadované ke skutkové podstatě podvodu dle obecného zákona trestního, nemohlo býti řeči, kdyby nebyl zákonem poplatkovým založen nárok fisku na poplatek převodní vůbec a v určité výši zvláště. Jinak řečeno: podvodná jednání ke škodě fisku v oboru jeho nároků, založených a upravených zákonem poplatkovým, jsou podmíněna jsoucností a obsahem právě dotyčných předpisů zákona poplatkového. Dovolává-li se tedy zákon poplatkový na ochranu fiskálních nároků, jím založených a co do výše upravených, jedině ochrany, poskytované trestním zákonem o přestupcích důchodkových, sám zejména stanově kvalifikaci přestupků i trestní sazbu a dobu promlčecí, nelze tomu rozuměti jinak, než že tímto zvláštním ustanovením zákonným mělo býti upuštěno od stihatelnosti a trestnosti zkracování fisku na nárocích, založených a upravených poplatkovým zákonem, dle obecného zákona trestního, že trestnost takových finančních bezpráví je vyčerpána vlastními trestními ustanoveními zákona poplatkového, pokud se týče trestního zákona o přestupcích důchodkových. Toto stanovisko je ostatně kriminalně-politicky pochopitelno shovívavým zřetelem zákonodárcovým na pohnutku takových jednání, o jaké jde v tomto případě, a na známé hledisko daňové morálky obyvatelstva, jež ve zkracování fisku nevidí činů, v té míře difamujících, jakými jsou i v obecném pojetí činy, trestné dle obecného zákoníka trestního, zejména činy, spadající pod pojem podvodu. I nauka jest namnoze téhož náhledu. Zejména Dr. František Meisel dovozuje ve své studii »Unrecht und Zwang in Finanzwesen« (Finanzarchiv V. ročník, 1. svazek) a ve stati »Gefällsstrafrecht« v Mischlerově-Ulbrichově příručce Oesterreichesches Staatswörterbuch přesvědčivě proti zastancům onoho proudu v novější

nauce o právu finančním, jenž neuznává prosté defraudace daňové jako zvláštního přestupku finančního, nýbrž odkazuje v podstatě každé těžší finanční bezpráví před forum obecného soudu trestního, — že zastanci náhledu toho odcizili se porozumění pro svébytnou povahu trestního práva finančního a že finanční bezpráví trestního zákona o přestupcích důchodkových je delictum sui generis, poukazuje k tomu, že, jako p r á v o finanční nepramení z právního vědomí lidu, tak zase finanční b e z p r á v í nevyvěrá z obecných pojmů právních a mravních, nýbrž je prostě důsledkem zvláštních příkazů a zákazů jednotlivých zákonů daňových, nezřídka změňovaných a ve svém obsahu odlišných; nebezpečnost útoku na finanční řád že vyplývá výhradně ze zvláštních zařízení, názorů a poměrů finančněprávních a ze souboru norem; a poukazuje konečně k materiálům zmíněného zákona, v nichž vysloveno je zásadně, že velikost zla, jež se přestupníku za trest ukládá, má býti náležitě úměrna nebezpečí s přestupkem spojenému, že nebezpečí to je jediným právním důvodem, jímž lze trest ospravedlniti, a že se právo trestací počíná nebezpečím pro obecné blaho, dále však též nesahá. Dr. Rosenblatt uvádí ve stati »Betrug oder Gefällsübertretung« (Gerichtshalle, 1883, čís. 59) z Köstlina, že i tento zastanec jednotnosti daňové defraudace a podvodu uznává, že na podkladě moderního zákonodárství dlužno defraudaci veřejných dávek v systemu právním děliti od podvodu, poněvadž zákonodárství, vycházejíc převahou s hlediska policejního, prohlašuje přestupek zákonů o dávkách jako takový, tudíž i bez úmyslu podvodného, za delikt policejní, při čemž ovšem pak i jednání podvodné trestá se mírněji než sprostý podvod. Ze sporé judikatury budiž tu upozorněno na plenární rozhodnutí bývalého nejvyššího soudního dvoru ze dne 16. února 1904 čís. 2192 (úř. sb. čís. 2914), jež v posledním odstavci svého odůvodnění hlásí se k témuž zásadnímu hledisku, jaké zaujato a dolíčeno v předchozích i dalších vývodech, třeba že jinak, odnášejíc se k případu odlišnému, rozeznává mezi případy dle toho, zda došlo k positivnímu zkreslování pravdy čili nic. Správnost tohoto výkladu §u 84 zákona poplatkového dochází však potvrzení i v dalším vývoji zákonodárství daňového. Činitelům zákonodárným zajisté nemohlo býti neznámo, že § 84 zák. popl. v praxi vykládán je samými finančními úřady, povolanými v prvé řadě k hájení berních a poplatkových nároků státu, ve smyslu tuto zastávaném, což zračilo se zejména v tom, že zhusta se vyskytující zkracování fisku o poplatky a daně stejným a podobným způsobem, na jaký pomýšleno je v §u 84 zák. popl. ve skutečnosti úřady finančními přes předpis §u 84 řádu trestního nebývají vůbec oznamována státním zastupitelstvím jakožto jednání trestná dle obecného zákoníka trestního, takže též judikatura nejvyšší stolice soudní nevykazuje téměř případů, v nichž bylo se obíráno otázkou obecněprávní trestnosti skutkových podstat, o kterých mluví § 84 zák. popl. Tato důležitá okolnost nevadila zákonodárci, by v zákoně ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. o přímých daních osobních (novelou ze dne 23. ledna 1914, čís. 13 ř. zák. v té příčině podstatná změna nenastala) nestanovil sám trest na zkrácení daně (§§ 241, 239, 240) a nepřikázal v §u 256 odstavec druhý finančním

úřadům prvé stolice, příslušným pro dotyčný druh daně, vydávati trestní nálezy o trestních jednáních, naznačených v §§ 239, 240, 243, 247, aniž se jen slovem zmiňuje o tom, že by případy, spadající pod pojem zkrácení daně, byly zároveň trestnými též dle obecného zákona trestního. Ba i v případech §§ 242 (vědomě nepravdivé údaje znalců a osob přezvědných) a 246 (porušení povinnosti mlčelivosti, zneužití rejstříků berních), přikázaných jurisdikci řádných soudů, stanoví zákon a novela o přímých daních osobních samy zvláštní skutkovou podstatu i výměru trestnosti těchto tarifů. Naproti tomu nepřehlédl týž zákon, že skutkové podstaty, v §u 248 za trestné prohlášené, mohou vedle své povahy deliktů finančních přicházeti v počet také s hlediska deliktových podstat obecného zákoníka trestního, i vyhrazuje v těchto případech svým trestním předpisům pouze platnost podpůrnou, poukazuje v prvé řadě k trestnosti dle obecného zákona trestního. Přihlédne-li se pak k tomu, že obzvláště případy §u 239 (zkrácení daně) mutatis mutandis do podrobnosti se shodují s případy, upravenými v §u 84 číslo 2 zákona poplatkového, poněvadž i tu jde zejména o zamlčení nebo zkreslení základny pro vyměření správné dávky v úmyslu, ujíti zákonné dávce berní, a tudíž berní erár o ní zcela nebo z části zkrátiti, je zřejmo, že by i tu, právě tak jako v případech §u 84 čís. 2 zák. popl., mohla pojmově přicházeti v úvahu trestnost činu dle obecného zákoníka trestního (hlava XXIII prvního dílu a § 461 tr. zák.). Pro obor zákona čís. 220 ř. zák. z roku 1896 a novely čís. 13 ř. zák. z roku 1914 je však, jak zejména poukazem na § 248 dolíčeno, a jak uznal též při roku zrušovacím zástupce generální prokuratury, jenž jinak zastával se stanoviska, zaujatého v tomto případě prvým soudem, trestnost skutkových podstat, spadajících pod pojem zkracování daně, vyčerpána trestními sankcemi, stanovenými samým zákonem o přímých daních osobních. Při shodnosti skutkových podstat §u 239 zákona o přímých daních osobních a §u 84 čís. 2 zák. popl., při společném rázu obojího zákona a při kongruenci právních statků chráněných jejich trestními předpisy, nelze než v důsledcích dolíčených pro obor zákona o přímých daních osobních, shledati authentický a autoritativní doklad pro správnost výkladu, dle něhož i trestnost případů §u 84 čís. 2 zák. popl. je vyčerpána vlastními trestními sankcemi zákona poplatkového a trestního zákona o přestupcích důchodkových. Nemůže proto býti pochybno, že zákonodárce, jenž v tomtéž oboru práva v zákoně o přímých daních osobních tak jasným způsobem projevil své stanovisko k potřebě a způsobu i rozsahu ochrany finančních nároků erárů z předpisů daňových, přes to, že byl poučen o omezujícím výkladu, jehož se v praxi dostává takřka napořád §u 84 zák. popl., dal tím na jevo, že tento výklad zplna hoví jeho intencím a že tudíž již v §u 84 zák. popl. vyslovena byla exempce skutkových podstat tam uvedených z použitelnosti obecného zákona trestního. Jinak nebylo by si lze vysvětliti nedostatek jakékoliv reakce na zmíněnou praxi §u 84 zák. popl. (po případě §u 103 trestního zákona o přestupcích důchodkových) v zákoně o přímých daních osobních. Dle toho bylo zmateční stížnosti dáti v tom za pravdu, že byl porušen zákon ve výroku o vině obžalovaného zločinem podvodu ve

smyslu §§ 197, 200 tr. zák., a v něm obsaženým výrokem o otázce, zakládá-li čin, jímž obžalovaný uznán byl vinným, zločin nebo jiný trestný čin, o němž souditi přísluší soudům (§ 281 čís. 9 písm. a) tr. ř.). Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno a uznáno, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 1408.

Předchozí odsouzení pro přestupek nedospělých, třebas mu byla podkladem krádež, nezakládá kvalifikace zločinu krádeže dle §u 174 II a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr I 1310/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 23. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II. a) tr. zák., pokud čelila proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173 tr. zák., vyhověl jí však, pokud byl stěžovatel uznán vinným též zločinem krádeže kvalifikované podle §u 176 II. a) tr. zák., napadený rozsudek v této části zrušil jako zmatečný a zmíněnou kvalifikaci z něho vyloučil — a uvedl mimo jiné v tomto směru v

důvodech:

Rozsudkem podřaděn byl čin stěžovatelův skutkové podstatě zločinu krádeže dle §§ 171, 173, 176 II a) tr. zák.; posléz uvedená kvalifikace shledána byla dle rozhodovacích důvodů v tom, že byl stěžovatel pro krádež již dvakráte trestán; než stěžovatel byl dle trestní listiny trestán pouze dvakrát a to rozsudkem krajského soudu v Jičíně ze dne 6. června 1921, pro přestupek dle §u 269 a) (171) tr. zák. 7 dny uzavření, a rozsudkem okresního soudu v Jilemnici ze dne 14. ledna 1922 pro přestupek dle §u 269 a) tr. zák. 14 dny uzavření. Nalézací soud má mylně za to, že potrestání pro přestupek dle §u 269 a) tr. zák. může přicházeti v úvahu s hlediska ustanovení §u 176 II. a) tr. zák. jakožto předchozí potrestání pro krádež. Třebaže čin, pro který byl obžalovaný dříve potrestán, byl dle svého obsahu krádeží, jest přestupek nedospělých ve smyslu §u 269 a) tr. zák. delictum sui generis«, zvláštním činem trestným, jímž zločinná kvalifikace krádeže dle §u 176 II a) tr. zák. založena býti nemůže. Na věci nemění ničeho ani okolnost, že v rozsudku krajského soudu v Jičíně je čin obžalovaného označen jako přestupek dle §§ 269 a), 171 tr. zák.; stalo se tak nesprávně. Jelikož dle trestního lístku stěžovatel vyjma uvedené dva případy jinak dříve soudně vůbec trestán nebyl, jde jen o zločin krádeže dle §§ů 171, 173 tr. zák. a potud jest zmateční stížnost neodůvodněna. Jinak bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek, pokud jde o kvalifikaci krádeže i dle § 176 II a) tr. zák. zrušiti jako zmatečný dle č. 10 §u 281 tr. ř. a uznati ihned právem, jak uvedeno.

Čís. 1409.

Pod skutkovou podstatu §u 343 tr. zák. spadá též podávání neškodných a volných léků.

Neoprávněné provozování lékařství lze podřaditi pouze skutkové podstatě §u 343 tr. zák. a nelze část činnosti podřaditi kromě toho skutkové podstatě §u 431 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1923, Kr II 698/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 6. září 1922, č. j. Vr III 761/22/23, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přestupky dle §§ 343 a 431 tr. zák. zavrhl, pokud směřovala proti výroku, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou přestupkem dle §u 343 tr. zák., vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou přestupkem dle §u 431 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v tomto výroku jako zmatečný a uznal obžalovanou vinnou přestupkem proti bezpečnosti života dle §u 343 tr. zák. též potud, že nenabyvši lékařského učení a nemajíc dle zákona práva léčiti jako lékař nemocné, přes to provozujíc po živnostensku lékařství, v první polovici rou 1920 v M. vyčistila Aurelii H-ové rodidla jehlicí, omotanou vatou.

Důvody:

Proti rozsudku, jímž byla obžalovaná odsouzena jednak pro přestupek pro bezpečnosti života dle §u 343 tr. zák., spáchaný tím, že provozujíc po živnostensku lékařství bez lékařského učení a bez oprávnění, podávala Marii H-ové léčivý čaj, pilulky a kapky, jednak pro přestupek dle §u 341 tr. zák., ježto H-ové vyčistila rodidla jehlicí vatou omotanou, uplatňuje zmateční stížnost důvody zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř. S hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vytýká, že tu není skutkové podstaty §u 343 tr. zák. proto, že jednak nebylo zjištěno, že obžalovaná provozovala lékařství po živnostensku, jednak že dotyčné kapky jsou volné, každý může si je koupiti a ženy je kupují, by se jim menstruace vrátila. V onom směru není stížnost po zákonu provedena, nevycházejíc ze zjištění soudu nalézacího, že obžalovaná poskytovala celé řadě žen léky, zejména také H-ové více než dvakráte léčivý čaj a kapky za úplatu, tedy po živnostensku. Druhá výtka není odůvodněna, neboť skutková podstata §u 343 tr. zák. vyžaduje jen, aby pachatel neoprávněně po živnostensku provozoval lékařství bez lékařského učení, nikoli však, aby tím také byl skutečně ohrožen život neb zdraví lidské. Nesejde proto na tom, zda poskytovala obžalovaná jen kapky neškodlivé a volné. Proti výroku druhému uvádí stížnost, že tu není skutkové podstaty přestupku §u 431 tr. zák., jelikož obžalovaná svým jednáním nikoho na životě nebo zdraví nepoškodila a ani poškoditi neb ohroziti nemohla, poněvadž, používajíc k čištění rodidel jehlice, vatou omotané, H-ové neublížila a vůbec ublížiti nemohla. Tím brojí však jen nepřípustným způsobem proti zjištění rozsudku, dovozenému správně z posudku znalců a z výsledků průvodního řízení, že jednání obžalované bylo zdraví Aurelie H-ové velice nebezpečným, že obžalovaná již dle přirozených následků svého jednání mohla seznati, že tím přivoďuje se nebezpečí pro zdraví lidské, a dokonce že si toho byla vědoma. Nelze tedy přihlížeti k těmto vývodům. S hlediska zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř. stížnost uplatňuje, že obžalovaná nemohla býti uznána vinnou přestupkem §u 343 tr. zák. a přestupkem §u 431 tr. zák., jelikož skutková podstata přestupku dle §u 343 tr. zák. obsahuje veškeré znaky skutkové podstaty §u 431 tr. zák., a podle pravidla, že předchází speciální zákon zákonu všeobecnému, obžalovaná mohla býti uznána vinnou jen přestupkem §u 343 tr. zák. Stížnost jest odůvodněna. Rozsudek zjišťuje, že Aurelie H-ová hledala rady a léčení u obžalované, by se jí vrátila menstruace, a že obžalovaná, provozujíc neoprávněně lékařství po živnostensku, podávala jí léčivý čaj, pilulky a kapky, a když se výsledek neobjevil, vyčistila H-ové, která trpěla také bělotokem, rodidla jehlicí vatou omotanou. Čin ten, tvořící celek, t. j. neoprávněné provozování lékařství, nelze však děliti, aniž lze podřaditi jej podle toho, zda bylo ohroženo zdraví neb život lidský také in concreto čili nic, v onom případě pod skutkovou podstatu §u 431 tr. zák. a v případě druhém pod skutkovou podstatu §u 343 tr. zák., zvláště když zákon sám v §u 343 tr. zák. mluví o případech konkretního ohrožování, stanově zvláštní trestní sazby podle velikosti škody, která nastala z lékařství neoprávněně provozovaného. Bylo tedy správně podřaditi veškeré jednání, obžalované za vinu kladené, jen pod skutkovou podstatu §u 343 tr. zák. Ježto podřadění části jeho pod ustanovení §u 431 tr. zák. vzhledem k tomu, že nalézací soud vzal za přitěžující souběh obou přestupků, stalo se v neprospěch obžalované, jest rozsudek v tomto směru ve smyslu §u 281 čís. 10 tr. ř. zmatečným.

Čís. 1410.

»Nepravou váhou« ve smyslu §u 199 písm. c) tr. zák. jest nejen vadnost a nesprávnost mechanismu váhy samé, nýbrž jest jí každá váha, jejíž způsobilost, správně vážiti, jest jakýmkoliv způsobem porušena a správnost vážení znemožněna.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1923, Kr I 1133/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 4. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 c) tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že o nepravé váze, kterou činí jen taková okolnost, která je s váhou nerozlučně spojena a nedá se od ní odloučiti, nemůže

býti řeči, v tomto případě, v němž na jedné místě řádné váhy onen kousek slaniny nebyl nějak uměle připevněn, nýbrž byl prostě na ni přilepen tak, že jej kupující viděti mohli. Námitka je v prvé své části právně bezpodstatna. Již v rozhodovacích důvodech dovozuje se správně, že pojmem »nepravé váhy« nesluší rozuměti jen takovou vadnost a nesprávnost, která tkví v mechanismu váhy samé, nýbrž že sluší pojem ten vykládati v ten smysl, že mu odpovídá každá váha, jejíž způsobilost, správně vážiti, je jakýmkoli umělým způsobem porušena a správnost vážení znemožněna. Tomuto právnímu hledisku nalézacího soudu dlužno přisvědčiti, a schváliti jeho použití na tento případ tím spíše, když dle rozsudkových zjištění ona změna, kterou váha učiněna byla váhou nepravou, trvala po značně dlouhou dobu. Povahy změny, činící váhu váhou nepravou, nepozbyla ani tím, že byl onen kousek slaniny na misku váhy pouze přilepen; rozsudkové zjištění, dle něhož byl kousek ten již zelení prolezlý a tudíž starý, a že byl na místě přilepen již po značně dlouhou dobu, nasvědčuje neklamně tomu, že byl s miskou váhy uveden v takové spojení, které ji činilo trvale váhou nepravou.

Čís. 1411.

O »zadržení« ve smyslu §u 183 tr. zák. lze mluviti jen tehdy, odpírá-li bezprávně ten, komu byla věc svěřena, ji vydati přes to, že nastala povinnost k vydání, předpokládaje, že tento bezprávný stav chce učiniti trvalým.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1923, Kr I 1363/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 18. listopadu 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák. a opravil rozsudečný nález nalézacího soudu, pokud jím vyřčeno bylo, že obžalovaný zadržel si »kolo«, v ten způsob, že zadržel si různé součástky kola, které mu bylo svěřeno k opravě, v hodnotě, převyšující 200 Kč.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Dovozuje, že se obžalovaný nedopustil ničeho trestného tím, že přes opětovné vyzvání P-ovo nespravil rozlámaného kola, jež mu P. s příslušnými součástkami za účelem opravy svěřil. Jde prý o pouhý poměr soukromoprávní: P. jako přikazatel jest oprávněn žalovati stěžovatele na dodržení smlouvy, t. j. na vykonání převzatého díla (opravy kola), po případě na náhradu škody. V žádném případě prý nelze mluviti o tom, že si obžalovaný zadržel kolo, když rozsudek sám zjišťuje, že jednak zaměnil některé součástky kola za jiné a jednak že bezprávně nakládal jinými součástkami, které nyní chybí, kola samého však ani nezadržel ani si nepřivlastnil. Stížnosti lze přiznati jen z části oprávnění. Činnost, spadající pod trestní sankci §u 183 tr. zák. záleží v tom, že pachatel svěřený mu statek si přivlastňuje nebo jej zadržuje. Pojem přivlastnění předpokládá bezprávnou disposici věcí proti vůli oprávněného; o zadržení lze mluviti jen tam, kde ten, jemuž věc byla svěřena, bezprávně odpírá ji vydati, přes to, že nastala povinnost k vydání, předpokládaje, že tento bezprávný stav chce učiniti trvalým. Pouhé nevrácení věci včas nestačí, nýbrž bylo by nutno zjistiti okolnosti, z nichž lze s jistotou usuzovati, že pachatel měl zřejmý úmysl, svěřenou věc nevrátiti. V tomto případě jest zjištěno, že obžalovaný, převzav rozbité kolo a jeho součástky od Václava P-a k opravě, s opravou po několik měsíců otálel a přes opětovné upomenutí kola ani jeho součástek nevrátil. Teprve, když naň P. učinil trestní oznámení, složil u obecního úřadu kolo s libovolně sestavenými součástkami, k sobě se vůbec nehodícími, pocházejícími z různých kol, nikoliv z kola P-ova. Dále zjistil prvý soud, že obžalovaný pravých součástek svěřeného mu kola, z nichž již duše a gumový plášť mají hodnotu přes 200 Kč, vrátiti nemůže, poněvadž jich bezprávně použil jinak. Z těchto zjištění vyplývá, že obžalovaný nejen zadržel, ale také si přivlastnil součástky kola, poněvadž jimi naložil bezprávně proti vůli P-ové způsobem, který přísluší toliko vlastníkovi. Naproti tomu není v rozsudku dostatečného základu pro náhled, že si obžalovaný zadržel také kolo samo, bez chybících součástek, t. j. že se mu jednalo o to, by je vůbec nevrátil. Není zjištěno ani, že jím bezprávně nakládal, ani že se rozhodl, nevrátiti je vůbec, když byl o vrácení upomenut. Jeho chování v této věci nasvědčuje spíše tomu, že otálel s opravou proto, poněvadž ji měl provésti bez náhrady, a že mezitím použil součástek P-ova kola jinak, ale nelze z něho s jistotou usuzovati, že chtěl také kolo samo trvale podržeti a je P-ovi vůbec nevrátiti. Odsouzení obžalovaného pro zpronevěru součástek kola v hodnotě přes 200 Kč odpovídá tudíž zjištěnému stavu věci i zákonu; pokud byl obžalovaný uznán vinným, že si zadržel také kolo samo, bylo nutno rozsudečný nález opraviti, jak shora uvedeno.

Čís. 1412.

Vůči manželce lze se dopustiti vydírání za účelem, by se vrátila do společné domácnosti, pouze tehdy, je-li rozvedena nebo žije-li s přivolením soudu od manžela odloučeně.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1923, Kr II 434/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 4. srpna 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 98 písm. a) a b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zločinu veřejného násilí vydíráním dopouští se, kdo osobě skutečné násilí učiní, nebo jí způsobem v §u 98 písm. b) tr. zák. blíže vypsaným vyhrožuje v tom úmyslu, by ji přinutil k nějakému konání, dopuštění, neb opomenutí. Vyhrožující však nesmí míti k tomuto konání, dopuštění neb opomenutí, jež buď násilím anebo vyhrůžkou vynutiti chce, buď žádné, nebo aspoň ne domnělé právo. Pakli by mu právo takové příslušelo, nedopouští se zločinu vydírání, nýbrž, není-li tu jinaké skutkové povahy trestného činu, svépomoci dle §u 19 obč. zák. Dle §u 92 obč. zák. jest povinna manželka sdíleti bydliště se svým manželem a ho tam následovati, leda že by byla soudně rozvedena nebo že by jí bylo dle §u 107 obč. zák. povoleno soudem oddělené bydliště. Dle zjištění nalézacího soudu učinil obžalovaný své manželce Pavlíně K-ové skutečné násilí a vyhrožoval jí v tom úmyslu, by na ni vynutil, by ho do společného bytu následovala a k němu se vrátila, a to teprve tehdy, když mu návrat do společné domácnosti odepřela. Napadený rozsudek uvádí sice ve výroku, že obžalovaný vyhrožoval své »rozvedené« manželce, a v důvodech uvádí, že žádala manželka asi v červnu 1922 o rozvod od stolu a lože, který jí vzhledem na chování manželovo byl povolen. Kdy rozvod Pavlíně K-ové byl povolen a hlavně, zda Pavlína K-ová s obžalovaným již dne 21. února 1923, totiž v době spáchání činu byla soudně rozvedena, soud nalézací nezjistil, ač Pavlína K-ová při svém výslechu dne 24. května 1923 udala, že jest vdaná a ač při hlavním přelíčení ze dne 4. srpna 1923 udala, že jest nyní soudně rozvedena a že to — totiž rozvod — tenkráte, totiž v době spáchání činu, bylo v proudu. Uplatňujíc zmatek dle §u 281 čís. 9 písm. a) pokud se týče čís. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost napadenému rozsudku, že obžalovaný, jenž tehdy se svou manželkou ještě podle zákona právoplatně rozveden nebyl, vymáhal jenom to, k čemu mu podle zákona právo náleželo. Že soud povolil Pavlíně K-ové oddělené bydliště, rozsudek ani nezjišťuje, a není též proto ve spisech podkladu. Jest tudíž uplatňovaný zmatek odůvodněn a bylo proto dle §u 5 zák. ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z roku 1878 ježto se nelze obejíti bez nařízení opětovného hlavního přelíčení, uznati právem tak, jak se stalo, aniž by bylo potřebí zabývati se dalšími důvody zmateční stížnosti. Při novém hlavním přelíčení bude na soudu nalézacím, aby spolehlivě zjistil, zda v době činu Pavlína K-ová se svým manželem byla již právoplatně rozvedena, nebo zda jí aspoň v době té bylo povoleno soudem oddělené bydliště, neboť jen tehdy jednání obžalovaného by mohlo zakládati skutkovou podstatu zločinu dle §u 98 písm. a), b) tr. zák.

Čís. 1413.

Pro skutkovou podstatu zločinu podvodu dle §u 199 písm. a) tr. zák. jest lhostejno, zda okolnost, ohledně níž bylo křivé svědectví vydáno, jest pro věc významu většího či menšího či dokonce žádného.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1923, Kr I 1172/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 26. září 1922, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu dle §§ 197 a 199 a) tr. zák.

Důvody:

Obžalovaná napadá rozsudek z důvodu §u 281 č. 9 a) tr. ř., poněvadž prý křivé svědectví, k němuž dle zjištění Engelberta K-a nesváděla, týkalo se okolnosti pro výsledek sporu zcela nerozhodné, pročež šlo prý jen o delikt putativní, ježto stát křivým svědectvím žádným způsobem nemohl v právech svých býti poškozen. Než stížnost je bezdůvodna. Nehledíc k tomu, že nebylo pro povahu urážky, pro niž byla obžalovaná Ladislavem M-em žalována, zcela bezvýznamným, zda užila obžalovaná slova »kurva« či »holka«, poněvadž cti žalobcovy ještě citelněji dotýká se výtka, že by byl jel do Budějovic za »kurvou« nežli za holkou«, nemůže rozhodovati o skutkové podstatě dle §u 199 a) tr. zák., zda okolnost, k jejímuž nesprávnému potvrzení před soudem bylo sváděno, jest s hlediska sporu, v němž svědectví mělo býti složeno, ve skutečnosti významu většího či menšího, či dokonce žádného. Zákon zavazuje v §§ 165 a násl. tr. ř. bezpodmínečně svědka, by seznal na soudě pravdu a nic jiného než pravdu. Též § 199 a) tr. zák. nerozeznává, zda svědectví týkalo se okolnosti rozhodující čili nic. Nelze také v konkretním případě v té příčině rozlišovati, to tím méně, poněvadž každá vědomá nepravda svědkova před soudem alespoň ohrožuje výkon spravedlnosti a stát poškozuje v jeho právu, aby se od svědka dověděl pravdu. Ostatně, svědectví o okolnosti, jež nemá přímo vlivu na rozhodnutí soudu, může míti vždy vliv nepřímý na posuzování věrohodnosti, ospravedlnění obviněného, nebo výpovědi ostatních svědků, takže již proto nelze vyloučiti možnost poškození. Nešlo proto vůbec o delikt putativní, nýbrž o skutečný zločin dle §u 199 a) tr. zák., i bylo zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 1414.

Ke skutkové podstatě zločinu těžkého ublížení na těle se nevyhledává, by pachatel předvídal nebo mohl předvídati následky, které z jeho jednání vzešly nebo snadno mohly vzejíti.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1923, Kr II 572/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 23. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 152, 155 b) tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) dovozuje stížnost, že ke skutkové podstatě zločinu dle §u 152 tr. zák. se vyhledává, by pachatel

předvídal nebo mohl předvídati následky, které z jeho jednání vzešly nebo snadno mohly vzejíti. Toho prý v tomto případě nebylo, protože rána zasáhla ucho poškozeného plnou silou jen proto, že ruka obžalovaného sklouzla a způsobila tak těžké poranění, jehož obžalovaný nezamýšlel ani nemohl předvídati. Avšak stížnost přehlíží, že těžká povaha zranění vytčená v §u 155 b) tr. zák., tvoří objektivní nikoli také subjektivní náležitost zločinu těžkého ublížení na těle. Po stránce subjektivní vyhledává se totiž k tomuto zločinu všeobecně úmysl nepřátelský, t. j. vůbec úmysl útočný proti tělu a zdraví, vyjímajíc úmysl usmrtiti. To může býti také dolus indirectus, k němuž není třeba, by pachatel předvídal nebo mohl předvídati výsledek, který z jeho činnosti vzešel. To vyplývá jak z doslovu §u 1 tr. zák. poslední věty, kde se stanoví pouze objektivní náležitosti trestného úmyslu, tak i z doslovu §§ 140, 152 tr. zák., v nichž se rovněž požaduje jen nepřátelský úmysl, aniž se stanovila další podmínka, že pachatel předvídal nebo mohl předvídati nastalý výsledek, patrně proto, že zákon činí pachatele, který jedná v úmyslu nepřátelském, směřujícím k zlému nakládání, zodpovědným za všecky následky, které vzešly z jeho jednání i jako vzdálený jeho následek , bez ohledu na to, zda mohl je předvídati čili nic. Proto je také v tomto případě lhostejno, zda mohl obžalovaný předvídati, že rána, kterou zasadil soukromému účastníku přes ucho a která způsobila protržení bubínku a následkem infekce k tomu přistoupivší vedla k porušení zdraví přes 30 dní trvajícímu, — bude míti tyto následky, čili nic. Také jest lhostejno, zda zamýšlel obžalovaný toto poranění způsobiti, stačí, že jednal v úmyslu nepřátelském a že z jeho jednání vzešly následky §§ 155 b) tr. zák., jež je kvalifikují jako zločin ublížení na těle.

Čís. 1415.

Pro skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle §u 85 písm. a) tr. zák. jest lhostejným civilní poměr mezi pachatelem a poškozeným.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1923, Kr I 1195/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 26. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 85 a) tr. zák., — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatek dle čís. 9 a) uplatňuje stěžovatel vývody, že v tomto případě nelze uplatňovati ustanovení §u 484 obč. zák., ježto rozsah služebnosti, o kterou se jedná, není přesně vymezen co do šíře a směru jízdy, může býti tudíž vykonáván libovolně a neomezeně bez ohledu na případné škody tím vzniklé, kterážto otázka může býti rázu jen civilního; způsobení škody nemůže prý nikdy zakládati čin trestný vzhledem k tomu, že bude scházeti subjektivní moment, totiž zlomyslnost a ji podmiňující

vědomost, že pachateli nenáleží žádné právo a že tudíž to, co koná, je proti právu. Názor tento jest nesprávným. Již samotná ustanovení občanského zákona, t. j. §§ 484 a 485 vyslovují, že výkon služebnosti díti se může jen v mezích nutné potřeby, a dle §u 1295 obč. zák. jest oprávněný povinen náhradou škody, když ji vědomě způsobí i při výkonu svého práva zřejmě za účelem, povinného poškoditi, způsobem odporujícím dobrým mravům. Poráží tudíž již ustanovení civilní názor stěžovatelův o neomezenosti práv k výkonu jeho služebnosti. Leč nehledíc k tomu, při posuzování případu s hlediska práva trestního jest civilní poměr mezi obžalovaným a poškozeným a eventuelní neexistence bezpráví civilního pro posouzení bezpráví trestného nerozhodným. Jest sice obžalovanému volno, by právo mu příslušející vykonával, nikdy není však oprávněn výkonem tohoto práva druhému úmyslně a zcela bez potřeby škodu způsobiti. Dle zjištění rozsudkových způsobil však obžalovaný jednáním svým na věcech, náležejících poškozenému, totiž na jeho úrodě, škodu ve výši 260 Kč, tudíž škodu 200 Kč převyšující. Škodu tu, jak rozsudek správně zjistil, způsobil z l o m y s l n ě, takže veškeré předpoklady, žádané pro skutkovou podstatu zločinu §u 85 lit. a) tr. zák. jsou splněny a nalézací soud zcela správně podřadil jednání obžalovaného pod toto trestní ustanovení.

Čís. 1416.

Přečin dle §u 306 tr. zák. V případě neoprávněného otevření hrobu nezáleží na tom, zda porušuje se trestným jednáním zároveň úcta k zemřelému čili nic.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1923, Kr I 1228/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 31. srpna 1922, jímž byla obžalovaná dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z obžaloby pro přečin dle §u 5, 306 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud sprostil obžalovanou z obžaloby pro přečin dle §§ 5, 306 tr. zák. s odůvodněním, že obžalovaná svým jednáním neporušila pietu k zemřelému manželu, nýbrž dala podnět k otevření jeho hrobky jen proto, by se přesvědčila o jejím stavu, nejsouc si vědoma, že jedná neoprávněně. Právem namítá zmateční stížnost, že rozsudek se zakládá na právně mylném výkladu zákona (čís. 9a) §u 281 tr. ř.). Ze znění §u 306 tr. zák. a srovnání jeho s nadpisem jest patrno, že tento zákonný předpis obsahuje čtyři samostatné skutkové podstaty. Při třech z nich, zlomyslné nebo svévolné poškozování hrobů, svémocné odnášení mrtvol nebo jejich částí, zlé nakládání s lidskými mrtvolami, jest trestné jed-

nání vždy spojeno s porušením úcty k zemřelým; v případě neoprávněného otevření hrobu, jímž se proviní každý, kdo bez vědomí a schválení příslušného úřadu správního, hrob otevře, naproti tomu nezáleží na tom, zda porušuje se trestným jednáním zároveň úcta k zemřelému čili nic. To vyplývá ze striktního předpisu zákona, který z ohledů veřejnoprávních prohlašuje za trestné každé neoprávněné otevření hrobů vůbec, ať se stane z jakékoliv pohnutky a za jakýmkoliv účelem, a ať se ho dopustí kdokoliv, tedy i příbuzní zemřelého, jejichž případné svolení k otevření hrobu nemá právního významu, poněvadž samozřejmě nemůže nahraditi povolení příslušného úřadu. Z toho plyne, že okolnosti, které soud uvedl pro svůj sprošťující výrok, jsou pro otázku viny vesměs nerozhodny; porušení piety k zemřelému se ke skutkové podstatě §u 306 tr. zák. v tomto případě nevyhledává, pohnutka jednání jest lhostejno, poukaz na nedostatek vědomí bezprávnosti neomlouvá (§ 3 tr. zák.). Soud tedy vyloučil objektivní skutkovou podstatu přečinu §u 306 tr. zák. způsobem právně mylným, ježto však v rozsudku není zjištěna vina ve směru subjektivním, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1417.

Přísežní lesní hajní požívají ochrany §u 68 tr. zák., třebas neměli ve službě služebního šatu ani odznaku. Pokud může hajný stihati pytláka mimo hranice svého revíru.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1923, Kr II 605/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. června 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že hajný nebyl v době a na místě činu ve službě a nepožíval ochrany §u 68 tr. zák., protože a) neměl služebního šatu (služební čepice, pásky) ani služebního odznaku, b) že nesměl pronásledovati obžalovaného přes hranice svého revíru, nepřistihnuv ho při činu; nestačí v té příčině, že se klamně domníval, že obžalovaný něco někde spáchal Poněvadž obžalovaný jednal v omylu, že hajný na něho nesmí na ulici sahati a ho prohlížeti, nebyl si vědom právních následků svého jednání, a dlužno mu přiznati okolnost, vylučující trestnost dle §u 2 e), f) tr. zák. (čís. 9 b) §u 281 tr. ř.). Stížnost není odůvodněna. Přísežní lesní hajní jsou dle §u 53 čís. pat. ze dne 3. prosince 1852 čís. 250 ř. zák. veřejnou stráží a požívají zvláštní ochrany §u 68 tr. zák., konají-li lesní službu. Nosení služebního šatu, neb aspoň odznaku ve službě, není pro ně podmínkou této zvláštní ochrany (jak je tomu na př. u hlídačů polních dle §u 2 zák. ze dne 16. června 1872 čís. 84 ř. zák.); neboť § 54 čís. pat. praví výslovně, že nosení služebního šatu ve službě má u přísežného lesního personálu pouze ten význam, aby jej každý poznal a jako veřejnou stráž uznával. Nevadí tedy, že v tomto případě přísežný lesní hajný Josef N. neměl služebního šatu ani odznaku, stačí, že byl ve službě a že ho obžalovaný znal, jak rozsudek zjišťuje na základě vlastního jeho doznání. Dle §u 53 čís. pat. ve spojení s ustanovením §u 52 téhož zák. smí přísežný lesní hajný, přistihne-li pachatele lesního pychu při činu nebo má-li ho v podezření z takového pychu, a pachatel uprchne, stíhati ho mimo hranice svého revíru, by mu předmět pychu odňal. V tomto případě zjišťuje rozsudek, že hajný Josef N. zastihl v revíru sobě svěřeném obžalovaného za okolností, které odůvodňovaly proti obžalovanému podezření z pytláctví. Poněvadž se dal i se svým společníkem, jakmile hajného spatřili, na útěk, jednal hajný v mezích svého oprávnění, když obžalovaného stíhal a dostihnuv ho u jeho domku, chtěl ho podrobiti prohlídce. Kontinuita služebního úkonu, kterou předpokládá ustanovení §§ 57 a 58 lesn. zák., jest zde tudíž dána, podmínky zákonné ochrany lesního personálu mimo hranice vlastního revíru jsou splněny.

Čís. 1418.

Vkladní knížky peněžních ústavů jsou v rukou každého držitele majetkovým předmětem a cena jich (§ 173 tr. zák.) odpovídá vložené částce, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací nebo zákaz soudní nebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami peněžního ústavu.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1923, Kr II 541/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 3. listopadu 1923, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c), 179 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost brojí jen proti výroku, odsuzujícímu stěžovatelku pro zločin krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c), 179 tr. zák., spáchaný na Hugonu S-ovi odcizením 3 vkladních knížek, znějících na 10.500 Kč. Namítá, že vkladní knížky spořitelen a bank nemají ceny obchodní jako akcie nebo dlužní úpisy veřejných ústavů, znějící au porteur a neslouží obchodu, nýbrž slouží výhradně účelům legitimační listiny pro osobu, která vkladem stala se věřitelem spořitelny nebo banky. Zloděj takové vkladní knížky jedná prý v úmyslu, by ukradenou listinou vymohl si vyplacení částky nebo její části, kterou peněžní ústav dluhuje oprávněnému majiteli knížky jako věřiteli. Použije-li ukradené listiny, dopouští se prý lstivého předstírání, kterým zřízenec, určený peněžním

Masarykova univerzita v Brně – Právnická knihovna – Právnický seminární knihovna

ústavem k výplatě, uvádí se v omyl a oprávněný majitel vkladní knížky má býti poškozen. Jednání stěžovatelky zakládá prý ohledně částky 1.000 Kč, vybrané u odbočky České banky U. skutkovou podstatu dokonaného podvodu, ohledně částek 3.000 Kč a 500 Kč, vybraných spoluobžalovaným Rudolfem G-em u odbočky Německé banky a městské spořitelny tamtéž jen spoluvinu na pdvodu, při čemž krádež knížek lze pokládati jen za jednání přípravné. Stížnost jest na omylu. Pro řešení otázky, zda mají vkladní knížky vůbec nějakou cenu, po případě zda lze pokládati za jejich cenu ve smyslu §u 173, 179 tr. zák. částky, na které v době spáchání krádeží zněly, není rozhodující právní povaha těchto listin, nýbrž jedině okolnost, zdali možno je zpeněžiti a za jakou cenu, čili nic. V tom ohledu však stačí poukázati na ustanovení §u 10 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 302 sb. z. a n., kterým se upravují právní poměry spořitelen a na obdobné předpisy, týkající se vkladních knížek jiných peněžních ústavů, dle nichž vkladní knížky znějí sice na určité jméno, vkladatelem udané, mají však povahu papírů majiteli svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a vyplatí se mu žádaná částka. Vzhledem k těmto předpisům nelze pochybovati, že možno zpeněžiti vkladní knížky za částku, na kterou znějí, buď vybráním vkladu u ústavu, nebo zcizením třetí osobě, aniž by se neoprávněný držitel musel dopustiti podvodu vůči orgánům, k výplatě určeným nebo třetímu nabyvateli. Vkladní knížky jsou tedy v rukou každého držitele předmětem majetkovým, jejichž cena odpovídá vložené částce, kterou možno držením vkladní knížky neobmezeně vládnouti, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací nebo zákaz soudní neb není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami ústavu peněžního. Neslouží tedy pouze účelům legitimačním anebo průvodním.

Čís. 1419.

Bylo-li předražování (§ 7 lich. zák.) spácháno zasláním účtu, jest místně příslušným ku projednání soud, v jehož obvodu dostal se účet k vědomosti adresáta.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1923, Nd I 454/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl v neveřejném zasedání v trestní věci proti Jaroslavu K-ovi pro přestupek dle §u 7 (1) lich. zák. záporný spor o příslušnost mezi okresním soudem v Kroměříži, u kterého trestní oznámení bylo podáno, a okresním soudem v Náchodě, kterému trestní věc byla postoupena, v ten smysl, že uznal příslušným okresní soud v Kroměříži.

Důvody:

Dle §u 51 tr. ř. jest soud spáchaného skutku soudem pravidelně příslušným a za místo spáchaného skutku sluší pokládati místo, kde —

nehledíc k výsledku — splněno bylo to, čím dle zákonného vyměření čin trestný jest dokonán, neboli místo, kde předsevzata byla činnost, kterou dovršuje se pojem činu trestného. Ježto v tomto případě jde o delikt spáchaný obsahem zaslaného účtu, byl čin trestný dokonán teprve tím okamžikem, kdy obsah účtu dostal se ku vědomosti adresáta, tudíž v tom okamžiku, kdy byl účet adresátovi v B. u Kroměříže doručen a jím na vědomí vzat. Dle toho byl trestný čin dovršen teprve v B. a proto jest okresní soud v Kroměříži soudem dle citovaného §u 51 tr. ř. příslušným a jest povinen oznámenou mu trestní věc projednati. Důsledkem toho bylo, jak výše uvedeno, ve smyslu §§ 51 a 64 tr. ř. uznati.

Čís. 1420.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních.

V druhém odstavci §u 1 zákona jsou vytčeny čtyři výjimky z pravidla, že stávka (výluka) není »újmou«. Hromadnou výpověď jest klásti na roveň stávce.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1923, Kr I 584/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 16. března 1923, jímž zamítnuto bylo odvolání obžalovaného z rozsudku okresního soudu na Smichově ze dne 23. listopadu 1922, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem §u 1 odstavec prvý zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.

Josef T., typograf v knihtiskárně K. vyvolal v září 1921 brzy po nastoupení práce typografy Antonínem M-em a Josefem P-em v této knihtiskárně jako důvěrník dělnictva tohoto závodu usnesení personálu, jímž mělo býti energicky na správě závodu žádáno, by tito nově přijatí zaměstnanci byli ze služby okamžitě propuštěni, jinak že dá celý personál tiskárny výpověď. T. tlumočil tuto vůli dělnictva správě tiskárny, zastoupené faktorem Janem A-em. Správa závodu dala proto M-ovi a P-ovi 14denní výpověď, obávajíc se, že by jí splněním vyhrůžky a náhlým odchodem celého personálu vzešla značná škoda. Rozsudkem okresního soudu na Smichově ze dne 23. listopadu 1922 odsouzen byl Josef T. pro přestupek §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. K odvolání T-a byl rozsudek rozsudkem zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze 16. března 1923 co do viny potvrzen. K ustanovení druhého odstavce §u 1 zákona o útisku rozsudek okresního soudu nepřihlíží. Rozsudek odvolacího soudu má za to, že se nejednalo ani o stávku, ani o výluku, nýbrž o pohrůžku hromadnou výpovědí, tudíž pouze o hromadné opuštění práce, vyslovil však zároveň názor, že, ohlásí-li zaměstnanec výpověď v takovém smyslu a v takové souvislosti, jak se stalo u obviněného Josefa T-a, nutno to považovati za nátlak, kterým újmou na majetku bylo pohrožено, a že proto dlužno spatřovati v jednání obviněného Josefa T-a objektivně skutkovou podstatu přestupku §u 1 zák. ze dne 12. srpna

1921, čís. 309 sb. z. a n., čímž se vysvětluje, že ani odvolací soud nedošel k rozebrání druhého odstavce §u 1 právě zmíněného zákona o útisku. Zmateční stížnost na záštitu zákona vytýká rozsudku odvolacího soudu porušení zákona v ustanovení druhého odstavce §u 1 zákona o útisku proto, že odvolací soud má za to, že se nejednalo ani o stávku ani o výluku, nýbrž jen o vyhrůžku hromadnou výpovědí a že následkem toho neřešil otázku, zda čin obviněného Josefa T-a vyprýštil z pohnutek národnostních, náboženských nebo politických. Zmateční stížnost dovozuje především, že pohrůžka hromadnou výpovědí se strany dělníků rovná se stávce alespoň po stránce hospodářské a že proto bylo sáhnouti k odstavci druhému §u 1 zákona o útisku, mělo-li dojíti k odsouzení obviněného Josefa T-a. Posouzení tohoto trestního případu se stanoviska druhého odstavce §u 1 zákona o útisku bylo podle názoru zmateční stížnosti nutno proto, že pohrůžka stávkou jest ú j m o u jen tehdy, byla-li namířena proti jednotlivým zaměstnancům z pohnutek národnostních, náboženských anebo politických, a nikoliv v jiných případech, neboť čárka za slovem »zaměstnancům« v odstavci druhém §u 1 zák. o útisku nemá významu rozpojovacího a v tomto odstavci jde jen o jednu výjimku, která činí pohrůžku stávkou nebo výlukou pohrůžkou újmy podle prvého odstavce §u 1 zák. o útisku. Zmateční stížnost uznává, že tento výklad druhého odstavce §u 1 zmíněného zákona znamená značné omezení zákonné ochrany proti škodlivým útiskům, jež stávka nebo výluka může míti v zápětí pro jednotlivce z té neb oné strany, spatřuje však oporu pro tento užší výklad druhého odstavce §u 1 zák. o útisku v §u 114 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n. a v úvaze, že zákonodárcem bývají myšlenky upraveny přesně, určitě a cílevědomě, a že by tedy zákonodárce byl volil ve druhém odstavci §u 1 zák. o útisku jiný obrat, nežli pouze vyznačení čárkou, kdyby byl chtěl vyjádřiti výjimku několikerou a nikoliv jenom onu svrchu uvedenou. Se zmateční stížností lze souhlasiti v tom, že s hlediska zákona o útisku jest posuzovati pohrůžku hromadnou výpovědí se strany dělníků s téhož hlediska, jako pohrůžku stávkou. Nelze sice popříti, že jde zde o útvary docela rozličné, ježto hromadná výpověď znamená současné užití práva rozvázati smluvní pracovní poměr výpovědí, kdežto stávka tohoto právního podkladu vůbec postrádá, ač nelze jinak ani při stávce vyloučiti případ, kdy stávka počne po uplynutí určité lhůty, po případě delší než výpovědní, takže rozdíl mezi hromadnou výpovědí a stávkou jest pak docela formálního rázu, totiž že při hromadné výpovědi bylo použito dělníky smluvního práva, kdežto zde, třebas ve skutečnosti bylo mu učiněno zadost, výslovně ho použito nebylo. Skutečný stav vyvolaný hromadnou výpovědí nebo stávkou značně se proto podobá a hromadná výpověď jest proto stávce v hospodářském ohledu velmi blízko, stavíc zaměstnavatele před úkol, jak zajistiti další provozování závodu po uplynutí výpovědní lhůty a jak zabrániti případným škodám, hrozícím z hromadného odchodu zaměstnanců z práce, což se pravidelně bude lišiti od hospodářského nebezpečí vyvolaného stávkou jen menší bezprostředností hospodářské újmy, která v mezičasí, utvořeném výpovědí, může býti seslabena neb odvrácena, takže hromadná výpověď se strany dělníků, vezme-li se zřetel na pravidelný případ, jest jen slabším prostředkem útoku neb obrany proti zaměstnavateli než stávka. Právě proto však pohrůžka hromadnou výpovědí nemůže býti účastna menší ochrany, než se dostává zákonem o útisku stávce, a měl proto odvolací soud ovšem posouditi vinu obviněného Josefa T-a i s hlediska druhého odstavce §u 1 zák. o útisku, však nikoliv s použitím výkladu tohoto odstavce, jak jej zastává zmateční stížnost. Jest bez odporu uznati, že doslov druhého odstavce §u 1 zákona o útisku není bezvadným a že by se bylo zajisté odporučovalo, by v tomto odstavci po slově »zaměstnancům« bylo zase opakováno sloveso, ať již totéž jako dříve, nebo jiné, — na př. prýští-li z pohnutek národnostních, náboženských nebo politických — avšak nelze tvrditi, že by tento doslov byl tak nejasným, jak tvrdí zmateční stížnost, a že by vyžadoval výkladu, zastávaného zmateční stížností. Prvá část věty vedlejší ve druhém odstavci §u 1 zák. o útisku vyznačuje cíl stávky nebo výluky a považuje je za újmu, byla-li namířena proti zaměstnancům, kdežto v dalším pokračování této věty za čárkou po slově »zaměstnancům« jsou uvedeny pohnutky, které činí stávku nebo výluku újmou, a oba dva díly vedlejší věty dávají přes vynechání případného slovesa v druhé části dobrý smysl, že jde celkem o č t y ř i případy nedovolené stávky nebo výluky (hromadné výpovědi), v nichž pohrůžka stávkou (hromadnou výpovědí) neb výlukou jest pohrůžka újmou a trestna proto dle prvého odstavce §u 1 zák. o útisku. Dává tedy i textování v zákoně obsažené smysl a již tato okolnost mluví proti názoru zmateční stížnosti, neb tato musí si sama druhý odstavec §u 1 zák. o útisku upravovati, kdežto výklad druhého odstavce §u 1 zák. o útisku, podle něhož jde o čtyři souhlasné výjimky z odstavce prvého tohoto §u, má pro sebe zásadní vykládací pravidla právní, že zákon jest vykládati tak, jak byl vyhlášen, a nikoliv podle toho, co vlastně podle vzdálených poukazů v něm mělo býti obsaženo. V této příčině poukazuje zmateční stížnost především na § 114 úst. listiny, ale činí tak neprávem. Nelze přehlédnouti, že § 114 úst. list. jest obsažen v 5. hlavně tohoto zákona, která jedná o právech a svobodách, jakož i povinnostech občanských a zásadně ustanovuje neporušitelnost práv a svobod tam uvedených, takže by se příčilo duchu §u 114 úst. listiny, kdyby ho bylo použito k obmezujícímu výkladu druhého odstavce §u 1 zák. o útisku, jenž právě chrání osobní svobodu, zaručenou §em 107. úst. listiny, a byl by zajisté spíše opak na místě, by § 114 úst. listiny bylo používáno k výkladu širšímu. Avšak názor zmateční stížnosti nemá opory ani v ustanovení §u 114 úst. list. V §u 114 úst. listiny jde o tak zvané právo koaliční, které bylo pojato do ústavní listiny právě proto, že dřívější zákonodárství se stavělo ke koalicím na hospodářském podkladě nepřátelsky. Těžiště tohoto zákonného ustanovení jest tedy v zásadě, že spolčování za účely v §u tom vytčenými jest dovoleno, a tuto zásadu jest zdůrazniti, má-li se ustanovení §u 114 úst. list. použiti k podpoře jiného zákonného ustanovení. Proto může býti vyzdviženo jenom, že se koalice na hospodářském podkladě smějí tvořiti, nikoliv však, jak to činí zmateční stížnost, že organisační činnost zaměstnanců a

zaměstnavatelů nemá býti omezena, pokud toho nenařizuje jasné znění a smysl některého zákona, neboť touto poslední okolností zdůrazňuje se již neomezenost používání prostředků k cílům, kterých chtějí organisace dosáhnouti. To jest však myšlenka ustanovení §u 114 úst. list. naprosto cizí, ježto spolkům, které má tento § na zřeteli, nebylo propůjčeno nijaké výsadní postavení, které by je opravňovalo, by při sledování svých cílů zasahovaly do cizích práv. Musí proto zůstati ustanovení §u 114 úst. listiny při výkladu odstavce druhého zák. o útisku ve směru obmezujícím naprosto stranou. Nelze konečně přisvědčiti zmateční stížnosti, že mimo zákon není přesvědčivých dokladů pro správnost názoru zmateční stížnosti neb názoru opačného, podle něhož jde ve druhém odstavci zákona o útisku nikoliv o jednu výjimku, nýbrž o čtyři výjimky souřadné. Vznik zákona o útisku mluví pro tento posléze uvedený širší výklad a pro přijetí všech v zákoně uvedených výjimek. Návrh zákona o útisku vyšel z prostředí, kterému šlo o ochranu příslušníků slabších stran před terorem silnějších stran dělnických, jejichž příslušnici nechtěli mezi sebou trpěti v práci příslušníky těchto slabších stran. Zájmy všech těchto stran došly v zákoně o útisku svého uspokojení potud, že byla poskytnuta ochrana zaměstnancům i zaměstnavatelům a že s trestními ustanoveními byl docílen souhlas tím, že bylo stanoveno, že stávka neb výluka nejsou újmou ve smyslu prvého odstavce §u 1 zák. o útisku , čímž dostalo se stávce a výluce zákonného uznání, že jest zásadně činem, trestně právně nezávadným. Jest proto považovati za účel zákona, že měl sloužiti míru ve státě, odnímaje výhodu prvé věty druhého odstavce §u 1 zák. o útisku stávkám neb výlukám, které neslouží k dosažení lepších poměrů pracovních neb hospodářských, nýbrž národnostnímu, náboženskému neb politickému záští. Tento požadavek, který sluší klásti na každý zákon práva veřejného, musí býti vodítkem i při výkladu zákona o útisku a dlužno se ho držeti, pokud by mu zákon sám svým doslovem a smyslem neodporoval. Že mu neodporuje doslov zákona přes své ne bezzávadné znění, bylo již svrchu řečeno. Že pak výklad zastávaný ve zmateční stížnosti nevyhovuje požadavku právě vyslovenému v takové míře jako výklad, který přijímá čtyři souřadné výjimky, uznává zmateční stížnost sama, připouštějíc, že výklad jí hájený omezuje ochranu zákonem o útisku poskytovanou. Že nebylo pomýšleno na tuto užší ochranu zákonem o útisku, dá se usuzovati i z projednávání tohoto zákona ve schůzi poslanecké sněmovny dne 6. srpna 1921, kdež zpravodajem bylo výslovně vytčeno, že zákon o útisku není namířen ani proti některé z národností, ani proti některé politické straně, nebo některé vrstvě občanstva, že však účelem jeho je stíhati jakýkoliv terror, ať vychází z řad dělnictva a namířen jest proti dělnictvu nebo proti zaměstnavatelům nebo naopak, ať namířen jest z řad zaměstnavatelů proti dělnictvu. Vyžaduje tedy druhý odstavec §u 1 zák. o útisku co zákonodárce zamýšlel, ustanovuje, že ochrany požívají jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé. Bylo sice namítáno při veřejném roku, že tato část zpravodajovy řeči má na mysli jenom odstavec prvý zák. o útisku, avšak nelze tomuto mínění přisvědčiti, ježto se zpravodaj obíral zákonem v celku, navytýkaje nikterak,

že jeho vývody dotýkají se jenom odstavce prvého §u 1 zákona o útisku. Že ve zprávě zpravodajově nepřichází čárka za slovem »zaměstnancům«, je bez významu, ježto jak v návrhu zákona, tak i v zákoně samém tato čárka se vyskytuje, a nutno předpokládati, že zákonné úpravě bylo věnováno více péče, nežli úpravě zpravodajovy řeči v těsnopisné zprávě o schůzi poslanecké sněmovny, ve které byl zákon projednáván. Nelze proto tvrditi, že při přesné, určité a cílevědomé stylisaci odstavce druhého §u 1 zák. o útisku dlužno usuzovati, že odstavec druhý §u 1 zák. o útisku má na zřeteli jenom jednu výjimku, kdy stávka jest újmou. Naopak jest vykládati zákon o útisku s ponecháním rozdělovacího významu čárky za slovem zaměstnancům, takže pak jde ve druhém odstavci §u 1 zm. zák. o čtyři případy, kdy stávka (hromadná výpověď), pokud se týče výluka jsou újmou, a to tenkráte, jsou-li namířeny proti jednotlivým zaměstnancům, dále, nechť jsou namířeny proti komukoliv, avšak prýští z pohnutek národnostních, náboženských anebo politických. Jest proto již jenom zkoumati, proti komu byla namířena pohrůžka hromadnou výpovědí, kterou Josef T. přednesl vůči Janu A-ovi. Tato otázka představuje právní úsudek, ke kterému dlužno dospěti na podkladě zjištění učiněných prvým soudcem, která byla soudem odvolacím přejata. Jest zjištěno, že obviněný Josef T. intervenoval u faktora Jana A-a v ten rozum, že pracovní personál se usnesl, aby nově přijatí zaměstnanci Antonín M. a Antonín P. ze závodu byli propuštěni, jinak že by ostatní personál s nimi nepracoval a dal výpověď a že správa závodu »K.«, ač nerada, se rozhodla dáti zmíněným dvěma zaměstnancům 14denní výpověď z práce. Z těchto zjištění vyplývá, že konečným cílem pohrůžky hromadnou výpovědí bylo vypuzení Antonína M-a a Antonína P-a z práce u závodu »K«., že tedy pohrůžka hromadnou výpovědí, bez ohledu na to vůči komu byla přednesena, byla namířena proti těmto dvěma zaměstnancům, což však činí pohrůžku hromadnou výpovědí újmou ve smyslu druhého odstavce §u 1 zák. o útisku, a odsouzení obviněného Josefa T-a pro přestupek podle §u 1 zák. o útisku jest takto zjištěními oběma soudy učiněnými plně ospravedlněno. Hledíc k výkladům dříve již uvedeným nebylo třeba, by se za těchto okolností odvolací soud zabýval otázkou, z jakých pohnutek prýštila pohrůžka hromadnou výpovědí, a neučiniv tak, neporušil zákona v ustanovení druhého odstavce §u 1 zák. o útisku. Zmateční stížnost na záštitu zákona bylo proto zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 1421.

»Provozování náboženství« ve smyslu §u 303 tr. zák. zahrnuje v sobě celou mši svatou. Lhostejno, že musela býti přerušena pro výtržnosti.

Poměr §u 122 písm. b) tr. zák. k §u 303 tr. zák. Po stránce subjektivní vyžaduje se ku zločinu dle §u 122 písm. b) tr. zák. přímý úmysl rušiti provozování náboženství.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1923, Kr II 724/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olo-

mouci ze dne 11. září 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 303 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, zrušil jej a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný uplatňuje proti rozsudku prvé stolice zmatečné důvody §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. Zmatek §u 281 čís. 5 tr. ř. provádí stěžovatel jak z obsahu zmateční stížnosti možno vyvoditi, tvrzením neúplnosti rozsudku, kterou spatřuje v tom, že rozsudek nepřihlížel k hájení se obžalovaného, které prý nikým nebylo vyvráceno, že totiž stěžovatel přišel do kostela mezi posledními a že když přišel k oltáři a výkřiky »Co, vy sviňáci, děláte, když odlezete od oltáře,« a »s četníkem jste do D. přišel a s četníky Vás zase odvedou,« pronesl, mše již sloužena nebyla, takže nelze míti za to, že jeho neslušné chování stalo se za výkonu bohoslužebného, že Pátera H-a při výkonu bohoslužby urazil. Zmatek tento opodstatněn není. Stačí tu odkázati stěžovatele na důvody, jež pro své zjištění, že obžalovaný byl v kostele od ranní mše až po dobu, kdy vnikli do kostela příslušníci církve československé, rozsudek uvedl, zejména na doznání obžalovaného, že, když přišel k oltáři, kde výroky shora uvedené pronesl, stál kněz H. v ornátě u oltáře obrácen k lidu, a že tedy stěžovatel musil věděti, že slouží mši, kterou jen přerušil a přerušil ji nedobrovolně a že tedy byl při výkonu bohoslužebném rušen. Tím odpadá také neúplnost potud stěžovatelem uplatňovaná, že rozsudek neudává důvodů, že stěžovatel musel věděti, že P. H. sloužil mši, že ji přerušil a chce v ní pokračovati. Již z uvedeného plyne, že ani zmatek §u 281 čís. 9 a) tr. ř., pokud uplatňován jest stěžovatelem ve spojení se zmatkem §u 281 čís. 5 tr. ř., není rovněž v případě stěžovatelově dán. Stěžovatel zřejmě přehlíží, že co do urážky kněze při výkonu obřadů bohoslužebných není chráněn kněz pouze při výkonu samém, nýbrž že slůvko »při« má co do určení doby, po níž mu ochrana §u 303 tr. zák. přísluší, širší význam než slůvko »mezi« v témže ustanovení zákonném. Zákon chrání kněze potud, pokud jest přítomen na místě bohoslužebném, oděn jsa vnějšími odznaky svého církevního obřadu. Avšak ani co do odsouzení stěžovatele pro neslušné chování za bohoslužebného výkonu, t. j. sloužení mše knězem H-em nelze stěžovateli přisvědčiti, tvrdí-li, že, padla-li jeho slova v době, kdy kněz H. sloužení mše pro hluk a povyk příslušníků československé církve přerušil, nebylo tu provozování náboženství, které by stěžovatelem mohlo býti rušeno, pokud se týče, že pohoršení, které bylo jeho výroky vyvoláno, jak rozsudek zjistil, nebylo vyvoláno za provozování náboženství. Pojem provozování náboženství jak ve smyslu §u 122 b) tr. zák., tak i §u 303 tr. zák. zahrnuje v sobě celou mši od jejího počátku, kdy kněz objeví se u oltáře v mešním rouše, až do doby, kdy mši doslouží a odebéře se do sakristie. Katolická církev nezná jiného přerušení výkonu mše knězem až na případy, kdy za mše vykonává kněz jiný bohoslužebný výkon — na př. přisluhuje svátostmi shromážděným věřícím, udílí požehnání novomanželům atd., — při kterých však pojmově provozování náboženství není ani přerušeno ani zakončeno. Tím méně lze uznati, že by nebylo provozováno náboženství v případě, kdy určitý bohoslužebný výkon musil býti přerušen pro činy jednotlivců na místě bohoslužebném přítomných, pro něž nemohlo býti ve výkonu bohoslužebném pokračováno, a že by tato okolnost vyviňovala pachatele, který svým chováním v rušení výkonu bohoslužebného pokračuje a který svým činem dal na jevo, že se s úmyslem těch, kdož svým chováním způsobili přerušení bohoslužebného výkonu, stotožňuje, a který prodlužuje svým činem onu dobu, po kterou ve výkonu bohoslužebném nelze pokračovati. Nemůže tudíž stěžovatele vyviňovati okolnost, že přerušení výkonu bohoslužebného, mše, sloužené knězem H-em nastalo již před jeho činem, pro nějž byl odsouzen, následkem jednání jiných osob na místě bohoslužebném přítomných. Tvrdí-li konečně stěžovatel, že si nebyl toho vědom, že slova jeho vyvolávají pohoršení, stačí ho odkázati na to, že co do subjektivní stránky vyžaduje skutková podstata §u 303 tr. zák. jedině, by pachatel byl si vědom povahy svého jednání, by věděl, že se chová neslušně. Že tato náležitost skutkové podstaty §u 303 tr. zák. jest v případě stěžovatelově opodstatněna, o tom nemůže býti pochybností, hledíc k povaze výroku, kterého užil a který rozsudek zjistil.

Zmateční stížnost státního zastupitelství brojí proti rozsudku prvé stolice zmatečnými důvody §u 281 čís. 5 a 10 tr. ř. Pokud zmateční stížnost provádí zmatek §u 281 č. 5 tr. ř. tvrzením vnitřního rozporu v rozsudku, který spatřuje v tom, že rozsudek změsuje objektivní skutkovou podstatu §u 122 b) tr. zák. se subjektivní, jest sice zmateční stížnosti přisvědčiti, než uplatňování tohoto vnitřního rozporu nemůže vésti k úspěchu zmateční stížnosti proto, že, i kdyby objektivní podstata skutková byla splněna, t. j. i kdyby provozování náboženství bylo výkřiky obžalovaného rušeno, při nedostatku subjektivní skutkové podstaty, t. j. úmyslu rušiti provozování náboženství zůstal by osvobozující výrok rozsudku ohledně obžalovaného plně odůvodněn. Již shora při posuzování zmatku, uplatňovaného obžalovaným proti rozsudku podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., bylo dovoděno, že objektivní skutková podstata §u 122 b) tr. zák. jest v případě obžalovaného splněna. Na tomto stanovisku stojí také, jak z obsahu rozsudku, zvláště z jeho zjištění; že, když obžalovaný přišel k oltáři, stál kněz H. u oltáře v ornátě obrácen k lidu, že obžalovaný musel věděti, že kněz H. s l o u ž i l mši a že ji jen p ř e r u š i l, jest vidno. Rovněž nemůže míti zmateční stížnost státního zastupitelství úspěchu, uplatňuje-li zmatek §u 281 čís. 10 tr. ř., tvrdíc, že rozsudek nesprávně posuzuje činnost obžalovaného co do subjektivní stránky, t. j., zda jednal v úmyslu rušiti výkon bohoslužebný, t. j. sloužení mše. Rozsudek stojí na správném právním stanovisku, že ke skutkové podstatě §u 122 b) tr. zák. na rozdíl od §u 303 tr. zák. vyžaduje se ú m y s l p ř í m ý, t. j., aby pachatel zamýšlel a chtěl svým činem rušiti provozování náboženství. Skutková podstata §u 303 tr. zák. připojuje se bezprostředně ke skutkové podstatě §u 122 b) tr. zák., avšak jen tím způsobem, že přečin §u 303 tr. zák. jest tu jen tehdy,

není-li v činu pachatelově skutkové podstaty §u 122 b) tr. zák. V tomto směru ohledně rušení bohoslužebného výkonu neslušným chováním rozlišuje se skutková podstata §u 303 tr. zák. od §u 122 b) tr. zák. právě úmyslem pachatelovým, který musí se nésti k tomu, aby provozování náboženství bylo jeho činem rušeno. Nestačí pouhé vědomí, že čin jeho provozování náboženství ruší. Na tomto stanovisku stojí dosavadní judikatura (viz rozh. z 19. června 1880, č. 3745 č. 264 Sb.), totéž stanovisko hájí i nauka (srov. Herbst 1865, str. 278: »wenn nicht mit der Handlung eine Störung der Religionsübung selbst verbunden und dabei beabsichtigt ist,« Finger 1910, str. 460: »Wer durch sein Betragen die Religionsübung stört, ohne dass sein Betragen diesen Willen entsprungen wäre, macht sich ev. nur des Vergehens nach § 303 StG. nicht aber der Religionsstörung schudig,« Stooss 1913, str. 456, »Vorsatz« Der Täter bedenkt und beschliesst geradezu eine Religionsübung zu stören« atd.). Naproti tomu nelze zmateční stížnosti státního zastupitelství oduznati oprávnění, pokud uplatňujíc zmatek §u 281 čís. 10 tr. ř. ve spojitosti se zmatkem §u 281 čís. 5 tr. ř., vytýká patrně rozsudku neúplnost v tom záležející, že rozsudek při své úvaze o subjektivní stránce činu obžalovaného ponechal bez povšimnutí okolnosti, jež činu obžalovaného předcházely a jež pro posouzení případu stěžovatelova byly rozhodny. Správně vytýká zmateční stížnost rozsudku, že nepřihlíží k doznání obžalovaného, že byl v kostele již při ranní mši sloužené knězem Z-em, že byl také tedy přítomen oznámení tohoto kněze, že druhá mše sloužena bude knězem H-em, ihned po ranní mši, že obžalovaný také věděl a musil věděti, že příslušníci československého vyznání zamýšleli sloužiti v kostele po ranní mši svou mši a konati v kostele svou pobožnost, že také byl přítomen výjevu, jak příslušníci tohoto vyznání náboženského do kostela vnikli, jak povykovali, že povyk jich byl příčinou přerušení mše, sloužené knězem H-em, který obrátil se od oltáře k lidu a pozoroval, co se děje. A tyto okolnosti, na které nevzal rozsudek zřetele, byly pro posouzení úmyslu obžalovaného, za jakým činy své předsevzal, rozhodny a není vyloučeno, že by byl soud na základě jich k jinému přesvědčení dospěl. Vždyť, jak shora bylo již při posuzování zmatku §u 281 čís. 9 a) tr. ř., obžalovaným uplatňovaného, vyloženo, nemůže vyviňovati obžalovaného okolnost, že provozování náboženství v době jeho činu bylo již jednáním jiných pachatelů přerušeno. Slušelo uvažovati, zda obžalovaný svým činem nedal na jevo, že se stotožnil s úmyslem jiných pachatelů, rušiti provozování náboženství, k jichž jednání svůj čin připojil a kterým nad to prodloužil dobu, po kterou nemohlo býti ve výkonu náboženském pokračováno. Na tom nemůže změniti ničeho okolnost, že snad pohnutkou příslušníků československého vyznání bylo, by svými činy umožnili sloužení své mše (konání své pobožnosti), ježto musili býti přesvědčeni, že současné konání mší různých vyznání náboženských na témž místě, v témže kostele není vůbec myslitelno, takže již z této okolnosti možno souditi, že úmyslem jich bylo rušiti (zmařiti) sloužení mše katolické, by stali se pány situace a mohli sloužiti svou mši.

Čís. 1422.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Pokud jsou kovové peníze předměty potřeby. Stříbro jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1923, Kr I 1043/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Litoměřicích ze dne 9. března 1922, pokud jím byl obžalovaný sproštěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný koupil od Josefa D-a 136 stříbrných korun a 2 stříbrné marky po 9, pokud se týče 10 Kč a že je nabídl brzy na to ke koupi Jindřichu Š-ovi po 11 Kč, při čemž byl zatčen, nejsa k takovému obchodování oprávněn, ježto v době činu byl volný obchod raženými mincemi za kurs nad pari zakázán; sprostil ho však z obžaloby pro přečin pletich dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona s odůvodněním, že stříbrné peníze, pokud nebyly vzaty z oběhu a slouží úkolu platidla, nelze pokládati za předměty potřeby. Mimo to prý nebylo jednání obžalovaného způsobilé, stupňovati ceny stříbra, poněvadž koupil stříbrné koruny za denní ceny a to pouze z ochoty, by vypomohl D-ovi. Právem vytýká zmateční stížnost rozsudku právně mylné posouzení věci (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.). Rozsudek má pravdu v tom, že peníze (kovové i papírové, tuzemské i cizozemské) jsou pouhými prostředky, pomocí jichž se provádí převod a oběh statků a úkojných předmětů potřeby, z nichž však statky ty přímo nevznikají ani se nerozmnožují. To však platí jen potud, pokud peníze skutečně vykonávají národohospodářský úkon peněz jako platidlo, měnidlo a uschovatel směnných hodnot. Jinak jest tomu však, přestanou-li kovové peníze vykonávati ony funkce peněz nebo vykonávají-li je jen v omezené míře (při platech do ciziny), a stávají-li se pro obsah drahého kovu hledaným zbožím, které je v podobě ražené i neražené stále ještě vzácné. O stříbru jako kovu nelze říci, že jest zbožím přepychovým, ježto se ho užívá hojnou měrou jako denního léku v lékařství (argentum nitricum), v průmyslu jako suroviny při výrobě nejrozmanitějších druhů předmětů denní potřeby, užívaných v širokých vrstvách obyvatelstva (kapesní hodinky, příbory, stolní náčiní, předměty sloužící k účelům vědeckým atd.), takže jest nepochybně předmětem potřeby ve smyslu §u . lichevního zákona. Vlastnost tuto nelze stříbru odepříti proto, že se ho a předmětů z něho vyrobených neužívá všeobecně, a že jako surovina může býti nahrazeno

jiným, lacinějším zbožím; rozhodným jest, že ukojuje vzhledem ke zvyklostem a osobním náhledům určitých vrstev jejich životní potřeby a že při nouzi o lacinější látky náhradní jsou spotřebitelé nuceni, sáhnouti i k dražším předmětům, má-li býti dotyčná životní potřeba ukojena. První soud přehlédl při právním posouzení věci, že obžalovaný nenabyl stříbrných peněz jako platidla, nýbrž že je koupil pod rukou jako zboží za kursovní cenu, tedy zřejmě pro obsah drahého kovu, a to nedovoleně, v době, kdy byl volný obchod kovovými mincemi zakázán, a že se pokusil ihned je prodati dále se ziskem. Jeho jednání bylo tedy nepochybně nedovolené a pletichářské, způsobilé stupňovati cenu stříbra v pokoutním obchodě o rozdíl mezi cenou nákupní a prodejní, po případě i o další částku, o kterou za peníze zaplatil více, než odpovídalo tehdejší kursovní ceně raženého stříbra. Že ho nemůže vyviniti pohnutka jeho jednání, uvedená v rozsudku, jest samozřejmé. Ostatně odporuje tvrzení rozsudku, že obžalovaný chtěl prokázati koupí stříbrných korun ochotu svému příteli, vlastnímu zjištění rozsudečnému, že obžalovaný naléhal na D-a, by mu tento prodal stříbro. I náhled nalézacího soudu, že jednání obžalovaného nebylo způsobilé, stupňovati ceny stříbra, jest tedy právně mylným, nehledíc ani k tomu, že nalézací soud nesprávně podřaďuje tuto náležitost subjektivní stránce skutkové podstaty přečinu §u 11 čís. 4 lich. zák., kdežto jde o objektivní skutkovou náležitost, a zmateční stížnost je i v tomto směru opodstatněna. Poněvadž se soud nezabýval otázkou subjektivní viny obžalovaného, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1423.

Zločin veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. mrštěním tvrdých předmětů (kamene, sklenice) z nepatrné vzdálenosti po jedoucím automobilu. Po stránce subjektivní stačí úmysl ohrožovací.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1922, Kr I 1306/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 87 tr. zák.

Důvody:

Ve směru věcném (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že zde není náležitostí skutkové podstaty zločinu dle §u 87 tr. zák. Především zde prý není činu, jaký předpokládá § 87 tr. zák., z něhož by mohlo vzejíti nebezpečí pro život, zdraví, nebo tělesnou bezpečnost lidí; úhozem sklenice, která se automobilu vůbec nedotkla, a kamenem, který dopadl pouze na karoserii asi ¼ m před předním sedadlem a ¼ m pod jeho okrajem, vůbec nemohly býti zasaženy a zraněny osoby, v automobilu sedící a to ani přímo ani nepřímo (sklem auta, které vůbec nebylo rozbito). Nestačilo by prý dále ani pouhé vědomí, nýbrž bylo by třeba přímého úmyslu pachatelova, takové nebezpečí způsobiti a toho rozsudek nezjistil. Avšak stížnost není odůvodněna. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný mrštil dvakráte po sobě po dvou jedoucích automobilech, a to po prvém otevřeném, v němž seděly dvě osoby, sklenicí, po druhém, krytém, v němž byly i se šoférem tři osoby, kamenem, ze vzdálenosti tří metrů prudce se k tomu rozehnav. Zjišťuje, že sklenice proletěla v bezprostřední blízkosti prvého automobilu a rozbila se o protější zeď, nikoho nepoškodivši; kámen dopadl na karesorii druhého auta asi ¼ m před předním sedadlem, kde seděl svědek F. a ¼ m pod jeho okrajem. Poněvadž byly oba předměty vrženy z malé vzdálenosti prudce do jedoucích aut a v takovém případě nikdy nelze předvídati, kam předmět dopadne a kterou část zasáhne, dlužno dáti za pravdu prvému soudu v tom, že zlomyslné jednání obžalovaného bylo způsobilé vyvolati nebezpečenství naznačené v §u 85 b) tr. zák., totiž pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, uváží-li se, že zranění osob v automobilu mohlo nastati buď přímým dopadnutím vržených předmětů, nebo nepřímo odrazem rozbité součástky vozidla (zvláště střepinami rozbitého skla), nebo konečně následkem poškození strojového zařízení, jak známo velmi citlivého. Okolnost, že ani v tom ani v onom případě nikdo poškozen nebyl, nemůže obžalovaného zbaviti viny, poněvadž k naplnění skutkové podstaty zločinu, o který jde, stačí možnost takového nebezpečí. Záležíť trestná činnost §u 87 tr. zák. právě v tom, že bylo (jakýmkoliv jednáním, předsevzatým ze zlomyslnosti, způsobeno nebezpečí v §u 85 b) naznačené. Po stránce subjektivní nežádá se ani zvláštní zlomyslnosti, ani úmyslu, směřujícího k poruše, nýbrž stačí úmysl ohrožovací, t. j. vědomí pachatele, že svou činností způsobuje naznačené nebezpečí, jedná-li pachatel v úmyslu, směřujícím k poruše, bylo by to úmyslné poškození dle §§ů 134, 152, 85 tr. zák. atd., po případě by zde byl souběh těchto činů s §em 87 tr. zák., kdyby na příklad pachatel chtěl jednoho usmrtiti, těžce poraniti atd. a při tom uvedl jiné v nebezpečenství. Když vzešel skutečně úraz, pak platí vyšší sazba trestní.

Čís. 1424.

Příčinný vztah mezi činem a výsledkem dlužno dle druhé věty §u 1 tr. zák. posuzovati čistě objektivně.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1923, Kr I 1315/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 31. října 1922, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle dle §u 152 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) a 10 §u 281 tr. ř. Dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že v rozsudku zjištěné

jednání stěžovatelovo nenaplňuje skutkové podstaty zločinu dle §u 152 tr. zák. Rozsudek prý sice zjišťuje, že obžalovaný vyhodil Marii K-ovou otevřenými dveřmi z kuchyně na chodbu, zasadiv jí tak prudkou ránu, že padla a narazila levou stranou prsou na škopíček opodál stojící, při čemž si zlomila žebro a utrpěla těžké poranění, které mělo za následek nezpůsobilost k povolání přes 20 dní, — zjišťuje sice také, že obžalovaný jednal proti K-ové v úmyslu nepřátelském, t. j. v úmyslu útočném proti jejímu tělu a zdraví, vyjímajíc úmysl usmrtiti, to však dle náhledu zmateční stížnosti nestačí, není-li zjištěno, že obžalovaný mohl předvídati, že z jeho jednání zpravidla vzchází neb aspoň snadno vzejíti může zlo, které z něho skutečně vzešlo. Stížnost tedy hájí právní náhled, že uvedená slova §u 1 tr. zák. tvoří nikoliv objektivní, nýbrž subjektivní předpoklad nepřímého zlého úmyslu, — a dovolává se k podpoře svého mínění vývodů zmateční stížnosti, otištěných v rozhodnutí čís. 2714 bývalé úřední sbírky. Že v případě, o nějž jde, obžalovaný nemohl předvídati, že K-ová utrpí následkem vyhození z kuchyně těžké poranění, dovozuje stížnost z toho, že stěžovatel nemohl tušiti, že K-ová dopadne na škopíček, který náhodou stál u dveří sousedových, a dále z okolnosti, že obžalovaný, vystrčiv K-ovou z kuchyně, přidržel dveře z obavy, by se nevrátila zpět, z čehož prý jasně jde na jevo, že vůbec nepomyslil na to, že by se K-ová mohla těžce poraniti. S náhledem zmateční stížnosti, nelze souhlasiti. Ze znění druhé věty §u 1 tr. zák. vyplývá, že zákon stanoví pro nepřímý zlý úmysl požadavek, tam vytčený, jako předpoklad objektivní, poněvadž se ani slovem nezmiňuje o tom, že by obžalovaný musel p ř e d v í d a t i aspoň možnost nastalého výsledku, což by zajisté učinil, kdyby takovou náležitost zamýšlel. Stačiloť by prostě prohlásiti pachatele odpovědným za výsledek, který mohl předvídati, a zákon by se neptal dále, může-li zlo z činu o sobě snadno vzejíti čili nic. Nelze dále přehlédnouti, že § 1 tr. zák. vyslovuje jen všeobecnou zásadu, že se trestní zákon v mnohých případech spokojuje s nepřímým zlým úmyslem, kdežto zvláštní náležitosti tohoto úmyslu se stanoví teprve u jednotlivých zločinů. Tu pak se praví na př. v §u 86, poslední odstavec a v §u 167, odstavec a) tr. zák. výslovně, že trest smrti stihne jen pachatele, který mohl předvídati nastalý výsledek, kdežto v §u 152 tr. zák. se mluví pouze o úmyslu nepřátelském, t. j. úmyslu, zle nakládati s napadenou osobou, a nežádá se dále, by pachatel předvídal nebo mohl předvídati výsledek, čímž se zřejmě vyslovuje jeho odpovědnost za všechny následky, které vzešly z jeho činu. Nejen dosavadní judikatura, nýbrž částečně i nauka (Glaser a Lammasch) stojí při výkladu druhé věty §u 1 tr. zák. na tomto stanovisku, že totiž dlužno posuzovati příčinný vztah mezi činem a výsledkem čistě objektivně, kdežto jiní žádají, aby pachatel nezamýšlený výsledek předvídal (Löffler) neb aspoň mohl předvídati (Finger, Stoss, Janka, Geyer). Zmateční stížnosti by ostatně nebylo lze vyhověti ani v tom případě, kdyby její výklad §u 1 druhé věty tr. zák. byl správným. Zasadil-li obžalovaný kulhavé (jak sám doznává) Marii K-ové ránu tak prudkou — jak zjišťuje napadený rozsudek — musí býti zřejmo každému, tudíž i obžalovanému, že taková rána může míti za následek těžké poranění, bez ohledu na to, dopadla-li zasažená prudce na zem, zeď, či cizí předmět nahodile opodál stojící. S tohoto hlediska jest tedy úplně lhostejno, zda věděl obžalovaný, že venku stojí škopík, a zda nechal kuchyňské dvéře po vyhození K-ové otevřeny čili nic.

Čís. 1425.

Jazyková neznalost porotců nezakládá ještě důvodu zmatečnosti dle čís. 1 §u 344 tr. ř.

Jakmile porotci po řízení dle §u 331 tr. ř. změnili odpověď na otázky, nelze z dřívějších jejich odpovědí ničeho dovozovati.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1923, Kr I 762/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované Růženy S-ové do rozsudku porotního soudu v Litoměřicích ze dne 17. října 1923, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zabití dle §u 140 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmatek dle čís. 1 §u 344 tr. ř. shledává zmateční stížnost v tom, že prý porotní soudní dvůr nebyl náležitě obsazen; máť prý se porotní soud skládati ze 12 porotců, schopných sledovati trestní řízení, tudíž znalých jednacího jazyka tak, aby mohli postřehovati aspoň důležité okolnosti. V tomto případě ukázalo se prý však teprve na konci líčení při druhém objasňování otázek předsedou, že tři z porotců nebyli znalí a mocní jazyka českého ani na tolik, aby českému vysvětlení rozuměli, jak prý patrno z toho, že žádali předsedu, by jim vysvětlení to ztlumočil po německu. Stížnost jest bezdůvodna. Vývody její nasvědčují předně tomu, že stěžovatelka nerozlišuje řádně mezi porotním soudním dvorem a porotní lavicí. Dle §§ 300 a 301 tr. ř. sestává každý soud porotní jednak ze soudního sboru (senátu), složeného ze tří soudnů z povolání a ze zapisovatele, jednak z 12 porotců (lavice porotců). Dle jasného znění čís. 1 §u 344 tr. ř. tvoří nenáležité obsazení důvod zmatečnosti jen u porotního dvoru soudního, to jest u soudcovského sboru, spolupůsobícího při porotním líčení (§§ 300 a 301 tr. ř.), kdežto při lavici porotců přichází v úvahu pouze její úplnost a jen nedostatek této, nikoli však též nenáležité obsazení, jest stanoven za důvod zmatečnosti. Neznalost jazyka jednacího není uvedena na straně porotců mezi důvody v čís. 1 §u 344 tr. ř. výlučně, tedy nerozšiřitelně vypočtenými a není proto stížnost oprávněna dovolávati se z oné příčiny citovaného zmatku. Dle jediné směrodatných záznamů protokolů o hlavním přelíčení učinil obhájce stěžovatelky teprve po vynesení rozsudku návrh, aby se protokolovalo, že při druhém opravném řízení dle §u 331 tr. ř. byli 3 neb 4 porotci předsedou v síni porotců poučeni také v řeči německé. Obsah tohoto návrhu nekryje se s tím, co obhájce nyní ve stížnosti uvádí a neopravňuje také nikterak nutně k závěru, že dotyční porotcové nebyli pro

neznalost jednacího jazyka vůbec schopni sledovati řádně chod řízení trestního. Ostatně, měl-li obhájce v příčině jazykové způsobilosti porotců nějaké pochybnosti, bylo na něm, by možným nepříznivým následkům předešel v čas buď vhodnými návrhy neb jinými jemu příslušejícími procesuálními prostředky (použitím práva odmítacího). To se však nestalo a nelze dohánětí ve zmateční stížnosti, co bylo opomenuto v řízení před prvou stolicí. Nad to prohlašuje veřejný obžalobce v odvodu proti zmateční stížnosti, že tvrzení obhajoby neodpovídá vůbec skutečnosti, ježto prý při výkonu zamítacího práva dle §§ 308 a násl. tr. ř. byla výslovným dotazem jak veřejného obžalobce, tak i obhájců obou obžalovaných zjišťována u porotců znalost obou jazyků a že porotci neznalí jazyka českého byli zamítnuti. Vzhledem k tomu jeví se stížnost tím bezpodstatnější.

Důvod zmatečnosti čís. 5 §u 344 tr. ř. uplatňuje stížnost proto, že zamítnut byl návrh obhajoby, by porotcům předložen byl přehled otázek, které při hlavním přelíčení dne 12. května 1923 byly dány dřívější porotě a jí zodpověděny, čímž prý porušeny byly zásady čís. 5 cit. §u a zejména obžalovaná zkrácena ve svém právu na zákonnou obhajobu. To prý vynikne zvláště, nváží-li se, že porotci dali při hlasování na jevo takovou bezradnost, že musilo býti zahájeno po dvakráte opravné řízení ve smyslu §u 331 tr. ř., a že přes předchozí rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. září 1923, jímž byl rozsudek nalézacího soudu zrušen z té příčiny, že porotci přes záporné zodpovědění otázky viny odpověděli na dotyčné otázky dodatkové, upadli porotci ohledně Marie S-ové ve stejnou chybu a konečně, že odpověď porotců byla vždy jiná. Tyto skutečnosti zakládají prý též důvod čís. 9 §u 344 tr. ř. pro nejasnost a vnitřní rozpor výroků porotců. Zodpověděliť prý porotci při svém prvém hlasování otázku co do viny zabitím 11 hlasy ano, 1 hlasem ne, a otázku po vině dle §u 335 tr. zák. 9 hlasy ano a 3 hlasy ne. Z toho prý se dá souditi, že úmysl porotců směřoval k tomu, uznati Růženu S-ovou vinnou pouze tímto přečinem. Ani v těchto směrech nelze stížnosti přisvědčiti. Předložiti navrhovaný přehled dřívějších otázek porotcům nebylo zapotřebí. Pro potřebu řádného provedení hlavního přelíčení a žádoucího pochopení věci porotci stačilo, když porotci přečtením zrušovacího nálezu nejvyššího soudu byli povšechně informováni o podstatné vadě předchozího výroku porotců, záleževší v tom, že porotcové odpověděli na otázky dodatkové přes záporné zodpovědění otázky viny. Sdělení zmíněného přehledu mohlo tím spíše odpadnouti, uváží-li se, že navrhovaný postup choval v sobě nebezpečí, vyvolati pro spletitost otázek u nových porotců hned při započtení hlavního přelíčení a před dokonaným projednáním celé věci zmatek a tím řádné sledování a posuzování věci již od počátku stěžovati. Nehledě k tomu, byly předány ve smyslu §u 325 odstavec druhý tr. ř. porotcům k poradě veškery spisy, v nichž otázky, dřívější porotě předložené, byly v plném znění i s odpověďmi obsaženy, takže noví porotci, nežli přikročili ku zodpovědění otázek jim daných, měli možnost, informovati se ve směrech stížností míněných. Ani o důvodu zmatečnosti dle čís. 9 §u 344 tr. ř. nemůže býti řeči. Důvod tento přicházel by v úvahu jen tenkráte, kdyby k o n e č n ý výrok porotců byl stižen některou z vad v čís. 9 uvedených. O konečném výroku netvrdí však stížnost ani, že jest nejasným neb sobě odporujícím a nelze takové vady též postřehnouti. Pokud předchozí odpovědi porotců byly vadnými, bylo po rozumu §u 331 tr. ř. zahájeno opravné řízení a docíleno po jeho provedení výroku formálně bezvadného. Z toho tedy, že porotci dali původně na otázky odpovědi logicky si odporující, ba že upadli ve stejnou chybu jako porotci dřívější a t. d., nelze dovozovati dovolávaný důvod zmatečnosti, jakmile chybné výroky porotců byly nahrazeny výroky bezvadnými. To platí zejména o shora uvedené s hlediska čís. 9 §u 344 tr. ř. zvláště uplatňované námitce (původní odpověď porotců na zločin zabití a přečin dle §u 335 tr. zák.). Jakmile pak porotci změnili v mezích zákonně zahájeného opravného řízení odpověď na dotyčné otázky, není stěžovatelka oprávněna, z původního výroku poroty nějaká práva neb závěry pro sebe příznivé dovozovati a uplatňovati na tomto podkladě zmatečnost dle čís. 9 §u 344 tr. ř. Vyžádali-li si porotcové po dvakráte od předsedy bližšího vysvětlení ohledně určitých otázek, užili tím jen práva jim dle druhého odstavce §u 327 tr. ř. výslovně propůjčeného a není proto výtka bezradnosti porotců místná a není ani tu žádné příčiny ku stížnosti.

Čís. 1426.

Svolení obžalovaného (§ 263 tr. ř.), by projednáváno bylo o činu těžším, nežli jest čin zažalovaný, dlužno spatřovati i v tom, že pustil se, byv poučen, do projednávání o něm.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1923, Kr II 490/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 16. května 1922, pokud jím stěžovatelka uznána byla vinnou zločinem předražování dle §u 7 (4) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmatek dle §u 281 čís. 3 tr. ř. shledává obžalovaná v porušení předpisu §u 221 tr. ř., jelikož byla návrhem veřejného obžalobce, při hlavním přelíčení teprve obžalobu na předražování cukru rozšířivšího, překvapena a nebyla jí poskytnuta zákonitá lhůta přípravná, předepsaná §em 221 tr. ř. Než v tomto případě šlo o postup dle §u 263 tr. ř., kde již dle zákona možno jednati o návrhu obžalobcově na stíhání ihned, tedy bez přípravné lhůty §u 221 tr. ř. a to i tehdy, když jde o čin vůči skutku původně zažalovaného těžší, pakliže obžalovaná v případě tom k projednání svolila. Že k tomu není třeba v ý s l o v n é h o svolení obžalované a že stačí i svolení konkludentním chováním se obžalované vyplývá zřejmě v druhém odstavci §u 263 tr. ř., jenž odchylný postup podle tohoto odstavce činí závislým na tom, že obžalovaná přivolení

k bezprodlenému projednání o d e p ř e. V tomto případě byla obžalovaná, byť i nemající obhájce, dle záznamu v protokolu o hlavním přelíčení o svém právu dle §u 263 tr. ř. poučena, ke kterémužto poučení vůbec žádného prohlášení neučinila. Avšak obžalovaná, neodepřevši své přivolení, i o rozšířené obžalobě se zodpovídala a usvědčující udání svědků průvodních vyvracela. V tom spatřovati jest chování, jež jiného výkladu nepřipouští, než že k bezodkladnému jednání o rozšířené obžalobě svoluje, jakž i soud lichevní ve své zprávě potvrzuje, že hlavní přelíčení dle chování se obžalované provedeno bylo v předpokladu a pod tím dojmem, že obžalovaná s provedením souhlasí. Jest proto zmateční stížnost i s hlediska §u 281 č. 8 tr. ř., který by vlastně — pro porušení předpisu §u 263 tr. ř. — jedině přišel v úvahu, zřejmě bezdůvodna a bylo zmateční stížnost zavrhnouti,

Čís. 1427.

Vysvědčení o době učební, vydané mistrem a opatřené pečetí obce, není veřejnou listinou ve smyslu §u 199 písm. d) tr. zák.

Absolutně nezpůsobilým prostředkem k oklamání (§ 197 tr. zák.) jest pouze takový, jenž za žádných okolností nemůže vésti k zamýšlenému trestnému výsledku.

Podvod listinný jest dokonán, jakmile pachatel použil padělku jako prostředku k oklamání v podvodném úmyslu, bez ohledu na to, zda došlo skutečně k oklamání.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1923, Kr II 599/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 11. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem podvodu dle §§ 201 a) a 461 tr. zák., jehož se dopustil tím, že v roce 1920 v P. ve vysvědčení o době učení, vystaveném dne 15. srpna 1920 Josefem O-em a obecní radou v K. potvrzeném, rok vstupu do učení z 1920 na 1919 přepsal, pokud se týče předepsati dal, a takto padělanou listinu Vladimíru S-ovi jako předsedovi společenstva ve V. předložil, čímž společenstvo na svém právu, žádati pro udělení výučného listu učební dobu 2½ roku, mělo utrpěti škodu.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvod zmatečnosti čís. 9 b), provádí však ve skutečnosti zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a jest částečně odůvodněna. Právem namítá stěžovatel, že vysvědčení o době učební, vydané Josefem O-em, řeznickým mistrem v K., a opatřené obecní pečetí, není listinou veřejnou a že tudíž její padělání nelze podřaditi pod trestní ustanovení §u 199 d) tr. zák. Dle §§ 292 a 293 odstavec prvý

civ. ř. s. dlužno pokládati za veřejné listiny pouze takové, které jsou vydány úřadem veřejným neb osobou veřejné pověřenou v mezích jejich příslušnosti, v předepsané formě, jakož i jiné listiny, zvláštními zákonnými ustanoveními za veřejné prohlášené. Těchto předpokladů v tomto případě není. Připojení pečeti obecní rady v K. nemůže propůjčiti vysvědčení, vydanému mistrem o učební době učňově, ráz veřejné listiny z toho důvodu, že potvrzování takovýchto vysvědčení přísluší dle zákona (104, 114 lit. c) zákona ze dne 15. března 1883, čís. 39 ř. zák. upraveného dle nař. min. obch. ze dne 16. srpna 1907, čís. 199 ř. zák.) výlučně živnostenskému společenstvu. Dlužno proto pokládati vysvědčení o době učební, které zde padělal nebo padělati dal obžalovaný, za listinu soukromou, poněvadž nemá předepsaného potvrzení živnostenského společenstva dle uvedeného zákonného předpisu. Nelze však souhlasiti s dalším náhledem zmateční stížnosti, že čin obžalovaného není vůbec trestným proto, že padělání soukromé listiny nebylo způsobilým prostředkem k oklamání předsedy společenstva živnosti, protože je povinen konati zápisy do knihy učňů a vydávati vysvědčení výuční pouze na základě správně vystavených vysvědčení o době učební. Stížnost přehlíží, že za absolutně nezpůsobilý prostředek k oklamání (jaký má zákon na mysli) lze pokládati pouze takový, který za žádných okolností nemůže vésti k zamýšlenému trestnému výsledku. Toho zde tvrditi nelze, poněvadž nebylo nikterak vyloučeno, že mohlo býti padělání doby učební při menší bdělosti a pozornosti předsedy společenstva přehlédnuto a že by byl nastal bezprávný účinek, pachatelem zamýšlený. Padělání soukromé listiny jest sice také zločinem dle §§ 197, 201 a) tr. zák., ale jen tenkráte, převyšuje-li škoda, pachatelem zamýšlená 200 Kč. V tomto případě jest zjištěno, že obžalovaný zamýšlel zmařiti veřejnoprávní účel, který stát sleduje zákonnou úpravou doby učební u živnostenských učňů v zájmu náležité jejich výchovy na samostatné živnostníky. Jednání obžalovaného naplňuje skutkovou podstatu přestupku podvodu dle § 201 a), 461 tr. zák., a to dokonaného, poněvadž podvod listinný jest dokonán, jakmile pachatel použil padělku jako prostředku k oklamání v podvodném úmyslu, bez ohledu na to, zda došlo skutečně k oklamání.

Čís. 1428.

Promlčení ohledně veškerých jednotlivých činů, z nichž se celek skládá, počíná teprve dovršením posledního z nich.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Majitel obchodu, jenž ví, že má na skladě zboží neoprávněně označené cizí známkou, ale nepostará se o to, by jeho prodavačům bylo zabráněno v prodeji takového zboží, dopouští se vědomě zasažení do cizího práva známkového ve smyslu §u 23 zák.

Zákon předpokládá kupitele obyčejného, nevyvíjejícího při požadování zboží, známkou chráněného, obzvláštní pozornosti.

Zboží jest opatřeno známkou i tehdy, když známka spojena jest s obalem nebo s lahví, v níž pro své tekuté skupenství přichází zboží do obchodu.

Obal, známkou chráněný, může býti po případě poskytnut i samým kupujícím.

Přečin dle §u 23 zák. jest spáchán již pouhým přestoupením právní normy bez ohledu na záměr pachatelův.

Podmětem ochrany známkového práva jest v prvé řadě majitel zapsané známky, zájem obecenstva přichází v úvahu teprve v druhé řadě.

Uložení peněžité pokuty (§ 27 zák.), »na místo« náhrady poškozenému, zabraňuje sice poškozenému, domáhati se náhrady škody pořadem práva, nevyhledává se však, by výše pokuty rovnala se odškodnému, příslušejícímu dle soukromého práva. Při vyměřování pokuty, jejíž výši určuje soud dle volného uvážení, možno přihlédnouti též ke škodám nehmotným.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1923, Kr I 1010/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Ludvíka A-a a Charloty A-ové do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 5. května 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle §u 23 zákona ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák. a zamítl v neveřejném zasedání odvolání obžalovaných do výroku, jímž bylo vysloveno, že jsou povinni nahraditi soukromé žalobkyni na místě odškodnění 2.000 Kč.

Důvody:

Soukromá obžalobkyně navrhla podáním, došlým krajského soudu v České Lípě dne 22. prosince 1920, zavedení přípravného vyhledávání proti Ludvíku A-ovi pro přečin dle §u 23 zákona o ochraně známek ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák., uvádějíc na odůvodněnou svého návrhu, že Ludvík A. skoupil prázdné láhve, její známkou opatřené, láhve tyto naplňuje likérem své výroby, je zátkuje a plombuje, a toto zboží, neoprávněně opatřené ochrannou známkou, ohledně níž náleží výlučné právo užívání soukromé obžalobkyni, vědomě přivádí do obchodu a prodává. Na důkaz tohoto tvrzení bylo se dovoláváno svědectví Jindřicha K-a a Herberta K-a. V zavedeném vyhledávání byl dne 25. ledna 1921 Ludvík A vyslechnut jako obviněný. Dne 16. října 1921 podán byl proti Ludvíku A-ovi a Charlotě A-ové obžalovací spis (jehož doručení nařízeno usnesením krajského soudu v České Lípě z téhož dne a provedeno dne 21. října 1921); dispositivní jeho část zní v odstavci, o nějž tu jde, v ten smysl, že obžalovaní v roce 1920 koncem listopadu jednu láhev likéru, neprávem označenou známkou »Sagavír«, ohledně níž výlučné právo užívání přísluší žalujícím podnikům G., vědomě prodali neznámé osobě a jednu láhev likéru Herbertu K-ovi. V odůvodnění obžalovacího spisu se tvrdí, že soukromá obžalobkyně pozorovala v roce 1920 nápadný pokles spotřeby likéru Sagavír v okrese W., že při pátrání po příčině tohoto zjevu bylo jí sděleno, že likér nemá již vlastností, které jej činí oblíbeným, že proto usoudila, že pod jménem Sagavíru přichází do oběhu padělek, a že zástupce její Jindřich K. zjistil, že likér prodává a do obchodu v lahvích, ochrannou známkou označených, přivádí obžalovaný Ludvík A. Na to že Jindřich K. koncem listopadu požádal jednoho ze svých známých, aby mu přinesl z obchodu Ludvíka A-a takovou padělanou láhev Sagavíru, což on také učinil, a že pro větší jistotu pak, rovněž koncem listopadu, poslal do obchodu svého syna Herberta, který tam zastihl manželku A-ovou, Charlotu, jež mu vydala likér a přijala za něj kupní cenu, když jej byla služka Anna P-ová před ním nalila do originálu láhve, označené ochrannou známkou Sagavír. Při třetím hlavním přelíčení dne 5. května 1922 zástupce soukromé obžalobkyně opravil obžalobu v bodě, o němž tu řeč, v ten smysl, že »obžalovaní v druhé polovici roku 1920 likér vlastní výroby neoprávněně označený známkou Sagavír, ohledně které právo používací přísluší výhradně firmě G., vědomě do obchodu uváděli a prodávali, zejména, že koncem listopadu 1920 jednu láhev likéru takto označenou Herbertu K-ovi a jedné neznámé osobě prodali a do obchodu uvedli.« Napadeným rozsudkem uznáni byli vinnými: Ludvík A., že v druhé polovici roku 1920 likér vlastní výroby, neoprávněně označený známkou Sagavír, ohledně níž výlučně právo užívací přísluší žalujícím podnikům G., vědomě v obchod uváděl a prodával, zejména, že koncem listopadu 1920 takto označenou jednu láhev svého likéru vědomě Herbertovi K-ovi a Hildě P-ové prodal a do obchodu uvedl. Charlota A-ová, že koncem listopadu 1920 jednu láhev likéru, neprávem označenou známkou Sagavír, ohledně níž výlučné právo užívací přísluší žalujícím podnikům G., vědomě prodala Herbertu K-ovi a že tím oba spáchali přečin dle §u 23 zákona ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. z. Naproti tomu byla Charlota A-ová dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěna z další obžaloby, že v druhé polovici roku 1920 likér vlastní výroby, neoprávněně označený známkou Sagavír, ohledně níž výlučné právo užívací přísluší žalujícím podnikům G., vědomě do obchodu uvedla a prodávala, zejména, že koncem listopadu 1920 takto označenou jednu láhev likéru vědomě Hildě P-ové prodala a do obchodu uvedla. Zmateční stížnost vytýká rozsudkovému výroku, pokud jím byl Ludvík A. uznán vinným přečinem dle §u 23 citovaného zákona v plném rozsahu rozšířené obžaloby, zmatečnost z důvodu čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř., uplatňujíc, že obžaloba, vznesená pro delikt, stíhatelný k obžalobě soukromé, rozšířena byla teprve při hlavním přelíčení dne 5. května 1922, tudíž teprve po nastalém promlčení. Mohlo prý proto dojíti k odsouzení leda v mezích obžaloby původně vznesené, tudíž jen pro dna tam uvedené konkretní případy. Stížnosti nelze dáti za pravdu. Nehledě ani k tomu, že Ludvík A. byl dne 25. ledna 1921 zodpovědně slyšen o obvinění, v podstatě téhož všeobecného obsahu a rozsahu, jak uvedeno jest v obžalobě ze dne 5. května 1922, která stíhá jednání Ludvíka A-a v druhé polovici 1920, jež celá tedy spadá do jednoroční lhůty (§ 532 tr. zák.) ode dne zodpovědného výslechu zpět počítané, klade se Ludvíku A-ovi rozšířenou obžalobou za vinu opětovné páchání činů téhož druhu, obsahu a předmětu, spadajících vesměs a v každém jednotlivém případě pod pojem §u 23 citovaného zákona. Ludvík A. byl tudíž vinen (a také vinným uznán) deliktem, v němž v druhé polovici 1920 a ještě koncem

listopadu 1920 pokračoval. V případě takovém splývají jednotlivá zasáhnutí v cizí známkové právo v jedno, takže se promlčení t. zv. objektivní (§ 531 tr. zák.) počíná ohledně veškerých jednotlivých činů, z nichž se celek jich skládá, teprve dovršením posledního z nich; že pak lhůta promlčecí neuběhla, nýbrž byla přetržena, bylo již ukázáno na přehledu trestního stíhání Ludvíka A-a. Než, i když hledí se na rozšířené v obžalobě stihané zasahování Ludvíka A-a do známkových práv soukromé obžalobkyně jako na činy jednotlivé, nemohla býti dovršena promlčecí lhůta pro činy, spadavší do druhé polovice roku 1920, ale před původně stihané činy z konce listopadu 1920 (případy K-a a P-ové), vzhledem k předpisu §u 531 odstavec druhý písm. c) tr. zák., poněvadž dle rozsudku dopustil se Ludvík A. oběma konkretními prodeji z konce listopadu 1920, v původní obžalobě stíhanými, dalších přečinů. Trestnost předchozích činů zůstala proto zachována, třebas soukromá obžalobkyně původní obžalobu připjala jen k oběma faktům z konce listopadu 1920. Vytýká se proto rozsudku zmatečnost z důvodu čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř. bezdůvodně.

Rozboru vývodů zmateční stížnosti s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. budiž předesláno, že vzhledem k zásadě, vyslovené v §u 288 čís. 3 tr. ř., dle níž soud zrušovací založiti má své rozhodnutí o použití práva hmotného na oněch skutečnostech, jež zjistil sborový soud stolice prvé, nemůže býti hleděno k vývodům zmateční stížnosti pokud, doličujíce nesprávné použití nebo porušení předpisů práva hmotného, nevycházejí ze skutkových předpokladů a zjištění napadeného rozsudku. Snaží-li se tedy zmateční stížnost na příklad dovoditi, že skutková podstata §u 23 citovaného zákona nemůže býti spatřována v tom, že beze vší součinnosti Charloty A-ové, jen v její přítomnosti, byla Herbertu K-ovi prodána láhev likéru vlastní výroby v láhvi, označené etiketou Sagavír, Annou P-ovou, jež rovněž byla s Charlotou A-ovou činna v obchodě jako prodavačka, neprovádí tím uplatňovaného důvodu zmatečnosti po zákonu, poněvadž rozsudek zjišťuje, že Charlotta A-ová prodala jako prodavačka v obchodě Ludvíka A-a Herbertu K-ovi v láhvi, označené vignetkou Sagavír, cizí likér, tudíž ne pravý Sagavír, aniž kupujícímu řekla, že to není pravý Sagavír, nýbrž jejich výrobek. Svůj závěr, že není oprávněno, předpokládati, že Charlotta A-ová vědomě tuto láhev dala do obchodu nebo chovala na prodej, vyvozuje tudíž stížnost z jiného skutkového děje, než který zjišťuje rozsudek, a nelze proto k těmto vývodům přihlížeti. Totéž platí, pokud stížnost i v dalším dopouští se téhož poklesku proti zmíněné zásadě řízení trestního, vracejíc se při dovozování právní omylnosti rozsudku ke skutkovým tvrzením, rozsudkem odmítnutým neb alespoň nepřijatým. Vývody ty pomíjejí se proto mlčením. Pokud pak stížnost dovozuje, že A-ova vina v případě K-a a P-ové byla předpokládána neprávem, když Ludvík A. jim osobně lahví neprodal, je bezpředmětna, poněvadž rozsudek toho též nepředpokládá, nýbrž uznává Ludvíka A-a vinným z důvodů jiných, o nichž bude promluveno. Po právní stránce zastává stížnost náhled, že, by bylo lze přičítati Ludvíku A-ovi zavinění ve smyslu §u 23 citovaného zákona, bylo by třeba zjištění a průkazu, že obžalovaný jakožto majitel

obchodu přikázal prodávati svůj výrobek »Dianabitter« za Sagavír, nebo že snad trpěl, když v jeho přítomnosti prodavačky jeho tak činily a proto mohly předpokládati, že s tím souhlasí. Okolnost, že je majitelem obchodu, není prý ještě zaviněním, vyžadovaným ke skutkové podstatě §u 23 citovaného zákona, a neznamená, že by mohl býti Ludvík A. činěn zodpovědným za trestné činy svých zřízenců nebo své manželky. Rozsudek v této příčině především přijal za prokázáno, že Ludvík A. jako majitel obchodu a výroby likérů ve W. v druhé polovici 1920 prodával a do obchodu dával cizí výrobek v lahvích, označených chráněnou známkou Sagavír, zejména Herbertu K-ovi a Hildě P-ové. Zjistiv pak, že oba obžalovaní věděli a nebylo vyloučeno, že může jejich výrobek v lahvích, označených chráněnou vignetkou »Sagavír«, přijíti dále do obchodu, že není určen jen pro kupujícího, a před tím již zjistiv, že obžalovaný napodobil Sagavír, že různým hostinským říkal, že mohou také u něho dostati Sagavír a nabízel jej také hostinskému L-ovi, že však si různí hostinští stěžovali, že nechtějí již Sagavír, že to musí býti padělek, staví se rozsudek na stanovisko, že, pokud Ludvík A. nezakázal Charlottě A-ové a Anně P-ové, by jeho výrobek neprodávaly v označených lahvích, nemůže se omlouvati po případě prokázaným, tím méně neprokázaným rozkazem Anně P-ové, by vignety »Sagavír« byly smývány nebo jeho vignetou přelepovány, poněvadž tím neučinil dostatečných opatření jako majitel obchodu, by zabránil takovému bezprávnému prodávání a uvádění v obchod. Právní stanovisko soudu nalézacího je správno. Zrušovací soud přistupuje k stanovisku, vyslovenému již také v rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudního dvoru ze dne 28. ledna 1911, Kr II 395/10, úř. sb. čís. 3813, dle něhož majitel obchodu, jenž ví, že má na skladě zboží, neoprávněně označené cizí známkou, ale nepostará se o to, aby jeho prodavačům bylo zabráněno v prodeji takového zboží, dopouští se vědomého zasažení do cizího práva známkového ve smyslu §u 23 citovaného zákona. Již tím, že obžalovaný majitel obchodu dle zjištění rozsudku výrobou napodobil pravý »Sagavír«, jehož, jak sám uvádějí, v obchodě nevedl, že skupoval láhve označené různými vignetkami, mezi nimi také láhve, opatřené chráněnou vignetkou žalující firmy »Sagavír«, vznikly bezprostřední podmínky k uvádění napodobeniny do obchodu za neoprávněného používání cizí chráněné známky, poněvadž takto vzešla a trvala možnost, aby kdokoli z osob zaměstnaných v obchodě prodejem zboží prodával vlastní výrobek A-ův v lahvích, opatřených cizí chráněnou známkou. Tento výsledek, trestnímu zákonu se příčící, může však býti úmyslně přivoděn nejen tehdá, jednal-li pachatel přímo za účelem jeho přivodění, nýbrž i, nemohl-li nečítati s možností, že z jeho jednání nastane, a neučinil-li přes to dostatečných opatření na jeho odvrácení. Z dotčených zjištění rozsudkových pak mohl soud nalézací zajisté předpokládati alespoň, že obžalovanému bylo známo, že jsou v jeho obchodě zmíněné podmínky pro vznik účinku, spadajícího objektivně pod hledisko §u 23 citovaného zákona. Zjišťuje-li tedy rozsudek, že Ludvík A. ani nezakázal svým prodavačkám, aby jeho výrobek neprodávaly v lahvích označených (známkou Sagavír), nelze pochybovati o tom, že

Ludvík A. v ě d o m ě dopustil se opomenutí, z něhož obyčejně pochází neb alespoň snadno pojíti může zlo, které tím povstalo. Tím dán je zlý úmysl ve smyslu druhé věty §u 1 zák. tr., ale i v §u 23 zákona o ochr. zn. vyžadovaná náležitost vědomosti, a tím předpoklad vlastní odpovědnosti obžalovaného za závadné prodeje, třebas jinými osobami v obchodě jeho předsevzaté. Vyžadujeť nadto také účelná a účinná ochrana práva známkového, by obchodní podnikatel, jehož jménem a v jehož zájmu dějí se jednotlivé prodeje v jeho obchodě, nemohl svalovati trestní odpovědnost za ně na svůj personál, pokud tento nejednal čistě na svůj vrub. Otázkou pak, zda příkaz, smývati nebo přelepovati vignetky koupených lahví, jest opatřením, postačujícím dle lidské předvídavosti k zabránění protiprávního uvádění výrobku v obchod, netřeba se ani zabývati, poněvadž právě rozsudek ani takový příkaz za prokázaný nepřijímá. Svým poukazem na to, že Hilda P-ová nepřichází tu v počet jakožto zákaznice, poněvadž byla jen poslem a to zástupce soukromé obžalobkyně, jenž vzhledem ke své informovanosti nemohl býti uveden v omyl, míní patrně stížnost rovněž uplatňovati právní mylnost rozsudku, a to v otázce objektivní způsobilosti jednání obžalovaných, oklamati kupujícího o tom, že se mu nedostává výrobku pravého. Než, nehledě k tomu, že nalézací soud zjišťuje, že obžalovaní věděli a nebylo vyloučeno, že může jejich výrobek v lahvích, označených chráněnou známkou, přijíti dále do obchodu, že není určen jen pro kupujícího, nesejde pro skutkovou podstatu §u 23 citovaného zákona na tom, že v konkretním jednotlivém případě za zvláštních důvodů, jako v tomto případě, kde Jindřichu K-ovi šlo o to, zjistiti, že v A-ově obchodě prodává se likér jeho vlastní výroby v lahvích, označených neoprávněně známkou soukromé obžalobkyně, možnost záměny výrobku A-ova za pravý Sagavír byla snad vyloučena, a to proto, že zákon předpokládá kupitele obyčejného, nevykládajícího při požadování zboží, známkou chráněného, pozornosti obzvláštní. Třebaže rozsudek touto otázkou se blíže nezabýval a výslovných zjištění nečinil, přece spolehlivě možno dle spisů předpokládati a sama stížnost na to poukazuje, že právě jen odborně informované osobě, jakou byl Jindřich K., bylo známo, že Sagavír neprodává se v sudech, nýbrž jen v lahvích, opatřených původní staniolovou závěrkou, a že A. pravého Sagavíru nevedl. Z týchž příčin je bezdůvodna zmateční stížnost, pokud označuje za mylný právní náhled rozsudku, dle něhož jest pro skutkovou podstatu §u 23 citovaného zákona lhostejno, zda poskytovali obžalovaní při prodeji likéru vlastní výroby sami láhve, opatřené chráněnou známkou, či zda nalévali svůj výrobek do přinesených lahví takových. Neboť i v případě druhém již obyčejný přímý kupitel, nevědoucí, že Sagavír přichází do obchodu již z továrny výhradně v lahvích uzavřených, mohl předpokládati, že dostává Sagavír, o nějž žádal, tím spíše však mohl pravost výrobku předpokládati další nabyvatel láhve známkou opatřené, nebo ten, komu z ní bylo na př. po sklínkách naléváno, a rozsudek právě na tyto další nabyvatele, po případě spotřebitele poukazuje v předpokladu, že nebylo vyloučeno, že výrobek obžalovaných může v lahvích, označených chráněnou vignetkou Sagavíru, přijíti dále do obchodu, — při čemž ve směru

subjektivním zjišťuje, že si toho byli obžalovaní vědomi. Správnost stanoviska soudu nalézacího plyne ostatně ze stěžejních zásad práva známkového. Neboť soukromá obžalobkyně nabyla zápisem ochranné známky výhradného práva, označovati svůj výrobek touto známkou (§ 2 citovaného zákona), dávati jej pod touto známkou do prodeje a takto známky užívati. Bylo proto do jejího známkového práva objektivně zasaženo ve smyslu §u 23 citovaného zákona, jakmile někdo jiný dal do prodeje zboží téhož druhu (§ 7 cit. zák.), opatřené neoprávněně známkou, pro soukromou obžalobkyni chráněnou, poněvadž i takto osobováno jest si neoprávněně užívání ochranné známky. Opatřeno pak je zboží známkou zejména také tehdy, když známka spojena je s obalem nebo s lahví, v níž pro své tekuté skupenství přichází do obchodu, t. j. převádí se na nabyvatele tak, že láhev je určena, býti nositelem označení zboží (§ 11 citovaného zákona). Důsledkem toho uznává nejen nauka (zejména Abel, System der österr. Markenrechtes, str. 210, 213, 214, 281 a uvedené tam další prameny literární), nýbrž i judikatura (tamtéž dotčená, dále i rozh. býv. Nejvyš. soud. dvora ze dne 23. ledna 1909, č. j. Kr II 316/8, uveřejněné v Oesterr. Patentblatt, roč. 1909, str. 812), že nezáleží na tom, komu patří obal, že proto obal, známkou opatřený, může býti zejména též poskytnut samým kupujícím, a že bylo neoprávněně použito pravé známky k označení zboží, nepocházejícího od majitele známky, byla-li při prodeji nalita do kupujícím přinesené láhve, opatřené pravou známkou, tekutina, neodpovídající tomuto označení. Přičilo by se tudíž v tomto i ve všech ostatních podstatných bodech právní nazírání zmateční stížnosti na tento případ jasnému účelu a úmyslu zákona o ochraně známkových práv. Právní neudržitelnost předpokladu rozsudku, že také hostinští, odebravší od Ludvíka A-a jeho výrobek v lahvích, označených chráněnou známkou Sagavíru, provinili se proti §u 23 citovaného zákona bez ohledu na to, zda věděli, že to není pravý Sagavír, je v tomto případě nezávažna, poněvadž se na tyto nejmenované hostinské výrok rozsudečný nevztahuje, a výrok rozsudkových důvodů, »že obžalované neomlouvá, že různí hostinští se své strany dělali obchody, dávajíce si plniti své přinesené láhve, opatřené vignetkou Sagavíru, vlastním výrobkem obžalovaného, poněvadž se obžalovaní dopouštěli přečinu dle §u 23 citovaného zákona, vědouce, že jejich výrobek uváděn jest hostinskými pod nepravou známkou do dalšího obchodu,« nepozbývá platnosti a správnosti, vyloučí-li se z něho další nesprávný předpoklad, týkající se viny hostinských. Stížnost uvádí dále, že je obecně obvyklo, nalévati zákazníkům lihoviny do přinesených lahví, a dovozuje, že výrobci neb obchodníku nemůže býti ukládáno za povinnost, aby zkoumal, zda zákazníkem přinesená láhev opatřena je cizí vignetkou čili nic. Než alespoň za daných zjištění, dle nichž obžalovaným bylo známo, že cizí vignetka na přinesené láhvi jest známkou chráněnou a obžalovaní věděli a nebylo vyloučeno, že výrobek jejich v lahvích označených chráněnou známkou Sagavíru může přijíti dále do obchodu a není určen jen pro kupujícího, plynula povinnost jejich, nenalévati jiného výrobku do láhve takové, nebo postarati se napřed o to, by cizí známka byla s láhve odstraněna, po případě učiněna ne-

znatelnou, právě ze zákazu §u 23 citovaného zákona, poněvadž nalitím jiného výrobku do láhve, cizí známkou opatřené (dle okolnosti i nalitím pravého výrobku«, zřizuje se právě takový stav s hlediska obyčejného kupitele, zvláště pak nabyvatele dalšího, jako když výrobce neb obchodník zcizí výrobek nepravý (neb neoprávněně výrobek pravý) v lahvi, neoprávněně známkou označené, kterou sám poskytl. V obojím případě vznikl na venek stav, příčící se §u 23 citovaného zákona, bylo vědomě do obchodu dáno zboží, označené neoprávněně známkou, jíž užívati vyhraženo je jinému. Poukazuje-li stěžovatel Ludvík A. na to, že je jeho dobrým právem, napodobiti výrobek soukromé obžalobkyně a uváděti výrobek konkurenční do obchodu, jest to námitka, mající se s předmětem sporu, v němž jde o to, zda směl Ludvík A. bez konfliktu se zákonem §u 23 citovaného zákona uváděti do obchodu výrobek svůj takovým způsobem, že na venek jevil se býti pro obyčejného kupitele označeným známkou, chráněnou pro soukromou obžalobkyni. A správně konečně rozsudek předpokládá, že by ani případné poučení kupujícího, že se mu nedostává v láhvi, cizí známkou označené, výrobku pravého, nemohlo prodávajícího (majitele obchodu) vyviňovati. Neboť kromě důsledků toho, že práva osoby, k užívání známky výhradně oprávněné, jsou z valné části i rázu nehmotného, jest přečin dle §u 23 citovaného zákona čistým deliktem zákazovým, jenž je páchán již pouhým přestoupením právní normy bez ohledu na záměr pachatelův, takže trestnost jeho není závisla na tom, zda sbíhal se s přestoupením zákazu také úmysl, oklamati nebo dokonce poškoditi kupujícího (Abel, str. 267, 284, 285). K tomu zřejmě poukazuje druhá věta §u 23 zákona, dle níž není vyloučeno, použiti spolu přísnějšího ustanovení obecného zákoníka trestního, zejména ustanovení o zločinu podvodu (§ 197 a násl.). Budiž tu také poukázáno na tresť úvah, z nichž bývalý Nejvyšší soudní dvůr ve svém rozhodnutí ze dne 10. února 1899, čís. 14.269 (úř. sb. č. 2322) v plné shodě s citovanými tam doklady z právnické literatury odepřel význam okolnosti, že snad přímí kupitelé nebyli klamáni o původu zboží, a k nimž se plně přidává i tento Nejvyšší soud: »Podmětem práva známkového není obecenstvo, nýbrž majitel zapsané známky. Právo známkové je právem individuelním, právě tak, jako právo autorské; má jím býti chráněn výrobce určitého zboží před tím, by místo jeho výrobku nebyl kupujícím podstrkován výrobek cizí; máť výrobce podstatný zájem na tom, aby došel uznání za svou námahu, vynalézavost, výsledek své práce a jakost svého výrobku. Uznání to má mu zabezpečiti ochranná známka, zabraňujíc tomu, by cizí výrobky, snad i méně hodnotné, nepluly pod jeho vlajkou a nebyly obecenstvem zaměňovány za jeho vlastní výrobek. Zájem obecenstva na tom, by nedostávalo se mu zboží nepravého, padá na váhu teprve v řadě druhé, což plyne již z toho, že porušení práva známkového (na rozdíl na př. od deliktů proti zákonu o ochraně potravin), stíhají se nikoli z povinnosti úřední, nýbrž jen k žádosti poškozeného.« Nad to je stav, zřízený tím, že bylo do obchodu dáno zboží neoprávněně známkou cizí opatřené, v dalším obchodě nezávislým na poučení prvního bezprostředního nabyvatele. Dlužno tudíž veškeré právní náhledy rozsudku uznati za shodující se se zákonem (s jedinou shora uvedenou výjimkou, pro rozhodnutí tohoto případu nezávažnou) a je proto zmateční stížnost v ohledu §u 281 čís. 9 lit. a) neodůvodněna.

Odvolání obžalovaných směřuje pouze proti výroku, jímž bylo vysloveno, že jsou povinni, nahraditi soukromé obžalobkyni na místě odškodnění 2.000 Kč, a vytýká, že uložení takovéto pokuty peněžité (Geldbusse) předpokládá, že soukromému obžalobci přísluší náhrada podle soukromého práva, to jest že mu zásahem v jeho právo známkové skutečně a dokázatelně vzešla škoda. Pro tento předpoklad není tu prý však žádného podkladu, takže mělo býti od uložení této pokuty upuštěno. Podle třetího odstavce §u 27 zákona ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. z. může trestní soud místo náhrady, poškozenému dle soukromého práva příslušející, k žádosti jeho uložiti vedle trestu také peněžitou pokutu až do 10.000 K, již zaplatiti jest poškozenému a kterou ustanoviti má podle své volné úvahy, řídě se oceněním všech okolností. Při tom mají slova této stati zákona »na místo ... může ...« význam jen formální, nikoliv hmotný, tak totiž, že znamenají pouze vyloučení dalšího nároku náhradního, uplatňovaného pořadem práva soukromého (arg. a contr. § 29 cit. zák.), byla-li pokuta ve smyslu §u 27 citovaného zákona žádána a přisouzena, nikoli však, že by výše pokuty měla se rovnati odškodnému, příslušejícímu dle práva soukromého (Adler, Markenschutz, str, 307). Rozsudek poukazuje k odůvodnění svého výroku na rozsah činu a na škodu způsobenou soukromé obžalobkyni. Třebaže rozsudek této škody a její výše podrobněji neuvádí, lze ze slov odůvodnění seznati, že jakousi škodu — v nejširším slova smyslu — předpokládá. Ostatně není ani potřebí, by byla zjištěna škoda majetková, neboť soud může při vyměřování pokuty dle §u 27 citovaného zákona dbáti také škod immaterielních, takže se tato pokuta jeví jako zadostiučinění za újmu způsobenou znehodnocením známky a zboží, jakož i za poškození dobrého jména postiženého obchodníka nebo výrobce a za námahu spojenou s odhalením zásahu (Randa »Die Schadenersatzpflicht nach österr. Rechte« str. 154, 2. vydání, a rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudního dvora sb. čís. 3210). Výši pokuty určí soud podle svého volného uvážení, a ježto rozsudek nedává v tom ohledu opory pro předpoklad pouhé libovůle, nelze jeho výrok označiti ani za právně pochybený a zákonu se příčící, ani za formálně nepostačující.

Seznamy vypracoval
Dr. JAN BOLOMSKÝ,
tajemník nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední.*)

Advokát: pokud pro vydírání odsouzenému nelze povoliti podmíněný odklad trestu čís. 1174.
— viz též zmateční stížnost.
Akcesorní forma: viz zabití loupežné.
Alternativnost rozsudku viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
Amnestie: ze dne 22. července 1919: vztahuje se pouze na trestné činy před nastoupením služby vojenské čís. 1221.
— ze dne 13. února 1922: neshlazuje odsouzení samo; pokud vylučuje podmíněné odsouzení čís. 1188.
— pokud dřívější amnestované činy trestné nejsou překážkou povolení podmíněného odsouzení čís. 1284.
Automobil: není předmětem, jmenovaným v §u 87 c) tr. zák. čís. 1131, 1265.
— jízda jím zpravidla spadá pod hledisko §u 337 tr. zák. čís. 1131.
— zavinění jeho řidiče čís. 1265.
— § 87 tr. zák. mrštěním tvrdých předmětů po jedoucím automobilu čís. 1423.

Bezpečnost tělesná viz uškození na těle.
Bezpečnostní orgán: § 141 tr. ř.: pokud jím není lesní hajný při domovní prohlídce čís. 1374.
Beztrestnost: Dle §u 2 písm. b) tr. zák.: dodatková otázka na střídavé pominutí smyslů čís. 1080.
— dle §u 2 písm. g) tr. zák.: pokud ji nezaloží při §u 129 b) tr. zák. psychopatické poruchy a neuropatická konstituce čís. 1249.
— poslanců viz immunita.
— dle §u 187 tr. zák. viz lítost účinná.
Bigamie viz manželství dvojnásobné.
Bohoslužba viz náboženství.
Bojkot viz vybízení a útisk.
Bourání zdiva viz uškození na těle kulposní.
Branec viz příslušnost, vybízení dle §u 305 tr. zák. a svádění vojína.
Braní darů viz zneužití moci úřední dle §u 104 tr. zák.
Brzdař: zavinění (§ 337 tr. zák.), neutáhl-li včas brzdy čís. 1376.
Bydliště redaktora viz tiskopis.
Bytová komise: pokud její člen požívá ochrany §u 68 tr. zák. čís. 1160.

Cena kupní viz podvod.
Cenné papíry viz padělání peněz.
Církev viz náboženství.
Církevní průvod viz náboženství.
Cizinec: příslušnost, spáchal-li v cizině zločin padělání čs. peněz čís. 1385.
Cizozemská vrchnost viz nadržování zločincům a úředník veřejný.

Černá listina viz vybízení dle §u 302 tr. zák. a útisk.
Četnické velitelství: promlčení urážky četníka počíná dnem, kdy toto o urážce

*) Rozhodnutí, týkající se válečné lichvy (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a zákony ze dne 17. října 1919, čís. 567 a 568 sb. z. a n. a ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n.) jsou shrnuta pod heslem: Předražování.

zvědělo čís. 1084.
Četník viz urážka na cti.
Člen obecního zastupitelstva viz uškození na těle dle §u 153 tr. zák. a úředník veřejný.

Daktyloskopie viz posudek znalecký.
Dary ve věcech úředních viz zneužití moci úřední dle §u 104 tr. zák.
Delikty: kulposní: viz uškození na těle kulposní.
— majetkové: pro kvalifikaci dle hodnoty je bezvýznamno znehodnocení měny čís. 1067.
Dobytčí pas: jeho padělání čís. 1345.
Dodatková otázka viz otázky porotcům.
Dohlídka na děti: její opomenutí (§ 376 tr. zák.): pojem; meze její čís. 1217.
Dolus viz úmysl zlý.
Dolus eventualis viz ochrana známek.
Domácnost společná viz manželka.
Domovní prohlídka: pokud ji smí lesní hajný konati čís. 1374.
Doplatky na jízdné viz zpronevěra.
Doporučený dopis viz urážka na cti.
Doprava viz vývoz podloudný.
Dopravní osvědčení viz padělání veřejných listin.
Dotaz dle §u 306 tr. ř.: možno učiniti i za menšího počtu porotců nežli 30 čís. 1258.
Dozorce věznů viz zneužití moci úřední.
Dráha: odcizení kolů u tělesa dráhy (§ 175 I. b) tr. zák.) čís. 1366.
Držba viz krádež.
Držba nemovitostí veřejných: je předmětem ochrany dle §u 83 tr. zák. čís. 1318.
Důchodkový trestní zákon viz trest.
Duchovní viz náboženství.
Důkaz: § 222 tr. ř. nevylučuje napotomní podání nových průvodních návrhů čís. 1138.
— doslov a smysl svědecké výpovědi lze dokázati i jinými průvody, než zápisnicí čís. 1331.
— pravdy (pravděpodobnosti) viz urážka na cti.
Duševní stav: obžalovaného: pokud dlužno jej zkoumati psychiatry čís. 1081.
— pokud je soud oprávněn dáti o něm dodatkovou otázku čís. 1100, 1102.
Důvod zmatečnosti viz zmatek.
Dvojnásobné manželství viz manželství dvojnásobné.
Dynamit: chová-li se v místnosti, je tu přestupek §u 431 tr. zák., nikoliv přečin §u 3 zák. o třaskavinách čís. 1406.

Erár viz podvod.
Eventuální otázka viz otázky porotcům.
Expositura československé dovozní a vývozní komise v Bratislavě je veřejným úřadem čís. 1222.

Fakulta lékařská viz znalec.
Falšování veřejných listin viz padělání veřejných listin.
Farář viz násilí veřejné dle §u 83 tr. zák.
Funkcionář státního zastupitelství viz obžalobce veřejný.

Granát ruční viz oheň.

Hajný lesní: pokud nepožívá ochrany §u 68 tr. zák. v cizím revíru čís. 1276.
— není bezpečnostním orgánem (§ 141 tr. ř.) při domovní prohlídce čís. 1374.

— požívá ochrany §u 68 tr. zák., třebas neměl služebního šatu a odznaku; pokud smí stíhati pytláka mimo hranic svého revíru čís. 1417.
— správce obecního lesa nedopouští se, prodávaje z lesa neoprávněně dříví, ani zneužití moci úřední ani zpronevěry v úřadě čís. 1397.
Hazardní hra viz hra.
Historické země viz příslušnost.
Hlavní otázka viz otázky porotcům.
Hlavní přelíčení: porušení předpisu §u 454 a 478 tr. ř. čís. 1122.
Hlídač polní viz úředník veřejný.
Hlučínsko: příslušnost zrušovacího soudu rozhodovati o revisní stížnosti čís. 1198.
Hodnostní třída viz podvod.
Hodnota ukradených věcí viz krádež.
— viz též delikty majetkové.
Hojičství viz léčení.
Honitba viz krádež dle §u 174 II. f) tr. zák.
Hosté zvaní viz shromáždění.
Hra: zakázaná (§ 522 tr. zák.): nemusí za všech okolností býti spáchána z pohnutek nízkých a nečestnich čís. 1115.
Hráč řemeslný viz podvod dle §u 201 e) tr. zák.
Hrob viz mrtvola.
Hrubé odepření odpovědi: pokud není urážkou dle §u 312 tr. zák. čís. 1168.

Ideální konkurence viz souběh.
Immunita: sněmovna může svolení ke stíhání dáti jen s obmezením na určitou trestní kvalifikaci čís. 1187.
Inkorporace Hlučínska viz příslušnost.

Jednání přípravné viz přípravné jednání.
Jednání vzpurné viz shluknutí.
Jízda automobilem viz automobil.

Kazatel viz náboženství.
Kazatelnicový zákon viz náboženství.
Kladka motorového vozu: pokud její strhnutí je zločinem dle §u 87 tr. zák. čís. 1280.
Kněz viz náboženství.
Knížka vkladní viz krádež.
Kombinovaná známka viz ochrana známek.
Komisař, vykupující obilí viz úředník veřejný.
Komora trestní v Ratiboři viz příslušnost.
Konfiskační nález viz tiskopis.
Konkurence viz souběh.
Kontrolní otázka viz otázky porotcům.
Kořalka viz vývoz podloudný.
Kostelník: je osobou domácí ve smyslu §u 83 tr. zák. čís. 1318.
Koupě viz vývoz podloudný.
Koupě podezřelé věci: § 477 tr. zák.: při odsouzení nelze vysloviti ztrátu práva volebního čís. 1137.
— pojem: čís. 1309.
Kovové kroužky viz podvod.
Krádež (§ 171 tr. zák.): lítost účinná viz tamže.
— podílnictví na krádeži viz tamže.
— dle práva uherského viz uherský trestní zákon.
— rozhraničení od lesního pychu čís. 1176, 1327.
— pojem držby čís. 1178.
— ideální souběh se zločinem zneužití moci úřední není možný čís. 1216.
— dopouští se jí i vězeň, jenž uprchl v trestaneckých šatech a pak je zahodil nebo zcizil čís. 1228.

— jde o pokus krádeže, uzmul-li pachatel v obchodě zboží, třebas byl ještě v obchodě zadržen čís. 1268.
— pokud je krádež dokonána čís. 1285.
— nevyhledává se, by pachatel měl na zřeteli vlastní zisk čís. 1323.
— přisvojení si věci zlodějem při pronásledování odhozené je podílnictvím na krádeži, nikoliv krádeží čís. 1326.
— v neoprávněném přisvojení si zboží v krámě za spolupůsobení zřízence dlužno spatřovati krádež čís. 1372.
— **dle §u 173 tr. zák.:** souběh kvalifikace §u 173 s §§y 174 II. až 176 II. tr. zák. čís. 1393.
— — vkladní knížky jsou majetkovým předmětem; cena odpovídá pravidelně vkladu čís. 1418.
— **dle §u 174 II. a) tr. zák.:** spoluzlodějem je osoba, jež věcouc, že jde o krádež, při činu spolupůsobí čís. 1156.
— — předpoklady krádeže ve společnosti čís. 1178.
— **dle §u 174 II. i) tr. zák.:** i ku škodné zvěři náleží (na Moravě) okupační právo pánu honitby čís. 1346.
— **dle §u 175 I. b) tr. zák.:** spadá sem odcizení kolu plotu, chránícího těleso dráhy před sněhovými závějemi čís. 1366.
— **dle §u 175 II. t) tr. zák.:** pojem polního pychu čís. 1364.
— **dle §u 176 II. a) tr. zák.:** nezakládá ji předchozí potrestání pro jiný majetkový delikt, ani napotom amnestované odsouzení pro krádež čís. 1157.
— — ani předchozí odsouzení pro přestupek nedospělých (krádež) čís. 1408.
— **dle §u 176 II. b) tr. zák.:** je krádeží, ponechal-li si zaměstnanec, vystoupiv ze služby, bezprávně služební šat čís. 1105.
— — kvalifikace §u 176 II. b) tr. zák. platí i ohledně spoluvinníka, byl-li k poškozenému v témž služebním poměru jako přímý pachatel čís. 1129.
— **dle §u 179 tr. zák.:** pro kvalifikaci (trestní sazbu) je bezvýznamno znehodnocení měny čís. 1067.

Křivé svědectví viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
Kříže v učírnách viz náboženství.
Kulposní jednání viz uškození na těle.
Kulposní ublížení na těle viz uškození na těle kulposní.
Kupní cena viz zpronevěra.
Kvalifikace viz krádež a delikty majetkové.

Lavice porotců viz porota.
Léčení (§ 343 tr. zák.): nespadá sem prodej bezcenných věcí jako léčidel čís. 1305.
— spadá sem též podávání neškodných a volných léků; část činnosti nelze tu podřaditi §u 431 tr. zák. čís. 1409.
Léčidla viz léčení.
Lehké uškození na těle viz uškození na těle.
Lékař: provinění se nevědomostí (§ 356 tr. zák.: nespadá sem (nýbrž pod § 335 tr. zák.), jeho zásah na ženě těhotné, nikoliv nemocné; pokud mu nelze povoliti podmíněný odklad výkonu trestu čís. 1233.
Lékařská fakulta viz znalec.
Lesní orgán: lze jej uraziti dle §u 312 tr. zák., dohlíží-li na dělníky v lese pracující; byla-li mu při tom odňata zbraň, není tu zločinu dle §u 81 tr. zák. čís. 1250.
Lesní plodiny viz pych lesní.
Lesní pych viz pych lesní.
Lex Ofner viz trest.
Lhůta: k opravnému prostředku: prodlužuje se o následující všední den i byly-li v poslední sváteční den lhůty na poště dopoledne zásilky přijímány čís. 1124.
— byl-li rozsudek dle §u 427 tr. ř. doručen obžalovanému, neprodlužuje se opětným jeho doručením obhájci chudých čís. 1149.

— byl-li rozsudek doručen obžalovanému před ohlášením opravného prostředku, počíná dnem ohlášení, třebas napotom byl rozsudek doručen též obhájci čís. 1247.
— dle §u 363 čís. 4 tr. ř.: pokud nelze po jejím uplynutí stíhati přečin čís. 1369.
— promlčecí viz promlčení.
— ku podání zmateční stížnosti viz zmateční stížnost.
Lichva válečná viz předražování.
Likéry viz vývoz podloudný.
Listina: soukromá: její padělání může býti podvodem, třebas bylo trestno dle zákona důchodkového čís. 1349.
— **veřejná:** není jí stvrzenka, vystavená odběrateli správou dolu dle §u 46 zák. čís. 260/20 čís. 1349.
— — není jí vysvědčení o době učební, vydané mistrem a opatřené pečetí obce čís. 1427.
Lítost účinná: (§ 187 tr. zák.): k vyloučení beztrestnosti stačí pouhé půtahy odůvodněné podezření vrchnosti; lhostejno, proč pachatel nemohl škodu nahraditi; náležely-li věci jedním zlodějským útokem odňaté různým osobám, nutno nahraditi škodu celkovou čís. 1088.
— nelze jí použíti při podvodu čís. 1113.
— nezakládá ji pouhý příkaz podílníka jeho zřízenci, by věc odvedl čís. 1135.
— ani záruka třetí osoby prodateli na splátky s výhradou vlastnictví čís. 1287.
— ani vzájemná pohledávka čís. 1304.
— pro beztrestnost stačí, přiměl-li pachatele k náhradě škody zaměstnanec poškozeného, jen když náhrada stala se dobrovolně čís. 1294.
Loupež: kdy je dokonána čís. 1251.
— podílnictví na loupeži (§ 196 tr. zák.): nespadá sem pouhé trpění uloupené věci ve stavení čís. 1271.
Loupež lidí: viz násilí veřejné dle §u 90 tr. zák.
Loupežné zabití viz zabití.
Lstivé předstírání viz podvod.

Majetek obce viz úředník veřejný.
Majetkové delikty viz delikty majetkové.
Manželka: pokud lze se na ní dopustiti vydírání za účelem, by se vrátila do společné domácnosti čís. 1412.
Manželství dvojnásobné: § 206 tr. zák.: zločinná činnost končí uzavřením manželství; odtud počíná promlčení; užitkem není zisk nehmotný čís. 1074.
Maření exekuce: (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.): přečinu dle §u 1 zákona lze se dopustiti i ohledně věci, o niž bylo prodejové řízení zastaveno (§ 200 ex. ř.) čís. 1282.
— pojem »exekuce hrozí« čís. 1324, 1403.
— § 3 zákona: stačí, byly-li úkony v §u 3 uvedené předsevzaty v zájmu veřejném (úřední zabavení obilí); poměr k §u 16 nař. čís. 390/20 čís. 1093.
— spadá sem též zabavení policejní; odepření vydání není »odnětím« čís. 1141.
Měna: její znehodnocení viz krádež a delikty majetkové.
Míchání se do úředního výkonu: § 314 tr. zák.: ideální souběh s přečinem §u 279 tr. zák. jest vyloučen čís. 1370.
Mimořádná obnova viz obnova.
Ministr plnomocník pro správu Slovenska: pro jeho nařízení stačí uveřejnění v »Úradních novinách« čís. 1222.
Moniturní řízení viz řízení opravovací.
Motorový vůz viz násilí veřejné dle §u 87 tr. zák.
Mravní bezúhonnost viz svedení.
Mravopočestnost viz pohoršení veřejné.
Mrtvola: § 306 tr. zák.: neoprávněným otevřením hrobu nemusí se porušovati úcta k zemřelému čís. 1416.

Mše viz náboženství.
Náboženství: zločin dle §u 122 tr. zák.: pokud jest rouháním se Bohu popírání neposkvrněného početí Panny Marie čís. 1264.
— — poměr §u 122 b) tr. zák. k §u 303 tr. zák. čís. 1421.
— **přečin dle §u 303 tr. zák.; odstavec prvý:** je lhostejno, že kazatel vybočil z mezí kazatelského úkonu čís. 1114.
— — zlehčování a sesměšňování: učení církve katolické přednesením posměšného kupletu o Janu Nepomuckém, zřízení o obyčejů téže, byl-li přednášející při tom oděn rouchem kněze čís. 1118.
— — učení téže o neposkvrněném početí Panny Marie a obyčejů a zařízení téže posměšným jich napodobením; způsobilost vzbuditi pohoršení se nevyžaduje čís. 1119.
— — nepřístojné chování se vůči církevnímu průvodu čís. 1121.
— — pokud úkon náboženský nebyl přerušen, strojil-li se kněz ke mši; subjektivně stačí vědomí, že neslušným chováním může býti způsobeno pohoršení čís. 1182.
— — pokud požívá duchovní ochrany §u 303 tr. zák. před a po výkonu obřadu čís. 1320.
— — lhostejno, že závadný výrok týkal se učení, společného více vyznáním; význam slova »pop« čís. 1394.
— — »provozování náboženství« zahrnuje v sobě celou mši i když byla na chvíli pro výtržnosti přerušena; poměr k §u 122 b) tr. zák. čís. 1421.
— **přečin dle §u 303 tr. zák.; druhý odstavec:** k pojmu promlouvání o věcech života státního a politického; spadá sem též zavěšení křížů v učírnách čís. 1161.
— — též promlouvání duchovního při kázání o poměru státu (politických stran) k církvi, aniž se vyhledává, by brojeno bylo proti politickým stranám čís. 1211.
Nadržování zločinům: § 214 tr. zák.: ustanovení §u 216 tr. zák. nepřichází v úvahu při zločinu podílnictví na krádeži čís. 1077.
— — zločinu dle §u 214 tr. zák. třetí případ dopouští se pouze ten, kdo přechováváním zločince usnadňuje jeho budoucí činnost čís. 1184.
— — rozdíl mezi třetím případem §u 214 tr. zák. a §em 217 tr. zák.; stačí zatykač cizozemskou vrchností vydaný čís. 1337.
Náhrada škody viz lítost účinná a promlčení.
Náhrada útrat viz útraty.
Nález konfiskační viz tiskopis.
Nalezená věc viz podvod dle §u 201 písm. c) tr. zák.
Námitky (§ 427 tr. ř.) viz odpor.
Napodobení veřejných listin viz padělání veřejných listin.
Národní Shromáždění viz immunita a násilí veřejné dle §u 76 tr. zák.
Národnost viz vybízení (§ 302 tr. zák.) a útisk.
Násilí veřejné: dle §u 76 tr. zák.: vrhem smrduté pumy poslancem v parlamentě čís. 1187.
— **dle §u 81 tr. zák.:** stačí pouhé zprotivení se, aniž bylo cíle dosaženo čís. 1093.
— — pojem násilného vztažení ruky čís. 1117, 1276, 1340.
— — je jím i úsilí, směřující i nepřímo proti vrchnostenské osobě; poranění je jen objektivní podmínkou přísnější sazby čís. 1168.
— — nespadá sem odnětí zbraně lesnímu orgánu, dohlížejícímu na lesní dělníky čís. 1250.
— — pokud se ho lze dopustiti na výkonném orgánu čís. 1283.
— — ideální souběh se zločinem vraždy čís. 1256, 1292.
— **dle §u 83 tr. zák.:** vniknutím do místností společných několika nájemníkům čís. 1109.
— — vpádem do kostela; pokud je vpád násilným čís. 1143.
— — pro trestnost vedralce je lhostejno, že zrážel ostatní od páchání dalších násilností čís. 1159.
— — pokud lze na činnost pachatelovu současně použíti i jiných ustanovení trestního zákona čís. 1306.

— — předmětem ochrany je i držba nemovitostí veřejných; osobou domácí je i kostelník; povaha držby nerozhoduje čís. 1318.
— — snesením klad na koleje dráhy, by bylo zabráněno odjezdu vlaku čís. 1319.
— — nejde o rušení míru domovního, byl-li úmysl §u 83 tr. zák. zjištěn pouze u jedné z více vtrhnuvších osob; několik sebraných lidí tvoří aspoň tři pachatelé čís. 1353.
— **dle §u 85 písm. a) tr. zák.:** pojem »výše škody« čís. 1348.
— — pojem »zlomyslného poškození« čís. 1357.
— — civilní poměr mezi pachatelem a poškozeným nerozhoduje čís. 1415.
— **dle §u 85 písm. b) tr. zák.:** nespadá sem hození sklenicí po úřadním v úmyslu poškoditi osobu čís. 1348.
— **dle §u 87 tr. zák.:** zlomyslným strhnutím kladky motorového vozu, jedoucího se svahu; pojem »nebezpečí« čís. 1280.
— — mrštěním tvrdých předmětů po jedoucím automobilu; subjektivně stačí úmysl ohrožovací čís. 1423.
— **dle §u 90 tr. ř.:** pojem; lze jej spáchati i proti tuzemci v cizině se zdržujícímu čís. 1246.
— **dle §u 93 tr. zák.:** neoprávněným odvezením faráře z fary čís. 1083.
— — pokud je možný souběh s přestupkem dle §u 1 zákona o útisku čís. 1126.
— — k pojmu »škodlivého neb nebezpečného člověka« čís. 1311.
— — »škodou«, opodstatňující vyšší trestní sazbu §u 94 tr. zák. jest i škoda na majetku čís. 1391.
— — lze jej přičítati pachateli, ustoupivšímu od dokonání násilného smilstva; poškrabání je tu »škodou« a »škrcení« příkořím ve smyslu §u 94 tr. zák.; vyšší sazby lze použíti i když pachatel škodu nahradil čís. 1404.
— **dle §u 96 tr. zák.:** předmět únosu dítěte; stačí i pomíjející odnětí z moci rodičů; lhostejno, jaký cíl pachatel sledoval čís. 1095.
— — pokud je možný souběh s přestupkem dle §u 1 zák. o útisku čís. 1126.
— **dle §u 98 písm. a) tr. zák.:** pokud lze se dopustiti vydírání na manželce za účelem, by se vrátila do společné domácnosti čís. 1412.
— **dle §u 98 písm. b) tr. zák.:** vyhrůžkou neorganisovaným dělníkům, by vstoupili do organisace čís. 1169.
— — pokud lze v projevu pachatelově spatřovati výhrůžku; od §u 1 zák. o útisku liší se intensitou použitých prostředků čís. 1174.
— — netřeba, by vyhrůžka byla zvlášť intensivní a ublížení značně citelné čís. 1179.
— — reální souběh se zločinem vraždy čís. 1256.
— — pokud sem spadá vyhrůžka jednáním právně přípustným; otázka způsobilosti vzbuditi důvodnou obavu je quaestio mixta čís. 1286.
— — nespadá sem vynucení konání k němuž osoba, na níž se požaduje, jest povinna čís. 1306.
— — stávkou nelze hroziti, by vynuceno bylo přistoupení dělníků k určité odborové organisaci; ideální souběh se zločinem dle §u 99 tr. zák. čís. 1339.
— — nespadá sem vynucení konání, k němuž má nutitel právo, byť se i mýlil co do předpisů soukromého práva: vzal-li nutitel na sebe tvářnost vrchnostenské osoby, nelze podřaditi jeho činnost současně §u 98 písm. b) a §u 199 písm. b) tr. zák. čís. 1342.
— **dle §u 99 tr. zák.:** nebezpečnost pohrůžky čís. 1095.
— — zlo nemusí hroziti bezprostředně čís. 1190.
— — souběh se zločinem dle §u 98 písm. b) tr. zák. čís. 1339.
Násilné smilstvo viz smilstvo násilné.
Navrácení v předešlý stav: § 364 tr. ř.: jest přípustno i pro zmeškání lhůty k nezbytnému provedení opravného prostředku, byl-li obhájce chudých zřízen v poslední den lhůty čís. 1149.

Nebezpečí dle §u 87 tr. zák. viz násilí veřejné dle §u 87 tr. zák.
Nebezpečí ohně viz oheň.
Nebezpečná vyhrůžka viz násilí veřejné dle §u 99 tr. zák.
Nebezpečný člověk viz násilí veřejné dle §u 93 tr. zák.
Nedospělý viz zprznění.
Nedospělých přestupek: § 269 písm. a) tr. zák.: odsouzení tu i pro krádež nezakládá kvalifikace dle §u 176 II. a) tr. zák. čís. 1408.
Nedovolený vývoz viz vývoz podloudný.
Nemovitost viz podvod.
Neodolatelné donucení bez beztrestnost dle §u 2 písm. g) tr. zák.
Neodvratná překážka viz odpor.
Neorganisavní dělníci viz násilí veřejné dle §u 98 písm. b) tr. zák.
Neporušenost pohlavní viz svedení.
Nepravdivá zpráva viz rozšiřování zpráv.
Nepravdivé údaje viz podvod.
Nepříslušnost: § 261 tr. ř.: není důvodem zmatečnosti, nevyslovil-li sborový soud prvé stolice neprávem svou nepříslušnost čís. 1386.
— rozhoduje o své příslušnosti, jest nalézací soud vázán právním názvem zrušovacího soudu o příslušnosti čís. 1397.
Neslušné chování viz náboženství.
Neuropatická konstituce viz smilstvo dle §u 129 písm. b) tr. zák.
Nevdaná těhotná žena: § 339 tr. zák.: ideální souběh s přestupkem dle §u 335 tr. zák. jest vyloučen čís. 1213.
Nevěra svedené viz zneuctění.
Nezpůsobilost prostředku viz podvod.
Nutná obrana: pokud je beztrestno její překročení čís. 1068.

Občanský soud: příslušnost viz tamže.
Obecní představenstvo: jeho člen: viz úředník veřejný.
Obecní starosta viz starosta obecní a úředník veřejný.
Obilní komisař viz úředník veřejný.
Obilní úřad okresní: správce výkupní skupiny jest účasten při rozhodování veřejných záležitostí (§ 104 tr. zák.) čís. 1381.
Obnova řízení: bylo-li jí vyhověno, lze o útratách rozhodovati teprve v řízení konečném; v řízení přestupkovém nelze si do povolení stěžovati čís. 1238.
— **mimořádná:** byly-li uznány pro týž čin vinnými osoby dvě, ač jej mohla spáchati jen jedna čís. 1064.
Obrana nutná viz beztrestnost dle §u 2 písm. g) tr. zák.
Obrazová známka viz ochrana známek.
Obřad církevní viz náboženství.
Obvinění dle §u 209 tr. zák. viz utrhání na cti.
Obžaloba: pokud její změna není rozšířením čís. 1064.
— není vykročením z její mezí (§ 267 tr. zák.), dána-li k obžalobě na vraždu event. otázka na zabití čís. 1227.
— soukromá: pokud je žádostí ve smyslu §u 530 tr. zák. pouhá žádost za potrestání při výslechu před vyšetřujícím soudcem; přerušení promlčení nenastává návrhem veřejného obžalobce v obžalovacím spise, by vzat byl zřetel na čin soukromožalobní čís. 1077.
Obžalobce: soukromý: nemůže mu býti uložena náhrada útrat, odmítl-li soud dle §u 53 tr. ř. příslušný obžalobu čís. 1260.
— veřejný: může se ujmouti slova, bylo-li líčení znovu zahájeno, ježto si porotci vyžádali změnu otázek čís. 1227.
— — jeho právním názorem není porotní soud vázán čís. 1257.
— — »obviňování z nového skutku« (§ 263 tr. ř.) může se státi jakýmkoliv způsobem čís. 1290.
— — vyskytly-li se v řízení přestupkovém půtahy souběžného přečinu a soud nepostupoval dle §u 450 tr. ř., nýbrž o přestupku rozhodl, může státní zástupce přečin stíhati; výhrada dle §u 263 tr. ř. nenáleží k působnosti funkcionáře státního zastupitelství čís. 1328.

— — uvedl-li okresní soud, rozhoduje o přestupku, v důvodech, že není splněna skutková podstata souběžného přečinu, nelze jej po lhůtě §u 363 čís. 4 tr. ř. stíhati čís. 1369.
— — svolení obžalovaného (§ 263 tr. ř.), by jednáno bylo o těžším činu, lze spatřovati i v tom, pustil-li se do projednávání o něm čís. 1426.
Obžalovaný: nemůže si stěžovati, že jeho čin byl posuzován dle mírnějšího předpisu trestního zákona, ač měl býti posuzován podle přísnějšího, zakládajícího příslušnost porotní čís. 1083.
Odborová organisace viz násilí veřejné dle §u 98 písm. b) tr. zák.
Oddíl pracovní: zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129. sb. z. a n.: neuznal-li soud, odsoudiv pachatele pro zločin dle §u 1 zák. čís. sb. 129/21, na zařazení do pracovního oddílu, jest tu zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř. čís. 1082.
Odepření odpovědi: třebas hrubé není urážkou dle §u 312 tr. zák. čís. 1168.
Oděv služební viz zpronevěra a krádež.
Odhozená věc: zlodějem při pronásledování — přisvojení si jí je podílnictvím na krádeži, nikoliv krádeži čís. 1326.
Odklad trestu podmínečný: zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562, sb. z. a n.: pokud ho nelze přiznati advokátu, odsouzenému pro vydírání čís. 1174.
— vylučuje jej za podmínek §u 2 zákona i odsouzení, prominuté amnestií ze dne 13. února 1922 čís. 1188.
— nelze ho přiznati lékaři, jenž se hrubě prohřešil na svých povinnostech čís. 1233.
— nelze ho omeziti na trest na svobodě a vyloučiti při trestu peněžitém čís. 1240.
— jest na soudu nalézacím, by v každém případě, nebyl-li uložen trest na svobodě delší jednoho roku, pojal do výroku rozsudečného a odůvodnil v důvodech, zda přiznal podmíněný odklad výkonu trestu čili nic, či zda si vyhradil rozhodnouti o něm zvláštním usnesením čís. 1248.
— byl-li podmíněně odsouzený napotom uznán vinným trestným činem, spáchaným před oním podmíněným odsouzením, nemůže soud, vynášející pozdější rozsudek, zrušiti původní výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu čís. 1252.
— pokud jest na odvolacím soudě rozhodnouti o podmínečném odsouzení i když nalézací soud o něm nerozhodl čís. 1267.
— pokud dřívější amnestované činy nepřekáží jeho povolení čís. 1284.
— zapírání obžalovaného nevylučuje povolení podmíněného odsouzení čís. 1293.
— pokud je zrušovací soud příslušným rozhodovati i o odvolání z usnesení o podmínečném odsouzení, nepodal-li odsouzený zmateční stížnost čís. 1378.
Odpor: § 427 tr. ř.: porušení předpisu §u 478 tr. ř. vadným doručením rozsudku za nepřítomnosti obžalovaného vyneseného čís. 1122.
— není důvodem, že obžalovaný vyčkával vyřízení odročovacích návrhů čís. 1242.
Odročovací návrh viz odpor.
Odvod viz příslušnost.
Odvolání: přípustnost jeho co do trestu v případě §u 6 zák. čís. sb. 480/20 dlužno posuzovati dle §u 283 tr. ř. čís. 1170.
— otcovský opatrovník jest oprávněn podati je ve prospěch nezl. dítěte, třebas se ono opravných prostředků vzdalo čís. 1382.
Odznak viz úředník veřejný.
Ofnerův zákon viz trest.
Oheň: § 459 tr. zák.: výbuch ručního granátu poblíže stodoly čís. 1077.
Ohmatávání prsou viz zprznění.
Ochrana: dle čl. V. zákona čís. 8/1863: vztahuje se na vládu republiky Československé čís. 1310.
— **míru pozemního a domovního** viz násilí veřejné dle §u 83 tr. zák.

— **osobní svobody:** zákon ze dne 9. dubna 1920, čís. 293 sb. z. a n.: Obecní starosta není oprávněn ukovati, zavříti a hlídati člověka, třebas ho pokládal za nebezpečného čís. 1332.
— **republiky:** zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.: § 39 zákona: k výkladu pojmu veřejnosti ve smyslu §u 39 zákona nelze přihlížeti při §u 305 tr. zák. čís. 1301.
— **veřejného úředníka** viz úředník veřejný.
— **známek:** zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.: Pro otázku šálivosti známky rozhoduje celkový dojem na obyčejného kupujícího čís. 1107, 1108, 1428.
— — ke skutkové podstatě §u 23 zákona stačí subjektivně dolus eventualis čís. 1107.
— — pokud mohou přicházeti v úvahu rozdíly ve zboží: známky kombinované; účel zákona čís. 1108.
— — účel zákona; vystavení chráněných prázdných lahví ve výkladní skříni; skutková podstata přečinu dle §u 23 zákona po stránce objektivní i subjektivní; stačí zneužití jediné známky z více samostatně registrovaných čís. 1186.
— — otázka, jsou-li si dvě známky šálivě podobny, jest quaesio mixta; šálivost známky slovní, obrazové a kombinované; rozhodným je stanovisko »obyčejného« kupitele při obyčejné jeho pozornosti čís. 1218.
— — promlčení; majitel obchodu má zabrániti prodeji zboží neoprávněně označeného cizí známkou; stačí, že známka byla spojena s obalem; ten může býti poskytnut i kupujícím; přečin dle §u 23 zákona jest spáchán již přestoupením právní normy; podmět ochrany; uložení peněžité pokuty dle §u 27 zákona čís. 1428.

Oklamání viz podvod.
Okolnost polehčující viz polehčující okolnost.
Okupační právo viz přivlastňovací právo.
Omezování osobní svobody viz násilí veřejné dle §u 93 tr. zák.
Opatření čís. sb. 480/20 viz trest.
Opilost: § 523 tr. zák.: Na skutkovou podstatu §u 523 tr. zák. nutno položiti eventuální otázku čís. 1220.
— dána-li otázka na tvrzenou opilost, nejde o otázku dodatkovou, nýbrž o otázku viny čís. 1255.
— pachatel zodpovídá i za opilost, do níž se připravil pouhou lehkomyslností čís. 1400.

Opomenutí dohlídky na děti viz dohlídka na děti.
Opravné prostředky viz prostředky opravné.
Opravovací řízení viz řízení opravovací.
Orgán veřejný: pokud lze se na něm dopustiti zločinu dle §u 81 tr. zák. čís. 1283.
Organisace viz násilí veřejné.
Osobní svoboda viz ochrana osobní svobody.
Otázka: právní: —
— **skutková:** spadá sem otázka, zda projev jest opovědí zla (§ 1 zák. o útisku) a zda opověď účinkovala na vůli osoby, jíž projev svědčil čís. 1298.
— — výrok o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhované sazby dle §§ 1, 5 zákona čís. 471/21 jest skutkovým zjištěním; pokud lze jej přezkoumávati čís. 1334.
— **smíšená** (quaestio mixta): spadá sem otázka, zda jsou si dvě známky (zákon čís. 19/1890) šálivě podobny čís. 1218.
— — též otázka způsobilosti vzbuditi důvodnou obavu (§ 98 b) tr. zák.) čís. 1286.

Otázky porotcům: zodpovídající otázky nejsou porotci vázáni právním názorem obžaloby čís. 1216.
— — netřeba v otázkách vyznačiti, zda jde o trestný čin jeden ,podléhající několika skutkovým podstatám, či o více trestných činů čís. 1256.
— — nutno je dáti tak, jak toho vyžaduje obžaloba čís. 1257.

— **dodatkové:** o střídavém pominutí smyslů čís. 1080.
— — o duševním stavu pachatelově čís. 1100, 1102.
— — ve smyslu §u 3 čís. 2 zák. čís. sb. 471/21 čís. 1219.
— — kdy nesmí býti dána na okolnost trestnost vylučující; není tu otázkou viny čís. 1220.
— — dána-li, ježto obžalovaným pro zločin bylo tvrzeno opilství, otázka na přestupek dle §u 523 tr. zák., nejde tu o otázku dodatkovou, nýbrž o otázku viny čís. 1255.
— **hlavní:** pokud netřeba v ní čin trestný specialisovati čís. 1120.
— — zní-li obžaloba na loupežné zabití (§ 141 tr. zák.), možno dáti hlavní otázku na loupež a dodatkovou na zabití čís. 1140.
— — má se krýti s obžalobou co do předmětu i obsahu čís. 1256.
— — musí se krýti s obžalobou; ustanovení §u 262 tr. ř. tu nelze použíti čís. 1259.
— — v hlavní otázce na zločinu dle §u 101 tr. zák. netřeba vymeziti pojem úředníka čís. 1402.
— **eventuální:** pokud ji nelze položiti na mírnější čin čís. 1106.
— — na přestupek opilství čís. 1220.
— — možno ji dáti na zabití, zněla-li obžaloba na vraždu čís. 1227.
— **kontrolní:** soud nemůže ji dáti sám od sebe čís. 1120, 1402.

Otázky státního a politického života viz náboženství.
Otcovský opatrovník viz prostředky opravné.
Oznámení schůze viz spolek.

Padělání: peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.): Opatření si razítka ku poznačení, že cenné papíry byly přihlášeny k soupisu majetku, spadá pod § 5 zákona čís. 1203.
— — udávání padělaných peněz za pravé poslem nebo spoluvinníkem čís. 1350.
— — byl-li čin spáchán cizincem v cizozemsku, lze určiti místně příslušný soud dle §u 54 tr. ř. čís. 1385.
— **vah** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
— **veřejné listiny:** § 320 f) tr. zák.: vyžaduje se úmysl klamati; neoprávněné manipulování vyplněnými dopravními osvědčeními čís. 1321.
— viz též podvod dle §u 199 d) tr. zák.

Parlament: veřejné násilí dle §u 76 tr. zák. vrhem smrduté pumy poslancem čís. 1187.
Pas dobytčí: jeho padělání čís. 1345.
Peněžitá pokuta viz trest.
Peníze viz padělání peněz.
Plod viz vyhnání plodu.
Podezřelá koupě viz koupě podezřelé věci.
Podezření vrchnosti viz lítost účinná.
Podílnictví na krádeži dle §u 185 tr. zák.: pouhý příkaz podílníkův svému zřízenci, by věc majiteli odvedl, neopodstatňuje použití §u 187 tr. zák. čís. 1135.
— ukrývání, na se převedení a zašantročení zakládá každé samo o sobě skutkovou podstatu podílnictví; pojem zašantročení a ukrývání čís. 1185.
— skutková podstata po stránce objektivní a subjektivní čís. 1253.
— spadá sem též zpracování věci pro toho, kdo ji odcizil čís. 1263.
— není třeba, by podílník jednal v dorozumění s pachatelem krádeže čís. 1279.
— — spadá sem přisvojení si věci odhozené pronásledovaným zlodějem čís. 1326.
— **dle §u 464 tr. zák.:** souběh s přečinem pletich čís. 1369.

Podílnictví na loupeži viz loupež.
Podloudný vývoz viz vývoz podloudný.
Podmínečný odklad trestu viz odklad trestu.
Podnikatel: zavinění jeho, pracoval-li v neschválené provozovně čís. 1380.
Podpis advokáta viz zmateční stížnost

Podplácení viz zneužití moci úřední dle §u 104 tr. zák.
—— **§ 465 uh. tr. zák.:** skutková podstata čís. 1222.
Podvod: význam napotomního narovnání: nelze tu užíti obdoby §u 187 tr. zák. čís. 1113.
— ideální souběh podvodu s předražováním čís. 1180.
— spadá sem předstírání nepravdivých údajů uchazeče do státní služby za účelem zařazení do vyšší hodnostní třídy čís. 1270.
— požadování přemrštěne ceny lstivým předstíráním čís. 1383.
— není podvodem zkrácení eráru na poplatku z převodu nemovitosti udáním nižší kupní ceny čís. 1407.
— pojem prostředku, absolutně nezpůsobilého k oklamání čís. 1427.
— **dle §u 199 písm. a) tr. zák.:** nedopouští se ho svědek, proti němuž bylo v době jeho svědeckého výslechu závažné podezření, že sám spáchal trestný čin, o němž svědčil čís. 1151.
— — ani, udal-li svědek po líčení, že jeho výpověď nebyla pravdivá, ač pravdivá byla; je tu ale podvod vůbec čís. 1229.
— — jeho předmětem mohou býti pouze skutkové okolnosti, nikoliv úsudek svědků o právní povaze činu čís. 1232.
— — není-li jisto, která ze dvou odporujících si výpovědí byla křivou, dlužno rozsudek vyříknouti alternativně a trest uložiti podle mírnější sazby čís. 1302.
— — jde o svědeckou výpověď, potvrdil-li svědek obsah trestního oznámení, jež znal; doslov a smysl svědecké výpovědi lze dokázati nejen zápisnicí o výpovědi, nýbrž i jinými průvody čís 1331.
— — nespadá sem výpověď svědka, jenž se při výslechu pokládal subjektivně za obviněného čís. 1390.
— — nezáleží na významu okolnosti, o které svědek křivě vypovídal čís. 1413.
— **dle §u 199 písm. b) tr. zák.:** činnost toho, kdo za účelem vynucení jednání vzal na se tvářnost vrchnostenské osoby, nelze současně podřaditi §u 199 b) a §u 98 b) tr. zák. čís. 1342.
— **dle §u 199 písm. c) tr. zák.:** pokud je v tom, že na jednu stranu vah byly dány kovové kroužky čís. 1079.
— — nespadá sem používání padělané váhy, by předstírán byl převažek čís. 1225.
— — pojem »nepravé váhy« čís. 1410.
— **dle §u 199 písm. d) tr. zák.:** padělaním dobytčího pasu čís. 1345.
— — nespadá sem padělání stvrzenky, vydané správou dolu odběrateli dle §u 46 zák. čís. 260/20 čís. 1349.
— — kdy je listinný podvod dokonán čís. 1427.
— **dle §u 201 písm. a) tr. zák.:** padělání soukromé listiny může býti podvodem, třebas bylo trestno též dle zákona důchodkového čís. 1349.
— **dle §u 201 písm. c) tr. zák.:** za ztracené nelze pokládati věci toliko zapomenuté, vypadlé nebo založené čís. 1254.
— **dle §u 201 písm. d) tr. zák.:** prodejem bezcenných věcí jako léčidel čís. 1305.
— **dle §u 201 písm. e) tr. zák.:** není v tom, že řemeslní hráči zlákali koho v hazardní hru předstíráním, že jsou hráči neobratnými; je v tom však podvod dle §u 197 tr. zák. čís. 1209.
Pohoršení při bohoslužbě viz náboženství.
— **veřejné:** § 506 tr. zák.: spadá sem předsevzetí smilných činů za takových okolností, že jich vniknutí do širší veřejnosti nemohlo býti zabráněno čís. 1249.
— — nevyžaduje se, by veřejné pohoršení bylo vzbuzeno čís. 1273.
— — spadá sem pouze činnost, porušující mravnost a slušnost po stránce pohlavní čís. 1316.
Pohrůžka viz násilí veřejné.
Pokus: § 8 tr. zák.: rozlišení od přípravného jednání čís. 1277.
— viz též krádež.
— § 9 tr. zák.: netřeba, by sváděný dal se přemluviti čís. 1203.

Pokuta peněžitá viz trest.
Polehčující okolnosti: dle §u 46 písm. k) tr. zák. není více po vydání zákona čís. sb. 141/1912 čís. 1187.
— — dle §u 264 písm. e) tr. zák.: nerozhoduje, že se pachatel přivedl do rozčílení vlastním působením čís. 1212.
Policejní zabavení viz maření exekuce.
Politické strany: brojení proti nim viz náboženství.
Polní hlídač viz úředník veřejný.
Poměr státu k církvi viz náboženství.
Pomocník: § 5 tr. zák.: pojem trestné pomoci; pokud je při smlouvě, kde je trestnou činnost pouze jedné smluvní strany čís. 1344.
Pop: význam slova čís. 1394.
Poplatek z převodu nemovitosti: zkrácení eráru udáním nižší kupní ceny není podvodem čís. 1407.
Popuzování k zášti viz vybízení dle §u 302 tr. zák.
Porota: důvod zmatečnosti dle §u 344 čís. 10 a 11 tr. ř. vztahuje se k výroku porotního soudu, nikoliv porotců čís. 1076.
— není zmatečností vadnost a nezákonnost při sestavování porotních ročních seznamů, ani, zodpověděli-li porotci různé otázky různým počtem hlasů čís 1078.
— nevzešly-li za hlavního přelíčení pochybnosti o duševním zdraví obžalovaného, nelze dáti dodatkovou otázku na střídavé pominutí smyslů čís. 1080.
— není zmatečností pouhé přečtení posudku znalců o duševním stavu obžalovaného čís. 1081.
— výrok porotců není nejasný ani sám s sebou v rozporu, odpověděli-li k hlavní otázce jednohlasně, k dodatkové pak 5 hlasy kladně čís. 1081.
— obžalovaný nemůže si stěžovati do toho, že jeho trestný čin byl posuzován dle mírnějšího předpisu trestního, ač měl býti posuzován podle přísnějšího, zakládajícího příslušnost porotní čís. 1083.
— zodpovídajíce otázky nejsou porotci vázáni právním názorem obžaloby čís. 1216.
— pokud nesmí porotní soud položiti dodatkovou otázku na okolnost, vylučující trestnost (opilost) čís. 1220.
— bylo-li znovu zahájeno přelíčení, ježto si porotci vyžádali změnu otázek, může se veřejný žalobce ujmouti slova čís. 1227.
— není zmatečnosti v tom, že předseda překročil dobu, nutnou dle okolností k přednesu právního poučení čís. 1251.
— porotní soud nemusí v otázkách vyznačiti, zda jde o trestný čin jeden, podléhající několika skutkovým podstatám, či o více trestných činů čís. 1256.
— je povinen dáti otázky tak, jak toho vyžaduje obžaloba, není však vázán jejím názorem a musí sprostiti obžalovaného, není-li čin, na nějž porotci přisvědčili, v zákoně ohrožen trestem čís. 1257.
— dotaz dle §u 306 tr. ř. lze učiniti i za menšího počtu porotců, nežli 30 čís. 1258.
— jakmile porotci změnili dle §u 331 tr. ř. odpověď na otázky, nelze z dřívějších jejich odpovědí ničeho dovozovati čís. 1425.
Porotci viz porota.
Porotní soud viz porota.
Poslanec viz immunita.
Poslanecká sněmovna viz immunita.
Posudek znalecký: z oboru daktyloskopie čís. 1078.
— — lékařské fakulty čís. 1226.
— — kdy se lze posudku lékařské fakulty domáhati čís. 1313.
— — viz též znalec:
Poškození: cizího majetku zlomyslné: § 468 tr. zák.: ztráta práva volebního tu nenastává čís. 1291.
— **tělesné** viz uškození na těle.
Poštovní úředník: je veřejným úředníkem ve smyslu §u 101 tr. zák. čís. 1402.
Poučení předsedovo viz porota.

Pracovní oddíl viz oddíl pracovní.
Právní poučení viz porota.
Právo volební viz volební právo.
Presentace viz příslušnost.
President republiky viz vybízení dle §u 305 tr. zák.
Prodejové řízení viz maření exekuce.
Prohlášení rozsudku viz rozsudek.
Promlčení: při zločinu dle §u 206 tr. zák. počíná uzavřením manželství; užitkem není zisk nehmotný čís. 1074.
— přetržení promlčení soukromožalobního deliktu nenastává návrhem veřejného obžalobce v obžalovacím spise, by při hlavním přelíčení byl vzat zřetel na soukromožalobní čin čís. 1077.
— urážky na cti četníka počíná dnem, kdy o urážce zvědělo zemské nebo jím delegované velitelství čís. 1084.
— přerušuje se vzetím do vyšetřování i nepříslušným soudem čís. 1196.
— náhrada škody (§ 531 čís. 2 tr. zá.) musí býti úplná; vzdání se poškozeného je tu bez významu čís. 1299.
— byla-li urážka pronesena původně všeobecně, později co do napadených osob vyhraněna, počíná promlčecí lhůta od tohoto projevu čís. 1367.
— ohledně veškerých jednotlivých činů, z nichž se skládá celek čís. 1428.
— při zneuctění viz zneuctění.
Promlouvání o věcech státního a politického života čís. 1161.
Prostředky opravné: lhůta k nim se prodlužuje o následující všední den, i když v poslední sváteční den lhůty dopoledne pošta zásilky přijímala čís. 1124.
— — byl-li rozsudek doručen obžalovanému již před ohlášením opravných prostředků ,počítá se lhůta k jich provedení ode dne ohlášení, třebas soud napotom doručil rozsudek též obhájci čís. 1247.
— — otcovský opatrovník jest oprávněn je podati ve prospěch nezl. dítěte, třebas se ono jich vzdalo čís. 1382.
Provedení zmateční stížnosti viz zmateční stížnost.
Průvod viz důkaz.
Průvod církevní viz náboženství.
Průvodčí vlaku viz úředník veřejný a zpronevěra dle §u 101 tr. zák.
Pryskyřice: pokud její seškrabování se stromů v lese je pouhým lesním pychem čís. 1176.
Předchozí řízení ve smyslu §u 247 tr. ř. čís. 1100.

Předražování:

1. Cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.

Brambory viz pletichy.
Císařské nařízení viz lichva.
Dopravní osvědčení viz pletichy.
Lichevní zákon viz lichva.
Lichva: Pro čin, spáchaný před účinností lichevního zákona lze odsouditi, ale trest nutno vyměřiti dle mírnějších sazeb císařského nařízení; zrušením tohoto lichevního zákona nestaly se beztrestnými dosud nerozhodnuté činy proti onomu čís. 1369.
Obilní ústav viz pletichy.
Pletichy: opatřením si dopravního osvědčení pro zásilku brambor bez vědomí válečného obilního ústavu čís. 1297.
— souběh s přestupkem dle §u 464 tr. zák. čís. 1369.
Promlčení: kdo prodal za nezvýšenou cenu, nemá v rukou zisku ve smyslu §u 531 a) tr. zák. čís. 1175.
Řetězový obchod: nelze spatřovati v tom, prodal-li velkorestauratér, přesídluje do menší restaurace, přebytečné zásoby vína velkoobchodníku čís. 1351.

Souběh činů trestných: přestupku §u 464 tr. zák. s pletichami čís. 1369.
— zákonů trestných: cís. nař. čís. 131/1917 s lich. zák. čís. 568/1919 čís. 1369.
Válečný obilní ústav viz pletichy.
Velkorestauratér viz řetězový obchod.
Víno viz řetězový obchod.
Zisk viz promlčení.

2. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.

Hlavní přelíčení: pokud osoba na trestném činu nesúčastněná má býti k němu obeslána; předpokladem jest poměr k pachateli ve smyslu §u 16 zák. čís. 567/1919 čís. 1167.
Odvolání: pokud přísluší osobě na trestném činu nesúčastněné, je-li k pachateli v poměru §u 16 zák. čís. 567/1919 čís. 1167.

3. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Americká pryskyřice je předmětem potřeby čís. 1215.
Antikvář viz odepření prodeje.

Bílé pečivo: pokud jeho výroba spadá pod pletichy čís. 1352.
Byt: prodej zařízení a úplata za postoupení (odstupné) čís. 1904.
— požadování odstupného samo o sobě nespadá pod skutkovou podstatu §u 8 lich. zák. čís. 1127, 1336.
— pronájem místností, zařízených ku provozování zubního lékařství čís. 1146.
— v požadování odstupného za obchodní místnosti nelze spatřovati jednání pletichářské čís. 1200.
— pokud spadá pod skutkovou podstatu §u 8 lich. zák. požadování přemrštěné úplaty za uschování nábytku čís. 1214.
— úplata za postoupení příležitosti ku provozování výdělečné činnosti nespadá pod § 8 lich. zák. čís. 1336.
— ani jednorázová úplata za svolení k uzavření nájemní smlouvy čís. 1365.

Cena: kalkulovaná je cenou požadovanou ve smyslu §u 7 lich. zák. čís. 1389.
— přemrštěná viz přeplácení cen a předražování.
— úřední (přejímací) obilí viz obilí.
Cizina: byla-li nabídka zaslána z ciziny do tuzemska, byl čin spáchán v tuzemsku čís. 1167.
Cizinec: ani od něho nelze požadovati přemrštěnou cenu čís. 1355.
Cizozemský hrách viz pletichy a předražování.
Cukr: podloudné obchodování cukrovou zadinou čís. 1070.

Deputátní uhlí: v obchodu jím nelze spatřovati pletichy čís. 1189.
Dodávková povinnost: vztahuje se i na obilí méněcenné (zadinu, směsku); posouditi jakost přísluší Státnímu obilnímu ústavu čís. 1098.
— její porušení; nevyžaduje se, by ohroženo bylo zásobování obyvatelstva; stačí úmyslné neplnění povinnosti; povinnost podati vysvětlení čís. 1295.
Doprava nekalá viz pletichy.
Dražba: přeplácení cen při ní čís. 1096.
Držitel zboží viz předražování.
Dříví na stojato je předmětem potřeby čís. 1162.

Glauberova sůl je předmětem potřeby čís. 1360.

Hračky i příležitostné jsou předměty potřeby čís. 1389.
Hrách cizozemský viz pletichy a předražování.
Hřebíčky sedlářské nejsou předměty potřeby, slouží-li jen k ozdobě postrojů čís. 1181.

Ideální souběh viz souběh.

Jednorázová úplata: za svolení k uzavření nájmu čís. 1365.
Jiné zboží viz odepření prodeje.

Klavír jest předmětem potřeby čís. 1244.
Kniha viz předměty potřeby.
Komisionář viz pletichy a řetězový obchod.
Konsum viz řetězový obchod a spotřební spolek.
Kontingent viz pletichy.
Kořalka: pokud jest předmětem potřeby čís. 1069.
Kovové peníze viz peníze kovové.
Kožešiny jsou předmětem potřeby čís. 1165.
Krám viz pletichy.
Kruh zájemníků viz přemrštěnost ceny.
Kůň viz předražování.
Kuřivo viz pletichy a řetězový obchod.

Levný nákup viz předražování.
Lichva: zákon o válečné lichvě nepozbyl účinnosti dnem 22. června 1921, jímž dle mírové smlouvy versaillské skončil stav válečný čís. 1154.
— pod předpisy o válečné lichvě spadají též smlouvy odvážné čís. 1162.
— i orgánové konsumního spolku mohou se dopustiti na svých členech lichvy čís. 1241.
— způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných čís. 1322.
— Pro čin, spáchaný před účinností lichevního zákona, lze odsouditi, ale trest nutno vyměřiti podle mírnějších sazeb císařského nařízení; zrušením tohoto lichevním zákonem nestaly se beztrestnými dosud nerozhodnuté činy proti onomu čís. 1369.
Likéry: pokud jsou předmětem potřeby čís. 1069.

Maso viz řetězový obchod.
Mimořádné válkou vyvolané poměry: využití jich za Sokolského sletu čís. 1389.
— viz též pletichy.
Mírová smlouva versaillská viz lichva.
Místnosti obchodní viz předměty potřeby a byt.
Monopol státní viz státní monopol.
Mouka viz pletichy a přeplácení.

Nabídka viz příslušnost.
Nábytek: pokud požadování přemrštěné úplaty za jeho uschování spadá pod § 8 lich. zák. čís. 1214.
Nájem viz byt.
Nájemní práva viz předměty potřeby.
Nákupní cena viz pletichy.
Nekalá doprava viz pletichy.
Nereelnost viz pletichy.
Nevědomost: pokud nevědomost předpisů, zakládajících trestní zodpovědnost dle lichevního zákona, vylučuje trestnost čís. 1153.

Obchod řetězový viz řetězový obchod.
Obchodník dobytkem viz pletichy.
Obchodní místnosti viz byt.
Obilí: úřední (přejímací) ceny; jest je vzíti v zásadě za základ i při výměně obilí za uhlí čís. 1354.
— viz též dodávková povinnost.

Obnova trestního řízení: úspěch podané žádosti o shlazení účinků odsouzení pro čin, zakládající kvalifikaci přečinu dle §u 7 (3) lich. zák. je důvodem obnovy čís. 1092.
Odepření prodeje (§ 13): může se ho dopustiti i zřízenec v obchodu; spadá sem též prodej knih antikvářem čís. 1136.
— »jiným zbožím« jsou i předměty potřeby čís. 1154.
— může se ho dopustiti i pomocník v živnosti čís. 1245.
Odklad trestu viz trest.
Odpykání trestu viz trest.
Odstupné viz byt.
Odvážné smlouvy: spadají též pod předpisy o válečné lichvě čís. 1162.
Odvolání: pokud přísluší osobě na trestném činu nesúčastněné, je-li k pachateli v poměru §u 16 zák. čís. 567/1919 čís. 1167.
Ojedinělá činnost viz řetězový obchod.
Olej podloudný viz pletichy.
Olej řepkový viz pletichy.
Oleje a tuky živočišné a rostlinné: hospodaření jimi čís. 1062.
Ovoce viz přeplácení cen.

Peníze kovové: pokud jsou předměty potřeby čís. 1422.
Piano jest předmětem potřeby čís. 1244.
Plech zinkový viz řetězový obchod.
Pletichy: podloudným řepkovým olejem; dopustiti se jich může komisionář i oprávněný obchodník čís. 1062.
— podloudným obchodováním cukrovou zadinou; pokud přichází tu v úvahu jen správní přestupek dle §u 24 nař. čís. sb. 519/1919 čís. 1070.
— ukradeným kuřivem; trestnost zloděje a podílníka podle lichevního zákona čís. 1075.
— neopatřil-li si obchodník dobytkem porážkového listu za platnosti nař. čís. sb. 22/1920; nejde o pletichy, neodnáší-li se nereelnost jednání pachatelova ku způsobu obchodování, nýbrž pouze k výši nákupní ceny čís. 1087.
— nelze je spatřovati v přímém prodeji zásob zboží a zařízení krámu vzdávajícím se obchodu čís. 1097.
— k pojmu pletich čís. 1103, 1111, 1317.
— dalším postupem jednání zlodějského čís. 1111.
— pokud nespadá sem prodej tabáku osobou neoprávněnou a jednání těch, kteří nabyli předmětu potřeby za cenu mimořádně nízkou (krádeží) čís. 1112.
— pokud lze je spatřovati v obchodování zbožím vývozním čís. 1128.
— trestnost vylučuje i zaviněná neznalost předpisů, zakládajících trestní zodpovědnost dle lich. zák. čís. 1153.
— nedopouští se jich pouhý posel čís. 1155.
— může se jich dopustiti nejen držitel zboží, nýbrž i jeho zmocněnec a sprostředkovatel čís. 1162.
— hrách cizozemského původu do 1 q množství nebyl zabaven ve prospěch státu čís. 1166.
— nespadá sem obchodování předměty, jichž není, nebo jež nejsou v dosahu moci obchodujících čís. 1172.
— nelze je spatřovati v obchodu deputátním uhlím čís. 1189.
— ani v požadování odstupného za obchodní místnosti čís. 1200.
— stačí, je-li jednání způsobilé zvýšiti cenu předmětu, který je předmětem konkretního obchodu: může to býti i předmět státního monopolu čís. 1235.
— i orgánové spotřebního spolku mohou se dopustiti na členech lichvy čís. 1241.
— souběh s přímým předražováním čís. 1275.
— způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných čís. 1322.
— pokud lze se jich dopustiti při prodeji živnosti (hostinské) čís. 1329.
— výrobou bílého pečiva z mouky, zbylé rolníkům po odvedení kontingentu čís. 1352.

— ideální souběh s přest. §u 464 tr. zák. čís. 1369.
— netřeba využití mimořádných, válkou vyvolaných poměrů; závadná činnost může spočívati i v nekalosti dopravy; pojem bezprávného zdražování čís. 1373.
— stačí všeobecná jich způsobilost stupňovati cenu předmětu potřeby čís. 1399.

Podílník na krádeži viz pletichy.
Podloudný olej viz pletichy.
Podmíněný odklad trestu viz trest.
Podobizna: její zvětšenina není předmětem potřeby čís. 1194.
Poměry mimořádné, válkou vyvolané viz mimořádné, válkou vyvolané poměry.
Pomocník v živnosti viz odepření prodeje.
Porážkový list viz pletichy.
Porušení dodávkové povinnosti viz dodávková povinnost.
Posel viz pletichy a řetězový obchod.
Postoupení bytu viz byt.
Postroje viz hřebíčky sedlářské.
Prodatel viz řetězový obchod.
Pryskyřice americká je předmětem potřeby čís. 1215.
Předměty potřeby: pokud jsou jimi kořalka, rum a likéry čís. 1069.
— není jím obchod (závod) jako takový, pokud se týče nájemní práva k obchodním místnostem čís. 1097.
— jsou jimi: i důležitá, byť i vzácná kniha čís. 1136.
— i dříví na stojato čís. 1162.
— i kožešiny čís. 1165.
— i zemní vosk k výrobě leštidla čís. 1173.
— nejsou jimi: sedlářské hřebíčky, slouží-li pouze k ozdobě postrojů čís. 1181.
— ani zvětšeniny podobizen čís. 1194.
— jsou jimi: i látka, z níž se předmět potřeby vyrábí (americká pryskyřice) čís. 1215.
— i klavír (piano) čís. 1244.
— i vodička na vlasy čís. 1303.
— i Glauberova sůl; pojem čís. 1360.
— i tabákové výrobky, třebas odběrateli jich byli mladíci čís. 1388.
— i příležitostné hračky čís. 1389.
— i stříbro: pokud jsou jimi kovové peníze čís. 1422.
Předražování (§ 7): spadá sem i směna čís. 1075.
— k založení zločinné kvalifikace stačí odpykání hlavního trestu čís. 1082.
— přichází v úvahu § 7 lich. zák. a ne pletichy, neodnáší-li se nereelnost jednání pachatelova ke způsobu obchodování, nýbrž pouze k výši nákupní ceny čís. 1087.
— zrušovací soud nemůže přihlížeti, že ohledně dřívějšího trestného činu, zakládajícího kvalifikaci přečinu dle §u 7 (3) lich. zák., byla podána žádost za shlazení účinků odsouzení; její úspěch může býti podkladem obnovy řízení čís. 1092.
— prodej zařízení a úplata za postoupení bytu čís. 1094.
— posuzování přiměřenosti prodejní ceny na porážku koupeného a vyléčeného koně čís. 1099.
— řetězový obchodník nemá nároku ani na občanský zisk čís. 1103.
— i jednání zlodějské v dalším postupu může se přičíti lich. zákonu; hledisko pro posouzení přemrštěnosti ceny čís. 1111.
— při obchodování zbožím vývozním čís. 1128.
— je lhostejno, byl-li spolusmluvníkem stát a nemní-li se býti poškozeným čís. 1152.
— může se ho dopustiti nejen držitel zboží, nýbrž i jeho zmocněnec a sprostředkovatel čís. 1162.
— směrné ceny pro hrách platily i pro cizozemský čís. 1166.

— nespadá sem obchodování předměty, jichž není, nebo jež nejsou v dosahu moci obchodujících čís. 1172.
— ideální souběh podvodu a přímého předražování čís. 1180.
— i orgánové konsumního spolku mohou se dopustiti na členech lichvy čís. 1241.
— souběh přímého předražování s přeč. §u 11 čís. 4 lich. zák. čís. 1275.
— pokud lze se ho dopustiti při prodeji živnosti (hostinské) čís. 1329.
— nevyžaduje se úmyslu ziskuchtivého; k pojmu »zisku« ve smyslu §u 7 (3) čís. 1335.
— úřední (přejímací) ceny obilí; jest je vzíti za základ i při výměně obilí za uhlí čís. 1354.
— ani od cizinců nelze požadovati přemrštěnou cenu čís. 1355.
— výhodu, již nabyl levným nákupem, není prodatel povinen poskytnouti dalšímu nabyvateli čís. 1377.
— nespadá se, bylo-li požadování přemrštěné ceny jen lstivým předstíráním čís. 1383.
— i cena kalkulovaná je cenou požadovanou; nespadá sem využití naléhavé potřeby jednotlivcovy; využití mimořádných, válkou vyvolaných poměrů za Sokolského sletu čís. 1389.

Přeměna trestu viz trest.
Přemrštěnost ceny (§ 7): při zboží, které bylo ukradeno čís. 1075.
— pro její posouzení při pronájmu místností, zařízených ku provozování zubního lékařství, přichází v úvahu i kruh zájemníků čís. 1146.
— ani od cizinců nelze požadovati přemrštěnou cenu čís. 1355.
Přeplácení cen (§ 9): při veřejné dražbě ovoce; měřítko přiměřenosti ceny vyvolací čís. 1096.
— při posuzování přiměřenosti ceny: tuzemské mouky není směrodatnou cena cizozemské čís. 1352.
— požadované dlužno vycházeti z nabývacích nákladů pachatelových, leč že nabyl věci nad nebo pod skutečnou cenu čís. 1401.
Přiměřenost ceny viz přeplácení cen.
Příslušnost: byla-li nabídka zaslána z ciziny do tuzemska, byl čin spáchán v tuzemsku čís. 1167.
— bylo-li předražování spácháno zasláním účtu čís. 1419.

Rum: pokud je předmětem potřeby čís. 1069.

Řepkový olej viz pletichy.
Řetězový obchod: vsunutím se mezi prodatele a konsum čís. 1066.
— ukradeným kuřivem čís. 1075.
— zinkovým plechem; k pojmu řetězového obchodu; pokud se ho dopouští komisionář čís. 1103.
— zákony, stíhající válečnou lichvu, nestaly se ještě bezúčinnými čís. 1104.
— pokud sem nespadá prodej tabáku osobou neoprávněnou a jednání těch, kteří nabyli předmětu potřeby za cenu mimořádně nízkou (krádeží) čís. 1112.
— není tu, opatřoval-li si řezník ve větším městě maso od venkovského řezníka prostřednictvím osoby bez živnostenského povolení k sprostředkování čís. 1145.
— nedopouští se ho pouhý posel čís. 1155.
— může se ho dopustiti nejen držitel zboží, nýbrž i jeho zmocněnec a sprostředkovatel čís. 1162.
— nespadá sem obchodování předměty, jichž není, nebo jež nejsou v dosahu moci obchodujících čís. 1172.
— souběh s přímým předražováním čís. 1275.
— lze jej spáchati i ojedinělou činností nepatrného rozsahu čís. 1289.
— způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných čís. 1322.
— netřeba využití mimořádných, válkou vyvolaných poměrů čís. 1373.

— způsobilost stupňovati cenu předmětu netřeba tu zjišťovati čís. 1375.
— cizím deputátním uhlím čís. 1377.
Řetězový obchodník viz předražování.
Řezník viz řetězový obchod.

Sedlářské hřebíčky viz hřebíčky.
Shlazení účinků odsouzení viz předražování.
Směna viz předražování.
Směska viz dodávková povinnost.
Sokolský slet: využití mimořádných, válkou vyvolaných poměrů za něho čís. 1389.
Souběh: činů trestných: ideální podvodu a přímého předražování čís. 1180.
— — předražování s přečinem dle §u 11 čís. 4 lich. zák. čís. 1275.
— — pletich a přest. §u 464 tr. zák. čís. 1369.
— zákonů trestních: cís. nař. čís. sb. 131/1917 a lich. zák. čís. sb. 568/1919 čís. 1369.
Spotřební spolek: jeho orgánové mohou se dopustiti na členech lichvy čís. 1241.
Správní přestupek: dle §u 24 nař. čís. sb. 519/1919 čís. 1070.
Sprostředkování viz řetězový obchod.
Sprostředkovatel viz předražování.
Stát viz předražování.
Státní monopol: jeho předměty mohou býti předmětem pletich čís. 1235.
Státní obilní ústav viz dodávková povinnost.
Státní ústav pro tuky, oleje a mléko: jeho působnost čís. 1062.
Stav válečný viz lichva.
Stříbro je předmětem potřeby čís. 1422.

Tabák viz pletichy.
Tabákové výrobky jsou předmětem potřeby, třebas odběrateli byli mladíci čís. 1388.
Trest: k založení zločinné kvalifikace dle druhého odstavce §u 11 lich. zák. stačí odpykání hlavního trestu čís. 1082.
— při odsouzení pro § 13 lich. zák. nelze přeměniti trest v peněžitou pokutu čís. 1089.
— podmíněný odklad výkonu trestu lze povoliti i osobám starším 18 let (§ 9 zák. čís. 129/1921), byl-li čin spáchán před 19. dubnem 1921 čís. 1356.
Trestnost: pokud ji vylučuje neznalost lich. předpisů čís. 1153.

Uhlí: obchod deputátním uhlím čís. 1189.
Uschování nábytku viz byt.

Válečný stav viz lichva.
Versaillská smlouva viz lichva.
Veřejná dražba viz přeplácení cen.
Vodička na vlasy je předmětem potřeby čís. 1303.
Vosk zemní: k výrobě leštidla je předmětem potřeby čís. 1173.
Vyléčení koně viz předražování.
Vyvolací cena viz přeplácení cen.
Vývozní zboží viz předražování a pletichy.

Zadina viz dodávková povinnost.
— cukrová viz cukr.
Zařízení bytu viz byt.
— krámu viz pletichy.
Zásobování obyvatelstva viz dodávková povinnost.
Zásoby zboží viz pletichy.
Závod viz předměty potřeby.

Zboží vývozní viz předražování a pletichy.
Zdražování zboží viz pletichy.
Zemní vosk k výrobě leštidla je předmětem potřeby čís. 1173.
Zinkový plech viz řetězový obchod.
Zisk: pojem jeho dle §u 7 (3) lich. zák. čís. 1335.
Zločinná kvalifikace viz předražování.
Zloděj viz pletichy.
Zlodějské jednání viz předražování.
Zmocněnec viz předražování.
Způsob obchodování viz pletichy.
Zubní lékařství viz přemrštěnost cen a byt.
Zvětšenina podobizny není předmětem potřeby čís. 1194.

Živnost: pokud se při jejím prodeji lze dopustiti pletich a přímého předražování čís. 1329.
Živnostenské povolení viz řetězový obchod.

4. Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n. (pracovní oddíly):

Trest: Podmíněný odklad výkonu trestu lze povoliti i osobám starším 18 let (§ 9 zákona), byl-li trestný čin spáchán před 19. dubnem 1921 čís. 1356.

Představenstvo obecní viz úředník veřejný.
Přechovávání zločince viz nadržování zločincům.
Překážka (§ 427 tr. ř.) viz odpor.
Překročení mezí nutné obrany viz nutná obrana.
Přeměna trestu viz trest.
Přerušení promlčení viz promlčení.
Přesvědčení soudcovské: nelze je porovnávati při provádění zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř. s jednotlivými průvody čís. 1395.
Přetržení promlčení viz promlčení.
Převažek viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
Převodní poplatek viz podvod.
Přezkoumání rozsudku viz rozsudek.
Příčinná souvislost viz vražda.
Příčinnost: mezi zaviněním a úrazem čís. 1376.
— příčinný vztah mezi zaviněním a výsledkem (§ 1 druhá věta tr. zák.) dlužno posuzovati objektivně čís. 1424.
Příkaz: pokud vykročení z jeho mezí spadá pod § 183 tr. zák. čís. 1396.
Příkoří dle §u 94 tr. zák. viz násilí veřejné dle §u 93 tr. zák.
Přípravné jednání: rozlišení od pokusu čís. 1277.
— viz též vývoz podloudný.
Příslušnost: pro trestné činy, spáchané vojínem v mezidobí od rozpuštění býv. rak.-uher. armády až do presentace v čsl. armádě jsou příslušny občanské trestní soudy čís. 1150.
— vojenských trestních soudů pro trestné činy, jež spáchal branec po nastoupení vojenské služby, ale ještě před schválením odvodu zákonným zástupcem čís. 1158.
— čs. zrušovacího soudu rozhodovati revisní stížnost do rozsudku prvé trestní komory v Ratiboři po inkorporaci Hlučínska čís. 1198.
— sběh podléhá vojenské pravomoci, třebas sběhnutí bylo amnestováno čís. 1201.
— souzení trestného činu, spáchaného na Slovensku, soudem v historických zemích čís. 1221.
— vyhoví-li soud, projednávající věc dle §u 53 tr. ř., námitce nepříslušnosti, má postoupiti věc soudu příslušnému, ne ji odmítnout a uložit soukromému obžalobci útraty čís. 1260.
— pro stíhání cizince pro zločin padělání peněz v cizině spáchaný lze určiti místně příslušný tuzemský soud dle §u 54 tr. ř. čís. 1385.

— okolnost, že sborový soud nevyslovil dle §u 261 tr. ř. svou nepříslušnost, nezakládá zmatečnosti čís. 1386.
— rozhoduje o příslušnosti (§ 261 tr. ř.), jest nalézací soud vázán předchozím názorem zrušovacího soudu v téže věci čís. 1397.
— byl-li čin spáchán zasláním účtu čís. 1419.
Přitěžující okolnosti: §u 263 písm. e) tr. zák. nelze použíti v případě odsouzení lékaře pro zásah na ženě těhotné, nikoliv nemocné čís. 1233.
Přivlastňovací právo: ke škodné zvěři náleží pánu honitby čís. 1346.
Psychiatři viz duševní stav.
Psychopatická porucha viz smilstvo dle §u 129 písm. b) tr. zák.
Půtahy viz lítost účinná.
Pych: lesní: pokud jest jím přisvojení si lesních plodin, najmě seškrabování pryskyřice čís. 1176.
— — rozlišení od krádeže čís. 1176, 1327.
— **polní:** pojem čís. 1364.
Pytlák: pokud jej smí hajný stíhati mimo hranic revíru čís. 1417.

Quaestio mixta viz otázka smíšená.

Ranhojičství viz léčení.
Ratibořská trestní komora viz příslušnost.
Reální konkurence viz souběh.
Redaktor viz tiskopis.
Reformatio in peius viz trest.
Res derelicta viz odhozená věc.
Restitutio in integrum viz navrácení v předešlý stav.
Revírník viz úředník veřejný.
Revisní stížnost viz Hlučínsko.
Roční seznamy viz porota.
Rodidla viz zprznění.
Rouhání se Bohu viz náboženství.
Rozčilení viz polehčující okolnost.
Rozchod viz shluknutí.
Rozsudek: pro přezkoumání jeho je směrodatno pouze písemné vyhotovení, ne prohlášení čís. 1136.
— byl-li doručen dle §u 427 tr. ř. obžalovanému, neprodlužuje se lhůta k provedení opravných prostředků opětným jeho doručením obhájci chudých čís. 1149.
— dlužno vysloviti alternativně, není-li jisto, která ze dvou odporujících si výpovědí je křivou čís. 1302.
— výrok o dostačitelnosti nebo nedostačitelnosti navrhované sazby (§§ 1, 5 zák. čís. 471/21) je skutkovým zjištěním; pokud lze jej přezkoumávati čís. 1334.
— sprošťující výrok dle §u 259 čís. 3 tr. ř. nelze vynésti ohledně jednotlivých okolností, trestný čin kvalifikujících čís. 1391.
Rozšíření obžaloby viz obžaloba.
Rozšiřování: tiskopisu viz tiskopis.
— **zpráv (§ 308 tr. zák.):** ztráta práva volebního tu nenastává čís. 1199.
— — skutková podstata čís. 1243.
Rum viz vývoz podloudný.
Rušení míru domovního a pozemního viz násilí veřejné dle §u 83 tr. zák.
Rychlá jízda viz uškození na těle.

Řád zrušený viz šlechtictví.
Řízení opravovací (moniturní): pokud není ho třeba při různosti počtu hlasů na otázku hlavní a dodatkovou čís. 1120.
— — z dřívějších odpovědí porotců po zrušení odpovědi (§ 331 tr. ř.) nelze ničeho dovozovati čís. 1425.
— **porotní** viz porota.

— **přestupkové:** nelze si stěžovati do usnesení, povolujícího obnovu trestního řízení čís. 1238.
— vyskytly-li se tu půtahy souběžného přečinu a soud nepostupoval dle §u 450 tr. ř., může státní zástupce přečin stíhati i bez výhrady §u 263 tr. ř. čís. 1328.
— uvedl-li však soud, rozhoduje o přestupku, v důvodech, že není splněna skutková podstata souběžného přečinu, nelze jej po lhůtě §u 263 čís. 4 tr. ř. stíhati čís. 1369.

Samosoudce viz trest.
Sazba trestní viz krádež a trest.
Sběh: podléhá vojenské příslušnosti, třebas sběhnutí bylo amnestováno čís. 1201.
Seznamy roční viz porota.
Shluknutí (§ 279 a násl. tr. zák.): přečin dle §u 283 tr. zák. nepředpokládá ani jednání vzpurné ani osobní výzvu k pachateli; kdo vyhovuje výzvě k rozchodu? čís. 1272.
— ideální souběh s přestupkem §u 314 tr. zák. jest vyloučen čís. 1370.
Shromáždění: zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.: pokud jest schůze obmezena na zvané hosty čís. 1072.
Schůze viz shromáždění.
— spolková viz spolek.
Schválení odvodu viz příslušnost.
Schvalování (§ 305 tr. zák.) viz vybízení.
Skutková otázka viz otázka skutková.
Skutkové zjištění viz otázka skutková.
Slib vstoupiti v manželství viz zneuctění.
Slovensko viz příslušnost.
Slovní známka viz ochrana známek.
Služebná viz svedení.
Služební oděv viz zpronevěra.
Smilný čin viz pohoršení veřejné.
Smilstvo: násilné: Pachateli, ustoupivšímu dobrovolně od dokonání zločinu dle §u 125 tr. zák. lze přičítati zloč. dle §u 93 tr. zák. čís. 1404.
— — zločin dle §u 127 tr. zák. lze spáchati i na dítěti, jehož pohlavní ústroji vylučuje provedení soulože; čin je spáchán z pohnutek nízkých a nečestných čís. 1259.
— **proti přírodě** (§ 129 písm. b) tr. zák.): pokud je vyloučen ideální souběh se zločinem zprznění čís. 1163.
— — pokud nepřicházejí tu v úvahu s hlediska §u2 písm. g) tr. zák. psychopatické poruchy a neuropatická konstituce; skutková podstata čís. 1249.
— — pojem smilstva proti přírodě čís. 1273.
— viz též pohoršení veřejné.
Smíšená otázka viz otázka smíšená.
Smlouva viz pomocník.
Smrdutá puma: vrh její poslancem v parlamentě čís. 1187.
Smrt pachatelova: zemřel-li pro přestupek nebo přečin odsouzený před pravomocí rozsudku, dlužno každé další jednání zastaviti čís. 1144.
— — viz též trest.
Sněhové závěje viz krádež.
Souběh: činů trestných: §u 93 (98) tr. zák. a přest. dle §u 1 zákona o útisku čís. 1126.
— — zločinů dle §u 83 a 81 tr. zák. čís. 1159.
— — pokud jest vyloučen ideální souběh zločinu dle §u 129 písm. b) tr. zák. se zločinem dle §u 128 tr. zák. čís. 1163.
— — souběh podvodu a předražování čís. 1180.
— — zločinu dle §u 128 tr. zák. a přestupku dle §u 431 tr. zák. čís. 1183.
— — ideální přestupků dle §u 339 tr. zák. a §u 335 tr. zák. jest vyloučen čís. 1213.

— — rovněž není myslitelný ideální zločinu zneužití moci úřední a krádeže čís. 1216.
— — reální zločinu vraždy s vydíráním a ideální zločinu vraždy se zloč. dle §u 81 tr. zák. čís. 1256.
— — ideální: přímého předražování s přečinem dle §u 11 čís. 4 lich. zák. čís. 1275.
— — spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu s přečinem dle §u 335 tr. zák. čís. 1278.
— — zločinu dle §u 81 tr. zák. se zločinem vraždy čís. 1292.
— — zločinu dle §u 99 tr. zák. a dle §u 98 písm. b) tr. zák. čís. 1339.
— — není ideálního souběhu zločinu dle §u 153 tr. zák. s přestupkem dle §u 312 tr. zák. čís. 1358.
— — ideální přest. §u 464 tr. zák. s přečinem pletich čís. 1369.
— — ideální přečinu dle §u 279 tr. zák. s přest. §u 314 tr. zák. jest vyloučen čís. 1370.
— — kvalifikací zločinu krádeže dle §u 173 tr. zák. a §§ 174 II. až 176 II. tr. zák. čís. 1393.
— **zákonů trestních:** cís. nař. čís. sb. 131/1917 a lich. zák. čís. sb. 568/1919 čís. 1369.

Soud občanský: příslušnost viz tamže.
Soud vojenský: příslušnost viz tamže.
Souhlas se čtením svědecké výpovědi viz svědek.
Soukromá obžaloba viz obžaloba soukromá.
Soukromý obžalobce viz obžalobce soukromý.
Soulož viz zneuctění.
Souložnice viz svedení.
Souvislost příčinná viz vražda.
Specialisace činu viz otázky porotcům.
Společná domácnost viz manželka.
Společné místnosti viz násilí veřejné dle §u 83 tr. zák.
Společnost viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
Spolek: zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.: veřejnou schůzi spolkovou ve smyslu §u 14 zákona možno konati kdekoliv a kdykoliv, jen když bylo nejméně 24 hodin předem učiněno oznámení, předepsané §em 15 zákona čís. 1405.
Spolupachatelství: všeobecných zásad o něm dlužno použíti i při §u 411 tr. zák. čís. 1210.
Spoluvina: viz vývoz podloudný.
— při krádeži viz krádež a podílnictví na krádeži.
— viz též spolupachatel.
Spoluzloděj viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
Správce obecního lesa viz hajný lesní.
Starosta obecní: není oprávněn dáti ukovati, zavříti a hlídati člověka, třebas ho pokládal za nebezpečného čís. 1332.
— — pokud požívá ochrany §u 68 tr. zák., jsa činným při ubytování vojska čís. 1384.
— — jeho zavinění (§ 335 tr. zák.), zadá-li neoprávněně stavbu neodborníku čís. 1398.
Státní zástupce viz obžalobce veřejný.
Stavební řád: pokud neznalost jeho předpisů vyviňuje čís. 1398.
Stávka: nelze jí hroziti, by vynuceno bylo přistoupení dělníků k odborové organisaci čís. 1339.
— viz též útisk.
Stížnost revisní viz Hlučínsko.
Stížnost zmateční viz zmatební stížnost.
— — viz též prostředek opravný.
Stranictví viz zneužití moci úřední dle §u 104 tr. zák.
Střídavé pominutí smyslů viz beztrestnost.
Svádění k zneužití moci úřední viz zneužití moci úřední.

Svádění vojína: § 222 tr. zák.: branec odvedený, ale nezařazený není osobou k válečné službě přísežně zavázanou čís. 1281.
Svedení: § 132 tr. zák.: spadá sem: každé působení na předmět činu, by se podrobil vůli jednajícího čís. 1192.
— i svedení dcery souložnice, žijící se svůdcem ve společné domácnosti čís. 1333.
— služebná jest svěřena dohledu zaměstnavatele, třebas ji do služeb najala jeho manželka čís. 1347.
— pojem »svěření«; nevyžaduje se, by svedená byla mravně bezúhonnou čís. 1379.
Svedení pod slibem manželství viz zneuctění.
Svědecká výpověď viz urážka na cti dle §u 487 tr. zák. a svědek.
Svědectví křivé viz podvod dle §u 199 písm. a) tr. zák.
Svědek: ustanovení §u 222 tr. ř. nevylučuje podání nových průvodních návrhů; pokud víže stranu projevený souhlas se čtením svědeckých výpovědí čís. 1138.
— pokud jest svědeckou výpovědí potvrzení obsahu trestního oznámení čís. 1331.
Svěřená věc viz zpronevěra.
Svěření pod dozor viz svedení.
Svoboda osobní viz ochrana osobní svobody.
Svolení k stíhání poslance viz immunita.
Svolení obžalovaného: § 263 tr. ř.: by projednáno bylo o činu těžším, dlužno spatřovati i v tom, pustil-li se do projednávání o něm čís. 1426.

Šálivost známek viz ochrana známek.
Škoda dle §u 94 tr. zák. viz násilí veřejné dle §u 93 tr. zák.
Škodlivý člověk viz násilí veřejné dle §u 93 tr. zák.
Škodná zvěř: přivlastňovací právo k ní náleží pánu honitby čís. 1346.
Šlechtictví: zákon ze dne 10. dubna 1920, čís. 243 sb. z. a n.: zrušeného řádu užívá veřejně i ten, kdo úmyslně se jím vyzdobiv, přijímá u sebe zvané hosty nebo nahodilé návštěvníky čís. 1072.

Tělesné uškození viz uškození na těle.
Těžké uškození na těle viz uškození na těle.
Tiskopis: nedbalostí zaviněné rozšiřování zakázaného tiskopisu; trestnost pro redaktora čís. 1071.
— vydání a rozšiřování příčí se předpisům zákona o tisku, bylo-li jakékoliv jeho ustanovení tiskopisem porušeno čís. 1085.
— vydavatel je povinen udati všechna bydliště zodpovědného redaktora; pojem »bydliště« čís. 1133.
— majitel tiskárny není povinen, by za sebe zřídil zástupce; druhá skutková podstata §u 24 tisk. zák. předpokládá »vědomost« jen o okolnosti, že tiskopis byl zabaven čís. 1325.
— Skutková podstata přečinu dle §u 24 tisk. zák. (druhá věta) po stránce objektivní a subjektivní; lhostejno, že došlo k uveřejnění před vyhlášením konfiskačního nálezu a jakým způsobem pachatel zvěděl o zabavení čís. 1330.
— stačí, že myšlenky, pro něž byl tiskopis zabaven, byly opětně projeveny; tendence jich uveřejnění nepřichází v úvahu čís. 1387.
Tiskový zákon viz tiskopis.
Trest: odklad jeho viz tamže.
— při předražování viz předražování.
— tuhé vězení nelze přeměniti v peněžitou pokutu čís. 1089.
— není zostřením trestu smrti (§ 50 tr. zák.), byl-li odsouzenec v cizozemsku potrestán pro čin zde trestný jen dle trest. zákona důchodkového čís. 1090.
— poranění vrchnostenské osoby je jen objektivní podmínkou přísnější sazby druhé věty §u 82 tr. zák. čís. 1168.
— § 6 Opatření čís. sb. 480/1920 nestanoví nové trestní sazby; přípustnost odvolání jest posuzovati dle ustanovení §u 283 tr. ř. čís. 1170, 1362.

— Opatřením čís. sb. 480/1920 (zák. čís. 471/1921) bylo dáno na jevo, že částky, stanovené zákonem čís. 73/1910 (lex Ofner), jest čítati v Kč čís. 1224.
— vyměřuje trest dle §u 6 Opatř. čís. sb. 480/1920 jest soud oprávněn zostřiti trest dle §u 19 tr. zák. (§u 3 zák. čís. 131/1867) čís. 1239.
— není zostřením trestu smrti (§ 50 tr. zák.) vyslovení ztráty práva volebního; pojem »zostření« čís. 1256.
— nejvyšší šestiměsíční mez výměry trestu nevíže senát, jenž nastoupil místo samosoudce čís. 1269.
— zapírání obžalovaného nevylučuje povolení podmíněného odkladu trestu čís. 1293.
— v případě alternativního rozsudku jest uložiti trest dle mírnější sazby čís. 1302.
— pokud lze přezkoumati výrok o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhované sazby dle §u 1, 5 zák. čís. sb. 471/1921 čís. 1334.
— byl-li rozsudek přestupkového soudu zrušen dle §u 475 odst. 2 tr. ř., neplatí pro sborový soud zákaz reformatio in peius čís. 1366.
— náhrada škody nebrání použití vyšší sazby §u 94 tr. zák. čís. 1404.
— uložení peněžité pokuty dle §u 27 zák. o ochraně známek čís. 1428.

Trestanecké šaty viz krádež.
Trestní komora v Ratiboři viz příslušnost.
Trestní oznámení: pokud jeho potvrzení svědkem jest svědeckou výpovědí čís. 1331.
Trestní sazba viz trest a krádež.
Trestní zákon uherský viz uherský trestní zákon.
Třaskaviny: zákon ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák.: nespadá sem chování dynamitu v místnosti čís. 1406.
Tuhé vězení viz trest.
Tvářnost vrchnostenské osoby viz násilí veřejné.

Ubytování vojska: pokud při něm činný obecní starosta požívá ochrany §u 68 tr. zák. čís. 1384.
Učení církve viz náboženství.
Účinná lítost viz lítost účinná.
Událost neodvratitelná viz překážka.
Udání dle §u 209 tr. zák. viz utrhání na cti.
Uherský trestní zákon: skutková podstata krádeže ve společnosti (§ 336 čís. 6 uh. tr. zák.) předpokládá, že jde o společnost organisovanou na páchání krádeží; nelze současně použíti §§ 91 a 92 uh. tr. zák.; rozsah použití §u 92 uh. tr. zák. čís. 1221.
— — skutková podstata přečinu podplácení dle §u 465 uh. tr. zák.; úředník bratislavské expositury československé dovozní a vývozní komise, jakož i úředník zásobovacího ústavu v Bratislavě jsou veřejnými úředníky ve smyslu LXII. hlavy uh. tr. zák.; pro nařízení ministra s plnou mocí pro správu Slovenska stačí uveřejnění v »Úradních novinách« čís. 1222.

Újma viz útisk.
Úkon náboženský viz náboženství.
Ukování člověka viz ochrana osobní svobody.
Ukrývání zločinců viz nadržování zločincům.
— **dle §u 185 tr. zák.** viz podílnictví na krádeži.
Úmysl zlý (§ 1 tr. zák.): příčinný vztah mezi činem a výsledkem dlužno dle druhé věty §u 1 tr. zák. posuzovati čistě objektivně čís. 1424.
Únos viz násilí veřejné dle §u 96 tr. zák.
Uprchlý vězeň viz krádež.
Úradní noviny viz ministr plnomocník.
Urážka mravopočestnosti viz pohoršení veřejné.
Urážka na cti dle §u 312 tr. zák.: výtkou, že úřední osoba je nedbalá nebo omezuje se ve službě na malichernosti čís. 1141.

— — nespadá sem třebas hrubé odepření odpovědi čís. 1168.
— — ztráta práva volebního tu nenastává čís. 1199, 1291.
— — na lesním orgánu, dohlížejícím na pracující dělníky v lese čís. 1250.
— — nevyžaduje se urážlivý úmysl; stačí »vědomí«, že se zlehčuje veřejná autorita čís. 1272.
— — spadá sem výtka úřednímu orgánu, že nezná svých povinností čís. 1288.
— — ideální souběh se zloč. dle §u 153 tr. zák. jest nemožným čís. 1358.
— **dle §u 487 tr. zák.:** záleží-li v obviňování z přestupku soukromožalobního, a nebyla spáchána způsobem, v §u 489 tr. zák. uvedeným, stačí důkaz pravděpodobnosti čís. 1086.
— — pokud může býti spáchána svědeckou výpovědí čís. 1122.
— — nejde o projev veřejný (§ 490 tr. zák.), byl-li dopis, projev obsahující, zaslán doporučeně čís. 1261.
— — stačí vědomí, že se projev dotýká cti jiného způsobem v §u naznačeným čís. 1316.
— **dle §u 487 a 488 tr. zák.:** Byl-li člen závodní rady v zájmu dělnictva nucen uvésti v sezení nepřístojnosti, stačí důkaz pravděpodobnosti čís. 1314.
— **dle §u 488 tr. zák.:** pokud vyviňuje důkaz pravděpodobnosti čís. 1147.
— — pisatele urážlivého dopisu k výzvě zaměstnavatelově vyviňuje důkaz pravděpodobnosti čís. 1195.
— **dle §u 491 tr. zák.:** Byla-li pronesena původně všeobecně, později co do napadených osob vyhraněna, počíná promlčecí lhůta od tohoto projevu čís. 1367.
— **dle §u 496 tr. zák.:** výrok lesního orgánu, přistihnuvšího občany určité obce při krádeži, že v té obci je v každém druhém domě zloděj, nevztahuje se na všechny příslušníky obce čís. 1208.
— — **dle čl. V. novely z roku 1862:** výtkou, že úřad z nedbalosti nebo neschopnosti postupuje kapitalisticky proti zřízenectvu čís. 1125.
— — ve příčině vlády republiky čís. 1310.
— církve viz náboženství.
— mravopočestnosti viz mravopočestnost.
— promlčení viz tamže.

Urážlivý úmysl viz urážka na cti.
Úřad viz urážka na cti.
Úřední záznam viz záznam úřední.
Úředník veřejný dle §u 68 tr. zák.: pokud sem spadá komisař, vykupující obilí čís. 1093.
— — průvodčí vlaku čís. 1117.
— — člen obecního představenstva při úkonech, týkajících se majetku obce čís. 1132.
— — revírník, odebíraje pušku mimo obvod revíru čís. 1134.
— — člen bytové komise čís. 1160.
— — je jím: přísežný polní hlídač, ustanovený soukromníkem čís. 1177.
— — člen obecního zastupitelstva i když uplatňuje odchylné stanovisko v otázce jazykové čís. 1207.
— — železniční zřízenec, třebas nebyl vzat do přísahy čís. 1234.
— — týž, zabraňuje-li přechodu přes trať čís. 1277.
— — pokud jím není hajný v cizím revíru čís. 1276.
— — vzetí do přísahy není zákonným předpokladem, leč by to zákon výslovně nařizoval čís. 1300.
— — pokud jsou jimi i cizozemské vrchnostenské osoby čís. 1361.
— — pokud jím není lesní hajný při domovní prohlídce čís. 1374.
— — pokud jím je obecní starosta, činný při ubytování vojska čís. 1384.
— — je jím lesní hajný i bez služebního odznaku a šatu čís. 1417.
— — **dle §u 101 tr. zák.:** je jím poštovní úředník čís. 1402.
— — **dle §u 153 tr. zák.:** není jím přísežný polní hlídač, ustanovený soukromou osobou čís. 1177.
— — je jím člen obecního zastupitelstva čís. 1207.

— — **dle XLII. hlavy uherského trest. zákona:** viz uherský trestní zákon.
Úsudek: o právní povaze činu nemůže býti předmětem křivého svědectví čís. 1232.
Uškození na těle: lehké (§ 411 tr. zák.): i tu dlužno použíti všeobecných zásad o spolupachatelství čís. 1210.
— — těžké (dle §u 152 tr. zák.): pokud se příčinná souvislost přerušuje jednáním poškozeného čís. 1274.
— — není třeba, by pachatel mohl následky předvídati čís. 1414.
— — příčinný vztah mezi činem a výsledkem dlužno posuzovati čistě objektivně čís. 1424.
— — dle §u 153 tr. zák.: nespadá sem zranění příležného polního hlídače, ustanoveného soukromníkem čís. 1177.
— — nespadají sem všechny osoby v §u 68 tr. zák. jmenované čís. 1207.
— — není ideálního souběhu s přest. §u 312 tr. zák. čís. 1358.
— dle §u 157 tr. zák.: vzniklo-li uškození s následky §u 155 (156) tr. zák. činností některého z více útočníků, vedených společným zlým úmyslem, jest všem vyměřiti trest dle §u 155 (156) tr. zák. čís. 1091.
— kulposní (§ 335 tr. zák.): neopatrným bouráním zdiva neodborníkem čís. 1110.
— — pokud nestačí k vyloučení přičitatelnosti, že pachatel subjektivně neposthřel bezprávného účinku; lhostejno, že i sebe vydával v nebezpečí čís. 1164.
— — ideální souběh s přestupkem §u 339 tr. zák. jest vyloučen čís. 1213.
— — spadá sem, nikoliv pod § 356 tr. zák. zásah lékaře na ženě těhotné, nikoliv nemocné čís. 1233.
— — ideální souběh se spoluvinou na zločinu vyhnání vlastního plodu čís. 1278.
— — k pojmu příčinnosti mezi zaviněním a úrazem čís. 1376, 1380.
— — zavinění podnikatele, pracoval-li v neschválené provozovně čís. 1380.
— — zavinění obecního starosty, zadal-li stavbu neodborníku; subjektivní stránka činu; neznalost předpisů stavebního řádu omlouvá čís. 1398.
— dle §§ů 335, 337 tr. zák.: automobil není předmětem v §u 85 c) tr. zák. uvedeným čís. 1131.
— — jízda jím zpravidla spadá pod hledisko §u 337 tr. zák. čís. 1131, 1265.
— — zavinění výpravčího úředníka předčasným vydáním vlakopisu a vlakvedoucího, nevyčkal-li příjezdu protijedoucího vlaku čís. 1148.
— — nezapracovanost a nevyškolenost železničního zaměstnance nevylučuje jeho zodpovědnost čís. 1193.
— — pokud spadá zavinění řídiče automobilu pod § 337 tr. zák. čís. 1265.
— — zavinění: výpravčího úředníka, jenž nevyrozuměl mužstvo o předjíždění vlaku a vlakvedoucího, jenž opustil stanici bez svolení dopravního úředníka čís. 1371.
— — brzdařů, neutáhnuvších včas brzdy čís. 1376.
— dle §u 431 tr. zák.: rychlou jízdou; na rozdíl od §u 427 tr. zák. předpokládá vzbuzení konkretního nebezpečí čís. 1141.
— — nepatrné poškození rodidel zprzněné není zvláštním trestným činem dle §u 431 tr. zák. čís. 1183.
— — nevyžaduje se způsobení konkretního nebezpečí; subjektivně se vyhledává, by pachatel mohl nebezpečnou povahu svého jednání nahlédnouti; ztráta práva volebního tu nenastává čís. 1291.
— — spadá sem chování dynamitu v místnosti čís. 1406.
Útisk: zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.: pokud jest spatřovati skutkovou podstatu §u 1 zákona ve výzvě k boykotu prodatele nemovitosti příslušníkům druhé národnosti; trestnost černých listin čís. 1123.
— pokud jest možný souběh se zloč. dle §u 93 (98) tr. zák. čís. 1126.
— od zločinu §u 98 b) tr. zák. neliší se druhem, nýbrž intensitou použitých prostředků čís. 1174.
— vyhrožováním újmou na výdělku; otázka, zda projev je opovědi zla a zda opověď účinkovala na vůli osoby, jíž projev svědčil, jest otázkou skutkovou čís. 1298.

— v druhém odstavci §u 1 zákona jsou vytčeny čtyři výjimky z pravidla, že stávka (výluka) není »újmou«; hromadnou výpověď jest klásti na roveň stávce čís. 1420.
Útraty: pokud nelze uložiti odsouzenému pro urážku na cti útraty, jež vzešly jeho udáním čís. 1147.
— zastupování neb obhajoby; ustanovením čl. I. čís. 13 zákona čís. 1/1920 byl zrušen též čtvrtý odstavec §u 395 tr. ř.; soudce trestní jest však i nadále povolán stanoviti povinnost k náhradě jich (§ 393 odst. 3 tr. ř.) a určiti jich výši čís. 1223, 1237.
— útraty řízení dle §u 381 odst. 4 tr. ř. jsou splatny, jakmile rozsudek nabyl právní moci; nelze pro ně stanoviti zvláštní lhůtu splatnosti čís. 1237.
— o útratách žádosti za obnovu lze rozhodnouti teprve při rozhodování konečném čís. 1238.
— jest na sborovém soudě druhé stolice, by o stížnosti o otázce útrat (§ 392 tr. ř.) věcně rozhodl čís. 1262.
Utrhání na cti (§ 209 tr. zák.): pojem »udání«; stačí, bylo-li vysloveno k dotazu vrchnosti; spadá sem i udání určité skupiny osob čís. 1191.
— vyhledává se, by byly vymyšleny i okolnosti skutkové; vyvyšlení může spočívati i v zamlčení některých složek děje čís. 1202.
— křivě obviniti lze i ze zločinu skutečně spáchaného; možno se ho dopustiti i při výslechu před vrchnosti; lhostejno, u koho udání učiněno čís. 1341.
— stačí udání u četnictva, třebas je udavač u soudu odvolal; lhostejno, že sám byl obviněným čís. 1343.
— udání nemusí obsahovati konkretní okolnosti čís. 1359.
— pojem »tvrzení skutečností« čís. 1392.
Užitek viz promlčení.
Užívání řádu viz šlechtictví.

Váhy viz podvod.
Vazba zajišťovací a vyšetřovací: pokud není důvodem k ní (§ 55 a) tr. zák.), zdržoval-li se pachatel po činu v cizině čís. 1187.
Vedrasec viz násilí veřejné dle §u 83 tr. zák.
Velitelství četnické viz četnické velitelství.
Veřejná listina viz listina veřejná.
Veřejná schůze viz spolek.
Veřejné násilí viz násilí veřejné.
Veřejné pohoršení viz pohoršení.
Veřejné záležitosti viz zneužití moci úřední.
Veřejný obžalobce viz obžalobce veřejný.
Veřejný úředník viz úředník veřejný.
Věc svěřená viz zpronevěra.
Věřitel zástavní viz zpronevěra.
Vězení viz trest.
Vězeň uprchlý viz krádež.
Vkladní knížky: jsou majetkovými předměty; cena jich odpovídá pravidelně vkladu čís. 1418.
Vláda republiky jest úřadem čís. 1310.
Vlakopis viz uškození na těle kulposní.
Vlakvedoucí viz uškození na těle kulposní.
Vojenský soud: příslušnost viz tamže.
Vojín: příslušnost viz tamže.
— svádění vojína viz tamže.
— viz též vybízení dle §u 305 tr. zák.
Volební právo: zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.: nelze ho vysloviti při odsouzení pro § 477 tr. zák. čís. 1137.
— ani pro §§y 305, 308, 312 tr. zák. čís. 1199.
— ani pro §§y 312, 431, 468 tr. zák. čís. 1291.
— vyslovení, že k smrti odsouzený ztrácí právo volební, není zostřením dle §u 50 tr. zák. čís. 1256.
Vražda: je možno dáti event. otázku na zabití, zněla-li obžaloba na vraždu čís. 1227.

— reální souběh s vydíráním čís. 1256.
— ideální souběh se zloč. dle §u 81 tr. zák. čís. 1256, 1292.
— pokud se přerušuje příčinná souvislost jednáním poškozeného čís. 1274.
— příčinný vztah mezi činem a výsledkem dlužno posuzovati čistě objektivně čís. 1424.

Vrchnost ve smyslu §u 187 tr. zák. viz lítost účinná.
— ve smyslu §u 209 tr. zák. viz utrhání na cti.

Vrchnostenská osoba viz úředník veřejný.

Vybízení: dle §u 302 tr. zák.: výzvou, k boykotu prodatelů nemovitosti příslušníkům druhé národnosti; trestnost uveřejňování černých listin čís. 1123.
— dle §u 305 tr. zák.: pojem »vychvalování« čís. 1125.
— — spadá sem vyzývání: ku společnému boykotu vojínů určité národnosti čís. 1130.
— — zaměstnavatelů, by přijímali zaměstnance určité národnosti čís. 1142.
— — k neloyálnímu smýšlení a jednání vůči presidentu republiky čís. 1171.
— — není třeba, by schvalování stalo se způsobem slavnostním; pojem »vychvalování« je obsažen v »schvalování«; lhostejno, že schválený čin byl již proveden čís. 1197.
— — ztráta práva volebního tu nenastává čís. 1199.
— — lhostejno, zda činy, k nimž se vybízí, mají nastati ihned nebo v budoucnosti čís. 1212.
— — všechny způsoby tohoto přečinu předpokládají vědomé působení na názory a vůli osob třetích, od pachatele odlišných čís. 1236.
— — pokud sem spadá svádění brance, by nenarukoval čís. 1243.
— — pokud je projev »veřejným«; k výkladu tohoto pojmu v §u 39 zák. na ochr. republiky nelze tu přihlížeti čís. 1301.

Vydání poslance viz immunita.
— **tiskopisu** viz tiskopis.

Vydavatel viz tiskopis.

Vydírání viz násilí veřejné dle §u 98 tr. zák.

Vyhnání plodu: souběh s přečinem dle §u 335 tr. zák. čís. 1278.
— vyžaduje se, by plod byl v době zákroku živý; není třeba, by byl životaschopný čís. 1315.

Výhody vězňům viz zneužití moci úřední.

Vyhotovení rozsudku viz rozsudek.

Výhrada práva vlastnického viz zpronevěra.

Výhrada stíhání (§ 263 tr. ř.): nenáleží k působnosti zmocněnce státního zastupitelství čís. 1328.
— **svolení obžalovaného** (§ 263 tr. ř.), by jednáno bylo o těžším činu, lze spatřovati i v tom, pustil-li se do projednávání o něm čís. 1426.
— **zmateční stížnosti** viz tamže.

Vyhrůžka viz násilí veřejné.

Vychvalování viz vybízení.

Výkonný orgán viz orgán výkonný.

Výkupní komisař viz úředník veřejný.

Výluka viz útisk.

Vymyšlený zločin viz utrhání na cti.

Výpověď svědka viz svědek.

Výpravčí vlaku viz uškození na těle dle §u 337 tr. zák.

Výrok o nepříslušnosti viz příslušnost.
— **poroty** viz porota.
— **rozsudečný** viz rozsudek.

Vysvědčení viz listina veřejná.

Vyšetřovací vazba viz vazba.

Vývoz podloudný: zákon ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n.: pojem slova »doprava« čís. 1063.
— pokud je koupě předmětů potřeby za účelem vývozu jednáním přípravným čís. 1065.

— pokud jsou kořalka, rum a likéry předměty potřeby čís. 1069.
— jen vykonaný předchozí trest pro přestupek zakládá skutkovou podstatu přečinu dle §u 2 b) zákona čís. 1205.

Výzva z rozchodu viz shluknutí.

Vzájemná pohledávka viz zpronevěra.

Vzpurné jednání viz shluknutí.

Vztažení ruky viz násilí veřejné dle §u 81 tr. zák.

Zabavení viz tiskopis.
— policejní viz maření exekuce.

Zabití: je možno na ně dáti event. otázku, zněla-li obžaloba na vraždu čís. 1227.
— **loupežné:** hlavním činem je loupež, zabití pak akcesorní formou viny čís. 1140.

Zachování zákona viz zmateční stížnost.

Zajišťovací vazba viz vazba.

Zaměstnanec viz krádež dle §u 176 II. b) tr. zák.

Zahrávaná hra viz hra.

Zakázané zbraně viz zbrojní patent.

Zakázaný tiskopis viz tiskopis.

Záležitosti veřejné viz zneužití moci úřední.

Založená věc viz podvod dle §u 201 c) tr. zák.

Zaměstnanec viz lítost účinná.

Zapírání obžalovaného nevylučuje podmíněný odklad trestu čís. 1293.

Zápisnice viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.

Započítání vazby viz vazba.

Zapomenutá věc viz podvod dle §u 201 c) tr. zák.

Zásobovací ústav v Bratislavě jest úřadem čís. 1222.

Zastavení viz zpronevěra.

Zástupce chudých viz zmateční stížnost.

Zašantročení viz podílnictví na krádeži.

Zatajení nálezu viz podvod dle §u 201 c) tr. zák.

Zatykač viz nadržování zločinům.

Závěje sněhové viz krádež.

Zavěšení křížů v učírnách viz náboženství.

Závodní rada: urážka jejím členem v zájmu dělnictva čís. 1314.
— viz též urážka na cti.

Záznam úřední není úkonem přípravného vyšetřování čís. 1187.
— viz též zmatek dle §u 281 čís. 2 tr. ř.

Zběh viz příslušnost.

Zbrojní patent: ke skutkové podstatě §u 32 vyhledává se držba zakázaných zbraní čís. 1312.

Zdivo viz uškození na těle kulposní.

Zemřelý viz mrtvola.

Ziskuchtivost viz zpronevěra.

Zjištění skutkové viz otázka skutková.

Zlehčování veřejné viz vybízení.

Zlo viz násilí veřejné dle §u 99 tr. zák.

Zločinec viz nadržování zločincům.

Zlý úmysl viz úmysl zlý.

Zmateční stížnost: nestačí (posl. odst. §u 281 tr. ř.) všeobecné ohlášení zmateční stížnosti veřejným obžalobcem, bylo-li teprve ve spojení s rozsudkem prohlášeno usnesení, zamítající jeho návrh; jest na něm, aby si vyhradil zmateční stížnost čís. 1115.
— byla-li vrácena zmateční stížnost k doplnění podpisem advokáta, nelze ji obsahově měniti; nutno předložiti původní čís. 1231.
— i k podpisu její jest ustanoviti zástupce chudých čís. 1242.
— **pro zachování zákona:** nemůže směřovati proti skutkovému základu rozhodnutí čís. 1308.
— viz též prostředky opravné.

Zmatek: dle §u 821 čís. 1 tr. ř. tu není, byl-li trestný čin posuzován dle mírnějšího předpisu trestního zákona, ač měl býti posuzován dle přísnějšího, zakládajícího příslušnost porotní čís. 1083.
— **dle §u 281 čís. 2 tr. ř.:** úřední záznam vyšetřujícího soudce není úkonem přípravného vyšetřování, jenž by mohl přijíti v úvahu s hlediska tohoto zmatku čís. 1187.
— **dle §u 281 čís. 5 tr. ř.:** pokud lze jím rozsudek napadati čís. 1159.
— — při jeho provádění nelze porovnávati přesvědčení soudcovské formálně s jednotlivými průvody čís. 1395.
— **dle §u 281 čís. 6 tr. ř.:** tu není, nevyslovil-li sborový soud dle §u 261 tr. ř. neprávem svou nepříslušnost čís. 1386.
— **dle §u 281 čís. 8 tr. ř.:** pokud jej nezakládá nedostatek svolení obžalovaného ve smyslu §u 263 tr. ř. čís. 1426.
— **dle §u 281 čís. 10 tr. ř.:** nemůže se ho obžalovaný dovolávati proto, že věc měla býti projednávána před porotou jako zločin zneužití moci úřední a ne před senátem jako podvod čís. 1386.
— **dle §u 281 čís. 11 tr. ř.:** je tu, neuznal-li soud při odsouzení pro zločin ve smyslu §u 1 zák. čís. sb. 129/21 na zařazení do pracovního oddílu čís. 1082.
— — sešel-li samosoudce pod nejnižší zákonnou sazbu trestní, aniž by byly dány podmínky §§ů 54, 55 tr. zák. nebo §u 265 tr. ř. čís. 1362.
— **dle §u 344 čís. 1 tr. ř.:** nezakládá jej jazyková neznalost porotců čís. 1425.
— **dle §u 344 čís. 3 tr. ř.:** úřední záznam vyšetřujícího soudce není úkonem přípravného vyšetřování, jenž by mohl přijíti v úvahu s hlediska tohoto zmatku čís. 1187.
— **dle §u 344 čís. 4 tr. ř.:** nezakládá jej vadnost a nezákonnost při sestavování porotních ročních seznamů čís. 1078.
— — ani, byl-li při hlavním přelíčení posudek znalců o duševním stavu obžalovaného pouze čten čís. 1081.
— **dle §u 344 čís. 6 tr. ř.:** byla-li dána dodatková otázka na střídavé pominutí smyslů, ač nevzešly pochybnosti o duševním zdraví pachatelově čís. 1080.
— — byl-li zamítnut návrh na eventuelní otázku čís. 1106.
— — nebyla-li porotcům dána dodatková otázka ve smyslu §u 3 čís. 2 zák. čís. 471/1921 čís. 1219.
— **dle §u 344 čís. 7 tr. ř.:** není tu, byla-li dána k obžalobě na vraždu event. otázka na zabití čís. 1227.
— **dle §u 344 čís. 9 tr. ř.:** tu není, odpověděli-li porotci k různým otázkám různým počtem hlasů čís. 1078.
— — ani, odpověděli-li k hlavní otázce jednohlasně kladně, k dodatkové 5 hlasy kladně čís. 1081.
— **dle §u 344 čís. 10 a 11 tr. ř.:** vztahuje se k výroku porotního soudu, ne porotců čís. 1076.
— **dle §u 344 čís. 12 tr. ř.:** tu není, byl-li k trestu smrti odsouzený v cizině potrestán pro čin zde trestný dle zákona důchodkového čís. 1090.

Zmeškání lhůty viz lhůta.
Změna obžaloby viz obžaloba.
Změna otázek viz porota.
Zmocněnec státního zastupitelství viz obžalobce veřejný.
Znalec: posudek z oboru daktyloskopie čís. 1078.
— vzešly-li pochybnosti o správnosti posudku lékařské fakulty, dlužno je odstraniti vyžádáním opětného jejího posudku čís. 1226.
— kdy lze se jejího posudku domáhati čís. 1313.

Známky viz ochrana známek.
Znehodnocení měny viz delikty majetkové.
Zneuctění (§ 506 tr. zák.); nezávaznost slibu vstoupiti v manželství při nevěře svedené; kdy počíná promlčení čís. 1073.
— netřeba, by slib učiněn byl bezprostředně před souloží čís. 1368.

Zneužití moci úřední dle §u 101 tr. zák.: ideální souběh s krádeží není myslitelný čís. 1216.
— — není zmatkem, byla-li věc projednána sborovým soudem jako podvod a ne porotou jako zločin dle §u 101 tr. zák. čís. 1386.
— — nespadá sem neoprávněný prodej dříví správcem obecního lesa čís. 1397.
— — poštovní úředník je veřejným úředníkem ve smyslu §u 101 tr. zák. čís. 1402.
— **dle §u 104 tr. zák.:** pojem »stranictví«; neoprávněné výhody ,poskytované vězňům dozorci čís. 1266.
— — správce výkupní skupiny při okresním obilním úřadě jest účasten při rozhodování veřejných záležitostí; skutková podstata čís. 1381.
— **dle §§ů 104, 105 tr. zák.:** poskytnutí nebo slíbení daru úředníku, by konal úřad dle své povinnosti, je na straně dárce beztrestným čís. 1338.
— **dle §u 311 tr. zák.:** nepředpokládá nabízení určité odměny neb určitého daru čís. 1141.

Zneužívání viz zprznění.
Zodpovědný redaktor viz tiskopis.
Zostření trestu viz trest.
Zpověď viz náboženství.
Zpracování věci pro toho, kdo ji odcizil čís. 1263.
Zpráva nepravdivá viz rozšiřování zpráv.
Zpronevěra: zastavením svěřené věci čís. 1101.
— ponechal-li si zaměstnanec, vystoupiv ze služby, bezprávně služební oděv čís. 1105.
— nevyžaduje »ziskuchtivosti«; spadá sem zastavení svěřené věci; pokud zástavní věřitel není podílníkem na zpronevěře čís. 1139.
— věci prodané s výhradou práva vlastnického čís. 1204, 1287.
— nevyžaduje úmyslu »ziskuchtivého« čís. 1270, 1287.
— ani úmyslu způsobiti škodu: záruka třetí osoby prodateli je tu bez významu čís. 1287.
— kdy je věc »svěřenou« čís. 1296.
— nezáleží na tom, že příslušela zpronevěřiteli proti poškozenému vzájemná pohledávka; tu nelze uplatňovati ani s hlediska §u 187 tr. zák. čís. 1304.
— byla-li prodateli zaslána kupitelem kupní cena předem, je s hlediska §u 183 tr. zák. lhostejno, jakým způsobem s ní příjemce naložil čís. 1307.
— jest lhostejno, že pachatel svěřené peníze spotřeboval proto, že mu příslušela proti svěřiteli vzájemná pohledávka čís. 1363.
— není tu (nýbrž krádež), přisvojil-li si kdo neoprávněně zboží v krámě za spolupůsobení zřízence čís. 1372.
— spadá sem i vykročení z mezí příkazu čís. 1396.
— pojem »zadržení« čís. 1411.
— **úřední (§ 181 tr. zák.):** zadržel-li si průvodčí vlaku doplatky na jízdné čís. 1206.
— — nespadá sem neoprávněný prodej dříví správcem obecního lesa čís. 1397.

Zprznění: pojem čís. 1116.
— nepatrné poškození rodidel zprzněné není zvláštním přestupkem §u 431 tr. zák. čís. 1183.
— spadá sem ohmatávání prsou a jiných, byť i oděvem zakrytých částí nedospělých čís. 1192.
— pojem »zneužívání« čís. 1230.

Zrušený řád viz šlechtictví.
Zrušovací soud: pokud je příslušným rozhodovati i o odvolání do usnesení o podmíněném odsouzení, nepodal-li odsouzený zmateční stížnost čís. 1378.
— — jeho názorem o příslušnosti je vázán nalézací soud, rozhoduje o ní (§ 261 tr. ř.) čís. 1397.

Ztracená věc viz podvod.
Ztráta práva volebního viz volební právo.
Zvaní hosté viz shromáždění.
Zvěř škodná viz škodná zvěř.

Železniční zřízenec: viz uškození na těle dle §u 337 tr. zák.
— — požívá ochrany §u 68 tr. zák.; třebas nebyl vzat do přísady čís. 1234.
— — i zabráňuje-li přechod přes trať čís. 1277.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto svazku vyložena.

I. Trestní zákon.

	Čís.
Čl. IV. uv. zák.	1366
Čl. IX. uv. zák.	1301, 1356
§ 1	1414, 1424, 1428
§ 2 písm. a)	1249
— písm. b)	1080, 1100, 1102, 1249
— písm. c)	1249, 1400
— písm. e)	1279, 1282, 1316, 1342
— písm. g)	1068, 1249, 1311
§ 3	1398, 1416
§ 4	1209
§ 5	1129, 1178, 1344, 1350, 1372
§ 8	1257, 1268, 1277, 1325
§ 9	1197, 1203, 1338
§ 11	1277
§ 19	1239
§ 34	1159, 1163, 1256, 1275, 1292, 1306, 1339, 1393, 1423
§ 35	1126, 1180, 1213, 1216, 1256, 1275, 1278, 1306, 1358
§ 36	1361
§ 38	1385
§ 46 písm. k)	1187
§ 50	1090, 1256
§ 54	1362
§ 55	1362
— písm. a)	1187
§ 68	1093, 1132, 1134, 1160, 1177, 1207, 1234, 1276, 1283, 1300, 1361, 1374, 1384, 1417
§ 76	1187
§ 81	1093, 1116, 1132, 1134, 1159, 1168, 1250, 1256, 1276, 1277, 1283, 1292, 1340, 1374, 1384
§ 82	1168
§ 83	1109, 1143, 1159, 1318, 1319, 1353
§ 85 písm. a)	1348, 1357, 1415
— písm. b)	1348, 1357, 1423
— písm. c)	1265, 1357
§ 86	1424
§ 87	1280, 1357, 1423
§ 89	1357
§ 90	1246
§ 93	1083, 1126, 1311, 1391, 1404
§ 94	1391, 1404
§ 96	1095
§ 98 písm. a)	1126, 1412
— písm. b)	1169, 1174, 1179, 1256, 1286, 1339, 1342, 1412
§ 99	1095, 1190, 1339
§ 101	1206, 1207, 1216, 1300, 1386, 1397, 1402
§ 104	1266, 1338, 1381
§ 105	1338
§ 122	1264, 1421
§ 125	1404
§ 127	1259
§ 128	1163, 1183, 1192, 1230
§ 129 písm. b)	1163, 1249, 1273
§ 132	1192, 1333, 1347, 1379
§ 134	1227, 1256, 1274, 1292, 1380, 1423
§ 140	1227, 1414
§ 141	1140
§ 144	1233, 1278, 1315
§ 152	1274, 1414, 1423, 1424
§ 153	1177, 1207, 1358
§ 155	1091, 1414
§ 156	1091
§ 157	1091, 1274
§ 167	1424
§ 170	1257
§ 171	1176, 1178, 1216, 1228, 1268, 1277, 1285, 1323, 1327, 1346, 1393, 1408, 1418
§ 173	1393, 1418
§ 174 II. a)	1156, 1178, 1393, 1408
— II. f)	1346
§ 175 I. b)	1366
— II. a)	1364, 1393
§ 176 II. a)	1157, 1393
— II. b)	1105, 1129
— II c)	1254
§ 177	1129
§ 179	1067, 1418
§ 181	1206, 1397
§ 183	1101, 1105, 1139, 1204, 1270, 1287, 1296, 1304, 1307, 1363, 1372, 1396, 1411
§ 185	1135, 1185, 1253, 1263, 1279
§ 187	1088, 1113, 1135, 1287, 1294, 1304
§ 190	1251
§ 194	1251
§ 196	1271
§ 197	1113, 1180, 1209, 1257, 1270, 1305, 1383, 1386, 1407, 1427
§ 199 a)	1151, 1229, 1232, 1302, 1331, 1390, 1413
— b)	1342
— c)	1079, 1225, 1410
— d)	1345, 1349, 1427
§ 201 a)	1349, 1427
— c)	1254
— e)	1209
§ 202	1293, 1302
§ 206	1074
§ 209	1191, 1202, 1341, 1343, 1359, 1392
§ 214	1077, 1184, 1337
§ 216	1077
§ 217	1184, 1337
§ 222	1281
§ 226	1144
§ 227	1196
§ 229 a)	1074
§ 233	1250, 1398
§ 234	1167
§ 236	1400
§ 263 c)	1212
— e)	1233
§ 264 e)	1212
§ 266	1089, 1212
§ 267	1256, 1275, 1370
§ 269 a)	1408
§ 279	1370
§ 283	1272
§ 302	1123
§ 303	1114, 1118, 1119, 1161, 1182, 1211, 1320, 1394, 1421
§ 305	1125, 1142, 1175, 1197, 1199, 1212, 1236, 1243, 1281, 1301
§ 306	1416
§ 308	1199, 1243
§ 311	1141
§ 312	1141, 1168, 1199, 1250, 1272, 1288, 1291, 1358, 1374
§ 314	1370
§ 320 f)	1321, 1345
§ 331	1338
§ 335	1110, 1148, 1164, 1213, 1217, 1233, 1265, 1278, 1280, 1291, 1371, 1376, 1380, 1398
§ 336 f)	1406
§ 337	1148, 1193, 1265, 1280, 1371, 1376
§ 339	1213
§ 343	1305, 1409
§ 356	1233
§ 376	1217
§ 392	1164
§ 411	1210
§ 427	1141
§ 431	1141, 1183, 1280, 1291, 1406, 1409
§ 432	1280
§ 459	1077
§ 461	1229, 1270
§ 468	1291
§ 477	1137, 1310
§ 487	1086, 1122, 1261, 1314, 1316
§ 488	1147, 1195
§ 489	1314
§ 490	1086, 1147, 1195, 1261, 1314
§ 491	1125, 1367
§ 496	1208, 1210
§ 506	1073, 1368
§ 516	1249, 1273, 1316
§ 522	1115, 1209
§ 523	1220, 1255, 1400
§ 527	1144
§ 530	1077, 1084, 1367
§ 531	1073, 1074, 1077, 1175
§ 532	1428

I. a) Trestní zákon uherský.

	Čís.
§ 91	1221
§ 92	1221
§ 336 čís. 6	1221
§ 465	1222

II. Trestní řád.

	Čís.
§ 2	1284
§ 3	1348
§ 6	1124, 1149
§ 13	1369
§ 16	1198
§ 24	1374
§ 33	1308
§ 41	1242
§ 51	1167, 1221, 1419
§ 53	1260
§ 54	1385
§ 56	1369
§ 60	1150, 1158, 1201
§ 88	1187
§ 97	1187
§ 99	1348
§ 104	1331
§ 126	1078, 1226, 1313, 1315
§ 134	1081
§ 141	1374
§ 153	1390
§ 165	1413
§ 167	1331
§ 186	1266
§ 188	1332
§ 202	1151, 1390
§ 207 čís. 2	1302
§ 219	1386
§ 221	1426
§ 222	1138
§ 247	1100
§ 252 čís. 4	1138
§ 258	1395
§ 259 čís. 3	1391
§ 260 čís. 1	1136, 1302
— čís. 3	1267
§ 261	1386, 1397
§ 262	1064, 1197, 1216, 1259, 1266, 1336, 1391
§ 263	1290, 1328, 1426
§ 265	1252, 1256, 1362
§ 267	1064, 1197, 1227, 1391
§ 269	1149, 1247
§ 270	1321
— čís. 4	1267
— čís. 5	1086, 1144
§ 281 čís. 1	1083
— čís. 2	1187
— čís. 3	1136, 1332, 1426
— čís. 4	1115, 1226, 1347
— čís. 5	1159, 1267, 1357, 1391, 1392, 1395
— čís. 6	1334, 1386, 1397
— čís. 8	1336, 1426
— čís. 9 a)	1363, 1369, 1376, 1386, 1428
§ 281 čís. 9 b)	1316, 1361, 1369
— čís. 10	1361, 1363, 1369, 1372, 1386
— čís. 11	1267, 1362, 1372, 1391, 1404
§ 283	1170
§ 284	1242
§ 285	1247
§ 288 čís. 3	1363, 1395, 1428
§ 290	1378, 1402
§ 293	1397
§ 294	1247
§ 296	1378
§ 300	1425
§ 304	1425
§ 306	1258
§ 311	1259
§ 318	1120, 1140, 1216, 1256, 1257, 1259, 1357, 1402
§ 319	1080, 1081, 1100, 1102, 1220, 1255
§ 320	1064, 1106
§ 322	1219
§ 323	1120, 1402
§ 327	1227
§ 329	1220, 1255
§ 331	1120, 1425
§ 344 čís. 1	1425
— čís. 3	1187
— čís. 4	1078, 1081
— čís. 5	1257
— čís. 6	1080, 1106, 1219, 1257, 1402
— čís. 7	1226
— čís. 9	1078, 1081
— čís. 10	1076, 1402
— čís. 11	1076
— čís. 12	1090
§ 350	1257
§ 362	1064
§ 363 čís. 4	1369
§ 364	1149
§ 381	1237
§ 389	1237, 1238
§ 390	1147, 1237, 1238, 1260
§ 393	1223, 1237, 1262
§ 395	1223, 1237
§ 427	1149, 1242, 1247
§ 448	1328
§ 450	1328
§ 454	1122
§ 464 čís. 1	1267
§ 465	1328
§ 466	1124
§ 467	1124
§ 468 čís. 3	1267
§ 469	1267
§ 474	1267
§ 475 odst. 2	1366
§ 477	1267
§ 478	1122
§ 480	1238
§ 487	1085

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.
1811 červen 1. čís. 946 sb. z. s. (občanský zákoník)	
§ 19	1311, 1412
§ 22	1324
§ 92	1412
§ 107	1412
§ 145	1332
§ 166	1324
§ 295	1162
§ 329	1318
§ 344	1311, 1318
§ 346	1318
§ 354	1204
§ 456	1139
§ 484	1415
§ 485	1415
§ 908	1342
§ 1100	1365
§ 1276	1162
§ 1295	1415
§ 1323	1225, 1348
§ 1409	1351
§ 1441	1363
1835 červenec 11. čís. 63 sb. zák. pol. (trestní zákon důchodkový)	
§ 6	1407
§ 103	1349, 1407
§ 104	1407
§ 250	1349
1844 červen 26. čís. 4413 sb. zák. s.	816
1850 únor 9. čís. 50 ř. zák. (zákon o poplatcích)	
§ 42	1407
§ 44	1407
§ 48	1407
§ 50	1407
§ 79	1407
§ 80	1407
§ 81	1407
§ 82	1407
§ 83	1407
§ 84	1407
§ 85	1407
1851 listopad 16. čís. 1 ř. zák. z roku 1852 (železniční provozní řád)	
§ 93	1277
1852 říjen 24. čís. 223 ř. zák. (zbrojní patent)	
§ 32	1312
— prosinec 3. čís. 250 ř. zák. (lesní zákon)	
§ 52	1250, 1397, 1417
§ 53	1374, 1397, 1417
§ 54	1397, 1417
§ 57	1417
§ 58	1417
1853 říjen 27. čís. 228 ř. zák.	1084
1862 říjen 27. čís. 88 ř. zák.	
§ 2	1374
— prosinec 17. čís. 1 ř. zák. na rok 1863 (obchodní zákoník)	
§ 22	1351
§ 23	1351
— prosinec 17. čís. 6 ř. zák. na rok 1863 (tiskový zákon)	
§ 5	1325
§ 11	1133
§ 22	1085
§ 24	1071, 1325, 1330, 1387
— prosinec 17. čís. 8 ř. zák. na r. 1863 (trestní novela)	
čl. V.	1125, 1310
čl. VII.	1325
čl. VIII.	1325
1864 duben 16. čís. 7 z. zák. pro Čechy (obecní zřízení)	
§ 56	1398
1867 listopad 15. čís. 131 ř. zák. (trestní novela)	
§ 3	1239
§ 4	1332
— listopad 15. čís. 134 ř. zák. (spolkový zákon)	
§ 14	1405
§ 15	1405
§ 21	1405
— listopad 15. čís. 135 ř. zák. (shromažďovací zákon)	
§ 2	1072, 1405
§ 19	1072
1872 červen 16. čís. 84 ř. zák.	1374
§ 2	1417
§ 6	1134
§ 20	1177

Čís.

1875 říjen 12. čís. 76 zem. zák. pro Čechy 1177
1877 prosinec 31. čís. 3 ř. zák. na rok 1878 (novela k trestnímu řádu)
§ 1 čís. 3 . . 1231, 1242
1879 červen 11. čís. 93 ř. zák. (ubytování vojska)
§ 12 1384
1880 únor 29. čís. 35 ř. zák. (zákon o zamezení dobytčího moru) 1345
1883 březen 15. čís. 39 ř. zák. (novela k živnostenskému řádu)
§ 104 1428
§ 114 c) 1428
— květen 25. čís. 78 ř. zák. (maření exekuce)
§ 1 . . 1282, 1324, 1403
§ 3 . . 1093, 1141, 1282
1885 květen 27. čís. 134 ř. zák. (třaskaviny)
§ 1 1406
§ 2 1406
§ 3 1406
1889 leden 8. čís. 5 z. zák. pro Čechy (stavební řád)
§ 50 1398
§ 122 1398
1890 leden 6. čís. 19 ř. zák. (ochrana známek)
§ 2 1428
§ 7 1428
§ 23 . . . . 1107, 1108, 1186, 1218, 1428
§ 25 . . . . 1108, 1218
§ 27 1428
1895 srpen 1. čís. 111 ř. zák. (jurisdikční norma)
§ 66 1133
§ 303 1283
— srpen 1. čís. 112 ř. zák. (civilní řád soudní)
§ 292 . . . 1349, 1427
§ 303 . . . . 1311, 1427
1896 květen 27. čís. 79 ř. zák. (exekuční řád)
§ 200 1282
— říjen 25. čís. 220 ř. zák. (zákon o přímých daních osobních)
§ 239 1407
§ 240 1407
§ 241 1407
§ 242 1407
§ 246 1407

Čís.

1896 § 248 1407
§ 256 1407
1897 květen 5. čís. 112 ř. zák. (jednací řád)
§ 160 1283
§ 335 1283
1908 srpen 9. čís. 162 ř. zák. (automobily)
§ 5 1131
1910 duben 9. čís. 73 ř. zák. (lex Ofner) 1224
1912 červenec 5. čís. 130 (131) ř. zák. (vojenský trest. řád)
§ 11 . . . . 1158, 1201
§ 12 1158
§ 16 1150
— červenec 20. čís. 141 ř. zák. (novela k trestnímu zákonu) 1187
— červenec 26. čís. 4 z. zák. pro Moravu (honební zákon)
§ 41 1250
§ 58 . . . . 1134, 1250
§ 64 1346
§ 65 1346
1914 říjen 12. čís. 275 ř. zák. (lichva)
§ 4 1389
1916 duben 8. čís. 94 ř. zák. . 1062
1917 březen 24. čís. 131 ř. zák. (válečná lichva)
§ 12 1295
§ 20 čís. 1 1369
§ 23 čís. 4 . . 1175, 1297, 1351, 1369
— červenec 26. čís. 311 ř. zák. (hospodaření brambory) . 1297
1918 červen 22. čís. 231 ř. zák. (hospodaření brambory) . 1297
— listopad 5. čís. 28 sb. z. a n. (amnestie) 1201
— listopad 22. čís. 43 sb. z. a n. 1222
— prosinec 10. čís. 64 sb. z. a n. (o mimořádných ustanoveních na Slovensku)
§ 14 1222
— prosinec 17. čís. 83 sb. z. a n. (ochrana nájemců)
§ 6 1200
§ 10 1200
1919 leden 31. čís. 75 sb. z. a n. (volební právo)
§ 3 čís. 4 . . . 1137, 1199, 1256, 1291

Čís.

1919 únor 20. čís. 111 sb. z. a n. (nové znění §u 303 tr. zák.)
čl. I. . . 1161, 1211, 1320
— únor 25. čís. 84 sb. z. a n. (okolkování bankovek)
§ 6 1203
— březen 12. čís. 126 sb. z. a n. (soupis cenných papírů) 1203
— březen 12. čís. 137 sb. z. a n. (Státní ústav pro tuky) 1062
— květen 22. čís. 269 sb. z. a n. (padělání peněz a cenných papírů)
§ 5 1203
§ 4 odst. 3 1350
— červenec 15. čís. 414 sb. z. a n. (monopol výbušných látek) 1406
— září 23. čís. 519 sb. z. a n. (obchodování cukrem)
§ 24 1070
— říjen 17. čís. 562 sb. z. a n. (podmíněný odklad trestu)
§ 1 . . . . . 1174, 1240 1248, 1293, 1356
§ 2 . . . 1115, 1188. 1284
§ 6 čís. 4 . . 1252, 1267
§ 7 . . . . . 1124, 1248, 1267, 1284, 1378
— říjen 17. čís. 567 sb. z. a n. (lichevní soudy)
§ 16 1167
— říjen 17. čís. 568 sb. z. a n. (lichevní zákon)
čl. I. 1369
§ 1 . 1069, 1162, 1165, 1172, 1173, 1181, 1194, 1215, 1244, 1303, 1329, 1360, 1388, 1389, 1422
§ 3 . . 1098, 1162, 1295
§ 7 . 1075, 1087, 1092, 1094, 1097, 1099, 1103, 1111, 1128, 1152, 1166, 1167, 1172, 1180, 1200, 1241, 1329, 1335, 1354, 1355, 1356, 1369, 1373, 1377, 1383, 1389, 1401, 1419
§ 8 . . . . . 1127, 1146, 1214, 1336, 1365
§ 9 1096
§ 11 (1) čís. 4 1062, 1067, 1070, 1075, 1087, 1097, 1103, 1104, 1111, 1112, 1128, 1145, 1153, 1162, 1166, 1172, 1189, 1200, 1235, 1241, 1289, 1317, 1322,

Čís.

1919 § 11 (1) 1329, 1352, 1356, 1369, 1373, 1375, 1377, 1399.
— (2) 1082
§ 13 . 1089, 1136, 1154, 1245
§ 20 . . . . 1141, 1167
§ 24 . . . . 1162, 1167
§ 25 1369
— říjen 30. čís. 592 sb. z. a n. (zabírání bytů obcemi)
§ 22 1160
— listopad 11. čís. 598 sb. z. a n. (prováděcí nařízení k zákonu o podmíněném odsouzení) 1248
§ 1 1378
— listopad 24. čís. 622 sb. z. a n. (nejvyšší ceny mlýnských výrobků) . . . 1352
— prosinec 18. čís. 1 sb. z. a n. na rok 1920 (novela k trestnímu řádu)
čl. I. čís. 5 1221
— čís. 13 1223, 1237, 1262
— prosinec 19. čís. 662 sb. z. a n. 1169
1920 leden 2. čís. 22 sb. z. a n. (ceny hovězího dobytka a masa) 1087
— únor 25. čís. 143 sb. z. a n. (zaměstnanci při hornictví)
§ 2 1314
— únor 29. čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listina)
§ 54 1170
§ 55 1248
§ 64 1310
§ 107 1420
§ 114 . . . . 1169, 1420
— březen 18. čís. 163 sb. z. a n. (ztráta práva volebního) 1137, 1199
— březen 18. čís. 188 sb. z. a n. (podloudný vývoz)
§ 2 . 1063, 1065, 1069, 1205
— březen 19. čís. 193 sb. z. a n. (branný zákon)
§ 2 1281
§ 12 1158
§ 14, 15 1281
— duben 8. čís. 275 sb. z. a n. (ochrana nájemců)
§ 14 . . 1127, 1336, 1365
§ 29 . . 1094, 1127, 1336
— duben 9. čís. 293 sb. z. a n. (ochrana osobní svobody)

Čís.

1920 § 3 1332
§ 4 1332
§ 12 1332
— duben 10. čís. 243 sb. z. a n. (zrušení šlechtictví)
§ 6 (1) 1072
— duben 14. čís. 302 sb. z. a n. (právní poměry spořitelen)
§ 10 1418
— duben 19. čís. 260 sb. z. a n. (o úpravě uhelného hospodářství)
§ 46 1349
— květen 31. čís. 371 sb. z. a n. (obchod rannými brambory) 1322
— červen 11. čís. 390 sb. z. a n. (úprava obchodu obilím atd.)
§ 2 1166
§ 4 1352
§ 6 1166
§ 16 . . . . . 1093, 1098
— červen 25. čís. 404 sb. z. a n. (přejímací ceny obilí) 1354
— červen 28. čís. 423 sb. z. a n. (o sklizni, výmlatu atd. zabavených plodin)
§ 14 1166
§ 16 1352
§ 21 1295
— červenec 6. čís. 443 sb. z. a n. (okresní obilní úřady)
§ 4 1381
— červenec 8. čís. 429 sb. z. a n. (odvolání zastavení oprávnění nositi zbraně) . 1312
— červenec 13. čís. 434 sb. z. a n. (revírní rady)
§ 2 1314
— srpen 4. čís. 480 sb. z. a n. (trestní právo)
§ 1 1170
§ 6 . . . . . 1170, 1239
— § 9 1224
— srpen 25. čís. 494 sb. z. a n. (úprava spotřeby mlýnských výrobků) . . . 1352
— září 2. čís. 499 sb. z. a n. (úprava spotřeby mlýnských výrobků)
§ 16 1352
— září 22. čís. 555 sb. z. a n. (námezdní mletí obilí)
§ 17 1354
— říjen 21. čís. 591 sb. z. a n. (ceny luštěnin) . . 1166
— listopad 8. čís. 615 sb. z. a n. (monopol výbušných látek)
§ 1 čís. 3 1406
1921 únor 3. čís. 253 sb. z. a n. (o přenesení soudnictví na Hlučínsku) 1198
— březen 18. čís. 129 sb. z. a n. (pracovní oddíly)
§ 1 1082
§ 9 1356
— květen 13. čís. 203 sb. z. a n. (dopravní řád)
§ 19 1117
— červen 30. čís. 224 sb. z. a n. (přejímací ceny obilí) 1354
— červenec 28. čís. 269 sb. z. a n. (branné předpisy)
§ 61 1158
§ 120 1158
— srpen 12. čís. 309 sb. z. a n. (útisk)
§ 1 . . . . . 1123, 1126, 1174, 1298, 1420
— prosinec 22. čís. 471 sb. z. a n. (trestní právo)
§ 1 . . . 1170, 1334, 1386
§ 3 čís. 2 1219
§ 5 1334
§ 6 . 1170, 1239, 1269, 1362
§ 7 . . . . . 1269, 1362
§ 9 1224
1923 březen 19. čís. 50 sb. z. a n. (zákon na ochranu republiky)
§ 15 čís. 2 1281
§ 39 1301
— duben 26. čís. 85 sb. z. a n. (zákon o ochraně nájemníků)
§ 20 1365
§ 28 1365